Notes du mont Royal

www.notesdumontroyal.com

Cette œuvre est hébergée sur « *Notes du mont Royal* » dans le cadre d'un exposé gratuit sur la littérature.

SOURCE DES IMAGES

Google Livres

HERODOTI / HALICARNASSEI / THVRII / HISTO-
rię parentis memoratiſſimi/Nouē Muſę/a Laurentio/Valla/trala-
tę/Cū Prænotamentis/& additionibus/non antea Impreſſis: nec
non indice/& productiſſimo/& facilimo.

Herodotus ad Lectorem.

Lector/habenda meo Vallenſi eſt gratia: quo iam
Vindice: iam lingua terſius vtraq; loquor.
Ne tamen ipſa mei ignores inſignia libri:
Et pater antiquę ſum/& decus hiſtorię.

Veneunt Pariſijs a Ioanne paruo.
Leone ſub argenteo.

Bayerische
Staatsbibliothek
München

P. Phœnix Lutrenſis Suo Illuſtriſſimo dominõ Benigno Bouelſello Regio apud Burgundiones Electo S. P. D.

Vſquam locorum / ſuperior hęc æſtas mihi eſſe grata poterat (Illuſtriſſime Benigne) cum extemplo Tripudijs & ſaltationibus q̃ maxima me oblectandi libido (quod neque ſyluæ cum floſculis vel ſicoloribus tum concinnis auium inſignitę modulis / neque labentia peramœniter fluuiorum murmura præſtiterant) inuaſit. Hiſce iuꝫ adprime oblectatus. Quæris forte quibus? Nõ profecto Thyaſis / Laſciuiuſculis ve / ſed literarijs. Me ad Tympanorum / Tibiarũque / & Fiſtularum / non quidem Buxearum / ſed Chartacearum ſonitus: modo ſaltantem videres: modo choręas aliquanto numeroſius agitantem. Adfuere Conſultrices nouem Herodoti Muſæ (Herodoti inquam Illius / quem / Marcus Tullius primo de legibus lib. Hiſtorię patrem nuncupat) ſupra modum proculdubio mancę & mutilatæ. Quas non ſtrophis / aut Cuniculis / ſed libero examine / libera veritatis fronte (fuit tamen ſaltuatim / & aliquando vellicatim adnotandum) ſuo prope ornatu Reſtitutas / cum noſtris huiuſcemodi prænotamentis / adnexiſque marginali paginę adnotationi huius atque indice ꝓductiſſimo & (ſi aliquis alius eſt) facilimo / per bellis characteribus / ſub tuo nomine / his multo maioribus dignißimo (Benigne ſapientiſſime) excutiendas curauimus: nullo (vt tuum eſt videre) verborum faſtum / ne ſcilicet verboſam / ieiunam / inanemque / commentantes lucubratiunculam / nos in paruis: imo certe minimis oſtentaremus. Verum enimuero neminem latet / eã maxime partem (quę vel ad nominum / cognominumque / vel ad Geographiæ rationem adtinet) librariorum neglegentiam / vel potius inſcitiam lancinaſſe / quam ob rem multa emendate errata eſſe operę preciuꝫ duxi. Emendauimus quamplurima: forte & his plura prętermiſimus. Quippe L. Columellę teſtimonio vt in magna ſylua boni venatoris eſt indaganter feras q̃plurimas capere / nec cuiquã culpę fuit nõ omneis coepiſſe: ita nobis ſatis ſupęq; fuit quę nõ ſe aſpectui obtulerãt mẽdas caſtigare. Atqui ea cura nobis tãti ſit per inerat dũ iprimerentur: cũ nris cotidianis (quę nõ vſquequaq; pua ſunt) negociũculis. Proide tumultuoſe / & breuiter qdẽ /

monstrosos locos/ atque scriptorū/ quæ pene infinita est) diuersitatez: ex tempore notabamus mendosam lectionē/cū haud paucis autoribus conferenres: ne (quod fieri solet) antiquorum codicum suffugio adscriptitium/superductitiūue prævaleret nōnihil. Si qui vegetiore ingenio fideliora adinuenerint: haud quaquā fideliori bus cedere verebimur. Nounullos enim videas qui (vel vbi cerui cornua reliquerint) nōnūq̄ aliquid inueniūt. Parturiāt hi si quid/ & quadrantius/& melius cōcœperint. Equidē me ingenue fateor maximam his ipsis gratiam habiturum. Cęterum tātum abest vt istos probem vitilitigatores / qui Herodotum hunc nostrum anti quitatis profecto (si qua est Plinio fides) principem arguunt totumque fabulosum dicunt: quod audeam eis obijcere quod. M. Tullius/in Bruto dicebat de Trasymacho Calcedonio/Leontino Gorgia/Theodoroque Bizantio / multisque alijs / quibus magis Herodotū/Thucydidem que/mirabiles scribit/quorum ætas cum in eorum tempora quos (inquit) nominaui incidisset: longissime tamen ipsi ab talibus deliciis/vel potius ineptijs abfuerunt. Alter enim sine salebris/quasi sedatus amnis fluit: Alter incitatior fertur/Primisq; ab his (vt ait Theophrastus) Historia commota est/ vt auderet vberius: quam superiores: & ornatius diceret. Di Boni. quis igitur hosce Nebulones/ Blattarios/ Audaculosque literatores: ne dicam literatos feret/in eum (quem non nisi aperto capite nominitare deberent) grassari/ Siccine maiores/ de re literaria quā optime meriti inuaduntur? Non sane mihi obtemperauero quin hos voluerim monitos vt Audiant Lucianum in libello: qui de Historia componenda inscribitur: vbi admirandum dicit Herodotum ob quod & eius (inquit) libri Musæ adpellantur in quibus quoque magis veritas (inquit) quam mendacium describitur. & in libello: cui titulus est Ηροδοτου η Αετιων. tradit Herodotum neminem esse imitabilem: cum ob amœnitatem/ tum ob viri eloquentiam. Audiant inquam Antonium/ apud Ciceronem / de Oratore secundo: ita disputantem. Namque/& Herodotum illuz: qui princeps hoc Historię genus ornauit/In causis nihil omnino versatum adcepimus: atqui tāta est eloquentia: vt me quidem (inquit) quantuz ego græce scripta intellegere possum: magno opere delectet. Eam que ob rem in Bruto quoque / sic scriptum reliquit. Ordo verborum efficit numerum / sine vlla aperta oratoris industria/ Itaque/ si quę veteres illi Herodotum (inquit) dico/& Thucydidem/totamque eam ætatez/apte/numeroseque/ dixerūt.

Adcedit/& illud quod in Hortenſio his verbis admirabat. Quid aut Herodoto dulcius/aut Thucydide grauius? Neq; hic omittē dū Recte cenſuerim quod cū Herodotus ſuam Hiſtoriā celeri ac modū/& cohibili oratione: vocūq; filo tereti/& cādido cōtextam Athenis recitaſſet. 4. &. 80. (ſi Euſebio credim⁹) olympiade publice ſunt ei honores habiti. Tunc que (vt ait Lucianus in libello qui vt diximus Ηροδοτου η Αετιων inſcribitur) cūctis cogni tū/celebratū que/eſt Herodoti nomē: & ipſe Herodot⁹ digito mō ſtratus. Ita vt oēs ei mirifice adplaudētes/ſuffragāteſque/ dicerēt ουτος ες τιν ηροδοτος. Quocirca minime mirū ſi/F/Quintiliano adeouſq; placuerit vt de eo in nono Oratoriarū īſtitutionū libro hęc referat. In Herodoto/cū oia (vt ego quidē ſentio) leniter fluāt/tū ipſa dialecticos (ſcripſit ſiquidē ionica lingua quę græcarū eſt dulciſſima) habet etiā iucūditatē/vt latētes in numeros cōplexa videatur. & iterū in decimo. Hiſtoriam multi ſcripſere pręclare/ ſed nemo dubitat lōge duos cęteris pręfe: ēdos/quos diuerſa vis tua laudē pene eſt parē cōſecuta. Denſus/& breuis/ & ſemp inſtās ſibi Thucydides. Dulcis/& cādidus/& effuſus Herodotus. Ille cō citatus: Hic remiſſis adfectibus melior: Ille cōcionib⁹: Hic Sermonibus: Ille vi. Hic volūtate. Hęc ille: Sed quorſū? Nū/Illi vel/Huic nō eſt credēdū? certe eſt. Obtuſiores Igitur in multis ſunt Acuſilai/Herodoti/ oblocutoris peruicaciſſimi dentes: quā vt quidquā Hoc ipſo in Herodoto abradāt. Verū enimuero in magnis certe autoribus/nōnulla incidūt vitioſa/& a doctis inter ſe ipſos mutuo reprehēſa/adq; vtinā/tā bona imitātes dicerent melius/ quā mala peius dicant. Ecce Eratoſthenem/Hipparchum/ alioſq; id genus Scriptores Strabo Amaſin⁹ (mihi ab his lubet incipere) reprehēdit. Hellanicum/ Ephorus/Ephorum/Timeus/Timeum qui (teſte Ioſepho) poſt eum fuerunt. Appionem/Ipſe Ioſephus/& Ioſephū Aegeſippus. Quamplurimos (cum equidem eorum probe ſciam nomina) his minime interniſcuero: licet ſe mutuis laceſſant incuſibus. Quam ob cauſam non tam numeranda (Politiani hominis vndecūq; politiſſimi conſilio) veterum teſtimonia ſunt/quam pōderanda. Sed ad Herodotum noſtrum redeamus Hiſtoricorum (vt per quam vere A/Gellius autumat) nobiliſſimum. Quem Laurentius valla/vir Impēſe doctus/& romani ſermonis ferme extinctī redemptor elegantiſſimus (vtinam minus mordax) latinitate quam terſiſſima donauit quāuis Codex græcus in Clio a cęteris decem prope chartis (Aldo Manutio id notante) abundet. Neque/tamen Laurentio ipſi/codicem (vt reor) apud grecos minus

caſtigatū nacto/eſt imputandum: Nihilo ſecius in hocvno Laurē tium illum/neq; aluis/neq; mihi vnquam ſatis laudatum demiror: qui in Euterpe Syrmęam/non Raphanū conuerterit: ſed Apium: quod/& Hermolaus/ Barbarus/ Barbarię hoſtis acerrimus/ & cui nihil minus/quam Barbarum fuit/perhumaniter (vt ſolet) enodauit. Hocce igitur Munuſculū/tibi (vir eruditiſſime) in quo ingenium/cum memoria/memoria cum ingenio/& cumvtroq; doctrina/de principatu cōtendunt damus. Hoc a me/tuo Cliētulo/ Xeniolū/ grata adcipias fronte: Intermiſſiſq; / aliquandiu forenſibus muſis: Haſce Herodoti/ Muſas (ſic enim ſuas Hiſtorias vocauit) Relegito: Varietatē/ſane faſtidii expultricem/ haud iniucundam/ & plenā vbiq; dignitatis/ Plenam amoenitatis orationē/deprehēſurus. Ceu humanitatis ſpeculū: In quod /nō ſolū/omnis vita inſpicere/ſed/& vnde capere ea/& fugere: quibus/ cū priuatis rebus/ tū publicis conſulatur. Nā via (Polybio referente) Nulla eſt/ hominibus ad vitę Inſtitutionē facilior/quā rerū ante geſtarū cognitio: quas ignorare/ Eloquentiſſimus facundiq; Romanę princeps Cicero/ſemper eſſe infantem iudicauit. Vale. ſiſque tui Phœnicis memor.

Pariſiis/ Apud Collegium Burgundionū/
Vltimo Idus Ianuarias.

Hierardi/Vercellani/ad Suum Petrum/
Phœnicem/Phalęcium.

Quis dignum ſatis/& ſatis decorum
Mi Phœnix: meritum tibi rependat?
Cura nāq; tua: tuoq; ductu:
Nobis Hiſtorię eſt parens renatus:
Qui mille vlceribus lacer iacebat:
Adceptamq; tibi refert ſalutem.
Quis vindex (niſi opem ipſe pręſtitiſſes)
Languenti medicas manus dediſſet?
Quis non iure tuos probarit uſus?

Macte ergo merita eſto laude: Phœnix:
Sic ſic: gloria: ſic decus perenne:
Sic viuax tibi comparata Fama.
Quod Fœlix igitur fit: adq; Fauſtum:
In lucem nitidus Redire geſtit
Gliſcens toto iterum orbe publicati:
Nobis Hiſtorię parens Renatus.

¶ Eiuſdem Petri: Phœnicis: Lutrēſis· Ad Henricum: Bouelleſium: Suum Diſcipulum: Bonę Indolis Adoleſcentem: Phalęcium Carmen.

Non ſemper leuibus Iuuat camœnis:
Hos triuiſſe dies. tibi ſuperſint
Henrice ocia commodis agenda:
Scriptorum Hiſtorijs Venuſtiorum.
Quanum Neſcius: eſt Iners: puerq;
Imo Infans: tibi erit ſatis fuiſſe hęc.
Non rurſum. quid enim· ſubulci abite:
Ite hinc Inſipidi: Ite verberones:
Quid vos inuidulis nihil quidem: Ite.
Nil certe hiſce loqui velim miſellis:
Sed tecum: Endecaſyllabo Iocabor
Hoc noſtro: & placidis puelle nugis.
Aſt terynum hoc monitum velimus: vt tu:
Quę ſectanda fetunt: cauenda ve: albo
Confignes lapide: hincque nigro: & hoc ſi
Vis: Diſcę Herodotum: ſed illum: ego illum
(Qui te ipſum efficiet politiorem
Cultu: Moribus & quidem probatis)
Antiquę Hiſtorię peto parentem.

Hierardi/Vercellani/Viri in primis eruditi Carmen/ in quo Hiſtoria loquens inducitur.

Illa ego/quæ geſtis præſum Cuſtodia rebus:
Digero /Quod caueas/Quodq; ſequaris Iter.
Priſcaq;/ne veteris vaneſcat gloria ſecli:
Viuida defenſant/ quæ monumenta damus.
Et ſua virtuti per me ſunt pręmia: Rurſum
Impia famoſis deſecro facta notis.
Eloquor/& ſummi quantum iactentur/ & Imi
Eloquor/& cœcę faſq;/nefaſq;/deę
Quod maius theatrum/Circuſq; capacior/aut quę
Doctior humanas Scena referre vices?
Me ſine quis prudens? Vnde experientia maior?
Quis me adiit/tandem non mage doctus eat?
Omnis enim noſtro pendet prudentia ſenſu:
Ritęq; nil (noſtra qui caret artę)ſapit.

Petri/ Phœnicis/Lutrenſis/In Herodoti Halicarnaſſei/ Thurii/Hiſtorias Prænotamenta.

Ad Iſtos Herodoti Noſtri obtrectatores/ calũniatoreſq;/& vt cũ Plinio loquar ὁμηρομαστικας/ alienę ſcientię aucupatores Noſtra epiſtola ſatis/ ſuperq; reſpondit Super eſt vt de Herodoti patria/ Tempore/ Hiſtoriaq;/ cuius a Cicerone pater dicitur nonnihil ſubiiciamus. Omnis enim mea in hoc ſolet cura verſari ſermo. ſcribam & ſępius:ſi poſſim. vt boni aliquid ſcribẽdo efficiã: ſin id minus /vt certe ne quid mali. quorũ alterum ſi conſequar/ etiam in hiſce prænotamentis mihi videbor non fruſtrà id adgredi voluiſſe. Sed quid ego tam aridę/& exilis doctrinę? Reſpõdebit forſitan quis. Imperitia (vt ẽ apud Thucydidem)temerarios: ſtrepidos aũt/& premeditatio/& ratio efficit. Verũ cũ me9 (lubet ſiquidẽ mihi cum Luciano loqui)tantũ in literas amor noſtrę cauſa temeritatis ſi modo vlla eſt) debeat exiſtimari; facile venia cõ donabor. Cęterum ad inſtitutũ pergamus.

IN Herodoti/Hiſtorias

¶ De Herodoti patria & tempore.

Herodotus Halicarnaſſeus: Thurius: Ex vrbe fuit Halicarnaſſo: poſtea Thurius nũcupatus (Strabone in Commentario Geographię quarto decimo autore) quod particeps colonię In Thurios miſſę extitiſſet. Quapropter non ab re: addendũ putauerim: quod ſcribit Stephan' Thurij (inquit) Quę Sybaris: ante dicebatur (qđ & Strabo tradit) & aliquando Copię: Herodoto fuere patria: quã & Thuriũ: & Thuriam vocabant: vt in illo Herodoti Ellogio.

Ηροδοτοϱ λυξεω κρυπτε κονισ ηδε θανοντα
Μωμοϱ απεκτροφυοϱ θουριοϱ εσχε πατρηϱ.

Suam itaq; Thurijs In Italia Hiſtoriã: anno vrbis Romę trecentęſimo decimo (vt Plinius lib. Natur. Hiſto. duodecimo. cap. quarto refert) ſcripſit. Eãdẽque Athenis. 4. & 80. (vt tradit Euſebi⁹) olympiade recitauit: ob quã laudes quoq; ingentiſſimas eſt adſecutus: quas ſi quis amplius velit cognoſcere legat Lucianũ in Libello: cui nomen eſt Ηροδοτου η Αετιων. ιtẽq; in eo cui inſcribitur: πωϛ δει ιϛοριαν ϲυγγραφειν. In hoc enim Thucydides grauiſſimus / admirari Herodotu traditur ſolitus. In illo autẽ non ſatis ſe habere Eloquentię / ad ſcribẽdas cũ virtutes / tũ Herodoti laudes Lucianus profitetur. Suã pręterea Hiſtoriam Herodotus ad Pelopõneſiaca tempora Neq; (vt primi Hiſtorici facicbant) vnius tantũ / aut ciuitatis / aut gentis Hiſtoriam ſcribere (quod conſtitutus eſt procul dubio q̃ fœuciſſime) adgreſſus: ſed multa / & varia Europę geſta / & Aſię / in vnũ veluti corpus produxit / ac quidquid annis quadraginta / & ducẽtis pręclare a gręcis / & Barbaris geſtũ eſt: in vno per quã elegãter elt opere cõplexus. Cuius ætatem ex vndecimo Pamphilę / lib. A. Gellius quinto decimo Noctium Atticarum / Commentatio. capite tertio / & vigeſimo. Ita ſcripſit. Hellanicus / Herodotus / Thucydides: Hiſtorię ſcriptores in iiſdem Temporibus fere: laude ingenti floruerunt: & non numis longe diſtantibus fuerunt ætatibus. Nam Hellanicus initio Belli Peloponneſiaci fuiſſe quinque: & ſexaginta annos natus videtur. Herodotus tres: & quinquaginta. Thucydides quadraginta. Hæc ille. Facit & ad rem quod Diodorus Siculus Herodotum. Hunc noſtrum. Xerxis temporibus in lib. Bibliothecę ter

tio Claruiſſe tradit. & ipſe Herodotus in Euterpe quadringentis non amplius annis Homerum & Heſiodum ante ſe extitiſſe ſcribit. Et Euſebius Eũ. 78. olympiade viguiſſe autor eſt. Eo fere tẽpore Euripides: Sophocles: Pindar⁹: Diagoras Phyſicus: Aeſchilus: Themiſtocles floruerunt vt ne ſint quidẽ probandi: ſed acerrime Reſellendi: qui illas Epicuri Epiſtolas: quę in decimo Diogenis: Laertij De vitis philoſophicis libro extant) Ad Herodotũ Neſcio quẽ ſcriptas: Ad Halicarnaſſeum: hũc noſtrũ referre velint: adſeuerent: adęquata eſſe ſcriptis dicent: Quibus liquido ipſa temporũ ratio repugnat. Debuiſſentq; hi cũ. A. Gelij in. 17. commentario cap. 21. tũ ſupputatione Euſebij (ne id effutirent) monerí/qui oſtendũt Epicurũ illũ de quo agitur. 112. olympiade: clarũ extitiſſe. Is autem Herodotus: ad quẽ Epicuri Epiſtolas eſſe datas ſuſpicor: Medicus fuit Arieí Tarſenſis: Filius Menodoti que audi tor: & Sexti Emperici pręceptor vt in nono idẽ Diog. Laertius ſcribit De noſtro autem Herodoto Halicarnaſſeo Hoc Diſtichon in primo Epigrammaton gręcorum libro ſcriptum eſt.

Ηροδοτοσ μουσασ υπεξεξατο τωι λαρεκασ τη
Αντιφιλοξενιησ βιβλον ελωκε μιηι.

Sed de eo ipſo ſatis nunc ad reliqua eſt eundum.

¶ De Hiſtoric inuentione. Caput Primum.

Non paruam apud ſcriptores: eſſe concertationem: a quo inuẽta ſit Hiſtoria certum eſt. Eamq; ob rem: quod de Hiſtorię collegi-mus inuentione: quę (vt Cicero: & Quintilianus aiunt) poeſi finitima eſt: paucis eſſe abſoluendum putamus ſic incipiẽtes. Primũ añ omnia adparatio ipſa poetica (inquit Strabo lib. Geographię primo) proceſſit in mediũ: & adprobata complacuit: dehinc illã imitati cum metrum ſoluiſſent reliquis poeticæ ſeruatis partibus rem ſcriptis commendarunt Cadmus videlicet: & Pherecides: & Hecatęus: Hęc Iſle. At Plinius lib. Natur. Hiſto. quinto. cap. 29. Miletus (inquit) non fraudanda Ciue Cadmo: qui Proſaicã orationem primus inſtituit. Idem vero Plinius in ſeptimo. cap. 56. ſibi prope contradicere videtur: qui ait Proſaicam orationẽ con-

dere Pherecides Syrius Inſtituit Tempore Cyri regis. Hiſtoriam Cadmus Mileſius. Hinc Ioſephus Primo in Appionem volumine: Hiſtoriam A Cadmo inuentam Credi refert. Sed Lucius Appuleius: In floridis: Pherecidi hanc: non Cadmo adſcripſit. Verum: vt cum Euſebio ſentiam (qui cum docte: tum Eleganter oſtendit ante omneis Moſem Hiſtoriam ſcripſiſſe) facit antiquitas quippe Moſem multis annis Bellum Troianum in confeſſo eſt præceſſiſſe.

¶ De Hiſtoriæ vtilitate. Caput Secundum.

Nonnullis forſan videbor: non ſatis recte feciſſe: qui aliis partib⁹ Hiſtoriæ Vtilitatem in deſcribundo præpoſuerim: ſed Coryceis iudicent Mediocres æquius: Tantum enim eſſe Hiſtoriæ vtilitatem cenſuimus: vt & aliis partibus iure eſſet præponenda: & Alexãder Macedo: cũ ad Achillis ſepulchrum peruenisſet: inde immortalitatem naſci non imprudenter crediderit: Nã cũ poteſtatẽ: Dignitatem: Maieſtatem: Numenq; Hiſtoriæ. Plinius Cæcilius octauo epiſtolarũ lib. Ad Lateranum ineſſe ſcribat: Magna profecto Hiſtoriæ vtilitas cenſenda eſt: ſed Hæc ſcribenda vt græco vtar Adagio ΟΥΚ ἀπευτε θησεως. i. non ſine Theſeo Ille autem noſter eſt Ille Hierardus Vercellanus: noſter inquam ille Theſeus qui tanta venuſtate: & Elegãtia Hiſtoriæ vtilitates: vno Elegiaco carmine: ſed (vt facile autorem cognoſcas) q̃terſiſſimo deſcripſit: vt iam non opus eſſet. Hiſtoricæ vtilitatis quidquã eius carmini addere: Id ipſum carmen: in quo loquens Hiſtoria inducitur: ſecundum noſtram epiſtolam impreſſum Reperies. Cæterũ Antonium Audiamus: Apud Ciceronem de oratore ſecundo hoc (qui ſequitur) modo loquentem. Hiſtoria teſtis eſt temporum: Lux Veritatis: vita memoriæ: magiſtra vitæ. Nuncia vetuſtatis. Hæc enim: & fœlicitatem nobis participat: & citra vllũ nocumentum prodeſt Homini: Nam quid pulcrius (Iuxta Diodori Siculi ſententiam) quam nõ: quod alii ægerint quærere: ſed quid optime actũ ſit nobis proponere ad imitandum: ſeniorum conſilia: quos lõga ætas prudentiores efficit: laudantur a iunioribus: at hos tanto antecellit Hiſtoria: quanto plura exẽpla rerũ complectitur diuturnitas tẽ

Hiſtoriæ quid

poris: q̃ hominis ætas. Prꝛterea Iuniores Hiſtorica lectio: antiqꝛ ribus æquat prudentia. Adde quod natu maioribus rerum experimenta ſubminiſtrat/priuatos viros imperio dignos efficit: Imperatores ob immortalem gloriam ad prꝛclara facinora impellit: Vnde (vt breuiter dicã) perq̃ ſcite idẽ Diodorus Siculus Oium rerum (quibus hominis paratur fœlicitas) Laudem præcipuam: cauſamqꝫ: Hiſtoriꝛ tribui decere concludit. Et Cicero in oratore perſꝛpe neceſſariam eſſe oratori Hiſtoriꝛ cognitionem tradit: qp pe ſine exemplorum adminiculo (quꝛ maxime Hiſtoria habet) Ieiunus: inſuliuſqꝫ Cornelio Celſo: & Quintiliano Orator Videt. Sed de hoc Quintilianus quinto preſertim & Duodecimo voluminibus plura. Necꝫ hic eſt omittendũ: Pliniũ: Cꝛciliũ in quinto epiſtolarum lib. ſcripſiſſe Hiſtoriam quoquomodo ſcriptam oble ctare. Et Vitruuius Eam per ſe tenere lectores adfirmat. Quapropter (vt in pauca conferam). Vere hoc mihi videor eſſe dictu rus nullius: aut facultatis: aut diſciplinꝛ tantam vtilitatem: quantã Hiſtoriꝛ exiſtere.

De Hiſtoriꝛ diuiſione/& ſpeciebus. Caput Tertium.

Hiſtoria: vel fabularis: vel ad fidem. Fabularis: aut voluptatis: vt in argumentis Comicorum: aut adhortationis gratia: Hꝛc autẽ argumentum habet ex ficto: vt in Aeſopeis fabulis: aut ex veri ſoliditate: quꝛ aut per turpia contexitur: vt in quibuſdã poeticis figmentis: aut pio tegitur velamine: quod ſolũ genus philoſophi veteres admiſerunt. Ad fidem: Hiſtoria quatuor (vt autumant Grãmatici) habet ſpecies. Vel enim de locis: eſt: vt Geographia: Vel de Temporibus: vt Chronicæ: vel de Generatione: vt Genealogia: Vel de geſtis: Vt Annales Hiſtoriꝛqꝫ cꝛterꝛ: Quippe literarũ monumenta dupliciter adcipi Rhetores perhibent: aut Annales: aut Hiſtorias Priuſqꝫ Annales fuiſſe: poſt eſſe factas Hiſtorias. Qd & Satyrographus his verbis oſtendit.

Res memoranda nouis Annalibus: adqꝫ recenti
Hiſtoria.

Earum autẽ Elemẽta ſunt/ Perſonę/ Cauſę/Locus/Tempus/ Modus/ Inſtrumentũ/Materia/ Res/Pręter has autem ſpecies de natura Hiſtoria eſt: vt Animalium/Plantarum/ de qua re Ariſtoteles/ Theophraſtus/& Plinius/ nunquã ſatis laudata volumina cõ ſcripſerunt. Etiam ſi Cicero (modo Rhetoricon libri ad Herennium Ciceronis ſint) & Fabius Quintilianus in ſecundo Inſtitutionum Oratoriarũ libro: Hiſtoriam dicãt eſſe rei geſtę expoſitionem. Cicero Illud addit/ab ętatis noſtrę memoria remotã: i quo interpretandǫ Ciceronis nõnulli interpretũ Hadlucinantur neſciẽtes ιστορεω Verbũ grecũvñ Hiſtoria dicitur: ſignificare nõ ſolum /ſpecto/ſiue video/ ſed & iquiro/interrogo/ſcio/quęro/dico audio/diſco/ narro & multa alia Nam quidquid vere/ & grauiter explicatur/Hiſtoria dici poteſt. Hinc quoq; Ariſtoteles quę de aia diſputabat/Hiſtoriam adpellauit.

In quo ab Fabula/Hiſtoria differat Caput Quartum

HIſtoria hoc pacto a Fabula differt (vt Rhetoricon/ autor in primo ad Heremniũ ſcribit) quod fabula/ neq; veras/ neq; veriſimiles cõtinet res. Quapropter Muſę apud Heſiodũ in Theogonia ad hũcfere modum de ſe prędicant hiſpreſertim Verſib⁹/ ab Angelo noſtro Politiano/ita tralatis.

Scimus falſa quidẽ narrare ſimillima veris:
Scimus item quoties libitum eſt/& vera profari.

Quod & Ouidius Tertio Elegiarũ libro ferme innuere voluit inquiens.

Exit in immenſum foecunda licentia vatum:
Obligat Hiſtorica nec ſua verba fide.

Eamq; ob rem Dido apud Auſonium ſic nos admonet.

Vos magis Hiſtoricis lectores credite. &c.
Quam qui furta deum concubituſq; canunt.
Falſidici vates temerant qui carmine verum.
Humaniſque deos adſimulant vitiis.

Hiſtoria vero eſt res geſta/ſed ab ætatis noſtrę memoria/remota. Plurimũ igitur/Refert poema/an Hiſtoriã ſcribas: quod/ & Cicero/primo de legibus libro/ſic oſtẽdit. Intelligo te (inquit) frater/ alias in Hiſtoria leges ſeruãdas putare/Alias in Poemate: quippe cũ illa ad veritatẽ/Quinte referãtur: in hac/ ad delectationẽ/ Plera que. Nec minus id ſentit Quintilianus: qui in decimo ait/Poetæ Voluptatem: fingendo/non modo falſa: ſed etiaꝫ incredibilia: ſectantur.

In quo/& quãtũ/Hiſtoria ab Annalibus differat: ex A/Gellij/quinto noctiũ atticarũ lib. cap. xviij. & Sempronij/ Aſellionis/primo. Cap. Quintũ.

¶ Hiſtoriam/ab Annalibus quidaꝫ differre eo putant: quod cum vtrũque ſit rerum geſtarum narratio. Earum tamen proprie reruꝫ ſit Hiſtoria: quibus rebus gerendis interfuerit is: qui narret. Eãq; eſſe opinionem quorũdam Verrius flaccus refert: in libro de ſignificatu verborum quarto: Ac ſe quidem dubitare ſuper ea re dicit. Poſſe autem Videri putat nonnihil eſſe Rationis/ in ea opinione: quod Hiſtoria græce/ ſignificat rerum cognitionem preſentium. Sed nos audire ſoliti ſumus/Annales omnino id eſſe: quod Hiſtorię ſint. Hiſtorias/non omnino eſſe id qnod Annales ſint. Sicuti/ quod eſt homo: id neceſſario animal eſt: quod eſt animal/non id neceſſe eſt: hominem eſſe. Ita Hiſtorias quidem eſſe aiunt: Rerum geſtarum: vel expoſitionem: vel demonſtrationem; vel quo alio nomine: id dicendum eſt. Annales vero eſſe: cum res geſtę pluriũ annorum: obſeruato: cuiuſque anni ordine: deinceps componuntur. Cum vero: non per annos: ſed per dies ſingulos: res geſtę ſcribuntur: ea Hiſtoria græco vocabulo: Ἐφημερὶς. i. diarium dicitur. Cuius latinum interpretamentum ſcriptum eſt: in libro Aſellionis primo: ex quo lib. Plura verba ad ſcripſimus: vt ſimul ibidem quid ipſe inter res geſtas: & Annales eſſe dixerit: oſtenderemus. Verum: Inter eos (inquit) qui Annales relinquere voluiſſent: & eos qui res geſtas: a Romanis perſcribere conati eſſent: omniũ rerum hoc interfuit. Annales libri tantummodo: quod factũ quo quæ anno: geſtũue ſit: id demonſtrabant. Id eorum eſt: qui quaſi Diarium ſcribunt: quaꝫ Græci Ἐφημερίδα vocant. Nobiꝫ nõ modo ſatis eſſe video: quod factum eſſet: id pronunciare; ſed etiaꝫ

quo conſilio:qua ratione: geſta eſſent demonſtrare. Paulo autem poſt: Idem A ſellio:in eodem lib. Nam : neq; alacrioris ad Rem Publ.defendendam. Neque'ſegnioris:ad res perperam faciũdas: Annales commouere quidquam poſſunt: Scribere autem Bellũ: quo initum conſule:& quomodo confectum ſit: & quis triũphãs introierit:exq; eo libro:quæ in Bello geſta ſunt iterare :id fabulas eſſe: prædicare ait: aut interea quid Senatus decreuerit:aut quæ Lex:rogitatioue lata ſit:neq; quibus cõſiliis:ea geſta ſunt iterare: id fabulas pueris eſt narrare:non Hiſtorias ſcribere. Hęc Ille. Quibus verbis A : Gellius : Annales nomen eſſe generale : Hiſtorias vero eſſe ſpeciale ſignificauit. Erit igitur Hiſtoria (vt Ex Quintiliano oſtendimus) rerum geſtarum expoſitio. Iureq; inceſſitur Sertius:a Philippo Beroaldo:quod parum adcurate:Quid: &:Hiſtoriæ:& Annales eſſent:indicauerit. Quo errore:& Iſidorus primo Etymologiarum libro: laborauit. Hiſtoria enim (Aiunt) eſt eorũ temporum quę vidimus:vel videre potuimus. Annales vero fũt: eorum: Annorum:& temporum:quę ætas noſtra non vidit. Hæc Illi. Sed adcipiamus:quę apud Ciceronem de Oratore ſecundo: ait Antonius. Erat (inquit) Hiſtoria Annalium confectio: cuius rei:Memorięq;:publicę retinendę cauſa:ab initio rerum Romanarum: vſq; ad. P. Mutium : pontificem : Maximum: res omnes ſingulorum annorum:mandabat literis:Pontifex Maximus:eſſe rebatq;.in albũ: & proponebat Tabulã domi:poteſtas:vt eſſet populo cognoſcendi:Hiq; nunc Annales maximi nominantur. Prę terea Annales nudi ſunt:nihil habent incitamenti : nec commouere quidquam poſſunt: ſimpliciter ſine vllis ornamentis:ſine fuco:ſine adfectibus:res geſtas continentes. De quibus Annalib⁹; & Aurelius:Macrobius.

De Hiſtorica veritate. Caput Sextum.

Hactenus:Quis Hiſtorię foret inuentor: Quãta Hiſtorię Vtilitas: & (quę nobis non inutiles videbãtur) Hiſtoriæ ſectiones:necnõ ſi quo Hiſtoria a fabula:& ab Annalib⁹ Hiſtoria differẽt pſtrinximus. Nunc Reliqua:bonis (vt aiunt) auibus:eſt proſequendum: ĝne peculiaria qdẽ:ſed Hiſtorico neceſſaria. Arbitramur. Primũ igĩ:Antonii Verba: apd Ciceronẽ:Scdo de oratore lib.ſubiiciã

quę/hęc ſunt. Quis neſcit primã eſſe Hiſtorię legem: ne quid falſi dicere audeat: Deinde: ne quid veri tacere audeat: ne qua ſuſpitio gratię ſit in ſcribendo: ne qua ſimultatis: hęc ſcilicet Fundamenta nota ſunt omnibus. Proinde Polybius hęc duo ab Hiſtorię lege refert alieniſſima eſſe: falſa ſcribere: & plane inter ſe repugnantia. Hinc non minus vere quam luculenter Lucianus in eo libello quẽ inſcripſit Πως δει ιστορια συγγραφειν tradit prorſum eſſe Hiſtorię/& Illi ſacrificãdum: vt vera omnia dicat quod quidẽ ſemper obſeruare (Autoribus/Diodoro Siculo/Plutarcho/& Ioſepho) eſt difficilimum. Ob quam rem Quintilianus in ſecũdo Oratoriarum inſtitutionum libro Gręcis Hiſtoricis plerũquę poeticę ſimilem eſſe licentiã ſcribit. & Cicero in libro (quem declaris oratoribus vocauit) Refert Hiſtoriam rerum romanarũ do meſticis laudibus/eſſe factam Mendoſiorem. Quod Herodianus in primi libri prologo: & Strabo in tertio tradũt/vt Hinc ſuſpicer a Quintiliano dictum eſſe Mendacium dicere/etiam ſapienti aliquando conceſſum eſt. Alioqui imprudenter Cicero Lucium/Luceium/in quinto Epiſto. famil. ſic moneret. Amori noſtro pluſculum etiam quam concedit Hiſtorię Veritas largiare. Cęterum vt Polybius refert veluti ſi quis oculos animanti effoderit quidquid ſuper eſt corporis ſit inutile Ita demta (malo enĩ ſic ſcribere quaĩ dempta) ex Hiſtoria veritate/narratio omnis inutilis eſt. Quippe (vt ait Strabo) Hiſtorię finis eſt veritas. Non enim (vt in ſeptimo epiſtolarũ Plinius ſcribit) oſtentationi: ſed fidei/veritatique. Hiſtoria componitur Nec (vt idem plinius teſtis eſt) Hiſtoria debet egredi veritatem. & honeſte factis veritas ſufficit. De qua Lucianus plurima in eo libello quem de componenda Hiſtoria inſcripſit. Sed prius non eſt finis huic capiti imponendus/quam Laudandum Imprimis oſtendamus Alexandrum/Macedonem: qui Ariſtobulo Hiſtoriam de ſuis Rebus/& geſtis/ſibi inter nauigandum recitanti (vbi hominem/& adulatorem/& multa ſupra veritatem adfinxiſſe cognouiſſet) ereptum manibus librum/in Hydaſpem fluuium demerſit: & tu (inquit) o Ariſtobule eodem fueras pacto precipitandus/qui pro me tuis ſcriptis/ſolus pugnas. quiq; vel iaculo ipſo Elephantos interficias. quam ob rem veritatem Hiſtorię ante omnia concludimus obſeruandam.

De Stilo Hiſtorico. Caput Septimum.

Stilus in Hiſtoria fuſus/& continuus non perſhodicus: niſi cũ ꝓ ſopopeias aſciſcit in concionibus. quẽ non debere eſſe hiantem/ & aſperũ/ nec Rhythmo diffluentem Lucian⁹ in eo (quem dixi) libello adſerit. Nãq; Hiſtorię cõpoſitio (Fabiana opinione) currere debet. & Cicero in Oratore/iubet eſſe in Hiſtoria genus orationis fuſum/atq; tractum/& alibi: Leui/æquabilique tractu diſtinguendam exiſtimat. Quę omnia in Herodoto eſſe/ Quintilianus in nono cenſuit. Pręterea Hiſtoria (autore Luciano) clara dictio non eſt coloranda: Orationem enim (vt in decimo ait Quintilian⁹) Hiſtoria quoddã molli ſucco/iucundoq; alere poteſt. Neq; equidem abſonum iudicarim (quod alii forte dãnabunt) huic capiti addere quod Catullus apud Ciceronem de Oratore ſcõdo dicere de Cęlio Antipatre ſolebat videlicet qđ/neq; diſtinxerit Hiſtoriã varietate locoꝝ/ neq; verboꝝ collatione/& tractu orõnis leui. & æquabili perpoliuit Illud opus: ſed vt homo/neq; doct⁹/neq; maxime aptus ad dicendum/ ſicut potuit dolauit. Et ꝛenophontem alterum Socraticœ amænitatis lumen notauit Tullius/tãq; dulcioꝛem & minus vehementẽ/q̃ Hiſtorico cõueniat. Inſuper ſuas proprias partes habet Hiſtoricus. Nam iunium Cordũ Hiſtoricũ/Iulius Capitolinus arguit: q; multa de domeſticis voluptatibus/cęteriſq; infimis rebus/Hiſtorię ſuę inſeruerit/ Et Aureliũ feſtiuum/ flauius Vopiſcus. Plurimũ enim refert vitas an Hiſtoriam perpetuam ſcribam⁹. Sed equidem miror quod/A/ Pollio in Tito/Liuio ſummę facundię viro patauinitatẽ reprehendit: parũq; diligẽter/parũq; integra veritate cõmentarios Cęſaris compoſitos putat. Elegantiam carpere nõ potuit. Veritatem culpauit. Efficitur Itaq; Hiſtoricus ſtilus locorũ varietate ornatior Ideo optimũ eum oportet eſſe Geometrã (vt docet Strabo) qui hiſtoriã ſcribit Nã (ſi Quintiliano credimus) nõnulli reprehenſi ſunt ab Geometris Hiſtorici: qui magnitudinem' inſularum ſatis ſignificari nauigationis ambitu crediderunt. De Hiſtorico autem ſtilo Victorinus & Celſus ſatis multa tradiderunt.

De Hiſtorica Breuitate. Caput Octauum:

Quantum Laudis Hiſtorico Breuem ſcripſiſſe Hiſtoriã adtulerit/ nemo eſt certe qui neſciat. Quare nos non ducat quiſpiã culpandos: quod Solt (vt dicunt) lumẽ addere ſtudeamus De Breuitate videlicet Hiſtorica nonnihil ſcribentes. Debet Hiſtoria (Celſo & Victorino pręcipitẽtibus) eſſe breuis: qua maxime ſecundũ fidem oblectamur/& nobis potius quã oratio (vt Cęcilius Plinius epiſtolarum primo ait) ſatisfacit: qđ & Demetrius Phalerçus tradit.

Nec ir ſtitui tamen Hiſtoria poteſt (vt Cicero primo de legibus ibro autumat) niſi prꝑparato ocio/nec exiguo tempore abſolui: qua de re Breuitatē illā cenſeo preſertim admirandā qua nihil/qđ d inſtitutū ſit cōducturum (vt illa Herodoti apud grꝗcos: Apud nos/Saluſtii/& Taciti) omittitur.

In Quo Hiſtoria ab oratione differat. Caput Nonum.

Iam eo ventum eſt vt Hiſtoriam ab oratione differre oſtendam? Quippe plurimum refert (Thucydide Autore) ἤθημα ſit an ἐτοριϲμα quorū alterū oratio: Alterū Hiſtoria. Diuerſā quoque Hiſtoricorum eſſe ſcribendi ratiōnē ab Oratoribus Lucianus oſtendit Hiſtorici enim (inquit) rei ordinē ſeruant/& materia vtū ur preparata: quod etiā Cicero primo de legibus lib. docet. Ora ores vero multa inuertunt/& fingunt. Prooemium Hiſtoricorum luabus tantū rebus/adtentione/docilitate conſtare debet/omiſſa oeneuolentia: quā ꝑcipue captat Orator. Quod & Cęcilius Plinius/quinto epiſtolarū libro/in ea/quam alii ad Capitonem/Alii ad Tacitum ſcriptā referunt. hoc pacto monſtrat. Habent oratio/ & Hiſtoria multa cōmunia/ſed plura diuerſa in his ipſis quę communia vídentur. Narrat (inquit) Illa: Narrat Hęc: ſed aliter: Huic pleraq; Humilia/& ſordida/& ex medio petita. Illi omnia reconlita/Splendida/excelſa cōueniunt. Hanc ſępius oſſa/muſculi nerui/Illā Thori quidam/& quaſi iubæ decent. Hæc vel maxime/vi/ maritudine/inſtantia: Illa tractu/& ſuauitate/atq; etiā dnlcedine placet. Poſtremo/alia verba/alius ſonus/alia conſtructio. Hęc Illae Quintilianus quoq; in nono Hiſtoriā non tam finitos numeros: quā oratio habere ſcribit: ob eamq; rem quendā cōtextum deſide are. Et iterum in decimo. Id quoq; eſt vitandum: In quo magna ars errat ne in oratione poetas nobis/& Hiſtoricos in illis operi ous/oratores/aut Declamatores imitandos putemus. Verū/& ipa Hiſtoria/ſic eſt (vt idem fabius ait) legenda: vt ſciamus pleraſque ius virtutes oratori eſſe vitandas Quandoquidem (vt ait Craſſus apud Ciceronē de oratore tertio) Et cauſę capaces / aliū verborū quendā ſonū requirunt/ Alium rerum priuatarum/ atq; paruarum & aliud dicēdi genus deliberationis/Aliud laudationis Aliud iudicia/ aut ſermo/aliud Conſolatio/aliud obiurgatio/aliud Diſputatio/Aliud Hiſtorię deſiderant.

De Hiſtoriæ prꝫmio.

Hiſtoriæ præmium immortalitatem maxime eſſe/cum plurimi tra
diderunt/tum Cicero:qui ad Luciũ/Luceiũ ſcribit:ſui vt rumores
illius monumentis cõmendentur. Quod & Plinius iunior/homo
ſui ſeculi eloquentiſſimus oſtendens/optat C/Taciti/inſeri Hiſto-
riis:quod immortaleis futuras eas auguraretur. Propter quod &
Quintilianus lib. 10. totũ Hiſtoriæ opus/nõ ad ituitũ rei/pugnãq;
præſentem:ſed ad memoriam poſteritatis/ & ingenii famam cõ-
ponitur. Quę prope verba Lucianus in fine opuſculi de cõponẽ-
da Hiſtoria habet: Vbi ait/Memento non ad præſẽs/ vt qui nunc
ſunt/te laudent/te honorent:ſed æternitatẽ reſpiciendo/ ſic Hiſto
riam ſcribe/vt a poſteris præmiũ laboris expectes/ &c. Non de-
bet igitur Hiſtoriæ conditor/inaneis illos præſentiũ rumuſculos
ſtatim/quaſi manu precium aucupari ſed ſolidum poſteritatis ex-
pectare iudicium. Quod feciſſe Cnidiũ quendam architectum fe-
runt:qui regi fabricatus maximam illã/pulcerrimamq;/in pharo
Aegypti turrem: Vnde videlicet Nautis nocturna lumina oſten-
derentur:ſuum quidẽ nomen in muri ipſi⁹ lapide clã incidit: Cal-
cem deinde ſuperiniducens/Regis nomen inſcripſit fore id quod
adcidit auguratus. Vt autẽ multo poſt literæ illæ cũ lorica ſua de-
fluerent/atq; inſculptum ſaxo adpareret Nam hęc erat inſcriptio.
SOSTRATVS/DEXIPHANIS/CNIDIVS/DIS SALV-
TARIBVS/OB NAVIGANTEIS. Non igitur ſeculi tantum
ſui leuiſſimum captabat adplauſum:ſed ſibi in lõgum tempus/ dũ
turris illa ſtaret proſpiciebat:quod idem eſt in Hiſtoria aſpiciũdũ.

Adnotationũ retrectatio in Primum lib.

Profiteor nihil ſcripſiſſe (vel vbi Herodotũ nominarim) niſi/ cũ
ob mendoſam lectionem/tũ ob ſcriptorũ diuerſitatẽ. Vbi vero Gy
gis Hiſtoriam/ A Platone in principio. 2. de re publ. lib. & a Ci-
cerone officiorum. 3. eſſe dictã fabuloſe adnotauimus: fuerat ad-
dendũ Quod Plutarchus Proble. 156. aliter Candauli. eſſe ab Gy
ge illatam necem q̃ Herodotus tradat.

In Secundum.

Beroſus/Megaſthenes/Ioſephus/ De Sauacabaro rege (quẽ Sen
nacherib vocant)cum Herodoto non conueniunt referẽtes aliã:
atq; Herodotus ſcribat Sauacabari fugę cauſam. Beroſus/ & Me-
gaſthenes in ſuis fragmentis. Ioſephus lib. antiq. Iuda. 10.

In Tertium.

De Cambyſis regni annis Ioſephus in vndecimo cū Herodoto nō cōuenit. Itē Herodotus eū Animā exalaſſe in Agbatanis. Ioſephus in Damaſco tradit. His autē quæ de leonū partu diximus addendū eſt quę Philoſtratus in vita Tyanei Apollonii tradit: q ſcribit cęſo leęne ventre octo catulos in vtero eſſe repertos. igitur ad Eiuſdē Philoſtrati primū lib. te remitto. Quod pręterea ſemē Indoꝝ atrum dicat: Ariſtoteles in ſecundo de animalium generatione ei refragatur.

In Quartum.

Anacharſim a Sauleo patruele interemtum ſcribit Herodotus. Diog. Laertius a fratre cui Cādaidi nomen erat in venationis ſtudio ſagitta ictū oppetiiſſe ſcribit. quibus .2. contra Appionē lib. Ioſephus refragatur.

In Sextum.

Non ſatis poſſum Tr. Pompeio credere: qui. cc M. Barbaroꝝ cęſa Apud Marathonē ſcribit cū Herodoto ſex. M. trecenti dicantur.

Ad Lectores.

Quę (optimi lectores) Librariorum impolitia inſcripſit errata ob difficultatē imprimēdi modeſte vt feratis ęquū eſt: nos autē minutis omiſſis hęc retractamus. Pſāmietichus pro Pſammetichus fol. 26. & ſo. Dutis pro Butis. 36. Cylleſtis pro Colleſtis. 38. Caſiliris pro Calaſiris. eodē. Bucus pro Butus. 42. Daſis pro Oaſis ſ9. Cleopes pro Cheopes. 45. & 46. Chebrenes pro Chephrenes. 46. Sanacaribus pro Sauacabarus. 48. καλλοσ pro κάλοσ. 48. Phœcia pro Phocęa. ſ4. Serbonitidis pro Serbonidis. ſſ. Oratal pro Oyratalt. eod. Pitaici pro Pataici. 61. Melita p Meliſſa. 62. Pſidea pro Poſidea. 70. Taſſerides pro Caſſiterides 72. Caldeorū pro Chalcedeoꝝ. 79. Trapij p. Traſpij. 80. Acchy pro Aſchy. 82. a cympheos pro Arimpheos. eod. Scius pro Cius 86. Arginipaſa pro Artimpaſa. 86. Thagimaſa pro Thamimaſa. eodē. Arantes pro Ariātes. 90. Coes pro Coes. 91. anaphiſta pro Anaphliſta. 92. Arachea pro Trechea. 92. Gynges pro Gyndes. 112. Agron pro Argon. 2. Agronē pro Argonē. 2. Lardana p Iardana. 2. Tyrrhenos pro Tyrſenos. 9. Orchius cātus pro Orthius cātus. 4. Piritous pro Perithous. 209 Megades pro Megacles. 9 Hegeſides pro Hegeſicles. 9. Spargapiſes pro Sargapiſes. 27. Cętera quę per ſe emendaret ſemidoctus/bona venia (mi optimi lectores) caſtigabitis. Valete. 1510

INDEX

HERODOTI/ HALICARNASSEI/ THVRII/ Historici/ Historiæq; parentis memoratissimi/ Nouē Musarum: multo/ & productior/ & facilior (quā antea extiterat) Index.

ABaris folio. 84.
Abder 155
Abdera vbi 186
Abderitarū preces 156
Abæ 175
Ablutio babyloniorū post coitum. 24.
Abrogomes 169
Abronychus. 173
Abstinentia ouium. 33
Abstinentia persarū. 21
Abydos. 124.
Abydus. 122

Acanthus. 128
Acarnania. 28
Achatana: quæ Ecbatana iquit Steph. recte scribi potest. Itēq; nō solū per c sed & per g. 70
Acephali. 103
Aceratus. 175
Aces flu. 72
Accipiter. 36
Accipitres. eodē
Acinacis. 87. & 150
Achaia. 153. & 179
Achea. 113
Achelous. 28. & 157
Achemenes. 67. & 142
Achemenes. 144. & 153
Achemenides. 65.
Achemenidarū familia. 109

Acheron. 176
Acheus sum nō dores. 115
Achilleū opidū. 119.
Achillis cursus. 88
Acragātini. 164.
Acrisius. 129
Acrothoon. 146

Adcusati Alcmeonidę. 138
Addricaneas. 99
Adimanthus. 171. & 177
Adimanthi dictum. 177
Adimanthus. 182
Admissarius ad nicenas equas. folio 23
Adrastus phryx. 6. & 14.
Adrasto atys datur custodiendus 7
Adrasti cędes. eodem
Adrastus. 114. & 210
Adrimachidę. 99
Aduersis miscere prospera prudentem decet. 61

Aer pennis oppletus. 83
Aeaci fanum. 117
Aeacis syloſontis literę. 124.
Aeacis orationē Samii admittunt. 124.
Aedoni. 155
Aegaleus mons. 182
Aegeum mare. 90

Aegea. 157
Aegeus. 98
Aegina. 116.& 129
Aeginetarũ In Athenienſes odia. 116
Aeginetarũ In Athenienſes odiorum principia. 117
Aeginetę ſuperbi. 134.
Aegileus. 114.
Aegiales. 153
Aegis minerue. 103
Aegis vnde. eodem
Aegri Babyloniorũ. 24.
Aegrotantes indi interimũt comeduntq. 70
Aegyptii hominũ primi. 27
Aegyptiorum ſolertiſſimi ſunt Heliopolitani. 27
Aegyptiorũ annus. eodẽ
Aegyptiacę regionis natura/e
Aegyptiorũ agror cultura. 28
Aegyptiorũ ſementis. eodẽ
Aegyptus. 29
Aegypt⁹ quę. eodem
Aegyptii qui. eodẽ
Aegyptii. 125
Aegyptus mirabiliora q̃ois regio habet. 32
Aegyptiorũ mores. eodẽ
Aegyptii ſacerdotes. eodẽ
Aegyptiorũ ſacerdotes eraſi. 32
Aegyptiorũ ſacerdotũ cibi. 32.
Aegyptiorũ victimę. 33.
Aegyptior veſtes. 32
Aegyptiorũ ſepultura. eodem
Aegyptiæ ferę. 36.
Aegyptior purgamina. 33
Aegyptiacũ linũ. 41.
Aegyptii cęteros ãtecellũt. 45
Aegyptior progenies. 48
Aegyptior partes. 12.& 49
Aegyptiorũ genera 52
Aegypti vrbes quot. 53
Aegyptior cap. firma. 56
Aegyptiorũ cur capita firma ſit folio eodẽ
Aegyptiorũ fuga. 56
Aenius. 85
Aenea. 57.
Aenos. 150
Aenus. 91
Aenyrorũ. 128
Aeoles. 122.& 153
Aeoles oli pelaſgi vocabãt. eodẽ
Aeorpata. 93
Apidę. 98
Aequabilitas iuris. 116
Aerariũ Rãpſiniti. 44.
Aerarii eiuſdẽ fures. eodẽ
Aerarii eiuſdẽ ſtructoris callidi tas. eodem
Aereũ aut aut argenteũ ſcythæ/habent nihil. 88
Aeropus. 88
Aeſchines. 135
Aes apud Aethiopes preciofiſſimũ. 58
Aeſtatis & hyemis ſimulacra. folio 44.
Aeſtate apud Arimaſpos pluere non ceſſat. 83
Aethiopes. 54.
Aethiopũ anni & victus. 58
Aethiopes. 46
Aethiopia. 42
Aethiopes aſſyriiq; ſubacti. 143
Aethiopes. 151
Aethiopũ crines. eodem
Aetolus. 139
Aetoli. 179

Africus. 30.
Africa. 31.& 84
Africus mons. 45
Afri. 56
Africa. 84.
Africā petunt phœnices eā cognituri. 84.
Afri pastorici. 1
Africa nullū habet aprū. eodē
Africa sine ceruis. 103
Africę mirabilia. eodem
Agaristа. 139
Agaristę dnę. 140
Agathyrsus. 81
Agathyrsi. 92
Agbatana sic enim Herodotus/ Demetrius & Ctesias scribūt. folio 70
Agelea minerua. 200
Ageleę mineruę tęplū. eodē
Ager Artanis. 184.
Ager Arginorum. 14.
Ager Eccaicus. 126
Ageti vxor formosissima. 130
Aglaure. 177
Aglomachus. 100
Agminis ordo. 148
Agonotheta. 139
Agora. 150
Agrianes. 9

Ahena ferbuerūt. 9
Aheneę paterę capacitas. 12
Ahenū capax. 90
Ahenū ingens. 98

Aiax Telamonius. 178
Alabanda. 188
Alabandēses. 165
Alarodii. 152
Alati serpentes. 37.& 71
Alati serpentes. 72.
Alaxones. 89
Alazicis. 100
Albe colūnę. 122
Albū litus. 146
Alcenor. 14.
Alcetas. 189
Alceus. 2
Alceus Menalippi sodalis. 119
Alceus fugiens. 119
Alcmeonidae. 138.& 114.
Alcmeonidę accusati q; parmā persis ostenderent. 138
Alcmeon multo auro a Croeso donatus. eod
Alcmeonis domus locupletata folio 139
Alcon. 139
Alea. 16
Alebadę 142
Aleę mineruę templū. 11
Alexander ad persas. 107
Alexander. 188
Alexandri genus. 189
Alexander ad Athenienses. folio 189.& 197
Algę. 164.
Alilat. 55
Allium. 46
Alpis. 89
Apeni vicus. 195
Alpenus. 168
Alpheus. 169
Alyrthingi. 141

Amasis. 5.
Amasis. 33.& 48.& 50
Amasis. 51.& 53.& 100
Amasis mors. 53
Amasis in deos. eodem
Amasis vxor. 54.

Amasis varia dona. 54
Amasis ad polycratē. 61
Amasis. 104.
Amastris. 151
Amathusii. 120
Amazones. 93
Amazonū locus. eodē
Amazonū nuptiæ. 94.
Amestris. 156
Amestris. 206
Aminoclis fortuna. 166
Amimas. 182
Amiātus. 139
Amici lamētatio. 56
Amicus solers. 108
Ampelon. 157
Amphilitrus. 10
Amphitrion. 33
Amphicrates. 64.
Amphilochus. 70
Amphyctiones. 113
Amphion. 118
Amphytrion. 129
Amphimnestrus. 139
Amphicea. 174.
Amphiarus. 8.& 188
Amphissa. 174.
Amphystiæ. 157
Amphictyon. 166
Amphictyenses. 183
Ampraci. 176
Amyntę conuiuiū. 107
Amyntas. 119.& 189
Ammonii. 57.& 58
Amōpharetus. 198.& 201
Amor filię in patrē. 74.

Anacharsis. 85.& 89
Anacharsis cędes. eodē
Anactorii 194.
Anacreon. 73
Anapea. 168
Anaphanes. & 151
Anaphlista tribus. 192
Anaxandridas. 11
Anaxandridę. 136
Anaxileus. 125
Anaxileus. 163
Anchimolius. 113
Anchimolii cędes. 113
Anchimolii Bustum. eodem
Andrius Hieronymꝰ. 195
Andros. 85.& 109
Androcratis fanum. 193
Androgyni. 87
Andromeda. 151
Androphagi. 82.& 93
Androsphynges. 53

Angareos. 183
Angites flu. 156
Angrus. 86
Anguilla. 37
Animarū circuitus. 45
Animalia indica cęteris maiora. 71
Anipa vrbs. 125
Annus ægyptiorum. 27
Anni & victus Aethiopū. 58
Anni & victus persarū. eodem

Antacei. 89
Antandros. 148
Antandrus. 108
Antagoras. 201
Antemus. 119
Anthela vrbs. 165.& 166
Anthylla. 40
Anticyra. eodem
Anticharea. 108

Antidorus. 172
Antipater. 156
Antrũ coryciũ. 175
Anyma. 147
Anysis rex. 47

Apamea. 146
Aper in africa nullus. 103
Aper Mysię. 6
Aphęta. 165
Aphidnes. 201
Aphidneus. 137
Apia vrbs. 29
Apia dicitur tellus. 86
Apis. 50. & 59
Apidis signa. eodem
Apidanus. 57
Apium. 45

Apollinis imbre Croesus vixit. folio 15
Apollinis oraculũ. 38. & 173
Apollinis templũ. 59
Apollinẽ propitiantur Scythę. folio 86
Apollinis fons. 99
Apollinis Ismenii templũ. 113
Apollinis simulacrũ sublatum. folio 138
Apollodorus grammaticus & Thucydides a Strabone arguuntur. 30
Apollo. 48. & 59
Apollo cetosycus. 89
Apollo ismenius. 188
Apollo ptous. eodẽ
Apollonia. 203
Apolloniates ager. 203
Apries rex. 51. & 99
Apries captus. 52

Apriis mors. 52
Aqua varię qualitatis 102
Aquiminaria duo. 58

Ara Aristei proconnesi. 81
Arabes. 151
Arabia. 84
Arabia bona. 71
Arabica humus. 28
Arabia tributorũ immunis. 70
Arabũ fides. 55
Aratus. 85
Araxes. 24. & 84
Aranei. 36
Aratores Scythę. 80
Arbores lanã ferentes. 71

Arcades. 111
Arcades. 179. & 194
Arcadibus Lacedęmonii sepultant pręstantiores. 11
Arcesilaus. 99. & 100
Arcesilai mors. eodem
Archelia. 14
Archidemus. 151
Archias. 63
Archilochus parius. 3
Arcis Atheniensis occupatio. folio 115
Arcus Herculis. 81
Arcus cõparatio. 53

Arderica. 2
Arderica. 131
Arę primę. 27
Areius pagus. 176

Argenteus nũmus. 16
Argentũ aut æs Scythæ nõ habent. 88

Argentũ ariãdicũ. 100
Argentea dolia. 4. fol. 8
Argi lucus. 133
Argi lucus exuſtus. eodẽ
Argiopius. 199
Argippęi ſacri vbi legendũ putamus ex plinio & Solino / Arymphei. 82
Agrini. 111
Argiuorũ oraculũ. 160
Argiuorũ diſſimulatio. 161
Argiuorũ ager. 14.
Argiuorũ tonſura. 14.
Argon. 2.
Argos. .1.
Argos a ſeruis rectũ. 133.
Argyis. 3
Ariabignes ſine Ariamignes plerũq; eſt/b/vicẽ habet/m/& ecõtrario ex Quintiliano/ Victorino Priſciano/& Steph. folio 153. & 181.
Ariamignes. eodẽ
Ariandes. 101
Ariandicũ argentũ. eodẽ
Ariarames. 181.
Arides. 90
Aridolis. 165
Aridus. 154.
Arii qui ſint. 151
Arimaſpi. 72. & 81.
Arimaſpei verſus. eodẽ
Arima. 83.
Arimaſpos nõ habere pluuiam hyeme. eodẽ
Arimaſpos habere ſemper pluuiã æſtate. eodem.
Arimaſpi habent hyeme prooſtento tonitrua. eodẽ
Arimphei ſacri ñ Argippęi. 82
Arimneſtus. 200
Aripithes. 89
Arionis donariũ. 4.
Ariobardus. 152
Arion Metymnęus. 4.
Ariſtagoras. 108.
Ariſtagorę tabella. 111.
Ariſtagorę ad Cleomenẽ oratio. eodem
Ariſtagorę abitio. 112.
Ariſtagorę reditus. eodẽ
Ariſtagoras ſapiẽs lapſ' ẽ. eodẽ & 114. & 120
Ariſtagorę mors. 12
Ariſtagoras. 142.
Ariſtophanes. 26.
Ariſteles. 72.
Ariſtocyppus. 12.
Ariſteas. 158.
Ariſtei proconneſi ora. 81
Ariſteus verſificator. eodẽ
Ariſtodemus. 128. & 201.
Ariſtomachus. 129
Ariſton. 11. & 130
Ariſtonis dictũ ſuper filio cecẽ nato. 130.
Ariſtogiton. 137. & 139
Ariſtonice. 159.
Ariſtides iuſtiſſimus. 180
Ariſtidis dictũ. eodẽ
Ariſtidis & Themiſtodis colloquium. eodẽ
Arma barbarorũ. 111.
Arma ſponte adparuerunt. folio 175.
Armatura perſarũ. 151.
Armatura Thracũ. 152.
Armatura Cyprioꝝ. 153
Armenii. 111.
Arpoxais. 80.

Artabi menſurę nomen. 23
Artabazus. 196.& 187.
Artabazi fugę. 200
Artabazi mors. 187.
Artabazus. 151.
Artabanus. 9
Artabani oratio dignissima. fo lio 143.
Artabani ex prętentis prudētia folio eodem
Artabani ſomniū. 145.
Artaces. 126.
Artacia vrbs. 81
Artaphernes. 142.& 152
Artaxerxes. 161.& 155
Artaxerxes. 135
Artaphernes. 108.
Artaphernes. 109.& 115.
Artaphernis ad Atheniē. reſpō ſio. 119.
Artaphernes vectigal inſtituit. folio. 127.
Artabecchis vrbs. 38.
Arthachees vir ingens 156.
Artayntes. 205.& 206
Artaynta. eodem.
Artayctes. 207
Artayctes ſuſpenſus. eodē.
Arteatæ. 20.
Arteabares. 18.
Artęi. 151.
Artemiſia Halicarnaſſis. 154
Artemiſię conſiliū. 173.
Artemiſię pugna glorioſa. eodē.
Artemiſię odiū. 182.
Artemiſiū. 165.
Artemidora. 181.
Artembares 20.
Artifices ignobiles. ſunt. 52
Artimpaſa venus cœleſtis dicitur. 86
Artoxuſtra. 128
Artybius. 121
Artybii equus. eodem
Artybii mors. eodē
Artyſtona. 151.
Aruſcus. 91.
Aryena. 12.
Aſſa. 156.
Aſſeſia. 3.
Aſſeſus. 4.
Aſſyrii. 16
Aſſyriæ ſiccitas. 13.
Aſſyria. 84.
Aſſyrii & Aethiopes ſubacti. fo lio 143.
Aſbytę. 101
Aſia. 84.& 85.
Aſia vnde. 85.
Aſius. eodem
Aſini darii in caſtris. 96
Aſini& muli hyemē nō ferūt. 83
Aſini cū cornibus. 103.
Aſina vrbs. 149.
Aſmach. 31.
Aſopus. 116.& 137.
Aſopus. 166
Aſopodorus. 200.
Aſphaltū. 138.
Aſphaltus. 21.
Aſpathines. 66.& 67.
Aſtrabacus. 131.
Aſtutia literarū. 171.
Aſtutia Themiſtoclis. 173
Aſtyages. 12.& 16.
Aſtyages rex. eodē
Aſtyagis ſomniū. 16.
Aſtyagis ſcdm ſomniū. eodem
Aſtyages Cyrum recognoſcit. folio 18.

Aſtyagẽ cõpellat Harpagus ſuper Cyro expoſito. 18
Aſtyages ſpẽ vultu ſimulat. folio eodem
Aſtyages capitur. 20
Aſtyages Harpagũ arguit. 20
Aſtyages annis quinq; & trigin ta in regno. eodẽ
Aſtyages apud Cyrũ degit. folio eodem
Aſylũ Herculis. 42

Atarnes. 85. & 125
Atarnes. 169
Atarnis ager. 184
Attaginus. 192. & 203
Athamas. 165
Athenienſes nũcii ad Artapher nem. 119
Athenienſes naues ad Ariſtago ram. 120
Athenienſis exercitus ordo. folio 137
Athenarum tyranni. 113
Athenæ tyrannis liberatę. folio 114. & 116
Athenienſis arcis occupatio. 115
Athenienſes legati ad Dariũ 115
Athenienſes ad repetẽda ſimulacra æginã miſſi. 116
Athenienſiũ mutua cędes. 116
Athenien. vxores raptę. 141
Athenien. ad Pelaſgos. eodem
Athenien. laus. 143
Athenien. græciæ liberatores. folio 159
Athenienſiũ oraculũ. eodẽ. & 159
Athenien. arx. eodẽ. & 175. eod & 177
Athenien. nũcii reſponſio. 162
Athenienſes græcorum ſoli qui nũq; ſolũ verterunt. 163
Athenades. 167
Athenienſ. naues. 171
Athenienſ. arx incenſa. 177
Athenienſ. profugiũ. 192
Atheni. & Tegeatarum de loci dignitate cõtentio. 194
Athenagoras. 205
Athos. 128
Athos effoſſus eſt. 146
Athos mons. eodẽ
Atticarũ veſtes. 117
Atticarũ veſtes. 117
Atticũ genus ſub tyrannis infirmũ.
Atticarum mulierum liberi interempti. 181
Attica. eodem
Atticę mulieres interẽptę. 141
Atlanticũ mare. 24
Atlas. 85
Atlas mons. 102
Atlantes. eodẽ
Atoſſa. 66. & 69
Atoſſa. 141
Atoſſe conſiliũ. 75
Atoſſe vlcus. 75
Atramytũ. 148
Atys. 2. & 6
Atys ad Crœſum orõ. 7
Atys Crœſi ſõniũ perperã interpretatur. eodẽ
Atys datur Adraſto cuſtodiendus. eodem
Atys mors. eodẽ

Auaſes. 103
Auaricia darii. 22

Anarorꝫ obiurgatio. 22
Anchiatę. 80
Audacia & aſtutia furis mira. folio 45
Audiens male. eodē
Augiles. 100.
Augila. 102
Auguria magorꝫ expulſionis. folio 67
Aureus nūmus. 16.
Aura nilus ſolus caret. 29
Aura nili cur nulla. 30.
Aurū ſacrum. 80
Auſchidę. 101
Auſes ve. vt habet Strabo auaſes. 103
Auteſion. 129
Autarces. 152. & 175
Auxeſia. 116

Axius flu 157.
Axus. 99

Azotus. 51

Babylonis tyrannus a Zenophō te vocatur Aſſyrius. 13.
Babylonis ſitus. 21.
Babylonis cōſtructio. 21
Babylon a Cyro capitur. 23.
Babylonia fertiliſſima. eodē
Babyloniorū nauicula. eodem
Babyloniorū cultura. eodem
Babyloniis ſine inſigni geſtare ſceptrū nefas eſt. eodem.
Babylonię puellę. 24.
Babylonię palmę. 23.
Babylonię leges. eodē.
Babylonii medicis nōvtuntur. folio 24.
Babyloniorꝫ ablutio poſt coitū folio eodē
Babylonicę mulieres ſtrangulatæ. 78
Babyloniorꝫ ægri. 24.
Babyloniorū ſepulchra. eodem
Babylon capitur a Dario. 79
Bacchus dicitur oſiris. 33.
Bacchi feſtū. 34.
Bacchabundo Scyli ingēs portentū cōtigit. 90
Bacchanalia. eodē
Bacchiadę. 118
Bacidis oraculū. 173
Bactrii. 191
Badres. 152. & 105.
Bazgus. 75
Bazgi literę. eodē.
Bagœſſes. 152
Baracei. 16
Barbara gente greca eſt dexterior. 10
Barbari peregrini. 191
Barbari qui. 104.
Barbarorꝫ arma. 111
Barbaris nihil fidū neq; verum folio 189
Barbarorū numerus. 195
Barbaris & grecismalorꝫ initiū folio 119
Barca opidū. 99
Barca 101.
Barce. 10. & 185
Barcęorū fœdus. eodē.
Baſſaria. 103
Battus. 89
Battus cur. eodē.
Battus Claudus. 100
Battus. 54.
Bauro. 141.

Beatiſſimus tellus. ſ
Beatiſſimi qui. eodē. &. 6.
Beatus fortunatus. 6
Beatorum inſu'ę. ſ8
βεκκοσ. 27
Bellum. ıſ
Belli mala. eodem
Belides portę. 74
Beliezen quē multi Beleizen nō nulli vero Gebeleizen vocāt. folio. 40
Benemeriti de Rege perſarum folio. 11
Bene meriti de Rege apud perſas Oroſangę Vocātur. 181
Bene audiens. 148
Beneficia. 78
Berbinus fons qui & Bermin' auctore Steph. 189

Bias pittacus. ſ. &. 195
Bibli. 113
Biſaltia. 156
Biſanthes. 158
Biſſi. 155
Biſtones. eodem
Biſtonis. eodē
Biton. ſ
Bithyni olim ſtrymonij vocabantur. 152
Bizantium. 126

Bobryes. 103
Boebeis lacus. 157
Boeotia. 34
βοιωτια. 113
Boges omnia bona ſua cōbuſſit. 155
Boſbiticum oſtium. 29
Bongrus. 86
Bonum mortis. 149
Bonorum copia. 171
Bonis hominibus mali ſunt ſerui. 179
Bonum pacis. ıſ
Boreas. 166
Boryſthenitę. 82
Boryſthenes. 85. &. 86
Boryſthenitę. 89
Boſphorus. 90
Botięis. 157
Bottięi. 187
Boues mares. 32
Boues prepoſtere paſcētes. 102
Bouino generi nō ſuecreſcere cornua. 83
Boum ſepulture. 95

Branchides vel vt nonnulli legunt Bracchides. 8
Braschidę. 10
Briantica. 155
Brygi 128
Bryges nūc phryges 152

Bubulcus Mitridates. 18
Bubaſtis vrbs. 35. &. 48
Bubaſtis diana. eodem
Bubaſtis. 50. &. 51
Bubulcus apud vergilium non ſubulcus. 52
Bubaris. 107
Bubares. 188
Bucacedę. 111
Bucoſicum Oſtium. 29
Budi.
Budini. 82. &. 95
Budini. 95
Budini coēdunt pedūculos. 93
Bulis. 158

Buſę. 16
Buſiris. 35.&.36
Buſiritana. ſ2
Butus vrbs. 42.& ſo
Butis. ſo
Butis. 35.&.36
Butis. 38
Buſtum Anchimolij. 113

Cabaris. 101
Cabiri. 60
Cadauera perſarum 21
Cadaueris mortui reperti coitus. 39
Cadauera cur non cremabantur. ſ7
Cadauera Naſamonum. 103
Caducus. 98.&.213
Cadmus gelonis nuncius. 163
Cadmus. 113
Cadmęum prelium. 210
Cadytis vrbs ſſ.&.ſ1
Caira veſtis .117
Caicus flu. 14ſ
Calaſiris. 38
Calaſiries. ſ2
Calaſiries 195
Callatię. 61
Callatibum. 147
Calliciates. 201
Callias vir preſtans. 138.&.161
Callias. 176.& 111
Callimachus. 137
Callimachi carmina 98
Callimachus Elegiographus. folio. 99
Callimachi mors 137
Callipidę. 82
Calipolitani. 161
Callida ad Fallendū oro. 127
Caliſto. 98
Camarina. 162
Cambyſes. 10.&.17.
Cambyſes Cyri filius 25
Cambyſi traditur Croeſus. 25
Cambyſes Rex. 26
Cambyſes. 142.&.ſ4
Cambyſes cur in ægyptū. ſ2
Cambyſis dona ad Regem Aethiopum. ſ4
Cambyſes imprudens aduerſꝰ æthiopes expeditio. ſ8
Cambyſes frater ſmerdis. ſ9
Cambyſes in apin. eodē
Cambyſis ſomnium. ſ9
Cambyſis ſoror. eodeꝫ
Cambyſis ſoror occiſa. eodem
Cambyſis inſania. 60
Cambyſes Vino deditus. 60
Cambyſis crudelitas. 69
Cambyſis imperij a Magis occupatio. 64
Cambyſis fatum. 65
Cambyſis ſomnium. eodem
Cambyſis imprecatio. 65
Cambyſis mors. eodeꝫ
Cambyſis Regnū. eodē
Cameli natura. 13
Camelos non inuadunt leones folio. 157
Cameli indici pernicitas. 71
Camelees. 152
Campſa. 157
Camicus vrbs. 164.
Campus Thriaſius. 191
Candaules. 2
Candaulis vxor omnium pulcherrima 2
Candaulis ſodalē luſtinus Gygen vocat nō miniſtrū. eo. ē

Candaulis vxor indignata. 2.
Candaulis adoriendi locus. 2
Candaulis mors. eodē
Candaules. 16.
Cana mons. 148
Canis. 36
Canopicū oſtiū. 29.
Cannabis. 88
Cantus tibię. 3
Capita perſarū fragilia. ſ6
Capita cur plis ſint fragilia. ſ6
Capita cur Aegyptiis firma. ſ6
Caput Lactis. 80.
Capripedes homines. 73
Cappadoces. 111
Cappadoces. 12.
Cappadoces. eodem
Capax ahenū. 90.
Capacitas aheneę paterę. 12
Caput ſine ſutura. 202
Capita derаſa. 36
Caprarū immolatio. 33
Capita quercus. 196.
Carthaginienſes.
Cares. 36. & ſo.
Caryſtos. 83
Cariſtii. eodē.
Cariſandes flu. eodem.
Carpis. 86
Carmis. eodem
Carmitis op. 86
Carmitis. 92.
Cares. 122.
Cares & Mileſii fugātur. 122
Caria capta. 125.
Cardia. 126.
Cardia. 127.
Cardia vrbs. 148
Carina vrbs. eodē.
Cares prius hoetines. 153.
Carnia. 166
Cardamyla. 179
Cardia. 207.
Caſſandanes. ſ4.
Caſſandana. 26.
Caſſiterides. 72
Caſambus. 312
Caſius mons. 51
Caſia. 71
Caſię collectio. 72
Caſius mons. 27.
Caſmena. 162
Caſpiū mare. 24.
Caſpiū mare. eodē
Caſpatyrus. 71
Caſtor & pollux. 97
Caſtores. 95.
Caſtoris nomen. ſ4.
Caſtalia. 175
Caſtapyrus. 85.
Caſthanea vrbs. 165
Catiarii 80.
Catadupa. 29
Caudę ouiū. 72.
Caunius vrbs. 120
Caucaſus. 24.
Caupones. 16.
Cayſter. 129

Cecropis filia. 177
Cecropidę. 176
Cędes Anacharſis. 89.
Cędes atys. 7.
Cędes Adraſti. eodem.
Cędes perſarū in cōuiuio. 107
Cędes Magoꝝ. 67
Cędes ſmerdis. ſ9.
Cędes Cyri. 26.
Cędes Candaulis. 2.
Cędes furis ærarii regii. 45.

Cędes ſororis Cambyſis. 59
Cędes Chiorũ. 124.
Cęleas. 113
Celenę. 146
Cenonẽ Boeotii occupãt. 115
Centauri. 210
Cephenes. 151.
Cepheus. eodẽ
Cephiſia. 174
Cercaſi. 29
Cercopos. 168.
Ceres. 35
Cereris templũ. 45
Cereris infera poteſtas. eodẽ
Ceres. 51
Ceres. 113
Ceres legifera. 124.
Cereris templũ adiens. 134.
Certamen virtutis non pecuniarum. 174.
Certamen gymni. eodẽ
Certamina Herculis. 210
Certamina Theſei. eodẽ
Certamen inſtitum. 51
Cetæ. 86
Chalcedeorũ portæ. 79.
Chalcedonii. 126
Chaleſtra. 157
Champſę. 37
Charadra. 174.
Charaxus. 47
Chanleus. 77
Chatlei ad Memdriũ orõ. 77
Chemmis op. 39
Chemmitani. eodẽ
Chẽmitana regio. 52
Cheopes. 45
Cheopes. eodem
Cheopes regnũ. 46
Chephrenes rex. eodem
Cherſonneſus vel Cherthõneſus. 126
Cherſonneſus. 141
Cherſonnẽſes. 96
Cherſis. 120
Chidorus flu. 137.
Chidori aqua defecit. eodem
Chileus. 191
Chiliarchę. 152
Chii. 123
Chilon. 9
Chiorũ fuga. 124
Chiorũ cędes. eodem
Chiorũ prodigia. 126
Chius. 54
Chii. 3. & 123
Choaſpes. 22
Choaſpes. 111
Choaſpes. 112
Choenices. 129
Choenix. 23
Choereatę. 114.
Choraſmii. 72
Chorus iuuenũ peſtilentia abſumptus. 126
Cilices. 5
Cilices. 12.
Cilices. 111
Cilices. 123
Cilices. 153
Cilices vnde. 153
Cilix. 145
Cimmerii. 8
Cimmerii. eodem
Cimmerii 85
Cimmerii. 92
Cinyps. 101.
Cinyps terra foecũda. 104

Cippi duo Herculis. 33
Cippi Seſoſtris noie inſcripti. folio 41
Circus fortunę. 24.
Circuitus animarũ. 45
Circũlio. 41
Ciſſię portę. 79.
Ciſſia. 111
Ciſſia. 151
Ciſſii. eodem.
Citanę. 103.
Cius vbi male Scius legit. 86

Claues Cypri. 121
Claudianus poeta. 27
Clazomenę. 54.
Clazomenę. 132
Clazomenę. 3
Cleander. 161
Cleander. eodem
Cleades. 202
Cleander vates. 133
Cleobis. 5.
Cleombrotus. 166.
Cleombrotus. 179
Cleombrotus. 110
Cleodęus. 129
Cleomenes. 137
Cleomenes profanus. 132
Cleomenis inſania vnde. 133
Cleomenes. 76
Cleomenes virorę iuſtiſſimus. folio eodem
Cleomenes. 110
Cleomenes. 111.
Cleomenis ad Ariſtagoram reſponſio. 112
Cleomenis fuga. 113
Cleomenes rex. 138.
Cleomenes inſanus. 132
Cleomenis furor. 132
Cleomenis mors. eodem
Clipeus aureus. 8
Clipeum oſtentare. 138
Cliſthenes. 114.
Cliſthenes atq; piaculares Athenis electi. 115
Cliſthenes. 139
Cliſthenis gener electus. eodẽ.
Cliſthenis dictum ſuper Hippoclide 139
Clytiades. 195
Cnidus. 54.

Cobon. 131
Coca regis vxor. 188
Coes. 91
Coes. 106
Coes. 110
Coes lapidibus interẽptus. 110
Cœos. 189
Coitus indorũ palã. 71.
Coitus. viperę. 72
Coitus palã. 101
Coitus cum mortuo. 39.
Coitus ſponſarũ cũ cõuiuis. folio 101
Coitus in templis. 36
Coitus Babyloniorum. 24.
Coitus Maſſagetarum. 101.
Colleſtis vbi male Cylleſtis legitur. 38
Colchis. 41
Colchicũ linum. eodẽ.
Colchi. 84.
Colchis. 85
Colaxais. 80
Coloſſi. 53.
Coloſſus murani. 15
Collectio Caſiæ. 72

Collectio cynnamomi. eodem
Colloſſę. 147.
Colūba dodonea. 35
Colūbæ dodoneæ. eodē
Columbæ vox. eodem
Colūnę albę. 122.
Colophon. 3.
Colęus. 98
Coliadis ora. 182
Coma Laracedęmoniorum. 14
Comaris. 59.
Combrea. 157.
Complures vel diuites minime beati. 6
Copſantus. 155.
Copia bonorum. 71
Cōchilia in montibus. 28.
Contadeſtus Mycerini. 46
Concubitus in proparulo. 24.
Cōcupiſcere multa: malum eſt. folio 145.
Concreſcens ſal ſua ſponte. 86.
Conditura triplex. 38
Conditura prima. 39.
Conditura ſecūda. 39.
Conditura tertia. eodē
Conditura vxorū. eodē.
Cōiurationē eſſe cōfeſtim exequendam. 66.
Conſilium Croeſi. 15
Conſilia ex optimis viris ea eē & optima. 68.
Conſiliū prodeſſe. 162
Conſiliū Themiſtoclis. 177
Conſiliū Artemiſię. 179.
Conſiliū Lycidę. 190
Conſiliū Atoſſe Dario regi. 75
Conſultare eſt lucrū maximū. 4
Conſiliū Artemiſię. 183.
Conſtructio Babylonis. 21.
Contio Megabizi. 68
Contio Otanis. 68.
Contio Darii. eodem.
Contadeſtus. 91.
Contumelia indignationem irritat. 162
Conyrorū. 128
Coraphis. 95
Coria hoium. 87
Corcyręi iuuenes trecenti mittuntur caſtrandi. 62.
Corcyræi iuuenes liberati. 62
Corcyreorum naues. 16
Corcyreos ad Xerxem oratio. folio 163.
Cornua Bouino generi nō ſuccreſcere. 83
Corinthia veſtis. 117
Corinthię mulieres denudatæ. folio 119
Coridalus. 167
Corona olympicorum oleaginea. 174.
Coreſſium. 120
Corobius. 98
Coronei. 116
Corporum procęritas. 11.
Coridalus. 167
Corys flu. 55.
Coryciū antrum. 175.
Cotyle. 129
Crami. 176
Cranates. 74.
Craſtis. 111
Craſtia minerua. eodē.
Credere malum eſt. 144.
Credibilia ſuadēti, ſpere cedit folio 178.

Creſſea. 157
Creſtones. 105.
Cretenſes cur nõ dederint grę cis auxiliũ. 164.
Cretenſiũ oraculũ. eodẽ
Cremni. 82
Crex. 37
Cries. i. aries. 128.
Crines Aethiopũ. 151
Criſeus cãpus. 174.
Critobolus. 187
Crius. 132
Crobyzi. 85
Crocodili. 85
Crocodili natura. 36
Crocodili ſacri. 49
Crocodili cur ſacri. 38
Crocodili mortui. 38
Crocodili capiendi modus. 38
Crocodilos vrbs. 49
Crotoniatę. 176
Croton. 75
Crœſus. 2
Crœſi genus. eodẽ.
Crœſus gręcorũ primus alios adtributũ pendendũ adegit. 2.
Crœſi regnũ. 4
Crœſus grecorũ primus Ephe ſios bellũ intulit. 4.
Crœſi ab ædificanda claſſe re= uocatio. 5
Crœſi populi. eodẽ
Crœſi filii. 6
Crœſi ſomnium. eodem
Crœſi varia dona. 8
Crœſi oracula diuerſa. 9.
Crœſi oraculum. eodẽ
Crœſi oraculũ. eodem
Crœſi legatorũ ad Lacedemo= nios oratio. eodẽ
Crœſi cum Lacedæmonijs ſo= cietas. 12
Crœſi cautio. 60
Crœſus capitur. 13
Crœſi filius mut⁹ loquitur. 14.
Crœſus capitur. eodem
Crœſi regnũ. 14.
Crœſus in pyra. 15.
Crœſus vixit apollinis imbre. folio eodem.
Crœſus apud Cyrũ degens. 15
Crœſi conſiliũ. eodem.
Crœſus luit gygis crimẽ. 16.
Crœſus Cyro conſulit. 25
Crœſi ſentẽtia. eodem
Crœſus Cambyſi traditur. 25.
Crœſi domũ Alcmeoni. eodẽ
Crœſi pecunię. 110
Crudelitas Cambyſis. 60
Crux Leonidę. 170
Crux Hiſtiæi. 126
Crux Sataſpis. 85
Cubitus regius. 21
Cubitus. 49.
Cubitus ægyptius. 52
Cubitus ſamius. eodẽ
Cubitus quid ſit. 49
Culices. 40
Cum bonam fortunã ſemp ex= pertis nõ eſſe permanendũ. 61
Cum & tũ elegãtia A Gelio pe culiaris. 1.
Cuma. 112
Cuma. 165
Cuma. 187
Cuniculi deprehenſio. 108
Cur a cane eductus Cyrus. 18
Cur non cremabantur cadaue= ra. 57.

Cur longeui Mabrobij 58
Cur potius fratris vitę electio q̃ aliorum. 73
Cur muli non gignantur apud Helienſes. 83
Cur Xerxes grecię belluz intu lerit. 142
Curſus Achillis 88
Cuſtodiẽdus Adraſto Atys da tur. 7
Cyazares. 3
Cyazares. 12
Cyazares peracerbus eodem
Cyazares Rex 16
Cyaneę inſulę. 90
Cybeles tẽplũ cõcrematũ. 125
Cycones. 155
Cyclades inſulę. 109
Cydippa. 163
Cydra. 147
Cilliri. 162
Cylon. 114
Cynnamomum 71
Cynnamomi collectio. 72
Cymon. 136
Cymonis filij. 136
Cymon. 140
Cynurij. 179
Cynoſura. 180
Cyneas Rex. 113
Cyniſcos. 131
Cynegirus. 137
Cyno ſerua. 7
Cynthij. 176
Cyprus. 38
Cyprus ab Amaſe primum capta. 34
Cyprij. 57
Cyprus inſula. 111
Cyprij. 120
Cypriorum oratio. 12
Cypri Claues. eodẽ
Cyprij. 123
Cypriorum armatura. 153
Cypriorum genus variũ. eodẽ
Cyrenei. 31
Cyrenęi. 56
Cyrenearum foeminarũ ob Iſiden ſuperſtitio. 103
Cyrenaica Regio. 104.
Cyrmiadę. 91
Cyrus. 12
Cyri poenitentia. 15
Cyrus morti deſtinatus. 17
Cyrus exponendus nutritur occulte. eodez
Cyrus puerorum rex. eodem
Cyri apud Aſtyagen Recognitio. eodem
Cyrus mulus. 16
Cyri genus, eodem
Cyri hiſtoria. eodẽ
Cyrum A Cyro flu. vocatũ tradit Strabo. 17
Cyr⁹ a magis regnaſſe dr. 18
Cyrus ad parẽtes mittitur. 18
Cyrus a cane educatus cur. eodẽ
Cyrũ a cane educatũ fuiſſe tradit Trogus. 18
Cyri oratio ad perſas 19
Cyr⁹ iiuriã Gyndis minat⁹. 22
Cyrus in Babylonem. eodem
Cyrus in Maſſagetas. 24.
Cyro cõſulit Crœſus. eodem
Cyri ſomnium. 25
Cyri ſomnij protentio. eodem
Cyri mors. 26
Cyri anni in Regno. eodem
Cyri laus. 79
Cyrus. 142

Cyri dictum. 228
Cythrus 163
Cytiſſorus. 165
Cythera inſula. 170
Cyzicus. 81.
Cyzicus. 88.
Cyzicenſ. 88
Cyzicus. 126

Cypſelus. 62
Cypſelus. 3
Cypſelus. 4
Cypſelus. 118
Cypſela. eodē
Cypſeli Comitium. 139

Dadicę. 70.
Dai. 20.
Damia. 116
Dannaſithymus. 154.
Damaſithymus. 181
Danaus. 39
Danae. 129.
Danaus. 213
Daphnę. 31.
Dardano vrbs. 148.
Dardanus. 122
Dardanei. 22
Darius. 25
Darij Auaritia. 22.
Darij ſtatua. 42
Darius. 66.
Darius. 67
Darij contio. 68
Darij equiſo œbares. 69
Darij regis electio. eodem
Darij de coniuratione Magorum oratio. 66
Darius. 76
Darij equo infidētis ſimulacrū lapideum. 69
Darij Tributorę Inſtitutor. 69.
Darij Varijs ppſis talēta iponit
Darij tributa. eoď. (fo. 69.
Darij tributorę pria portio. eo.
Darius Hyſtaſpis. eodē
Darij tributorę. 2. portio. eodē
Darij tributorę. 3. portio. eodē
Dorij tributorę. 14. por. 70
Darij tributorę. ſ. por. 70
Darij tributorę. 6. por. eodem
Darij tributorę. 7. por. eodem.
Darij tributorę. 8. por. eodem.
Darij tribut. 9. por. eodem.
Darij tribut. 10. por. eodem
Darij tribut. 11. por. eodem
Darij tribut. 12. por. 70.
Darij tribut. 13. por. 70.
Darij tribut 14. por. eodem
Darij tribut. 15. por. eodem.
Darij tribut. 16. por. eodem
Darij tribut. 17. por. eodęz.
Darij tribut. 18. por. eodem
Darij tribut. 19. por. eodem
Darij tribut. 20. por. eodem
Darius ad Syloſonten. 77
Darius coercitor 135
Darij decima tribut. por. 70.
Darij ad Iouē oratio excuſſa in cœlum ſagitta. 120
Darij p̄ceptorę Otanes oblitus
Dario verba ter oblata (fo. 77
intercœnandum. 120
Darij Theſaurus. 70
Darij liberide ipio diſſeptātes
Darij anni i regno. 142 (fo. 141
Darij genus. 144
Darij legati in puteū miſſi. 158
Dareus. 206
Daſcylus. 2.
Daſcylus. 73

Daſcylus. 126
Datis. 135.
Datis ad Delios oratio. 135
Datis ad Delios oratio. 138
Datis. 142. Datis filij. 153.
Daſ Atys Adraſto cuſtodiēd⁹.
Dauiſes. 22. (fo.7.

Decelea. 192
Deceleus. 201
Decelenſes. 201
Decima redemptionis 115
Defectionis ſignificatio. 109.
Defectio ægyptioꝝ a pſis. 141
De hominibus doloſis prouer
bialis ſententia. 58.
Deioces. 16. Deiphon⁹. 203
Deiphonus Vates. 204.
Delphica dona. 3.
Delphica Verua. 47
Delphicum templum. 54.
Delphicū Thuribulum. 100
Delphi dereliēti ſunt. 175
Delię puellę ſacrę. 153.
Delij. 135. Deliį ſacri. eod.
Delos tremuit. eodem.
Delta. 29.
Delos commota. 135
Delius Thebanoꝝ 138.
Delubrū laij. 98
Delubrum œdipodę eodē
Demaratus Rex. 115.
Demaratus. 128
Demaratus. 130
Demaratus. 131.
Demaratus Regno priuat⁹. 131
Demarati ad matrē oro. eodē
Demarati ſcitū Reſpōſum. 131
Demaratus. 141
Demaratus. 154.
Demaratū Xerxes cōſulit. 154.
Demaratus ad Xerxen. eod.
Demon perga 32.
Demeter. 35
Democedes medicus. 74.
Democedes medicus. 75
Democedes duob⁹ aureaꝝ cō-
pedū pib⁹ a Dario donat⁹. 75
Democedes aureis phioł. dona
Democedis admōitio. e. (t⁹. e.
Democedes in Græciam. 76
Deōcedes domū ſuā abiſt. eod
Demonax. 100
Demophilus. 108.
Deus Harpię 136
Dentes exvno oſſe. 202
Deoꝝ victā eſſe magnā. 43.
Deorum ſimulacra. 27
Deorum natura. 34
Deorum nomina. 35.
Deorum Vindicta. 184.
De pria hoim origine. 26.
Depriā hoim origine. 27
Depoſitū eſſe Reddendū. 133
De raptis fœminis 1.
Deraſa capita. 36
Deraſę temulentorum cuſtodū
malę dextrę. 44.
Derſei. 155
Deſultare matrimoniū. 139
Detractor inimicus. 144
Detrahere non licet eod
Deucalion 9
Deus Ignis. 57.
Dextrę malę temulentorū cu-
ſtodum raſę. 44.

Dianę oraculum. 34.
Diana Bubaſtis. 47
Diana. 51.

Diacœle. 136
Diactorides crannonius. 139
Dictum feſtinum 31
Dicendum eſſe mendaciũ Vbi expedit. 66
Dictum ſcite. 1113
Dictum feſtiuum. 29
Dictum Ariſtonis ſuper filio recens nato. 130
Dictum Megacreontis. 156
Dictum Dienecis. 169
Dictum Tigranis. 174.
Dictum Themiſtoclis. 177
Dictum Ariſtidis. 180
Dictum Xerxis. 181
Dictum Pauſanię. 202
Dictum Cyri. 208
Dictum Cliſthenis ſuper Hippoclide. 139

Dicties 103
Dicęa. 155
Dicęus Theociđ. 177
Dieneces preſtantiſſimus. 169
Dienecis dictum. eodem
Diodorus ſiculus. 26
Diodorus. eodem
Diodorus. 27
Diodorus. 29
Diodorus. 3
Diodorus. 41
Diodorus. eodem
Diodorus. 42
Diodorus. eodem
Diodorus. 48
Diogenes laertius. 162
Dionyſius. 48
Dionyſij ortus. 49
Dionyſius. 55
Dionyſius phocenſis. 134.
Dionyſius phocenſis eodẽ
Dion. 146
Dionyſiophanes 202
Diſciplinę hoib⁹ ruinę ſunt 24.
Di crimen ſine neceſſitate non adeundum. 143
Diuus hieronymus. 37.
Diuinatio. 38
Diuerſę ſnie neceſſarię. 143
Dies nõ beat⁹ quot Reb⁹ fortunatũ antecellit & cõtra. 6

Doberes. 156
Dodona. 8
Dodona. 35
Dodoneum oraculum. 35
Dodoneę ſacerdotes. eodem
Dodonea columba. 35.
Dodoneę columbę. eodem
Dolus in hoſtes. 104.
Doloſi homines doloſa & eoꝝ veſtimenta. 58.
Dolonci. 126
Dolia argentea. 4. fo. 8.
Domeſtica mala. 56
Domeſticus iupiter. 131
Domus ex ſale. 102
Domus Alcmeonis locupletata. 139
Dona delphica. 3
Donarium Arionis. 4
Donaria Amaſis Varia 54
Dona Croeſi Varia. 8.
Dores non ſum ſed Acheus. 115
Dores. 64.
Dorum vrbs. 54
Dorica lingua. 9
Doris veſtis. 115
Doriphori. 75
Dorieus. 110

Dores. 129
Doriſcus. 153
Doris. 174
Dorienſes. 179
Dropici. 20
Drymos. 174
Dryopes. 179.
Duo Xerxis, hoſtiliſſima terra & mare. 149

Dyamanales
Dyras flu. 165
Dyſorus. 105.
Dyſenteria. 165

Eccaicus ager. 126
Ecbatana quę & Achatana ite̅ qꝫ per /g/ non minus q̄ per /c/ effertur. 70
Echēmis inſula. 30
Echenus. 194.
Echinnes. 105.
Echinades inſulę. 26
Eclipſis ſolis. 148

Educatus cyrus cur a cane dicatur. 10.
Edictum Athenienſe. 175.

Eetion. 3.
Eetion. 116.

Eion. 146

Elatea. 175
Elcus ſiue Elbus inſula. 48
Electrum 72
Electio darij Regis 69
Electio Vitę fratris cur potius q̄ aliorum. 73.
Elegans ad perſuadendum ſi militudo. 53.
Elephantina vrbs. 28
Elephanti. 72
Elbus ſiue Elcus inſula. 48
Eleuſinę fanum 132
Eleus. 141
Eleus. 146
Elorus. 162
Elegiographus Callimachus. fouo. 99.

Enagees 114.
Enanes. 87
Enipheus 157

Epaphus 50.
Epaphus. 59.
Epiroates. 167
Epiratę. 154
Epidaurius. 63
Epidauri. 116
Epidamnius. 139
Epidaurus. 176
Epigrammata. 169.
Epiſtola Amaſis ad Polycartem. 61.
Epium. 89
Epizelus cętus. 138
Epheſus. 28.
Epheſus Croeſus Grecoꝝ primus bellum intulit. 4
Epheſus. 112.
Epheri. 110

Equi natura. 13
Equi immolantur ſoli. 26
Equi fluuiales. 37
Equiſo Darij œbares 69.
Equi hyemem perferentes. 83.

Equi ſylueſtres cãdidi. 86.
Equi Niſei. 148
Equę Thęſſalę. 165
Equites dicti locupletes. 115

Eraſę temulentorũ cuſtoď malæ. 44.
Eraſinus flu. 32
Erethrii. 120
Erethria capta. 135
Erethria. 136
Erechtheis templũ. 177
Erithręi. 123
Erithręi. 3
Eridanus. 7
Erythię. 193
Erochus. 174.
Erythrabolus vrbs. 42.
Erythrea. 80
Erỳx. 110

Eſſedones. 83
Eſſedonũ mores. eodem
Eſſe optuma cõſilia ex optimis viris. 68
Eſſe dicendũ mendaciũ vbi expedit. 66.
Eſſe reddendũ depoſitũ. 133
Eſſe magnã deorũ vidictã. 43
Eſſe minimę pmanẽdũ cũ exp tis ſemp bonã fortunã. 61
Eſſe exequendã cõfeſtim cõiurationem. 66
Eſſe minime malũ malo medicandum. 126
Eſſe exors mali nemo põt. 166
Eſſe facilius multos q̃ vnũ decipere. 119.
Eſſe nephas Babyloniis ſceptrũ geſtare ſine inſigni. 23
Eſſe minime adeũdũ diſcrimẽ ſine neceſſitate. 143
Eſſe doloſorũ hominũ doloſa veſtimenta. 58.
Eſſe opitulandũ fratri vel ſolo ferarũ exemplo. 59
Eſſe occupatos in omni ſapientia gręcos. 89
Eſſe arduũ Gręcos iter ſe cõcordes vl' cũctis hoib⁹ vicere. 190
Eſſe ineuitabile quidquid fieri ex deo oportet. 192.
Eſſe minime inferendam iniuriam non inferentibus. 94.
Eteſię. 29.
Etearchus. 31
Etearchus. 99.
Eualcides. 120
Euboea. 83
Euboea. 162
Euboea. 109
Euclides. 101
Eueniunt ventura. 65
Euelthon. 160
Eueſperitę. 164.
Euerriculare. 126
Euenetus. 164.
Euenius. 203
Euenius cœcus. 204.
Euenius vates. eodem
Eumelia. 139
Eumenes. 182
Eunuchi in p̃cio ſunt. 184.
Euphrates. 21.
Euphratis ortus. eodem
Euphrates. eodẽ
Euphrates in varios amphractus eodem
Euphrates in priſtinũ reuocat⁹ alueum. 22

Eupalinus. 64
Euphrates. 112.
Euphorbus. 135
Euphorion. 139
Eurippus. 115
Euripides. 30
Eurippus. 164
Euriſthei genus. 110
Euriſtheus. 194
Euriſtheus. eodē
Euriſtheus. 210.
Europa rapitur. 1
Europa. 84
Europa. 85
Europa vnde. eodem
Europę laudes. 142
Europeus cui cognomēto mu ri. 188.
Euryleon. 111
Euryſthenes. 129
Euryſthenus. 194.
Euryanax. 198
Eurybiades. 201
Eurybias. 171
Eurybiades. 176
Eurybiades. 186
Euryanactes. 191.
Eurymachus. 170
Eurypus. 172.
Euthycremi. 205
Euxinus. 12
Euxinus. 85.
Exampeus. 86
Exampeus. 90.
Excogitatio Mycerini ſtulta. folio 46
Excuſſa in cœlū ſagitta Darii ad Iouē oratio. 120.
Exemplaria mortuorū lignea. folio 38
Exequēdā eſſe cōfeſtim cōiura tionem. 66
Exercit⁹ igēs a puo vicif. 144.
Exercitus Xerxis Darano & Scythico maior. 146
Exercitus naualis. 166.
Exercitus Xerxis numer⁹. 166.
Exercitus Xerxis Traiectus in Europā. 150.
Exercitu viſo Xerxes illachry= mauit. 149
Exercitui Xerxis Scamādri a= qua nō ſuffecit. 148
Exercitū Xerxis excipit fames. folio 185
Exercitū Xerxis peſtilentia in= uadit. 185
Exercit⁹ Atheniēſis ordo. 137.
Ex hominibus lupi. 93
Exitus ois inſpiciendus. 6.
Exitus omnis incertus. 150
Exors eſſe mali nemo pōt. 166
Ex optimis viris optima exiſte re conſilia. 68
Ex viro reddere neutrū 184
Ex p̃teritis Artabani prudētia. folio 143
Ex deo quidquid fieri oportet eſt inuitabile. 192
Ex arundine idica nauigia. 71.
Expeditio Cambyſis aduerſus Aethiopes temeraria. 58
Expertos ſemper bonā fortunā eſſe fugiendos. 61
Experimenti laus. 143
Expulſiōis magoꝝ auguriū 67
Extorris Themiſtocles. 178

Fabam dare. 137
Fabę. 32

Fabula herculis. 33
Fabuloſa de Amazonibus ſcripta. 93
Falſoꝝ vaticiniorum puniendi modus. 88
Fames in homines. 58
Fames in Xerxis exercitus partem 185
Familiariũ ſediſioſoꝝ Strẽnuiſo. 88
Famuli ſcythię regũ. 88
Fanũ Eleuſinę. 132
Fanũ Mineruę. 175
Fanum Androcratis. 193
Fanũ Herculis. 136
Fato deſtinata ſors. 16
Fato impendenti alterũ eripere homo non poteſt. 61
Fax vulcani. 183

Felis filiorũ amantiſſima. 30
Feles. 36
Feles mortuę. eodem
Ferę Aegyptię. 36
Ferarũ interfecta. 36
Ferę oſtendunt fratri fratrẽ debere opitulari. 59
Feſtum lucernarũ adcenſionis. folio 36.
Feſtus Theophanię dies. 8
Feſtinantia parit errores. 144
Fibulis non vti mulieres. 113.
Fides arabũ. 55
Fidelię. 70
Fidei dandę apud Naſamones conſuetudo. 11
Fiducia Xerxis. 160
Fidelię. 70
Filii Crœſi. 6
Filiorũ obitus. 56.
Filii Perſarũ. 21
Filius Prexaſpis ſagitta ict⁹. 60
Filius Periandri impius. 63
Filię in patrem amor. 74.
Filię Polycratis ſomniũ. eodẽ
Filiã 3opyri Virginẽ Sataſpes vitiauit. 84.
Filia Cecropis. 177
Filii in paterno opere perſeuerãtes. 130

Fletus naſcentiũ. 105
Flumina Perſę venerantur. 21

Fœcundiſſimi lepores. 72
Fœderis ritus. 55
Fœdera Scytharũ. 88
Fœderis ineundi modus apud Lydos & Medos. 12
Fœlicitas humana. 1
Fœmina cũ vipera. 80
Fœminarũ Cyrenęarum ob Iſi dẽ ſuperſtitio. 103
Fœmine a viris ſemotę. 107
Fœminę ollas pulſitantes. 123
Fœminę extiterunt viri. 181
Fœmur Miltiad cõuulſũ. 140

Fons violam olens. 58
Fons apollinis. 99
Fons ſolis. 102
Fons Theſtis. 90
Fons Gargarhius. 193
Fons Gargaphius. 198
Fons Berbinus ſiue Berminus folio 189
Fortunatus dies quot reb⁹ nõ beatũ diuitẽ añcellit & cõtra. 6
Fortunã bonã expertos ſemp eſſe fugiendos. 61

Formicę vulpibus maiores. 71
Foſſa ſubterranea noctu facta. folio 50
Foſſa ſubterranea interdiu facta. eodē
Fratri fratrem debere opitulari vel ferę ipſę indicant. 59
Fratris vitę electio potiuſq; aliorum 73
Frigus apud Scytas vehemētiſſimum. 95
Frigus muli non tolerant. 83
Frigus Aſini non ferunt. eodē
Frigus equi tolerantes. 83.
Frumenti naues. 160
Frumenti numerus a Xerxis exercitu cotidie cōſumptus. 166

Fuga Ionū. 120
Fuga Xerxis. 186.
Fuga Menelai ex ægypto. 43
Fulmina ſumma petunt. 144.
Funera Scytarū. 88
Fun⁹ regū Lacedęmoniorę. 129
Fures Aerarii regii. 44.
Furis laqueo retēti cōſiliū. 44.
Furis cadauer ſuſpenſum. eodē
Furis Germani calliditas. eodē
Furis audacia & aſtutia mira. folio 45
Fuſilia. 8
Fuſtuaria pugna. 36

Gadesinſula 80.
Galdaica. 155
Galea. 102
Galipſus. 157.
Gamori. 162
Garamantes. 101.
Garabantes. 102.
Gargaphius fons. 193
Gargaphius. 198
Gauanes. 188

Gela. 191
Gelas. 16
Gelonus. 81
Gelonus vrbs. 93
Geloni. eodem
Gelon. 160
Gelon. 16
Gelon. eodem
Gelonis reſponſio. 162
Gelonis imperandi libido. 16
Gelonis nūtius Cadmus. 163
Gelonis reſponſio. eodem
Genera perſarū. 19
Genera ægyptiorū. 52
Genitura indoꝝ atra. 71.
Geometriæ ortus. 42
Gens Taurica. m
Gens Taurica. eodē
Gephyrei. 19
Geranni. 19
Geryon. 80
Gerrus. 82.
Gerrus. 85
Gerrus. 86
Gerrus. eodē
Gerra. 151
Gerges. 152
Gergitas. 149.
Geſon. 204
Getę. 91
Getę. 105
Gigonus. 157
Gillus. 76
Glaucus faber. 4
Glaucus iuſtus. 133
Gliſantes. 197

Gnidanes. 101.
Gnidanorum vxores. 101
Gobryas. 66
Gobryas 67
Gobryę oratio 66
Gobryęmira pr̃ię adfectio 67
Gobryes. 96
Gobryes. 152
Gonus vrbs. 157.
Gonus vrbs 164.
Gordius. 5
Gordius 189
Gorgonis caput. 39
Gorgo. 111
Gorgo. 112
Gorg'/ad męd̃os trāſſugit. 120
Gorgus. 154.
Gorgias leontinus 208

Gramen Scythicum. 89.
Gratiarum collis. 101.
Grę̃cor̃ prim'. alios ad tribu-
tū pedendū Croęſus coegit. 1
Grę̃corum primus bellū Ephę
ſijs Croęſus intulit 4
Grę̃ca oracula. 8
Grę̃ca gens barbara dexteri-
or. 10.
Grę̃corum apud Samios tria
opera. 64.
Grę̃cos in omni ſcientia eſſe oc
cupatos. 89.
Grę̃cos ſubigere interſe cōcor
des arduum eſſe vel vniuerſis
hominibus. 190.
Grę̃cis & Barbaris malorū ini
tium. 119.
Grę̃corum imperitia in bello.
folio. 149
Grę̃corum deus ſol. 148
Grę̃cia. 176
Grę̃cię laudes. 154.
Grę̃cor̃ legati ad Gelonē. 162
Grę̃cia. 176
Grę̃corum mores. 170.
Grę̃cor̃ nauiū ſumma. 176.
Grę̃corum naues. 181
Gregales piſces in fluibus. 39.
Grinus. 98.
Grypes. 81.

Gyges. 2.
Gyges Cādaulis ſodalis iuſti-
no dicitur nō miniſter. 2.
Gyges Rex. 2.
Gygis crimen luit Croęſus. 16
Gygem Candaulis ſociū nō ſa
tellitē Iuſtinus Vocat 16
Gygadas. 3
Gygis Regnum. eodē.
Gygea. 107.
Gygea. 188.
Gymnici ludi perſei. 39.
Gymnicum Certamen. eodem
Gymnopędię. 131.
Gyndes flu. 22.
Gyndis fluuij Riuuli. eodem
Gyndis iniuriā Cyr' minat. 22.
Gyndes. 112

Haliacmon. 157.
Halicarnaſſus. 54
Halicarnaſſus Artemiſia. 154.
Halyattes. 154.
Halizones. 82.
Halyattes. 175
Haiyattes. 3
Halyattis cū Mileſijs foedus. 4.
Halys ductus. 13.
Halys. 112

Halys. 12
Halys ductus. 13.
Hamilcar ſuperatus. 163
Hamilcaris genus. eodem
Harmamithres Datis filius 153
Harmocydes. 192.
Harmocydis oratio. 192
Harmodius. 137
Harmodius. 138
Harpagus. 13.
Harpagus a Xenophonte Artagerſas Vocatur 13
Harpagus. 17
Harpagus Aſtyagen compellat ſuper Cyro expoſito. 18.
Harpagus Filiũ comeſt. 18.
Harpagi literę ad Cyrũ. eod.
Harpagi literę in lepore. eodez.
Harpagus Aſtyagis p̃fectus in Cyrum. 20
Harpagũ Arguit Aſtyages. 20
Harpagus. 126

Hebrus. 91
Hebrus. 150
Hecatęus Mileſius. 48.
Hecatęus. 110
Hecatęus. 122
Hecatęus 140
Hedoni. 155
Hegeſiſtratus 119
Hegeſiſtratus pedem diminuit folio. 196.
Hegeſiſtrati interitus. 196
Hegeſiſtratus. 303
Hegias. 195.
Hegeſicles. 10.
Helenę Raptus. 1.
Helenę Raptus. 42
Helena in troiã init. eodem.
Helleſpontus. 90
Helleſponti pons. 147.
Helleſponti ſtadia. 147
Helleſponti cõpedes. 147
Helles ſepulchrum. 150.
Helleſpontij. 153.
Helleſpontia Subſolanus Ventus. 166
Helenę genus. 209
Helis. 179
Helenę templum. 130
Heleus. 139
Helius vel vt alij legunt Heleus Vaticinus. 75
Helij. 51.
Helienſes muli nõ gignũt. 83.
Heliopolis. 27
Heliopolitani Aegyptioꝝ ſolertiſſimi. 27.
Heliopolis. 28
Heneti qui nũc Veneti in Adria folio. 106
Hepheſtienſes. 141
Heraclides. 122
Heraclidę. 110.
Heraclide. 2
Hercules quis. 33
Hercules Vetuſtus. eodez
Herculis Cippi duo. eodez
Hercules Thaſſus. eodem
Herculis fabula. eodem
Hercules olympius. eodem
Herculis oraculum. 38
Herculis Aſylum. 42
Hercules. 48
Hercules. 49
Hercules eodem
Hercules. 80
Herculis arcus. 81.
Hercules. 86.

Hercules 129
Herculis Fauum. 136
Hercules ab Iaſone relict⁹. 163.
Herculis genus. 210
Herculis labores 210.
Hermothidies 52
Hermus 120
Hermophantus. 120
Hermoges. 122
Hermippus. 123
Herma. 163
Hermionenſes. 176
Hermiona. 179
Hermotunus. 183.
Hermotybies, 195
Hermolycus. 205
Herodoti Hiſtoria. 1
Herodoti ętas. 35
Herodot⁹ ātiqtatis priceps. 72
Heſiodus. 35.
Hiero. 162
Hieronymus. 37
Hieronymus Andrius. 195.
Himera eodem
Hippię ſomnium. 136
Hippię deus. 136.
Hippię Sternutatio / & tuſſis. e
Hipparchus. 142
Hippoleo. 56
Hipparchus. 112
Hippias. 113
Hippocrates. 114.
Hippias. 119
Hippocrates. 125.
Hippocrates, fidei & Fœderis Violator. 125
Hippophorę naues. 128.
Hippagogę naues. 135
Hippoclides. 139
Hippoclidę Virtus eode3.
hippoclidesipudēsiudicat⁹ 139
Hippagogę. 154.
Hippocrates. 161
Hippomachus. 196
Hippotoxotę 198
Hircus cum muliere. 34.
Hirmus mons. eode3
Hiſtoria Herodoti 1.
Hiſtoria Cyri. 16.
Hiſtięus. 96
Hiſtięi ad Scythas,oño. 97
Hiſtriches. 103
Hiſtieus. 106
Hiſtięus ad Ariſtagoram. 109
Hiſtię⁹ ab Artapherne interro gatus. 123
Hiſtieus ad Darium. 121
Hiſtięi abitio. eodem.
Hiſtięus in Chium. 123
Hiſtięus a chijs in Vincula con iectus. 123
Hiſtięus. 154.
Hiſtięus. 125
Hiſtięus. 126
Hiſtięus in Miletum. 123.
Hiſtięus apud Mitilenęos. eod
Hiſtięus capitur 126
Hiſtięi Crux 126.
Hiſtięus tranſfodiendus nomē ſuum edidit. 126
Hiſtięi caput eode3
Hiſtięi capitis ſepultura 126
Hiſtięus Nuncius. 173.
Hiſtięa vrbs. 173
Hoarus. 95.
Hodomantius. 156.
Hoetines olim Cares 153.
Homerus 31.
Homerus. 43.
Homero quid cōtigerit 213

Homicidę ſtrēnui. 87.
Homicidę hoſtiū in magno honore. 87.
Hominū primi ægyptii. 26
Homines ab Natali ipſo caſui. folio 82.
Homines capripedes. 87
Hominū coria. eodē
Hominib⁹ mare vtiliſſimū. 175
Homines in fortuit o⁹ arbitrio & non e contrario. 149
Hominibus bonis mali ſunt ſerui. 179
Hominibus ruinę ſunt diſciplinæ. 24.
Homo alterū fato impendenti eripere non poteſt. 61.
Homo calamitoſus. 6.
Homini ſatius eſſe mori q̄ viuere. 5.
Hoſpita Venus. 42
Hoſtiū homicidę ſtrennui. 87.

Humana fœlicitas. 1
Humanis in rebus mala multa. folio 60
Humandi mos. 38.
Humus punica. 28.
Humus Arabica. 28.

Hyatę. 114.
Hyampolis. 174.
Hyampolis. 175
Hyampeus vertex. eodē
Hyacinthia ſolēnia. 191
Hyberna ſeuitia. 83.
Hybla vrbs. 161
Hydarnes. 153
Hydarnes. 66
Hydarnes. 140
Hydarnes. 158

Hyemis & æſtatis ſimulacra. folio 43.
Hyemē muli & aſini non ferentes. 83
Hyemē perferentes equi. 83
Hyeme non pluere apud Arimaſpos. eodem
Hyemis tonitrua apud Arimaſpos pro oſtēto habentur. 83

Hyenę. 103
Hyltę.
Hylęa. 80.
Hylea. 89
Hylea. 82
Hyllus. 129
Hyllus. 194.
Hymeas. 122
Hymeas. eodem
Hymneſſus. 140
Hypanis flu. 85
Hypanis. 85
Hypanis. 86
Hypanis dulcis. eodem
Hypanis amarus cur. eodē
Hypanis mulier. 86
Hyperborei. 83
Hyperocha. eodē
Hypernotii. 84.
Hyperborei. eodem
Hypatyris. 85
Hypacaris. 86
Hypathę. 153
Hyperanthes. 169
Hyrceades. 14.
Hyrcani. 72.
Hyrcani. 151
Hyria. 164.
Hyſies. 115
Hyſiæ. 195

Hyſtaſpes. 66
Hyſtaſpis darius. 69

Iacchus Myſticus. 178
Iadmon. 47
Iades. 126
Iapyges. 17
Iapygia. 76
Ias veſtis. 117
Iaſoni. 101
Iaſon Herculē reliquit. 165
Iatrogoras. 110

Ibis. 36
Ibis ſacrę. 37
Ibidis forma. 37
Ichine. 157.
Icnyſius. 55
Ictiophagi. 57.

Idanthyrſus. 89
Idanthyrſus. 94
Idanthyrſus rex. 95
Idanthyrſus ad Darīū. 95
Idanthyrſus ſuū progenitorem Vocat Iouē. 95.

Ignis deus. 57
Ignauia plebis. 168
Ignauia. 124.

Ilion. 28
Ilienſis ager. 119
Iliſſus. 166

Imbrus. 108
Imbrus. 127
Imbecillitatis fortiſſima neceſſitas. 164.
Immolatio ſenum. 26
Immolantur ſoli equi. 26
Immolatio caprarū. 33
Importuniſſima res. 144.
Imperans plebs. 68
Impius periandri filius. 63
Imperii Cambyſis a magis occupatio. 64.

Inarus. 142
Incōmoda Senectutis. 75
Indi. 70
Indica nauigia ex harūdie. 71.
Indica aialia cęteris maiora. 71
Indicū aurū. 70
Indici Cameli pernicitas. 71
Indi ægrotantes interimūt comeduntq;. eodē
Indi. 143
Indi pecuarii. 71
Indi ex formicarū domiciliis harenam extrahentes. eodē
Indi. 151.
Indorū multitudo. 70.
Indorum regio. eodem
Indorū coitus palā. 71
Indię ſcriptores balbutire. eod
Indoꝝ genitura atra. eodē
Indus fiu. 85
Iniuriā Gyndis Cyrus, vlciſcitur. 22
Iniuriam non eſſe inferendā, nō inferentibus. 94.
Iniuſtiſſimi. 150.
Iniuriarū principium. 1
Inſulę Echinades. 28
Inſulę beatoꝝ. 58
Inſpiciendus exitus. 6.
Inſtituta perſarū. 69
Intaphernes. 66
Intaphernes. 67.

Intaphernes. 73
Inteſtina ſeditio. 171
Inus. 165.
Inuenta lydorū 16
Inuidū nomen. 61.
Inuidioſus. 63
Inuidēs ſyloſōti Meādri⁹. 77
Inuida eſſe numina. 6
Io A Phoenicibus Rapta. 1
Io ſtuprata. 1
Iolcus. 119
Iones. 29
Iones. 50
Iones ab Scythis dicuntur hominū ignauiſſimi. 97
Iones. 111
Iones. 153
Iones vnde. eodē
Iones vnde. 176
Ionia ſemper periculis obnoxia. 133
Ionicę naues. 123
Ionū fuga. 120
Ionū ſeruitus. 126
Iouē propiciantur Scythæ. 68
Iouis forenſis ara. 111
Iouis oraculum. 38.
Iouis filiorū cognomina. 114.
Iouis militaris. 122

Iphigenia. 92
Ipni. 166
Iraſta. 99
Is vrbs. 21.
Iſagoras. 114.
Iſſedones melius tamen Eſſedones. ex Plinio & Pompo. Mela eſſe legendū puto. 83
Is vrbs. 21
Iſidis ſimulacrū. 33.
Iſis. eodē
Iſidis templū. 35
Iſis. 51
Iſmenenus Apollo. 188
Iſmenii apollinis templū. 113
Iſmarides. 155.
Iſonomia. 68.
Iſter. 85
Iſter maximus. eodem.
Iſter. 89
Iſter ſemper pa eodem
Iſtrina. 89.
Iſthmos. 127
Itamos. 98
Ithramitres 205
Iudiciū paridis. 211
Iudex paris iuſtiſſimus. 212
Iudices Perſarum. 59
Iudicū Perſarū cauditas. 59
Iuncus eſui aptus. 39
Iuncea vela. 4
Iunonis nomen. 34
Iunonis tēplū. 198
Iunonis feſtus dies. 5.
Iupiter hoſpitalis. 7
Iupiter familiaris. eodē.
Iupiter expiator. eodē
Iupiter apud Perſas. 21
Iupiter Olympius. 27
Iupiter Thebanus. 33
Iupiter. 31
Iupiter arietina facie. 33.
Iupiter Ammonius. eodē
Iupiter liberator. 77
Iupiter Papoeus. 86
Iupiter Lyceus. 105
Iupiter Lacedęmonius. 129
Iupiter Cœleſtis. eodē
Iupiter domeſticus. 131
Iupiter Aphlyſtius. 163

Iupiter in Amphitryonẽ. 213.
Iupiter in imbrem. 213
Iupiter. 114.
Iuris æquabilitas. 116.
Iusti officium. 58
Iustissimi. 150
Iustissimus Aristides. 180
Iustus Glaucus. 133
Iustũ certamen. 51
Iusiurandũ Scytharum. 88
Iustissimus iudex Paris. 212
Iustissimus Scytes. 125.

Labda. 118
Labdacus. 113
Labdacus. eodem.
Labdę filius. 118
Labdę miseratio. eodem
Labdę filius occultus. eodẽ
Labor subeundus. 124.
Labynetus. 13
Labynitus rex. 22.
Labyrinthi situs. 49.
Labyrinthi quatuor. eodem
Labyrinthus. eodẽ
Lacedęmonii se putãt Arcadibus prestantiores. 11
Lacedęmonũ supplicia nocturna. 97
Lacedęmonã lex. 155
Lacedęmonios habere dãdi & & adcipiendi rationẽ. 89
Lacedęmonũ coma. 14.
Lacedęmonũ virtus. 154.
Lacedęmoniorũ de se opinio. folio 128.
Lacedęmonius Iupiter. 129
Lacedęmonii regis in bello interempti simulacrum. 130
Lacedęmonũ redẽptio.
Lacedęmoniorũ ad Platęenses oratio. 132.
Lacedęmoniorũ legatorũ ad Hydarnẽ oratio. 158
Lacedæmoniorũ legatorũ cõstantia. 158
Lacedęmoniorũ militum cultꝰ folio 167
Lacedęmon. 170.
Lacedęmonii. 194.
Lacedęmonũ laus. 154.
Lacmon mons. 203
Lachis gratia Scytarũ seruꝰ oculis orbãtur. 80
Lachis caput. eodẽ.
Lachis summũ. eodẽ
Ladanũ arabes alii Ledanũ vocant. 72
Lada insula. 123
Ladice. 54.
Laii delubrũ. 98
Laii genus. 113
Lamentatio nascentiũ. 105
Lamentatio amici. 56
Lampomos. 108
Lampito. 132.
Lampon. 201
Lampon. 203
Lanęę vestes. 38
Lanã ferentes arbores. 71
Laphanes. 139
Lapidicinę pyramidum. 27
Lapithę. 120
Laodamas. 113
Laodice. 83
Laos. 125
Lasus. 143.
Latonę oraculum. 83
Lateritia pyramis. 47.
Latonę oraculum. 50

Latonę templũ. 50
Latona. 51
Laudes græciæ. 154.
Laudes Europæ. 142.
Laus Athenienſium. 143
Laus Experimenti. 143.
Laus Lacedęmoniorũ. 154.

Leargus. 201
Learchus. 163
Lebęa vrbs. 188
Lecton. 207
Ledanũ Arabes Ladanũ vocãt folio 72
Leęnę partus vnicus. 72
Legatorũ Crœſi ad Lacedæmonios oratio. 11.
Legati darii in Gręcia. 129
Legati darii i puteũ miſſi. 158.
Legati Græcorũ ad Gelonem folio. 162.
Leges Babyloniorũ. 23.
Leotus. 163
Lemnia facinora. 141
Lemnos. 140
Lemnos. 141
Lemnos capta. eodem
Leobotus. 11
Leocides. 139.
Leo ex concubina. 14.
Leonides rex. 166
Leonides. eodẽ
Leonides. 110
Leones in Camelos. 157.
Leonidę mors. 169
Leonidę crux. 170
Leontides. 109
Leontini. 161.
Leo. 165.
Leontiades. 166.
Leon. 10.
Lepus ex equa natus. 150.
Lepreętę. 194.
Lepores fœcũdiſſimi. 72.
Lepreũ. 98
Leros. 122
Leſbii. 123.
Leſbii. 124
Leua poſſeſſio pernicacia. 63
Leucon. 100
Leucadii. 176.
Leutychides. 130
Leutychides rex. 131
Leutychidæ oratio ad Athenienſes de depoſito reddendo. 133.
Leutychidę mors. 132.
Leutychidę mors. 133.
Leutychides. 187
Leutychides. 203
Leutychides. 204.
Lex ſua cuiqꝫ placet. 61
Lex Spartiatarum. 115
Lex Lacedęmonũ. 155
Liber pater. 30.
Liberi prĩs iferna poteſtas. 45
Liberator Iupiter. 76
Liberalitas Syloſontis vel in ignotum. 76
Libertas guſtata. 123
Libertas. 158
Libertas ſpeculatorũ. 160.
Liberator Neptunus. 165
Liber. 106
Liberi mulierũ atticarũ interẽpti. 141.
Liberi darii de imperio habẽdo diſſeptantes. 141.
Libido Themiſtoclis habendę pecunię. 185

Libya mulier. 85.
Libya vnde. eodē
Lignea mortuorū exemplaria. folio 38.
Lignorū inops Scythia 87
Lindii. 161
Linus. 38
Linū Colchicum. eodē.
Linū Sardonicū. eodē
Linū Aegyptiacū. eodē
Lipoxais. 80
Lipſydriū. 113
Lipaxius. 157
Liſſus flu. Xerxis exercitui defecit. 155.
Liſſæ. 157.
Literarū aſtutia. 171
Literas quondam adpellatas phœnices. 113
Literæ apud Græcos ex phœnicibus. eodē
Literę Harpagi ad Cyrū. 18
Literæ Harpagi ad Cyrū in lepore. eodē
Literæ capiti impreſſę. 109
Litus pulcrū. 125.
Litus albū. 146.

Locus adoriendi Cādaulis. 3
Logopius. 110
Lotophagi. 101
Lotos. 39
Loti radix. eodē
Loti fructus. 101
Lotiū mulieris. 42.

Lubrica res eſt tyrannis. 63
Luctator Milo. 76
Lucus argi. 133
Lucus argi exuſtus. eodē
Lucernarū incendio. 167
Lucernarū adcēſionis feſtū. 36
Ludus pilę. 16
Lunę hoſtia Sus. 34.
Lunę feſtū. eodē
Lupi. 36
Lupi ex hominibus. 93
Lupi decē. 203
Luſus neceſſarius. 53
Lutrię. 93

Lycaretus. 77.
Lycaretus. 108
Lyceus Iupiter. 105
Lyches. 10.
Lycii. 5.
Lycidas lapidatus. 190
Lycidę conſiliū. 190
Lycidę vxoris & liberorū cædes. eodem
Lycii quōdā Termilli dicti. 153
Lycius. 154.
Lycomedes. 172
Lycurgus. 10
Lycurgus. 9
Lycophron. 62
Lycophron. 63.
Lycophronis mors. 63.
Lycopes. eodē
Lycus. 147
Lycurgus. 10
Lydus. 2.
Lydos ac Medos Ineūdi fœderi modus. 12.
Lydorō inuenta. 16
Lydeus. 157
Lydia. 111
Lydus Pythius ditiſſimus. 14.
Lydi olim Mœones. 152
Lydgdamus. 10.

Lygies. 152.
Lysis quę & Melissa dicitur. folio 119
Lysagoras. 140
Lysamas. 139
Lyrcę. 82
Lyrcarū mores. eodē
Lyrcę venatione victitant. 82

Macę 101.
Macedones subacti. 128.
Macistius a Gręcis Mastistius. folio 193
Machlyes. 101
Machlyes. 102.
Macron. 169
Macrones. 41.
Macrobii populi 57
Macrobii cur longęui. 58
Macrones. 152
Magi. 16
Magi patibulis adfixi. 20
Magna deorū vindicta. 43
Magdolus. 51.
Magorū expulsionis auguriū. folio 67
Magorū Cędes. eodem
Magophonia. eodem
Magnesia. 73
Magnitudo ponti. 82
Magna cū periculis suscipi. 149.
Magna regna sępe contingere pessimis hominibus. 211
Malea. 14
Malę dextrę temulentorū custodum derasę. 43
Malū non esse medicandū malo. 63
Malorū signa. 116
Malcua. eodem
Malorū raritas. 71.
Malorū Gręcis & Barbaris initium. 159
Malū est credere. 144.
Malū est detrahere. eodem
Male audiens. 147.
Malorū portionē quisq; referet ex cōmuni aceruo. 161
Mali exors eē nemo pōt. 166
Mantieni montes. 22.
Mandrocles. 90
Mandrocles. 91.
Mandra. 101
Mantiena. 100
Manerus. 38
Mantinei. 196.
Mantieni. 111
Mantieni. 152
Marathon. 10
Maraphii. 20
Marathon. 136.
Marathonis pugna. 137
Maratonis Clades. 138
Mardonius. 142
Mardonii oratio. 143
Mardontes. 152.
Mardonius. 152
Mardonius. 182.
Mardonii orō ad Xerxē. 183.
Mardonius. 193
Mardonii exercitus ordo. 195.
Mardonii in Lacedęmonios obiurgatio. 197
Mardus. 14.
Mardonii mors. 200
Mardonii prępe. 200
Mardontes. 205
Mardonius. 127
Mardonius a prępectura submotus. 135

Mardonius. 128.
Mare & terra duo Xerxis hosti lissima. 149.
Mare Atlanticum. 24.
Mare Caspium. eodem
Mare Rubrum. eodem
Marea vrbs. 29
Mares Boues. 32.
Martis mater. 36
Martis oraculum. 38.
Mare Rubrum. 51.
Mare Rubrum. 84.
Mare Rubrum. eodem
Mariandicus sinus. eodem
Mars. 86.
Martis templum ex Sarmentis fo. 87.
Martis simulacrum. eodem
Mare Aegeum. 90
Mars. 106
Martia fluuius. 122
Mare Circa Athon seuissimum fo. 128
Maroti. 20.
Masij. 20
Masistius Macisius. 193.
Masistius vir prestãs. 193
Masistij Cadauer. eodem
Massagetę. 24
Massagetarꝝ Ritus 26
Massagetarꝝ vxores. eodẽ
Massagetã senes imolatur. 26
Masistę & vxoris & liberorum cędes. 206.
Massagetę. 101
Massystes. 152
Mascames. 155
Massistes. 205
Massistes. 206.
Masistę vxor lacerata. 206.
Mater Martis. 36
Mater Hypanis. 86.
Matistum. 152.
Matieni. 111.
Matieni. 196.
Matieni. 152
Maxies. 63.

Męandri planicies. 28.
Męandri fontes. 146
Męandrius. 74.
Męandrius. 77
Meãdrij. ad samios oro. eoẽ
Męãdri⁹ morbo corrept⁹. 77.
Meãdri⁹ Syloſõti inuidẽs. 77
Mearchus. 71.
Meceſtes. 114
Mecíberna. 157.
Medęa a grecis trãsportata. 1.
Medimnũ. 129
Medimni. 166
Medorũ ac lydorũ ineundi fœderis modus. 12
Mędię nationes. 16.
Medorum Regnum. cxxxij. annis. 20
Mędi ex dominis serui. eodẽ
Mędimnus. 23.
Medicina 38
Medicis non vtuntur Babylonij. 24.
Medicandum non esse malum malo. 63
Medicus Democedes. 74.
Mędi. 84
Mędicũ nomen Grecis terorẽ incutere solebat 137.
Mędorum armatura 151
Mędi. eodem.
Mędi i Lacędęmonis. 167.

Megabates. 109.
Megabamus. 151
Mogabyzus. 152
Megabyzus. 66
Megabyzi contio. 68.
Megabyzus. 79
Megabyzus. 97
Megabyzus. 105
Megabyzus. 106.
Megabyzus ducit in pæones exercitum. eodem
Megades 139.
Megades. eodez
Megacles. eodē
Meges. eodem
Megacles Alcmęonis electus gener Cliſthen. 139
Megacreontis dictum. 156
Megarenſes. 162
Megiſtias. 168.
Megiſtias. eodem
Megaſthenes. 71
Megac es vbi alij Megades. 9.
Meles Rex. 14.
Melampus. 34.
Melanchleni. 82
Melanchleni. 93
Meliſſa. 62.
Melienſis ſinus. 83.
Meliſſa quę & lyſis. 119
Meliſſa Cremata. eodem
Melanthius. 119
Melas flu defecit Xerxis exercitui. 150
Melas flu. 166.
Melampygus. 168.
Melij. 176
Melij. eodem
Melampus. 195
Melois flu. 199
Meleus Codri. 24
Meliſſus. 208
Membliaras. 98
Memnonia Regia. 112
Memnonia vrbs. eodē
Memphis. 27
Memphis. 40
Memoria Mortis. 38.
Mentiri apud perſas turpiſſimū ducitur. 121
Menſurę nomen Artaba. 23.
Menes Rex primus. 27.
Mendeſicum oſtium 29
Mendeſij. 33.
Mendeſior victimę. 34
Mentilla ingens. 34.
Menas Aegyptiorum Regum primus. 40
Menas. eodem
Menelaus ad Proteum. 43
Menelai ex Aegypto fuga. eo.
Menſa ſolis. 57.
Mendacium (vbi expedit) eſſe dicendum. 66
Menalippus. 114
Menalippus Alcęi ſodalis. 119
Męotis palus maxima. 80.
Męotis. 82.
Męotis. 85
Męotis 86
Męotis. 90
Męon. 2
Meones. 152.
Meones. eodē
Męroe. 31.
Merçurij Statuę. 34.
Meris Rex. 41
Mercurius. 106
Memnadę. .1.
Memnadę. .3.

Meſſambria. 91
Meſſambria. 155
Meſſambria. 126
Meſſana olim zancla vocabatur. 163
Meſſenij. 111.
Meſſenij Panitis cõſiliũ. 129.
Metiochus. 127.
Metioch⁹ dario oblat⁹ ab eo facultate atq; domo donat⁹ eſt. folio. 127

Micythus. 164
Midas. 3.
Midę horti. 139.
Miletus. 3.
Miletus. 4.
Miletus. 108
Miletũ parij veniunt correcturi Mileſios. 105.
Mileſij a Parijs correcti. eod.
Mileſij & Cares fugãtur. 122.
Mileti ꝓcurator Pythagoras.
Militię ordo. 16. (ſo 122.
Milites imperatoris virtute efficiores. 154
Milo Luctator. 76.
Miltiades. 96.
Miltiades. 126.
Miltiades. 127
Miltiades in Olympico certamine victor. 127.
Miltiades Capitur. 127
Miltiades Remittitur. eodem
Miltiades. 136.
Miltiadis fœmur euulſum. 140
Miltiades domũ remeat. eodẽ
Miltiades adcuſatus. eodem
Minęruę templũ Aſſeſſæ. 5.
Mineruę Pallantidis tẽplũ. 10.
Mineruę Aleę tẽplum. 11
Mineruę oraculum. 38
Mineruę Veſtibulum. 53.
Minerua cuius ſit filia. 102.
Mineruæ Aegis 103
Minerua Craſtia. 111
Mineruę fanum 175.
Minerua protemplaris. 175
Mineruę Scyradis tẽplũ. 182.
Mineruę Ageleę templũ. 200
Minotaurus. 210
Minyę ab Lacedęmonijs recępti. 97
Minyę ab Vxoribus liberati. folio. 98
Minyę. 152
Minois mors. 164
Miſcere aduerſis proſpera decet ſapientem. 61
Miſerabilis. 63.
Miſerię Vitę. 149
Mitridates 17.
Mitridates bubulcus. 18.
Mitrobates. 73.
Mitrobates. 74.
Mitylenes. 54.

Mneſiphili Ad Themiſtoclem oratio. 178.

Momemphis. 52.
Mons Caſius. 27
Mons Arabicus. 28
Mons punicus. eodem
Mons Aphricus. 45.
Mons Caſius 51.
Monarchia. 68.
Monarchus. eodẽ
Monarchia omnium preſtantiſſimum. eodẽ

Monarchus. 111.
Monomachia. 106
Mophis. 30.
Mora prodeſt. 144.
Mores Aegyptiorꝝ. 32.
Mores tyrannorꝝ. 68
Mores Lycarum. 82
Mores Thracum. 105
Mores Græcorum. 170.
Mors Lycophronis. 63
Mores Eſſedonum. 83
Mors polycratis. 73.
Mortis memoria. 38.
Mortis Bonum. 149
Mortuorum lignea exemplaria. 38.
Mortui Cadaueris Coitus. 39.
Mortuorum lętitia 105
Morbus ſacer. 60.
Mos plurimorum lugentiũ. 38.
Mos Humandi 38.
Mos ſepeliendi. eodem
Moſchi. 152.
Moſynœci. 152

Mula Mulum peperit. 150
Mulier nuda. 2
Muli & Aſini hyemem non ſentes. 83
Muli apud Helienſes non gignuntur. 83
Mulus. 95
Mulier ex turpiſſima ſpecioſiſſima. 130.
Muliere Ignanior Artayntas. folio. 206.
Multa in Rebus humanis mala. 60.
Multos q̃ vnus decipere multo eſt facilius. 119
Multoties non dici ſatine certũ eſt eriã ſi Baptiſta Mãtuanus perſępe id velit reuocare. 210.
Munychia. 180.
Mures in ſcuta. 46
Murium tria Genera. 103.
Muri. 126.
Muricidides. 190
Mus Vir. 188
Muſęus. 142.
Muſęus. 197

Mycales pugna. 205
Mycala. 203.
Mycerinus Rex. 46.
Mycerini Regis filię ſepulchrũ folio. 46
Mycerini Concubinę. eodem
Mycerini oraculum. eodem
Mycerini Stulta excogitatio. folio 46
Mycon. 138.
Mygalę. 36
Mylaſſa. 122.
Mypſei. 91.
Myrſus. 2.
Myſię aper. 6.
Myrrha. 71
Myſticus Iacchus. 188.

Napates. 85.
Naſamones. 101
Naſamonũ fidei dandę cõſuetudo. 101.
Naſamonũ cadauera. 103
Naſcentiũ fletus. 105.
Natale ſuũ honorãt Perſæ. 21
Nationes Mędię. 16.
Natura Aegyptiacę Regionis. folio. 27.

Natura Solis. 30.
Natura deorũ. 34
Natura Crocodili. 36
Natho. ſ2
Nationes ſex & quadraginta ſuperatę in Marathone. 194
Nauicula Babyloniorꝫ. 23
Nauigia indica ex arũdine. 71
Naues. 40
Naucrates. eodẽ
Naucrates vrbs. ſ4
Nauale Xerxis exercitus. 166
Naues Xerxis ſubmerſę. 116ſ.
Naues Athenienſiũ. 171
Nauũ Gręcarũ ſumma. 176
Naxus. 10
Naxus. 108
Naxus. 109
Naxi obſeſſio. eodem
Naxos. 13ſ
Naxii. 161
Naxii. 176

Necus rex. ſ1
Necus rex. 84
Neceſſitas imbecillitatis fortiſſima. 164
Neceſſarii ſuadela. 18ſ.
Neceſſitas luſus. 53
Neceſſaria ſed turpia in occulto fieri debere. 32
Ne facito quod reꝑhẽdis. 77.
Nemo eſſe poteſt mali exors. folio 166
Neon vrbs. 178.
Neptuni nomen. 34.
Neptuno ſacrificant regii Scythæ. 86
Neptunus Thamimaſa vel vt alii Thamimaſades. 86
Neptunus liberator. 165
Nereidũ nomina. 34
Neſtus. 155
Neſtus flu. 157
Neuri. 82.
Neuri. 92.
Neuri. 94.
Neutrũ reddere ex viro. 184.

Nicandra. 3ſ.
Nicetis puella. ſ4.
Nicodromus. 134.
Nihil firmi homo ſcit. folio 149
Nihil vi agere adtinet vbi opꝰ prudentia. 74.
Nihil fit ſua ſponte. ſ43
Nihil fidũ neq; verum Barbaris. 89
Nilus ſciſſus ſecundum Platonem quid. 29
Nili origo. eodẽ.
Nili oſtia. eodẽ
Nili oſtia nõ Natiua. eodem
Nili exundatio. eodem
Nilus ſolus aura caret. eodẽ
Nilus cur Aeſtate creſcit. 30.
Nili cur aura nulla. 30.
Nilus tortuoſus. eodem.
Nili fontes. eodẽ
Nilus acutos habet ſcopulos. folio 31
Nili fluxus. eodem
Nilus. 85.
Ninus. 16
Ninus vrbs. 21.
Ninus. 23.
Ninorũ portæ. 78
Niphraga. 155
Nipſęi. 91

Niſa vrbs. 49
Niſa vrbs. 49
Niſa. 70
Niſei equi. 148
Niſeus campus. eodem
Nitocris regina. 21
Nitocris regina. 4.
Nitrum. 39

Noes. 85
Nomina Perſarũ in.6 21.
Nomen Cyri. 17.
Nomina Gratiarũ. 34.
Nomina Nereidũ. eodem
Nomen Themi. eodem
Nomen Neptuni. eodẽ
Nomina deorũ. 35.
Nomen inuidũ. 61
Nomen Iunonis. 34.
Nomen Caſtoris. eodẽ
Nomen Veſtę. eodem
Nomades. 82
Nõ eſſe inferendum iniuriã nõ inferentibus. 94.
Nonacris mors. 132
Non eadem tellus fert omia. 6
Non poteſt homo alterũ fato impendenti cripere. 61.
Non eſſe permanendũ cum hominibus ſemper bonã fortunã expertis. 61
Non eſſe medicandũ malũ malo. 163
Non licet detrahere. 144.
Nõ elt curę Hippoclidę. 139
Non eſſe adeundũ diſcrimẽ ſine neceſſitate. 143
Non eſſe quiſpiã mali exors ex quo natus eſt. 166.
Nuda mulier. 2
Nudum conſpici probro eſt. folio eodem
Nudium. 98
Numina perſarum. 21
Numina eſſe inuida. 6.
Nummus aureus. 16.
Nummus argenteus. eodẽ
Nũmus Ariandicus. 100.
Numerus nauium græcarum. folio 176
Numerus nauiũ Athenienſiũ. folio 171.
Numerus Xerxis exercitus. folio 166.
Nuncius Cadmus ad Gelonẽ.
Nuncii caput raſum. 109.
Nuptię Amazonũ. 94.

Oaſis vrbs. 58
Oaſis. vrbs. 59

Obeli. 42.
Obeli. 52.

Obitus filiorũ. 56
Obiurgatio auarorum. 22.

Oceanus fluuius nullus dicitur folio 30
Oceanus. 80
Oceanus. 84.
Ocioſum eſſe Apud Thraces. folio 105
Octamades. 89
Occupatio Cambyſis imperij a Magis. 64.
Occularius Medicus pręſtantiſſimus. 84.
Oculi magis creduli q̃ aures. folio 2.

Odia Aeginetarū in Athenien
ſes. 116
Odiorū Aeginetarū in Athe=
nienſes principia. 117
Odiorū & iniuriarū principiū.
folio 1

Oea. 116
Oebares Darii Equiſo. 69
Oebarus. 126
Oeobazus nō autē vt paſſim le
gitur Oebazus. 90
Oeobazus 207
Οιοβαζος. 207.
Oecetor. 161
Oedipodę delubrū. 98.
Oenone. 170
Oeroe inſula. 198
Oeroe Aſopi filia. eodē
Oetoſyrus Apollo. 86.

Offa ſalſurę reſiliit. 207
Officiū iuſti. 58.

Oilycus. 98.
Olbiopolitę. 82
Oleagina corona. 174.
Oleę olim tātum Athenis. 116.
Olen. 84
Oliatus. 110
Oligarchia. 68.
Oligarchia. eodē
Olorus rex. 172.
Olympus. 6
Olympius Iupiter. 27
Olympius Hercules. 33.
Olympionices. 111
Olympieni. 152
Olympius. 157
Olympicorum Corona Olea=
gina. 174
Olympiodorus. 193.
Olynthus. 157
Olynthus. 188.

Ombricus. 86.
Omniū pręſtantiſſimum Mo=
narchia. 68

Oneſicritus. 71.
Oneſilus. 120.
Oneſili dolus. eodem
Oneſilus ad ſeruū. 121
Oneſili mors. eodem
Oneſili caput. 122
Oneſilo tanq̄ Heroi ſacrificāt.
folio 122.
Onetes. 167
Onomacritus Muſei ſocius. fo
lio 142
Onochonus. 157
Onochonus defecit. 165

Opera Gręcanica apud Sami=
os tria. 64.
Opinio Perſarū de dis. 21
Opifices viles ſunt. 52
Opis vrbs. 22.
Opis. 84
Ophryneos. 148
Opoea. 89
Optimū imperiū vnius eſſe q
quoq; optimus ſit. 68
Optima ex optimis viris eſſe
conſilia. 68
Optimus vir. 149.

Oracula græca. 7
Oraculū Crœſi. 9
Oraculum Herculis. 38.

Oraculũ Dodonæum. 35
Oraculũ Ammonis. eodẽ
Oracula prima Apud Africam Græciamq;. eodem.
Oraculũ Mycerini. 46
Oraculũ Latonę. 50.
Oraculũ promiſcuum. 125
Oraculũ Athenienſiũ. 159
Oracula Athenienſiũ. eodẽ
Oraculũ Argiuorum. 160
Oraculũ cretenſiũ. 164
Oraculũ Spartiatarũ. 166
Oraculũ Baridis. 173.
Oraculũ Apollinis. 175
Oraculum Tiſameni. 196.
Oraculum ad Perſas ſpectans. folio 197
Oratio Darii de Coniuratione in Magos. 66
Oratio Gobryæ. 66.
Oratio Prexaſpis ad Perſas. folio eod
Oratio Atys ad Cræſum. 7
Orbantur oculis Scytharũ Serui: Lactis gratia. 80.
Orbelus. 107
Orci natus. 134.
Orchomenii. 194
Ordeſſus. 91.
Ordo agminis. 148
Ordo Militiæ. 16
Ordo Pauſanię exercitus. 197
Oreſtis oſſa. 11.
Oroetes. 73
Oroetis epiſtola ad Polycrate. folio 74
Oroetis dolus. eodem
Oroetis regna. 74
Oroetis Mors. 71.
Orichus. 89.
Orithya. 166
Orichus portus. 203
Orneatę. 179
Oropaſtes. 65.
Oropus. 135
Oroſangę apud Perſas Benemériti de rege vocantur. folio 181.
Oroſio Paulo Artemiſia vocatur Artemidora. 181
Orthius cantus. 4.
Orthocorybantes. 70
Ortus rex. 43.
Orus. 51
Oryes. 103.

Oſſa quinq; cubitorum. folio 202.
Oſſa oreſtis. 11.
Oſſa. 157
Oſiris Bacchus dicitur. 33
Oſiris. 48.

Oſtia nili. 29
Oſtia nili non natiua. eod
Oſtentare Clipeũ. 138.
Oſtentũ. 207.

Otanes. 61
Otanes Phędyme conſulit pro cognoſcendo rege. 65.
Otanes contio. 68.
Otanes iuris equabilitatem facere Perſis ſtudebat. 60.
Otanes. 122
Otanes vt non ſubderetur aut ſin ſuum imperii ius alus ceſſit. 69
Otanes Darij Præceptorũ oblitus. 77

Otanes. eodem.
Othanes. 151
Othanes. 128
Othrys. 157
Othryades. 14

Ouium abſtinentia. 33.
Ouium Caudę. 72

Oʒolę. 174.

Oyrotalt. vbi perperam legitur Oratal. 55

Pactyra. 85.
Pactyra. 127.
Pactyes. 152
Pactolus. 120.
Padę. 71
Pallaca. 201
Pallena olim phlegra. 157
Pallene. 187
Pallenenſes. 194.
Pallene. 157.
Paleſtina. 84.
Paleſtina. 70
Paleſtina. 153.
Palmę Babylonię. 23
Palma Maſcula. eodem
Paludamentum. 193
Pallenidis Mineruę templum. folio. 10.
Pamiſus. 157.
Pamphili. 114.
Pamphilij. 153.
Panaginę. 137.
Pan inter octo deos. 34.
Pan. 49
Pan. eodem.
Panos templum
Panos ſimulactum. 34.
Panes aſſi. 39.
Pantagnotus. 61
Panticapes. 85.
Panticapes. 86
Pantherę. 103
Pangeus mons. 106
Pangeus. 156.
Panetius. 180.
Panionius. 184.
Panionij Talio. eodem
Panticapes. 82.
Pantita. 169
Panitis conſilium. 129
Panopei.
Paphlagones. 12.
Papremis vrbs. 36
Papremus. 35.
Papremetana. 52.
Papraces. 107.
Paphlagonia. 152.
Papętis iupiter. 86.

Paraſangę. 27.
Paraxanga. 113.
Paraſangę. 127
Parapotanij. 175.
Parebates. 110.
Parecontaceni. 16.
Paris. 42
Paris Alexander. 42.
Paris ad proteũ ductus. eodem.
Paris. 43.
Parij Mileſios correcturi veniunt Miletum. 108.
Parius lapis. 113
Parios. 122.
Paricanij. 152.
Parij Belli fortunam ſpectantes. 178

Paridis iudicium. 211
Paris iustissimus Iudex. folio 212
Parnassi vertex. 174.
Parmys. 69
Parmys. 152
Partus Leænæ Vnicus. 72.
Partus viperæ. 72.
Partes Scythiæ. 92.
Paros. 109
Partus tempora. 131
Partheniius mons. 136
Paros. 140.
Pasagardae. 20.
Passus. 49
Pastoricii Afri. 103
Posiphae. 210.
Pataici. 60
Patarbemes. 52.
Patarbemes mutilatus. folio eodem
Patumon opidō. 51
Pathelei. 20
Pathizites. 64.
Patizithes. 65.
Patirāphos. 148.
Paterę duæ. 8
Pateræ Aheneę capacitas. 12.
Paulus Orosius. pro Artemisia Artemidorā vocat. 181
Pausanias. 109
Pausanias. 191.
Pausaniæ exercitus ordo. folio 197
Pausanias victor. 200
Pausaniæ mors. 201
Pausaniæ dictum. 202
Pax. 15
Pecuniæ Rhampsiniti. 44.
Pecuniæ Croesi. 110.
Pedasenses. 183.
Pedes. 49
Pedunculi mordentur. 101
Peditatus. 16.
Pedieę. 175
Pedagogus Sicinus. 180.
Pęgadenses. 125
Pegon. 176
Pella. 157
Peloponnesus tuto fundata. folio 133.
Pelion. 157.
Pelasgi exacti. 140
Pelasgi ad Athenien. 141
Pelasgorū responsio. eodem
Pelasgi olim Aeoles. 163
Pelasgi. eodem
Pelopis regnū. 142
Pelops. 144.
Peloponnesii gentes septem. folio 179
Pelops. 213
Pelusiacū ostium. 29.
Pelasgi. 9
Peneus. 149
Peneus. 157
Penteconteri. 171.
Penteconteri. 176
Penthylus. 165.
Pennis oppletus aer. 83
Pennas adcipi pro nive. 83
Pęones. 105
Pęonia. 106
Peoplę. eodem.
Pęones transportati. 120
Pęos vrbs. 139
Pęones. 156
Pęoples. 156

Pœoni. 101
Pœonorumvarię Nationes. folio. eodem
Pœni ſaluberrimo corpore. 103
Pœni atq; Aethiopes indigenę. 104.
Pœnitentia Cyri. 15
Pœni. 152.

Periauder. 4.
Periander. 4.
Percalla. 130.
Perialla. 131
Perdica. 107.
Perga Dęmon. 32.
Perdiccas 188
Perdiccas 189
Peregrini Barbari. 191.
Pergamus. 155
Pęriander eodem
Periander cum defuncta conciunibit. 119

Periander. 62.
Periander. eodem
Periandri filius impi⁹ 63.
Perinthus. 91.
Perinthij. 105.
Perinthus vrbs eodem
Perinthus. 126
Pericles. 140.
Perilaus. 205
Periopes. 122.
Pernicitas Cameli indici. 71.
Perioeci 179
Perſarum Cędes in Conuiuio. folio. 107
Perſę neq; ſcutum neq; lanceas in vſu habent. 119
Perſeus. 129.
Perſarum cõuiuia. 107.
Perſę. 15
Perſis phraortes primus Bellum intulit. 11.
Perſarum genera. 20
Perſę. eodem
Perſarum Ritus. 21.
Perſarum de dis opinio. eodē.
Perſarum Abſtinentia. eodem.
Perſarum filij quid docentur. folio eodem
Perſę ſuum honorant Natalem. folio. eodem.
Perſarum numina. eodem.
Perſę mentiri turpiſſimum ducunt. eodem.
Perſę flumina venerantur. eod.
Perſis quęcunq; non eſt facere fas/ea nec dicere. eodem
Perſarum nomina in. 6. eodem
Perſarum Cadauera. eodem
Perſes templum. 39
Perſei Sandalium. eodem
Perſarũ Gymnici ludi. eodem
Perſeus. 39
Perſarum Capita fragilia. folio. 56
Perſis cnt capita fragilia. eod.
Perſarum anni & victus. 58
Perſarum iudicium Calliditas. folio. 59
Perſarum iudices. eodem
Perſarum vxores. 66.
Perſis æquabilitatem iuris facere ſtudebat Otanes. 68.
Perſarum inſtituta. 69.
Perſa. 140
Perſarum armatura. 151
Perſeus. eodem.
Perſę vnde. eodē

Perſes perſarum parens. folio. 161.
Perſę qui immortales dicuntur folio. 167
Perſarum multi ſubmerſi. folio. 186.
Perſarum parens perſes dicitur folio. 161
Peripherees. 83.
Perithous. 209.
Perrhębi. 157.
Peruicacia eſt leua poſſeſſio. folio. 63.

Peſos. 122.
Peſtilentia Xerxis copias excipit. 185.
Petręe. 165.

Phatniticum. 29.
Phalli. 34.
Pharnaſpus. 36.
Phaſis. 41
Phaſe. 54
Phaſelis. 54
Pharnaſpes. 55.
Phanes vir pręſtans. 55.
Phanes ad Cambyſem. eodem
Phanis filiorum obtruncatio. folio. 56.
Pharnaſpes. 63.
Phaſis. 84.
Phaſis. 85
Phaſis. 90.
Phalerus. 113
Phalerus direpta. 116.
Phalerus. 137
Pharnuches. 153
Pharandates. 201.
Phayllus. 176

Pheron Rex Cœcus. 42.
Pherotima. 100.
Pherotimę mors. 105
Pheneos vrbs. 132.
Phenea. 135
Phegei legendum Vbi phrygis ex Greco exemp. 194.
Phędimę. 66
Phędimę Otanes Cõſulit pro cognoſcendo Rege. 66.

Phialę aureę. 8.
Philitus. 204.
Philippus. 189
Philites paſtor. 46
Philippus. 111
Phiiarchi. 114.
Philocyprus. 121.
Phyleus. 126.
Philagrus. 135
Philippides. 136
Phidon. 139
Philaon. 172
Philacus. 181.
Philoſtratus. 43.

Phla. 102.
Phlegma. 103.
Phliaſij. 194.

Phocęa. 54.
Phocenſes. 123.
Phocenſes in Theſſalos. 174.
Phocenſes ad Theſſalos. eodē.
Phocis. 13.

Phœnipanis. 37.
Phœnix. 38.
Phœnices. 58

Phœnices ad Africam cognoſcendam miſſi. 84.
Phœnices & Græci aduenę. folio. 104.
Phœnices promptiſſimi. 123
Phœnices. 153.
Phœnix flu. 165.
Phœnix flu. 166.
Phœnices diſſenſionum auctores. 1.
Phœnices quondam literas appellatas. 113.
Phœnices literas in Græciam adtulerunt. eodez.

Phraortes. 12
Phraortes. 16.
Phraortes primus perſis bellū intulit. 16
Phratagina. 169
Phrynicus. 125.
Phryges dicti Bryges. 152
Phryges. 111.
Phryges. 12.
Phthiotis. 9
Phtiſis. 153.
Phyllis Regio. 156
Phylacus. 175.

Pidorus. 156.
Pieres. 155.
Pieria. 158.
Pigreſſus. 154.
Pilę ludus. 16.
Pini natura. 127
Pindus. 157
Pindarus. 61
Pirithous. 209.
Piſiſtratus tyannus. 9
Piſiſtrati tyrannus. eodem.
Piſiſtratus haud legitime cum vxore coibat. 10.
Piſiſtratidæ in lacedęmonios. fo. 11.3
Piſtratidę. 114.
Piſiſtratus. 126
Piſces gregales in fluminibus. fo. 39.
Piſces in Stagnis. eodē
Piſcis cum ſmaragdis. 61
Piſyri Lacus. 155.
Pitaneti. 198
Pituita. 103.
Pixodorus. 122.

Placia. 9.
Plato & Cicero Aliter Candaulis ſtupratas fuiſſe vxorem tradunt ſed fabuloſe. 2
Plato quid de Nilo ſciſſo dicat folio. 29.
Platea. 98.
Platea. 99
Platęę. 101.
Platęenſes. 136.
Platęenſes Athenienſibus adminiculo. 137.
Platęa vrbs. 176
Platęarum pugna. 205
Plato. 145.

Plebs imperans. 68
Plebis ignania. 68
Pleſtorus. 207

Plinius. 145. & 146.
Plinius. 11. & 72.
Plinius. 29. & 83.
Plinius. 95. & 37.
Plinius. eodem. & 131.

Plinius. 42.&.45.
Plinius. 146.&.21
Plinius. eodem.&.12.
Plinius. 29.&.46.
Plinius. 47.&.49.
Pliſtarchus. 191.

Plutarchus. 209.&.210.
Plurimorum lugentium mos. fo. 28.
Plutarchus. 200.&.201.
Plutarchus caute legendus. folio. 171
Plutarchus. 22.&.132.
Plutarchus. 135.&.181.
Pluere non ceſſat æſtate Apud Arimaſpos. 83.
Plynes. 101

Podion. 174.
Poetę verſificatores.
Pogon. 176
Polemarchus. 137.
Polichnitani. 164
Polyas. 173.
Polynices. 194.
Polynices. 129.
Polybus. 114.
Polydorus. 113.
Polycrates. 54
Polycrates. 61.
Polycratis Res ſecundiſſimę. folio. 61.
Polycratis ſmaragdus. 61
Policratis filię ſomnium. 74.
Polycratis mors. eodem.
Polycrates. 70.
Polynices. 98.
Polymneſtus. 99
Polycritus. 182
Pollux & Caſtor. 97
Pôte ſtătem eſſe legĕdũ vbi peſ peram poteſtatẽ legunt. 22.
Ponticum arbor. 82
Pontici magnitudo. eodez
Pontus Euxinus. 85.
Ponti amplitudo. 90.
Pontidęa. 157
Pons Helleſponti. 147
Pons diſſoluitur. eodẽ.
Pons alter Artificioſior. eodẽ.
Pontes nulli. 13
Pontus Euxinus. 12.
Popularis ſtatus. 68
Porata. 85.
Porcus Bacchi hoſtia. 34.
Portę Belides. 79.
Portę Ciſſię. eodez
Porta Semiramidis. 78.
Portę Chacedeorum. 79
Portę Ninorum. 78.
Portentum ingens. 9
Portenta varia. 126
Portentum ingens cõtigit Scy li Bacchabundo. 69
Portentum apud Thebas maximum. 56
Porinus lapis. 113
Poſſeſſio leua eſt pernicacia. folio. 63.
Poſſidonius. 201
Potidęatę. 187
Potidęa. eodez

Praſſias. 106
Praxinus. 165.
Prędęptorũ Darij oblitus Otanes. 77
Prędagia. 133.
Prędaſpes. 59

Prexaſpes. 60
Prexaſpis filius ſagitta ictus. folio 60
Prexaſpis oratio. 68
Prexaſpis oratio ad Perſas. folio 67
Prexaſpes e turri precipitatus. folio 67.
Prexaſpis exemplo eſſe pro patria obeundũ. eodem
Prienenſes. 110
Prienę. 3
Principiũ iniuriarum. 1
Primę arę. 27
Primi hoium ægyptii. 26
Primus Rex. 28
Prima apud Greciã Africam ꝓ oracula. 35.
Prima tributorũ Darii portio folio 69
Prinetades. 110
Probus Aemilius. 136. & 140
Probus Aemilius. 200
Probro eſt nudum inſpici. folio 2
Procles. 119
Procles. 62
Procles captus. 63.
Proconneſus. 126
Proconneſus 81.
Procõneſi Ariſtęi ara. eodẽ.
Prodigia. 38.
Propontis. 90
Promenea. 35.
Proſopitis inſula. 52.
Proſpicere eſt ſapientia. 60.
Proſpera aduerſis miſcere prudentem decet. 61
Pro patria præxaſpis exemplo eſſe obeundũ. 67
Proteus. 42
Proteus. 43
Protagoras. 206
Pro patria Gobryę adfectio. folio 67
Proteſilaus. 207
Protemplaris minerua. 175
Prouerbialis ſentẽtia. 123
Prouerbiũ. 139
Prouerbiũ. 141
Prouerbialis ſententia de doctis hominibus. 58
Prudentia vbi opus eſt/vi nihil agere adtinet. 74
Prudentẽ decere proſpera miſcere aduerſis. 61
Prytaneus. 165
Prytaneum. 136

Pſammetichus & nõ Pſammetichus. 26
Pſamnimus mons. 40.
Pſammetichus. 50
Pſammetichus Rex. 50.
Pſammenitus. 56
Pſammenitus rex depoſitus. folio 56.
Pſammenitus apud Cambyſẽ. folio 57.
Pſammeniti mors. eodẽ
Pſylli. 101
Pſylli. eodẽ
Pſyttalea inſula. 180
Pſyttalea. 182

Pteria locus. 13

Pulcritũdinis (malo enim ſic ſcribere q̃ cũ adriatu h.) effectus. folio 214

Pulcritudinis dignitas. 213.
Pulcritudinis laudes. 212
Puellæ Babylonicæ. 24.
Puellę delię ſacræ. eodē
Puerorū rex Cyrus. eodem.
Pueri Clam duo nutriti. fo=
lio 27
Pugna reſtiū. 153.
Pugna Salaminis. 181.
Pugna fuſtuaria. 26
Pugna Ariſtidis. 182
Pugne initiū ad Salaminem.
folio 181
Pugna platęarū. 205.
Pugna Mycales. eodē
Pugna Marathonis. 137
Pugna Thermopylarum. 166.
& 167. & 168. & 169.
Punica humus. 28.
Purgamina Aegyptiorū. 38
Puteus trifarias rerū ſpecies ex
hibens. 138

Pyramidū Lapidicinę. 27.
Pyramis ingens. 45
Pyramis. 46
Pyramis Rhodopis. 47
Pyramis Laterina. 47.
Pyramis. 48
Pyretos. 85
Pyrgus. 98

Pythagoras Mileti curator.
folio 122.
Pythius Lydus ditiſſimꝰ. 146
Pythii dimitiæ. 147
Pythia. 159
Pythius pugnator preſtātiſſi=
mus. 165
Pytheas 182.

Quarta tributorum Darii por=
tio 70.
Quartadeciā tributorū Darii
portio. eodem
Quā vnum/multos de cipere ē
facilius. 149.
Quibus ſolet perſępe fœlici=
ter ſuccedere. 149.
Quę ſua ſunt inſpicere. 2
Quęcūq; facere perſis non eſt
fas /ea nec dicere. 21
Quę ſunt Neceſſaria ſed turpia
in obculto fieri debere. 32
Quercus capita. 196
Qui vno morbo/is & alios eo=
dem putat laborare. 28
Qui ex deoꝝ genere bello Tro
iano interfuerunt. 212.
Quid contigerit Homero. 213
Quiſq; referet ſuā malorū por=
tionē ex cōmuni aceruo. 161

Quod reprehendis ne facito.
folio 77
Quo tempore Lacedæmoniis
progredi non licebat. 136
Quod ex deo fieri oportet eſt
ineuitabile. 192
Qui multū ſapit is minime po=
tens eſt. eodē
Quinta Darii tributorum por=
tio 70
Quintadecima Darii tributoꝝ
portio eodē

Raptus Helenę. 1.
Raptus Helenę. 42
Raptus Ius. 1
Raptus Europę. 1
Raptus Medeę. 1

Raritas malorũ. 71
Redemptionis Deciã. 115.
Redemptio Lacedęmonia. folio 132
Regius cubitus. 21
Regii ærarii Structoris Calliditas. 44
Regii ærarii fures. eodẽ
Regis filia proſtituta. eodẽ
Reges ſaitani. 52
Regii Scythæ. 86.
Regis Scytharum ſepulchra. folio 88
Regis Scytharũ cadauer circũferentes. eodẽ
Regũ Scythię famuli. 88
Regum Lacedęmoniorũ funera 129
Regũ vltimus quiſq; ſemp optimus. 130
Regis Lacedæmoniorũ in bello interempti ſimulacrũ. 130
Regis vxor coca. 188.
Regis vires. 189
Regna magna ſępe contingere peſſimis hoibus. 211
Rerũ Viciſſitudines. 1
Reſpõſum ſcitũ Demarati. 131.
Res lubrica eſt tyrannis. folio 63
Res inportuniſſima. 144.
Reſtiũ pugna. 133.
Res Polycratis ſecundiſſimæ. folio 61
Res Xerxis ridicula. 174.
Res diuinitus futuræ ſignis declarantur. 205
Reuocatio Crœſi ab ædificanda claſſe. 5
Rhampſinitus rex. 44.
Rhampſiniti pecunię. eodem
Rhampſiniti ærariũ eodem
Rhadinace. 138
Rhodope. 85
Rhodanus. 86
Rhodus. 54
Rhodopis Pyramis. 47
Rhœcus. 64

Ritus Perſarũ. 21
Ritus Eſſedonum. 83
Ritus Lycarũ. 82.
Ritus Maſſagetarũ. 26
Ritus Scytarum Victimarum. folio 87
Ritus ſacrificandi. 32
Ritus fœderis. 55

Roſę ſexagenũ foliorũ. 189.

Rubrũ Mare. 24
Rubrũ Mare. 51
Rubr. Mare. 84
Rubrũ Mare. eodẽ
Ruinę hoibus diſcipline. 24

Sabacus rex. 47
Sabaci iuſticia. eodem
Sabaci Abitio. 48
Sabyllus. 161
Sacę ſubacti a Perſis. 143
Sacę. 111
Sacerdotes Aegyptiorũ. 32
Sacerdotum Aegyptiorũ cibi folio eodem
Sacrificandi Ritus. eodẽ
Sacrificandi ſuis modus. 33
Sacerdotes Dodonęę. 33
Sacri Crocodili. 37
Sacri ſerpentes. eodem

Sacerdos derelictus velatis ocu
lis ad Cereris templum a lu=
pis ducitur. 45.
Sacrum Aurum. 80
Sacri Arymphei. 82
Sacri Argippei. eodem
Sacre puelle Delie. 48
Sacrificans scyles greco more.
folio. 91.
Sadyattes. 3.
Sagartij. 21.
Sagittæ Thracum in coelum.
folio. 91.
Sagitta in coelū excussa iouem
adloquitur Darius. 121.
Sai vrbs. 30.
Sais vrbs. 36.
Saitana Regio. 52.
Saitani Reges. eodem.

Sala vrbs. 150.
Sal suasō pōte Cocrescens. 86.
Sa amin. 100
Salamis. 177
Salsure offa resilijt. 27
Salmideſſus. 91.
Samothraces. 34
Samothracia. eodē
Samos euersa. 76.
Samos Syloſonti traditur. 78.
Samos viris desolata. eodem
Samij Aeacis orationez admit
tunt. 124.
Samij in colonia. 125.
Samos. 125.
Samius Theodorus. 61.

Sana. 157
Sana vrbs. 146
Sanacabarus Rex. 48.
Sanacabari Imago. eodem
Sandoces. 165
Sandanis. 12.
Sangares. 26
Sappei. 155
Sapientis est prospicere. 60
Sapientem decet Aduersis pro
speria miscere. 61.
Sapiens Aristagoras lapsus est.
fo. 112
Sapientes non esse potentes.
fo. 192.
Sapires. 84.
Sapires. 152
Sappho. 47.
Sappho in fratrem. eod.
Sarangei. 72.
Saranye. 151.
Sarran. 156.
Sardis expugnantur. 4
Sardis. 5.
Sardanapalus. 50.
Sardanapali Thesaurus. eodē.
Sardis captę. 120.
Sardis Crematę. eodem.
Sardonicū linū. 41.
Sargapises capitur. 26.
Sargapisis mors. eodē
Satrapę. 69.
Sataspes 84
Sataspes Zopiri filiā Virginem
viciauit. eodē
Sataspes cruci suffixus. 85.
Satrę liberi. 155.
Satis homini mori q̄ viuere. 5.
Sauleus Rex. 89.
Sauromatę. 93.

Scamandrus. 114
Scamandri aqua nod suffecit

Xerxis exercitui. 148.
Sceptrum gestare sine insigni. folio. 23
Sceus. 113.
Sceus. eodē
Sciton. 75.
Scite dictum. 113
Sciona. 157
Sciradis Mineruę Tēplū. 182.
Schoemi. 28
Scholę tectū in pueros. 126
Scolotis. 80
Scopasis. 94.
Scopasis. 95
Scolos ager. 192
Scolophon. 204.
Scriptura Aegyptiorum. 32.
Scribendi pondus. 209.
Scutum. 102
Scylax. 9.
Scylax. 85.
Scythę. 12.
Scyatius insula. 165
Scythę. 41
Scythę. 79.
Scytharum serui oculis orbantur lactis gratia. 80.
Scythę, eodem.
Scythę. eodem.
Scytha. 81
Scythica Regio. 82
Scythę Aratores. 86
Scythicum gramen. eodem
Scythiarum di. 86.
Scythę Regij. eodē
Scythia lignorum inops. folio. 87.
Scytharum mos in hostes. folio. eodem
Scytharum Victimarum Ritus fo. 87
Scythę Regij Neptuno Sacrificant. 86.
Scythę Vestam Tabiti vocant. fo. eodem
Scythę non alunt sues. eodem
Scythę familiarum sedissoloę homicidę frennui. 87.
Scythę horitiu homicidę in magno honore. 87.
Scytharum iusiurandum. eodē
Scythaę fœdera. eodē
Scytharum Regum sepulchra. fo. eodē
Scytharum regis cadauer ferentium iustratio. 88.
Scythę æreum aut argenteum habent nihil. eodem.
Scytharum funera. eodē
Scythę Regum famuli. eodē
Scyles. 89.
Scyles. eodem.
Scyli Bacchabundo portentus ingens contigit. 90.
Scythę a Scyle deficiunt. 90.
Scyles Greco more sacrificans folio. 90
Scythia Vetus. 91.
Scythię partes duę. 91
Scythniadę. 94.
Scytharum equitatus. 95.
Scythaę vgnames ingus. eod
Scytharum Munera. 96.
Scythiarum Munerus interpretatio. eod.
Scythę leporem insectantes. folio. eod.
Scylacis pœna. 109.
Scylacis Solutio. eodem.

Scydros. 125.
Scythes Rex. 125.
Scythes fugit. eodem.
Scythes iuſtiſſimus. eodē.
Scythes Beatus. eodē
Scythę intemperantius bibē=
tes. 133.
Scyllias Vrinator. 172.

Sebenniticum oſtium. 29
Sediſioſoꝝ familiariuꝫ homici
dę ſtrēnui habentur. 87.
Seditio inteſtina. 171.
Segeſtani. 1[illegible]
Seibonidis ſtagnum. 27.
Selmuſij. 111
Semiramis. 21.
Semele. 49
Semiramidis porta. 78
Senes Maſſagetę immolantur
folio. 26.
Senectus veneranda. 38.
Senectutis incommoda. 76
Sententia prouerbialis de do=
loſis hominibus. 58.
Sententię diuerſę neceſſarię. fo
lio. 143
Sepia. 165.
Sepia Locus. 132.
Sepulchra Babylonica. 24.
Sepultura Boum. 33.
Sepeliendi Triplex Modus. fo
lio. 38.
Sepulchra Vitrea. 58.
Sepulchrum Helles. 150
Serpentes ſacri. 37.
Serpentes Alati. 37.
Serpentes Alati. 172
Serpens in arce. 175
Seriphij. 176.

Seri[illegible]
Serrium. 150.
Serui Scythaꝝ orbātur oculis
lactis grā. 80.
Seruus ad Oneſilum. 121.
Seſoſtres Rex. 41.
Seſoſtris Cippi nomine inſcri=
pti. 41.
Seſoſtris Epithaphium. eodem
Seſoſis apud Diodoꝝ Siculum
corrupte legitur. eodem
Seſoſtres. 42
Seſtus. 97
Sethon Rex. 48.
Seuitia Hiberna. 83

Sicania. 164.
Sicilia. eodem
Sicyon. 114.
Sicyones. 134.
Sicimus. 185
Sidonia vrbs. 61
Sidon. 43
Sidon. 51.
Sidomus dux. 154.
Sigeum mare. 114.
Signa Apidis. 59.
Sigynnę. 106
Sigynnę. eodem
Silenus. 189.
Sillicyrthia. 40.
Simulacra deorum. 27.
Simulacrum ilidis. 33
Simulacrum panos. 34.
Simulacrum Darij equo inſidē
tis lapideum. 69.
Simulacrū Martis. 87
Simulacra ex oleis. 116.
Simulacrū Regis lacedemonij
in Bello interempti. 130.

Simulacrũ cum matre Dema. rati. 131
Simulacrũ Apollinis ſublatũ folio 138.
Simulitudo ad perſuadendum Elegantiſſima. 53
Simonides Leoprepis. 169
Sindus vrbs. 157
Sincus. 156
Sinope. 13.
Sinope. 81
Siphnus inſula. 63
Siphnii. 176
Siphnii. eodem
Siromus. 120
Siris. 178.
Siris. 185
Siſamnes. 151
Siſamnes. 108
Siſymę. 151.
Sitalces. 90
Sithonia. 157.
Situs Babylonis. 21
Situs Labyrinthi. 49
Siuph vrbs. 53.

Smaragdus Polycratis. 61
Smerdis Cambyſis frater. 59
Smerdis fortis. eodem
Smerdis. 65.
Smerdis rex. 65
Smerdis magus. 66
Smerdis ſine auriculis. eodem
Smerdomenes. 152
Smindycides. 139.
Smila. 157
Smyrna. 3.

Sogdi. 70
Solon. 5.
Solonis diſceſſus cauſa. eodē
Solon ad Croeſũ. eodē
Solis eclipſis. 12.
Solis eclipſis. 148.
Sol deus. 26
Soli immolantur equi. 26
Solis natura. 3
Sol prꝫter conſuetudinē quater ortus. 48
Solis fons. 102
Solis menſa. 57
Solem execrãtes. 102
Sol grꝫcorũ deus. 148
Solis oues. 205
Solēnia Hyacinthia. 191
Sole vrbs. 122.
Solonis lex. 53
Solon a Croeſo noiatus. 15
Soloe. 85
Soloeciȝat. 94
Somnium Aſtyagis. 16
Somnium Aſtyagis ſecundum folio eodem
Somniũ Cyri. 25
Somnii Cyri portentio. eodē
Somnium Polycratis filię. 74
Somniũ Xerxis. 144
Somnia vnde. 145
Somniũ Artabani. 145.
Somniũ Croeſi. 6
Somniũ Croeſi Atys perperã interpretatur. eodem.
Sophanes. 135
Sophanes. 201
Sophanes Deceleus. eodē
Sophiſtæ. 5
Soror Cambyſis. 59
Sororis Cambyſis dictũ. eodē
Sotor Cambyſis occiſa. eodē.
Sors fato deſtinata. 16

Soſicles. 118.
Soſicles. 119
Soſtrates. 94.
Spargapithis. 89.
Spartiatarum lex. 115.
Spartanorum Regum iura 129
Spartanorum Senatus. 129
Spartanoꝝ Regũ funus. eodẽ.
Spartiatarꝝ oraculũ. 168.
Sparta. 170.
Spartiatę. 194.
Spaco. 17
Spartiatę Benemeriti. 11

Sperchius. 158
Sperchius. 165.
Sphendaleę. 192
Spicarum detrũcatio. 116
Sponſarum Coitus Cum conuiuis. 101.
Spu.i.oculus. 83.

Statua Darij. 42
Statuę vulcani lapideę. eodem
Statua veneris. 54.
Status popularis. 68.
Stannum. 72.
Stathmi. 112.
Stagnum Myrios. 28.
Stagnum Seibonidis. eodem
Stagnum Myrios. 37.
Stagnum Myrios. 49

Steſileus. 137.
Steſenor. 121
Steſagoras. 126.
Steſagoras. 127.
Steſagorę mors. eodez.
Stendoris Lacus. 150.
Stemyclerus. 200
Steſichorus cur Cæcus. 213
Steſichor. Viſus Reſtitutus. folio. eodem
Streenſes. 176
Strabo Cyrum A Cyro fluuio vocatum ait. 17.
Strabo. 27.&.72.
Strabo. 26.&.29
Strabo. 29.&.49.
Strabo. 30.&.31.
Strabo Thucydiden arguit & Apollonꝝ grãmaticũ. 36.
Strabo. 42.&.47.
Strabo. eodem.&.71.
Strabo. 20 &.78.
Strabo. 21.&.24.
Strabonem legendũ.ſſ.&.80.
Strabo. 93.&.96.&.91.
Strabo. eod.&.97.&.98
Strabo. 102.&.103.&.107.
Strabo. 135.&.143.&.144.
Strabo. 146.&.200
Strangulatę mulieres Babylonicę. 78.
Strattes. 188
Sthrymma. 155
Struthi. 103.

Strymon. 10.
Strymon. 106.
Strymonij. 152.
Stygis aqua. 132
Styrei. 194
Stymphalius lacus. 132.

Sua vnicuiq; placet lex. 61.
Sua ſponte nihil fit. 143.
Suadella neceſſitas. 185.

Subulci profani. 34.
Subulci apud Vergiliũ. 52.
Subulcus. 52
Subsolanus ventus. 98
Subsolanus Hellespontia ventus. 166.
Sues non alunt Scythę. folio 87
Suis sacrificandi modus. 34.
Suffragia. 137
Suffixus cruci Sataspes. 85
Summa peditatus. 166
Summum Lactis. 80
Sunium. 34.
Superstitio Cyrenęarũ fœminarum ob Isidẽ. 103
Superbarum rerum depressio. folio 144
Supplicia Lacedęmo. nocturna. 97
Susa. 22
Susa. 112
Sus spurca. 34.
Sus hostia Lunæ. 34.

Syagrus. 161
Syagri responsio. 162
Sybaritę. 111
Sybaritanã Bellum. 111
Sybaris. 125
Sybaris. 139
Syene. 30
Syenesis. 122.
Syloson. 61.
Syloson. 76
Sylosontis liberalitas vel in ignotum. 76
Sylebria. 126
Syloson Samon repetit. folio 77.
Sylosonti Meandrius inuidẽs folio 77
Silosonti Samos traditur. folio 78.

Syria. 43
Syria Palęstina. 70
Syria Palęstina. 84.
Syrges. 95
Syropęones. 106
Syri. 111.
Syritanus. 139
Syrii. 151
Syii dicti Cappadoces. 152
Syreorũ male pro Styreorum. folio 194.
Syri. 12.
Sytalces. 158

Tabella totius orbis. 111
Tabellionũ cursus. 183
Tabellionũ mores. eodẽ
Tabiti Vestam Scythæ vocãt. folio 86
Tachompsus. 30.
Talthybius. 158.
Talthybiade. eodẽ
Talthybii Ira paccata Lacedęmonũ virtute. 158.
Tanaiticũ ostium. 29
Tanais. 85.
Tanais. 86
Tanais. 95
Tanagręi. 116
Tanagra. 197
Targitaus. 80.
Tartesus. 98.
Taurica gens. 92.
Taurica gens. eodẽ.
Tauri populi. eodem

Tauchira. 101
Taxacis 94.
Tegeates. 10.
Tegeatarũ & Atheniẽſium de loci dignitate altercatio. folio 194.
Teleſarc⁹ q̃uis alii Teleſarch⁹ legant. 77.
Tellus Beatiſſimus. ſ
Tellurẽ eandẽ nõ omnia producere. 6
Tellus a Scythis Iouis cõiunx dicitur. 86.
Tellus Apia dicitur. eodẽ
Telys. 111
Telmiſſes. 13
Telamonius Aiax. 178
Tellias. 174.
Telines. 161
Telines effœminatus. eodẽ
Teiion cœna. 206
Tellidei. 196.
Templum Martis. ex Sarmentis. 87
Templũ Erechtheis. 177.
Templũ Iunonis. 198
Templũ Mineruę Aſſeſiæ. folio 6
Templũ Mineruę Aleę. 11.
Templum Mineruę Pallenidis. 10.
Templum Mineruę Scyradis. folio 182
Templum Mineruæ Ageleæ. folio 200.
Templum Iſidis. 36
Tempora partus. 131
Temenus. 188.
Tenii. 83.
Tentare deũ & facere idẽ pollere. 134.
Tenſi. 180.
Terapnę locus. 130
Tereus. 158
Terrillus. 162.
Teron. eodem
Terrę diuiſio. 29
Terrę ambitus. 84.
Terra & Mare duo Xerxis hoſtiliſſima. 149
Teſſerę. 61.
Tethroniũ. 174.
Tetramneſtus. 154.
Tethrippotrophus. 126
Teus. 54.
Teucros vrbs. 148
Teutrania. 27.

Thales Mileſius. 12
Thales Mileſius. 31
Thales Mileſius. 29
Thaſſius Hercules. 33
Thaſſus vrbs. eodẽ
Thaſſus. 126.
Thaſii 128
Thaſſiorum preuentus. eodẽ
Thaſſus vnde dicta. eodẽ
Theaſides. 133
Thębę. 28
Thębę. 116
Thei. 123
Thelamia. 109
Themiſion. 99
Themiſtocles. 159
Themiſtocles extorris dictus. folio 178
Themiſtoclis & Ariſti conloquium. 180

Themiſtocles. 184.
Themiſtoclis habēdę pecunię libido. 185
Themiſtocles oium prudētiſſimus. 187
Themiſtocles in Iones. 173.
Themiſtoclis Aſtutia. 173.
Themiſtocles ſe Lacedęmonē contulit. 187
Themiſtocles. 171
Themiſtocles. 164.
Themiſtoclis conſiliū. 177
Themiſtoclis dictū. eodē
Theodorus ſamius. 8.
Theodorus Samius. 61
Theophanię feſtus dies. 8.
Theomeſtor. 180
Theomeſtor non Theomneſtor. 203
Thera. 98.
Therſandrus. eodē
Thera. eodem
Therſandrus. 129.
Therma vrbs. 156
Therma. 157
Thermeus ſinus. 187
Therſandrus. 192.
Thermodon. 197
Thermopylarū aditus. 165
Thermopylarū mons. 165.
Therma Lutra. eodem
Thermopylę. 166
Thermopylarū Callis. 167
Thermopylana pugna. 173.
Thermopylana Cędes. eodē
Theſaurus Darii. 70.
Theſſalia. 9
Theſmophoria. 53
Theſtis fons. 100
Theſſalus. 111
Theſpienſes. 116
Theſproti. 119
Theſſalia quondā lacus. 57
Theſſalię deſcriptio. eodē
Theſſali. 164.
Theſſalę equę. 165
Theſſali ad Phocenſes. 174.
Theſpienſes. 158
Theſpia vrbs. 176.
Theſeus. 209
Theſei & Herculis genus. 210
Theſei certamina. eodē
Thetidis raptus A Peleo. 165
Thmolus flu. 14.
Thonis. 42
Thorax pictus. 62
Thomanii. 72
Thorica tribus. 92
Thores. 103
Thorax aureis ſquāmis conſertus. 193
Thraces. 34.
Thraces. 41
Thracum veſtimenta. 88
Thracum ſagittę in cœlū. 91.
Thracum mores. 105
Thracum gens maxima. folio eodem
Thracum Sepulturæ. 106
Tracum armatura. 152.
Thracię populi. 155.
Trax. 185.
Thrax Vltio in filios. 186
Thraſideus. 203.
Thraſibulus. 4.
Thryxeę. 98
Thriaſius Campus. 178
Thriaſius Campus. 191

Thucydides & Apollodorus

Grammaticus A Strabone arguuntur. 36.
Thus. 71.
Thumbulũ Delphicũ. 100
Thya. 165.
Thymiamatę. 72
Thymiama vnde. 88
Thyrea. 132
Thyreę. 14.
Thyſſagetę. 95.
Thyſſagetę. 82.
Tiarantus. 85.
Tiara. 151.
Tibareni. 152
Tibiſis. 85
Tiçta. 206
Tigris. 22
Tigris. 112
Tigris. 125
Tigranes. 151.
Tigranes. 205
Tigranes eminentiſſimus. folio 204.
Tilones. 107.
Timeſitheus. 115.
Timo. 140
Timon illuſtris. 159
Timodemus. 186.
Timoxenus. 187
Timogenides. 196
Timogenides. 203
Tiryntbia. 132.
Tiſamenus. 129.
Tiſamenus. 195.
Tiſameni oraculũ. eodẽ
Tiſameni certamina. 195.
Titacus. 201
Titheus Darii filius. 153.
Tithorea. 174.
Tmolus. 120
Tomyris Regina. 25
Tomyridis magnanima verba folio 26.
Tonitrua Hiberna Arimaſpei pro oſtento habent. 83
Tonſura ob funus. 193.
Tonſura Argiuorũ. 14.
Torona. 157.
Traſpii. 80.
Trauſi. 105.
Tranus. 155
Trachinię. 165
Trecenti primorũ Corcyręorũ liberi caſtrandi mittuntur. folio 62
Trechea. 92
Trechis. 166
Tria apud Samios Gręcorum opera. 64
Trieterica. 93.
Trierarchi. 124.
Trierarchorũ nomina lapidibus inſcripta. 124.
Tritechimas. 23
Triplex ſepeliendi modus. 38
Triton. 101.
Tritonis. 101
Tritantechines. 152
Trinacria. 164.
Trichinus. 165
Tritantechines. 174.

Tritãtechinis dictum. 174
Tritęg. 175
Tripes aureus. 202
Trogꝰ pôpeiꝰ Gygẽ Candauł' ſoci . non ſatellitẽ vocat. 10.
Trogꝰ põpeiꝰ paſtorẽ propriũ puerum pro Cyro expoſuiſſe tradit. 17
Trogus Pomp Cyrum a Cane fuiſſe educatum ſcribit. 18.
Throchulus. 37.
Troia a gręcis obſeſſa. 43.
Troglodytę. 102
Troęzenij. 194
Trophonius. 8.
Turpia ſed neceſſaria i occulto fieri debere. 32.

Tydeus. 115
Tymnis. 154
Typhon. 55
Tyrrheni. 8
Tyrannis recuperata. 9.
Tyrus. 51
Tyrannis Res lubrica. 63
Tyrea inſula. 64
Tyrannis. 68.
Tyrannorum mores. eodem
Tyra. 81.
Tyręs. 86
Tyritę. eodẽ
Tyrannis. 118.
Tyrannidis Malum. eodem
Tyrodiza. 146.
Tyrannus. 169
Tyrãnꝰ tyrãno opẽ pſtat. 139.

Vacca Immolata. 32
Vaccę. 35
Varro. 86
Vaticinatores cũ ſaligneis ęgis diuinant. 87
Vaticiniorũ falſorũ puniendorum modus. 88
Vaticini falſi pſeudomãtię. 88

Vbi prudentia opus eſt vi nihil agere adtinet. 74

Vectigal inſtituit Artaphernes.
Vela uncea. 40. (127
Venus hoſpita. 42
Veneris ſtatua. 54.
Venus cœleſtis. 86
Venꝰ cœleſtis artnupaſa. 86.
Ventura euenunt. 65.
Venatione victitant lyrcę. 82.
Veneti qui olim Heneti vocabantur in Adria. 106.
Verua delphica. 47
Verſus Arimaſpei. 81
Verſificator Ariſteus. 81.
Verſificatores poetę.
Veſtę nomen. 34
Veſtes laneę. 30.
Veſtibula lucani. 41
Veſtibulum Mineruę. 53.
Veſtam ante omnes deos Scythę propiciantur. 86.
Veſta dicitur Tabiti apud perſas. 86.
Veſtimenta Thracum. 88
Vetus vrbs. 134.

Viciſſitudines Rerum. 1.
Victimę ægyptiorum. 33
Victimę Mendeſiorum. 34.
Victus & anni periarũ. 36.
Victus & anni Aethiopũ. eod.
Victimarę ſcythicę ritus. 86

HERODOTI HALICARNASEI HISTORIAE PARENTIS LIBER PRIMVS: QVI INSCRIBITVR CLIO EX GRAECO TRANSLATVS LAVRENTIO VALLENSE INTER PRETE

HERODOTI HALICARNASEI Hiſtoriæ explicatio hæc eſt: vt neq; ea quæ geſta ſunt: ex rebus humanis obliterentur ex æuo: neq; ingentia & admirãda opera: vel a Græcis edita vel a Barbaris gloria fraudentur: cũ alia tũ vero qua de re iſti inter ſe belligerauerũt. Perſæ enim memorãt [illegible]onũ auctores extitiſſe Phœnices: qui a mari qđ Rubrũ vocatur: in hoc noſtrũ ꝓficiſcẽtes: & hãc incolẽtes regionẽ: quã nunc quoq; incolunt: longinquis continuo nauigationibus incubuerunt: faciẽdiſq; Aegyptiarum & Aſſyriarum mercium vecturis in alias plagas: præcipueq; Argos traiecerunt. Argos & enim ea tempeſtate omnibus ciuitatibus regionis: quæ nũc Græcia nominatur: antecellebat. Huc adpulſos phœnices mercimonia expoſuiſſe: & quinto ſextoue q̃ adpuliſſent die cunctis fere diuenditis fœminas ad mare veniſſe cum alias multas: tũ vero regis filiam: cui nomen eſſet idem quod greci tradunt Io filiam Inachi. Dunq; hæ fœminæ puppi nauis adſiſtentes ea mercatẽtur quę cuiuſq; auiditas maxime ferebat: in eas phœnices ſeſe adhortatos impetum feciſſe: & ſpſarum: pleriſq; aufugientibus Io cum aliis aliquot raptã fuiſſe: eiſq; in nauẽ impoſitis phœnices in ægyptum vela feciſſe. Hunc itaq; in modum Io in ægyptum abiſſe memorant perſæ non quẽadmodũ greci: & hoc iniuriarum principium extitiſſe. Poſt hæc grecorũ quoſdã quorũ nomina non tradunt nec tenent: tyrum adpulſos filiã regis rapuiſſe europam Fuerunt autem hi cretes: illiſq; par pari reſum. Verum poſtea græcos ſecundæ iniuriæ auctores extitiſſe longa vecti naue in oram colchidis & ad phaſim fluuium eũ cętera trãſegiſſent quorũ gratia venerant abſportarunt illinc filiam regis Medęam. Ad quam repoſcendã pœnaſq; de raptu petendas cum rex colchorum caduceatorẽ miſiſſet græcos reſpondiſſe vt illi de rapta Io argiua pœnas ſibi non dediſſent ita

Herodoti hiſtoria.

Cum & tũ ele gãtia A. gel. peculiaris.

phœnices diſſenſionum auctores.

Argos

Io a phœnicibus rapitur.

Iniuriaꝝ principium

Europa rapit

medęa a grecis tranſporta ta.

caduceator

ne ſe quidem illis daturos. Secunda dehinc ætate ferunt Alexandro Priami filio cũ iſta audiſſet cupidinem inceſſiſſe vxoris ſibi per rapinam e græcia comparandæ: certum habẽti omnino ſe pœnas non penſurum: quas nec illi pependiſſent. Ita cum is Helenam rapuiſſet viſum eſſe græcis primum, miſſis illuc nunciis & Helenam repetere. & pœnas de raptu petere. Illos vero tergiuerſantes mentionem feciſſe de raptu Medeæ: & qui nec pœnas dediſſent: nec rapinam repoſcentibus reddidiſſent quomodo vellent ipſi ab aliis ſibi pœnas dari hactenus inter eos mutuis rapinis actum. Eorum autem quę deinceps extiterunt græcos præcipue auctores extitiſſe: qui priores in aſiam q̃ ipſi in europam copias ducere incepiſſent. Se quidem ſentire iniuriorum virorum factum eſſe rapere fœminas amentiũ vero raptis vlciſcendis operam dare: prudentium autem pro nulla habere raptarum pulchritudinem: quippe quæ niſi voluiſſent: haud dubie raptæ non fuiſſent. Eoq; ſuarum fœminarũ ex aſia raptarum perſæ negant vllam ſe habuiſſe rationẽ. Græcos autem lacædemoniæ mulieris gratia ingentem comparaſſe claſſem deinde in aſiam profectos imperium priami euertiſſe. Atq; ex eo tempore ſemper exiſtimaſſe ſibi hoſtes eſſe græcos. Siquidem aſiam que illam incolunt barbaras gentes putãt perſæ ſibi neceſſitudine coniunctas. Europam vero & græcos a ſe eſſe diſiunctos: Hũc in modum perſæ rem geſtam eſſe memorant & ob Ilii excidium ſibi diſcordiæ cũ græcis extitiſſe principium comperiunt: cum quibus non conſentiunt de Io phœenices: quam negant ſe in egyptum abduxiſſe raptu vſos: ſed eam apud argos cum nauclero ipſorum nauis habuiſſe rem: & cum ſe grauidam eſſe comperiſſet: veritatem parentes ſic voluntariam cum phœnicibus nauigaſſe ne detegeretur. Et hæc quidem perſæ phœniceſq; referunt. Ego vero vtrum ſic geſta ſint nec ne: non plurimus perſequar. Cæterum quem ipſe noui primum inceptiſſe inferre græcis iniuriam hunc indicabo. longius oratione pergens tam paruas vrbes ciuitateſq; cõmemorando. q̃ magnas. Nam quæ olim magnæ erant earũ permultæ factæ ſunt paruæ. Rurſus quæ mea memoria magnæ fuerunt: prius fuerãt paruæ: Igitur cum ſciam humanam felicitatem nequaquam in eodem tenore perſtare: vtriuſq; fortunę mẽtionem habebo.

Helenę raptę

Iſocrates refragatur.

De raptis fœminis.

Io ſuprata.

Rerum vicisſitudines.

Humana felicitas.

Crœſi gen⁹.

CRœſus genere quidem fuit lydus: patre aũt Haliatte. earum vero nationũ tyrannus: quæ intra halym amnem. ſunt qui a meridie ſyros ac paphlagones interfluens contra ventum aquilonẽ in mare quod vocãt euxinum euoluitur. Hic Crœſus e barbaris dũtaxat: quos cognitos habemus primus græcos alios ad tributum pendendum adegit: alios ſibi amicos conciliauit. Subegit quidem Iones æoles: & qui ſunt in aſia dores. Amicos autem ſibi fecit lacedæmonios cum ante eius imperium vniuerſi græci liberi fuiſſent. Nam cimmeriorum aduerſus Ioniam expeditio vetuſtior illa quidem Crœſo extitit non tamen vrbes expugnauit: ſed per incurſiones predas abegit: Cæterũ principatus cum fuiſſet heraclidarum: ad genus Crœſi q̃ vocabantur Mermnadæ ſic peruenit.

Hsliattes.
Halys
Crœſus gre-
corũ primus
alios ad tri-
butũ penden
dum adegit.
Heraclidę
Nermnadæ.

Candaules
Myrſilus
Alcęus.
Argon
Heraclidę.
Myrſus
Lyd⁹: Atys:
mæon.
Can. vxor
omnium
pulcherrima

CAndaules is: quem græci Myrſilium nominãt ſardium fuit: tyrannus ab Alcæo Herculis filio oriundus: Siquidem heraclidarũ primus ſardi rex extitit Agron nouiſſimus Cãdaules Myrſi filius. Cum ante Agronem qui in ea regione regnauerant fuiſſent oriundi a Lydo Atys filio: a quo totus is populus cognominatus eſt lydus: cum mæon antea vocaretur. Ab his ſuccedẽtes heraclidæ imperium ex oraculo adepti ſunt lardana ancilla & hercule geniti: idq; per quingentos et quinq; annos duas & viginti virorum ætates tenuerunt filius patri deinceps ſuccedentes vſq; ad Candaulem Myrſi. Hic igitur Candaules vxorem adamabat: eamq; pręamore arbitrabatur omnium fœminarum eſſe pulcherrimam. Hoc ita eſſe ſibi perſuadens apd Gygem Daſcyli filium ex ſatellitibus ſuis (erat enim is maxime acceptus: & quo miniſtro in rebus magis arduis vtebatur) ſpeciẽ vxoris ſupra modum extollebat. Ad quem non multo interiecto tempore (neceſſe nãq; erat ei male euenire) Inquit his verbis. Gyges neq; enim videris mihi fidẽ habere referenti de cõiugis ſpecie: q̃ magis incredulę ſunt hominibus aures q̃ oculi: vt illã cõſpicias nudã. Hic aũt vehemẽter exclamãs quẽnã inquit here ſermonẽ profers haud quaquã ſanũ qui me iubes inſpicere heram meã nudam. Mulier ~~omnia tunicas & verecundiam~~ nuda. Olim iam hominibus ſunt honeſta excogitata.

Lardana
Gyges
Daſcylus
Iuſtin⁹ gygẽ
candaul⁹ ſo-
dalẽ adpellat
nõ miniſtrũ.
Aures magis
incredulæ q̃
oculi.
Mulier nuda.

Quæ ſua ſint inſpicere.

Vnde diſcere debemus: ex quibus hoc vnũ eſt quæ ſua ſint: quã q; inſpicere debere. Ego vero tibi fidem habeo illã eſſe fœminarũ omniũ ſpecioſiſſimam: teq; oro ne me ores illicita. Atq; hæc dicendo Gyges repugnabat pertimeſcens ne quid ſibi ex ea re mali cõtingeret. Cui viciſſim ille his verbis. Fidẽs (inqt) eſto Gyges: caue timeas aut me tan quam hoc te ſermone tentantem aut vxorem meam ne quid tibi ex ea detrimenti creetur Principio enim ſic ego machinabor: vt illa ne deprehendere q

Plato in ſecũdo de repu. non ſcribit gygẽ cãdauli vxorẽ ſtupraſſe cuius cicero officiorũ tertio meminit id fabulo ſum adfirmãſ

dem poſſit ſe abs te fuiſſe inſpectam. Te nanq; ſecundum fores domus in qua cubamus: cum aperte fuerint iſtam. Vbi ego fuero ingreſſus aderit & vxor mea in cubiculum: iuxta cuius introitum ſella poſita eſt. ſuper quam veſtes illa (vt quãq; exuet) reponet ſeſe per multum ocium ſpectandam præbens: quæ cũ a ſella cubitum perget oſtendens inuicem terga: curæ tibi ſit illinc ne te per fores abeuntem cõſpiciat. Gyges vbi effugere nõ potuit: fuit paratus. quem Candaules poſteaq; hora cubandi vi ta ẽ adeſſe: in cubiculũ duxit: ſtatimq; poſt & vxor adfuit. quã introeuntem: ac veſtimenta deponentem Gyges intuitus vbi auerſa fuit illa cubitum vadens. ipſe e loco prorepẽs foras abiit & inter exeundum a muliere cõſpectus eſt. Hæc vt didicit aviro quod actum eſſet neq; præ pudore exclamauit: neq; viſa eſt percepiſſe habens in animo Candaulem vlciſci: Apud lydos enim & fere apud cæteros quoq; barbaros magno probro ẽ etiã

Nudũ conſpici probro eſt.

virum conſpici nudũ: Ita tunc nihil aperiens mulier ſilentiũ tenuit. Mox vbi dies illuxit quos domeſticos q; maxime ſibi fideles intellegebat eſſe cum preparaſſet: Gygem adcerſit. Hic eam nihil ſuſpicans ſcire eorũ quę acta erãt adcerſitus venit. Quippe qui antea ſolitus eſſet ad reginam concedere quoties ab ea vocaretur. Vt venit ad eum his verbis mulier inquit. Nunc duabus tibi præſentibus viis gyges offero electionẽ in vtram malis diuertere: Aut enim me pariter ac regnũ lydorum vbi Candaulem interfeceris: aut teipſum continuo occũbere ſic oportet: ne in omnibus Candauli obſequendo poſthac ſcias quę te ſcire non decet. Sed aut illum qui iſta conſuluit interire opus ẽ aut te qui nudam me es cõſpicatus: & illicita feciſti: Ad hęc verba Gyges parũper obſtupefactus mox obſecrare illam ne ſe ad talem neceſſitatem adigeret alterutrum eligendi. Vbi non perſuadet: ſed vtiq; propoſitam ſibi neceſſitatem cernit: aut interimendi herum: aut per alios pereundi: elegit vt ipſe ſupereſſet: atq; ita percunctans illam inquit quandoquidem me adigis in nitum ad herum meum occidendum: age audiam quo pacto

Cãdaulis vxor indignata

illum adoriemur. Excipiens illa ecce eo (inquit) loco adoriendum erit: vnde ille me nudam ostendit. In ſopitum imperiũ dabitur. Poſtea q̃ inſidias inſtruxerũt: & nox aduenit. Gyges nihil cunctatus eſt. Quippe cui nulla deuitãdi facultas eſſet: ſed neceſſe aut perire aut Candaulẽ permẽre: mulierem in thalamum ſequitur: quem illa dato pugiõe ſubter eaſdẽ fores occulit. Vnde poſtmodum iſte procedens quieſcentẽ Candaulẽ obtruncat vxoremq; eius & regno potitus eſt. Cui⁹ rei meminit & Archilochus parius: qui per idem tempus fuit in Iambo trimetro: Optinuit autem regnũ Gyges atq; poſſedit ex delphico oraculo. Nam cum lydi indigno animo ferrent Candaulis caſum: atq; in armis eſſent: cõuenit inter hos ac factionem gygiadam: vt ſi oraculum reſpondiſſet hunc eſſe regem lydorum: ipſe regnaret ſin minus: principatum heraclidis reſtitueret. Adepto pro ſe oraculo gyges ita regnauit. ſed demum Pythia locuta heraclidarum vltionem in atnepotem gygis eſſe vẽturam. Quo d carmen neq; lydi neq; ipſorum reges vllius mometi fecerũt priuſ quam exitu comprobatum eſt. Hunc in modum optinuere tyrãnidem mermnadæ ſublatis heraclidis Gyges tyrannide occupata delphos donaria miſit non pauca. Vbi quæ ex argẽto donata viſuntur: eorum pleraq; iſtius ſũt: & præter argentũ immenſam vim auri dedicauit: poſitq; cum alia: tum vero qd̃ pręcipua mentione dignũ eſt patheras aureas numero ſex pondo triginta talentorum: quæ corinthiorum theſauro collocata ſũt. Licet is theſaurus (ſi vera loqui volumus) nõ corinthi populi eſt ſed Cypſoli Eetionis filii. Ita gyges barbarorum quos ipſi nouimus primus munera apud delphos poſuit, ſecũdum Midam gorgii filium phrygię regem. Nã & midas optulit regiam ſellã in qua ſedens iura ſolitus dicere erat rem ſpectaculo dignã: qd̃ tribunal eodem quo gyges optulit: vocitatur a delphis gygadas eius videlicet qui optulit cognomine. Is poſtq̃ imperio potitus eſt: arma intulit mileto & ſmyrnę: vrbemq; colophonem vi cepit. Nec aliud vllum præclarum facinus ab eo geſtum eſt: cum duo de quadraginta annos regnauerit. Hunc nos his dũtaxat de eo commemoratis miſſum faciamus Ardyis eius filii facturi menſionem qui poſt gygem regnauit.

Cãdaul adorienti locus. Can. mors. Gyges rex.

Archilocus parius

Gyges ex oraculo rex lydorum

Mermnadæ.

Delphica donaria prima gygis dona

Cypſolus. Eetion. Midas. Gordius.

Gygadas.

Gygis regnũ

Ardyis.

Prienæ Colophon Miletus.

HIc prieneas expugnauit miletum oppugnauit: quo ſardium tyrannidem optinente cimmerii a ſcythis nomadibus eiecti e ſedibus ſuis in aſiam tranſierũt. Sardiſq; præter arcem ceperunt. Ardyi: cum vnde

Sadyattes. Halyattes. Cyaxares. Smyrna. Clazomenæ.

quinquaginta regnaſſet annos: ſucceſſit Sadyattes regnauit annis duodecim. Sadyatti ſucceſſit Halyattes: qui cũ Cyaxare Deiocis pro nepote bellauit & medis: Cimmerioſq; exegit ex aſia Smyrnam etiam a Colophone conditam cepit: & clazomenas inuaſit. Vnde non quemadmodum optabat diſceſſit væhementer euentu fruſtrato. Alia quoq; opera cũ in imperio fuit dignißima memoratu edidit: quæ hęc ſunt. Bello quod geſſit cum mileſiis a patre traditũ hac ratione miletum illud tranſgreſſus obſidebat: dum fruges in regione erãt adultæ: tunc exercitum immittebat: procedens in expeditionem ad cantum fiſtularum fidiumq; ac tibiæ tam muliebris q̃ virilis. Cum in agrum mileſium peruenerat: non ædificia quæ in agris erant diruere: non incendere: non fores effringere: ſed incolumes eſſe paſſim ſinere; Arboribus modo fructibuſq; regionis peruaſtatis rurſus ſe recipiebat. Nam mileſii mare optinebant: vt opus non eſſet hoſti illic conſidere. Aedificia autem iccirco lydus non excidebat: vt & mileſii habentes vnde procederent: humum ſererent: colerentq;. Et cum hoc illi feciſſent ipſe cum exercitu ingreſſus haberet aliquid quod popularetur: hæc faciens vndecim oppugnauit annis: per quos duo ingentia vulnera accepere mileſii: Vnum in Limeneio quod eſt ipſorum regionis pugna commiſſa: Alterum in campo Mæandri. Horum vndecim annorum: ſex adhuc apud lydos regnabat Sadyattes Ardyis filius: qui cum exercitu terram mileſiam tũc inuaſerat: & idem bellum conflauerat: quinq; reliquis eius: filius Halyattes bellum quod a patre receperat: vt a me ſuperius cõmemoratum eſt intentius adminiſtrauit: in quo bello mileſios nulli ex Ioniis ſubleuauerunt: præter chios qui ſoli fuere auxilio reddentes vicem: q; alias quãdo mileſii chiis bello (quod cum erythræis) gerebant auxilia tuliſſent. Duodecimo autem anno incenſis ab exercitu ſegetibus hoc rei fieri contingit. Segetes vt erant incenſæ valido vigente vento celerrime per ſuaſerunt Mineruæ templum cognomine Aſſeſia quo incendio templum deflagrauit. Neq; illius momenti ea in præſentiarum habita eſt: ſed cum poſt exercitus reditum ſardis Halyattes decubuiſſet: diuturniuſq; ægrotaret: delphos miſit ad deũ de ſua valetudine conſcitatum ſiue alieno ſiue ſuopte conſilio ad

Tibiæ cãtus.

A. Gellius in primo.

Halyattes.

Chii. Erythrei:

Aſſeſia Minerua

mittendum inductus. Nunciis cum delphos peruenissent se redituram responsum Pythia negat prius q̃ templum Mineruæ repararint: quod in terra milesiorũ apud assesum cõcremassent. Ita actum esse ego apud delphos accepi. Milesii his illa addunt Periandrum Cypseli filium cum audisset oracula Halyatti redditum misisse nuncium ad Thrasybulum tunc milesiorũ tyrannum: cuius in primis erat familiaris admonitum: vt aliqd prospiciendo sibi consuleret in præsens. Et milesii quidem ita gestum memorant. Halyattes autem vbi hæc ipsi nũciata sunt confestim caduceatores miletum mittit ad incundas cũ Thrasybulo: & milesius pactiones tantisper dum templum ædificaretur. Dum caduceator miletum venit Thrasybulus: vt qui omnem sermonem plane persensérat: noratq; quidnam Halyattes facere statuisset huiusce modi rẽ machinatur. Quod frumenti in vrbe erat vel suum ipsius vel priuatorum: id omne in forum cõgerit: præcipitq; milesius vt cum ipse signum dedisset cũcti potarent & inter se comessationibus vterẽtur. Hæc thrasybulus ea gratia fecit: præcepitq; vt caduceator tardius cernens ingentem frumenti aceruum effusum: & homines oblectationibus vacantẽs renunciaret Halyatti: quod & contigit. Nam vt illa conspexit caduceator: Thrasybuloq; lydi mandata exposuit: reuersus est sardis. Et vt ego audio ob nihil aliud inter eos pacificatum est: Sperans enim Halyattes vehementem penuriam rei frumentariæ miletí esse: & populum ad extremum vsq; malorum deuenisse. Reuerso illinc caduceatore audiebat contraria atq; ipse fuerat opinatus. Post hæc inter eos ita conuentum est: vt mutuo hospites essent ac socii: proq; vno duo delubra apud assesum ædificauit. Halyattes ipse ex morbo conualuit. Et quę ad bellum quidem Halyattis cum milesiis atq; Thrasybulo pertinent ita habuere.

Assesus.

Periander Cypselus. Thrasybulus

Miletus.

Halyattis cũ milesiis fœdus.

PEriãder autem Cypseli filius fuit: is qui Thrasybulo indicauit oraculũ: corinthi tyrannus cui maximũ miraculum fuisse oblatũ populares sui prędicant & his lesbii adsentiũtur. Arionẽ metymnæũ delphino incidẽtem ad tenaron fuisse euectũ: q̃ erat citharœdorũ sui seculi nulli secũdus: quiq; primus hominũ quos nouimus & fecit & nominauit & docuit corinthi dithyrãbum. Hũc arionem ferũt cũ permultũ tẽporis triuisset apud Periandrum: concupisse in Italiam Siciliãq; nauigare rursus parta ingẽti pecunia voluisse corinthum reuerti: & cum profecturus e tarento

Periander. Hic fabulari Herodotum strabo in geogr. libro. xiii. scribit quãtñ fabulã mirũ in modũ. A. gelli⁹. xvi. cõmẽtario capite. xix. laudat

aiiii

eſſet: quia nullis magis q̃ corinthiis fideret: nauigium virorum corinthiorum conduxiſſe. Cũ altum tenerẽt iſtos Arioni inſidiatos: vt eo deturbato pecunia potirentur. Hoc illum intelligentem oblata eis pecunia mortem tantum fuiſſe deprecatum Non perſuadenti nautas iuſſiſſe: vt aut ſibi manus adferret: vt ſepulturam in terra nãciſceretur: aut ilico in mare deſiliret. Arionem ad hanc difficultatem redactum obſecraſſe: vt quando quidem ipſius ita placitum eſſet: cernerent ſe omni ſuo ornatu compertum: ſtantemq; ſuper fores audirent cantantem: & cum decantaſſet ſibi ſe manus adlaturum: atq; iſtos permittentes. (Inuaſerat enim libido eos audiendi præſtantiſſimum inter homines modulatorem) e puppe in mediam nauem conceſſiſſe. Illum induto ſibi omni ornatu: ac ſumpta cithara ſtantem ſuper foros inchoaſſe carmen: quod dicitur orchium: eoq; decanto ſeſe vt erat ornatus in mare ieciſſe: & hos quidem curſum tenuiſſe in corinthum: illum vero aiunt a delphino exceptum in tænaron fuiſſe trãſuectum: & cum e delphino deſcendiſſet: corinthum: eodem habitu perrexiſſe: & vbi peruenit quicquid cõtigerat enarraſſet: & periandrum quia non crederet: tenuiſſe hominem in cuſtodia: ne quo prodiret: cæterum curauiſſe vt nautas haberet. Eos adcitos vbi adfuerunt perconctatũ ſi quid de Arione memorarent: & referentibus illum ſoſpitem circa Italiam agere fortunatumq; talenti ſe reliquiſſe: Arionem adparuiſſe eodem quo deſiliſſet habitu: iſtos terrefactos nihil amplius habuiſſe quod conuicti infici arentur. Hæc corinthii ac leſbii aiunt, extatq; in tenaro ingens Arionis ex ære donarium ſuper delphinum ſedẽs. Porro Haliattes lydus compoſito cum mileſiis bello: poſtea cum ſeptem & quinquaginta regnaſſet annos: vita exceſſit: qui ſecundus ex hac domo cum e morbo cõualuiſſet apud delphos dedicauit grandem ex argento pateram Itemq; alteram ex ferro paruulã compactilem ſpectatione dignam inter omnia quæ ſunt delphis donaria opus Glauci chii qui ſolus omnium compactionem ferri excogitauit.

Orchius cantus.

Arionis donarium

Halyattis regnum.

Glaucus faber.

Crœſi regnũ.

DEfuncto Halyatti ſucceſſit in regno Crœſus annos natus quinq; & triginta qui primus græcorum epheſiis bellum intulit. Vnde epheſii ab eo obſeſſi vrbem dianę donauerunt funem ex ęde dianę ad murum adligato. Eſt autem inter veterem vrbem: quæ tunc obſidebatur & templum ſeptem ſtadiorum interuallum. his primis Crœſus arma intulit. Deinde carptim ſingulis ionũ

Crœſus græ-

ſeolorumq; aliaa in alios cauſas prætendens vt in quoſq; ma- corũ primus
ximas repetire poterat. In quoſdam etiam friuola cauſatus. epheſius bel-
Poſtea vero q̃ græcos in aſia ſubegit ad tributum pendendum: lũ intulit.
tunc conſtituit ædificatis nauibus agredi inſulanos. Ad quas
compingendas cum omnia in expedito eſſent dicunt alii Biã- Bias pittac⁹
tem prienæum: alii Pittacum mityleneum cum ſe ſardis con-
tuliſſet interrogatum a Crœſo nunquid apud greciã noui eſſet:
reſpondiſſe quod illum a compingenda claſſe inhibuit. Inquit
enim: inſulani rex decem milia equorum coemerunt habentes
in animo aduerſus ſardis: atq; te exire in expeditionẽ: & Crœ-
ſum vera loqui ratum dixiſſe vtinã dent dii hanc inſulanis mẽ-
tem in filios lydorum veniendi cum equis. Atq; hinc excipiẽ- Crœſi ab æ-
tem dixiſſe videris mihi rex cupide vota facturus: vt inſulanos dificãda claſ
incontinente adipiſcaris equitantes haud abſurda ſpe. Verum ſe reuocatio.
quid aliud inſulanos optare cenſes q̃ ſimul ac audierint conſti-
tuiſſe te aduerſus ſe claſſem ædificaſſe: vt nacti lydos in mari
intercipiantur: teq; pro his græcis quos tu in continente tibi
adieciſti vlciſcãtur. Hac ratione delectatum admodum Crœ-
ſum atq; inductum (Eſt enim viſus ille perq̃ ſcite dixiſſe) ab æ-
dificãda claſſe: atq; ita cum ionibus qui inſulas incolerent: ho-
ſpicium contraxiſſe. Interiecto tempore ſubactis ferme omni-
bus qui intra halym colunt. Nam præter cylices ac lycios: cæ- Cylices: lycũ,
teros omnes Crœſus in ſuam poteſtatem redegit: qui hi ſunt. Crœſi po-
lydi: phryges: myſi: marandini: calybes: paphlagones: thraces: puli.
oetiniq; & bitini: cares: iones. doles: æoles: pamphili his ſuba- Sardis.
ctis & potentia lydorum per Crœſum aucta contulerũt ſe ſar-
dis opibus florentes: cum cæteri omnes e grecia ſophiſtę qui
ea tempeſtate erant profe quiſq; proficiſcentes. Tum vero So- Solon
lon vir athenienſis: qui cum leges iubentibus athenienſibus Sophiſtæ.
tuliſſet decem annos per cauſam contemplandi nauigando e-
rat peregrinatus: vt ne quam legum quas condiderat abroga-
te cogeretur. Nam hoc athenienſes ipſi facere nequibant ma- Solonis diſ-
ximo iureiurando adacti adeas decem per annos ſeruandas: ceſſus cauſa.
quas ipſis Solon condidiſſet: Harum itaq; legum ac contem-
plãdi gratia Solon peregre profectus in ægyptum ad Ham-
ſim ſe cõtulit: & Sardis ad Crœſum. Eo cũ puenit hoſpitaliter Hamaſis.
in regiam a Crœſo exceptus eſt: tertioq; aut quarto q̃ venerat
die iuſſu Crœſi miniſtri circunduxerunt hominẽ circa thesau-
ros: omniaq; quæ illic inerant magna atq; beata oſtentarunt.
Contemplatum eum cuncta: & vt ſibi opportunum fuerat in-
tutũ talibus percunctatus eſt Crœſus. hoſpes athenienſis: quia.

multus ad nos rumor de te emanauit ob tuam ſapiẽtiam: tuã-
q; diſcurſationem: qui philoſophando permulta videndi gra-
tia es peregrinatus: ideo mihi tunc cupido inceſſit ſciſcitan-
di te ecquem vidiſti omnium beatiſſimum? Sperans videlicet
ſe inter homines beatiſſimum eſſe ita ſciſcitabatur. Solon ni-
hil admodum adſentatus: ſed vt res erat reſpondens. Ego ve-
ro inquit rex vidi beatiſſimum Tellum athenienſem: quod di-
ctum admiratus Crœſus inſtat interrogare qua de re Tellum iu
dicat eſſe beatiſſimum. Quod inquit Tello in prima bene inſti-
tuta filii erant honeſti & boni: eorumq; ſingulis liberi: hiq; om-
nes ſuperſtites: & cum hoc vitæ q̃tum in nobis ſitum eſt bene
traduxiſſet: obitus ſplendidiſſimus obtigit. Si quidem prælio
quod athenienſes cum finitis geſſere apud eleuſinam hic cum
auxilio veniſſet: hoſtẽq; in fugam vertiſſet pulcherrimam op-
petiit mortem. Quem athenienſes quo loco occubuerat: in eo
loco publice humauerunt: magnificeq; honorarunt. Multa de
Tello ac beata a Solone referente excitatus Crœſus interrogat
quẽnam ſecundum ab illo vidiſſet putans haud dubie ſecun-
das ſe partes eſſe laturum Cleobin inquit ille & Bitonem: quip-
pe his & genus argiuum erat: & victus ſuppeditabat. Ad hæc
corpori robur tantum vt & in certaminibus ambo pariter vic-
tores extiterint: & de his iſta memorentur. Cum dies feſtus lu-
nonis apud argiuos eſſet: oporteretq; omnino matrem horum
ad templum ferri bobus iunctis: hiq; boues ex agro eis ad ho-
ram præſto non eſſent: tũc iuuenes excluſi tempore iugum ſub
euntes plauſtrum pertraxerunt: quo mater vehebatur & quin-
q; ac quadraginta per ſtadia trahentes ad templũ peruenerunt.
Quibus cum hæc feciſſent: & ab omni cœtu conſpecti fuiſſent:
optimus optigit vitæ exitus: per quam deus iudicauit ſatius
homini eſſe mori q̃ viuere. Nam cum circunſtantes argii laudi-
bus tollerent: viri quidem conſilium filiorum: fœminæ ve-
ro eorum matrem q; talibus filiis prædita eſſet: mater gaudio
perfuſa cum liberorum facto tum fama ante ſimulacrum ſtans
precata eſt deam: vt Cleobi & Bitoni filiis ſuis daret id quod
optimum eſſet homini contingere. poſt hanc prędicationem
vbi ſacrificarunt: epulatiq; ſunt quieſcentes in ipſo delubro nõ
ſunt amplius excitati: ſed hoc vitæ exitu perfuncti: quorum et
figies tãq; virorũ qui optimi extitiſſent argii factas apud del-
phos collocarunt. Et his quidem Solon ſecundas beatitudi-
nis partes tribuebat. Crœſus autem conturbatus inquit hoſpes
athenienſis adeo ne tibi pro nulla contemnitur noſtra fœlici-

Solon ad Crœſum. Tellus beatiſſimus.

Cleobis Biton.

Satius hoi mori q̃ viue-re.

tas: vt ne priuatis quidem viris nos æquiparandos ducas. cui ille: ne Crœse gnarum omne numen inuidum esse & turbulentum de rebus humanis interrogas. In diuturno enim tempore multa videntur quę nemo velit videre: & tolerantur multa quę nolit quispiam tolerare. Proponamus enim homini terminũ vt tæ ad septuaginta annos: qui anni cõstant ex viginti quinq; mi libus ac ducentis diebus: mense intercalari non posito. Quod si velis reliquum annorum ob hunc mensem prolixius fieri: vt hoc ad id quod deest adcedentes congruant: menses quidẽ intercalares supra annos septuaginta fient triginta quinq;. dies autem ex his mensibus mille quingenti. horum dierum omniũ qui sunt ad septuaginta annos numero viginti sex milia ducẽti quinquaginta nullus prorsus qualem alius rem adfert. Ita igitur Crœse omnino calamitosus est homo: verum tu mihi videris & diuitiis valde pollere: & per multorum hominũ esse rex: sed quod me interrogasti, nondum te adpello priusq; bene vita defunctum te audiero. Neq; enim beatior est qui magnis opibus præditus est eo qui diunũ victum habet: nisi eidem omnibus bonis prędito fortuna concesserit bene vita defungi. Etenim complures homines sunt perquam locupletes minime tñ beati: complures item mediocria habentes patrimonia fortunati. Quorum is qui diuitiis adfluit sed non beatus est: duabus tantummodo rebus antecellit fortunatum: at hic illum pluribus. Ille ad cupiditates implẽdas: & ad grandẽ q̃ incidat offensam superandã validor est: hic & si illo inferior est in his duobus q̃ bene illi a fortuna denegãtur: tamẽ excellit q; illo; in expertus est: q; prospera fruitur valetudine: q; malo; expers: q; bono; libero; parẽs: q; formosus est: q; si p̃ter hæc diẽ quoq; suũ recte obierit: is est quẽ q̃ris dign⁹ q; vocetur beatus: prius tñ q̃ ad obitũ puenerit nequaq̃ beatus adpellãdus sed fortunatus: q̃ oia consequi q̃ diu sis hõ impossibile est: sicut nec vua regio cũcta sibi ipsi suppeditat: sed aliud habẽs alio indiget: q̃ tñ habet plurima ea est optima quẽadmodũ & hois corpus vnũ alicui nõ est cõsumatũ: ga aliud habet alio vacat. Quisq; ãt homini plurima ppetuo habuerit dehinc placido aĩo e vita excesserit: hic apud me noie hoc veluti rex dõari meretur. Dis rei opportet inspicere exitũ quo sit euasura: quoniã multos deus q; bus fortunas suppeditauerat: radicitus euertit. Hęc Solon neq; adsentãdo Crœso neq; vllius eũ momenti faciẽdo locutus dimittitur. Saneq; est visus esse indoctus: qui bonis p̃sentibus p̃termissis iuberet omniũ rerum inspicere exitum.

Numina inuida esse.

Homo calamitosus.

Cõplures vel diuites minime beati.

Diues nõ beatus quot rebus fortunatũ antecellit & ediuerso.

Beatus fortunatus.

Non cadẽ tẽlus fert oia.

Exitus inspiciendus.

POſt obitum Solonis ingẽs deorum indignatio (vt coniecere licet) Crœſum excepit: q̃ ſe ipſum omniũ hominũ beatiſſimũ arbitraretur. Cui ſtatim quieſcenti ſomniũ oblatum eſt veritatem indicans malorum quę circa filium erant euentura. Erant autem Crœſo liberi duo: quorũ alter qui mutus: inutilis erat: alter inter æquales omni iure longe primus nomine Atys. Hunc itaq̃ Atym Crœſo ſignificat ſomniũ fore vt ferrea cuſpis traiectum interimeret. Experrectus & ſecum rem verſans ſomnio territus, ducit filio vxorem: ſolitum præeſſe copiis lydorũ: poſt hac ad tale munus nequaq̃ dimittit. Iacula & haſtas omniaq̃ huiuſce modi: quibus homines in bello vtuntur: è porticibus amouens in thalamos infert nequid ſuſpenſum in filium decideret. Cum autem nuptias filii in manibus haberet: aduenit ſardis quidam calamitate prędituſ manibuſq̃ non puris natione phryx regio ex genere. Hunc cum ad ædes Crœſi veniſſet ex ritu q̃ domeſtico vt ſibi expiari liceret: oraſſet: Crœſus expiauit. Modꝰ expiandi prope modum is eſt apud lydos qui apud græcos. Vbi legitima peregit Crœſus perconctatus eſt vnde ille quiſnã foret inquiens homo quis tu & vnde e phrygia profectus domeſticus mihi factus es: & quem virum aut quam fœminam interemiſti? Ad quem ille reſpondit: Midis ego Gordii rex ſum filius nomine Adraſtus: quia fratrem meum ipſius imprudens interemi. Adſum eiectus a patre & omnibꝰ rebus exutus. Crœſus inuicem ad eum his verbis inquit. Ex viris nobis amicis oriundus es: & ad amicos veniſti hic in noſtris edibus tu manes nullius rei indigebis. Iſtam porro calamitatem quam leuiſſime ferendo plurimum lucrifacies. Atq; ille quidem apud Crœſum domicilium habuit. Verum per hoc idem tempus apud olympũ Myſiæ aper eximiæ magnitudinis extitit: qui ex hoc mõte progreſſus myſorum opera peruaſtabat. quoq; ſæpenumero Myſi aggreſſi nihil admodum mali ei fecerant: ſed ab eo acceperant. Ad extremum miſſis ad Crœſum nunciis ita dixere. Adparuit rex apud nos maxima res aper qui agreſtia corrumpit opera: quem ſtudioſiſſime captantes interimere tamen non valuimus. Nunc itaq̃ te obſecramus: vt nobiſcum filium tuum ac delectos iuuenes caneſq̃ mittas: quo beluam e regione tollamus. Hæc illis præcantibus Crœſus ſomnia memoria repetẽs ita reſpondit. Fili qdẽ mei nolite ampliꝰ facere mentionẽ: neq; enim eũ vobis dimitterẽ nã eſt nouus maritus: & nuptialia ſunt ei cordi: Lydoſ tamen delectos & venatores

Crœſi filii.
Atys filius.
Mutũ Crœſi filiũ Solinus Atym vocat.
Crœſi ſomnium.
Adraſtus phryx
Olympus.
Aper myſiæ.

omnes cũ canibus vna mittã: mandaboq; euntibus vt q̃ prõptiſſime vobiſcũ belluã de regione ſummoueant. Hæc Crœſus reſpondit. Cuius verbis cũ contenti nõ eſſent myſii: interuenit Crœſi filius: auditiſq; quę myſii præcarent: & Crœſo negante, eum illis miſſurũ ſe filiũ. Hæc inquit ad eum aduleſcens. Pater quæ nobis ante hac aliquãdo honeſtiſſima ac magnificentiſſima erãt vel in bella vel in venationes eundo ſpecimen ſui dare. Horũ vtroq; nunc excluſum me tenes nulla in me animaduerſa neq; ignauia neq; ſocordia: quibus nam me oculis conſpici oportet euntem in forum: atq; illinc redeuntem qualis ciuibus qualis vxori recẽs nuptæ videbor? cui illa viro videbitur nupta? Proinde me tu aut ſinas venatũ ire: aut oratione perſuadeas potiora iſta eſſe quæ facis? Cui reſpondens Crœſus fili inqt neq; q̃ ignauiã neq; q̃ aliud quippiã iniocũdũ mihi animaduerteris in te hæc facio: ſed viſum quod in ſomnis mihi oblatũ eſt dixit te breuis æui futurum: quippe ferrea periturũ cuſpide: Cuius viſi gratia & has maturaui nuptias: nec ad ea quæ ſuſcipiũtur dimitto obſeruans ſi quo pacto queã te dũ viuo a clade ſubtrahere: filius enim mihi vnicus es. Nãq; alterũ auditu captũ pro nullo mihi exiſtimo. Ad quẽ viciſſim aduleſcens. Pater inquit tibi equidem ignoſco agenti circa me cuſtodiam qui talem videris viſionẽ. Verũ tu illam nõ probe percipis: quã (quoniam te latet) æquũ me tibi interpretari. Ais tibi ſomnũ oſtendiſſe me ferrea periturũ cuſpide. At vero q̃nã manus ſunt: q̃ve cuſpis ferrea quã tu ptimeſcas: Nã ſi dente dixiſſet. aut aliquo huius ſimili periturũ me deberes facere q̃ facis. nunc aũt dixit cuſpide. Quare cum non ſit nobis pugna cũ viris: ire meſinas Et Crœſus euincis me (inqt) fili iſta loquẽs de ſomno intellegendo. Qua propter vt abs te victus tibi indulgeo: veniãq; doeũdi ad venationẽ. Hęc locutus Crœſus adraſtũ phrygẽ adcerſit. eiq; vbi adfuit talia inqt. Ego te Adraſte calamitate p̃d itũ (nõ ingrato tibi hæc ex probro) expiaui & receptũ domi habeo oẽm ſuppeditans ſumptũ. Nũc ergo de me q̃ prior de te bene meritum debes inuicẽ bene merẽri: cuſtodẽ te opus eſt eẽ filii mei venatũ ꝓficiſcẽtis ne q̃ inter viã occulti graſſatores in veſtrã perniciẽ ꝓdeant. Ad hæc tua intereſt eo te vadere vnde ſplẽdor ex operibus extitit qđ tibi paternũ eſt: & p̃terea qa robur adeſt. Cui Adraſtus ego (inqt) rex in iſtud certamẽ alioqui nõ pergerem: quẽ tali calamitate adfectũ nefas ẽ ad ęquales ſe cõferre fortunatos: aut velle inter eos adeſſe: a qua re & frequẽter me ipſum cõtinui. Nũc quoniã tibi hoc in animo ẽ cui gra-

Atys ad crœſum oratio.

Atys crœſi ſomnium interp̃tat̃ ꝓperã.

Adraſto cuſtodiendus Atys datur.

tificari debeo & gratiã referre pro beneficiis: Istud exequi paratus sum: filiũq; tuũ quem me custodire iubes: expecta incolumẽ redirurũ custodis causa. Postea q̃ his verbis Adrastus Croeso respondit: & mox adparata res est viris delectis iuuenibusq; & canibus discedituꝛ. Qui vbi ad montẽ olympum peruenere beluam indagãt: inuentã circũfusi iaculis incessunt Ibi hospes is qui a cæde fuerat expiatus: & vocabatur Adrastus: vibrato in aprũ iaculo non illum sed frustrato ictu filiũ Croesi adeptus est. Iste cuspide ictus vocẽ somni implenit. Quod factũ quidam ad Croeso nũciandũ cucurrit: peruenienſq; sardis pugnã illi & filii necem indicauit. Croesus morte quidem filii perturbatus non nihil tamẽ ægrius ferebat: q̃ is eum necauerat quem expiasset a cæde. Et cum pergrauiter cladẽ suã lamentaretur: Iouem expiatorem inuocare testificans quæ ab hospite passus esset: Inuocare etiam hospitalem & familiarẽ hunc eundem nominans deum. Hospitalem quidem vocans q̃ in domũ excepisset hospitem percussorem filii sui ignarus se pascere. Familiarem vero q̃ quem pro illius custode misisset: eum comperiꝛent hostulissimũ. Secũdum hæc lydi adfuerunt qui mortuũ adferebant: post ipsum interfector sequebatur stans autem hic ante cadauer sese Croeso tradebat: manus protendens iubensq; vt se super cadauer mactaret: referendo tum priorem calamitatem suam: tum quoniam suum etiam expiatorem interemisset. sibi viuendum amplius non esse. Hæc Croesus audiens & si in tanto domestico luctu positus: tamen Adrastum miseratus est ad eũq; inquit. Habeo abs te hospes omnem satisfactionem: quoniam te ipsum morte condemnas. Neq; vero tu huius mihi cladis auctor es: nisi quatenus id feciſti imprudẽs. sed deorum quispiam qui iã mihi ventura significauit. Et Croesus filium pro sua dignitate sepeliuit. Adrastus autem Gorgii filius Midis nepos is qui tũ fratris: tum expiatoris interfector extiterat vbi silentium fuit ad sepulchrum ignoscentibus ei hominibus: ob quæ ipse grauissime adflictabatur: sese super bustum trãsfodit: Croesus filio orbatus ingenti in luctu duos annos egit.

Atys mors.

Iuppiter expiator. Iuppiter hospitalis. Iuppiter familiaris.

Adrasti cædes.

OVem luctũ postea finiuit Astyagis Cyaxaris filii dominatione a Cyro Cambysis filio sublata: & rebus persarũ augescentibus: atq; in sollicitudinẽ venit si qua ratione posset potentiã persicã prius q̃ magna efficeretur occupare. Sub hãc statim cognitionem tẽtare statuit vaticiniis quæq; apud græcos q̃q; in africa essent.

Aliis alio dimiſſis: quibuſdã delphos: quibuſdã dodonã: nõ nullis ad Amphiaraũ ac Trophoniũ. Sunt qui ierunt ad branchidas oræ mileſiæ. Atq; hæc ſunt græca: ad quæ conſulenda Cręſus miſit oracula. In africa vero ad Hammonem alios reſponſa petituros dimiſit. Omnes aũt exploratum oracula quid ſentirent: vt ſi cõſentanea in vero deprehenderentur: ſecundo loco de ſuis tentatũ mitteret: nũquid in perſas expeditionem moliretur: Mittens itaq; ad oracula tentanda lydos: hæc dedit mandata vt qua die proficiſcerentur ex ſardibus abea reliquũ tempus ſupputantes quotidie oraculis vterentur ſciſcitantes quidnã faceret lydorũ rex Cręſus Halyattis fili⁹: & qđ ſingula oracula reſpõdiſſet. Id oẽ cõſcriptũ ad ſe referret. Quid cętera reſpõderit oracula a nemine cõmemoraf. At apud delphos ſimul atq; ingreſſi ſunt lydi domũ cõſulturi deũ: & ſcitaturi qđ ſibi eſſet iniũctum: pythia hexametro tenore hæc inquit Noui ego quis numerus ſabuli menſuraq; ponti. Mutũ prępipio: fantis nihil audio vocẽ: Venit ad hos ſenſus nidor teſtudinis acris Quã ſimul agnina coquitur cum carne lebete: Qui ſupereſt ſtratus: ſtratũ cui deſuper eſt æs. Vel Noui ego harenarũ numerum ſpaciũq; profundi. Vel. Noui ego harenai numerũ modios & aquai. Vel. Acquoris eſt ſpacium numerus mihi notus harenæ. His oraculis quæ pythia reddidit conſcriptis lydi digreſſi ſardis rediere. Cũq; aliis quos circummiſerat Cręſus adfuiſſent tunc ſingula aperiens quod ſcriptum eſſet inſpexit: quorum: quidem nullum probauit. Vbi autem illud delphicum audiuit protinus adorauit: atq; admiſit exiſtimãs ſolam eſſe apud delphos vaticinationem: quippe quæ compererat qđ ipſe feciſſet. Etenim poſtea q̃ ad petenda oracula nuncios dimiſerat obſeruato ex omnibus diebus præcipuo tale quiddam eſt machinatus commentando ea quæ ad deprẽdendũ & ad diſſerendum ardua forent. Teſtudinem paſſter & agnũ cõciſos in aheno coxit operculo aheneo impoſito. Atq; ita e delphis Cręſo reſpõſum eſt: Ex Amphiarai vaticinio quidnam reſpõſum ſit lydis cum in ſacro illo rite ſacrificaſſent: non queo dicere. Nam de eo nil fertur aliud q̃ quod & hoc Cręſus verax eſſe vaticiniũ exiſtimauit. Poſt hæc ingentibus hoſtiis deum qui eſt apud delphos exorandũ ſtatuit. Immolauit enim pecora quæ fas eſt immolari numero tria milia. Fultra & aureata argenteaq; ad hoc phialas aureas & amictus purpureos ac tunicas ingenti pyra extructa concremauit: ſperans aliquanto magis his rebus propiciari deum. Miſſis etiam lydis omnibus vt ſua ipſorum.

Dodona.
Græca oracula.
Amphiaraus vates
Branchides.
Trophonius
Cręſi oracula.
Phialę aureæ.

quicquid tale haberet quisq; immolaret. Quo ex sacrificio cum immensa vis auri defluxisset: ex ea dimidiatos lateres deformauit longiores vt inscripsit sex palmorum: breuiores trium: crassitudine palmari numero cētū decem & septē: quoꝝ quatuor erant auri excocti: singuli pondo duoꝝ & dimidii talenti. Cæteri vero auri albidi pondo binū talentorum. Fecit leonis quoq; effigiem ex auro excocto decem talentoꝝ pōdo: qui leo dum templū delphicum deflagrauit: a semilateribus decidit. Super illos enim erat collocatus: & nūc in corinthioꝝ thesauro repositus est pondo sex talentoꝝ atq; dimidii cliquatis tribus talentis: ac dimidio. Hæc Crœsus vbi perfecit: delphos misit. Cūq; eis hæc alia duas grandi forma pateras auream argenteāq;: quarū aurea intrantibus templū ad dexteram posita erat. Argentea adsinistram: quæ & ipsæ cum templū incensum est amotæ fuerūt: aureaq; in clazomenioꝝ thesauro posita pōdo talentoꝝ octo & dimidii. Præterea mnarum duodecim argentrea adsuggrundā anguli templi sex centarum amphorarum capax in quā miscebatur vinū a delphis Theophaniæ festo opꝰ vt delphi aiūt: Theodori samii vt ego arbitror. Nō enim mihi videtur opus temere factū. Misit præterea dolia argētea quatuor: quæ in corinthioꝝ thesauro stant. Donauit item aquiminaria duo: aureū argenteūq;: quoꝝ in aureo suprascriptum est donarium esse lacedæmoniorū: non recte suprascriptū: quoniam & hoc Crœsi est. Sed quidā delphorū gratificari lacedæmoniis volens inscripsit: cuius nomen ego cognitum habens: non tamē promā. Verum puer: per cuius manus fluit aqua: lacedæmonioꝝ est sed eoꝝ neutrū aquiminare. Alia quoq; cum his permulta Crœsus dona misit non insignia. Item fusilia ex argento orbiculata: necnon mulieris simulacrum tricubitale: quod delphi narrant esse effigiem pistricis Crœsi super hoc donauit vxoris suæ monilia a collo pendentia: ac zonas quæ delphos Crœsus transmisit. Amphiarao insuper cuius & virtutem audisset & cladem: donauit clipeū ex auro totū: totāq; ex auro solido cuspidem: & xystum cū suis iaculis aureū: quæ ambo ad meam vsq; memoriam apud thebas tepositā fuerunt in Ismeni Apollinis tēplo. Hęc dona lydis qui portaturi ad oracula erant Crœsus iniūxit vt interrogarēt nūquid aduersus persas Crœsus sumeret expeditionem & nū aliquoꝝ hominū auxilia adsciscerent. Lydi vbi eo quo dimittebātur peruenerūt donariis oblatis oracula cōsultarunt: Inquientes Crœsus lydoꝝ aliarūq; nationū rex ista in hominibus sola esse vaticinia sentiens: iccirco

Leo aureus.

Paterę duæ vna aurea Altera argētea.

Argētea dolia quattuor. Aquiminaria duo.

Varia crœsi dona. Fusilia.

Clipeꝰ aureꝰ. Xystus aureꝰ.

qualia debita ſunt dona dat voſq; peõctatur nunquid aduerſus perſas proficiſcatur in expeditionem: & nũ quẽ ſocialem adciſcat exercitum. Atq; hi quidem hæc interrogauerunt. Oraculorum autem in idem concurrebant ſententiæ prædicentes Croeſo fore: vt ſi arma perſis inferret: magnum imperium euerteret. Conſulebant tamen vt potentiſſimos quoſq; græcorum ad comparandos ſibi ſocios exquireret. His reſponſis relatis atq; auditis Croeſus ita elatus animo eſt: vt omnino cõciperet ſpem ſe euerſurum eſſe imperium Cyri: ac rurſus mitteret delphos ad pythiam dona in ſingulos viros: quos illic multos eẽ audiebat binos auri ſtateres. Ob quę numera delphi viciſſim Croeſo lydiſq; donaret primas in cõſulendo oracilo partes: primũq; in ſedẽdo locũ atq; imunitatem: & ius perpetuũ cuiq; volenti aſcribi in numero delphorũ. Donis Croeſus ꝓſecutus delphos tertio vaticiniũ popoſcit: quod videlicet illud verax ſibi eſſe cõperiſſet, popoſcit antẽ nũquid diuturnũ foret imperium ſibi: Cui pythia in hæc verba reſpõdit. Regis apud medos mulo iã ſede potito. Tũc ad ſcrupoſum fugere heremũ ſtrenue lyde. Nec præſtare nec ignauũ te eſſe pudendũ His ex verſibus cum adlati eſſent multo magis quã ex cæteris voluptatẽ Croeſus adcepit ſperans fore vt nũq; apud medos mulus pro viro regnaret: & proinde nec ipſe nec poſteri ſui principatu abrogarẽ tur. Poſt hæc putauit ſibi curandũ: vt potentiſſimos græcorũ ſibi conciliaret. Idq; veſtigando cõperit lacedæmonios atq; athenienſes eos eſſe quod alteri in dorico genere: alteri in ioni co antecellerent. Nam de his ita antea iudicabatur: cum ab initio altera gens foret pelaſgica: altera hellenica hoc eſt græca: quarum hæc nunquã ſolũ mutauit: illa aſſidue multũq; eſt peruagata. Etenim ſub Deucalione rege oram phthiotidem incolunt ſub Doro Hellenis filio tractum: qui ad oſſam & olympũ iacet nomine Iſtieotem. Vnde a cadmeis eiecta coluit in pidno locum quem vocant macedonũ. Rurſus in dryopidem cõmigrauit: atq; ita in peloponneſum venit: doricaq; cognominata eſt. Qua lingua pelaſgi ſint vſi: adfirmare nõ poſſum: ſed coniectura ſignorum licet dicere eędem qua nunc pelaſgi vtuntur. qui ſupra Tyrrhenos vrbẽ creſtonẽ incolũt: quodam tempore finitimi eorum qui nũc dotes vocantur: tunc incolentes regionem: quę nunc Theſſalia nominatur: & placiam: & ſcylacem: cũ pelaſgi habitarent ad helleſpontũ: qui contermini athenienſium erant aliaq; omnia pelaſgica oppida nomen immutarunt. Quibus ſignis coniectantes oportet dicere pelaſgos barbara

Croeſi oraculum.

Croeſi oraculum.

Phthiotis.

Dorus.

Dorica.

Tyrrhenos.

Theſſalia.

Placia

Scylax.

Pelaſgi.

Hellenes. Creſtonitę.

lingua fuiſſe: & ſi tota gens pelaſgica talis erat: gentem atticã vtpote pelaſgicam cum in Hellenes: ideſt græcos tranſiit linguam ſimul iſtorum perdidiſſe. Etenim neq; creſtonitarum loquela cum vllo circa populorũ conſentit: & placianorum neſcio cum quibus ipſa. Per quod declarant quam linguæ figurã optinebant cum in hæc loca tranſierunt: eandem ſe nunc conſeruare: At natio hellenica: ideſt græca ex quo exiſtit eadem lingua ſemper eſt vſa: vt mihi videtur: ideo imbecillis quod ex pelaſgica fuit abſciſa: & exiguo initio profecta: mox in multas gẽtes augeſcens tum aliarũ: tum præcipue barbararum frequentia ſe ad illam cõferente. Quæ cauſa mihi videtur fuiſſe cur gens pelaſgica q; græca eſſet: nequaquã magnos profectus fecerit: Ex his igitur gentibus atticã Crœſus audiebat optineri: oppreſſamq; eſſe a Piſiſtrato Hippocratis filio. Hic enim ea tẽpeſtate tyrannus athenis erat. Cuius patri cum priuatus ſpectaret olympia: ingens contigit portentũ. Nam cũ hoſtiam immolaſſet Ahena vt impoſita erant plena & carne & aqua abſq; igne efferbuerunt: ita vt aqua redundaret. Quod portentũ conſpicatus Chilon lacædemonius: qui forte aderat: ſuaſit ei primũ ne vxorem fœcundam duceret domum. Secundo loco ſi vxorem haberet eiiceret: & ſi quidem ex illa filium ſuſtuliſſet abdicaret. Huius conſilio non perſuaſus Hippocrates hũc poſtea Piſiſtratum filium ſuſtulit: qui in ſeditione littoralium: quibus præerat Megades Alcmeonis filius: & campeſtriũ: quibus præerat Lycurgus Ariſtolandi filius tertiam ſeditionem excitauit tyrannidem adfectans: cõtractiſq; ſeditioſis per cauſam tutãdi montanos huiuſcemodi rem machinatur. Seipſum ac parmularum cũ vulneraſſet: agitauit illas in forum tanquã elapſus ex hoſtib⁹: quem rus proficiſcentem illi prorſus interimere voluiſſent: Orare populum: vt aliquid cuſtodiæ circa ſe habere permitteret: cum prius ſpecimen ſui in expeditione: qua contra megareas præfuerat. Capta Niſea aliiſq; præclaris operibus editis: populus athenienſis ita deceptus dedit ei quoſdam e ciuibus delectos pro ſatellitibus: non qui haſtas: ſed clauas ferrent Piſiſtratum ſectantes. Cũ quibus ille impetu facto arcem occupauit: & inde athenienſium imperio potitus eſt: nullas neq; dignitates quæ erant perturbans: neq; conſuetudines tranſferens: ſed cõſtitutis adhæreſcens: vrbem bene atq; cõmode exornauit. Eũ tandem nõ multo poſt tempore milites Megadis: & Lycurgi: q idem ſenſerant: eiecerunt. Hunc modum Piſiſtratus primum athenas: tyrannidemq; nondum valde ſtabilitam amiſit cuius

Piſiſtratus. Portẽtum in gens. Ahena ferbuerunt. Chilon. Megades. Piſiſtratus tyrannis. Megades. Lycurgus.

electores rursus inter se seditiones redintegrauerunt: In qua se ditione megades satagens Pisistratum missso caduceatore inui tat nunquid velit filiam capere vxorem Adcipiente conditio nem Pisistrato: inter consilium de illo restituendo: res (vt ego interpretor) longe stultissima quoniam inde a priscis tempori bus responsum erat græcam gentem dexteriorem esse q̃ barba ram: & magis ab ineptiis abhorrentem: & si athenienses in ter græcos feruntur sapientia principes: ex quibus fuerunt isti qui talia sunt machinati. Erat in tribu pæaniea mulier nomine Phya tribus digitis minus statura quattuor cubitorum: alioqui formosa. Hanc mulierem omni armatura cum instruxissent in currumq; sustulissẽt cõpositam in eum habitum (quo venustissi ma videnda esset) in vrbem agũt: præmissis præconibus emis sariis: qui cum in vrbẽ venirent hæc mandata exequerentur vt dicerent. Athenienses bona mente excipite Pisistratum quẽ Mi nerua ipsa præcipuo inter homines honore prosecuta in suam reducit arcem. Et hi quidem passim vadentes talia prædicabãt statimq; rumor emanauit in tribus Mineruam reducere Pisistra tum. Qui in vrbe erant credentes mulierem ipsam deã: fœmine supplicauerunt pariter & Pisistratum adceperent. Hunc in mo dum quem dicimus recuperata tyrannide Pisistratus ex pacto ne quam inierat cum Megade illius filiam duxit vxorem. Verũ cum & filii essent ei adulescentes: & qui oriũdi forent ex Alch meone dicerentur obnoxii esse crimini piaculari nolens ex no uo coniugio liberos tollere: haud legitime coibat cum vxore. Quam rem cũ inter illicita occultasset: postea ad matrem rettu lit enunciaret id: nec ne: mater viro indicauit. Id iste iniquo a nimo ferẽs se a pisistrato cõtumelia adfici: vt erat iratus mili tes homini infensos reddidit. Quę fieri pisistratus cõtra se ani maduertens regione prorsus abscessit: & vbi eretriam peruenit vna cũ filiis deliberat. & cũ sentẽtia Hippiæ prævaluisset de ty rannide rursus recuperanda aliquot ciuitates excitauerũt: quæ ipsis nõ nihil beneuolæ erãt: & cũ aliæ cõplures pecuniæ mul tũ cõtulerunt. Tũ vero thebani plurimũ: post hæc non ita mul to interiecto tẽpore omnia ad reditum eis in expedito fuerũt. Nã & ex pellopõneso argiui aderant mercede conducti: & Na xius quidã nomine Lygdamus: qui vltro adueniẽs plurimũ stu dii exhibuit adlatis & pecuniis & copiis. Profecti ex eretria an no vertẽte redierũt: & primum in attica marathonẽ occupauer unt. Ad quos interea ibi castra habẽtes cũ seditiosi ex vrbe se cõferebant: tũ alii ex tribubus cõflnebant: quibus erat tyrannis

Græca gens bárbara dexterior & ab ineptiis abhorrens.

Phya mulier.

Recupata tyrannis.

Pisistratus haud legitime cũ vxore coibat.

Lygdamus.

Marathon.

q̃ libertas iocundior: atq; ita congregabantur. Dum piſiſtratus pecuniã cogit: & marathonẽ tenet: Athenienſes qui intra vrbẽ egebant: rem nullius momenti fecerunt. Ac vbi adeperũt eum ex marathone vrbem verſus mouere: ita domũ ad ſe defendẽdos obuiam tendũt. Et dum iſti cum omnibus copiis infeſti in illos: & illi circa piſiſtratum e marathone digreſſi contra vrbem irent: & in eundẽ locũ conueniſſent: perrexerunt ad Mineruæ pallenidis fanum: altrinſecuſq; arma poſuerũt. Hic diuina põpa fungens Amphilitus Acarnan vir ariolus: Piſiſtratũ cui adſiſtebat adiit: atq; hæc hexametro carmine vaticinatus eſt inquiens. Eſt nũmus proiectus: item ſunt rhetia tẽta: Nocte meant thynni claro ſub ſydere lunæ. Hoc ille oraculũ diuino adflatus ſpiritu reddidit. Quod oraculũ piſiſtratus coniectans: & ſe adcipere adfirmãs: in athenienſes vrbe egreſſos copias ducit. At illi tunc ad prandiũ ſe conuerterant: & ſecũdũ prandiũ partim ad ſomnũ. In hos impetu dato hi qui eũ Piſiſtrato erãt in fugam vertũt. Quibus fugientibus ſolertiſſimũ conſiliũ Piſiſtratus excogitauit vt athenienſes nec amplius caperentur: & tamẽ diſſiparẽtur: pueros iuſſos cõſcendere equos premittit: q̃ adſequendo fugientes mandata Piſiſtrati dicerent: iuberentq; eos bono animo eſſe & ad ſua quẽq; abire ita audientibus dicto athenienſibus: Piſiſtratus tertio potitus athenis tyrannidem ſtabiliuit tum auxiliariorũ copiis: tũ pecuniarum prouentibus partim a flumine ſtrymone cõparatis: filios quoq; eorũ atheniẽſiũ qui perſtiterant nec veſtigio fugam fecerant pro obſidibus ſumptos in naxum trãſtulit. Hanc enim inſulã bello ſubegerat: Lygdamoq; permiſerat: cũ ante hæc etiam delum inſulã ex oraculis expiaſſet. Expiauit autẽ ſic. Quatenus profectus a templo ferebatur eatenus ex omni loco mortuos effodit. In aliũ eiuſdem inſulæ locũ tranſtulit. Igitur Piſiſtratus tyrannide potitus eſt athenienſiũ: aliis in prælio: cæſis aliis vna cũ Alcmeonidis domo profugis. Hunc ita atheniẽſibus imperantẽ ea tẽpeſtate Crœſus audiebat: lacedæmonios quoq; magnis e cladibus ereptos: & iam tegeatibus bello ſuperiores eſſe. Quippe ſub leonte & Hegeſide in ſparta regnantibus cũ cætera bella proſpere geſſiſſent: in tegeati tamẽ ſuccubuerũt. Nam iã inde ante. iſtos fere ex omnibus græcis peſſime morati fuerant tam circa ſe q̃ circa hoſpites: nullo conſuetudinis conuerſationiſq; commercio: quæ inſtituta in melius mutauere Ligurgo inter ſpartiatas probato viro delphos ad oraculum profecto. Cui ſtatim atriũ ingreſſo Pithia hæc inquit. Ad mea veniſti præ pinguia

Minerua pallenidis tẽplũ Amphilitus.

Strymon.

Naxus.

Tegeates.

Lycurgus ſpartiata.

templa Licurge Grate Iouí: & cunctis qui tecta tuętur olympi. Ambigo vaticiner ſis vtrum vir ne deus ne. Sed multo magis eſſe deum te ſpero Licurge. Nonnulli præter hæc aiunt Pythiã ei diſſeruiſſe inſtituta: quæ nunc a ſpartiatis ſeruantur. Ipſi tamen lacedæmonii volunt Licurgum cum eſſet tutor & idẽ patruus Leoboti ſpartiatarum regis e creta hæc adtuliſſe. Siquidem cum primũ tutor factus eſt: omnia iura immutauit: deditq; operam ne quis ea præteriret. Deinde quæ ad bellum pertinerent iuſiurandum conuentus cõmeſſationes ſuper hæc inſtituit tribunos plebis ephoros ac ſenatores. Ita illi ad rectum vitæ genus tranſlati ſunt a Licurgo. Quem vita defunctum delubro ædificato egregie colunt. Ex quo cum bonitate ſoli: tum non exigua hominũ copia diſcurrerunt ſtatim: ac benigne rem geſſerunt. Nec amplius contenti ocio frui cum ſe arcadibus præſtãtiores eſſe arbitrarentur. de omni illorum terra occupanda oraculum delphicum conſuluerunt. quibus Pythia reſpondit. Me petis arcadiam multis petis haud tibi tradam. Multi apud arcadiã veſcentes glande viri ſunt. Qui te reiiciẽt: tibi ego haud inuidero quicquam Saltandam tegeam planta plaudente daturus. Vtq; queas campum metiri fune feracem. Hæc reſponſa vbi adcepere Lacedęmonii a cæteris arcadibus abſtinentes bellum intulere tegeatibus ferentes ſecum compedes videlicet captioſo freti oraculo tanquam eſſent ipſi redacturi tegeatas in captiuitatem. Verum congreſſi prælio ac fugati quicũq; eorum viui ſunt capti eiſdem quas ipſi adtulerunt compedibus inductis campum tegeatem metiti fune coluerunt. Compedes quibus victi fuerant ad noſtram vſq; memoriam incolumes fuere circa templum Minerue Aleæ apud tegeam ſuſpenſæ atq; ſuperiore quidem bello lacedæmonii aduerſus tegeatas aſſidue ſemper male pugnauerãt. Croeſi tamen ætate & Anaxandridæ Ariſtoniſq; regum ſuorum longe ſuperiores contra eoſdem extiterũt hunc in modum tales effecti. Cum ſemper in bello a tegeatibus repellerentur miſſis delphos conſultoribus: oraculũ ſunt ſciſcitati: quẽnam deorum placarent: vt tegeatum victores exiſterent. His Pythia reſpondit: id fore ſi oſſa Oreſtis filii Agamennonis referrent. Cuius vrnam cum nequirent inuenire rurſus ad deum mittunt de loco ſciſcitatum in quo ſitus Oreſtes eſſet. Hæc nunciis interrogantibus ita Pythia inquit. Eſt pars arcadiæ tegeæ in regione patenti Hic duo flant venti vi perueheméte coacti. Forma hoſtis formæ & plagæ ſuperindita plaga. Hic Agamennonides terra omni parente tenetur.

Leobotus.

Vide zenophontem de re pu.

Lacedæmonii ſe arcadibus pręſtãtiores arbitrabãtur.

Minerue aleæ tẽplũ.

Croeſus.

Anaxandridas.

Ariſton.

Oreſtis oſſa.

Quo tu ſublato tegeæ ſperabere victor. Vbi hæc audierũt mihil tamen minus inuentione fruſtrabãtur: & ſi omnia diſquirentes donec Lyches vnus ſpartiatarum eorum qui benemériti vocãtur comperit. Sunt autem benemériti ex ciuibus ſemper militia equeſtri perfunctis quini quotãnis: qui quo anno ex equitibus ſpartiatis exeunt: ne torpeſcant alius alio mittuntur. Ex his lyches cum eſſet rem apud tegeam adnuenit: fortuna pariter atq; ſollertia vſus. Nam cum lacedæmoniis a tegeatibus hoc anno commertio mutuo ſe adeundi eſſet: & iſte in ærariã officinã veniſſet: intuebatur ferrum dum procudebatur: quo in ſpectaculo admirabundum animaduertens: faber ærarius intermiſſo opere: quantomagis Lacon (inquit) hoſpes admirarere ſi idem (quod ego) tu noſſes: qui tanto opere admiraris ferrariũ opificiũ. In hac enim corte puteum facere cũ vellẽ: incidi in ſepulchrũ ſeptẽ cubitorũ: & quia incredulus erã omnino fuiſſe maiores q̃ nũc ſunt homines: aperui vndiq; mortuũ æqualia atq; ſepulchrũ longitudine: quãv bi mẽſus ſum iterũ obrui. Hæc illo referente quę viderat Lyches conſiderans coniectauit hunc ex oraculo eſſe Oreſtem hac videlicet cõiectura duos quidẽ quos cernebat excuſſoris folles totidem comperit eſſe ventos. Incudem vero & malleũ formã formæ hoſtẽ: ferrũ vero quod ꝓcuderetur plagã ſuper inditã plagæ hac ratione cõiectabat/ q̃ in plagam hominis ferrum inuentum eſt. Hæc itaq; ſecũ agitans ſpartã regreſſus: rẽ omnẽ lacedæmoniis refert. Illi ex cõpoſito hominẽ criminis cõuictũ exilio damnant Qui in tegeam ꝓfectus: & calamitatem ſuã referens fabro excuſſori conducit abeo nolenti vendere cortem. Ibiq; aliquãdiu habitans vbi rẽ cognouit effoſſo ſepulchro oſſa colegit: eaq; portans ſpartã rediit Quo ex tẽpore lacedæmonii quoties cum tegeatibus cõgreſſi ſunt ſuperiores extitere. Adeo vt multũ iam pelloponneſi eis pareret. Hæc itaq; omnia Crœſus audiens miſit nuncios ſpartã cũ muneribus ad rogandã belli ſocietatẽ iuſſos dícere quæ oporteret. Ii poſtquã peruenerũt nos aiunt Crœſus miſit lydorum aliarũq; gentiũ rex ita inquiens, Lacedæmonii quoniam deus oraculũ reddidit: vt gręcam mihi ſocietatẽ adciſcerem: & vos inter græcos antecellere audio: ſtatui vos mihi in ſocietatem ex oraculo prouocandos ad ineundã mecum quam cupio amicitiam atq; ſocietatem citra dolum fraudẽq;. Crœſus hæc per legatos nunciauit. Quorum aduentu lacedæmonii: qui & ipſi oraculum audierant gauiſi: fœdus cum eis hoſpitii ſocietatiſq; inierunt. Etenim iam antea intercedebant nõnulla Crœſi

Benemeriti Spartiatæ.

Lyches.

Homerus nõ ceſſabat corpora mortaliũ minora eẽ q̃ priſca conqueri.

Oreſtis ꝓceritatem mirétur nemo cũ Plini⁹ in ſeptimo lib. capite. 16. ſcribat in creta terræ motu/ Rupto mõte/ inuẽtũ eẽ corp⁹ ſtãs xvi. cubitorũ quod alii orionis alii Etionis fuiſſe tradunt.

Crœſi legatorũ ad lacedæmonios oratio.

in lacedæmonios beneficia. Nam cum illi miſiſſent ſardis ad aurum comendum quo vſuri erant in id ſimulacrũ: quod nunc poſitũ eſt apud laconicam in thornace Apollinis eo auro ſunt a Croeſo donati. Qua de re lacedæmonii quodq; ſe amicos ille delegiſſet: ſocietatem adminiſerunt: & hoc denuncianti ſeſe paratos exhibuerunt. Quod vbi fecerunt pateram aheneam labiorum tenus frequentibus animalibus cælatam triginta amphorarum capacem dono adferebant volentes Croeſum remunerari. ſed eam ſardis non pertulerunt propter alterutram harum (quæ feruntur) cauſarum. Lacedæmonii quidẽ aiunt hanc pateram cum ferebatur ſardis cum famũ adpulſi eſſent: a ſamiis fuiſſe interceptam: qui cognita re nauibus iſtos longis adgreſſi fuere. Ipſi vero ſamii lacedæmonios qui pateram portabãt ſero venientes cum audiſſent Croeſum captum eſſe cum ſardibus illam in ſamo vendidiſſe viris priuatis: qui eam Iunonis templo dedicauere: & illos qui vendidiſſent ſpartam reuerſos forſitan dixiſſe a ſamiis ſibi fuiſſe ereptã. De patera ita res ſe habet. Croeſus eluſus oraculo aduerſus cappadociam exercitus comparabat ſpe & Cyrum & potentiã perſicam euertẽdi. Cui in hac adparanda expeditione occupato: Lydus quidam nomine Sãdanis & antehac pro circunſpecto habitus: & ob hanc quam dixit ſententiam plus nominis apud lydos conſecutus: hunc in modum Croeſo conſuluit. Aduerſus tales viros expeditionem paras rex qui coriacea ſubligacula: qui e corio reliquam veſtem ferunt: qui non quibus volunt cibis veſcuntur: ſed quos habẽt vtpote regionem aſperam incolentes. Ad hæc potu non vini vtuntur ſed aquæ: non ficos ad comendendum nec aliud quicquam boni habentes. Quibus cum nihil ſit quid eripies ſi vinceris. Sin victus fueris aiaduerte quot bona amittes vbi guſtauerint illi noſtra bona circũſiſtent nos: nec abigi poterunt. Equidem diis habeo gratiã qui nõ induxerunt in animũ perſis: vt lydos inuaderẽt. Hæc locutus nõ tñ Croeſum pſuaſit. Etenim perſis antequã lydos ſubigerẽt nihil erat necq; lautũ necq; opipatũ. Porro cappadoces a græcis ſyri nominãt: & erãt hi ſyri (ãtequã perſæ imperitarẽt) ditionis medorũ tũc autẽ Croeſo parebãt. Si qdẽ imperiũ medicũ ac lydũ diſterminabat fluui⁹ halys qui ex armeno mõte pfluẽs primũ cylicas: dehinc mantienos q ſunt ad dexterã: & phrygas qui ſunt ad leuã. tũ boream verſus tendens ſyros: cappadoces: paphlagonesq; interfluit: cappadoces a dextera paphlagones a ſiniſtra perſtringens. Ita flumen halys: eũcta fere ſuperiora aſiæ a mari: quod cypro obnoxium

Inita Croeſi cũ lacedæmoniis ſocietas

Pateræ aheneæ capacitas.

Sandanis.

Poſt id tẽporis natum eſt hoc diuerbium. pſica mẽſa de opipare veſcẽtibus.

Cappadoces Syri.

Halys.

Mantieni.

Cylices.

Phryges.

Paphlagões.

Euxin⁹ pōt⁹

eſt ad euxinum vſq; pontū dirimit dorſum omnis regionis lō gitudine quinq; dierū itineris viri expediti aduerſ⁹ cappado= ciam Croeſus cū exercitu proficiſcebatur: cupidus cū hanc par tem ſoli fœcundi ſuo adiiciendi: tum vel magis fiducia oracu= lorum Cyrum vlciſcendi propter Aſtyagē Cyaxaris filium me dorum regem adfinem ſuū: quem Cir⁹ Cambyſis filius prælio victū ceperat. Erat autē Croeſo Aſtyages hunc in modū affi= nis. Apud ſcythas pecuarios cum eſſet ſeditio caterua quędā eorum ſeceſſit in terrā mediam: qua tēpeſtate medorū tyran= nus erat Cyaxares Phraortis filius Deiocis nepos: qui ſcythas hos tanquā ſupplices initio benigne adloquebatur: ac plurimi facitebat: adeo vt pueros eis traderet imbuendos: tū lingua ſcy thica. tum artificio arcus vtendi. Interiecto deinde tēpore cū ſcythæ venatū aſſidue irent: & ſemper adferrent: nonnunq; ta= men contingebat vt nihil caperent. Quos ita reuertentes ina= nibus. Cyaxares. (Erat enim cū ingenti tenebatur ira peracer= bus) probris inſectabatur. Id illi vt ſe indignum a Cyaxare pati non ferentes conſilio habito decreuerunt: vt aliquem eorū pue rorum quos docerent trucidarent: Inſtructūq; (vt feras inſtrue re conſueuerant) Cyaxari offerrent, perinde atq; venationē. Id q; cum obtuliſſent quamcelerrime ſe ad Halyattē Sadyattis fi= lium ſardis conferrent: quod & factum eſt. Nam & Cyaxares & qui aderant conniuæ ex his carnibus guſtauerunt: & ſcythæ. p petrato hoc Halyatti ſe ſupplices prebuerunt: quos poſtea repo ſcenti Cyaxari q⁹ Halyattes reddere abnuerat: bellum inter ly= dos medoſq; quinquennale cōflatum eſt: quo in bello aliquo= ties medi victores extiterunt & nocturnum quoddam prælium geſſerunt: ſexto anno ſignis colatis: cū æquo marte certarent ſtante acie contigit vt repente dies nox efficeretur. Quā immu tationem huius diei futuram Thales mileſius ionibus prædi= cauerat hunc annū prefiniens: quo immutatio facta eſt. Lydi ac medi vbi diem nocteſcere viderunt: a pugnando deſtiterūt; eo q; propenſius ad pacē inter ſe conſtituendam feſtinarunt auctо ribus conuētionis Sineſi Cylice: & Labineto babyloniо: qui & iuſiurandū intercederet: & reconciliatio adfinitate fieret: pro= perarunt decernentes ab Halyatte Arienam filiam Aſtyagi Cy axaris filio nuptam dandam quoniam ſine vehementi neceſſi= tate conuentiones ſtabiles iniri non queunt. Ineunt autem hæ gentes fœdera cum cætera ritu græcorum: tum feriendo bra= chia qua illa humeris connectuntur: ac mutuum ſanguinem de lingendo: Hunc igitur Aſtyagem auū ſuum maternum Cyrus

Aſtyages. Cyaxares.

Phraortes. Scythę.

Cyaxares p= acerbus.

Thales mile= ſius. Solis eclipſis

Ariena. Lydorum ac medorū mneū di fœderis modus. Aſtyages. Cyrus.

bello victũ tenebat ob eam q̃ in ſequentibus indicabo cauſam. Quo nomine Crœſus ei infenſus nũquid inferret perſis bellum ad oracula miſerat: & cum reſponſum rediſſet haud ſincerũ ſecum facere interpretans in expeditionẽ profectus eſt aduerſus quãdam perſarũ partẽ. Atq; vbi ad halym flumen peruenit tũc (vt ego quidem ſentio) pontibus qui nunc ſunt: copias tranſduxit: vt autẽ græci dictitant: Thales mileſius traductor extitit. Nam cũ incertus animi Crœſus foret q̃ parte fluminis trai ceret exercitũ (nullos dũ. n. eorũ fuiſſe ea tẽpeſtate pontes ferũt) Thales q̃ in his caſtris aderat feciſſe: vt fluuiꝰ qui ad leuã exercitus fluebat: flueret etiã ad dexterã. Feciſſe autẽ hunc in modũ foſſam peraltã exorſus ſupra caſtra ductã in ſpeciem lunæ depreſſit: quę caſtra vt erant metata a tergo amplecteretur. In quã cõtraduxiſſet ex piſtrino alueo fluuiũ iterũ eũ vbi exercitus tra iectus eſſet: in ſuũ alueũ refunderet. Itaq; cum celerrime fluuius deductus eſſet vtrinq; vado meabilis effectus eſt. Quidã aiunt veterẽ oĩno exaruiſſe alueũ. Cui rei equidẽ nõ accedo. Quo. n. mõ qui rurſum redierũt illũ tranſierunt. Crœſus exercitu tranſecto venit in cappadociæ locum qui dicitur Pteria omniũ eius regionis tutiſſimũ iuxta vrbẽ Sinopẽ fere ad pontũ euxinum ſitã. Hic ſtatiua habens p̃dia ſyros; vaſtat: & vrbẽ pteriorũ expugnat: diripitq; : cępit quoq; cunctas circa vrbes: ſyros nihil cõmeritos exterminans. Hinc Cyrus coacto ſuo exercitu ſumptiſq; omnibus: q̃ in medio incolebãt obuiã pergit: miſſis tamẽ anteq̃ exercitũ educeret caduceatoribus ad Iones tẽtandos: vt ad ſe a Crœſo deficerẽt. Illis abnuẽtibus ꝓfectus caſtra contra Crœſum poſuit ibidẽq; in regione pteria ꝓ ſe vterq; alterũ laceſſere. Cõmiſſaq; acri pugna: & multis vtriq; cadẽtibus ad extremũ noctis interuẽtu dirimũtur neutri victores. Atq; hũc in modũ duo exercitus dimicauerũt: Crœſus a ſuo exercitu incuſatus q; c ũ Cyri multo maioribus copiis cõflixiſſet: poſtero die cũ Cyrus ipſum ſupſederet inuadere regreſſus eſt ſardis: habẽs in animo euocare ægyptios ex fœdere quoq; cũ rege Hamaſi anteq̃ cũ lacedæmoniis ſocietatẽ coſerat adcerſere etiã babylonios: cũ q̃bus & ipſe fœdus pcuſſerat. Erat aũt babylonioꝝ tyrannus ea tẽpeſtate Labynetus. Denũciare itẽ lacedæmoniis: vt ad certã diẽ preſto eſſent. Hiſq; & ſuis copiis coactis vbi per hyemem quieuiſſet: initio ſtatim veris tẽdere aduerſus perſas. Hæc deſtinans Crœſus abit ſardis: dimiſitq; caduceatores ad ſocios edicẽs vti ad quintũ mẽſem ſardis cõuenirẽt. Exercitũ vero qui aderat ex militibus cõductis: q̃ cum perſis dimicaret:

Thales mileſius.

Pontes nulli.

Halys deductus.

Pteria locus.

Sinope.

Labynetus. zenophon Babylonis tyrãnũ ſemp aſſyriũ vocat.

zenophon in memorato ſuperi⁹ cõflictu babylonis regẽ obpetiiſſe tradit.

missum fecit: ac dissipauit: minime credens vnq̃ fore vt Cyrus qui sic æquo Marte pugnasset: sardis copias promoueret. Hæc Crœso ratiocinãte oia suburbana colubris impleta sunt. Quos vt existebãt equi inter ambulãdũ cũ ad pascua irẽt comedebãt: Id Crœso cernẽti (vt erat) visum est esse portentũ. Ideoq; mittẽdũ ad coniectores telmisses. Qui missi sunt ad consulendos telmisse: vbi adcepere respõsum: didicereq; quid sibi vellet: significaretq; portẽtũ: nõ cõtigit vt Crœso renũciarẽt. Nã priusq̃ retro sardis reueherentur: Crœsus est captus. Telmisses ita cõsueuerant exercitũ externũ Crœso illuc adfuturũ: qui cũ adesset indigenas subigeret q; dicerent colubrum terræ filiũ esse equũ hostem & aduenã. Hæc Telmisses Crœso sunt interpretati: sed iam capto nondũ tamen gnari eorum quæ circa sardis ac Crœsum erant: Cyrus certior factus Crœsum qui statim post præliũ apud Pteriam gestum abscesserat constituisse dispergere copias habito comperiebat opere precium esse quam maturrime posset promouere exercitum: sardis vt hostem priusquam ille contraheret iterum lydorum copias occuparet. Hoc vbi ꝓbauit executus est: propereq; ducto in lydiam exercitu ipse nũcius Crœso aduenit. Vnde Crœsus in magnam sollicitudinem adductus q; præter opinionem: prꝛeterq; expectationem suã se res haberent: tamẽ lydos in prꝛeliũ producit lydoq; gẽte in asia: nulla fuit ea tẽpestate nec fortior nec magis strẽnua: Ex equisq; pugnabat equitandi sane perita hastas perlongas gestans. Campus in quo cõcursum est ante vrbem sardẽsem iacet magnus & editus: quem cũ alii amnes interfluũt: tum omniũ maxim⁹ Hermus palude interrupt⁹: qui e mõte hi rõ matris Dyndimene lapsus infunditur mari iuxta phociam oppidum. Hic vbi vidit lydos ad pugnandum instructos Cyrus eoq; equitatum reformidans cõstituit admonitu Harpagi viri medi ita faciendũ. Coactis omnibus qui ipsius exercitũ sequebantur camelis vel frumentũ vel vasa portantibus: sarcinas detraxit: viros imposuit equestri stola indutos: quibus ornatis prꝛecipit vt prꝛeirent cæteras copias aduersus Crœsi equitatũ: peditatus vt hos subsequeretur. Post hunc collocat omnẽ equitatum. Postq̃ omnes cõstituit: imperat eis ne cui cæteroq; lydorũ parcerent: sed quẽcũq; occiderent obsistentẽ prꝛeter ipsum Crœsum: ne si captus quidẽ repugnaret. Hæc impetans camelos cõtra equitatum instruit hac ratione q; camelum equus reformidat adeo quidẽ vt nec speciẽ eius intueri nec odorẽ sentire sustineat. Id ideo cõmentus est vt equitatũ Crœsi quo ille se ꝑsaliturũ cõ-

Telmisses.

Crœsus capitur.

Hermus fluuius.
Hirmus mõs Phocia.
Harpagus.
Artagersas a xenophonte nõ autẽ Harpagus vocat.

Camelus.
Equus.

fidebat: inutilē redderet. Simul atq; in pugnā itum eſt: equi oſ-
factis protinus cōſpectiſq; camelis retro ſe auertūt. Vnde ſpes
Croeſi interijt: Verū nō protinus lydi ob id exterriti ſunt: ſed zenophō ma
cognita re ab equis deſiliūt ac pedites cum perſis confligunt. ximū conſli-
Multis tamē aliquādiu vtrinq; cadētibus: tandē vertūtur in fu ctū fuiſſe ad-
gā: muros ingreſſi a perſis obſidebātur. Quā obſidionē in lō- firmat.
gius proceſſurā ratus croeſus alios nūcios e muris mittit ad ſo-
cios. Nā qui antea dimiſſi erant hi conuentū ſardis ad quintū
mēſem indixerant. Ad hos dimittebat oratū q̄ celerrima auxi-
lia mitti ſibi vtiq; tam obſeſſo. Et cū ad alios ſocios miſit: tum
vero ad lacedæmones. Cæterū per id tēpus & ipſis ſparciatis
inciderat cū argiuis cōtentio de agro qui dicitur tyria: quē lo- Tyria agri.
cū & ſi terræ argolicæ partē: tamē lacedęmonii interciſum te-
nebant. Etenim argiuorū eſt quicquid regionis malea tenus ad Malea.
occaſum vergit in cōtinente: & inſulæ tū aliæ tū vero citheria. Cytheria.
Cū ergo argiui ſuo territorio interciſo auxiliū ferrent: ibi ab v- Argiuorum
triſq; in colloquiū ventū eſt: vt trecēi vtrinq; dimicarent: & vbi ager.
ſuperiores extitiſſent: eorum regio foret atq; ambo exercitus in
ſuā vterq; terrā diſcederent: nec permanerēt dū dimicaretur ea
ſcilicet cā ne ſi adeſſent parti ſuccūbenti auxiliū ſui ferrent. His
cōuentis in diuerſa digrediūtur. Ex vtriſq; delecti viri qui reli
cti ſunt cōſtixerūt: atq; illa quidē vt æquo marte pugnātibus:
ex ſexcentis tres omnino reliqui fuerint: & id noctis interuētu:
ex argiuis duo Alcenor & Chromius: qui tāq; victores Argos Alcenor.
curſu cōtenderūt. ex lacedæmoniis vnus Othryades: qui ſpo- Chromius.
liatis argiuorū cadaueribus eoꝝ arma ad ſuorū caſtra detulit Othryades.
& ſe in ſuo ordine tenuit. Poſtero die vtriq; re audita adfuerūt: Argiuorum
ſibiq; victoriā vindicabāt: argiui qdē q̄ ſuoꝝ plures ſupfuiſſēt tonſura.
dicētes: Lacedęmonii vero q̄ eoꝝ q̄ ſuperāt illi fugiſſent ſuos
pſtitiſſe: & hoſtiū cęſos ſpōliaſſe: ex cōtētiōe tādē cōcurrētes
pugnāt: ac poſtq̄ p multi vtriq; ceciderūt: lacedęmonii vincūt.
Quo ex tēpore argiui tōſis capitibus cū ātea criniti eēnt neceſ-
ſario legē cōdiderūt ſe deuouētes ne prius comā alerent: neue
mulieres aurū ferrēt q̄ thyreas recuperaſſent. His e diuerſo le- Thyreæ
gē tulere lacedæmonii in poſterū comati eſſent cū antehac nō Lacedæmo-
fuiſſent. Othryades qui vnus e trecentis delectus reliquus fu- nū coma.
iſſet: aiūt pudore ſpartam reuertendi ob ſocios interfectos illic
apud thyreas mortē ſibi cōſciuiſſe. Cū hæc eſſet apud ſpartia-
tas rerū cōditio aduenit caduceator precatū Croeſo obſeſſo au
xilia. Illi caduceatore audito ſtatuerūt Croeſo ſtati ſuccurrēdū
quos iā ſe adparātibus: ac nauibus paratis alius effertur nūcius

murũ lydoꝝ expugnatũ: Crœſumq; viuũ eſſe captũ. Sic lacedæmonii magno ſe effectos detrimento rati ſuperſedерũt. Sardis autẽ in hũc modum ſunt expugnatæ. Quartodecimo q̃ obſideri cœptæ ſunt die Cyrus miſſis paſſim equitibus per ſuas copias edicit ſe dona daturũ ei qui primus muros conſcendiſſet. Poſtea q̃ id conato exercitu res non proceſſit: ibi quieſcẽtibus cæteris Mardus quidam: cui nomẽ erat Hyrceades: id adgreſſi eſt auſus a parte arcis: vbi nullus ad excubandum erat colloeatus: quia illic nequando vrbs caperetur: haud ſuſpectum erat: vtpote loco prærupto atq; inexpugnabili. quacq; parte ſolum ne leonem quidem meles primus ſardius rex circũtulerat ex pelliceæ ſua genitum: qui Leo quacunq; parte murorum circũlatus eſſet ex ea parte ſardis inexpugnabiles fore telmiſſes iudicauerant. Eum Meles per ceteram partem murorum circũduxit: quacunq; poterat arx obpugnari: per hanc partem tãq̃ in obpugnabilem atq; preciſam circũducere prætermiſit: q̃ ad Thmolum fluuiũ vergit. Ab hac igitur parte Hyrceades ipſe Mardus conſpicatus quẽdam lydum pridie deſcendiſſe ad recipiẽdam galeam illuc deuolutam aduertit animũ atq; conſiderauit: dehinc ipſe cõſcẽdit. & poſt eum alii perſæ: ſubinde atq; alii frequẽtes. Ita vrbs ſardis capta eſt atq; omnis direpta. Circa ipſum autem Crœſum hoc contigit. Erat ei filius cuius ſuperius habui mentionem habilis ad cætera: ſed mutus. In cuius vitiũ emendãdũ Crœſus pro viribus omnia fecerat: cum alio excogitando: tum vero delphos mittendo ad oraculũ ſciſcitandũ atq; ei Pythia talibus reſpondit. Lyde genus rex multoꝝ valde inſcie Croeſe. Nec cura gnati exoptatam audiſſe loquentis. Intra ædes vocẽ ſine q̃ potior tibi lõge ille die quoniã primũ infœlice loquetur. Captis mœnibus quidam perſes in Crœſum ſibi ignotũ vt occiſurus vadebat. Quem inuadẽtem ſe Crœſus cum videret: tamen preſenti clade adfectus deuitare negligebat: nihil putans differre: an peuſſus obpeteret mortem an nõ. Id vbi filius eius mutus aſpexit timens patri erupit in vocem inquiens. Homo ne perimas Crœſum: atq; hoc ille primum effatus: poſtmodum per omne vitæ tempus vocalis extitit. Perſæ & ſardibus potiti ſunt: & Crœſo viuo cum regnaſſet annos quatuordecim. totidemq; dies fuiſſet obſeſſus: miſſo magno imperio: vt ei fuerat reſponſum. Eũ captũ perſæ ad Cyrũ perduxerunt quẽ illevictũ cõpedibus ſuper ingẽtem quã ſtruxerat lignorũ ſtruem imponit circaq; cum bis ſeptem lydorum filios ſiue habẽs in animo primicias has alicui deo offerre: ſiue volens votũ ꝓſoluere: ſiue

Sardis expugnantur.

Mardus. Hyrceades.

zenophon perſen quẽdã qui vnius cuſtodum arcis fuerat ſeruus ipſi⁹ capiẽdę modum docuit.

Meles Rex Leo ex cõcubina.

Thmolus fluuius.

zenophõ (vt dixi) raro hiſtorię fidẽ in pędia cyri ſeruaſſe ab lectonibus cognoſcitur.

Crœſi filius mutus loquitur.

Crœſus capitur.

Crœſi regnũ

cupidus ſciendi num quis dæmonũ liberaret Cræſum: quẽ religioſum eſſe audierat: quo minus pyræ impoſitus viuus cõcremaretur. Hæc quidem Cyrũ feciſſe aiunt. Cræſo autẽ ſuper pyram ſtãti & ſi in tanta calamitate poſito: tamen veniſſe in mentem Solonis qđ ab eo ſibi nutu dei fuiſſet dictũ ex viuentibus beatũ eſſe neminem. Quod dictũ vbi ſubiit Cræſo ferunt eum ex vehementi defectione animi victũ ingemiſcentẽ ter Solonem nominaſſe: & Cyrũ cũ audiſſet iuſſiſſe interpretes eũ percõctari quẽnam inuocaret: Illoſq; adcedentes fuiſſe percõctatos. & hunc interrogatũ ſilentiũ egiſſe. Deinde cũ loqui cogeretur dixiſſe. Illum nominaui qui vt omnes tyrannos adioqueretur: ego q̃ ingentẽ pecuniã pr̃eoptarẽ. Eũ nõ plane loquẽti rurſus interrogat quodnã eſſet quod dixiſſet efflagitantibus atq; inſeſtantibus interrogatione inquit quemadmodũ Solon qui eſſet athenienſis ad ipſum a principio veniſſet: & intuitus omnes eius opes corã pro nihilo duxiſſet. Adeo que de ipſo dixerat: ea omnia euenire: neq; hæc magis de ſeipſo q̃ de oi hominum genere: & de his præſertim qui ſibi nimis beati viderentur. Hæc Cræſo referente iam pyra incenſa ardere extrema cepiſſe & Cyrũ auditis per interpretem q̃ Cræſus dixiſſet: pœnituiſſe: cũ ſe quoq; hominẽ eſſe cognoſceret: qui alium hominẽ qui ſe inferior non fuiſſet opibus viuũ rogo traderet. Præterea vetitum ob id pœnam: ac reputantem nihil eſſe rebus humanis ſtabile iuſſiſſe ignẽ celerrime extingui iã incenſum. Cræſumq; deponi: & quæ circa eum erãt. Verũ eos qui ignẽ iam conabantur extinguere nõ euaſuiſſe. Ibi cræſum cognita per lydos cyri pœnitentia cũ cerneret vnũquẽq; extinguendo deuoluendoq; igni incũbentẽ: nihil tamen proficere exclamãdo inuocaſſe apollinẽ: vt ipſi adeſſet ſi quod ab eo donum illi gratũ fuiſſet oblatũ: ipſumq; preſenti malo liberaret. ita cũ lachrymis Cræſo deum inuocãte nimbos repente cũ ſerenũ ac tranquillũ eſſet cõfractos eſſe: imbreſq; erupiſſe: ac vehementiſſima aquã pluiſſe: & rogũ extinxiſſe. ita cyrũ cognito deorũ cultorẽ ac bonũ virum eſſe Cræſum e pyra depoſuiſſe: atq; hunc in modũ interrogaſſe Cræſe quiſnã te hominũ perſuaſit: vt cũ exercitu inuaderes terrã meã ex amico factus hoſtis. Cui cræſus. Ego inqt rex iſtud feci tuo proſpero meo infauſto fato græcorum deo auctore: q̃ me ad bellũ tibi inferendũ impulit. Neq; enim quiſpiam ita amens eſt: vt bellũ q̃ pacem præoptet. Nam in pace filii patres in bello patres filios ſepeliunt. Sed vt iſta fierent: dæmoni eordi fuit. Hæc cræſus locutus eſt quẽ Cyrus ſolutũ iuxta ſe colloca

Cræſ⁹ i Pyra Solon a cræſo nominat⁹.

Cyri pœnitentia.

Cræſ⁹ vixit apollinis hymbre.

Bellum.

Pax.

Cræſus apũd cyrũ dr̃ges.

uit: ac multa ſane obſeruantia habebat: intuenſq; eum admirabatur tam ipſe q̃ omnis circa cœtus. Ille cogitabundus ſilentiũ tenebat. Mox conuerſus ac cernens perſas lydorum diripientes vrbem. Vtrum debeo inquit rex tibi loqui quod ſentio: an tacere hoc tempore. Cyrus eũ vero quęcũq; liberet audacter ꝓloqui iuſſit. Tunc ille Cyrum perconctatur quidnam inquiens tanta frequentia properat agere. Cui Cyrus. Tuam inquit vrbẽ diripere: tuaſq; opes abſumere. Atqui Crœſus excipit: neq; vrbem meam diripis: neq; meas opes. Nihil enim mihi tam cum iſtis rebus eſt: ſed tua ferunt aguntq;. His verbis iniecta cura cyrus Crœſum ſemotis arbitris interrogat quidnã in his quæ fierent ſibi conſtituendum cenſeret. Ad quem Crœſus quoniam me dii ſeruũ tibi tradiderunt: iure debeo (ſi qd amplius animaduerto) id tibi indicare. Perſæ ait natura proterua ſunt & iidem inopes. Quos ſi diripientes tu ac potientes magnis opibus negligis. id tibi ex hoc credibile eſſe euenturum. Vt quiſq; iſtorũ plurimis opibus potietur ita maxime in te rebellaturum eſſe expectandũ. Nunc igitur ſi tibi placent hæc quæ ego dico ita facito. Siſte ad ſingulas portas aliquot ex tuis ſatellitibus cuſtodes: qui vetẽt exportari opes vt earum decimæ Ioui neceſſario reddantur. Ita neq; tu odium illorũ contrahes vi opes eripiendo: & ipſi agnoſcentes ſe iuſta agere non inuiti facient. Hæc audiens Cyrus maiorem in modũ gauiſus & tali admonitu: eaq; vehemẽter adprobauit: & iuſſis ſatellitibus id exequi qđ Crœſus ipſi ſubiecciſſet: his verbis eum adfatus eſt. Crœſe quãdo quidem & facta & dicta tua egregia viri regis ſunt: pete quid muneris a me velis in præſentiarum tibi dari. Ad quem Crœſus. Here inquit ſine me gratum eſſe erga deum græcorũ: quẽ ego maxime omniũ veneratus ſum: vt miſſis ad eũ his vinculis peconcter nũquid ei fas ſit bene de ſe ipſo merentes decipere. Et Cyro interroganti quidnã id eſſet qđ incuſaret altius repetens omnẽ ſuũ aperuit animũ: redditaq; ſibi oracula & præcipue donaria ſua: quibus rebus fretus ſuſcepiſſet aduerſus perſas expeditionẽ. Hæc cõmemorando rediit rurſus ad petendã veniam ob id deo exprobrandi. Ad quẽ ridens Cyrus & hoc inqt Crœſe a me impetrabis: & quicquid aliud atq; id quoties tibi opus erit. Vbi hæc audiuit Crœſus delphos miſit quoſdam lydorũ iuſſos cum ad limen templi vincula depoſuiſſent: ſciſcitari deũ nunquid eum puderet ob oracula: quibus induxiſſet ad bellum Perſis inferendum tãquam Cyri potentiam euerſurum. Vnde tales primitiæ offerẽtur cõpedes. ſ. offendendo: ſciſcitari cum

Perſæ.
Crœſi conſilium.

hæc tum nũquid græcis dijs foret fas eſſe ingratis. Lydis illuc profectis & hæc mãdata executis Pythia fertur ita reſpõdiſſe. Sortẽ fato deſtinat m defugere deo quoq; eſt impoſſibile. Croeſus quintæ retro ætatis crimen luit: hoc eſt abaui qui cum eſſet ſatelles heraclidarum muliebri dolo inductus dominũ interemit. Illiuſq; dignitate potitus eſt nihil ad ipſum pertinente. Verũ Apollo cũ ſtuduerit vt hęc ſardiũ clades circa liberos Croeſi non circa Croeſum contingeret. tamen tranſferre fata non potuit: ſed quatenus illa permiſerunt annixus eſt atq; ei gratiã rettulit: vtpote dilata ſardium expugnatione tres annos: & hoc Croeſus diſcat tribus ãnis q̃ fata deſtinarãt. ſerius ſe fuiſſe captum: ſecundo loco q; ipſa ardenti opem tulit. Nam qđ ad oraculum pertinet haud recte Croeſus incuſat: quoniam Apollo p̃ dixit eum eſſe magnũ imperium ſi bellum perſis inferret euerſurum: de qua re ipſum conſultare volentẽ decuerat mittere ſciſcitatum: vtrum ipſius Apollo diceret imperium: An Cyri. Sed quod dictum erat nec conſiderans nec interrogans ſibiipſi adceptum referat. Quod autem vltimo reſponſo ait Apollinem dixiſſe de Mulo: ne hoc quidem diſcuſſit. Nam mulus hic Cyrus erat: quippe qui duabus ex gentibus ortus eſt generoſiore matre q̃ patre. Nam illa quidem meda erat aſtyagis medorum regis filia. Hic autem perſis & medis ſubiectus & licet omniũ infimus: tamen dominam ſuã in matrimonium duxit. Hæc lydis pythia reſpondit quæ illi ſardis reuerſi Croeſo renũciarũt. Quibus auditis Croeſus ſuam ipſius agnouit culpam eſſe non dei. De Croeſi imperio: & pria Ioniæ ſubactione ita res habẽt. Porro lydia quod ſcribitur nihil ſane admirandum habet prout alię regiones præter auri ramenta ex thmolo prouenientes. Nam lydi primi dũtaxat eorum hominũ quos ſcimus nummũ aureum argenteumq; ad vtendum percuſſerunt: ac primi caupones inſtitoreſq; extiterunt. Iidem vt & ipſi aiunt & a græcis feruntur excogitauerunt aleæ teſſerarumq; ludum & pilæ & cætera genera luſoria præter q̃ talaria. Et lydi quidem a perſis ſubacti ſunt.

Sors fato deſtinata.

Gygis crimẽ luit Croeſus

Trogus Gygẽ candaulis ſociũ nõ ſatellitem adpellat.

Cyrus mulus

Cyri genus.

Lydoꝝ ſuẽta

Nũmꝰ aureꝰ.

Nummus argenteus

Caupones.

Alea.

Teſſeræ

Pilæ ludus

Hinc autem exequetur oratio Cyrũ: qui Croeſi euertit imperium quiſnã fuit ac perſas qui aſyam ſubegerunt. Igitur quẽadmodũ quidã perſarum memorant: nõ qui res Cyri inſignire: ſed prout ille ſe habent referre ſtudent: ita ego cõſcribam: gnarus trifarias alias etiam vias eſſe narrandi de Cyro. Fuit apud medos vir ſapiens cui nomen erat Deioces filius Phraortis. qui

Cyri hiſtoria

Deioces.

Phraortes.

zerꝛeꝑ hō (ne quem lateat) cyrū inſignitus lōge alter q̄ alii: octo pedię cyri libris in parētes & ſubditos optie affectum ſemp inducit.

Medie nationes

Buſæ

Parecōtaeęni

Struchates.

Arizanti

Budi. Magi.

Phraortes primus bellū intulit perſis

Aſſyrii Ninꝰ

Cyaxares rex

Militię ordo

propter ſuam æquitatem: medorū extitit rex. Huic medi id ꝑſtiterūt. Ingentia extruxerunt edificia: quos vellet ex omnibus medis ſatellites ſibi deligere permiſerunt: nec cui poteſtas fieret regis adeundi: ſed ad omnia internūciis vtendi. Nemini ꝑterea coram illo aut ridendi aut ſpuendi: id omnibus factu deforme eſſe Hæc circa illum ideo faciunt: ne eū cernentes æquales & vna cū eo educati egregii viri atq; præſtantes indoleant & inſidientur. Deioces ſolam medicā ſubegit nationē: eiq; ſoli imperauit. Cuius nationes tot numero gentes ſunt: buſæ: parecontacæni: ſtruchates: arizanti: budi: magi. Tot ſunt in media gentes. Deioce defuncto qui annos tres & quinquaginta regnauit: filius eius Phraortes ſuſcepit imperiū quo ſolo nō contentus bellū ante omnes intulit perſis eoſq; primus in poteſtatem medoꝝ redegit. Quibus nationibus potitus valida vtraq; mox aſiā ſubegit: aliam deinceps atq; aliā inuadendo gentem donec ad aſſyrios oppugnādos peruenit ad eos aſſyrios qui Ninū incolebant quōdam omniū principes: ſed tunc a ſociis per defectionem deſertos alioquī per ſe bene habentes. Aduerſus hos expeditiōe ſumpta Phraortes ſecūdo ac viceſimo q̄ regno potitus eſt anno: cū plæraq; exercitus parte perit. Poſt obitū eius Cyaxares filius Deiocis nepos ſuccellit: qui dicitur multo quā maiores ſui fuiſſe præſtantior & primus aſiæ populos in prouincias diſtinxiſſe: primuſq; in ſuū quoſq; ordinē diſtribuiſſe: haſtatos: ſagittarios equites: cū prius omnia promiſcua fuiſſent atq; inplicita. Hic & cū lydis prælii fecit: quod prælii cū fieret dies nox effecta: & oēm trans halym flumen aſiam ſibi ſubiecit. Poſtq; annos regni ſui quadraginta defunctus eſt. Cuius regnū ſuſcepit Aſtyages filius. Hic filiam ſuſtulit: adpellauitq; eam Mandanē. Quæ viſa eſt ei per quietem tantū vrine facere: vt omnē ipſius vrbem oppleret atq; vniuerſam aſiam inūdaret. Quod ſomniū cū magis ſomnioꝝ interꝑtibus expoſuiſſet: cōterritus eſt ſingula quęq; ab illis edoctus. Ideoq; viſum hoc reformidans Mandanen iam viro maturam nulli medorum: qui ea dignus eſſe tradendā ſtatuit: ſed perſæ cuidā nomine Cambyſi: quem cōpertum habebat familia quidē bona ortum. Cæterum ingenio ſedato gerentēq; ſe multo infra mediocris medi alicuius conditionem. Eodem quo Cambyſi collocauerant filiam anno viſionē alteram vidit. Videbatur ei ex genitalibus filiæ vitis enaſci: quę omnē occuparet aſiam. Quod viſum cum rettuliſſet ad interpretes ſomnioꝝ filiā iam pregnantem: & partui vicinam ex perſis adcerſit eiq; cū veniſſet cuſtodiam

Aſtyages rex

Aſtyagis ſomniū.

Cambyſes.

Secūdū Aſtyagis ſomniū

adponit volens quod illa edidiſſet interimere. Etenim magi ſomniorũ interpretes viſionem illã protendere dicebant Aſtyagi prolem filię pro ipſo regnaturã. Hoc igitur obſeruãs Aſtyages vbi genitus eſt Cyrus: adcito Harpago familiari ſuo. & inter medos fidiſſimo atq; omniũ rerũ ſuarũ procuratori hęc inquit. Harpage negociũ quod tibi iniũgo caue pretermittas aut vllo modo exequi ſuperſedeas neue cõmittas: aut alios preponendo poſtea tibi ipſi perniciem crees. Capito quẽ Mandane peperit puerum: in domũq; tuã ferto: atq; occidito: poſtmodũ quoquo modo voles ipſe ſepelito. Cui reſpondit ille neq; alias vnquã rex huic viro rem iniunxiſti ingratam: & in poſterũ dabimus operã ne quid in te delinquamus. Quod ſi tibi cordi eſt hoc ita fieri: mea intereſt id induſtrie exequi. Hæc cum reſpondiſſet Harpagus: eiq; puer traditus eſſet ornatus ad necẽ cõtulit ſe domũ flens adienſq; vxorem refert omnẽ habitum ſecum ab Aſtyage ſermonem. Ad quẽ vxor. Quid igitur inquit facere tibi in animo eſt. Ego vero reſpondet vir quãquam Aſtyages mandauit: etiam ſi deſipiet peiuſq; inſaniet q̃ nunc inſanit: non tamen eius voluntati parebo: neq; ad hanc necẽ obſequar: idq; multis de cauſis: tum q; puer ipſi mihi cognatus eſt: tũ q; Aſtyages grandis natu eſt: & virili prole orbus quo defuncto ſi tyrannis ad eius peruentura eſt filiam: cuius nunc filiũ per me interimit: quid aliud reſtat hic mihi q̃ periculũ maximũ? Enimuero tutelæ meæ cauſa expedit hunc puerũ interire: ſed per aliquem ipſius Aſtyagis: non per aliquem meorũ. Hæc locutus e veſtigio nunciũ mittit ad bubulcum Aſtyagis: quem norat paſcuorum maxime idoneorũ & montium feris frequentiſſimorũ eſſe gnariſſimũ: cui nomen erat Mitridates: cuius contubernalis & eadem cõſerua erat nomine Cyno græca lingua: ideſt canis: medica Spaco. Nam canem medi: ſpaca adpellãt. Vbi boũ paſcua ille habebat: mõtiũq; radices erant aduentũ boream ac batanorũ: & ad pontũ euxinũ. Hoc enim tractu ad ſapiros vergente Media ſane montuoſa eſt: & edita, ac nemoribus frequẽs reliqua vero tota admodũ plana. Hic itaq; adcerſitus propere cum veniſſet: inquit ad eum Harpagus. Iubet te Aſtyages hunc capere infantem: quem in deſertiſſimo montiũ exponas vt celerrime pereat: & hęc vt tibi dicerem mihi iniunxit: & niſi hũc interemeris: vlloq; pacto ſeruaueris: peſſimo exitio te obcubiturum. Cui expoſitioni infantis inſpector ego prępoſitus ſum. Hęc vbi audiuit bubulcus ſumpto infante rediit qua venerat ad bouile ſuũ. Et dum in vrbem abiit vxor ſua: quę erat prægnans,

Harpagus.

Cyrus mortis deſtinatus.

Mitridates paſtor.

Cyno ſerua.

Spaco. i. canis.

per totam diem parturiens e voluntate dæmonis enixa est fi-
lũ preter cõsuetudinem Harpagus adcerssisset. Vbi reuersus ad
fuit eũ vxor vtpote ex insperato cernens prior interrogauit qd
ita exacte ipsum Harpagus adeerssisset. Cui ille vxor (inquit) p
fectus ego in vrbẽ & vidi & audini quod nec visum oportuit
nec agi circa dominos nostros. Harpagi domus omnis luctu te
nebatur. In quã ego perterrefactus simulatq; introii: video in-
fantulum palpitantem: vagientemq;: auro ac distincta veste or
natum. Eũ harpagus vbi me vidit iussit celerrime sumere: atq;
absportare: in efferatissimũ montem vbi exponã: dicens Astya
gem esse qui hæc mihi iniungeret magnopere minatus nisi ea
perpetrassem. Ego adceptum puerũ adtuli ratus alicuius illum
domesticorum esse nõ autem illius generis. Admirabar tamen
q; viderem auro vestibusq; ornatum. Præterea q; planctus ex-
ercebatur in harpagi domo. At qui inter viam ex omni oratio-
ne famuli: qui me extra vrbẽ deduxit: mihiq; infantem tradidit
Cãbyses. percepi eũ Mandanes Astyagis natæ & cambysis Cyro geni-
ti esse filium: & ab astyage iussum interfici: atq; is hic est. Hæc
loquens bubulcus puerũ detexit atq; ostendit quem illa intuita
procerũ ac speciosum: genua viri cũ lachrymis amplectit: ob-
secrat ne qua ratione puerũ exponat. Hic negare aliter ista fieri
posse: superuenturos enim ab harpago speculatores ad rem ex
plorandam: seq; nisi id exequatur miserrime piturũ. Mulier vbi
virum nõ persuadet: quãdoquidem (inquit) te nequeo induce
re: quod secundũ est facito: si modo necessitas prorsus est aspi-
ei puerum dũ exponitur: quoniã ego quoq; peperi: Peperi autẽ
Trogus dicit pastorẽ pue- mortuũ. Ferto hunc & istũ ex astyagis filia tanq; ex nobis geni-
rum suum p cyro tum alamus: Ita neq; tu iniurius in dominos esse deprehẽderis
viuũ expo- neq; nobis male cõsuluerimus. Nam & hic qui obiit regale se-
situisse. pulchrũ nanciscetur: & iste qui supererit animam non amittet.
Cyrus expo- Sane q; cõmode visa est bubulco mulier loqui ex præsenti con
nendus nutri ditione: atq; ita cõtinuo esse faciendũ. Igitur quẽ necaturus ad
tur occulte. tulerat eum vxori tradidit: surũ autem qui mortuus erat sumens
collocauit in eo vase: in quo alterum portauerat. Omniq; alte-
rius pueri cultu ornatum baiulãs in vastissimo montium expo-
Strabo aliud suit: triduoq; post pueri expositionẽ: relicto quodã pecuario
sentiens cy- pro se illic vicario in vrbẽ se contulit: & ad domũ harpagi: ait-
rum ab cyro q; sese paratum illi ostendere pueri cadauer Harpagus missis in
fluuio vocatũ orum satellitum fidelissimis rẽ per eos inspexit: ac bubulci filiũ
in quinto de sepeliuit. Et hic quidẽ infans humatus est. Alterũ vero qui po-
cimo ait. stea Cyrus adpellatus est mulier sibi sumptũ educauit imposito

illi nomine bubulci: alio ſcilicet q̃ Cyro. Quæ poſtea q̃ decẽnis extitit: huiuſmodi rẽ quæ illi cõtigit palã fecit. Ludebat in hoc pago vbi bouilia illa erant: & ludebat cũ æqualibus in via: quẽ interludendũ cæteri pueri cũ pro rege ſibi elegiſſent cognomi- Cyrus puero
natum bubulci filiũ ipſe eos muniis diſtinguebat. Vt alii domo rum rex.
rum ſtructores eſſent. Alii ſatellites: alius vt oculus regis: alius mãdatorũ renunciator: ſuũ ſingulis honorẽ munuſq̃ adſignãs
Horũ puerorũ quidã colluſor Artembaris filius erat: viri inter Artẽbares.
medos ſpectati: quẽ Cyrus q̃ imperata non feciſſet: iuſſit ab aliis pueris cõprehendi: & cũ illi paruiſſent: multis verberibus adfecit. Quæ puer tanq̃ ſe indigna paſſus iniquiſſimo animo ferens: vbi primũ dimiſſus eſt in vrbẽ ad patrẽ perrexit. & quæ a Cyro pertuliſſet cõplorauit: nõ tamen Cyrũ nominans (nõdũ enim eius hoc erat nomen) ſed filiũ bubulci Aſtyagis. Artembares vt erat ira percitus ad aſtyagẽ ducens filiũ ſecũ cõtẽdit: & rẽ intolerandã paſſum eſſe inquiens: eiuſq̃ humores oſtẽdẽs ſiccine indigne ait adcipimur rex a filio bubulci ſerui tui? Audiens hæc atq̃ cernẽs Aſtyages volens vlciſci puerũ Artẽbaris honoris gratia: iuſſit adcerſi bubulcũ & filium: qui cũ ambo adfuiſſent: intuens in Cyrũ Aſtyages tu ne inquit hoc tali patre genitus auſus eſt huius filiũ viri apud me primarii tã indignis cõcidere verberibus: Cui ille iſtud inquit here huic ego iure feci. Pueri enim pagani quorũ hic vnus erat me regẽ ſuũ ludentes cõſtituerant: quippe q̃ videbar eis ad hoc maxime eſſe idoneus. At iſte cũ cæteri pueri iuſſis optẽperarent audiens dicto eſſe nolebat: ac me nihili faciebat: propter quod pœnas dedit. Quod ſi ego propterea vllo malo ſum dignus. hic tibi præſto ſum. Hęc loquẽte puero ſubiit Aſtyagi agnito eius: viſaq̃ eſt figuras oris inferre ac repreſentare ipſum: & geſtus eſſe liberaliores & tẽpus expoſitionis cum pueri ætate cõgruere. Hic perculſus Aſtyages aliquandiu ſine voce manſit. Vixq̃ tandem ad ſe reuerſus ũolens a ſe Artembatẽ dimittere: vt bubulcum ſummotis arbitris rimaretur. Ego inquit Artembares efficiã vt filius quoq̃ tuus ob hoc nil conqueri poſſit: dimiſſo artembare: & eius iuſſo per famulos Cyro introducto bubulcum: qui ſolus erat relictus peconctatur vnde puerũ adcepiſſet: quis ve ei tradidiſſet. Ille ex ipſo genitum reſpõdere: & genitricem eius apud ſe eſſe. Aſtyages dicere non bene ſibi illum conſuluiſſe: qui cupe Cyri recognitio apd aſtyagem.
ret ad ingentes deuenire neceſſitates: ſimulq̃ hæc dicẽs ſatelli
tib⁹ ſignificauit vt caperẽt ipm. Hic aũt cũ ad neceſſitates ad-

duceretur: rem vti erat promit: ab initioq; exordiſus vera referẽ-
do deuenit ad præceps petendãq; ſibi veniam iubens vt eum
haberet bubulco veritatem elocuto: Aſtyages pauciora iã ver-
Harpagꝰ ad- ba fecit: Cæterũ cui valde ſuccenſebat Harpagũ vocant ſatelli
loqtur aſtya- tibus iubet: Quem vbi adfuit perconctatur Aſtyages. Harpage
gẽ de Cyro qua nece interemiſti quẽ tibi tradidi puerũ e filia mea genitũ.
expoſito. Harpagus vt vidit paſtorem intereſſe noluit terguerſari mẽda
cio ne argumentis conuinceretur: ſed ita reſpõdit. Ego poſtea
quam infantẽ adcepi rex cogitaui quo pacto ex animi tui ſentẽ
tia facerem: & tamen cũ apud te innoxius extitiſſem: ne forem
aut filiæ tuę: aut tibi ipſi carnifex: eoq; ita ſtatui agendũ. Adcer
ſito huic bubulco infantem tradidi inquiens te eſſe qui iuberes
illum interfici: in quo dicendo mentitus non ſum. Tu enim ita
præcepiſti. Atq; huic dum puerum trado ex tuo præcepto iuſſi
exponeret in deſerto monte: perſtaretq; in eo obſeruando tan-
tiſper dũ expiraſſet cõminatus iſti extrema quæq; niſi hæc effe
cta reddidiſſet. Vbi hic fecit imperata & infans obiit miſſis eu
nuchorum fidiſſimis rem cognoui: per eoſdẽ mortuũ ſepeliui.
Ita res habet rex atq; hac morte defunctus eſt puer: & Harpagus
Aſtyages ſpẽ quidem directã habuit orationem. Aſtyages autem diſſimulata
vultu ſimu- qua illi infenſus erat cauſa ob id quod contigerat primũ rem ei
lat ꝑmit al- renarrat quemadmodũ ipſe a bubulco audiſſet. Deinde ea nar-
tũ corde do- rata ea deuenit loquẽdo quod puer viueret: & bene haberet: qa
lorem. ſic actum eſſet: Nãq; ex hoc inquit quod geſtũ erat circa puerũ
ægro valde animo fui: & a filia mea inſimulatus haud leuiter tu
li. Igitur in bonum conuerſa fortuna mittito filium tuũ ad pue
rum hunc: qui recens venit. Præterea deſtino pro liberatione
eius dius immolare: quibus hic honor debetur: tu mihi adeſto
ad cœnam. Harpagus cũ hæc audiſſet adorato rege: ac ſibi ma
iorem in modũ gratulatus quod peccatũ ſuum cõmode ceſſiſ-
ſet: & vltra bonã fortunam: ad conuiuiũ vocaretur: domum a-
but. Quam ingreſſus properanter filium: qui ipſi vnicus erat
tredecim ferme natum annos mittit ad domũ Aſtyagis iubẽs
exequi quæcunq; ille imperaret. Ipſe geſtiens quid ſibi ſucceſ-
ſiſſet vxori exponit: Eius filium vbi aduenit Aſtyages mactat:
cõciſumq; membratim: & partim aſſum partim elixũ: vbi eſcu-
lentum effecit: paratũ habuit dehinc ſub horam cœnę poſtquã
adfuerunt cũ cæteri conuiuæ: tum vero Harpagus. conuiuis q
dem alius atq; ipſi Aſtyagi menſæ adpoſitæ ſunt ouilla referta
Harpagus fi- carne. Harpago autem carne filii ſui præter caput atq; extrema
lium comeſt. manuũ pedũq; cętera omnia. Nã ea in canuſtro operta ſepara-

tim repoſita erant. Eũ poſtquam ſatis depaſtum illo cibo puta uit. Aſtyages interrogat nunquid ſit illis oblectatus epulis. Se vero ſane oblectatũ dicẽti Harpago: hi quibus negocium erat datum adferunt caput filii cum extremis manuum pedũq; ve- latum adſiſtenteſq; iubent detegere ac ſumere quod vellet ex eis Harpagus obtemperans vbi detexet cernit reliquias filii. Nõ tamen eo ſpectaculo cõſternatus eſt: ſed apud ſeipſum fuit. Et perconctanti Aſtyagi nũquid agnoſceret cuius feræ carne paſtus eſſet ſe agnoſcere reſpondit: ſibiq; quicquid rex ageret placere. Hoc reddito reſponſo receptiſq; reliquiis carnium do- mum abiit: eas (vt ego opinor) illinc collectas humaturus. Hac vltione aſtyages harpagũ proſecutus eſt. Idem de Cyro delibe rans eoſdem ex magis adcerſiuit qui fuerant ipſius ſomniũ in- terpretati. Poſtq; venerunt ſciſcitatur eos quid cenſeant de vi- ſione ſibi agendum. Illi neceſſario fore inquiunt: vt puer (ſi ſup ſtes eſſet: nec hactenus periiſſet) regnaret. Atqui puer & vixit & incolumis eſt aſtyages excipit: & cũ ipſum ruri agentẽ pueri eius pagi regem delegiſſent: quæ faciunt qui re vera ſunt reges: ea omnia hic fecit. Nã ſatellitibus ianitoribus intemunciis ac cæ teris muniis inſtitutis imperium exercuit: quæ vobis quonã vi dentur ſpectare. Si ſupereſt puer magi reſpondent: atq; regna uit nulla ex prouidentia confidito ob id: ac bonum habeto ani mum: Iam non eum regnaturum iterum. Nã quædam vaticina tiones noſtræ in exigua recíderunt: & velut inſomnia in imbe cillum quiddam tandem redactæ ſunt. Ego inquit Aſtyages re ſpondens iſtiveſtræ magi fere ſum ſententiæ me ſomno eſſe de functum puero iam rege nominato: nihilq; mihi amplius eum eſſe reformidandum. Vos tamen probe conſiderantes quenam futura ſint: & meæ domui & vobis tutiſſima conſulite. Ad hęc magi noſtra etiã rex (inquiunt) magni intereſt tuũ ſtare princi- patum: qui ſi immutetur: & ad hunc puerum qui perſa eſt tran- ſeat: nos quoq; qui medi ſumus in ſeruitutem redigemur apud perſas: & extranei nullius erimus præcii. Te vero regnante cu- ius populares ſumus tum ex parte imperamus: tũ magnos apud te honores optinemus. Quo magis pet nos & tibi & regno tuo proſpiciendum eſt: & nunc ſiquid cernemus: quod timendum eſſet: tibi aperiemus. Verum cum in rem frivolam nunc ena- ſerit ſomnium & ipſi confidemus: & te itidem confidere iube- mus: & hunc oblegare puerum ab oculis tuis in perſidem ad parentes. His auditis Aſtyages gauiſus eſt. Adcitoq; Cyro hęc inquit. Fili cum ego propter quandam haud ſanam ſomnii vi-

Cyrus a ma- gis dicit iam regnaſſe.

Cyrus ad pa- rẽtes mittit.

ſionem in te fuiſſent iniurius: tuo tamē ipſius fato ſuperſtes es. Nunc itaq; lætus ad perſas ito cū his quos ad te deducendum mittā. Eo perueniens parentes tuos offendes patrē non qualis Mitradates bubulcus: & matrē non qualis vxor eius. Hæc locutus Aſtyages Cyrū dimittit: quem ad domū Cābyſis reuerſum adeperunt ſui parentes: & audita re vehemēter amplexi ſunt: vt quem ſtatim mortem obiiſſe crediderāt. Sciſcitabantur quonam modo ſuperſtes eſſet. Hic ſe vero ait eos antea non nouiſſe & ob id maxime erraſſe: inter viam tamen omne ſuū infortunium audiſſe: credidiſſe eum ſe bubulci Aſtyagis eſſe filium. Verū in illo itinere omnem rem geſtam ab his qui ipſum deduxerāt. adcepiſſe. Cōmemorabat autem ſe ab vxore bubulci fuiſſe educatum ſemper eam laudibus proſequens ita vt omni eius ſermone eſſet cyro. Quod nomē adcipiētes eius parentes vt diuini videretur perſis filius ſuus fuiſſe ſeruatus: diuulgauerunt a cane cyrum cum eſſet poſitus fuiſſe educatum. Vnde hæc fabula emanauit. Cyrus vbi in virilem adoleuit ætatē: & inter æquales virilliſſimus euaſit: & idem dilectiſſimus: conſtituit Harpagus ad eum dona mittere Aſtyagis vlciſcendi cupidus. Nam per ſeſe qui priuatus eſſet: non videbat. futuram de Aſtyage vindictam: ſed per Cyrum: cuius caſus ſimilis caſibus ipſius extitiſſet: quem cernens adultum ſibi ſocium cōparabat. Cæterum ante hoc alia ab eo comparantur. Cum eſſet acerbus Aſtyages in medos: Harpagus ſingulis quibuſq; eorum ſe inſinuans primoribus perſuadet oportere Aſtyagem a regno ſummoueri cyro delecto. His tranſactis Harpagus ac paratis ita demum volens Cyro apud perſas agenti ſuam aperire ſententiam cum alit ter non poſſet vtpote itineribus cuſtoditis huiuſmodi rem commiſcitur. Exenterato quem ſollerter optimuerat lepore vt nihil omnino reſcinderetur indidit libellū: in quo quæ libuit cōſcripſerat: reſutoq; ventre leporem vna cum rhetibus tradidit venatori cuidam ſuorum domeſticorum fidiſſimo præcipiēſq; ſuo ore cū daret leporem Cyro diceret vt ipſe ſuis manibus aperiret: idq; ſine arbitris faceret: hominē dimiſit in perſidem. Hæc executo nuncio: Cyrus adceptum leporem aperuit: inuentumq; libellum qui in eo inerat legit: in hæc verba. Fili Cambyſis quem dii reſpiciunt (nam aliter nunquam in tantum fortunæ peruenifſes) vlciſcere nunc Aſtyagem tuæ necis auctorem. Quoniam ex huius tu quidem ſtudio perieras: deorum tamen beneficio & meo ſuperſtes es. Quæ omnia quemadmodū circa te geſta ſunt opinor te olim iam reſciuiſſe: & item qualia ego ab

Mitradates. Bubulcus.

Cyrus a cane educatus cur Trogus cyrū fuiſſe a cane educatum tradit.

Libellus intra leporem.

Harpagi litteræ ad Cyrū cōtra Aſtyagem.

Aſtyage paſſus ſum quod tenon occidiſſem: ſed bubulco tradidiſſem. Nunc ſi mihi auſcultare vis: omni tu (cui aſtyages imperat) regioni imperabis. Perſas ad rebellandum cum perſuaſeris ducito aduerſus medos: ad votum tibi re ſucceſſura ſiue ego dux ab Aſtyage ad tibi occurrendū creatus fuero: ſiue alius quiſpiā medorū illuſtris. Horum enim primi quiq; ab illo ad te deficientes: Aſtyagem conabuntur euertere. Ita tanquam cuncta tibi ſint hic in expedito iſta exequere ſine mora. Cyrus his auditis conſiderabat quonam ſollertiſſimo modo perſas induceret ad rebellandū. Cogitando tandem cōperit hunc eſſe adpoſitum. vt ita faceret ſcripto libello de his quæ volebat conſilium perſarū coegit. Deinde reſignato libello: atq; lecto ducē ſe inquit perſarum ab Aſtyage eſſe deſignatum: & nunc perſæ ait edico vobis vt præſto mihi ſitis cum ſingulis falcibus. Hoc Cyrus perſis præcepit quorum cōplura ſunt genera: eorum quę dam cyrus cōtraxit: & a medis deficiendum induxit: ſub quibus alia omnia. Ea autem hæc ſunt arteatæ: perſæ. paſargadæ: maraphii: maſii: ſed horum paſargadæ præſtantiſſimi: in quibus & achemenidarū cognatio eſt: vnde reges perſidæ ſunt oriundi. Alii perſæ hi ſunt panthelæi: deruſiæi: germani: atq; hi omnes oratores. Alii vero pecuarii: dai: mardi: dropici: ſagartii: vbi cuncti adfuerunt habentes quod eis erat præceptum: ibi cyrus iubet locum quendam dumoſum. (Erat in perſide is locus circiter decem & octo: aut viginti ſtadiorum) totum detergant intra diem: Quo labore perfunctis perſis iterum præcipit in poſterum diem: vt lauti adſint. Interim coactos in vnum caprarum ouium boum greges patris ſui mactat: atque inſtruit tanquam perſarum exercitum adcepturus vinoq; ac ciba riis q̄ elegantiſſimis. Poſtero die vbi conuenerunt perſæ iubet eos diſcumbere in prato atq; epulari. Deinde cœnatos interrogat vtrum pridianam an preſentem conditionem præoptarent. Illis reſpōdentibus multū eſſe inter hæc duo interualli. Pridianam enim omnia mala habuiſſe: præſentem vero omnia bona habere. Excepit Cyrus: & omnē rem denudauit inquiens Viri perſæ ita res veſtræ habent: volentibus vobis mihi obtēperare. & hæc & alia infinita cōmoda aderunt ſine vllo ſeruitutis labore. Nolētibus vero innumerabiles quales heſternæ erūnæ. Nunc itaq; obtēperando mihi efficiamini liberi: quæ bona ipſe diuina quadā ſorte genitus video in manus veſtras eſſe adlaturus: quos nō arbitror inferiores eſſe medis cū in aliis: tū vero in bellicis rebus. Quæ cum ita ſint rebellate q̄ primum ab

Perſarū gña.
Arteatæ.
Perſæ.
Paſargade.
Maraphii.
Maſii.
Pathelei.
Deruſiæi.
Germani.
Dai.
Mardi.
Dropici.
Sagartii.
Cyri orō ad perſas vt rebellent a medis.

Astyage.persæ vt qui iam pridem dedignarentur parere medis nacti præsidem libenter se in libertatem vindicarunt. Hæc molientem Cyrũ astyages cũ adcepisset misso nũcio adcersit. Ibe nuncium iubet renunciare se prius illuc venturũ q̃ astyages ipse velit: His auditis astyages medos cunctos armat: hisq; aduerso numine Harpagum præficit oblitus eorum quæ illi fecisset. cõ parato exercitu vbi medorũ copiæ cum persicis prælium conseruerunt: quicunq; eorũ sermonis Harpagi erant expertes præliabantur. qui vero participes ad persas transibant. Plericq; de industria ignauiter agebant: fugãq; faciebãt. Dilapso turpiter medico exercitu: Astyages vt primũ rem cognouit minitans Cyro inquit. Ne sic quidem cyrus gaudebit. Hactenus locutus ante omnia eos magos somniorũ interpretes: qui suasissent ipsi Cyrũ dimittendũ patibulis adfixit. Deinde reliquos medorũ: qui in vrbe erant adulescentes pariter & senes armat. Quibus eductis cũ persis confligẽs fugatur: viuusq; capitur amissis quos eduxerat medis. Ei captiuo adsistens harpagus insultauit exprobrauitq; cum alia quæ nomini dolerent dicẽs: tum vero per conctando eũ de cœna sua: in qua ille ipsum carnibus filii pauisset quoniam regnũ eius ad seruitutẽ decidisset: eum intuens Astyages vicissim interrogat nunquid ipsius foret Cyri opus. Harpagus suũ vero esse dicere: idq; merito quoniã ipse ad Cyrum scripsisset: & astyages eum merito improuidissimũ atq; iniquissimum omniũ hominum cõpellauit. Improuidissimum q̃dẽ q; si facultas ei aderat vt rex efficeretur alteri tribuerit imperium: si modo illa per ipsum gesta essent. Iniquissimum vero q; cœnę causa medos in seruitutem redegisset. Si enim oportebat omnino eũ comparare alteri regnũ nec sibi habere: satius futurum fuisse medorum alicui id bonum cõparare quã persarum. Nunc medos qui huius peccati adfines non extitissent ex dominis factos esse seruos: & persas q fuissent hactenus serui nũc dominos effectos esse medorũ. Hunc in modũ Astyages cũ qn q; & triginta regnasset ãnos: regno amotus est: ob cuius acerbitatẽ medi subiecti fuere persis centũ ac duodetriginta annos oi supra halym fluuiũ asyæ dominati: excepto tẽpore quo scythę regnauerunt. Iidem sequentibus tẽporibus cũ horũ pactorum pœniteret a Dario defecerunt. Sed prælio victi iterũ subacti sunt. Persæq; qui tunc cũ Cyro aduersus Astyagem rebellauerunt: deinceps asyæ imperitauerunt. Cyrus nullo alio male adficiens Astyagẽ penes se habuit quoad vita excessit. Ita Cyrus genitus educatusq; regno potitus est: & mox Croesum inius

Harpag⁹ astyagis prefect⁹ in Cyrum.

Magi patibulis adfixi.

Astyages capitur.

Strabo in qn to decimo cyrum vicisse astyagẽ apud pasargatas scribit.

Astyages harpagum arguit q; Medorum regnũ persis p diderit.

Medi ex dominis serui.

Astyages annis. xxxv. in regno.

Medorũ regnũ annis. cxxxii.

Astyages apud Cyrum degit.

niæ illatorem ſubegit: quēadmodum a me ſuperius cōmemoratum eſt. Quo ſubacto ita omnē aſiam adeptus eſt. Ritus quibus vtuntur perſæ tales eſſe comperi. Neq; ſtatuas: neq; templa neq; aras extruere conſuetudo eſt: quinimo hoc facientibus inſaniæ tribuere. ob id vt mea fert opinio: q; non quemadmodū græci ſentiunt deos ex hominibus eſſe ortos. Moris habēt editiſſimis quibuſq; conſcenſis montibus Ioui hoſtias immolare omnem gyrum cœli Iouem adpellantes. Soli lunæq; ſacrificāt & telluri: & igni: & aquæ: & ventis: quibus ſolis gubernantur. Ex omnibus diebus præcipue honorandum cenſent ſuū cuiq; natalem. Vino perſæ magnopere temperant. Eiſdem nec vomere coram alio: nec vrinam facere licet. atq; hæc ita obſernātes: tamen cuiuſcūq; generis voluptatibus: quas audierint frui ſtudent: liberos a quinto eorum anno incipiētes vſq; ad vicesimū tribus dūtaxat rebus inſtituūt equitare: arcu ſagittas excutere: vera loqui. Ante quinquēniū filius conſpectū patris nō venit: ſed apud fœminas degit: q; ea græcia ſic fit: vt ſi inter educationem decedat nullam e damno efferat patri moleſtiam. Equidē hunc morem laudo. Laudo item illum ne ob vnā tātū cauſam liceat neq; ipſi regi occidere quempiā. neq; alicui aliorum perſarū quicquā atrox agere aliquem ex ſua familia: eiſdē quæcūq; facere fas nō eſt: ea nec dicere. Turpiſſimū ducitur apud eos mentiri. Secundo loco creditum debere: & in flumen vel mingere: vel ſpuere: vel manus abluere: aut aliud quippiam facere. Flumina religioſiſſime omniū venerantur: perſarū nomina in eandem littera vniuerſa exeunt: quam dores adpellant ſan: Iones: ſigma. Mortuus ab eis nō prius humatur quā aut ab alite: aut a cane trahatur. Atq; hæc ita tranſiguntur. Cyrus poſteaquam omnē continentem ſuæ ditionis fecit: aſſyriis bellum intulit. Aſſyria cū alia multa ſunt magna oppida: tum vero celeberrimi nominis ac validiſſimum Babylon illic vbi euerſa ab illis Nini regio extiterat. Huiuſcemodi vrbs in ingenti planicie ſita eſt forma quadrata magnitudine, quoq; verſus centenū vicenum ſtadiorum in ſumma quadringentorum & octoginta in circuitu quattuor laterum vrbis. Tanta eſt babylonici oppidi magnitudo quod ita exornatum eſt: vt aliud nullā eorum quæ nos nouimus: iam primū foſſa ambit alta atq; lata aquæ plena. Deinde murus quinquaginta cubitorū regiornm craſſitudine: ducentorum celſitudine. Eſt autem regius cubitus q̄ mediocris tribus digitis maior. Opere precium eſt me prēter hæc diſſerere quemadmodum humus e foſſa ſit geſta & murus effectus: vt

Perſarū ritus

Iuppiter. Perſarū de deis opinio. Perſarū numina. Suū perſę honorant natalem.

Perſarū abſtinentia.

Perſarū filii quid doceāt

Quęcūq; facere perſis nō eſt fas ea nec dicere.

Mētiri apud pſas turpiſſimū ducitur.

Flumina pſæ venerantur.

Perſarū nomina in. S.

Perſarum cadauera.

Babyloniæ ſitus.

Strabo in. 16. videt babylōis ſitū aliquāto facilius ſcribēt necnō Plinius. 6. li. .26. cap.

Cubitus regius.

quidq; terræ in deprimenda foſſa efferebant: ex eo lateres ducebant: quorum cum magnam vim extraxerant eos in fornacibus coquebant. Poſtea cœno vtentes aſphalto feruenti per triceſimũ quẽq; laterum ordinem ſummitates arundinũ inſtipatas conglutinabant: & primũ labra foſſæ: deinde ipſum murum ad eundem modum: ſuper quem circa oras extruxerunt dietas ſingulariſas: altrinſecus conuerſas inter quas tantum intercapedinis relinquebatur: vt quadriga inter agi poſſet. Eius per ambitum centum portæ ſtabant æreæ omnes cum cardinibus itidem hoſtibuſq; a babylone octo dierũ itinere abeſt alia vrbs nomine Is: vbi fluuius eſt haud magnus eiuſdem nominis: qui ſe deuoluit in flumen euphratẽ. Hic itaq; fluuius Is vna cum aqua per multos reddit aſphalti bituminis grumos: quæ aſphaltus ad murum babylonis comportabatur. Hunc autem in modum babylon extructa eſt. Eius duæ ſunt plagæ: quas interfluit fluuius nomine Euphrates: qui magnus: & altus: & celer ex armeniis in rubrum mare decurrit. In hũc vterq; murus lacertos exporrigit. eiuſq; incuruæ vtriq; ripæ coctilibus lateribus p̃ maceria prætexuntur. Ipſa vrbs plena domibus eſt ternarum quaternarũq; contignationũ tecta in vias rectas cum alias tũ vero tranſuerſas: quæ ad flumẽ pertingũt. Ad quarũ ſingulas pro numero vicorũ portulæ factæ ſunt in maceria: quæ flumen ſpiebat: & ipſæ æreæ: & ad flumen idẽ ferentes. Et hic quidẽ murus lorica eſt: alter vero interior non multo q̃ hic debilior: ſed exilior. Hui⁹ babylonis multi quoq; aliquãdo reges extitere: quorũ mẽtionem exponendis rebus aſſyriis mentionem faciã: qui & muros ornauerunt: & templa: & inter eos duæ fœminę. Harũ prior quę quinq; ætatibus: ante poſteriorẽ regnauit vocata eſt Semiramis. Hæc per planiciẽ aggeres extruxit ſpectaculo dignos: cum antehac flumen eam omnẽ reſtagnare ſolitus eſſet. Poſterior regina Nitocris nomine extitit ſuperiore ſollertior. Cuius cum alia monumenta extiterunt: quę ego cõmemorabo: tum vero hoc quod animaduertens imperium medorũ ingens ac pacatum ſubactaq; ab his multa oppida: & inter hæc Ninum præmuniuit ſe omnibus q̃ potuit maxime: ante omnia fluuium euphratẽ: qui prius mediam ipſorum vrbem interfluens rectus erat tortuoſum reddidit foſſis ſuperius depreſſis adeo vt quẽdam aſſyriæ pagum nomine arderica ter influat: & qui nunc e mari per Euphratẽ babylonem verſus ſubuehũtur: ter ad hunc eundẽ pagum adplicent: idq; triduo. Et hũc quidẽ talẽ reddidit. Aggerẽ vero ex vtroq; fluminis labro adgeſſit viſu mirãdũ.

Babylonis cõſtructio.

Is vrbs.

Aſphaltus.

Euphrates:

De euphratis ortu variæ apud plynium opiniones libro. 5. ca. 24.

Semiramis.

Nitocris regina.

Ninus vrbs

Euphrates.

Arderica.

Tantæ eſt & magnitudinis & ſublimitatis. Multo ſupra babylonem aliquantulum ſeorſum a flumine effodit paludis cluuiē profunditate quidem ad aquā ſemper ducta: latitudine vero eī quoquo verſus trecentorū viginti ſtadiorū. Hæc foſſitia humus ad fluminis ripas adgeſta eſt: quē locū vbi depreſſit: crepidinē ambitus eius lapidibus induxit. Hæc duo vt flumen flexuoſum & lacuna tota foſſa eſſet ideo fecit vt fluuius per multos anfractus retentus ſedatior mearet: & nauigationes in babylonē eſſent tortuoſæ: & ex ipſis nauigationibus longus habitus lacunæ exciperetur. Ad hæc quæcunq; erat regio ad inuadendum opportuna: & compendiaria ex medis via hanc interſepſit ne medi commercio aſſyriorum ipſius negocia cognoſcerent. Et hæc quidē ex profundo circūiecit. Cæterum ex eis talem fecit cōmunitionem. Cū ſit vrbs in duas dirempta regiones fluuio medium tenente: quoties aliquis ex altera in alteram regionem tranſire volebat ſub regibus ſuperioribus: his neceſſe habebat nauigio trāſire: quod erat (vt reor) ſane odioſum. Huic rei iſta proſpexit ſiquidem vbi effodit effluuiū lacus aliud opere eodē monumentum ſui reliquit. Saxa prægrandia præcidit: quæ vbi in expedito fuerūt: & locus depreſſus in locum ipſum: quē depreſſerat omnem fluminis curſum auertit. Cum hic locus effoſſus impletur: interea priſtino alueo arefacto oras fluminis intra vrbem ac deſcenſus: qui ex portulis ad flumen ferunt: extruxit coctis lateribus eadem ratione qua muri extructi ſunt. Extruxit item circa mediam ferme vrbem pontē ſtantem ex iis quos effoderat lapidibus: ferro eos ac plumbo deuinciens. Hunc ſublicijs quadratis per quem babylonii tranſirent interdiu committebat: eaſdem noctu tollebat: hac videlicet cauſa: ne per noctem tranſeūtes mutua furta exercerent. Vbi lacuna repleta eſt flumine & opus pontis exornatum tunc fluuiū Euphratē e ſtagno in priſtinū reuocauit alueum: atq; ita pluſquam effoderat vſa eſt neceſſario facta: & pons in vſum ciuium extructus. Eadem regina hunc machinata eſt dolum. Supra portas vrbis celeberrimas in loco edito: atq; conſpicuo ſepulchrum ſibi extruxit: atq; his litteris inſcripſit. Si cui regnum babylonis poſt me futurorum fuerit pecuniæ penuria aperto ſepulchro ſumat q̄tūcūq; libuerit pecuniæ dūtaxat indigens aliter ne aperiat. Non .n. ſatius fuerit. Hoc ſepulchrū tam diu fuit immotū: dū regnū peruenit ad Darium. Is indignum eſſe ratus ſe neq; vti quippiā his porcis. (Ideo autem non vtebatur quod ſupra caput ipſius trāſeūtis mortuus ſitus eſſet) neq; ſumere pecunias repoſitas: &

Euphrates p varios āfractus fluit ſedatior eius.

Sūt q euphratē tradūt conuertiſſe cursum baris prefecti ope deductū vbi findi dīcitur teſte Plynio libro. 6. 26. cap. ne ſiliceet curſu babylonē infeſtaret p̄cipiti.

Alii codices habēt potestatē ſed erasa prorſus dictione reponēdum duxi pōtē ſtātem. Euphrates in priſtinū reuocatus alueū.

Darii auaritia.

Semiramis nō autē Nitocris Aluſ Darius

Auarorũ obiurgatio.

Labynit⁹ rex Choaſpes flu.

Suſa.

Cyrus in babylonem.

Gyndes flu.

Tigris.

Mãtieni mõtes.

Dardanei.

Opis vrbs.

Cyr⁹ gyndis iniuriã minat.

Gyndis fluuii riuuli.

eas ipſum prouocantes: reſeruauit monumentũ: in quo non quidẽ pecunias inuenit: ſed litteras ita dicentes. Niſi pecunia eſſes inexplebilis: & turpis lucri cupidus: haud aperuiſſes vrnas defunctorum: Talis extitiſſe hæc regina memoratur. Aduerſus cuius filiũ labynitum patris nomen & aſſyrię imperiũ habentẽ Cyrus exercitum duxit. Ducit autẽm rex magnũ exercitum: & be domi comparata re frumentaria atq; pecuaria. Portatur itẽ aqua ex flumine choaſpe: ſuſa præterfluente: quo vno ex omnibus fluminib⁹ rex potat. Cuius choaſpis aquã decoctã & in argentea vaſa diffuſam ferentes permultæ carrucæ quatuor rotarum mulis trahentibus aſſidue comitantur quocũq; ille proficiſcitur. Cyrus babylonem tendens vbi venit ad gyndem annẽ: qui in mantienis ortus montibus: per dardaneos in tigrim alterum amnem fluit: qui opin vrbẽ præterlabens rubro infunditur mari. Conabatur hunc fluuium gyndẽ traicere cũ non poſſit niſi nauibus traici. Interim ei quidam e ſacris equis candidis petulanter ingreſſus fluuium tranſire conabatur: hunc fluuius verticibus cõtorquens obruendo abripuit. Cyrus per q̃ ægre ferens hanc fluminis iniuriã illi cõminatus eſt ſe ſic redditurum eum tenuem: vt poſt hac facile vel a mulieribus tranſiri poſſet ne genua quidẽ tingentibus. Hæc minatus expeditione in babylonẽ intermiſſa copias ſuas bifariã diuiſit: dehinc alueos ad funiculũ deſignauit centenos: & octogenos vrinq; ad gyndis labra omnino conuerſos quos diſtributis copiis effodi iuſſit. Et opus quidẽ vt quod a tanta multitudine fieret perfici ebatur: tamen in eo faciendo eam æſtatẽ triuerunt. Cyrus vbi Gyndẽ mulctauit in tercentos & ſexaginta riuos diductum: & alterũ ver illuxerat. Ita porro ire babylonem pergit babyloniis eum ꝓducto exercitu ꝓſtolantibus. Qui vbi propius vrbem ille promouit cũ eo conflixerunt: prelioq; fugati in oppidũ ſe receperunt. Ii tamen quia cyrum iampridẽ aiaduerterant in quiẽtũ eſſe: viderãtq; omnes pariter gentes adgredientẽ: cõportauerant multorũ ſane annorũ cõmeatus. Ideoq; tunc obſidionẽ nullius momenti faciebãt. Et cyrus cũ iam longo tẽpore nihil admodũ res proficerent inops cõſilii erat. Tandem ſiue alius ei anxio ſuggeſſit: ſiue ipſi in mentẽ venit quid in rẽ eſſet ſic ſtatuit faciendũ. Inſtructis vniuerſis copiis: partim q̃ fluuius vrbẽ ingreditur: partim a tergo q̃ egreditur: ꝑcipit vt dũ cernerent alueũ poſſe tranſiri: illac vrbẽ inuaderent. Iſta inſtructis atq; admonitis ſuis cũ inutiliori exercitus parte abiit ad ſtagnum. Eo vbi peruenit: quæ babyloniorũ regina fecerat apud flumen: &

apud ſtagnũ quod erat palus eadem ipſe fecit. Nã reuocato flu
mine alueum eius priſtinum vado tranſibilem reddidit. Id tale
vbi actũ eſt: perſæ qui ad hoc ipſum inſtructi erant per alueum
vnde fluuius euphrates abſceſſerat: mediorũ fere femorũ tenus
grauiter babylonẽ introierunt. Quos babylonii ſi factum Cyri
prius aut audiſſent aut ſenſiſſent haud dubie contẽpto eorũ in
greſſu peſſimo exitio adfeciſſent. Nam obſeratis omnibus quę
ad flumen ferũt portulis: conſcenſiſq; ſeptis: ipſi pro ripis ſtan
tes illos progreſſos veluti in cauea excepiſſent. Nũc ex inopina
to eis perſæ aſtiterunt: & cũ rapti eſſent qui media vrbis inco
lebant babylonii: propter eius tamen magnitudinẽ non ſentie
batur (vt fertur) ab his qui circa extrema habitabãtur. Sed for
te quoniã dies feſtus eis eſſet exercẽdis choreis atq; oblectatio
nibus opera dabãt donec plane rẽ aiaduerterũt: Atq; ita pri
mũ capta eſt babylon. Cuius ciuitatis quãta ſit potẽtia cũ ex a
liis multis pandã: tũ vero ex hoc q; cũ regi magno omnis pla
ga: cui imperat: ſit diſtributa in ipſius atq; exercitus eius alimẽ
tum. p̃ter tributa ex duodecim q̃bus annus cõſtat menſibus q̃t
uor regio babylonia octo reliqs eum omnis aſia alit. Ita huius
regionis potẽtia tertiã aſiæ partẽ æquiparatur: & eius princi
patus quẽ ſatrappiã perſæ vocãt oium prouinciarũ lõge eſt op
timus: Adeo vt Tritæchimæ Artabazi filio q; pro rege tributũ
hoc exigebat ſingulis diebus ſingulæ argenti plenæ artabe pẽ
derentur. Eſt autẽ artaba mẽſura perſica capatior q̃ atticus me
dimnus tribus choenicibus atticis. Ad hæc erant ei peculiares
equi præter bello deſtinatos admiſſarii octingenti cũ equarum
quibus admittebãtur ſexdecim milibus. Nã ſinguli ad vicenas
admittũtur. Præterea canũ indicorũ tanta allebatur multitudo
vt ad præbẽda eis cibaria quattuor in eadẽ planicie magni vi
ci adtributi eſſent aliorũ tributorũ immunes. Atq; hæc præſi
dis babylonis peculiaria erant. In Aſſyriorũ terra parum pluit,
quod in ea frumenti germinat. Id demũ eſt: quod ex flumine ir
rigatur. Irrigatur autẽ ſeges & frumẽtũ prouenit non quẽad
modũ in ægypto flumine ſua ſponte in rura aſcẽdente: ſed ma
nibus atq; ſcrobibus irrigatũ. Etenim babylonica regio omnis
quẽadmodũ egyptiaca diſtinguitur in foſſas quarũ maxima na
tubus trãſiri poteſt ad ſolẽ hibernũ vergẽs ex euphrate exiens
in tygrim alterũ flumẽ iuxta qđ vrbs Ninus ſita erat. Hæc re
gio omniũ quas nos vidimus longe optima eſt dũtaxat feren
do frumento. Nã in arboribus ferendis: ficu: vite: olea nequaq̃
de principatu cõtẽdit. Cereris autẽ fructu procreãdo adeo fe

Babylonia obſidetur

Babylon a cy
ro capitur.

Dies feſtus
Ducende choreæ

Babylonii tertiæ p
artis eq̃paratur

Tritæchimas.
Artaba men
ſura.
Medimnus.
Choenix.
Admiſſarius.
ad vicenas
equas.

Aſſyriæ ſte
rilitas.

Tigris

Ninus.

omnis regio
aphima
ceteris fertilior
ferax

Milii ac ſeſa-
mi ꝓceritas.

Babylonia re
gio fertiliſſi-
ma.

Palmę baby-
lonię.

Palma maſcu
la.

rax eſt: vt nonꝝ non fera ducena reddat: & vbi præſtãs bonita-
te ſe vincit etiã ad tricena. Quatemũ ferc digitorũ latitudine
triticeis atq; ordeaceis foliis. Milii vero ac ſeſami procerita-
tẽ iſtar arborũ (& ſi mihi cõpertam) tñ memorare ſuperſedeo
ꝓbe ſciẽs his qui nũꝝ babyloniã regionẽ adierũt: q̃ de frugife-
ris dicta ſunt ꝑ q̃ incredibilia viſum iri: Oleo ventiq; vtũtur ni-
ſi qđ ex ſeſamis faciũt. Sũt eis paſſim ꝑ oẽm regionẽ palmę ſua
ſponte naſcẽtes pleræq; fructiferæ: ex qbus & cibos & vinũ &
mel cõficiũt curãtes more ficorũ. Harũ vt aliarũ arbor̃ græci
maſculas vocãt: quarũ fructũ his q̃ palmulas ferũt adligant: vt
illine prodiẽs culex palmulas penetrãs cogat matureſcere alio
qui occaſuras. Muſculæ enim in fructu culices ferũt: quem ad-
modũ caprifici. Vento ad id qđ ex oĩbus quæ de ea regione ſe-
cundũ ipſam vrbẽ mihi ſummo miraculo eſt diſſerendũ. Naui-

Babylonio
nauicula.

gia illor̃ quæ per flumẽ cõmeant babylonẽ oĩa ſunt orbicula-
ta atq; corriacea: quæ pecuarii armenii: qui ſupra aſſyrios incó-
lũt. ex cæſis ſalicibus faciũt inſtruũtq; pellibus nudo illarũ ex-
trinſecus poſito in modũ ſoli: neq; puppe diſcreta: neq; prora
acuminata: ſed in ſpeciẽ clipei magis orbiculata: Tale nauigiũ
ſtramentis ſtipatũ fluuio deferendũ permittũt: cũ aliis rebus tũ
vero doliis e palmularũ vino onuſtũ dirigentibus illud duob⁹
cũ totidẽ palis quor̃ alter introrſum palã trahit alter exterius
pellit. Fiũt aũt nauigia hæc & magna admodũ: & minora: quo
rũ maxima quæq; ferũt põdus quinq; miliũ talentorũ ſingula
ſingulos aſinos viuos int⁹ habẽtia: maiora & iã plures. In quos
illi poſtq̃ nauigãtes babylonẽ peruenerũt: onuſq; diſtraxerunt:
lignaq; nauigii: atq; omnia ſtramẽta adduxerũt: pelles cõgerũt:
& eos in armeniã agitant. Aduerſo enim flumine nauigari præ
illius rapiditate nullo pacto poteſt. Qua ex cauſa nõ ex lignis:
ſed ex pellibus nauigia fiunt. Idẽ vbi aſinos agitando in arme-
niã redierunt: alia ad eundẽ modum nauigia cõparant. Et na-
ues quiẽ eorũ tales ſunt. Amictu autẽ tali vtũtur Duabus ami-

Babylonio
cultus.

ciũtur tunicis: vna linea vſq; ad pedes demiſſa. Altera ſup hanc
lanea: poſtremo cãdida & breui penula circundantur. Calceos
gerunt gentis more ſoleis thebanis ſimillimos: Capita haben-

Babyloniis
ſceptrũ geſta
re ſine inſig-
ni nephas ẽ.

tes comata mitris redimiunt vnguentis toto corpore delibuti
anulũ ſignatoriũ ſinguli geſtant: & ſceptrũ effabrefactum: cui
ſuperſtat aut malũ: aut roſa: aut lilium: aut aquila: aut aliud quip
piã. Nam abſq; inſigni geſtare ſceptrũ ipſis nefas eſt. Atq; hic

Babylonio
leges.

eorum corporis eſt cultus. Leges vero quæ conſtitutæ ab ipſis
hæ ſunt. Vna quidẽ prudentiſſima. Altera aũt quantũ ego ſen-

tio: qua henetos ex illyriis audio vti per singulos pagos. Semel quotannis ista fiunt. Vbi virgines effectæ sunt nubiles eas congregant: & vniuersos ynũ in locũ conducunt: quas circunsistente virorum frequentia surgens præco sigillatim vẽdit: sed primum pulcherrimam omnium secundum hanc vt q̃ plurimo venditur auro. Aliam euocat: quæ post illã est specioſissima. Vẽduntur autem in contubernium quarum pulcherrimas quasq; babylonii: qui locupletes. & iidẽ cælibes sunt mercanturvt qsq; licitando alterũ superat. At ex plebe qui sunt cælibes his nõ est opus pulchra forma: ideo pecunias ac turpiores adipiunt virgines. Nam præco vbi virginum specioſiſſimarum peregit venditionem: excitat deformiſſimam ſi quis illorum mercari volentes exiſtat: edicitq; quiſquis velit quam minimo auri sumpto eam in matrimonium habere donec illi qui minimo cõtentus est fœmina addicitur. Ita aurum ex specioſis virginib⁹ conficitur: & per easdem cuicunq; volenti deformes ac debiles collocantur. Quarũ nullam cuiq; emptori fas erat sine fide iusſoribus abducere: sed datis fideiuſſoribus de contubernio vxoris: ita demum licebat abducere: ſi de hoc non conuenichat. lex lata erat vt aurũ ille redhiberet. Qui etiam ex alio pago venientibus licebat vxorem mercari ſi vellent. Hæc apud eos honeſtiſſima lex erat quę tamen non perſeuerauit: Nouiſſime aliud qdam excogitauerunt ne quis fœminas iniuria adficiat: neve qs aliam in vrbem abducat. Nam poſtea q̃ expugnati male adcepti sunt: remq; domeſticã abſumpſerunt: vnuſquiſq; plæbeus ob victus inopiam filias suas adigit ad queſtum corpore faciendũ alteram item ſapienter condiderunt legem languentes efferendi in forum. Neq; n. medicis vtũtur: vt de illorũ languore consulant qui eos adeunt: ſi qs & ipſe eundem paſſus est morbũ: aut alium vidit patientẽ. hæc viri qui illos adeũt conſulũt: hortãtq; ad ea q̃ ipſi faciendo effugerint ſimilẽ morbũ. aut aliũ nouerint effugiſſe. Nec fas est cuiq̃ languentes preterire ſilentio. nec anteq̃ exploraverit quonam laboret ille languore. Sepulchra eiſdem in melle ſunt: luctus funebris illi ægyptiorum perſimilis. Quoties cum vxore miſcetur vir babylonius adhibito thymiamati adſidet: & ex aduerſo mulier idem facit. Sub diluculũ ablutur ambo: nullũ vas priuſq; ſe abluerũt tacturi. eadẽ & hęc arabes faciũt. Hęc ſũt babyloniorũ inſtituta. Quoꝝ tres ſũt famiſ: q̃ nullo alio niſi piſcib⁹ victitãt. Quos captos vbi arefecerũt ad ſolẽ hoc faciũt. In pilã deiciũt: ac piſtilis pinſunt. Deide liteis cõſeruãtvũ qſqs vult cõſpergit: offãq; facit: quã i modũ

Babyloniæ puellæ.

Babylonii medicis non vtuntur.

Babyloniorũ ablutio poſt coitum.

Babyloniorũ ægri.

Babyloniorũ ſepulchra.

Hic mos abaſteranis ex venuſto egyptiorũ ritum obſeruatur vt ſtrabo in tertio ſcribit.

Cyrus in massagetas. Massagetæ.

panis torreat. Cyro post hanc gentẽ ab eo subactam: incessit cupido massagetas in suam potestatẽ redigẽdi quæ gens fertur & magna esse & robusta ad auroram solisq; ortũ sita trans araxem fluuiũ regione issedonorum virorũ. Sunt qui dicant eam scythicæ nationis. Araxes Istro maior: & idem minor esse memoratur: & in eo frequẽtes insulæ lesbo pares magnitudine: & homines qui illos incolũt æstate vesci radicibus quibuscũq; quas ipsi euellunt. Arborum autẽ fructus quos maturos comperiunt in cibum reponere quo per hyemẽ vescantur. Apud eos etiam inueniri arbores talem fructum ferentes: qui iactus in ignem ab his: qui ad se calefaciendus cõuenerunt foco circũsedentes incenso igne sic ebrios reddit odore suo: vt vinũ græcos. Et eo vehementius quo plus eius fructus fuerit iniectum quoad cõsurgatur ad tripudiandum: ac perueniatur ad cantũ. Atq; hæc fertur eorũ esse viuendi cõsuetudo. Araxes porro fluuius a mãtienis quidem vnde & gydes: quem Cyrus in trecentos ac sexaginta diduxit riuos fluit: sed per sexaginta ora prorumpens: q̃ vno excepto in paludes: eluuieq; euoluitur: vbi feruntur homines habitare: qui crudis victitent piscibus & pro vestibus vtantur vitulorum marinorũ pellibus. Reliquũ illud per apertum fluit in mare caspiũ quod mare per se est: nec vllo cum alio cõmiscetur. Nam & illud quod græci omne pernauigant & id q̃d extra colũnas vocatur atlanticũ & rubrum idem est mare. Caspium vero alterum ac per seipsum est longitudinis quindecim dierũ cursu nauis quæ remis vtatur: latitudinis vbi spaciosissimũ est octo dierum: qua ex parte ad vesperũ vergit caucaso patentum monte cum maxime vastitatis: tum summæ altitudinis multas atq; in se omnifarias gentes habẽte: ac pleraſq; omnes agresti materia victitantes: vbi arborum frondes his quæ sunt apud nos similes feruntur esse quibus contusis & aqua dilutis illi animalia sibi p vestes inscribere dicũtur: eaq; animalia nũquam elui: sed perinde atq; ab intio essent intexta sic cum reliqua lana veterascere. Hos quoq; hominũ concubitus sicuti pecorum in propatulo esse: & ad vesperã quidẽ vigens hoc mare quod caspium vocatur caucasus cohibet: qua vero parte vergit ad auroram orientẽq; solem planicies excipit prospectu immẽsæ magnitudinis. Quam spacioſam planiciem non ex minima parte massagetæ possident: quibus bellum Cyrus inferre cupiebat multis ac magnis sollicitatus incitatusq; cãis. Primũ sua genitura: quod videbatur maius: quidẽ homine esse. Secũdo loco fœlicitate qua fuerat vsus aduersus hostes. Quãcũq; n. gẽtem

Araxes.

Caspiũ mare

Atlanticum mare.

Rubrũ mare.

Caucasus.

Concubitus in ꝓpatulo.

Caspiũ mare

Cyrus innaſerat: ea gens nullo pacto potuerat euadere. Erat au tem maſſagetarũ regina defuncto viro Tomyris nomine: Ad quam in coniugiũ petendam cyrus miſit verbo dũtaxat volẽs eam habere vxorẽ. Animaduertens illa nõ ſe in coniugium. ſed regnũ maſſagetarũ peti: adceſſum cyro interdicit: poſtea cyrus eũ dolus non ꝓcederet: progreſſus vſq; ad araxẽ aperte infeſto cũ exercitu in maſſagetas tẽdit: Flumẽ põtibus iungit qbus co pias traiiciat factis ex nauib⁹ turres deſuper ædificãs. Ad quẽ in hoc labore occupatũ tomyris caduceatorẽ miſit qui diceret. Rex medorũ deſine incũbere: in qua incũbis neſcius an iſta quę conſtituiſti tibi conducibilia erunt. Omiſſo incepto apud tuos ipſius regna. & nos ſine finiũ: quoꝝ ſumus principes eſſe. Verũ tu admonitionibus his vti noles: & oſa males q̃ ociũ. Quod ſi tantopere adfectas laceſſere maſſagetas. fer quã ſuſtines erũ nã: ſed deſiſte iungere fluuiũ a quo nobis tridui itinere digreſſis traiicito in noſtrã regionẽ. Aut ſi maius nos excipere in veſtrã tu hoc idẽ facito. Hæc vbi cyrus audiuit adcitis perſarũ primoribus coactiſq; in mediũ rẽ proponit cõſulens vtrũ ſibi agẽ dũ cõſtituerent. Illorũ in idẽ cõuenere ſententię iubentiũ recipi in ipſorũ regionẽ cũ ſuo exercitu tomyri. Quã ſentẽtiã Crœſus lydus cũ adeſſet: improbat in cõtrariũ diſſerẽs his verbis. Equidẽ tibi rex etiã antea dixi quandoquidẽ Iuppiter tibi me tradidit: quid animaduertero erratũ in tua domo: id oẽ me ꝓ viribus aduerſurũ. Nã meæ ruinæ & ſi ingratæ: mihi tñ extitere diſciplinæ: Si tibi eſſe videris imortalis & eiuſmodi exercitui preeſſe: nihil eſt opus vt meã tibi dicã ſententiã. Sin vero te quoq; agnoſcis hoiem & iſt⁹ eiuſmodi preeſſe: illud in primis diſcito humanarũ rerũ circũ eſſe: qui rotatus ſemp eoſdẽ fortunatos eſſe non ſinit. Ideoq; de hac quã propoſuiſti re ſecus ego atq; iſti ſentio. Si.n. hoſtes in terram noſtram volemus excipere: id tibi ex hoc periculũ erit: ne fugatus omne amittas imperiũ: quia haud dubie victores maſſagetæ nõ ſe retro fuga recipient: ſed tuas prouincias adoriẽtur. Victor autẽ tu nõ adeo multũ vincis: q̃ multũ ſi traiiciens in terrã illoꝝ victis maſſagetis inſtabis fugientibus. Hoc.n. pro illo ſubſtituto cõſilio: vt vi ẽo hoſtiũ recta pergas ad ſubigendũ Tomyridis regnũ. & qui dẽ ſine duce. Deforme eſt.n. atq; intolerabile Cyrũ cãbyſis filium mulieri cedentẽ detractare pugnã. Itaq; mihi placet traiectis copiis procedere eouſq; dũ illi in occurſum prodeant: atq; deinde ita faciendo dare operam vt illos ſuperemus. Nãq; vt

ego audio maſſagetæ bonorũ ſunt perſicorum inſueti: & magnorũ cõmodorũ expertes. His ergo viris ꝓpone in noſtris castris inſtructarũ adfatim epularũ magnavi pecorũ interfecta: cũ magna etiã vi poculorũ vini meri atq; oĩs cibariorum generis. Hoc vbi fecerimus imbecilliſſimis qbuſq; militũ ibi relictis cũ reliqs ad flumẽ nos recipiam⁹. Quib⁹ tãtis bonis illi cõſpectis (niſi me fallit opinio) ſe ad ea cõuertẽt. Vñ nobis ſuperit facultas magnas res perpetrãdi. Atq; hæ quidẽ in diſcuſſionẽ venere ſententiæ. Cyrus aũt priori repudiata: Crœſiq; ꝓbata ſentẽtia idixit Tomyri vt retrocederet: vtpote aduerſus illã traiectu ro. illa quãadmodũ a principio ſpoponderat regreſſa ẽ. Cyrus in Cãbyſis filii ſui (cui regnũ tradebat) manus præbuit croeſũ: ac maiorẽ in modũ vt hoiem honore beneficiuſq; proſequeret præcepit: ſi ſua aduerſus maſſagetas traiectio non recte cederet. Hæc vbi præcepit: eoſq; remiſit in perſidẽ: ipſe cum copiis ſuis flumẽ traiecit. Tranſmiſſo Araxe vbi nox aduenit: vidit ꝓ quietẽ talẽ viſionẽ. Videbaꝫ Cyrus in ſomniis cernere maximũ natu filiorũ Hyſtaſpis habentẽ in humeris alas: quarũ altera aſiam: altera europã inumbraret. Erat Hyſtaſpi achæmenoidi ex ſameni filio ex liberis natu maximus darius: tũc ferme viceſimũ ætatis annũ agẽs in ꝑſide relictus q; non maturus militiæ eſſet. Experrectus Cyrus viſum ſuũ intra ſe retractabat: qđ cũ ei magni momẽti videretur vocato hyſtaſpi remotis arbitris i qt. Filius tuus hyſtaſpes mihi atq; regno meo inſidiari ꝺepreheſus eſt hoc vnde ꝓcul dubio nouerim: ꝓ me noſcas licet. Dic mihi q; mei curã gerũt: q̃eunq; euẽtura ſunt oſtendũt. Siquidẽ ꝓxima nocte inter quietẽ vidi liberoꝝ tuoꝝ natu maximũ in humeris habẽtẽ alas: quarũ altera aſiã. altera europã inũbraret. ex quo viſo nulla tergiuerſatio ẽ quin ab illo mihi tendãtur inſidiæ. Qua ꝓp tu q̃ raptiſſime in ꝑſidẽ reuertere: facitoq; vt eũ ego ſubactis maſſagetis illud rediero: filium tuũ mihi ſiſtas ad cauſam dicendã Et Cyrus quidẽ hæc locutus eſt ſcilicet q; ſibi inſidiari Dariũ ſuſpicabaꝫ. At dæmon ei portẽdebat ipm ibi mortẽ oppeturũ: & eius regnũ ad Dariũ eſſe peruenturũ. Reſpondẽs illi hyſtaſpes abſit (inquit) rex vt quiſpiã vir genere ꝑſes tibi moliatur inſidias. Qui ſi qs ſit: is primo quoq; tempore morte mulctetur. Tu. n. perſas ex ſeruis liberos: ex ſubditis aliorũ hominũ dominos effeciſti. Quod ſi qua tibi viſo filiũ meum indicat rebus nouis contra te ſtudentem. ego tibi eum exhibeo pro tuo arbitratu vtendũ. Hoc reddito reſponſo hyſtaſpes atq;

Cãbyſes cyri filius.

Crœſus cãbyſi traditur.

Cyri ſomniũ Hyſtaſpes.

Darius.

Cyri ſomnii portenſio.

araxe traiecto progreſſus vnius diei inter:q̄ Crœſus admonue
rat exequitur relictiſq; illic in belli parte copiarū mox cū expe=
dita manu ad araxem reuertitur. Hos itaq; relictos ex cyri exer
citu adgrediēs tertia maſſagetani exercitus pars ſeſe defenſan
tes interimit. Eadē cōſpecto epularū adparatu poſt aduerſario
rū cædē ad epulandū diſcūbit: refertaq; cibo ac vino ſoporatur
perſæ ſuperueniētes horū multos occidunt multoq; plures vi=
uos capiūt: cū alios: tū vero ducē eorū reginæ Tomyridis filiū
cui nomē erat Sargapiſes. Tomyris cognito exercit⁹ ac filii ſui Sargapiſes
caſu miſſo ad cyrū caduceatore ita inquit. Inexplebilis cruore capitur.
cyre ne ſpūs tollas ex hoc qđ actū eſt. Si fructo vicino: quo ipſi
diſtenti adeo deſipitis: vt deſcēdēte in corpus vino impröba a
vobis verba fundantur: Tali veneno filiū meū viciſti dolo non Magnanima
prælio ſuperior. Quare meū admitte conſiliū bene tibi conſulē Tomyridis
tis. Abi reddito mihi filio ex hac regione ferens impune q̄ ter verba.
tiā maſſagetarū partē ꝓfligaſti. Quæ niſi feceris per ſolem iuro
maſſagetarū dominū fore: vt ego te (& ſi inſatiabilē cruore) ta=
men ſatiem. Hæc verba ad ſe perlata Cyrus pro nihilo habuit.
Filius reginæ Tomyridis Sargapiſes: vbi vino laxatus didi= Sargapiſis
cit ſe in malo eſſe: exorauit a Cyro vt vinculis ſolueretur. Sta= mors.
timq; cum ſolutus eſt: ac manuum compos effectus ſeipſum in=
teremit. Atq; hic quidem talem obiit mortem. Tomyris au= Diodorus &
tem quando cyrus ipſam non auſcultaret: contractis ſuis co= trogus hanc
piis ita conflixit cum Cyro: vt hanc pugnam ex omnibus quę ſcytharū regi
inter barbaros extiterunt acerrimam cēſeam extitiſſe: quamq; nā dicūt ſed
ita geſtam fuiſſe adcipio. Primum vtroſq; ſpatio inter ſe diſtā ſcytas ꝓ maſ
tes ſagittas egiſſe: deinde ſagittis abſumptis concurrentes lan ſagetis intel
ceis pugionibuſq; fuiſſe confertos: ac diu pugnantes perſtitiſſe legi dicit ſtra
neutris fugere volētibus. ad extremū maſſagetas ſuperiores ex bo in. II.
titiſſe: ibiq; cum per magnam exercitus perſici partem. Tum ve Cyri mors.
ro Cyrum ipſum occubuiſſe: cum vnum de triginta omnino cyri ānos. 29
regnaſſet annos. Cuius cadauer inter cæſorum perſarum ſtra= in regno.
gem Tomyris exquiſitum cum inueniſſet: caput in vtrem de= Diodor⁹ ſcy
miſit quem humano cruore compleuerat: mortuoque inſul= tharū reginā
tans inquit. Tu quidem meum viuentis & in pugna victri= cyrū ſupatū
cis filium perdidiſti dolo captum. At ego te prout intermi= captūq; cruci
nata ſum cruore ſaturabo. Hæc de Cyri vitæ exitu: de quo adfixiſſe ſcri
cum multa referantur: is qui mihi maxime veriſimilis vide= bit.
tur a me commemoratus eſt. Maſſagetæ & amictum gerunt: & Maſſagetarū
victū habent ſcythico ſimilē: ex equis præliantur: & pedibus. ritus.

Sãgares ideſt pugiones.

Vtroq; n. genere valent ſagittarii item atq; haſtati ſangare hoc eſt pugiones e more geſtãtes. in omnibus auro vtentes & ære. Vtuntur nãq; ære in omnibus quæ ad haſtas: ad pharetras: ad ſangares pertinent. Auro autem in cunctis q̃ ad capitis ad balteorum: ad axillarum ornamentum ſpectant. Equorum itidem pectoribus æreos thoraces circundant. Circa frenum frenaq;: & phaleras aurum adhibent. Ferro atq; argento nihil prorſus vtentes: quorum in regionẽ cum immenſa ſit auri atq; æris copia: ferri tamẽ atq; argenti nihil eſt. Moribus his vtuntur. Singuli quidem vxorem ducunt: ſed ea cõmuniter vtuntur. Nam quod græci memorant facere ſcythas: id non ſcythæ faciunt: ſed maſſagetæ. Siquidem vir maſſageta quoties libidine capitur mulieris, ſuſpenſa ad plauſtrum pharetra ſine pudore cõcũbit. Terminus vitæ nullus eis propoſitus eſt: vbi quis admodũ ſenuit: eum conuenientes proximi quiq; cognati immolant: & cum eo aliquot pecudes: quarum carnibus pro epulo vbi decoxerunt veſcuntur: quod genus obitus apud eos beatiſſimum habetur languore extinctos non edunt: ſed terra operiunt loco damni putantes q; ad immolationem nõ venerunt. Nihil omnino ſerunt: pecoribus victitant. piſcatuq; qui eis abunde ex araxe fluuio ſuppeditat: ac lacte quod potitant. Ex diis vnũ Solem venerantur: cui equos immolãt. Hic autem eſt eis mos ſacrificandi: vt deorum pernicioſiſſimo e pecoribus omnibus pernicioſiſſimum mactent.

Maſſagetarũ vxores.

Maſſagetæ ſenes immolantur.

Strabo in. II. maſſagetas mortuos morbo non operire terra ſed abiicere vt dignos q a feris deuorẽtur dicit.

Sol deus.

Equi ſoli immolantur.

¶ Herodoti Halycarnaſei Hiſtoriarum Liber Secũdus: qui inſcribitur Euterpe Laurentio Vallenſe Interprete.

Cãbyſes Rex Caſſandana. Pharnaſpus.

Cambyſes eius filius & Caſſandanæ Pharnaſpo genitę: quam ante virũ defunctam Cyrus & ipſe ingenti luctu ꝓſecutus eſt: & cęteris quibus imperabat: lugeri pręcepit. His parẽtibus ortus Cambyſes cum Iones & æoles ꝓ hereditariis ſibi ſeruis exiſtimaret: aduerſus ægyptios fecit expeditionem cõparato cum ex aliis: tum vero e greeis: qb⁹ dãnabatur exercitu ægyptii prius q̃ apud eos regnaret Pſammiethicus: omniũ hominũ ſe priores extitiſſe arbitrabãt: verũ Pſammiethico regnũ adepto cũ inceſſiſſet cupido noſcẽdi: qui iã primi hominũ extitiſſent: ex eo tempore putauerunt

Pſammiethicus Rex. Aegyptii hominũ primi. Ariſtophanes ſcribit nõ ęgyptios: ſed

phrygas q̃ ſe priores extitiſſe: ſe vero q̃ cęteros. Enũero Pſam' miethicus vbi ſciſcitãdo quinã primi hominũ extitiſſent nullũ exitũ inuenire poſſet: huiuſmodi rẽ machinatur. Pueros duos ex humilibus parẽtibus recẽs natos tradit paſtori inter pecora educandos: hunc in modũ iubens neminẽ corã eis vocẽ vllam edere ſolitaria in caſa ambos ſibiipſis reliqui eiſdẽ in tempore capras admoueri: vbi lacte expleti forẽt: alia adminiſtrari. Hæc ideo faciebat iubebatq; Pſammiethicus q; cuperet expueris vbi inarticulate vagire deſiſterẽt: audire ſi qua vox prima erũperet ꝑput & contigit. Nã vbi bimatus exactũ eſt tẽpus paſtori q hæc adminiſtrabat aperienti ianuã atq; intrãti: ambo infantes porrectis manibus ꝓcidẽtes beccus clamabãt. Quod primo audiens paſtor obticuit. Cũ vero crebrius adeunti & obſeruanti idẽ verbũ frequẽtaretur: ita demũ re dño indicata iuſſus ab eo pueros adtulit: ex hibuitq;. Quos cũ & ipſe Pſammiethic' audiſſet: percõctabatur qnã homines beccus qppiã adpellarẽt. Hæc pcõctãs cõperit phrygas ſic panẽ adpellãtes. Tali negocio argumẽtati phrygas ſe priores extitiſſe ægyptii conceſſerũt. Quod ita actũ eſſe equidẽ ex ſacerdotibus Vulcani: qui ſunt memphi audiebã. Greci tñ alia multa & inepta memorãt Pſammiethicũ pueros educãdos curaſſe apud mulieres: quarũ linguas præciſſet. Hactenus de puerorũ educatione referebant. Alia quoq; apud mẽphim audiui ex Vulcani ſacerdotibus. cũ qbus in colloquiũ veni. Quinetiã harũ ipſarũ rerũ gratia & thebas & heliopoli ideſt Solis vrbẽ me cõtuli animo cognoſcẽdi nũquid cõſentanea forẽt his q̃ mẽphi dicerẽtur. Nã heliopolitani ferunt ægyptiorũ eſſe ſollertiſſimi. atq; ex iis narrationibus q̃ ad rem diuinã pertinẽtia audiui ea nõ libẽter enũciauerim. niſi ipſorũ tantũmõ nomina exiſtimãs oẽs homines idem ſentire de his. Quorũ quicqd cõmemorabo id oratõe coactus cõmemorabo. Quæ ãt humanarũ rerũ ſunt: hęc ita referebãt inter ſe conſtare omniũ hominũ primos ægyptios annũ cõpiſſe diſtinguẽtes eũ in duodecim tẽpoꝛa mẽſes. idq; cõperiſſe ex aſtris eo ſciẽtius vt mihi videtur hoc agẽtes q̃ greci: q; græci qdẽ tertio quoq; ãno intercalarẽ mẽſem itroducũt tẽporis gratia. Aegyptii vero tricenis diebus quibus duodecim mẽſes taxãt adiiciũt huic nũero quot ãnis qnos dies. Vñ eis rõ circuli temporũ conſtat eodẽ redeũtis. Aegyptios quoq; primos duodecim deorũ cognomina cenſuiſſe & ab illis græcos fuiſſe mutuatos. Item primos diis & aras & ſimulachra & delubra ſtatuiſſe: quin etiã animalia

arcades cum phrygib' de antiqtate certaſſe Claudianus tñ in .2. eutropiũ herodoto ſuffragatur.

Pueri duo clã nutriti.

De prima hominum origine nõ parua apud diodorũ & alios eſt diſſentio.

Beccus. i. panis.

Heliopolis.

Heliopolitani ægyptioꝝ ſollertiſſimi.

Ann' ægyptiorum.

Aræ primæ.

Simulachra deorum.

Menes Rex primus.

Myrios ſtagnū.

Strabo.

Aegyptiacæ regionis natura.

Selbonidis ſtagnum.

Caſſius mōs.

Paraſangæ Schœni.

Iuppiter olympius.

Pyramidum lapidicinæ.

Memphis.

in ſaxis ſculpſiſſe: quarum rerū pleraq; ita effecta opere demōſtrabā. præterea primū mortalū regnaſſe Menē: ac ſub eo oēm ægyptū preter thebaicā plagā paluſtrē fuiſſe: ex eaq; nihil eoſq; ſupra ſtagnū myrios extant extitiſſe: in qđ ſtagnū a mari per flumen ſeptē diebus nauigatur. Atq; de regione bene mihi dicere videbātur. Manifeſtū.n eſt ei: qui ſi antea non audierit: tamen inſpexerit modo ſit ſollertia præditus ægyptū inquā græci nauigāt adceſſionē eſſe terræ ac fluminis donū: quin etiā loca ſupra ſtagnū hoc ad triū vſq; dierū nauigationē: de qua nihil amplius cōmemorabāt. Eſt autē & aliud tale. Nā ægyptiacæ regionis huiuſcemodi natura eſt. Iā primū cū ægyptū verſus in alto curſum tenes procul ab ea adhuc diurnæ nauigationis ſpatio patieris ſenſum ceni etiā in aquavndeci alta paſſus: quę res declarat eatenus eſſe humi adgeſtū. Ipſius aūt ægypti lōgitudo ſecundū mare ſexaginta ſchœnorū id eſt funiculorū: quē admodū nos ægyptū diſtinguimus a ſinu plithinete: ideſt latitio: vſq; ad ſtagnū Selbonidis: ad qđ mons caſſius vſq; ptingit. Itaq; ab hac parte ſexaginta ſchœni ſunt. Et .n. q modicū terræ poſſidēt mētiuntur illā paſſibus: qui minus inopes terræ ſunt metiūtur ſtadiis qui multū poſſidēt paraſangis: qui plurimū ſane ſchœnis. Cōſtāt autē paraſangæ trieenis: ſchœni ſexagenis ſtadiis. Ita erat ægyptus ſcđm mare ſtadiorū triū milium ſexcentorum: hinc ad heliopoli mediterranea verſus ægyptus ſpacioſa eſt. ſupina oīs & aquarū inops ſimul ac limoſa. A mari ad heliopolim eundo p ſuperiora eiuſdē pene ſpacii intereſt cuius ab athenis illud quod ab ara dnodecim deoꝝ fert piſam: & ad delubrū iouis Olympii: q̄ itinera ſigs computet. inueniet aut parū quidđ differre: quo minus paria ſint: at non amplius qn decim ſtadiis. nā viæ (quæ ex athenis piſam fert) qndecim ſtadia deſunt: quo minus ſit mille & quingētorum ſtadiorū. At ea quæ a mari ad heliopolim ducit: hunc ſtadiorum numerorum cōplet. Ab heliopoli per ſuperiora eundo ægyptus anguſta eſt. Nā qua parte mons arabiæ exporrigitur ab aquilone ferens ad meridiem atq; ad auſtrū ſemp per ſuperiora pertingit ad mare: quod rubrū vocatur: vbi inſunt lapidicinæ ad pyramides quæ ſunt apud mēphim excīſæ: ab hac quidē parte deſinens mons declinat in quæ dictum ē. Qua vero parte productior ſe ipſo ē duorum ego audiebam menſium itineris eſſe ab aurora ad heſperum: & eius extrema: quæ ad auroram vergunt feracia turis eſſe. Atq; hic quidem mons talis eſt. Quo autem latere aphricā

ægyptus ſpectat: alius mons ſaxeus extenditur: in quo pyramides ſunt ſabulo obſitus eodem modo quo arabici montis tractus qui ad meridiem fert. itaq; quod ab heliopoli non ita multorum ſpaciorum eſt quod modo ægypti ſit: ſed quattuor dūtaxat dierū nauigatione: Aegyptus anguſta eſt inter eos quos dico montes quod inter capedinis campeſtris eſt terra ſtadiorum ferme vt nihil videtur qua parte arctiſſima eſt nō amplius ducentorū e monte arabico ad eum qui dicitur punicus. Illinc rurſus ægyptus laxa eſt: atq; ita ſitus regionis natura comparatus eſt. Ab heliopoli autem ad thebas nouē diebus nauigatur ſpatio quatuor milium octingentorum & ſexaginta ſtadiorum hoc eſt vnius & octoginta ſchœnorū. q̄ egyptia ſtadia collecta ſcdm quidē mare ſunt: prout a me ſuperius indicatum eſt: tria milia ſexcenta: q̄tum vero maria ad thebas mediterraneū eſt indicabo. Sunt. n. ſex milia ac centum viginti ſtadia. A thebis autem ad vrbē nomine elephantinā octingenta viginti. Huius igitur regionis q̄ a me dicta eſt pleraq; pars vt & ſacerdotes aiebant & mihi ipſi eſſe videbatur acquiſiticia ægyptiis eſt: ſiquidem q̄ inter p̄dictos montes ſupra mēphin vrbē poſitos medium eſt: videtur mihi ſinus maris aliquādo fuiſſe quēadmodū ea q̄ ſunt circa iliū & teuthraniā/ & epheſū: & mæandri planicies: vt hæc parua magnis cōparent: quoniam nullum eorū fluminū: quę has regiones oblimauerunt: dignū eſt cōparari vni ex ſeptem oſtiis nili magnitudine. Sunt & alii fluuii nequaquā ad magnitudinē nili: qui magna opera ediderunt: quorū noīa poſſem referre: cū alii tū vero Achelous: qui p acarnaniā fluēs in echinadū inſularū mare iam eas media ex parte fecit continentē. Eſt autē arabicę regionis nō procul ab ægypto ſinus maris productus ex eo quod rubrū vocatur longus ita atq; arctus vt differendo oſtendā, plixitas quidē inchoando nauigationē ex inacho in amplum æquor conſumit quatuor dies remigationis latitudo vero vbi ſinus ampliſſimus eſt dimidiatū diē nauigationis: in quo ſinu quottidie reciprocatio aquarū: & vadoſum æſtuariū eſt. Aliū huiuſmodi arbitror ſinum in ægypto extitiſſe: quorū alter mare ad aquilonē habet æthiopiā verſus: alter arabicū: de quo differere pergā ferens ex auſtro in ſyriā qui pene inter ſe ſuos receſſus terminat exiguo quodā terræ interuallo direpti. Quod ſi in hunc arabicū ſinū nilus velut alueum ſuum cōuertere: quid enim prohibebit aſſidue fluētē quin intra viginti milia annorū illū oblimet: Ego enim credo intra decē

Aegyptus anguſta

Mōs arabicꝰ
Mons punicus.
Heliopolis.
Thebæ.
Elephantina vrbs.
Ilium
Teuthrania.
Epheſus.
Meādri planicies:
Archelous.
Acarnania.
Echinades inſulæ.

milia annorũ: qui ante me natũ tranſierũt ſiccubi ſiccanea facta ſunt nimirũ & ſinũ ſicaneũ fieri poſſe etiã multo (q̃ hic eſt) ma iorẽ a tãto flumine atq; ita operoſo. Itaq; quæ de ægypto a referentibus audiui: ea & ipſe ita habere exiſtimo. Quippe cũ vide am & ægyptũ eſſe exporrectã a terra cõtigua: & cõchylia exiſte re in montibus: ac ſalſuginẽ exudare: q̃ etiã pyramides corrũpat: & montẽ hunc: qui in egypto imminet mẽphi harenas ſoſas habentẽ. Præterea regionẽ hãc nulli alteri conterminæ aut arabiæ: aut aphricæ: aut ſyriæ aſimilẽ eſſe. Etenim arabiæ mari tima vbi ſyri incolunt pulla humus eſt: & fragilis vtpote limus ex aluionib⁹ ab æthiopia flumine deuectus. Nã punicã humũ ſcimus magis puniceã eẽ: & magis ſubharenaceã. Arabicã vero atq; ſyriacã argilloſiorẽ: ac ſuppetroſam. Quin etiã id magnũ huius terræ documentũ aiebant ſacerdotes ſub rege Myri fluuiũ quoties octo cubitis dũ minimũ influebat irrigaſſe ęgyptũ q̃ ſupra mẽphim eſt: nec dũ ab obitu Myris nõgenti ſunt anni ad tẽpus: quo hæc ego a ſacerdotibus audiebã. At nũc niſi ad ſexdecim aut ad quindecim ſaltẽ cubitos aſcẽdat fluuius regionem nõ tranſcendit: Quæ regio ſi ꝓportione in altũ ſurgat: & tãtundem ad incrementũ tẽdat: videtur mihi ægypti vtiq; hi q̃ infra paludẽ incolũt cum alia loca: tũ vero eum qui vocatur delta idẽ paſſuri omni futuro tẽpore eam regionẽ nilo nõ reſtagnante: quod aiebãt ipſi paſſuros aliquãdo græcos. Nã cũ audirent omnẽ græcorũ terrã pluuia perfundi nõ fluminibus vt ſuã dicebant fore: vt decepti aliquãdo magna ſpe male eſurirẽt Qui ſermo hoc dicere vult græcos ſi nolit eis deus plũere: ſed ſiccitate extinctũ iri: vt quibus nihil aliud aq̃ niſi tantũ: quod ex Ioue ſumminiſtretur. Atq; hæc q̃ ab egyptiis in græcos dicũtur recte habent. Age nũc viciſſim dicã quomodo res apud ipſos ægyptios habeant: Si vt ſuperius dicebã quæ infra memphim eſt regio (hæc enim eſt quę augeſcãt) velit in altũ augeſcere proportione p̃teriti tẽporis quid aliud ægyptios: qui illic incolũt q̃ eſſuros. Si neq; guſtare ea q̃ ab ioue ſunt: neq; a flumine reſtagnari queãt rura ipſorũ. Iſti nãq; ex oĩbus hoĩbus atq; ex oĩbus ægyptiis maxime illaboratũ percipiũt fructũ: q̃ neq; proſcindendis aratro ſulcis: neq; ſubigendo ſolo: neq; aliud quicq̃ exercendo eorũ q̃ in aruis colendis cæteri mortales laborẽ tolerant: ſed poſtq̃ fluuius ſua ſponte ſuperueniens irrigauit rura deſeruit: & rurſus irrigata deſeruit, tũc in ſuũ quiſq; rus iacto ſemine ſues immittit cõculcatoq; ſuibus ſemine meſſem deinde

Cõchylia in montibus.

Punica hum⁹ Arabica humus

Myris rex.

Quiuno morbo alios eodẽ laborare putat.

Aegyptiorũ agrorũ cultura.

Aegyptiorũ ſementis.

expectat: atq; vbi ſubus ſemẽ verſaucrit ita demũ frumẽtũ per
cipit. Quod ſi velimus de ægypto ionũ vti ſententiis: q ſolum
delta eſſe ægyptũ a perſei ſpecula adpellatũ dicentes illã ſcdm
mare ad peluſiaca vſq; tarichea quadraginta ſchœnos eſſe. A- Tarichea.
mari aũt mediterranea verſus pertingere ad cercaſoꝝ vrbẽ iux Cercaſi.
ta q̃ ſcinditur nilus in peluſiũ fluens: & in canobũ. Cætera vero Nilus tanq̃ a
ægypto partim eſſe aphricæ: partim arabiæ oſtẽderemus hac quod ſciſſus
ratione vtẽtes nullã ægypti primitus fuiſſe regionẽ. Nã delta vertice locũ
eis vt ipſi dicũt: & mihi videtur defluxa humus eſt: ac nuper vt q delta dicit
ſic dicã extitit Itaq; ſi nulla eis terra erat: quid curioſi ſunt pu- effecit vt pla
tantes ſe primos homines extitiſſe: qui ne in puerorum qui- toni placet.
dem expererimentum (q̃ primam linguam proderent) iredebebamt: quos ego opinor. neque cum loco quem delta iones
vocant pariter extitiſſe: ſed ſemp fuiſſe: ex quo genus huma- Iones.
num extitit: pgreſſuq; terræ multis ex eis reliquos fuiſſe: mul- Thebæ.
tos aliũde ſub ingreſſos. Ideoq; olim thebæ ægyptus vocabaſ Aegyptus.
Cuius ãbitus eſt ſtadioꝝ ſex miliũ ac centũ viginti. Itaq; ſi nos Terrediuiſio
de eis recte ſentimus: iones nõ recte ſentitun de ægypto Sin- Aegypt⁹ quę
recte iones ſentiũt: oſtẽdo neq; græcos: neq; iones ſcienter cõ Catadupa.
putare: q cũ aiunt tria mẽbra totã eſſe terrã: europã: aſiã: aphri Aegypti par
cã: quartũ membrũ annumerãt delta ęgypti. Si nõ ſit neq; aſię tes.
neq; aphricæ. Nã ſcdm hãc rationẽ nõ eſt nilus: qui aſiã ab a- Nili origo.
phrica diſterminat. qui cũ diuortia faciat circa acumen deltæ: Hic ſeptẽ o-
quod in medio eſt: id aſię & aphricæ eſſet. de quo nos ionũ ſen ſtia Canopi-
tentiã miſſam faciẽtes: ita ſentimus Aegyptũ quidẽ eã omnem cũ: Bolbiticũ
eſſe q̃ ab ægyptiis incolitur: quẽadmodũ cilicią eam q̃ a cilici- Sebẽniticum
bus: & aſſyriam eam q̃ ab aſſyrijs: ſed aſiæ & aphricæ ſcimus re Phatniticũ:
cta ratione nullũ eſſe terminũ: niſi terminos ægyptiorũ. Si ve- nõ ãt phãni-
ro quod græcis pſuaſum eſt ſequemur: ſentiemus oẽm egiptũ: ticũ vt legit.
q̃ a catadupis & elephantina vrbe incipit bifariã diuidi: & vtrũ Mẽdeſicum:
q; cognomen obtinere. Aliã enim eius partẽ eſſe aphricæ: aliã Taniticũ: &
aſiæ. Quippe nilus a catadupis incipiens mediã interfluens æ- peluſiacum.
gyptũ irrũpit mari vno quidẽ vſq; ad cercaſorũ vrbẽ alueo tri Plinius in qn
partito. Deinceps quoꝝ alueoꝝ vnus ad aurorã quod peluſiũ to li. cap. 10.
oſtiũ: alter ad veſperã tendit qđ canobicũ oſtium nominatur. Strabo i. 17.
Tertius quo recta nilus meat talis eſt. Delatus p ſuperiora in a- & diodorus i
cutum deltæ, pficiſcitur: dehinc mediũ delta ſcindens in mare primo aliquã
euadit nõ minimã huic alueo portionẽ aq̃ pbens: nec minime tũ Herodoto,
celebrẽ: quod ſebenniticũ hoſtiũ adpellatur: A ſebenitico itẽ refragantes.
duo alia diuiduntur oſtia in mare ferentia: qbus hæc ſunt im- ponunt.

Bolbitinum. Bucolitum. non natiua ostia.

Marea vrbs. Apia vrbs.

Aegyptii q.

Nili exundatio.

Nilus solus aura caret.

Thalis milesii opinio vt ait diodorus

posita nomina: vni saiticum: alteri mendesium. Nã q̃ bolbitinũ & bucolitũ nominãtur non sunt natiua ostia. sed defossa. Huic meæ opinioni tantã esse ægyptũ: q̃ta ratione demõstraui. Testimoniũ etiã dat oraculum qđ ab ammone est redditum quod ego posterius q̃ ita in animũ induxeram circa ęgyptum audiui. Nã qui sunt ex vrbe marea & apia incolẽtes ægypti fines aphricam versus: q; sibi pœni nõ ægyptii viderẽtur: quoq; perosi sacrorum cerimonias nolent bobus fœminis prohiberi: miserunt ad Ammonẽ negantes quicquã cum ęgyptiis sibi esse comune. Habitare enim se extra delta: nullũq; sibi cum illis linguæ esse commercium: ac velle sibi fas esse omnia gustare. Hæc eos deus facere nõ permisit: inquiens ægyptum eam esse: quã nilus supgressus irrigaret quiq; intra vrbẽ elephantinã incolẽtes ex hoc flumine potarent eos esse ægyptios. Hæc illis ita respõsa sunt. Porro nilus vbi inflatus est nõ mõ delta inundat: verũ etiã plagã q̃ dicitur aphricana esse aliquoties & arabicam: idq; vtroq; versus duoꝝ dierũ itinere: & amplius eo vel minus. De cuius fluminis natura neq; sacerdotibus qppiã neq; ab alio vllo pcipere potui: cũ prõptissimo forẽ animo ad hæc ab illis audiẽda cur nilus aquis inflatus deueniret inchoans intumescere ab æstiuo solstitio: & centum vsq; dies & prope totidẽ diebus retro cederet relinquẽs fluẽta ita per omnẽ hyemẽ tenuis esse perseueret ad solstitiũ rursus æstiuũ. De his nihil omnino potui percipere ab ęgyptiis sciscitãdo num aliquã vim nilus haberet natura diuersam cæteris fluuiis. Hęc ego noscẽdi cupidus eos interrogabã & cur solus omniũ amniũ nullas ex se auras remitteret. De qua tamẽ aqua quidã græcoꝝ insigues cũ vellent effici sapiẽtia: trifariã dilseruerũt: quarũ opinionũ duas ne mẽtione quidẽ dignas existimo nisi eatenus vt illas tãtũ significẽ. Earũ vna ait ventos etesias esse in cã: vt nilus infletur phibẽtes eum effluere in mare. Atqui nõnunq̃ etesiæ nondũ spirauerunt: cum nilus id agit. Ad hæc si etesiæ causa forẽt: oporteret alia quoq; flumina quęcũq; etesiis obnoxia sunt idẽ quod nilus pati & eo magis quo tenuiora sunt minores gurgites exhubentia. Sũt aũt multa in syria: multa in aphrica flumina: quæ nihil tale patiũtur quale patitur nilus. Altera opinio est incredibilior quidẽ q̃ hæc quę dicta est: dictu tamẽ admirabilior quæ ait illũ q; ab oceano fluat istud efficere: ipsum vero oceanũ orbi terraꝝ circũfluentẽ. Tertia opinio vt multo modestissima: ita longe falsissima est. Quippe quæ nec ipsa aliquid dicit inquẽs e niuibus liquescen-

tibus manare nilum: qui cum ex aphrica per medios æthyopes fluens in ægyptū euadat ex locis calidiſſimis ad frigidiſſima quantus ex niuibus flueret de qua re multa ſane ſunt: quæ quis coniectare poſſit non eſſe credibile eum qui talis ſit manare de niuibus. Primū ac maximū teſtimoniū perhibentibus ventis q ab his regionibus calidi ſpirāt. Secūdum ea plaga: q̄ ſine hymbribus: & ſine glacie perpetuo eſt. Super niuē autē qua cecidit neceſſe omnino eſt intra quinq; dies pluere: vt ſi in his regionibus ningeret etiā plueret. Tertiū homines qui ab æſtu ſolis nigri ſunt: & milui atq; irundines: q̄ illic perēnant: grues quoq; quæ ſcythicę plagæ hyemem fugientes ad hæc loca ſe cōferūt hybernatum. Si igitur vel q̄tulūcūq; ningeret in ea plaga: per quā fluit & ex qua incipit nilus: profecto nihil tale eſſet quemadmodum arguit. At is qui de oceano loquitur ad occultā fabulam referens caret argumēto. Neq; n. ego vllum noui fluuiū: qui eſſet oceanus: ſed hoc nomen opinor Homerū: aut aliquem priſcorum poetarū cū inueniſſet in poeticam intuliſſe. Quod ſi opiniones quas propoſui improbantē me oportet de occultis ferre ſententiā: dicam quare mihi videatur impleri nilus æſtate Hyberno tempore ſol abſcendens a priſtino curſu ſubter hyemale ſidus meat in ſuperiora aphricæ: hoc quidē vt breuiſſime demōſtretur totum dictū eſt. Etenim deum hunc vt cuiq; terrę proxime adcedit: ita eam maxima ſiti adficere credibile eſt: & ſcaturigines indigenarum amniū arefacere: Vt autem pluribus verbis demonſtretur ita habet ſol aphricæ ſuperiora permeans iſtud efficit. Nam cum omne veris tempus ſit ſerenū in his regionibus & ipſæ regiones ſint torridæ: quas ſol tranſiens ventos frigidos facit: quemadmodū medio cęlo means æſtate facere conſueuit: ad ſe trahit aquam adtractāq; in ſuperna abiicit loca quam excipientes venti ac diſſipantes liquefaciūt hi videlicet: q vt credibile eſt ab hac regione flant. Auſter & aphricus multo omniū pluuioſiſſimi q̄q̄ mihi videtur non omnē ſol humorē eius anni nilo remittere ſed penes ſeipſum reſeruare. Idē mitigata hyeme rurſus in medium cœli regreditur: atq; illinc iam itidem ex cūctis fluminibus trahit humorē: q̄ flumina mox multarū aquarū hymbre cōmixto terrā made faciēte vtiq; lacu noſā magna decurrūt. At æſtate cū deſtituātur ab hymbrib⁹ & a ſole adtrahāt exiliora ſunt. Nilus āt q hymbrib⁹ caret cū adtrahit a ſole: merito ſol⁹ fluuios eo tpe fluit multo exilior q̄ ſolet p æſtatē. Tūc. n. pæq; adtrahit atq; cęterę aq̄: p hyemē vero ſolus

Anaxagoræ & Euripidis opinio.

Diodorus ſiculus in prio & Strabo in 17. ex ātiqua experto⁹ opiniōe dicūt nilum ab æſtiuis augeri hymbrib⁹ cū ſupior æthyopia in vltimis mōtibus diluitur.

Nullus fluui⁹ oceanus dr.

Nilus cur æſtate creſcit.

Hanc Herodoti opinionē improbat diodorus in primo.

Solis natura.

Auſter Aphricus.

adtrahitur. Ita ſolem cẽſui huius rei eſſe cãm. Idẽ mea ſentẽtia auctor eſt aereæ ſiccitatis in ea regione dũ exequat trãſitũ ſuũ. Ita ſemper aphricæ ſuperiora eſtas optinet. Qđ ſi finiũ ac cœli ſitus imutaretur: vt vbi nũc aquilo ſitus & hyems: ibi auſtri ſit⁹ eſſet & meridiei & vbi auſter: illic aquilo collocatus eſſet. Si hęc ita haberẽt ꝓfecto ſol amotus e medio cęlo ſub hyemẽ & aquilonẽ mearet ſupra europã: quẽadmodũ nũc ſupra aphricã pertrãſiẽſq; nobis omnẽ europã faceret (Opinor) eadẽ in iſtro: q̃ nunc facit in nilo. De aura autẽ q̃ nulla e nilo eflat: hoc mea fert opinio conſentaneum eſſe e locis valde feruidis nihil reſpirare auræ q̃ ab aliquo frigido loco flare gaudet. Verum hic ita ſint quẽadmodũ & ſunt ab initio fuere. Nili tamẽ fontes nemo neq; ęgyptiorũ: neq; græcorũ: neq; aphrorũ: cũ quib⁹ in colloquiũ veni ſe noſſe profeſſus eſt ꝑter ſcribã ſacrarũ: mineruæ pecuniarũ apud ægyptũ in vrbe ſai: q mihi iocari videbatur adfirmãs ſe id proculdubio noſſe. Sic autẽ dicebat geminos eſſe montes cacuminibus in acutũ tendẽtibus inter ſienẽ poſitos vrbẽ thebaidis & elephantinã: quorum vni nomẽ eſſet corophi. Alteri mophi: & ex eo medio nili fontes abyſſos: hoc eſt immẽſæ altitudinis emanare. Cuius aquę dimidiũ ęgyptũ verſus & ventũ aquilonẽ flueret: reliquũ dimidiũ æthyopiã verſus atq; auſtrũ. Qđ autẽ abyſſi forẽt fontes aiebat Pſammethicũ ęgypti regem periculũ huius rei feciſſe: q funibus multorũ miliũ paſſuũ cõnexis: & in fontes demiſſis: tamẽ ad fundũ nõ deueniſſet. Scriba hic ſi mõ geſta fuerãt q̃ dicebat adfirmãdo faciebat vt ego opinarer vortices quoſdã illic eẽ rapidos: ac refluxus quẽadmodũ ꝑcipitãtis e mõtib⁹ aquę nequit funis ad explorãdũ demiſſus peruenire in fundũ. Aliud ab vllo audire non potui: niſi cũ ipſe inſpiciũdi gratia ad elephãtinã vſq; vrbẽ ꝓfectus ſum: qddã lõgiſſimę narratiõis: qđ ex fama illic iã ingrẽdo adcepi eũ ab vrbe elephãtina ad ſupiora eſſe locũ adcliuẽ: vbi neceſſe ſit nauigio vtrinq; adligato tãq̃ boue ꝓgere & ſi funis abrũpatur abire nauigiũ rapiẽte. fluminis impetu. Abeſſe ãt hũc locũ vltra quatuor dierũ nauigationẽ: eſſeq; ibi nilũ tortuoſum veluti mæandrũ: & duodecim ſchœnorũ: gb⁹ hũc in modũ nauigare oporteret: & poſtea pueníre planũ in locũ: vbi ſit inſula nilo circũflua noie tachõpſo ab elephãtina deſup iã æthyopes incolere & dimidiũ inſulæ. Nã alterũ dimidiũ incolere ægyptios. Inſulã cõtineri ingenti ſtagno: adcolẽtibus circũ æthyopibus paſtorib⁹: in qđ e nilo ſubuectus puenias in alueũ: q in ſtagnũ diffunditur.

Nili aura cur nulla.

Sai vrbs.

Syene
Corophis.
Mophis
Nili fontes.

Strabo in. 17

Hic herodotũ garrire putat vt cãtum vel modũ vel iocũditatem quãdã oroni monſtra adhibeat.

Nilus tortuoſus.

Tachõpſus inſula.

Deinde egreſſus itinere pedeſtri quadraginta dierũ pergas ꝑ ter flumen. Nã in nilo acutos ſcopulos exiſtere & ſaxa frequentia: per q̃ nauigare nõ licet. Peragratio quadraginta diebus eo loco: alterũ rurſus ingreſſus nauigiũ duodecim diebus ſubueheris: dũ venias in oppidũ magnũ nomine meroẽ: q̃ fertur aliarũ vrbiũ eſſe metropolis: Cuius incolæ ſolos deorũ colũt Iouẽ & Liberum: eoſq; magnopere venerãtur. Ioui etiã conſtituerũt oraculũ: cuius reſponſis poſteaq̃ iubentẽ & quocũq; iubentur eo ſumant expeditionem. Ab hac vrbe intra tantũdem temporis: intra q̃tum ad ipſam ex elephantina peruenitur nauigãdo peruenias ad tranſfugas. quibus nomen eſt aſmach: quod verbum græca in lingua idẽ pollet quod ſiniſtræ regiæ adſiſtentes. Iſti cũ eſſent ægyptii bellatores ducẽta & octo milia ad hos æthyopes tranſiere hac de cauſa. Sub rege Pſammieticho fuerant in ꝓſidiis collocati. Alii ad vrbẽ elephantinã & ad daphnas peluſias aduerſus æthyopes. Alii aduerſus arabes & ſyros. Alii ad meroẽ aduerſus pœnos. quibus in locis quemadmodũ ſub rege Pſammieticho erant. Ita in ea ætate perſarum præſidia excubant. Nam & in elephantina & in daphnis perſæ excubias agunt. Cũ igitur triennũ in ꝓſidio fuiſſent. Aegyptii neq; illinc ab aliquo dimitterentur cõi conſilio a Pſammieticho ad æthiopiã ſibi tranſeundũ putauerunt. Quos re audita Pſammiethicus inſecutus vbi eſt adſecut⁹ multis verbis obſecrabat: vetabatq; patrios deos ac liberos vxoreſq; deſerere. Ibi quidam illoꝝ fertur oſtẽſo veretro dixiſſe vbicũq; id eſſet: id ſibi & vxores & liberos fore. Hi poſteaq̃ in æthiopiam profecti ſunt ſeſe æthiopũ regi tradiderũt: quos ille ita remuneratus eſt: erant ei nõnulli æthiopũ aduerſarii: quoꝝ terram eripientes iſtos iuſſit incolere Aethyopes his colõis inter ſe collocatis facti ſunt mã ſuetiores moribus ægyptiacis imbuti. Ad quatuor igitur mẽſiũ partim nauigationẽ: partim iter cognoſcitur nilus: ꝑter id quo fluit ꝑ ægyptũ. Tot. n. mẽſes in ſumma reperient impẽdi ab his qui ex elephãtina ad hos ꝓfuſas pergãt. Fluit ãt ab heſpero & occaſu: dehinc quid ſit nemo põt ꝙ cõperto narrare. Eſt. n. deſerta ꝑ feruõre ea regio. Adeepi tamẽ hoc ex quibuſdam cyrenæis: qui ſe ad ãmonis oraculũ iſſe cõmemorarẽt collocutoſq; cũ Etearcho ãmoniorũ rege: & ex aliis ſermonib⁹ deueniſſe in garrulationẽ de nilo: cuius nemo noſceret fontes: etearchũq; narraſſe aliqñ naſamonas quoſdã ad ſe veniſſe: q̃ gens ſit numidica syrtim incolens: & ora q̃ vergit ad auroram nõ multũ ſupra.

Acutos Nilus habet ſcopulos.
Meroe.
Iuppiter Liber pater.
Aſmach.
Daphnæ.
Feſtiuũ dictũ
Cyrenæi.
Etearchus rex.
Naſamones.

ſyrti eos cõueniſſent: interrogarẽt utrũ nũquid ampli⁹ haberẽt qđ referrẽt de aphricæ deſertis: rettuliſſe apud ſe fuiſſe virorũ ꝑpotẽtiũ filios ꝓcaces: eos cũ in virilẽ ætatẽ adolcuiſſent cuncta alia ſupuacua fuiſſe machinatos: tũ vero ex ſeſe quinq; ſortitos ad inſpiciũdas aphricæ ſolitudines ſi quid ãplius cernerẽt q̃ hẽ qui lõginquiſſima inſpexiſſent. Orã.n. maritimã aphricæ aqloni obnoxiã pœnos & pœnoꝝ pmultas gẽtes ab ægypto incipiẽtes oẽm optinere uſq; ad ꝓmõtoriũ ſoloentẽ: qđ aphricã terminat ꝑter id demũ qđ aut græci optineant/ aut phœnices ſupra maritimã orã: & eos q ad mare incolũt: ferisvlteriora habitari. Vlteriora feris harenoſa eſſe uæhemẽterq; arida ac prſus vaſta. Igitur eos iuuenes ab æqualibus dimiſſos æqua atq; cibariis probe inſtructos. Primũ p loca hominibus habitata prexiſſe: hãc pmenſos in illã feris frequentẽ pueniſſe. ex ea p ſolitudines iter feciſſe inuentũ zephyrũ: pagratoq; multo ſpatio fabuloſi loci pluribus ſane dieb⁹ aſpexiſſe demũ arbores in planicie quadã enatas ad eaſq; adceſſiſſe: ac fructũ q inerat decerpſiſſe: eiſq; inter decerpẽdũ ſupueniſſe quoſdã infra mediocrem viroꝝ ſaturã puſillos voce: q̃ nec a naſamonibus cognoſceret: nec naſamonũ vocẽ ipſa cognoſceret: & ab his deꝑhẽſos: ductoſq; p maximas paludes: atq; illas trãſgreſſos pueniſſe in vrbẽ: in qua vniuerſi forẽt: ęquali ſtatura illis: q abduxiſſent colore nigro: eã vrbẽ ꝑter labi grãde flumen ab heſpero ad orientẽ ſolẽ fluẽs: in quo adparerẽt crocodili. Hactenus a me de ſermõe Ammonii Etearchi cõmemoratũ ſit: niſi q; is aiebat naſamõas vt cyrenei referebãt reuertiſſe. & eos hoies: ad quos illi pueniſſent oẽs eẽ fallaces. Flumẽ ãt qđ ꝑterfluebat & Etearchus cõiectabat nilũ eẽ: & rõ ſic dictat. Ex aphrica.n. nilus fluit eãq; mediã ſecat: & vt ego ex aptis ignota cõiecto pari tractu atq; iſter meat. Iſter nãq; fluẽs ex celtis atq; vrbe pyrene ꝓfluẽs (Celtæ ãt ſunt extra cippos Herculis cyneſiis finitimi oſum in europa ad occaſũ habitãtiũ vltimi): mediã europã ſcindit: totãq; pmẽſus q̃ iſtriam mileſioꝝ coloni incolũt mari euxino finit & iſter. (Fluit.n. p terrã habitatã) inter primos cognoſcit. De nili vero fontib⁹ nemo hẽt qd referat: & merito vtpote aphrica p q̃ fluit deſerta de eius fluxu: q̃ potuit lõgiſſime repetẽdo narrari dictũ eſt. Euadit ãt in ęgyptũ. Porro ęgyptus mõtanę ciliciæ fere oppoſita eſt. Hinc recta ad ſinopẽ in põto euxino ſitã qnq; dierũ intereſt viro expedito. Sinope ãt iſtro mare irrũpẽti ex aduerſo eſt ſita. Ita nilus totã permeans aphricã videtur mihi æqparã-

Nili fluxus.
Aphrica
Iſter.
Pyrene.
Celtæ.
Cippi herculis
Cyneſii.

Sinope.

dus iſtro. Hactenus de nilo dictū ſit. Venio ad plura de ægypto referenda: quia plura q̄ alia omnis regio mirabilia habet: & ꝑter oēm regionē exhibet opera relatu maiora. Hoꝝ gratia plura de ea cōmemorabunt. Aegyptii quēadmodū & cęlo q̄ apud eos & flumine diuerſa ab alioꝝ natura. Ita ipſi pleraq̄ omnia a cæteris hominibus diuerſa cōſtituerūt & inſtituta: & iura apud quos fœminæ quidē negociant cauponāturq̄: & inſtitoris operis vacāt. Viri āt intra domos texunt. Alii villum ſubtegminis deſuper tramant: ægyptii ſubter. Onera viri capitibus. Fœminæ būeris baiulant. Fœminę ſtātes mingunt: viri ſedentes. Domi ventrē exonerāt exterius in viis comedūt reddētes rōnē quę ſunt turpia ſed neceſſaria: ea in occulto fieri debere. Palam vero q̄ nō ſunt turpia. Mulier neq̄ dei neq̄ deæ vlla ſacerdos eſt: ſed viri deoꝝ omniū & dearū. Alēdi parētes filiis nulla nolentibus filiabus & vt nolint ſumma neceſſitas eſt. Deoꝝ ſacerdotes alibi comati ſunt: in ægypto deraſi. Apud alios ritus eſt ſtatim in funere ꝓximi capita deglabrare. Aegyptii in funerib⁹ ſinūt capitis crines augeſcere barbā tamē tōdent. Apud cæteros mortales victus a ferarū ſeeretus eſt cōſortio. Aegyptii cū feris veſcūtur. Alii frumento atq̄ ordeo victitāt. Aegyptus victitare his q̄ ex his facta ſunt maximo ꝓbro eſt: ſed cibis e farre cōfectis qđ ꝙdā ſiliginē adpellant. Cōſperſionē pedibus: lutū manibus ſubigunt. Virilia prout cōtigerūt alii eſſe permittunt. ꝓter eos qui ab iſtis didicerunt ægyptii circūcidunt. Viri binas veſtes habent: fœminæ ſingulas. Alii velorū anſulas: & funes extrinſecus adſuūt: ægyptii intrinſecus. Græci litteras ſcribunt: & calculis computant a ſiniſtro in dextrā manū ferentes. Aegyptii a dextro in ſiniſtrū: & hoc facientes aiūt ſe in dextrū: græcos facere in ſiniſtrum: litteris bifariis vtuntur: quarū vnas ſacras vocant: populares alteras. in deos religione ſupramodū: ſupraq̄ omnes homines. Talibus etiā moribus vtuntur. Aheneis in poculis potant ſingulis ea diebus extergentes non eoꝝ aliquot: etiā aliquot nō ſed vniuerſi. Linea ferūt veſtimēta ſem per recens abluta huic rei ꝓcipue vacantes. Virilia circūcidūt mundiciæ gratia pluris faciētes ſe mūdos eſſe q̄ decoros. Sacerdotes quoq̄ die totū corp⁹ eradūt: neqd eis inter deorū cultū aut pediculi aut alter⁹ ſordis creeſ. Iidē veſtē tātūmodo lineā. calceos papiraceos geſtāt. Aliā veſtē: aut alios calceos induere eis fas nō eſt. Lauantur quottidie frigida interdiu ter. no ctu bis. Alias ꝓtenea cerimonias ꝓpe dixerim infinitas exercēt.

Aegyptꝰ mirabiliora q̄ ois regio habet.

Aegyptiorū mores.

Quæ ſūt neceſſaria ſed turpia in occulto fieri debere.

Aegyptii ſacerdotes.

Aegyptiorū veſtes.

Aegyptiorū ſcriptura.

Circumciſio cur.

Aegyptiorū ſacerdotes eraſi.

Qui etiam non exiguis adficiuntur cõmodis. Nã neq; re do meſtica aliquid cõterunt: neq; erogant ſed eorũ ſingulis quoti die cibi ſacri cocti præſto ſunt & carnis bubulæ : & anſerinæ ſatis abundeq;. Vinũ quoq; vineale traditur. De piſcibus guſta re nefas eſt illis fabas ægyptii in ſua terra ne admodum ſerunt neq; natas: aut crudas: aut in aqua coctas edunt. Sacerdotes ve ro ne aſpicere quidẽ ſuſtinent arbitrãtes haud mundũ illud le gumen eſſe. Initiãtur non ſigillatim cuiq; deoq;: ſed gregatim. quorũ vnus eſt pontifex: Vbi quis defunctus eſt filius eius ſub rogatur. Boues mares epaphi eſſe cenſent. eaq; de re hũc in mo dum explorant. Si pilũ in eo nigrũ vel vnum viderent nequaq̃ mũdum cenſent. Explorat autẽ hæc ſacerdotum aliquis ad id conſtitutus. Lingua pecudis cũ ſtantis erectæ: tum reſupinatę exerendo ſi immũda ſit his ſignis: que ego alio referã in libro. Inſpicit & caudæ pilos nunquid habeat ſecundũ naturam pro creatos. Fam ſi fuerit his omnibus munda: notat adligato cor nibus canabo Deinde adplicit a terra ſigillari annulo impreſſa atq; ita abducunt. Nã immolare nõ notatam pœna morte ſan cita eſt. & hunc quidem in modũ pecus probatur. Sacrificandi autẽ is eis eſt ritus. Pecude q̃ obſignata eſt ad arã vbi immola uit abducta: pyrã incendũt. Deinde ſupra pecudem libato cõ tra templũ vino ac deo inuocato eam mactant: mactate caput aſportant in forũ ſi nundinę ſint & eis græci negociatores ad fuerint: atq; illis vendunt quiſi nõ adfuerint in flumen abiciũt Execrantur autẽ capita in hęc verba. Siquid mali aut ipſis im molantibus aut vniuerſæ ægypto futurũ ſit id in caput hoc cõ uertatur. Eodẽ ritu circa capita pecudũ immolandorũ & vini libamina omnes pariter ægyptii ad omnia templa vtũtur: atq; ex hoc ritu nemo ægyptiorum de capite illius animantis degu ſtat. Eſt tamen ſacrorum delectus: & alius apud alia tẽpla ado lendi modus ab eis inſtitutus. Quẽ vero aut dæmonẽ maximũ: agunt: hunc pergã dicere. Poſteaq̃ ieiunauerũt pridie feſti atq; obdormierũt: vaceã immolant eãq; corio exuũt. & toto aluo va cuant. Inteſtina intra ventrẽ adipẽq; linquũt: crura truncãt: & extremos lũbos: armoſq; ac ceruicem. His actis reliquũ vaccæ corpus ſtipant panibus puris: & melle: & vua paſſa: & ficis: & tu re: & mirra: atq; aliis odoribus. Vbi hæc inferſerunt adolent: multum vini: oleiq; infundentes. Ieiuni tamen priuſq̃ ſacrifi cent. Dum ſacrificium ardet: omnes verberantur. Poſteaq̃ epu lauerunt dapes ex ſacrificii reliquiis proponuntur. Boues ma-

Aegyptiorũ ſacerdotum cibi.

Fabæ.

Boues.

Mares.

Sacrificandi ritus.

Perga dęmõ

Vacca immolata.

Boues.

res eoſdēq; mundos: ac vitulos vniuerſi ægyptii immolāt. Fœminas eis immolare nō licet vtpote Iſidi cōſecratas. Nā iſidis ſimulacrū muliebre eſt bubulis p̄ditū cornibus: quēadmodū Io græci deſcribūt boueſq; fœminas oēs itidē ægyptii venerant ex oībus pecudibus lōge plurimū: eoq; nemo ęgyptꝰ ægyptia ue græci viri aut os ſuauiaretur: aut cultro vetuue: vel holla vel pura bouis carne græco cultro inciſa vteretur: Boues q demortui ſunt: hūc i modū ſepeliūt: fœminas quidē in flumē abiiciūt. Mares aut in ſuburbanis ſinguli defodiūt vno aut altero cornu extāte ſigni gratia. Vbi cōputruerūt & ſtatū tēpus aduenit: p̄ſto eſt ad ſingulas vrbes nauis ex inſula noie ꝓſopiti de: q̄ eſt in del ta nouēq; ſchœnoꝝ ambitus in qua cū aliæ ſunt frequētes vrbes: tū ea vñ ꝓficiſcūtur naues ad oſſa tollenda noie atarbechis: vbi tēplū veneris extructū eſt. Ex hac vrbe alii ꝑmulti vagātur in alias vrbes: vbi effoderūt oſſa abſportant: eaq; vno in loco cūcti ſepeliūt. Quē in modū boues in eūdē defuncta alia pecora ſepeliūt ita.n. apud eos circa hæc legibus comparatum eſt. Nā neq; interimūt ea: Cæterūq; q iouis thebani tēplū incolūt aut thebani ritus ſunt: ii oēs ab oubus ſe abſtinētes capras imolant. Nō.n. eoſdē deos peræq; colūt vniuerſi ægyptii p̄ter iſidē & oſirim: quē bacchū eſſe aiūt. Hos peræq; vniuerſi colūt. Qui Mēdetis tēplū obtinēt ſiue mendeſii ritus ſunt: hi capris abſtinētes imolant oues Itaq; thebani & qcūq; propter illos oubus parcūt: aiūt ideo ſibi cōditā hanc legē: qđ Iuppiter cū ab Hercule cernere eū volēte cerni nolet: tandē exoratus: id cōmētus ſit: vt amputato arietis capite pelleq; villoſa: quā illi detraxerat induta ſibi ita ſēſe Herculi oſtēderet: & ob id ægyptios inſtituiſſe Iouis ſimulachrū facere: arietina facie: & ab ęgyptiis ām onios adcepiſſe: q ſunt ægyptioꝝ atq; æthyopū coloni: & lingua inter vtroſq; vſurpātes q etiā mihi videtur eadem re ſe ammonios cognominaſſe. q; ægyptii Iouē Ammonē adpellāt Ob hanc rē arietes nō mactātur a thebanis: ſed eis ſacroſancti ſunt. Certo tantū die quot annis in feſto iouis vnū demū arietē amputāt: cuius pellē detractā hūc in modū iouis ſimulacrū induūt: ad illudq; deīde aliud dicūt herculis ſimulacrū hoc acto cuncti qui circa tēplū arietē verberāt: deinde ſacra eundē vrna ſepeliūt. De hercule hūc ego audiui ſermonē: q; ſit vnꝰ ex diis duodecim. Nā de altero hercule quē græci norūt: nulla in parte ægiptii quippiā potui audire cuius nomē nō ægyptii a græcis adceperunt: ſed græci potius ab ægyptiis: & hoc nomen fi-

Vaccæ.
Iſidis ſimulacrum.
Boū ſepulturæ:
Proſopitis inſula.
Atarbecchis vrbs.
Iuppiter thebanus.
O uiū abſtinentia.
Caprarum imolatio.
Iſis.
Oſiris bacchus dicitur.
Mendeſii Iuppiter arietina facie.
Ammonii.
Ammon.
Iuppiter.
Hercules qs.

Amphitryõ. lio impoſuere Amphitryonis. Qđ ita ſe habere cum multa mihi indicia ſunt. Tũ vero illud q̃ huius Herculis vterq; parẽs Amphitryon & alcmena fuerunt ab ęgypto oriundi. Ideoq; ægyptii negant ſe aut Neptuni: aut tyndaridarum nomen noſſe. neq; hos deos inter cæteros admiſerunt. Quod ſi nomen dęmonis vllius a græcis mutuati eſſent: non minus imo vel magis iſtorũ mentionem fuiſſent habituri. Si etiam nũc nauicularíam exercebant: & vlli græcorum nauicularii erant vt credo: & mea fert opinio. Quapropter iſtorũ potius deor; q̃ herculis nomẽ ęgyptii percepiſſent. Atqui vetuſtus quidã deus eſt apud ægyptios hercules: & vt ipſi aiunt decẽ & ſeptẽ annor; milibus ad Amaſim regẽ: ex quo Herculẽ ex octo diis qui duodecim erant vnũ eſſe arbitrantur. Quibus ego de rebus certior fieri cupiens: a quibus poſſem in tyrũ & phœnicem nauigaui: q; ibi templũ Herculis eſſe audirẽ: quod & vidi opulẽter exornatũ cũ aliis multis donariis: tũ vero duobus cippis altero ex auro excocto: altero ex lapide ſmaragdo maiorẽ in modũ ſplendente p noctẽ. Veniensq; in colloquiũ cũ dei ſacerdotibus percõctabar quãtũ tẽporis foret ex quo id templũ fuiſſet extructũ. Cõperi ne hos quidẽ cõgruere cũ græcis quippe dicentes ab vrbe condita fuiſſe dei templũ pariter extructũ: eſſe autẽ a Tyro cõdita annos duo milia ac trecentos. Vidi ꝓterea Tyri etiã aliud herculis tẽplũ cognomine thaſſi: quinetiã in thaſſum profectus ſum: vbi inueni tẽplum a phœnicibus cõditum. qui ad inueſtigandã europam nauigantes thaſum cõdiderũt: quod quinq; virorũ ætatibus prius fuit q̃ Hercules Amphitryonis in græcia exiſteret. Hæc quæ cõmemorantur plane declarant Herculem vetuſtum deum eſſe. Eoq; videntur hi rectiſſime facere e græcis: qui bifariam Herculi templa ædificanda colendaq; cenſuerunt: vni quidem vt immortali cognomine Olympio immolantes: alteri vero vt heroi parentãtes. Alia quoq; multa inconſiderate græci loquũtur: quorum & hæc inepta fabula eſt: quam de Hercule ferunt eum cum in ægyptum peruenĩſſet ab ægyptiis redimitũ tanquam Ioui immolandũ ſub pompa fuiſſe eductũ: ac tãtiſper quietem tenuiſſe: dũ illi ante aram cum ſtetiſſent ibi ad vim cõuerſum oẽs interemiſſe. Quæ cum dicunt græci videntur mihi ſe & naturæ ægyptiorum & morum ignaros prorſus oſtẽdere. Quibus enim nullam pecudẽ fas eſt immolare: ꝑter ſues: ꝑterq; boues mares & vitulos dũ modo mundos & anſeres: hi qua ratione immolarent homines: aut quomodo Hercules cũ q; vnus

Alcmena.

Hercules vetuſtus.

Amaſis rex.

Cippi duo Herculis.

Tyri tẽpus.

Thaſſus.

Hercules Thaſſus vrbs

Hercules olympius

Herculis fabula.

Aegyptiorũ victimæ.

eſſet: & adhuc vt aiunt homo tot milia virorum interemiſſet. Hæc tamẽ tot quæ de his rebus diximus ſint: & a diis & ab heroibus in bonam partem adcepta. Capras & hircos ea de cauſa hi quos diximus ægyptiorum non mactant: quod Pana inter octo deos mendeſii numerant: quos octo aiunt priores duodecim diis extitiſſe. Panos ſimulachrum & pictores pingunt: & ſtatuarii ſculpunt. quemadmodum græci caprina facie hircinaiſq; cruribus haud quaquam exiſtimantes eum eſſe talem: ſed ſimilem cæteris diis. Qua tamen eum cauſa talem deſcribant: non eſt mihi relatu iocundum. Verum hi cum capras: tum vero capros hircoſue omnes venerantur: & inter mendeſios capraru præcipuo honore adficiuntur: & ex his vnus maxime: qui cum deceſſit ingens toti mendeſiæ plagæ luctus extitit. Vocat autem & hircus & Pan: ægyptiace Mendes. In hac regione contigit hoc mea memoria prodigium. Hircus cum muliere coiit propalam: quod in oſtentationem hominum peruenit. Suem ægyptii ſpurcam belluam arbitrantur. quam ſi quis vel tranſeundo contigerit: abiit lotum ſeſe cum ipſis veſtimẽtis ad flumen. Eoq; ſoli omniũ ſubulci in ægypto: & ſi indigenæ tamen nullum ingrediuntur in templum: nemoq; aut filiam cui piam eorum nuptum dare vult: aut cuiuſpiam eorum filiam in matrimonium ducere. Ipſi inter ſe ſubulci dant: adcipiuntq; filias. Aliis diis immolare ſues ius ægyptiis non eſt põterq̃. Lunæ tantum & Libero: niſi per tempus plenilunii: quo ſues immolant: ac ſuilla carne veſcũtur. Ideoq; aliis diebus feſtis ſues reformidãt cũ in iſto mactent. Cuius rei ab ægyptiis ratio redditur: ſed eandẽ intellectã milu magis decorũ eſt nõ referre. Sacrificiũ autẽ de ſuibus lunæ hũc in modũ fit. Immolata ſue: extremã eius caudã & lienẽ & omenta ſimul componũt & adipe: qui circa aluũ pecudis exiſtat ea operiunt: ac deinde igni admouẽt. Reliqua carne plenilunii die veſcunt: quo die ſacra faciũt. Alio die nõ ãplius guſtarẽt. Qui ſunt ex eis inopes ꝓpter tenuitatẽ facultatũ adſimulatos quoſdã ſues coquũt quos imolent Baccho quoq; in eius feſto ſinguli in cœnã porcũ ꝓ foribus mactãt: reddũtq; ſubulco: q illũ tradit. Qui & aliũ diẽ feſtũ Baccho ægyptii agunt ſine porcis fere per omnia græco feſto ſimilem. Sed loco phallo. i. ficulneo veretrorũ a collo pendentium ſunt ab eis excogitatæ ſtatuæ cubitales e neruis compactæ: quas fœminæ circũferũt per pagos mentula: q ꝓpemodũ inſtar eſt reliqui corporis inuẽtre & tibia põtunte: q fœminæ

Pan inter octo deos.

Panos ſimulachrum.

Mendeſioꝝ victimæ.

Hircus cum muliere

Sus Spurca.

Subulci prophani.

Sus hoſtia lunæ.

Lunæ feſtũ.

Suis ſacrificãdi modus.

Porcꝰ hoſtia bacchi feſtũ

Phalli.

Mentula ingens.

Mentula ingens.

Melampus.

Bacchum canentes ſequũtur. Cur autẽ mentulam habeat iuſto maiorẽ ſtatua & vnũ corporis membrum agitet redditur ab eis ratio: vt iã Melampus Amythaonis filius non imperitus huius ſacri: ſed peritus fuiſſe videatur. Siquidẽ Melampus fuit: q̃ græcis Dionyſii. i. Liberi patris vel Bacchi nomen & ſacrificium & põpã phalli enarrauit: nõ tamẽ omnẽ plane rationẽ cõplexus. Verum hi qui poſt hunc extiterunt ſophiſtæ rẽ in maius explicauerunt. Itaq; phallum Dionyſio miſſum narrãdi Melampus auctor extitit: a quo edocti græci faciunt ea quę faciũt. Equidẽ Melampodẽ ego virum fuiſſe ſapientẽ diminutionẽq; ſibiipſi cõparaſſe: eundẽq; cum alia multa ab ægypto adcepta græcis enarraſſe: tum vero nõnulla de Dionyſio tamẽ cõmutata. Neq; .n. dixerim quæ in ægypto fiunt huic deo cõgruere cum his q̃ in græcia. Non cõſentanea eſſent græcis nõ autẽ nuper introducta. Neq; tamẽ credã ægyptios a græcis fuiſſe mutuatos aut hoc aut aliud quippiã: ſed Melampodẽ quæ ad Dionyſiũ pertinent audiſſe ex Cadmo aliiſq; tyriis: qui cum e phœnice venerunt in terrã quę nũc bœotia adpellatur. Adeo deorum omniũ nomina ferme ex ægypto in græciam peruenerũt. Idq; ego ex barbaris ſciſcitatus ita rẽ habere comperio: ac reor ex ægypto præcipue veniſſe: & iccirco illic nõ eſſe vſquã nomina neq; Neptunii: neq; caſtoris: quẽad modũ a me ſuperius dictum eſt: neq; Iunonis: neq; Veſtæ: neq; Themis: neq; gratiarũ: neq; Nereidũ: neq; aliorũ deorũ. Dico autẽ quę ipſi ægyptii: qui ſe negãt deorum agnoſcere nomina. Qui dii videtur mihi a pelaſgis fuiſſe nominati: p̃ter Neptunũ: quẽ ab aphricanis audierũt. Nã neptuni nomẽ ab initio nõ vſurpauerant niſi aphri ſemp hunc deũ in honore habuiſſent. Eũ ægyptii igitur putant eſſe: ſed nullo honore proſequũtur. Hæc itaq; & alia p̃terea q̃ ego referã græci ſunt ab ægyptiis mutuati: ſed non id vt Mercurii ſtatuã facerent porrecto cum veretro. Verũ a pelaſgis & primi ex omnibus græcis athenienſes: & ab his deinceps alii. Nã præſtabãt inter græcos ea tẽpeſtate athenienſes: in quorum regione. permixti pelaſgi habitãt: ex quo ceperunt pro græcis haberi. Hæc quæ dico quiſquis cabyrorũ ſacra imitatur: quibus thraces initiantur: nouit a pelaſgis eſſe ſumpta. Nã ſamothraciam quõdã incoluerunt hi pelaſgi: qui cum athenienſibus vna habitauerũt: a quibus ſamothraces cerimonias mutuãtur. Itaq; primi e græcis athenienſes a pelaſgis edocti ſtatuas mercurii erecta tenere virilia idẽ factitauerũt. De qua re pelaſgi ſacrũ quẽdam ſermo-

Bœotia

Deorum natura.

Neptuni nomen.

Caſtoris.

Iunonis.

Veſtæ.

Themis gratiarum & nereidũ noia.

Mercurii ſtatuæ.

Thraces.

Samothracia

Samothraces.

nem rettulerunt: qui in ſamothracibus myſteriis patefactus eſt.
Iidem antea in deorum inuocatione tum omnia immolabant:
quemadmodũ ego apud dodonam audiẽdo cognoui: tum nul Dodona.
li deorũ aut cognomen: aut nomen imponebant: quippe quod
alicunde nunquã audiſſent. Quos autẽ cognominauerunt: eos
ob id cognominauerũt: q; omnes res atq; omnes regiones illi
tenerent redactas in ordinem. Multo deinde progreſſu tem-
poris alioꝝ deorum nomina audierunt ex ægypto adlata: poſt
quos diu nomẽ liberi adceperunt. Itemq; aliquanto poſt de il-
lorũ nominibus in dodona oraculũ petiuerunt. Nãq; hoc ora- Dodoneum
culum omniũ quę apud græcos ſunt oraculoꝝ vetuſtiſſimũ eſſe oraculum.
exiſtimatur: atq; adeo ſolũ erat ea tẽpeſtate. Cõſulentibus igi-
tur pelaſgis apud dodonã nunquid omnia q̃ a barbaris adue-
niſſent adciſcerent oraculũ redditũ eſt vt illis vterẽtur. Atq; ita
ex eo tẽpore ſacrificauerunt deorũ nomina nuncupantes: & ea
deinceps e pelaſgis græci adceperunt. Vnde autẽ ſinguli deoꝝ
extiterint: an cuncti ſemper fuerint: aut q̃ ſpecie hactenus igno
ratum eſt: niſi nuper atq; heri vt ſic dicã. Nã Heſiodus atq; Ho- Heſiodus.
merus: quos quadringẽtis nõ ãplius annis ante me opinor ex- Homerus.
titiſſe fuere: quæ græcis deoꝝ prolẽ introduxerunt: eiſq; & eo- Deorum no-
gnomina: & honores: & diuerſa artificia & figuras adtribuerũt. mina.
Quibus & poſteriores videtur extitiſſe hi poetæ: qui fuiſſe pri-
ores ferũtur. Et prima quidẽ illa dodoneæ ſacerdotes memi- Dodoneæ
nerũt. Poſteriora autẽ ad Heſiodũ vſq; & Homerũ ego referã. Sacerdotes.
At de oraculis quæ in græcia: & de illo qđ in africa eſt talia æ-
gyptii cõmemorant. Nam enarrabãt ſacerdotes Iouis thebani
duas fœminas: quæ eſſent ſacerdotes e thebis a phœnicibus
fuiſſe exactas: & harũ vnã in aphrica fuiſſe venũdatã ſe audiſſe Prima apud
alterã in græcia. atq; has fœminas eſſe q̃ primæ apud dictas gẽ aphricã græ-
tes oracula cõdidiſſent: percõctãtiq; mihi vñ id qđ cõmemo- ciãq; oracula
rãt plane cõpertũ haberẽt. reſpõderũt maiorẽ in modũ ſe in-
ſtitiſſe veſtigare de his mulierib⁹: nec tamẽ vnq̃ inueſtigare po-
tuiſſe: ſed poſtea hæc quæ dicebãtur de eis audiſſe. Hæc igitur
thebis e ſacerdotibus audiebã. Antiſtites aũt dodonæoꝝ illas Dodoneæ
aiunt geminas ex ægypto columbas aduolauiſſe: vtrãq; nigrã Columbæ.
vnã quidẽ in aphricã: alterã ad ipſos: quæ fago inſidẽs huma-
na voce elocuta ſit: eo loci Iouis oraculũ cõdi debere: & ſe in-
terpretes eſſe qđ ipſis annunciaretur diuinitus fieri: & ob id ſe
ita feciſſe. Eã vero quæ ad aphros abiſſe colũbã iuſſiſſet aphris
vt Ammonis oraculum cõderẽt qđ oraculũ & ipſum Iouis eſt. Ammonis
oraculum.

Ita referebãt dodonæoꝝ ſacerdotes cũ adſenſu cæterorũ dodonæorũ tẽplo vicinorũ: q̃rũ antiqſſimæ nomẽ erat Promenæ ꝓximę Timaretæ: minimę natu Nicãdræ: de qbus ita mea fert opinio. Si re vera phœnices oblegauerũt fœminas ſacerdotes & earũ alterã in aphrica alterã in græcia vendiderũt. Hãc q̃ in græcia illa q̃ pelaſgia vocabaꝛ̃ venit: eã eſſe q̃ apud theſprotos veniit: atq; deide ancillãtẽ ibidẽ cõdidiſſe ſub fago enata fanũ Iouis quẽadmodũ mos erat. Thebis miniſtrare in iouis tẽplo: hĩc ꝓceſſit vt hc memoria eꝝ haberẽ̃: atq; hic oraculũ inſtitutũ: & poſteaq̃ illã linguã græcã adcepit dixiſſe aiũt ſororẽ ſuã i aphrica ab eiſdẽ phœnicib⁹ (vt ipſa fuiſſet) venũdatã. Q d ãt mu lieres a dodonæis colũbæ vocatæ ſunt: ob id mihi videꝛ̃ factũ quia barbaræ eſſent: q; videlicet ſimile quiddã auibus ſonarẽt. Interiecto deĩde tẽpore colũbã humana voce locutũ aiũt poſtq̃ more ipſorũ mulier locuta eſt tãdiu volucris modo ſonare vi ſa q̃diu barbare loquebatur. Nã colũba quodãmodo humanã vocẽ ſonat. Nigrã autẽ colũbã eẽ dicẽtes egyptiã fœminã ſignificãt. Sũt itaq; ſimillima inter ſe oracula; & illud apud thebas ægyptias: & hoc apud dodonã. Eſtq; diuinãdi in tẽplis ratio ab ægypto aſcita eũ ipſi ægyptii extiterũt principes cõuentus: & põpas: & cõciliabula factitandi: & ab eis græci didicerũt Cuius rei hoc apud me argumentũ eſt q; illas cõſtet priſcis tẽporibus: græcanica vero recens fuiſſe inſtituta: nec ſemel quotannis cõuentũ agere ægyptios: ſed frequẽter cũ alibi: tũ ꝑpue ac ſtudioſiſſime in vrbe bubaſti in honorẽ dianæ: ſeeũdo loco i vrbe buſiri in honorẽ Iſidis. In qua vrbe maximũ eſt tẽplũ iſidis; ipſa in medio delta ægypti ſita. Eſt autẽ iſis q̃ græca lingua dicitur demeter. i. ceres. Tertio gradu in vrbe ſami in honorẽ mineruæ. Quarto heliopoli in honorẽ ſolis. quinto in vrbe buti in honorẽ latonæ. ſexto in vrbe papremi in honorem martis. Cæterũ poſteaq̃ ſe cõferunt in vrbe bubaſti q̃ faciũt. nauigãt. n. viri pariter & mulieres: magna in ſingulis nauibus vtroꝝq; multitudo. Inter nauigandũ aſſidue mulieres aliquot crepitacula tenẽtes plaudũt. Viri tibiis canũt. Cæteri cæteroꝝq; modulantur manuſq; cõplodũt. Ita nauigãdo vt ad quãq; vrbẽ ꝑueniunt talia agũt adpulſa ad terrã naui: mulierũ aliæ ea q̃ dixi faciũt: aliæ cõpellãtes eius vrbis fœminas ingerũt ꝓbra: aliæ ſaltãt: aliæ ſurgẽtes retrahunt illas. Talia ad ſingulas ciuitates flumẽ adcolẽtes agũt. Cũ ad vrbẽ bubaſtũ peruẽtum eſt: diẽ feſtũ celebrãt magnis hoſtiis offerẽdis. Quo infeſto plus vini vi-

Promenea, Timareta, Nicãdra.

Columbæ. Dodoneæ. Colũbę vox.

Bubaſtis Vrbs Buſiris Iſidis tẽplũ. Demeter. Ceres. Butis Vrbs. Papremis vrbs.

ſcalis abſumit: q̄ in reliquo āni tpe. Comeāt illuc: vt indigenæ
aiūt virorū ac mulierū p̄ter pueros ad ſeptigēta milia. Atq; hęc
quidē in ea vrbe fiūt. An in vrbe buſiri q̄ diē feſtū iſi di agāt ſu- Buſiris.
perius a me dictū eſt. Verberātur. n. poſt ſacrificiū cuncti multa
ſane hoīum milia: quot aūt verberētur ē mihi fas dicere. Sed ex
oībus p̄cipue hoc facīūt cares: q ægyptū incolūt: adeo qdē vt
gladiis quoq; frōtes cōcidāt: ex quo fcō dat intellegi eos hoſ- Sais vrbs.
pites eē nō ægyptios. Vbi vero i Saim vrbē ſacrificatū cōuene
rūt. noctu ſub dio vniuerſi circū mœnia frequētes lucernas ad- Carcs. Bar-
cēdūt. ibutas ſale & oleo plenas cū multo lichno quod tota ar- bari quoq; a
deat nocte: cui feſto nomē ipoſitū ē: adcēſio lucernarū. Ad hūc ſtrabone ad-
cōuentū qcūq; ægyptiorū ierit obſeruātes ſacrificii noctem: & pellāt in. 14.
ipſi lucernas adcendūt: neq; id in ſai mō: ſed etiā p vniuerſam lib. thucydi-
ægyptū. Qua vero gratia nox hæc lumē: & honorē ſortita ſit dē arguēte &
ſacra quędā rō cōmemorat. ad heliopoli: & ad duti qui veniūt Apollodorū
tm̄ ſacrificaſſe cōtenti ſunt. In papremi vero quēadmodū in a- grammaticū.
lia & hoſtias & ſacra operantur ſed quoad ſol circūfertur pau- Lucernarum
culi ſacerdotes circa ſimulachra exercētur: cōplures eorū tenē adcenſionis
tes ligneas clauas ſtāt pro foribus tēpli. Alii e regione pl⁹ mille feſtum.
virorū qui vota exequūtur cū ſingulis fuſtibus frequētes cōſi- Dutis vrbs.
ſtunt: qui pridie ſimulachrū ligneū ex ligno ſacello deaurato. Papremis.
In alias ſacras ædes exportāt paucis illis: q miſterio ſimulachri
delecti ſunt trahētibus plauſtrū quatuor rotarū: quo vehit ſacel
lum cū ſimulachro: qd intus ē. Hos ingredi ꝓhibēt hi q in ve-
ſtibulo ſtāt. At hi q vota exequūtur opitulātes deo pcutiūt hos Fuſtuaria pu
ſeſe defēſantes: Hic vehemēs exiſtit fuſtuaria pugna mutuo ca gna.
pita feriētiū: multiq; ex vulneribus (vt ego opinor) peunt: & ſi
ægyptii quēq; mori negant. Aiunt autē indigenæ cōuētæ hūc Martis ma-
iō inſtitutū qd id tēplū incolat mater Martis: & ad eam martē ter.
iam adultū ac virilis ætatis veniſſe gratia coeundi cum matre:
quem materni miniſtri vt qui cū a principio non agnoſcerent:
eum ingredi ad matrē non ſinerent. Hūc ex alia ciuitate adlatū
hoībus illos male mulctaſſe. & ad matrē fuiſſe introgreſſum &
ob hanc rē aiunt ſolēnē eſſe matri die feſto hāc rixā & inſtitu-
tū ne i tēplo cū fœminis coiret: neue a venere niſi ablutis tēpla
adirētur. Hi ſunt q primi cerimoniis vacauerunt. nā cæteri fere Coitus in tē-
mortales p̄ter ægyptios ac græcos coeūt in tēplis: & a venere plis.
ſurgētes nō abluti introeūt tēplū putātes hoiem eſſe vt cæte-
ras aianntes. Et. n. videre licet & pecudes oēs & volucrū greges
coire in deorū tēplis atq; in fanis quod ſi nō eſſet deo gratum:

ægiptię ferę. non facturas illas fuiſſe adlegãt. Mihi aũt iſta facientes nõ probantur. Aegyptii cũ in aliis ad ſacra pertinẽtibus: tũvero in his ſuperſtitioſe agũt. Cæterũ ægypt⁹ cũ ſit aphricæ finitima: nõ tamen admodũ feris eſt frequens: q̃ vero illic ſunt: eæ oẽs ꝓ ſacris habentur partim mãſuetæ: partim immãſuetæ. Qua autẽ cauſa pro ſacris habentur ſi dixero ad res diuinas oratio mea deſcenderet: quas ego in primis enarrare deuito: quarũcꝫ quicquid dixi id neceſſe coactus tñ delibãdo dixi. Conſuetudo q̃ de feris eſt ita habet. Earũ educãdarum curã ſeorſum a cæteris ægyptii atcꝫ egyptiæ ſuſcipiũt. In quo honore filius patri ſuccedit His feris omnes qui in vrbibus ſunt vota perſoluunt: quę

Capita derasa. ſuſceperunt illi deo cuius illa fera eſt hunc in modũ. Deraſis filiorũ capitibus aut in totũ: aut ex media: aut ex tertia parte ad

Ferarũ inter fecta. pendunt crines vna in lance: & in altera tantundẽ argenti: quæ pecunia cũ lãcem traxerit: eam trãdunt curatori ferarũ: Ille ꝓ hoc amputatũ piſcem præbet feris eſcam Talis enim cibus illis præbetur: quarũ ſi quam quis necauerit ſi volens morte mulctetur: ſin inuitus plectitur ea multa: quã ſacerdotes ſtatuerint.

Ibis Accipiter. Quiſquis tamen Ibim aut accipitrẽ necauerit ſiue volens: ſiue nolens neceſſario morte adficitur. Sed cũ multæ ſint feræ: quę vna cum hominibus victitent, multo tamen plures eſſent niſi

Feles. res hæc officeret felibus. Feles poſteaq̃ ſunt enixæ nõ amplius adeũt maſculos. Eas iſti coeundi gratia indagantes tamen potiri nequeũt. Ergo cõtra illas talia cõminiſcuntur. Ereptos aut ſubreptos earũ fœtus occidunt: non tamen occiſos edunt. Illę

Felis filiorũ amantiſſima. filiis orbatæ cupiditate aliorũ (Amantiſſima. n. filiorũ fera eſt) Ita demũ ad mares ſe conferunt. Felẽ incenſa ſtrue diuina res occupat. Nã quoties ignem extinguere neglexerũt ægyptii cuſtodias feliũ diſpoſiti agũt. At ille aut in trudendo ſeſe hominibus: aut tranſiliendo in ignẽ inſiliunt. Hoc dũ cõtingit: ingenti luctu adficiuntur ægyptii. Quibuſcũcꝫ autem in domibus vltro felis oppetit mortẽ: earum domoꝫ habitatores cuncti ſola

Feles mortuę ſupercilia eradunt: totũ autem corpus & caput: in quorum domibus ſic moritur canis. Efferuntur feles mortuæ ad ſacra tecta: vbi ſalſæ ſepeliuntur in vrbe bubaſti. Canes in ſua quiſcꝫ vrbe tumulant ſacratis in loculis eodẽ quo canes modo indagatores ſepeliũtur. Nam mygalas. i. murus araneos. & accipitres in vrbẽ butum abſportant. Vrſos autem qui ſacri ſunt: & lupos non multo vulpibus grandiores eo loci ſepeliunt vbi iacentes inueniunt. At crocodilo talis ineſt natura: vt quatuor mẽſibus

Canis.
Mygale.
Aranei.
Accipitres.
Butus.
Vrſi. Lupi.
Crocodili natura.

maxime hibernis nihil oĩno edat: & cũ ſit quadrupes: tñ terreſtre & aquatile eſt. Nã oua parit humi: excluditq; & plerũq; diei in ſicco agit: ſed totã noctẽ in flumine. quippe calidiore aqua q̃ nocturno ſereno & roſido. Ex oĩbus quę mortalia agnoſcimus hoc maximũ exiſtit: ex minimo ſiqdẽ oua gignit haud multo maiora anſerinis: & ꝓportione oui fœtus excluditur. Excretus ad decẽ & ſeptẽ & amplius cubitos puenit. Oculos habet ſuillos dentes magnos ꝓportione corporis & ꝓminẽtes atq; ſerratos cui ex oĩbus feris ſoli lingua innata nõ eſt. Idem inferiorẽ maxillã ſolũ nõ mouet: ſed ſuperiorẽ inferiori admouet. Vngues quoq; robuſtos habet pellẽq; circa tergũ impenetrabilẽ. Inter aquas cæcus: ſub dio pſpicaciſſimus. Itaq; cũ in aqua vitã degat: os fert introrſum irũdinibus refertũ. Cũq; eũ cæteræ ferę ac volucres fugiãt: ſolus ipſi trochilus pacatus eſt: qđ videlicet ei eſt vtilis. Etenim poſteaq̃ crocodilus ex aqua in terrã egreſſus eſt ac deinde hiauit. (ſp.n. fere hoc ad zephyrũ facere ſolet) tunc in eius os trochilus penetrans deuorat ſanguiſugas. Qua vtilitate delectatus crocodilus nihil oĩno trochilũ lædit. Quibuſdã ægyptiorũ crocodili ſacroſancti ſunt quibuſdã nõ ſunt: ſed veluti hoſtes exagitãtur. Sacros admodũ eſſe eos exiſtimãt qui circa thebas & myrios ſtagnũ incolunt: quoq; vtriq; vnũ ex omnibus crocodilis alunt cicurẽ & edoctũ manu tractari. Adpendẽtes eius auribus vel gẽmas: vel ex auro fuſiles inaures. & primoribus pedibus cathenã innectentes: cibaria quoq; adcõmodata: ac ſacra ꝓbentes cõſectantur tãq; pulcherrime viuentẽ Vbi mortẽ obiit ſale conditũ ſacris in vrnis ſepeliũt. Atq; circa elephantinã vrbẽ incolũt q; ſacros eſſe nõ cẽſeant & comedũt. Neq; vero crocodili vocãtur ſed champſæ. Iones adpellauere crocodilos illi generi crocodilorũ: qđ apud eos in ſepibus gignitur cõparãtes. Hos capiẽdi cũ ſint complura & multiplicia genera: vnũ tantũ hoc: qđ mihi maxime dignũ relatu videtur puto ſcribendũ. Vbi tergũ ſuillũ hamo circũdatũ ad illiciendũ crocodilũ ptulit in mediũ fluminis venator ipſe ad ora fluminis porcellũ: quẽ viuũ tenet verberat. Cuius vocẽ crocodilus audiẽs ſcđm illã tendit: nactuſq; tergũ deuorat: & poſteaq̃ adtractus eſt ante oĩa eius oculos venator ceno opplet. Hoc acto cætera facile ſane optinet: alioqui cũ labore adepturus. Iã vero fluuiales equi in plaga nepremittana ſacri ſunt: in cætera ægypto nõ ſacri talẽ ſpeciẽ naturãq; habẽtes q̃drupedes bifidis pedibus vngulis bouinis ſimo naſo: equina iuba. eminentibus &

Trochilus

Crocodili cur ſacri.

Myrios ſtagnum.

Crocodili mortui.

Champſæ Crocodili.

Capiẽdi crocodili mod⁹.

Equi fluuiales.

cancellatis dẽtibus fulgida cauda: equina voce. Magnitudine maximi tauri tã craſſo corio: vt ex eo arefacto fiãt pila miſſilia. Gignũtur p̃terea in fluuio aquatilia q̃dã: quæ ægyptii ſacrata eſſe arbitrãtur. Arbitrãtur itẽ ſacrũ gen⁹ piſciũ: qđ vocãt ſquamoſum atq; etiã anguillã. Hos piſces aiũt ſacros eſſe. Ex volucribus vero vulpãſaris. Eſt & alia volucris ſacra nomine phœnix: quam eqdẽ nũq̃ vidi niſi in pictura. Etenim perrara ad eos cõmeat quingẽteſimo quoq; (vt aiũt heliopolitani) ãno & tũc demũ: & cũ pater eius deceſſit. Is ſi picturæ adſimilis eſt: talis tãtuſq; eſt pennę coloris partim rubidi maxima ex parte cũ habitu tũ magnitudine ſimillimus aquilæ: eũ aiũt (qđ mihi nõ fit veriſimile) hoc excogitare. Ex arabia pficiſcentẽ in templum Solis geſtare patrẽ myrra obuolutũ: & in eo tẽplo humare. Sic aũt geſtare primũ ex myrra ouũ cõponere q̃tũ ipſe ferre poſſit. Deinde ferẽdo illud experiri. Hoc expertũ ita demũ ouũ exenterare: atq; in illud parentẽ inferre: & qua parte ouũ exinaniuit. patrẽ q̃ intulit cã partẽ alia myrra inducere: & cũ tãtũdẽ ponderis impoſito parẽte effectũ ſit. Obſtructo rurſus foramine balſamum illud in tẽplũ ſolis. hæc facere hãc auẽ cõmemorant. At circa thebas ſunt ſacri ſerpẽtes nihil olno hominibus noxii puſillo corpore: binis præditi cornibus e ſummo vertice enatis: quos defunctos in Iouis æde ſepeliũt. huic.n. deo ſacros illos eſſe p̃dicant. Eſt arabiæ locus ad butim vrbem fere poſitus: ad quẽ locũ ego me cõtuli: q; audirẽ volucres eſſe ſerpentes: eo cũ pueni oſſa ſerpentũ aſpexi: & ſpinas multitudine ſupra fidẽ ad enarandũ: quarũ a cerui erãt magni: & his alii atq; alii minores ingẽti numero. Eſt aũt hic locus vbi ſpinæ pectæ iacebant hu iuſcemodi ex arctis montibus exporrigitur in vaſtã planiciem ægyptiæ cõtiguã. Fertur ex arabia ſerpentes alatos in eũte ſtatim vere in ægyptũ volare: ſed eis ad ingreſſum planiciei occurrẽtes aues ibides nõ p̃termittere: atq; ipſos interimere: & ob id opus ibidẽ magno in honore ab ægyptiis haberi. Arabes aiũt cõfitẽtibus & ipſis ægyptiis iccirco ſe his auibus honorẽ exhibere. Eius auis ſpecies talis eſt: nigra tota vehemẽter eſt. Cruribus gruinis: roſto maxima ex parte aduncо: eadẽ qua crex magnitudine: & hæc quidẽ ſpecies eſt nigrarũ: q̃ cũ ſerpẽtibus pugnãt. At earũ q̃ pedes humanis ſimiles habẽt. Nã bifariæ ibides ſunt gracile caput: ac totũ colluũ pennæ candidæ p̃ter caput ceruicẽq; & extrema alarũ & natiũ: q̃ omnia q̃ dixi ſunt vehemẽter nigra: crura & facies alteri cõſentanea. Serpentis por-

Anguilla Phœnix.

Phœnicis meminit Plinius i. 10. cap. 2 q manilii vtiq; opinione diuus aũt hiero nym⁹ in ſym boli expoſitione multa de phœnice Herodoti verbis cõtraria ſcribit nihilominus Herodoto plinius ferme congruit.

Serpentes ſacri.

Serpentes alati.

Plini⁹ in. 10. lib. cap. 28.

Ibes ſacræ.

Ibidis forma.

Crex.

ro figura qualis hydrarũ: alas nõ pennatas: ſed glabras gerit: & alis veſpertilionis valde ſimiles. Hactenus de ſacris feris dictũ ſit. Ipſoꝝ ãt ægyptiorũ: qui circa partẽ ægypti frumẽtariã eolũt memoriã omniũ hominũ cõmẽtãtes ſunt fere eoꝝ: in quorũ ego veni experimẽtũ lõge excellentiſſimi: ante oĩa tali vitæ genere degẽtes. Singulis mẽſibus triduo purgãt ſe vomẽdo at q̃ intеſtina diluẽdo gr̃a ſanitatis cõſeruãde: exiſtimantes oẽs lãguores hoibus creari ex cibis. Nã ſunt alioqui ægypti omniũ viroꝝ ſecũdũ aphros maxime ſalubri corpore aeris vt mihi videtur bñficio: qui nũq̃ imutatur: cuius mutationibus p̃cipue exiſtũt in hominibus morbi. Pane veſcũtur: quẽ ex farre cõficiunt quẽ q̃lleſtẽ nominãt. Vino vtũtur facto ex ordeo: deſunt. n. in ea regione vites Victitãt quoq; tum piſcibus partim crudis ad ſolẽ arefactis: partim ſalſugine cõditis: tũ auibus ſed earũ crudis prius tñ ſale cõditis: cothurnicibus: anatibuſq; atq; auiculis. Cęteris ãt vel volucrib⁹: vel piſcibus: q̃ ipſis in ꝓximo ſunt ꝓter illa q̃ ab eis ſunt recepta ꝓ ſacris partim aſſis: ꝑtim elixis. Apud locupletes eoꝝ cũ multi cõuenerũt: & a cœna diſceſſum eſt: circũfert aliqs in loculo mortuũ e ligno factum: ſed picturę & opere verũ maxime imitãtem. Lõgitudine cubitali omnino aut bicubitali: oſtẽdẽſq; ſingulis conuiuarũ ait in hunc intuens pota & oblectare talis poſt mortẽ futurus. Hęc illi apud cõuiuia facũt cõtẽtiq; moribus patriis nullũ aliũ aſciſcũt. Quibus cum alia ſint egregia inſtituta: tũ vero illud adhibendi modulatorẽ: qui & in phœnice & in cypro: & alibi nomen pro differentia gẽtiũ habet. Idẽ tamẽ cõgruit cũ eo: quẽ græci decãtant adpellãtes linũ: vt ego admirer cũ alia multa: q̃ ſunt apud ægyptũ: tũ vero id vnde nomen lini adceperunt: quẽ ſemp quodã mõ dẽcãtare cognoſcũtur. Vocatur ãt linus ægyptiace manerus quẽ ægyptii tradiderũt: cum filius vnicus extitiſſet primi ipſoꝝ regis: præmaturaq; morte deceſſiſſet. His lamẽtis ab ægyptiis fuiſſe decoratũ: & cantilenã hãc eãq; ſolã ipſis inſtitutã. Cõgruunt ꝑterea in hoc cũ ſolis græcoꝝ lacedæmonibus ægyptii: q̃ minores maioribus natu obuii cedũt via ac deflectũt: aduenięntibuſq; e ſedili adſurgũt: q̃ in re cũ nullis aliis græcoꝝ eõueniũt In uicẽ cõpellandi ſe mutuo in viis adorãt genu tenus demiſſa manu. Veſtibus amiciũt lineis circa crura fimbriatis: q̃s caſilireis adpellãt: ſup q̃s cãdida ferũt amicula tãq̃ ſuperiecta. Laneæ veſtes neq; in ædes ſacras geſtãtur: neq; vna cũ cadauere ſepeliũtur. Prophanum. n. eſt quæ cõſentanea ſunt his quę orphica &

Hydræ.

Aegyptiorũ purgamina.

Cęleſtis.

Mortis memoria.

Phœnix Cyprus Linus.

Manerus.

Senectus venerãda.

Caſilires.

Veſtes laneę.

bacchica adpellantur ab ægypto & pythagora ortũ ducẽtibus. Nã his cerimoniis particípãtẽ laneis indutũ veſtibus hũari religioſum eſt. De qbus ſacra reddĩ rõ. Alia inſup ſunt ab ægyptiis excogitata: qs menſis dieſue cuius deorũ ſit: & quos qs die genitus qualia ſortietur: & q̃ mortẽ obibit: & qualis exiſtet. Qui bus rebus qui in poeſi verſati ſunt: vſi fuerũt: plura quinetiã ab eis ꝓdigia cõperta ſunt q̃ a cæteris omnibus hominibus. Nam cũ ꝓdigiũ extitit ſcribũt id obſeruãtes quomõ euenerit. & ſi qũ poſtmodũ huius ſimile extiterit exẽplo prioris putãt euẽturũ.

Prodigia

Diuinatio Herculis

Diuinatio apud eos ita eſt cõſtituta: vt eius artificiũ nulli mortaliũ vẽdicetur: ſed certis diis. Siqdẽ herculis illic oraculũ eſt: & apollinis: & mineruæ: dianæq; ac martis: & iouis: ſed qd̃ ꝑci puo honore colũt ex oĩbus oraculis latonę eſt in vrbe buti. Verũ hæc vaticinia nõ eodẽ mõ ſunt oia inſtituta: ſed differẽter. Iam vero medicina apud eos hũc in modũ eſt diſtributa: vt ſin gulorũ morborum ſunt medici. nõ plurũ. Itaq; oia referta ſunt medicis. Alii.n. ſunt ocularii curãdis oculis cõſtituti. Alii capiti alii dẽtibus: alii alui partib⁹ alii morbis occultis. Luctus eorũdẽ ac ſepulturæ tales ſunt. Quibuſcũq; domeſticis aliqs deceſſit hõ alicui⁹ momẽti: Ibi oĩs muliebris ſexus familia caput ſibi & vultũ oblinit luto. Deinde relicto domi cadauere ipſę ꝑ vrbẽ vagantes ſe plangũt ſuecintæ nudatis mãmillis & cũ eis ꝓximę quæq; Altera ex parte viri & ipſi expectorati ſe verberãt. His actis ita demũ ad cõdiendũ portãt. Sũt ãt certi ad hoc ipſum cõſtituti: qui hoc artificiũ factit ãt: qui cũ ad ipſos cadauer portatũ eſt. oſtẽdunt his: quí portauerũt exẽplaria mortuorũ lignea pingẽdo adſimulata: & eorũvnũ adcuratiſſime fabre factũ eſſe aiunt: cuius ego nomen ſi nũcupauero: haud faciam ſancte. Alterũ illo inferius ac vilioris præcii. Tertiũ viliſſimi ea dicẽtes ſciſcitãt ab his ad qd̃ exẽplũ velint effingi mortuũ ſuũ. Iſti conuento de precio illic abeunt. At hi qui relinquuntur in ædibus hunc in modum diligentiſſime condiunt corpus ante omnia in curuo ferro cerebrum per nares educũt: vt quãq; partem educentes: ita locum eius medicamentis explentes. Dehĩc ſcutiſſimo lapide æthiopico circa ilia conſcindunt: atq; illac omnẽ aluũ protrahunt: q̃ vbi repurgarũt: ac vino phœniceo expleuerũt: rurſus odoribus contuſis referciũt: tũ omenta cõplẽtes cõtuſa myrra pura: & caſia: & cæteris excepto ture odorib⁹ iterũ conſuunt. Vbi hæc fecere: ſaliũt intro abditum ſeptuaginta dies. Nã diutius ſalire nõ licet. Exactis ſeptuaginta diebus

Pluriũ lugentiũ mos.

Lignea mortuorum exẽplaria.

Triplex ſepeliẽdi modus

Humandi mos.

cadauer vbi abluerũt ſindone byſſina totum inciſis loris inuol-
uunt gummi illinentes: quo egyptii glutinis loco plerũq; vtun
tur. Eo deinde recepto propinqui ligneã hominis effigiẽ faci-
unt. In qua mox inſerũt mortuũ: incluſumq; ita teſaurizãt. id-
eſt reponunt. Hic autẽ qui mediocria volunt nimiũ fugientes
ſumptũ ita cõparant clyſterẽ vnguine quod e cedro gignit cõ
plent. Deinde ex hac aluũ mortui ipſam neq; ſcindentes: neq;
extrahentes: ſed per ſeceſſum phenſo vię poſterioris huatu in-
fertunt: & tot quot dixi diebus ſale cõdiunt: quo⁹ dierũ vlti-
mo cedrinũ vnguẽ: quod prius ingeſſerant ex aluo egerũt: qđ
tantã habet vim: vt vna ſecũ aluũ atq; inteſtina tabefacta edu-
cat. Nitrũ autẽ carnes tabefacit. Mortuiq; tantũ cutis & oſſa re
linquũtur. Vbi iſta fecere ex quo ſic tradidere mortuũ nihil am
plius negocii ſuſpiciũt. Tertia cõditura hæc eſt adorandis eo⁹
mortuũ: qui tenuiori ſunt dilutionibus vẽtrem abſtergũt: arcſa
ciuntq; ſale ſeptuaginta p dies. Deinde tradunt reportandum.
Vxores tñ inſigniũ viro⁹ nõ ſtatim vita defunctas tradunt cõ
diendas: ac ne eas quidẽ fœminas: q̃ cõſpicuæ valde & maio-
ris momẽti fuerint. Sed triduo atq; quatriduo defunctas ea de
cauſa facientes ne cũ fœminis ſalinarii cõcũbant. Deprehenſum
n. quẽdã aiunt coeuntẽ cũ recenti cadauere muliebri delatũq;
ab eiſdem artificii ſocio. Quiſquis aũt vel ipſo⁹ ægyptio⁹: vel
hoſpitũ cõpertus ſit mortu⁹: ſiue a crocodilo rapt⁹ ſiue ab ipſo
flumine: neceſſariũ prorſus eſt ei ciuitati: ad q̃ eiectus eſt cõdi-
re: & q̃ honeſtiſſimo funere ſepelire ſacris monumentis: quẽ ne
cõtingere quidẽ fas eſt alteri aut proximo⁹ aut amicorum: niſi
ipſis nili ſacerdotibus: vtpote maius quiddã q̃ hominẽ mortuũ
tractantibus ad ſepeliendũ. Græcanicis inſtitutis vti recuſant:
& vt ſemel dicã nullo⁹ hominũ aliorũ inſtitutis vti volunt. Et
hoc quidẽ cæteri ægyptii obſeruant. Eſt tñ chemis oppidum
grande thebaicæ plagæ prope nouã vrbẽ. Quo in oppido ẽ tẽ
plum Perſei Danaæ filii quadratũ ac palmeto circundatũ ingẽ
ti ſane e ſaxis veſtibulo. Stantibus deſuper duabus grandibus e
lapide ſtatuis. In hoc veſtibulari ambitu eſt ſacellũ: & in eo ſimu
lachrũ perſei. Quem chemitani memorant ſibi adparere freq̃
ter e terra exiſtentem: frequenter intra templũ: eiuſq; ſandaliũ
quod geſtabat inuentũ bicubitali magnitudine: quod poſtq̃ ad
paruerit exuberare oẽm ægyptũ. Hæc quidẽ illi aiunt. Faciunt
autẽ perſeo græcanice gymnicos ludos per omne certandi ge
nus propoſitis premiis: tũ pecorũ: tũ palliorũ: tũ pellium: per-

Secunda cõditura.

Nitrum.

Tertia con-ditura.

Vxorũ condi tura.

Cadaueris coitus mor-tui reperti.

Chemis op.

Perſei tẽplũ.
Perſei ſanda lium.
Perſei gymni ci ludi.

conctantiq; mihi cur eis ſolis conſueſcet adparere pſeus: & cur in edendo gymnico certamine ab ægyptiis diſcreparēt: aiebāt perſeum ex ipſoꝝ ciuitate eſſe oriundū. Danaum.n. & lynceū: qui eſſent chemitani nauigaſſe in græciā: a quibus originē gradatim ducendo deuenichant ad perſeū. Hunc in ægyptū profectū: quē & greci dicūt gratia adferēdi ex aphryca caput gorgonis: veniſſe quoq; ad ipſos: ac cognatos oēs agnouiſſe: quos poſtq̄ didiciſſet & nomen chemis ex mare audiſſet in ægyptū veniſſe: & gymnicū certamen celebrari iuſſiſſe. Hæc omnia opinantur ægyptii: qui ſupra paludes incolūt. Qui vero in paludibus vtūtur eiſdē qbus cęteri ægyptii moribus cū in aliis: tū in habēdis ſingulis vxorib⁹ quēadmodū græci. Cæterū ad victū facilitatē alia ſunt eis excogitata. Si quidē cū fluuius plenus cāpos inundauit: in ipſa aqua exorit ingēs vis liliorū: q̄ loton egyptii vocāt. Ea vbi demeſſuerunt ad ſolē exiccant. Deīde qđ mediū loti eſt papaueri adſimile poſtq̄ coxerūt ex eo faciūt panes aſſos. Eſt autē huius loti radix quoq; eſculēta etiā ſuauita te præſtāti orbiculata mali magnitudine. Sunt & alia lilia roſis ſimilia & ipſa in flumine naſcētia: quoꝝ fructus i alio calice germinans e terra ſimillimus ſpecie ē fauo veſperū. In eo eſculēta q̄dam inſtar nuclei oliuę coagmentata innaſcunt: quę & tenera comedūtur & arefacta. iam vero iuncum annuū vbi e paludib⁹ excerpſerunt ſuperiorē eius partē amputant: quā in aliud qddā conuertunt: quod relictum eſt inferius longitudine cubitali id edunt pariter: ac venundāt. Eo ſi qui admodū ſuaui vti cupiūt in luculento furno torrefactū ita comedunt. Sūt p̄terea ex eis qui ſolū piſcibus victitant: quos vbi ceperunt exēteratos ad ſolem deſiccant: exiccatiſq; deinde veſcūtur. In fluminibus non fere gignūtur piſces gregales. Qui nutriūtur in ſtagnis hæc faciunt. Simulac inceſſit eis libido gignēdi gregatim in mare enatāt. Ducibus maſculis genituram ſpargētibus: q̄ fœminę conſectantes recuruando ſe ex ea cōcipiunt. Eædē vbi pregnantes in mari ſunt effecte remeant oēs rurſus ad ſibi cōſueta non amplius eorūdem ductu: ſed fœminarū. Ducunt.n. ille quēadmodū fecerant mares gregatim oua fundētes inſtar milii parua: q̄ mares adcūtes deuorant. Sunt autē ea tāq̄ milii grana piſces ex quoꝝ reliquiis nō deuoratis ſed nutritis: piſces fiunt. ex his piſcibus qui capiūtur dū in mare meant hi detrita dextra q̄ ea de cauſa patiūtur q̄ in mare dū tēdūt a ſiniſtra terrā legūt: rurſus eadē via reuertētes icurſant atq; offenſant cōtingēdo ter-

Danaus.
Lynceus.
Perſeus.
Chemitani.
Gorgonis caput.
Gymnicum certamen.
Lotos.
Panes aſſi.
Loti radix.
Iuncus eſui aptus.
Piſces gregales in fluminibus.
Piſces in ſtagnis.

ram plerũq; ne itinere aberrẽt propter aq̃ decurſum. Nilo incipiente augeſcere in primis depreſſa terrarũ & lacunæ fluuio ꝓximè ipleri incipiunt. Cõfeſtimq; redũdatæ a flumine aqua hęc plura fiunt: & cõtinuo cuncta piſciculis minutis opplentur. Vñ aũt ſecundo loco veriſimile ſit eos gigni hoc mihi videor cauſæ intelligere: q; ſuperiore anno poſtq̃ nilus abſceſſit: piſces q̃ oua in ceno pepererant vna cũ poſtremis abeũt aquis: circũacto rurſus anno vbi aqua reſtagnauit, ꝓtinus ex his ouis gignũtur piſces. Quod ad piſces adtinet ita habet: Vtũtur ægyptii: q̃pa luſtria adcolunt vnguento ex fructu ſillicypriorũ: quod adpellant ægyptii Kiki. Hunc in modũ cõficientes ſillicypria hæc: q̃ apud græcos vltro naſcũtur. ad oras fluminũ ſtagnorũq; ferũt: multũ quidẽ fructũ ferentia ſed grauiolentẽ. Hũc vbi collegerunt alii contuſum ad ignẽ alii in ſartagine coquũt: & quod ex eo pfluit excipiũt pingue quiddã: & nihilomin⁹ ad lucernas tã idoneum q̃ oleũ: ſed grauiolentiã exhibens. Sũt autẽ aduerſus magnã vim culicũ hæc ab eis excogitata. Cum.n. his qui ſupra paludes incolunt munimento ſint turres: quas dormit aſcẽdũt (Nã culices ventus ꝓhibet in altũ volare) Alia ſunt machinati qui intra paludes habitãt. Singuli ſua optinent rhetia: quibus per diẽ piſces capiant. Eiſdẽ noctu vtuntur cubili in quo requeſcunt. Circundatis illis deinde operti ſomniũ capiunt: qui ſi in veſtimento inuoluti: aut in ſindone dormirẽt: eos ꝓpſa indumenta culices morderent. Per rhetia vero ne tantulum quidẽ mordere conantur. Naues eorũ onerarię ſunt factæ e ſpino cuius figura ſimillima eſt loto cyrenæ: & cuius lachryma gũmi eſt. Ex hac ſpino ligna cõcidunt: quæ magnitudine bicubitali tãq̃ lateritio opere cõponũt hunc in modũ cõpingentes. Ligna cubitali circudenſos: ac longos ſtipites adpendũt. Vbi hũc in modũ cõpegerũt: deſuper frequentia tranſtra extendũt: cõmiſſuris nequaq̃ vtũtur: ſed introrſum cõpages iũco innectũt. Gubernaculũ ſcitefatiũ: & hoc per nauẽ tranſit. Malo quoq; ſpinatio & velis iunceis vtũtur. Hæc nauigia cõtra flumẽ meare nõ poſſunt: niſi luculẽtus ingruat vẽtus. Verũ a terra ꝓtrahũtur. Secũdũ decurſũ hoc pacto ferũtur. Eſt ianua ex mirica facta putaminibus arũdinaceis ſtrata: & lapis politus deos fere talẽtorũ põdo. Huiuſmodi ianuã func adligatã in anteriori parte nauis ſinitur deferri: Lapidẽ vero retrorſum alio fune. Ita ianua impetu aquæ inſidẽte protinus meat & trahit barim: hoc enim his nauigus eſt nomen. Lapis autem dũ retrorſum tralutur: fundo

Sillicyptia. Kiki. Culices. Naues. Vela iuncea. Baris.

admotus dirigit nauim horũ nauigiorũ ingens apud illos eſt copia: quorũ quædã ferunt multa milia talentorũ pondo cum regionẽ ſupergreſſus eſt nilus ſole vrbes adparent eatenus extantes vt inſulis ægæi maris fere adſimiles eſſe videantur. Nã cætera ægypti pelagus efficiũtur: ipſæq; vrbes: quæ ſole extãt ſtationes nauiũ faciũt: nec iam cũ hoc cõtingit per alueum fluminis ſed per mediũ cãpi nauigatur ex naucrate quidẽ memphim verſus non iam iuxta pyramides ipſas ſed iuxta acumen deltæ. A mari autẽ & canabo naucratem verſus per campũ: ad anthyllã vrbẽ venies: & ad vrbẽ quæ vocatur Archandri. Hanc vrbiũ anthylla: quæ eſt inſignis datur peculiaris in calceamẽta vxori ſemper eius qui in ægypto regnat. Quod factũ eſt ex quo ægyptus fuit ditionis perſarũ. Altera videtur mihi nomen habere ab archandro danai genero phthii achæi filio. Archandri .n. vrbs nominatur. Quod ſi alius quiſq; archãder eſſet: nequaq; ægyptiũ nomen foret. Hactenus quę vidi: quę noui: quę interrogaui dicta ſunt. hîc pergã diſſerere de ægypto quæ audiebã addẽs aliquid quod ipſe videri. Minẽ qui primus apud ægyptũ regnauit aiebãt ſacerdotes iuntiſſe põtibus nilũ ad mẽphi. Nam eũ aphricã verſus totũ p̃terlabi montẽ pſimminũ: & ſupra memphim centũ circiter ſtadia meridiẽ verſus adgeſtahumo ad ampliractũ fluminis arefeciſſe priſtinũ alueũ: ita flumen facto ſibi alueo per mediũ mõtium fluere. Adeo nũc quoq; ſub perſis iſte anfractus nili tãq; coercitus fluat magnis p̃fidiis cuſtoditur quotannis obſecptus aggeribus. Quos ſi refrigẽs flumen velit ea parte redũdare omnis memphis adibit periculum: ne aquis operiatur. Ab hoc mine qui primus extitit rex id vnde fuit amnis effectũ terreſtre: ibiq; ab eodẽ vrbẽ hanc conditam; quę nũc memphis adpellatur. eſt. n. mẽphis in anguſtiis ægypti ſita. & exteri⁹ aquilonẽ verſus & veſperũ ex flumine effoſſum eſſe ſtagnũ. Nã ab aurora ipſe nilus arcet: & ab eodẽ in ea vrbe extructũ hoc templũ vulcani tum magnũ: tũ memoratu dignißimũ. Poſt hunc recenſebant libro ſacerdotes nominatim alios trecentos ac triginta reges. In quibus tot ętatibus hominũ decem & octo fuiſſent ęthyopes: & vna mulier alieni gena. Cęteri viri indigenæ. Mulieri q regnauit fuiſſe nomen idem qđ reginę babylonicę Nitocrim: q̃ dicebãt vltã fuiſſe fratrẽ: ab ægyptiis apud quos regnabat interemptũ: & ſi vbi hunc interemerãt regnũ ad hãc detuliſſent. Vltã aũt fratrẽ dolo multis ægyptiorũ abſumptis. Nã extruxiſſe cã permagnũ ædificium ſubterraneũ.

Naucrates.

Anthylla vrbs.

Archandri vrbs.

Menã diodorus in 2. lib. nõ omnium primũ apud ęgyptios regnaſſe dicit: ſed poſt deos

Mines rex.

Pſimminus mons.

Memphis.

Vulcani templũ.

Nitocris regina.

per cauſam quidē nouī operis: animo autē aliud agitantem & conuocatis ed cōuiuiū multis: quos precipue nouerat fraternæ cædis auctores fuiſſe per oraculū quēdā ſpecum immiſiſſe flumen diſcūbentibus. Hæc demū de illa referebant præterq; q; vbi hoc feciſſet conſperſiſſe eā multo cinere ædificiū: quo impunita eſſet. Aliorū autē regum nullū referebāt clarū opus editum niſi vnius: qui poſtremus horū extitit mœris. hūc.n. ædificaſſe memoratu digna vulcani veſtibula ad ventū aquilonem vergentia: & ſtagnū effodiſſe cuius quot ſint in ambitu ſtadia poſterius aperiā: & pyramides in ea extruxiſſe: de quarū magnitudine ſimul cū ipſius lacu mentionē faciam. Hunc itaq; tantū operū edidiſſe alios autē nihil prorſus. Quos ego p̄tergreſſus eius qui his ſucceſſit nomine Seſoſtris mētionē habebo. Iſtum dicebant ſacerdotes primū longis nauibus ex arabico ſinu p̄fectū rubri maris adcolas in ſuā poteſtatē redegiſſe: pgreſſumq; lōgius veniſſe in mare iā vadoſum & proinde nō nauigabile. illinc vbi retro ſe ad ægyptū recepiſſe ſecūdum ſacerdotū cōmemorationē coacto ingenti exercitu per continentē prexiſſe: oēſq; gentes vt in quāq; incidebat ſubegiſſe. Et quaſcunq; earū nanciſcebatur feroces & vehemēter ſtudioſas libertatis in earū regionibus cippos ſtatuebat inſcriptos literis ſui nominis: & patriæ & q̄ referrēt ipſum illos vi ſubegiſſe. Quarū vero vrbes nullo prælio nulloq; negocio cepiſſet: his cippos inſcripſit: tū eiſdē literas: quas ſcripſerat ei gentibus quę viriles extiterant: tū muliebria genitalis planū facere volens illos haud quaq; viriles extitiſſe. Hæc faciendo peregit continentē donec ex aſia in europā tranſgreſſus ſcythas ſubegit & thraces: ad quos vſq; & non vlterius mihi videtur ægyptius exercitus pueniſſe quoniam in iſtorū terra tituli non vltra poſiti demonſtrātur. Hinc digreſſus retro abiit & poſteaq; ad phaſim ſubſedit: quid deinceps nō habeo quod dicā: an ipſe rex Seſoſtris diuiſo ſuo exercitu aliquantulū copiarū reliquerit ad eam regionē incolendā: an aliqui militū perteſi peregrinatiōis circa fluuiū phaſim ſubſtiterint. Nam colchi videtur ægyptii eſſe: quod ipſe prius notum q; ex aliis auditū refero. cuius rei cū mihi cupidō inceſſiſſet: vt vtroſq; perconctarer: magis colchi reminiſcebantur ægyptiorum q; ægyptii colchorū. Dicebāt tamen ægyptii ſe opinari colchos e ſeſoſtris eſſe exercitu. Ipſe ex hoc coniecturā capiebam q; atro colore ſunt & criſpo capillo tam & ſi hoc p̄ nihilo putari poſſet: cum & alii ſint huiuſcemodi: ſed quod iſti p̄cipue:

Mœris rex. Vulcani veſtibula.

Seſoſtres rex Hunc ſeſoſtridiodorus ſiculus in ſcdo adpellat nonāt ſeſoſtrem.

Cippi ſeſoſtris nomine inſcripti.

Scythæ thraces.

Phaſis.

Colchi.

Circuncisio

præter ea q̄ ſoli omniū hominū colchi & ęgyptii: & æthiopes ab initio ſtatim pudenda circūcidūt. Nā & phœnices & ſyri: q̄ ſunt in paleſtina didiciſſe id ab ægyptiis & ipſi cōfitētur. Syri vero qui fluuiū thermodōtē: & partheniū adcolūt: & hos̄ con

Macrones.

termini macrones a colchis didiciſſe ſe aiunt. Hi. n. ex hoibus ſoli ſunt: q̄ circūcidūtur: & in hoc faciē do agnoſcūtur ægyptii eſſe. Tñ ægyptii atq̄ ęthyopes nō queo dicere vtri ab vtris didicerint. Nā videť eſſe p̄ antiquū. Sed q̄ ex ægypto q̄ illic cōmerciū habuerūt didicerint: magnū mihi fit hoc teſtimoniū q̄ hi phœnices q̄ cū græcia cōſuetudinē hñt nō ąplius circa virilia imitanť ægyptios: ſed eos̄ q̄ poſtea p̄creanť: virilia nō circūcidūt. agedū & aliud de colchis dicā eos eē ſimiles ęgyptiorū.

Linū colchicum.

Hi ſoli atq̄ ęgyptii linū cadē rōe opanť: ois vtrorūq̄ vita piter & lingua cōſētanea ē. Linū ąt colchicū a gręcis ſardonicū adpellať: cū illud qđ ab ęgypto venit adpelleť ęgyptiacū.

Sardonicū linum.

Aegyptiacū linum.

Titulorū quos ſeſoſtris rex ęgypti regiōatim erexit pleriq̄ iā icolūes nō extāt. Quoſdā in ſyria paleſtina ipſe vidi inſcriptos: tū quos dixi lr̄is: tū mulieribus genitalibus. Circa ioniā quoq̄ due hui⁹ viri figurę viſunť in petris inciſę: vna qdē q̄ ex epheſo i phoceā itur. Altera vero: q̄ e ſardibus ſmirnā verſus. in quarū vterq̄ inſculptus eſt vir magnitudine q̄ nū palmorū dextra ſpiculū te-

Seſoſtris epitaphiū & imago nō autem mēnonis.

nēs: ſiniſtra arcus: cęterāq̄ itē armaturā. Etenim ægyptiacā & æthiopiā geſtās: & ex altero ad alterū humerū eūtes ſacræ lr̄æ ægyptiace ſunt inciſę in hęc verba. Hāc ego regionē meis optinui hūeris. Quis tñ aut cuias fuerit ab hac parte nō indicant: ſed ab altera eā qdē cōſpicati mēnonis imaginē eſſe cōiectant

Seſoſtres apd diodos̄ ſicu lū nō legitur: ſed ſemp ſeſoſis.

multū a veritate deficiētes. Seſoſtrim ægyptū ſacerdotes hūc eē dicebāt redeuntē: multoſq̄ mortales earū gētiū ac regionū: quas ſubegerat reportātē. Eūd poſteaq̄ ad daphnas peluſias ſe receperat fuiſſe a fratre: quē ęgypto p̄fecerat vna cū liberis inuitatū: & cū ille domū exterius materia circūſtipaſſet: ſtruēq̄ incēdiſſet: re hūc intellecta ex tēplo cū vxore deliberaſſe (Nā & vxorē ſecū duxerat) & ea ſuadēte vt duos e ſex liberis ſup ardētē pyrā extēdēs pōtē faceret ſup quos ipſi trāſeūtes euaderēt: ita feciſſe: & duobus filiis ita incēſis cæteros vna cum patre fuiſſe ſeruatos. Seſoſtrē in ægyptū reuerſum vltionē de fratre ſumpſiſſe: q̄ vero multitudinē e terris in poteſtatē redactis abduxerat: ea vſum in hæc fuiſſe. Siquidē iſti fuerūt: q̄ ſub hoc rege immēſę magnitudinis lapides in tēplū. Vulcani portatos p̄ traxerunt: quiq̄ ad diuortia aquarū: quæ nunc in ægypto ſunt

cũcta effodiẽda ſunt adacti: quia inuiti faciebãt vt ægyptũ prꝰ equis & paluſtris agẽdis vbiq; idoneã redderent nõ idoneam. Nã ab eo tẽpore ęgyptus q̃ omnis plana eſt: tñ inequitabilis & paluſtris inhabilis extitit pp multiplices foſſas & vniuerſa loca occupãtes: quas iõ rex fodiendas putauit: vt ciuitates q̃ non adcolerẽt flumen: ſed in medio ęgypti eſſent refluo flumine nõ laborarẽt penuria aquæ ad potãdũ: ſed ea ſuppeditaret e puteis. Hac de cauſa ægyptus interciſa eſt: & ab hoc rege vt dicebãt in oẽs ægyptios diſpartita ſoli quadrati æqua portiõe viritim p ſortẽ data atq; hic ꝓuẽtus inſtituti impoſita certa pẽſione: q̃ illi quotannis ſoluerẽt. Qđ ſi cuius portionẽ adluuione flumen decurtaſſet is adiens regem rei q̃ cõtigerat certiorem faciebat. Rexq; ad p̃dictũ inſpicientẽdũ mittebat qui metirẽtur q̃to deterius factũ eſſet: vt ex reſiduo ꝓportione taxatũ vectigal pẽderetur: atq; hinc geometria orta videtur in græciã trãſcendiſſe. Nam polũ & gnomonẽ .i. normã & duodecim diei partes a babyloniis græci didicerũt. Solus hic ægyptius rex imperio potitus eſt: æthyopiæ monumẽtũ quoq; ſui reliquit ante æ dẽ Vulcani lapideas ſtatuas duas quidẽ tricenũ: vnã ſuã alterã vxoris: quatuor ãt vicenũ cubitoꝝ: totidẽ filioꝝ. Huius ſtatuæ longo poſt tpe cũ darii perſæ ſtatua anteponeret: nõ tulit id ſacerdos vulcani negãs dariũ tales res geſſiſſe: q̃les geſſiſſet Seſoſtres ęgyptius: quippe q cũ alias natiões nõ pauciores q̃ darius: tũ vero ſcythas ſubegiſſet: eoq; iniquũ eẽ huius añ illius ſiſti donaria: q rebus geſtis nõ eẽt illũ ſupgreſſus. Hæc locuto ſacerdote tñ igno ſciſſe Dariũ ferũt. Defuncto Seſoſtre regnũ ſuſcepiſſe Pheronẽ eius filiũ: & hũc nullã ſumpſiſſe expeditionẽ: ſed ei cõtigiſſe vt luminibus caperetur. Idq; hac de cã cũ flumẽ eo tẽpore copioſiſſimũ maneret: ita vt ſupra decẽ & octo cubitos rura trãſcẽderet vẽto ingruẽte: q fluctus cieret. ferũt hũc regẽ facinus admiſiſſe q; ſumptũ ſpiculũ in medios fluminis vortices cõtorſerit ſtatimq; laboraſſe ex oculis: ac viſum amiſiſſe: decẽnioq; cæcũ fuiſſe. Vndecimo aũt anno ex vrbe buci ei oraculum adueniſſe iam exactum eſſe tẽpus calamitatis viſumq; ei rediturũ ſi oculos abluiſſet lotio mulieris: q̃ ad ſuũ ſolius virũ adceſſiſſet aliorũ virorꝝ expers: & ante oĩa vrinã vxoris expertus cũ nihil amplius cerneret: cæterarũ deinceps vrinã expertũ tãdẽ vidiſſe. Ibiq; oẽs mulieres: quas fuiſſet expertus p̃ter eã: cuius lotio lotus viſum recepiſſet: vnã in vrbem coegiſſe: quæ erythrabolus: id eſt rubra gleba dicitur & eas illic coactas cũ ipſa vrbe omnes

Diodorus ſiculus in .2. herodotũ multa hic p̃terverti opinionem voluptatis gra fingere cæteroſq; ægyptios tradit.

Geometriæ ortus.

Lapideę vulcani ſtatuæ.

Darii ſtatua.

Seſoſtres.

Pheron rex cecus.

Diodor⁹ nõ pheronẽ hũc cęcũ ſed Seſoſẽ p̃ris nomine adpellat q pater ſeſoſtres tñ vel Strabonis lectione in .16. legẽdus ẽ & Plinii in .36. lib. cap. 11.

Bucus vrbs.

Nõ ſic diod. in .2. li. hiſto. ſcribit.

Lotium mulieris.

Erythrabolus vrbs.

cõcremaſſe: & eã cuius lotio lotus viſum recepiſſet vxorẽ duxiſſe. Atq; ea clade liberatũ cum alia in aliis tẽplis donaria poſuiſſe omnia memoratu digna: tũ maxime memorabilia: ac ſpectaculo digna in tẽplo ſolis gemina ſaxa. quos obelos vocant a figura veru c ẽtenũ cubitorũ lõgitudinis: octonũ latitudinis. Huic in regno ſuccefiſſe aiebant virũ mẽphitem: cui nomẽ eſſet lingua græca proteus: Cuius nunc mẽphi viſitur fanũ decorũ ſane: ac valde adornatũ ad auſtralẽ partẽ templi vulcani poſitũ circũquaq; phœnicibus tyriis habitãtibus: qui locus omnis caſtra tyriorũ adpellatur. In hoc fano protei eſt ædes: quæ vocatur Veneris hoſpitę: q̃ coniicio eſſe hellenes tyndari filiæ quia & apud proteum fuiſſe diuerſatã audiui: & cognomine veneris hoſpitã adpellatam. Nã quæcunq; ſunt alterius veneris tẽpla neutiq̃ hoſpitæ adpellantur. Et ſane perconctanti mihi ſacerdotes de helena referebant ita rem eſſe geſtã. Alexandrũ rapta e ſparta helena cũ renauigaret domũ in mari ægeo ventis curſu excuſſum in ægyptiacũ pelagus: atq; illinc non remittentibus flatibus adpulſum in ægyptũ ad oſtiũ nili quod vocatur canobicũ atq; ad taricheas. Erat in eo littore quod nunc quoq; eſt. Herculis tẽplum: ad quod ſiquis cuiuſcunq; hominis ſerus confugiens capiat ſacras notas ſeſe deo tradens eũ nefas eſt tã gere: quæ ſanctio ad meã vſq; ætatẽ prorſus immutata perſeuerauit. Eã tẽpli legẽ mancipia alexandri cũ audiſſẽt: ab eo profugerunt. Adſidenteſq; deo ſupplices alexandrũ inſimulabãt eũ deſtructũ volentes: remq; omnẽ exponebant: vt circa helenam geſta erat & illata Menelao iniuria. Inſimulabant autem de his apud ſacerdotes & apud huius oſtii nili prefectum nomine thonim. His auditis thonis q̃ raptiſſime mẽphim ad proteum mittit hæc nunciatum his verbis. peregrinus quidã genere teucer: qui rẽ nefariam in græcia perpetrauit: quippe ſeducta hoſpitis vxore: q̃ ſecũ ducens cum multis admodum opibus in tuã terram ventis adpulſus eſt. Vtrum ne ſinamus eum abire impunẽ: an ea quæ adtulit ſecum eripiemus. Ad hæc remiſit proteus q̃ diceret virum iſtum vndecũq; is ſit qui rem nefariã in hoſpitę ſuum perpetrauit cõprehenſum ad me deducite: vt quidnã dicturus eſt ſciam. Hoc vbi adcepit thonis alexandrũ compræhẽdit nauemq; eius diſtinet: dehinc illum helenãq; cum opibus: atq; etiam ſeruos memphim ducit. Quibus omnibus repreſentatis Proteus perconctatus eſt Alexandrũ quiſnam eſſet & nũ cũ naubus profectus: Alexander illi & genus ſuũ cõmemorauit &

Obeli quorũ meminit pli. i. 36. li. cap. ii.

Proteus.

Multos regeſ huic ſucceſſiſſe añ proteũ dicit diodorus in. 2. li.

Venus hoſpita.

Helene raptꝰ Paris.

Herculis aſylum.

Thonis.

Paris alexander ad proteũ ductus.

patriæ nomen & vnde nauigaſſet:& quo.Sed interrogante p=teo vnde helenã adcepiſſet titubantẽ in loquendo ac tergiuer=ſantem coarguebant hi qui fuerant ſupplices exponentes oia quæ in ſcelere admittendo geſta eſſent. Tandem proteus apud eos hanc ſententiã tulit inquiens. Ego niſi magni intereſſe ar=bitrarer de peregrino aliquo ſupplicũ capitis ſumere ad terrã meam ventis adpulſo:ſupplicũ pro græco illo de te ſumerem omniũ hoſpitum deterrime: ſceleſtiſſimum facinus admiſiſti a tuo ipſius hoſpite ereptavxore:neq; his contentus cũ ea abiſti. Ac ne his quidẽ ſatis habens cõpilata hoſpitis domo veniſti. Itaq; quoniam magni momenti eſſe duco necare hoſpitem:mu lierem hanc atq; opes tibi vt abdicas non ſinam : ſed ego hæc græco hoſpiti reſeruabo : dum ille ipſe conſtituerit venire ad iſta reportanda. Tibi vero ipſi : tuiſq; cõuectoribus vt e mea ter ra in aliã triduo tranſfretetis præcipio: alioqui vos pro hoſtib9 perſecuturus.Hunc helenæ ad protea aduentũ fuiſſe ſacerdo=tes referebãt.Quã famãvidetur mihi & homerus adcepiſſe:ſed quia nõ perinde decora res erat in carmine: alio loquendi mo=do eſt vſus: in quẽ tranſtulit declarans ſe hunc famæ ſermonẽ notũ habuiſſe.Id manifeſtũ eſt q; in iliade facit mentionẽ eiuſ=dem erroris Alexandri:nec vſq; alibi retractat alexandrũ feren tem helenã fuiſſe abductũ:& alibi errabundũ ſidonem phœni=ciæ adplicuiſſe.Meminit enim huius rei in laudãda virtute dio medis:ita verſibus inquiens.

Picturata inerãt ibi pallia opus mulierum.
Sidonidum:quas ipſe Paris formoſus ab vrbe
Sidonia duxit ſulcans freta lata carinis:
Cũ retulit magnis helenã natalibus ortam.
Meminit quoq; in odyſſea his verſibus.
Hoc habuit ioue nata probũ:præſenſq; venenum.
Quod polydana ſibi thonis donauerat vxor:
Aegypto quæ terra ferax fert plurima mixtim:
Multa quidem proba:multa autem damnoſa venena:
Hæc quoq; alia ad Thelemachũ Menelaus inquit.
Hunc etiã ægypto dii me tenuere reuerti.
Conantẽ: quibus haud tuleram ſolemnia ſacra.

In his carminibus homerus declarat ſe noſſe errorem alexãdri in ægyptum. Eſt enim ſyria ægypto cõterminata & phœnices (quorũ Sydon eſt) in ſyria incolunt: itaq; cũ hi verſus:tũ vero locus nõ minimum imo maxime probant cyprios verſus non.

Proteus pari dẽ arguit.

Philoſtratus in quarto vitę apollonii tya nei philoſo=phi pithago=rici li. (qđ vi rii ſcriptores negãt)rem Ita fuiſſe ge=ſta tradit.

Homerus.In iliade carmi=nis decorum obſeruãs ſub obſcure hãc tetigit famã.

Syria.

Sydon.

Helena in troiã iuit.

homeri ſed cuiuſpiã alteri⁹ eſſe. In qbus dicit alexãder ex ſpar ta helenã ducẽs triduo iliũ pueniſſe ſecũdo vẽto vl⁹ ac trãquillo mari cũ id in iliade dicat illũ cũ helenã duceret erraſſe. Sed ho mer⁹ vt cypriũ carmẽ valeto. Cæterũ nũqd græci vana q̃ circa

Troiã a græcis obſeſſa.

illũ geſta memorarẽt necne ponctãti mihi ſacerdotes ita reſpõ debãt ſe nouiſſe ab ipſo Menelao rapta helena magnas græco rũ copias auxilio veniſſe Meneleao in regionẽ teucriã q̃ i terrã egreſſæ locoq; cõmunito miſerunt iliũ legatos cũq; eis & ipm Menelaũ iſſe. Hos poſtq̃ ingreſſi ſunt mœnia tum helenã opeſ q; quas alexander furto abſportaſſet repoſciſſe: tũ iniuriæ ſatiſ factionẽ. Teucros autẽ tũc eadẽ narraſſe. Deinde & iuratos ne gaſſe habere ſe helenã: atq; opes: de qnibus arguerentur. ſed ea i ægypto eſſe oſa neq; ſe iure reatũ ſuſtinere earum rerũ: quas pro teus ægyptius rex teneret Græcos cũ ſe ab illis deridere arbitra rentur: ita obſediſſe iliũ: donec expugnauerunt Vrbe capta cũ helena non exiſteret: & eandem orationẽ: quã prius audierant

Menelaus ad proteum.

græci ita demũ habita prioribus verbis fide ipſum Menelaũ ad Proteũ mittunt. hic vbi ad ægyptũ peruenit: & ad mẽphim nauigauit expoſita rei geſtæ veritate honorificentiſſimo hoſpi tio exceptus: helenãq; malo⁹ immunẽ recepit: & inſuper om nes pecunias ſuas: Et cũ hæc adſecutus eſſet Menelaus tñ iniu rius in ægyptios extitit. Nã cũ proficiſci conareť: nce p vẽtos poſſet. idq; tãdiu: rẽ indignã excogitauit. Sũptis. n. duobus pu

Menelai ex ægypto fuga.

eris quorũdã idigenarũ filiis exectiſq; / hauruſpicinã fecit: Qđ vbi eũ feciſſe reſcitũ eſt inuiſus & exagitatus fuga in inſulas a phricæ obiacẽtes. Eo poſteaquã ſe cõtulit nihil ãmpljus qđ re ferrẽt ægyptii habebãt. Atq; horũ alia q̃ ex hiſtoriis noſſe dice bãt: alia apud ipſos geſta vel magis habere cõperta. Hæc aiebãt

Herodoti de helena græcis reddẽda Iſo crates videť cõiecturę re fragari in ora tiõe de hele nę laudibus. Poetæ verſi ficatores.

ægyptiorũ ſacerdotes. Ego vero ad ea q̃ de helena cõmemora ta ſunt & ipe adiicio hoc cõiecturæ ſi ſtra iliũ fuiſſet helena vti q; fuiſſet græcis tradita ſiue volẽte alexãdro: ſiue iuito. Neq; n. ita deſipiebat priam⁹: aut alii ei⁹ ꝓpiq; vt ſuis ac liberoq; corpi b⁹: atq; ẽt vrbe piclitari vellẽt quo alexãder helenæ cõtubernio tiret. Qđ ſi inter initia ita ſenſiſſẽt: nõ tñ id feciſſẽt poſteaquã cũ multi alioq; troianoq; tũ vero priami filioq; duo: treſue aut plures pierãt cũ græcis ꝓliãtes. Si qd referẽtib⁹ credi verſifica torib⁹ debet. Quę cũ cõtigerẽt ego credideri priamũ vel ſi ipe in cõtubernio habuiſſet achæis redditurũ fuiſſe cupiditate ꝓſẽ tia mala deuitãdi. Neq; vero regnũ ad alexandrũ erat puẽturũ:

Hector.

vt iã ſub eo res eſſẽt ſeniore priamo: cũ hector & natu maior: &

virtute præſtãtior q̃ ille regnũ eſſet defũcto priamo ſuſceptur⁹: quẽ haud q̃quã fratri iniuſte agẽti indulgere: cũ pręſertim tãta mala ꝓpter eũ: tũ priuatim ipſi: tũ cæteris troianis oĩbus euenirẽt. Sed qa nec poterãt reddere helenã: nec verũ dicẽtib⁹ eis græci fidẽ habebãt: demonio (vt quod ſentio dicam) diſponente. vt funditus euerſi planum facerẽt hominibus magnarũ iniuriarum magnas a diis eſſe vltiones. Et hæc quidem vt mihi videntur dicta ſunt. Paris. Magna deorũ vindicta.

DRotei autẽ regnũ dicebãt ſuſcepiſſe Rhapſinitũ: q memoriã ſui reliquit veſtibula ab occaſu ſpectantia templũ Vulcani: & e regione veſtibulorũ ſtatuit duo ſimulachra quinũ & vicenũ cubitorũ longitudinis: quorũ qđ aquilonẽ ſpectat id æſtatẽ: quod auſtrũ id hyemẽ ægyptii vocãt præpoſtere faciẽtes. Huic regi ingẽtẽ etiã pecuniarũ vim fuiſſe: quam nemo regũ qui deinceps ſcripti ſunt ſuperare potuerit: ac ne ꝓxime quidẽ adcedere. & cũ in tuto eam pecuniã collocare vellet: ædificiũ extruxiſſe lapideũ: cuius parietũ vnus in exteriorẽ ædiũ partem pertingebat: ſed ſtructorem inſidiantem hoc fuiſſe machinatum. Is vnum e lapidibus ita ſtruixt: vt e pariete facile tolli a duobus viris: atque adeo ab vno poſſet: Ædificio abſoluto regem in eo pecuniam repoſuiſſe. interiecto tempore ſtructorem illum cum eſſet vita exceſſurus vocaſſe ad ſe filios. Nam duos huic fuiſſe: eiſque narraſſe ſe illi proſpicientẽ vt adfluenter vitam degerent aſtute edificaſſe regis ęrarium: Deniq; omnia illis expoſuiſſe plane: mẽſuraſq; ad lapidem amouendum docuiſſe: ac tradidiſſe: quę filii obſeruãtes regii ærarii quæſtores forent. Patre vita functo haud in longũ filios rem diſtuliſſe. Noctu enim ad regiã adcedentes lapidẽ ædificii inuentum nullo negocio amouiſſe: multãq; pecuniæ expilaſſe. Cũ ãt rex forte fuiſſet ædificiũ ingreſſus videretque vaſa nũmorum imminuta obſtupuiſſe: nec habuiſſe quem inſimularet: cũ & ſigna ſalua: & ædificiũ obſeratũ eſſet. Vbi iterũ ac tertio aperienti minor aſſidue pecunia adparebat: hoc feciſſe ne fures cũ furto abirent Laqueos faciendos curaſſe: & eos circa vaſa: in qb⁹ pecuniæ inerant collocaſſe. Fures quẽadmodũ ſupiori tpe cũ vẽiſſẽt: & alter eoꝝ penetrãs ad vas recta prexiſſet: eũ fuiſſe laqo retẽtũ: & vbi agnouit quo i malo eẽt ꝓtin⁹ fratrẽ vocaſſe & p̃ſentis cõditionis ſuę certiorẽ feciſſe: tuliſſeq; vt q̃ celerrime itrogreſſus ſibi caput abſcideret. Rhãpſinitus rex. Acſtatis & Hyemis ſimulacra. Rhãpſinitus pecuniarũ ditiſſimus. Structoris regii ærarii. Calliditas. Rhãpſiniti ærarium. Fures ęrarii regii.

ne ipſe conſpectus agnituſq; quis eſſet: etiam illū vita perderet: qui cum viſus eſſet probe dicere fratrem ei obſequentem ita feciſſe. & adaptato lapide domum abiſſe fratris caput aſportantem. Vbi dies illuxit ingreſſum in edificiū regem expauiſſe cernentem corpus furis in laqueo ſine capite: & ædificiū incoruptum: nullūq; neq; ingreſſum: neq; egreſſum habēs. Ita abiſſe: atq; ita faciendū ſtatuiſſe vt furis cadauer e muro ſuſpenderet: cuſtodeſq; illic adpoſuiſſe iuſſos vt ſi quē plorantem aut miſerantem animaduertiſſent: eū ad ſe perducerent. Suſpenſo cadauere matrē indigne tuliſſe: adlocutāq; filium qui ſupererat impetraſſe vt quacunq; ratione machinari poſſet corpus fratris reſolueret: aſportaretq;. Id ſi negligeret minatam ſe regem eſſe adituram ad eū indicandum quod pecunias regias haberet. Aduerſus hanc cū filius multa verba faceret: nec perſuaderet quod illa rem grauiter adcipiebat eū talem rem fuiſſe commentum. inſtratis aſinis vtres vino cōpleros impoſuiſſe: & poſtquam agēdo aſinos iuxta cuſtodes fuit ante ſuſpenſum cadauer reuulſis ligaculis duos treſue pedes reſoluiſſe: & cū vinū proflueret: tū caput cædentem vehæmenter vociferatum tanquā neſcientem ad vtrū prius aſinorū ſe cōuerteret. Cuſtodes cum multū vini pfluere viderent concurriſſe cū vaſis inviam: & id quod proflueret lucrifacientes cōportare. iſto ſimulata iracūdia omnib⁹ maledicente: aliquantoq; poſt illis conſolantibus hunc finxiſſe ſe mitigatum: & ab iraſcendo deſiſſe. Tandē ſe duxiſſe e via aſinos: atq; inſtruiſſe: & cum plura verba inter eos fierent: & quidam faceto dicto hominem laceſſeret: vt riſum eliceret: donaſſe illis vinum ex vtribus. Atq; eos illic vt erant diſcūbentes potare conſtituiſſe prehenſantes hoiem ac iubentes vt ſecū ad cō potandū maneret: Atq; iſtum obſecutum remanſiſſe: & cū inter potandū comiter adciperetur: donaſſe inſuper alterum vtrē m. ita ſe vino ingurgitantes cuſtodes admodū temulentos eē factos: cōnoq; oppreſſos: ibidē vbi potauerāt obdormiſſe iſtū vbi multū noctis erat: tūc corpus fratris diſſoluiſſe: & cuſtodū malas dextras in contumeliam deraſiſſe: & aſinos impoſito cadauere domum verſus agitaſſe: executūq; imperia matris: Regem vbi ei renunciatū eſt furem cadauer ſurripuiſſe acerbe tuliſſe. & cū vellet quo quom̄o inuenire quiſnā eſſet iſta machinat⁹ hoc feciſſe quod apud me caret fide. Filiam ſua domi proſtitiſſe iuſſam omnes indifferenter excipere: ſed priuſquā coirēt adigere ad ſibi dicendū quidnam invita eſſet actū a ſe ſolertiſſimū

Furis laqueo retēti cōſiliū

Furis cadauer ſuſpenſū.

Furis germani calliditas.

Dextræ malæ temulentorū cuſtodū eraſæ

Regis filia proſtituta.

ac ſceleſtiſſimū:& qui narraret quę circa furem acta eſſent eum cōpræhenderet:neq; exire permitteret. Cū itaq; filia patris imperia faceret:furem quod audiſſet quamobrē ita fierent cupiētem euadere verſutiam regis hoc egiſſe recētis mortui amputatam ex humero manū ſub pallio ferentē ille: atq; ingreſſum ad filiam regis cū interrogatus eſſet eadēq; cæteri enarraſſe ſceleſtiſſimam perpetraſſe: q; fratris in ærario regis laqueo capti caput amputaſſet. Solertiſſimam aūt q; cadauer fratris ſuſpēſum reſoluiſſet cuſtodib⁹ prius ebrys factis. illā cū hæc audiſſet manum in hunc iniecīſſe:eiq; furem in tenebris manū mortui porrexiſſe. quam mulier cū aprehendiſſet manū ſe huius ſtius tenere rata:iſtū per fores ſe propipuiſſe muliere deluſa. Poſt quam & hæc renunciata ſunt regi ſtuporē incuſſiſſe:tū aſtutiam: tū audaciam hominis. Ad extremū dimiſſis per omnes vrbes nūciis regē edixiſſe nō mō veniā:ſed etiā magna munera manere furem ſi in conſpectū ipſius veniret: ita furē fide habita ad eū venīſſe:eiq; ab rhampſinitum magna viri admiratione ductū filiā ſuam collocaſſe tanq; ex omnibus mortalibus plurima ſcienti. Nā ægyptios quidem cæteris hūc autem egyptiis antecellere. Poſt hæc aiebant regē hunc deſcendiſſe viuū ſubterrā: eo vbi græci opinantur ſedes infernas eſſe:& ibi cū cerere alea luſiſſe: & aliquando victorē:aliquando victū fuiſſe:& ſurſum iterū fuiſſe reuerſum:munus ab ea obtinente mātile aureū:quod tēpus a rhampſiniti deſcenſu ad reditū dicebāt feriatū eſſe apud ægyptios:idq; ego ad meā memoriā ſcio obſeruatū. verū an ob id ſic feriati ſint ægyptii aſſerere nō poſſum:ſed ſacerdotes: pallium quoddā quod intra vnū diem detexuerunt vni ex ſuis induere & oculos mitra obducere: quē geſtantem palliū vbi in viā deduxerunt:quæ fert cereris templū ipſos redire illo relicto. Hūc autem ſacerdotē oculos velatos habentē aiunt a geminis lupis agi ad cereris tēplum:quod ab vrbe viginti ſtadia abeſt: & rurſus a tēplo in eundē locū a lupis reduci. Quæ ab ægyptiis referūtur:cuicūq; credibilia videntur is eis vtatur. Mihi autem in omni ſermone cōſtitutum eſt ea ſcribere quæ auditu cognoui. inferos q; principatū tenere cererem & liberū ægyptii aiunt. Hi deniq; primi extiterunt q dicerēt animā hominis eſſe immortalem: quæ de mortuo corpore ſubinde in aliud atq; aliud corpus:vt quoq; gineretur immigraret:atq; vbi per omnia ſe circū tuliſſet. Terreſtria marina; volucria rurſus in aliquod genitum hominis corpus introire atq; hunc ab ea circuitum fieri intra

Mira hominis & audacia & aſtutia.

Aegyptii cæteris tāncellunt.

Sacerdos pallū geſtās velatis oculis ad cereris tēplum a lupis ducitur.

Magna ſcriptoris fidelitas Cereris ifernā poteſtas.

hi

Liberi patris infernapoteſtas.

Animarum circuitus.

Cheopes rex

Aphricus mons.

Myriades quid.

Pyramis ingens

Hic rex a Diodoro Chēmis dicit nō Cheopes.

Pyramides hæ regū pecuniæ ocioſā ac ſtultā oſtētationē indicant.

Plinius li.36. capite.12.vbi multa de pyramidibus et eorū ſtructoribus.

annorū tria milia. Hanc rationē ſunt e græcis qui vſurpauerint tāquā ſuā ipſorum. Alii prius: alii poſterius. Quorū ego nomina ſciens nō duco ſcribenda. Ad rhampſinitū vſq; regem aiebant in ægypto viguiſſe ſane ius omne. Poſt hunc autē qui in regno ſucceſſit Cheopem in omne flagicium fuiſſe prolapſum. Omnibus nāq; eum templis obſeratis ante omnia ægyptiis ne ſacrificarent interdixiſſe. Deinde iuſſiſſe vt in ſuis ipſius operibus exercerentur. Alii vt ex lapidicinis arabici mōtis ſaxa exciperent: & illinc ad nilum vſq; protraherent. Aliis vt tranſmiſſo flumine illa adciperent: & ad montem (qui dicit aphricus) traherent. Faciebant autem opus circiter decē myriades: ideſt cētum milia hominū ternis ſemper mēſibus ſingule. in ea via populus dū trahēdis ſaxis adteritur: decēne tēpus triuit: quod nō multo minoris operis mihi videtur q̄ pyramidē extruxiſſe: cuius lōgitudo eſt quinque ſtadiorū. Latitudo decē paſſuū altitudo vbi maxima eſt octo paſſuū. Lapide polito & animalib⁹ inſculpto. in hac decē annos fuiſſe cōſumptos: & in ſubterraneis ædibus in tumulo: ſupra quē pyramides ſtant quas fecit ſibi pro ſepulchro in inſula intromiſſo per foſſam nilo. Verū in pyramide hac annos viginti abſumptos: cuius ſingulę frontes. (Nam eſt formæ quadratæ) ſunt octogenū iugerū pari altitudine ſaxis dolatis: decētiſſimeq; coagmentatis: quorū nullū eſt minus triginta pedū. Eſt aūt extructa hæc pyramis in ſpecie graduū quas quidā ſcalas: quidā arulas vocāt: poſteaq; eā principio talem fecerant: adtollebāt reliquos lapides breuibus machinis e ligno factis ex humo in primū ordinē gradatim leuantes. Vbi ſuper hūc gradū lapis erat: ſuper alterā machinā imponebatur: quæ in ipſo primo gradu ſtabat. Ab hoc deinde in alterū ordinē trahebatur ſuper alterā machinā. Nā quot ordines graduū totidē machinæ erāt: ſiue eādē machinā: quæ vna & facilis ad ferendū eſſet trāſferebāt ad ſingulos ordines. Quoties ſaxū amoliebātur dictū ſit a nobis de vtroq; quemadmodū refertur. Effecta ſunt igitur ita prima quæq; ex pyramide vt erat altiſſima. Deinde gradatim ſequentia: nouiſſime vero quæ ſolo ſunt iuncta ex infinita. in ipſa pyramide litteræ ægyptiacæ ſcriptæ indicāt q̄tū ſit erogatū in operarios pro apio: cæpis: & alijs: qđ interpres earū litterarū (vt probe reminiſcor) aiebat in ſumma mille & ſex cēta talenta pecuniæ eſſe. Quod ſi ita ſe habet quātū in alia credibile eſt fuiſſe cōſumptū vel in ferramenta: vel in cibos vel in veſtiarium operariorū. Atq; per id quod dixi tem-

pus opera extruebant. Alio item tempore (vt ego opinor) lapides excidebant atq; portabant & alio nō exiguo ſubterraneam foſſam effecerūt. Propter quod eo flagitii deueniſſe Cheopem vt pecunia defectus filiā ſuā in quodam ædificio proſtituerit Imperās quātūcūq; faceret quæſtū. Nō enim quātū dicebatur. Eāq; cū patris ſuiſſa feciſſe: tū vero priuatim de relinquenda ſui memoria cogitaſſe. Itaq; ſingulos ad ſe intrantes oraſſe vt ſibi ad opera ſingulos lapides donarent. Ex his lapidibus aiebant extructā fuiſſe pyramidē: quæ ſtat in medio triū in conſpectu pyramidis magnæ cuius vnū quodque latus ſeſquiiugerū eſt. Quinquaginta annos regnaſſe hūc Cheopē ægyptii dicebant: eoq; defuncto adcepiſſe regnū fratrē Chebrenē: & hūc eodem inſtituto vſum cū in aliis: tūvero in faciēda pyramide: nō tamē quę ad magnitudinē fraternæ adcederet. Eas nāq; & nos fuimus dimēſi. Nā ſubterranea nō ſubſunt ædificia: neq; p foſſam deriuatus in eā nilus: quēadmodū in alterā influit: ſed extructo anfractu introrſum inſulā circūluit in qua ſitū eſſe ipſū Cheopē aūt. Fulſiſſe tū ex æthiopico lapide verſicolore primū do mū quadraginta pedibus depreſſiorē altera: ſed habentē idem quod grande ædificiū magnitudinis. Stant autē ſuper eundē tumulū ambæ centū fere pedū celſitudinis. Sex & quinquagin ta annos regnaſſe Chebrenem aiebāt. ita centū & ſex anni ſupputātur: quibus & ægyptii in omni calamitate verſati ſunt: nec tēpla aperta: ſed ſemper fuerint occluſa. Hos reges ægyptii pre odio ne nominare quidē volunt: ſed eoq; pyramides vocāt paſtoris phulitis qui ea tēpeſtate pecudes per hæc loca paſcebat. Poſt hūc regnaſſe in ægypto dicebāt mycerinum Cheopis filiū: eūq; paterna peroſum facta & templa reſeraſſe: & populo ad vltimū calamitatis adflicto feciſſe poteſtatem res agendi & ſacrificandi: quinetiā ſuper oēs reges iuſticia exercuiſſe. Quo nomine ex vniuerſis regibus hūc ægyptii maxime p dicabāt: tum ob alia quæ benc iudicabat: tū vero q; cōquerenti de ipſius ſen tētia de ſuo donabat: vt indignationi hominis ſatisfaceret Cū eſſet in ciues ita clemēs Mycerinus: atq; ita ſtudioſus: principiū ei malorū cōtigiſſe obitum filiæ: quæ domi vnica ſoboles erat; qua clade ſupra modū dū doleret: velletq; filiā excellētioni aliquo genere ſepelire quā ceteri feciſſe ligneā bouē vacuam; quam cum inauraſſet in ea filiā ſepeliſſe defunctam. Neq; humo bos hæc cōdita eſt: ſed ad meā vſq; memoriā in propatulo fuit in vrbe ſai apud regiā in conclaui quodā exornato poſita.

Pyramis.
Cheops
regnum.
Chebrenes rex.
Diodor⁹ nō chebrenē ſed cephū hūcvocat q (vt ipe ait) ab aliqb⁹ regno nō ſuceſſiſſe putat ſed chabreus ſuperioris regis filius qua propter ſcite dicit Plinius in.36.li. cap. 12. nō cōſtare inter ſcriptores a qb⁹ factę ſint pyramides cum & ipſi ægyptii regū eē monumenta negent.
Phulites.
Paſtor.
Mycerinus rex.
Mycerini regis filiæ ſepulchrum.

Cui ſingulis diebus omnifarii odores inferũtur noctibus autẽ perpetuo incẽſa lucerna adſtat. in altero contiguo cõclaui ima gines ſtant concubinarũ mycerini: vt in vrbe ſai ſacerdotes aie bant. Stant enim coloſſi: ideſt grandia ſimulachra circiter vi ginti e ligno fabricati nudi pleriq; quarũ ſint mulierum non q poſſum dicere: præterquã quæ narrãtur. Sũt qui de hac boue & coloſſis hæc referant mycerinũ amore filiæ ſuæ captum vim ei intuliſſe. Deinde illã cũ præmærore ſe ſuſpendiſſet patrẽ in hac boue ſepeliſſe. Matrem autẽ manus miniſtrarũ: quæ filiam patri prodidiſſent præcidiſſe: & nunc earũ hæc eſſe ſimulachra eius mali q; viuæ paſſæ fuiſſent. hæc (vt ego opinor) dicũt nu gatores: vt alia: ita & de manibus coloſſorũ: quippe quas ipſi vidimus tẽporis diuturnitate delapſas: quæ ad meã vſq; ætatem ad pedes eorũ ſtratæ viſebantur. Bos quoq; cũ cæterũ cor pus operta eſt phœniceo pallio: tum vero ceruicẽ & caput craſſo admodum auro, cuius inter media cornua circulus annexus ineſt ſoli adſimulatus. Neq; ſtans eſt bos ſed ingenua cubãs ma gnitudine quanta eſt grandis vacca. Effertur autem e conclaui quotannis: & poſtquã ægyptii verberarunt deũ quendã: quẽ in tali negotio nõ puto mihi nominandũ tũc & bouem in lu cem proferũt aiunt eã oraſſe patrẽ mycerinũ: vt defũcta quot annis ſemel Solẽ intueretur. huic regi poſt calamitatẽ filię ſecũ do loco hæc adcidiſſe. Ex vrbe buti veniſſe ei oraculũ fore: vt ſex omnino ãnos viueret: ſeptimo defuncturus. id hunc ægre ferentẽ vicißim miſiſſe ad oraculũ cõtumelioſas querimonias: quod cũ pater ſuus: & patruus qui deos immemores tẽpla clau ſerant: hominesq; perdiderant tã diu vixiſſent: ipſe pie faciẽs tã cito foret vita defuncturus. Rurſus ei veniſſe dicũtur ex o raculo reſponſa: ea propter ipm propere vitã finiturũ: q; non id faceret quod deberet. Oportere enim ægyptũ centum quin quaginta annis adfligi idq; duos q ante eũ fuiſſent reges didi ciſſe. Ipſum vero nequaquã: Hæc vbi adcepit mycerinus ſe iam numinibus dãnatũ lucernas feciſſe permultas: quibus cũ nocteſ ceret adcenſis potaret ac ſe oblectaret: neq; diu neq; noctu in termittens quin per paludes: perq; nemora vagaretur vtq; audi retur iuuenilibus in rebus ſtudioſiſſime verſari. Hæc iccirco ex cogitauit q; vellet oraculũ conuincere mendacii: vt duodecim pro ſex fierent anni diebus factis ex noctibus. Pyramidẽ & hic reliquit longe minorẽ paterna vicenis pedibus ex omni parte. (Nã eſt quadrigularis) Breuiorẽq; triũ iugerũ ad medium vſq;

Mycerini cõ cubinę.

Coloſſi.

Mycerini o raculum.

Stulta myce rini excogi tatio.

æthiopico ex lapide. Hãc quidã græcorũ volũt eſſe rhodopis mulieris proſtantis nõ recte ſentientientes: q ne noſſe quidẽ vi dẽtur quænã fuerit rhodopis: de qua loquũtur. Neq; enim ta lẽ pyramidẽ illã ſibi facere deſtinaſſet. in qua talentoꝝ infinita (vt ſic dicã) milia cõſumpta ſunt. Ad hæc non iſtius ſed ama lis regis tẽporibus rhodopis floruit. Multis enim poſt hos re ges annis q iſtas pyramides reliquerũt rhodopis extitit gene re thracia ancilla iadmonis ſamii ex vrbe vulcani cõſerua Aeſo pi fabularũ ſcriptoris. Nã & hic iadmonis fuit: poſtquã is huic mulieri non minimũ cordi fuit: Si quidẽ cũ ſæpenumero del phi ex oraculo pronũciarent ſiquis ſumere pænas vellet animę æſopi: alius nullus extitit q ſumere vellet niſi iadmonis ex fi lionepos alius iadmon. ita & aeſopus iadmonis fuit rhodopis antẽ in ægyptũ abiit portata xantheo ſamio ꝓfecta illuc ad q̃ ſtum faciendũ: magna pecunia fuit redẽpta a charaxo viro mi tyleneo ſcamandronymi filio ſapphus poematũ cõditricis fra tre. Hũc i modũ rhodopis libertatẽ nacta eſt: & in ęgypto remã ſit: gratioſaque vehemẽter effecta ingẽtes opes cõparauit: quę rhodopẽ tranſcenderent: non quę ad talẽ pyramidẽ faciendã aſcenderent. Ex quarũ opum decima parte cuicũq; etiam hoc volenti cognoſcere licet non magnam ab illa pecuniam fuiſſe repoſitam. Nam cũ optaret memoriã ſui in græcia relinquere: fecit opus: quod ab alio excogitatũ non eſſet neq; donatũ: idq; donauit in tẽplo delphico monumentũ ſui. E decima enim ſuarũ opum tot e ferro verua ad boues torrentos fecit ad quot faciẽda ſufficeret decima ipſa: quã delphos miſit quæ nũc quo q; poſita ſunt e regione tẽpli poſt aram: q̃ cluii donauerunt. Gau dẽt autem quodã modo in naucrate proſtribula fieri gracioſa. Nam hæc de qua mentio habetur adeo nobilitata eſt fama: vt nemo græcorum edidicerit rhodopis nomen. Alterius quoq; quæ poſterior fuit nomine archidice fama per græciã celebris extitit: ſed minus quam prioris: cuius amore charaxus inſani ens mitylenem rediit: vt meminit ſappho conuiciis eum inſe ctata. Et de rhodope quidem hactenus. Poſt mycerinũ autem ægypti regem dicebãt ſacerdotes aſychin: eũq; feciſſe Vulca no porticũ ad ſolẽ orientẽ: lõge pulcherimã longeq; maximã. Haebere .n. vbiq; eũ figuras inſculptas: tum aliam infinitã ædi ficiorũ ſpeciẽ. illud vero maximũ ab hoc rege fuiſſe factũ. Vt cũ vehementer laboraret ex ære alieno legẽ hanc ægyptiis pro mulgauerit: vt ita demum quis pecuniam mutuo adciperet ſi

Rhodopis.
Pyramis.
Plinius i. 36. lib. cap. 12.
Strabo i. 17.
diodor⁹ i. 2.
multiq; alii ſcriptores pu tant hãc eſſe rhodopis py ramidem.
Rhodopis q̃ nã iadmon.
Charaxus.
Sappho.
Delphica Verua.
Archidice.
Sappho in fratrem.
Aſychis rex.
Poſt myceri nũ doloris Bocchorum regnaſſe ait.

cadauer patris pignori traderet. itaq; ad hãc legẽ adieciſſe vt penes creditorẽ eſſet poteſtas omnis ſepulchri debitoris: vtq; hæc irrogaretur mulcta pignus deponẽti: cui ſi diſſoluere æs alienũ recuſaret: fas nõ eſſet ſepeliri: aut in paterno: aut vllo in alio ſepulchro: ac ne aliũ quidẽ ex ſeipſo progenitorũ ſepulturę mãdare: Hũc pręterea regẽ ſupiores antecellẽdi cupidũ relıqſſe memoriã ſui pyramidẽ lateritiã inciſis lapide litteris in hęc verba ne me lapideis pyramidibus cõgreges: q̃ tm̃ illis p̃cello quãtũ iuppiter ceteris diis. Nã fundũ lac⁹ cõto verberãtes: qđ luti cõto adhæreſcebat. Id colligentes me cõpoſuerũt: & in talem menſurã redegerũt. Atq; id demũ operis hunc regẽ edidiſſe. Poſt hunc regnaſſe cæcũ quendã ex vrbe anyſi nomine anyſim: atq; eo regnante excurriſſe in ægyptum magna cum manu æthiopũ ſabacum regẽ: & cũ cæcus hic fuga ſe in paluſtria ꝓripuiſſet: illũ regnaſſe in ægypto quinquaginta annos: idq; intra tẽpus iſta edidiſſe. Quoties ægyptiorũ quiſpiã aliquid deliquiſſet: neminẽ voluiſſe morte adficere: ſed pro ſuis quẽq; delicti magnitudine dãnare ad agendã certã menſurã aggerũ ad vrbẽ. Vnde quiſq; incolentiũ erat atq; ita vrbes ſunt etiã ſublimiores effectæ. Nã primũ humus aggeſta fuerat ab his quæ ſub rege Seſoſtre rıuos effoderant: iterum ſub rege aethiope valde ſunt vrbes factæ excelſæ cũ cæteræ quæ in ægypto ſunt tũ vero (vt mihi videtur) bubaſtis vrbs ibi præcipue terra exaggerata. in qua vrbe tẽplum eſt bubaſtis: quæ noſtra lingua dicit Diana oĩum maxime memorabile. quo & ſi alia ſunt tum grãdiora: tũ ſumptuoſiora: nullũ tñ eſt aſpectu iocũdius. id ita ſe habet. Cætera p̃ter adceſſum inſula eſt: cuius ad ingreſſum vſq; duo e nilo fluenta vicina curruut: nec cõfluunt. hinc atq; illinc præter terfluentia centenũ vtrũq; pedũ latitudinis arboribus inũbrata Eius veſtibulũ decẽ paſſibus ſublime eſt. Figuras ſenũ cubitorũ ad arnatũ. id tẽplũ in media vrbe ſitũ vndiq; citũentiũ oculis ſubiicitur. Nã cũ vrbis ſit aggeſtu terræ ſublimis: tẽplũ quẽ admodũ a principio eõditũ: nec loco motũ pro ſpeculo eſt: illud maceria figuris exculpta. interius delubrũ ingenti ꝓceriſſimis arboribus manu cõſitis luco ambiente. in quo delubro ſtatua eſt. Lõgitudo tẽpli quoquo verſus vnius eſt ſtadii: ab eius ingreſſu via per forũ orientẽ verſus: quę fert ad mercurii templũ tria circiter ſtadia lõgitudinis: & quatuor iugerum latitudinis ſtrata lapide eſt. vtrinq; arboribus manu conſitis in cælũ eunt ibus. Atq; hunc quidem in modum templum habet. Verum ſe

Pyramis lateritia.

Anyſis rex.

Sabach⁹ rex

Sabachi iuſtitia.

Bubaſtis vrbs.

Bubaſtis diana.

ita ad extremum liberatos æthiope referebant: q̄ ille per quietem oblata ſibi viſione fugæ ſe mandauerit. Vilius eſt ſibi videre quēdam aſtantē: qui ſuaderet ipſi: vt congregatos cūctos ægypti ſacerdotes incideret medios. hac eū viſione cōſpecta diuiſſe videri ſibi deos demōſtrare cauſam vt piaculo in ſacra cōmiſſo aliquid cladis aut a diis: aut ab hominib⁹ adciperet: ſe vero nequaq̄ iſta facturū: ſed abiturū: quoniā exceſſiſſet iā tēpus q̄ ipſi a diis vaticinatū eſſet quouſq̄ foret in ægypto regnatur⁹. Etenim cū i æthiopia ageret oraculis: q̄bus vtūtur æthiopes reſponderat deus fore vt is ægypto quinquaginta regnaret annos. id tēpus cum exceſſiſſet: & viſo inſomnii perturbatus eſſet Sabacus vltro ex ægypto cōceſſit. Eo profecto ex ægypto iurſus cæcū e paluſtribus egreſſum adcepiſſe imperium: vbi quinquaginta annos habitans inſulam cinere atq̄ humo exaggerauit. Nam vt quiſq̄ ægyptiorum iuſſus illuc ibat portans frumētum ei mandabat: & clam æthiope ad ſe dono etiam cinerem ferret. hanc inſulam nemo ante Amyrtæum inueſtigare potuit ſed ſeptingentis & āplius annis ſuperiores amyrtæo reges nequierunt eā inuenire: cui inſulę nomen eſt elco decem omnino ſtadiorū magnitudinis. Poſt hunc regnaſſe ſacerdotem vulcani nomine ſethon: eūq̄ bellatoribus ægyptiis abuſum fuiſſe cō temptui habens tanquā ſibi non opportunos: & cū alus ignominiis adfeciſſe: tum vero agris exuiſſe: quibus fuerant a ſuperioribus regibus ſinguli donati duodenis. Ex quo factū eſt vt cum poſtea ſanacharibus arabum aſſiriorūq̄ rex cum magnis copiis inuaſiſſet ægyptum noluerint ei opitulari. Tūc ſacerdotem cōſilii inopē in cœnaculum ſe cōtuliſſe: ibiq̄ apud ſimulachrum cōploraſſe q̄ta pati periclitaretur: eiq̄ inter lamentationē obrepſiſſe ſomnū: & inter quietē viſum aſtare deū exhortātē nihil eum moleſti paſſurū ſi copiis arabū obuiā iret: ſe.n. auxiliarios ei miſſurū his in ſomnis fretū ſacerdotum ſumptis ægyptiorum his qui ſecum vellent caſtra in peluſio poſuiſſe. Hęc enim ægyptus inuadetur: nec eum fuiſſe quēpiam bellatorum ſecutum: ſed inſtitores: & operarios & forenſes homines: & cum perueniſſent noctu effuſam ipſis hoſtibus vim agræſtium murium: qui illorum tū pharetras: tū arcus: tum ſcutorū habenas abederunt. Ita vt poſtea die boſtes armis exuti fugā fecerint multis amiſſis. Eoq̄ nūc iſte rex in tēplo Vulcani lapide⁹ ſtat manu murē tenēs: atq̄ hæc per litteras dicēs. in me q̄s ituēs pri⁹ eſto Ad hūc vſq̄ narratiōis loqū & ægyptū & ſacerdotes referebāt

Sabaci abitio.

Diodor⁹ ait ęgyptioſ poſt Sabaci abitu onem duos ānos rege ca ruiſſe ſed pro eo duces. 12.

Amyrtæus.

Elcus inſula.

Sethon rex.

Sauacaribus rex.

Mures in ſcuta.

Sauacabari regis imago murē tenēs.

demonſtrantes a primo rege ad Vulcani ſacerdotem hunc qui poſtremus regnauit ꝓgenies hominũ fuiſſe trecentas quadraginta vnã: & totidẽ interea pontifices/totidẽq; reges tercentæ progenies idẽ quod decẽ milia annoꝝ pollent. Nã tres viroꝝ progenies centũ anni ſunt. Ex quibus vna & quadraginta quę reliquę ſunt vltra trecẽtas ſunt anni mille trecenti quadraginta. ita intra decẽ milia trecentoſque & quadraginta annos negabant vllũ deũ forma humana extitiſſe: acine in regibus qdẽ ægypti: qui aut prius: aut poſterius extiterint: aliquid tale dicebant fuiſſe: ſed intra hoc tempus quater ſolem pręter cõſuetudinem fuiſſe ortũ. Bis quidem illinc exortũ vbi nũc occidit. bis aũt vnde nũc oritur illic occidiſſe: nec tamen ſub hæc aliquid in ægypto eſſe immutatum: nõ ea quæ e flumine ipſis proueniunt: non ea quæ circa morbos: aut quæ circa mortes eueniunt Atq; ante hæcatæum ſermonũ ſcriptorẽ apud thebas originem generis ſui recenſentẽ ac progenitores familiæ ſuæ repetẽtem ad ſextũdecimũ deũ ſacerdotes Iouis tale quiddã fecerant: & mihi nõ recẽſenti originẽ familiæ meæ introducto in quoddã grande cœnaculũ enumerando demonſtrabant tot e ligno coloſſos quot dixi. ibi nãq; ſtabant pontifices ſub imagine vitæ: qua quiſque vixerat. Enumerantes itaq; ſacerdotes oſtendebãt mihi vnũquẽq; eorum eſſe filium proxime defuncti ſacerdotis imagines eorum ſingula gradatim percenſendo: donec omnes expoſuerunt: atq; hæcatæo originẽ ſuã recenſenti: & ad ſextũ decimũ deum referenti occurrebant e diuerſo progeniẽ recenſentes: & in enumeratione non admittentes id quod ab illo diceretur hominẽ progenerari e deo. Occurrebant autem in repetenda progenie hũc in modum ꝙ dicerẽt vnicuiq; coloſſorum fuiſſe Pyromin ex pyromi genitum: donec trecentos quadraginta quinq; commemorarent. Pyromin aſſidue ex pyromi procreatum: non referentes ad deum illos aut ad heroa. Eſt autem Pyromis græca lingua expoſitũ κάλλοσ ideſt honeſtus et bonus. Eos itaq; quorũ imagines erant demonſtrabant tales omnes extitiſſe: ſed multum a diis diſtãtes priores tamẽ his viris fuiſſe deos in ægypto principes vna cum hominibus habitantes & eorum ſemp vnũ extitiſſe dominatorem: & poſtremum illic regnaſſe eorum Oſiris filium: quẽ græci apollinem nominant Huc poſtquã extinxit typhonem regnaſſe in ęgypto poſtremum. Oſiris græca lingua eſt Dionyſi⁹: ideſt Liber. Atq; apud græcos nouiſſimi deorũ eſſe cẽſentur Hercules. Diony-

Aegyptiorũ progenies.

Sol ꝑter cõſuetudinẽ q̃ter ortus.

Hecatæus mileſius geographię ſcriptor cui⁹ in primo Strabo meminit.

Pyromis.

Κάλλοσ

Orus rex Apollo Oſiris Dionyſius Hercules.

ſius:& Pan:At apud ægyptios Pan vetuſtiſſim⁹ eſt etiã ex octo dius:q primi dicũtur. Hercules ex his qui duodecim Dionyſi⁹ ex his qui tertii vocãtur ab illis duodecim ꝓcreati. Ab Hercule aũt quãtũ annorũ ad Amaſim regẽ eſſe ipſi ægyptii aiũt: ſuperius a me patefactũ eſt. A pane vero plus annorũ eſſe dicitur: minimũ inter hos a Dionyſio: q̃q̃ ab hoc ad Amaſim regẽ qndecim milia annorũ ſupputãtur. Et hęc ęgyptii ꝓ cõpertis aſſeuerãt: ſeqꝫ ſcire aſſidue ſupputãdo: ſempqꝫ annos deſcribẽdo igit a Dionyſio quidẽ: qui ex Semele Cadmi genitus fertur ad meã ætatẽ ſunt anni ferme mille ſexcẽti. Ab Hercule vero Alcmenæ filio ferme nongenti. A Pane aũt Penelopes (Ex hac.n. & Mercurio Pan genitus dicit a græcis) minus annorũ eſt: q̃ a bello troiano octingẽti fere ad me anni. Vtrũ horum ꝓbabilius ſibi videt eo quiſqꝫ vtat licet. Mihi ãt de his recepta opinio ꝓbat. Nã ſi & illi in græcia cũ celebres fuiſſent: tũ ſenuiſſent quẽ admodũ Hercules ex Amphitryone genit⁹: Dionyſi⁹ ex Semele & Pan ex Penelope natus dixiſſet aliqs & hos alios habere illo rũ deorũ noia: q pri⁹ geniti fuerãt. Nũc græci aiũt Dionyſiũ ſatim editũ ab Ioue iuſſutũ in femore: portatũqꝫ in nyſam: q̃ ẽ ſup ægyptũ æthiopia. De pane ne hñt qdẽ qđ dicãt vbinã a partu ſit educatus. Ex quo ſit mihi manifeſtũ græcos audiuiſſe poſtnius horũ q̃ aliorũ deorũ noia: & ex eo tpe illorũ ꝓgenies recẽſuiſſe: quo primũ eos audierãt. atqꝫ hęc qdẽ ægyptii aiũt. Quæ vero cæteri homines cũ ægyptiis cõſentiẽtes memorãt in hac regione fuiſſe geſta: hæc iã explicabo aliqđ ẽt his q̃ ego vidi cõferẽtibus. Poſt Vulcani ſacerdotẽ regẽ ſuũ ægyptii libertatem adepti duodecim ſibi reges (. Nullo.n. tẽporis momẽto poterat ſine rege viuere) deligũt in totidẽ partes oẽm ægyptũ diſtinguẽtes. Iſti iũctis inter ſe adfinitatibus regnabãt pactionib⁹ initis: ne mutuo auferre imperiũ conarent: ne ue quis plus alio quippiã optinere q̃reret: ſed vt eſſent inter ſe q̃ amiciſſimi. Atqꝫ ea de cã has pactiões arctas: adcurataſqꝫ inierũt: ꝙ eis inter initia ſimul atqꝫ tyrãnides inuaſerũt reſpõſũ fuerat q̃ in tẽplo Vulcani ænea phiala libaſſet: eũ totius ægypti regno potiturũ. Vbi oĩa ſacra executi ſunt placitũ eſt eis aliquod relinquere ſui cõe monumẽtũ: ex eoqꝫ placito fecerũt labyrinthũ paulo ſupra ſtagnũ myrios maxime vrbẽ vetſus quę dicit crocodilorũ: quem ego aſpexi fama maiorẽ. Si qs.n. ex græcorũ narratione muros & operis ſpeciẽ ratiocinetur minus cõcipiet q̃ pro labore & ſũptu huius labyrinthi. Tametſi & epheſi tẽplũ eſt memoratu di-

Hercules.

Pan.

Amaſis rex.

Dionyſius Semeles filiꝰ falſo dr is .n. quem ſemele pepit Oſiri ſimilẽ diu non vixit vt teſtis eſt Diodorus in primo.

Hercules.

Pan.

Dionyſii ortus.

Nyſa vrbs.

Aegypti partes. xii.

Labyrinthus

Crocodilorũ vrbs.

gnũ & in ſamo tamen pyramides erãt ad narrandum maiores: quarũ ſingulę multis ac magnis operibus græcis æquiparandæ ſunt. Sed eas quoq; Labyrinthus antecellit. Etenim duodecim eius aulæ ſunt tecto opertæ: portis oppoſitis altrinſecus: ſed ad aquilonẽ cõtiguæ totidẽ ad auſtrũ vergẽtes eodẽ extrinſecus muro præcluſe. Bifaria in eo ſunt domicilia: vna ſubterranea: altera ſuperiora illis impoſita: vtraque numero tria milia quingenta. Quorum ea quidem quæ ſuperiora ſunt ipſi vidimus: & quæ aſpeximus enarramus. Subterranea vero auditu didicimus. Nã prepoſiti ęgyptioꝝ nolebãt vllo pacto illa mõſtrari q; dicerẽt illic ſepulchra eſſe tũ eoꝝ regũ qui ædificandi labyrinthi fuere auctores: tũ ſacrorũ crocodilorũ: ita de inferioribꝰ ædificiis fando cognita referimus. Superiora ipſi aſpeximꝰ humanis operibus maiora. Nam egreſſus per tecta: & regreſſus per aulas diuerſiſſimi infinita mẽ admiratione adficiebãt. Ex aula in cõclauia trãſitur: ex cõclauibus in cubicula: e cubiculis in ſolaria alia: e cõclauibus in alias aulas. Horũ omniũ lacunar quẽ admodũ parietes lapideũ eſt ſculptilibꝰ paſſim figuris ornatũ. Singulæ aulæ maxima ex parte digeſto lapide albi columnarũ ambitu redimitæ. Angulo quo finitur labyrinthus adhęret pyramis quadraginta paſſuũ: in qua grãdia ſunt inſculta animalia ad quã iter ſub terra fit. Et cum talis ſit labyrinthus: tñ ſtagnũ myrios: ad quam labyrinthus ædificatus eſt plus præbet admirationis. Cuius in circuitu menſura trium milium & ſexcẽtorũ ſtadiorum eſt ſchœnorum ſexaginta: quãta videlicet ipſius ægypti ad mare menſura eſt. iacet autẽ ſtagnũ longo ſitu aquilonẽ verſus auſtrũque. Altitudine vbi eius profundiſſimũ eſt gnaquaginta paſſuũ. Quod autem manu facta ſit ac depreſſa: indicat qđ in eius ferme medio ſtant duæ pyramides quinquagẽta paſſus ab aqua extantes: altero tanto ædificii aquis tecto. Sup quarũ vtraque lapideus eſt coloſſus in ſolio ſedens: ita pyramides ſunt centum paſſuũ. Centum ãt iuſti paſſus ſunt ſtadiũ vnũ ſex iugerũ. Paſſus inquã menſuræ ſex pedũ ſiue quattuor cubitorũ: pedes autẽ quattuor palmorum: cubiti vero ſex palmorũ. Aqua ſtagni natiua non eſt vtpote ſolo illo admodũ arido: ſed e nilo deriuata: ſex menſibus in ſtagnũ fluẽs. Totidẽ retro in nilũ refluẽs illiſq; ſex mẽſibus qbus efluit augẽs regiũ piſcũ talẽtis argenti ſingulis in ſingulos dies, puẽtu piſciũ cũ influit viginti mnis. Hoc ſtagnũ dicebant indigenæ euadere in ſyrtim aphricæ pforato ſub terrã meatu in mediterranea heſperã ver-

Labyrinthi ſitus.

Herodoto refragat Plinius in .36. li. cap. .13. multa ibidẽ de labyrinthis & eorum ſtructoribus ſcribẽs nec nõ Strabo in .17. & Põponius mela i primo coſmog. fuerũt ãt labyrinthi .4. vt idẽ plinius ait.

Crocodili ſacri.

Myrios ſtagnũ.

Paſſus menſura.

Cubitus cõſtat ex ſex palmis digitiſq; .24. ingt Vitruuius in .3. lib. ideo falſa hic ẽ mẽſura.

ſus ſecũdũ montẽ mẽphi imminẽtẽ. Verũ cũ humũ e lacu egeſtã nuſq; viderẽ (Hoc.n. mihi indagare curæ erat) percõctabar ꝓximos adcolarũ vbi nã eſſet humus illinc de foſſa. Illi dicere fuiſſe deportatã: facile id mihi ꝓſuadẽtes. Quippe q ſimile qdã factũ eſſe apud Ninũ vrbẽ aliyrioꝝ auditu cognouerã. Siqdẽ fures qdã magnã vim pecunię Sardanapali: q Nini rex erat in theſauris ſubterraneis abſtruſam cõpilare cũ conſtituiſſent a ſuis dõibus fodere exorſi ſunt: dimenſi viã ſub terra ad regias ædes: eãq; humũ e cuniculis effoſſam vbi nox aderat in flumen tygri: q Ninũ ꝑterfluit exportabãt: donec id qđ optabãt ꝓfecere. Eodẽ mõ audiui in ægypto hãc alterã fuiſſe factã lacunã: ꝑterq; q nõ noctu hęc: ſed interdiu eſt facta. Aegyptios.n. humũ q̃ effodiebant in nilũ extuliſſe: q̃ ille adceptã diſſiparet. Et hic quidẽ lacus ita ferũ fuiſſe depreſſus. Duodecim ãt reges cũ iuſte degerent: ac ſtato tẽpore in tẽplo Vulcani ſacrificaſſent: & vltimo die feſto libaturi eſſent: porrexit eis põtifex aureas phialas: qbus libare cõſueuerãt: aberrãs numero duodecim videlicet viris vndecim phialas. Ibi Pſammietichus q poſtrem⁹ eorũ ſtabat cũ nõ haberet phialã detractã ſibi æreã galeã tenuit: libauitq;. Ferebãt ãt & cæteri oẽs reges & tũc quoq; geſtabant galeas. Nec dolo malo Pſammietichus galeam tenuit. Cæteri tamẽ id cõſulto factum eſſe a Pſammietícho exiſtimantes: & in memoriã redeũtes oraculũ ipſis eſſe redditũ: qui ærea in phiala libaſſet eum ſolum regem ægypti futurũ nõ cenſuerũt æquũ eſſe Pſammietichũ morte mulctari poſtq; rimando cõpererunt non ad illum feciſſe induſtria: ſed maxima potentiæ ſuæ parte exutum in plauſtria relegãdũ ne illinc egreſſus cæteræ ægypto ſe immiſceret. Hunc Pſammietichũ cum Sabacum æthiopem qui patrẽ eius Necõ interemerat: fugiſſet in ſyriã poſt habitum æthiopis ex inſomnii viſione reducerunt hi ægyptii qui ſunt e tribu Saitana. Deinde cum regnaret vna cum vndecim regibus cõtigit ei vt fugeret iterum ꝓpter galeã in paludes. Igitur intellegens q̃ ignominioſe tractatus ab illis eſſet: ſtatuit vltũ ire q ipſum pſecuti ſunt. Sed ex oraculo Latonæ: quod in vrbe Buti apud ægyptios veraciſſimũ eſt: ad quod ipſe miſerat: redditum eſt reſponſum adfuturam vltionem ei e mari viris æreis exiſtẽtibus. Quod reſponſum ei magnã incredulitatem effudit viros æreos fore auxiliarios. Nõ lõgo tẽpore interiecto Iones quoſdam & cares prædandi gratia nauigantes neceſſitas compulit adplicare ad ægyptum. hi cum in terram exiſſent ferro armati:

Sardanapal⁹ Sardanapali theſaurus.

Foſſa ſubterranea noctu facta.

Foſſa ſubterranea inter ſ diu facta.

Pſãmiethic⁹.

Latonæ oraculum.

Butis vrbs.

Iones.

Cares.

Pſammiethichus rex.

ægyptiorū quidā nūciū fert Pſammiethico ad paludes. & quia nunq̄ viderat aliquos ære armatos aut egreſſus e mari æreos viros campeſtria populari. Ille agnoſcēs oraculum eſſe perfectum amicitiā cū Ionibus & caribus facit: eoſq̄ magnis pollicitationibus hortatur ad ſecū manendum. Vbi perſuaſit ita demū vna cū his ægyptiis qui ſecū ſentiebāt: cūq̄ auxiliariis reges ſuſtulit. Omni potitus ægypto fecit in mēphi tū Vulcano veſtibula ad ventū auſtrū vergentia: tū e regione veſtibulorū aulā Apis in qua cū adparuit Apis educatur vndique columnis cinctam: ac figuris refertā: in qua aula loca ſtant columnarū coloſſi: duodenū cubitorū. Apis aūt gręca lingua Epaphus eſt. His Ionibus caribuſq̄: quibus fuerant vſus adiutoribus Pſammiethicus dedit ad habitādum poſitā altrinſecus prædia nilo medio dirempta: quibus nomen impoſitū eſt caſtra. Et cum hæc eis loca dedit: tū vero cætera quæ fuerat pollicitus reꝑſentauit: pueros quinetiā ægyptios cōmiſit lingua græca imbuendos: a quibus linguā græcā edoctis oriūdi qui nūc in ęgypto interꝑtes ſunt. Incoluerūt āt Iones & cares diu hęc loca cōtra mare aliq̄tulum ſupra vrbē bubaſti ad oſtiū nili (qđ dicit̄ peluſiacū) ſita. Vnde poſtea Amaſis rex mēphi trāſtulit in ſui tutelā aduerſus ægyptios. Poſt ſedes ab iſtis in ægypto collocatas ita græci cū illis ita cōmerciū habuerūt: & nos res in ęgypto geſtas a Pſammiethico rege exorſi & q̄ deinceps extiterunt oīa ſine ambiguitate nota habemus. Hi. n. primi ęgyptū q̄ diuerſę linguę eēnt incoluerūt. Atq̄ vñ demigrarūt illic & veſtigia naualiū & domorū rudera ad meā vſq̄ ætatē oñdebanť. Atq̄ hūc qdē in modum Pſammietichus ęgypto potitus eſt. De oraculo āt qđ eſt in ęgypto cū feci multa verba: tū faciā de re memoratu digna. Eſt. n. oraculū hoc in ęgypto tēplū Latonæ poſitū in magna vrbe: cui nomē eſt (vt ſupi⁹ a me dictū eſt) buto cōtra oſtiū nili: qđ ſebennyticū adpellať a ſupion parte maris flumē ſubeūtibus. In hac vrbe tēpla ſunt Apollinis Dianeq̄: & in quo redduntur oracula Latonæ grādē illud & porticū hās decē paſſibus ſublimē. Vbi qđ mihi ex his q̄ in apto erāt maximo oraculo fuerit referā. Eſt in hoc plano. Latonæ delubrū ex vno factū lapide: cui⁹ parietes æquali celſitudine ad lōgitudinē quadragenū cubitorū: cuius lacunari ꝓ tecto impoſitus eſt alius lapis quattuor cubitorū per oras craſſitudinis. Itaq̄ eorū q̄ circa tēplū hoc ſunt in ꝓpatulo poſitorū admirabiliſſimū apud me fuit id delubrū. Secūdo loco inſula: quę vocatur echēmis in lacu ꝓfundo ac ſpatioſo ſita

Apis Epaphus.

Bubaſtis. Amaſis.

Latonæ tēplum. Butos vrbs.

Echēmis inſula.

præter tẽplum quod in buti eſt: quæ inſula ab ægyptiis fert innare. Ego tñ eã neq; innantẽ vidi: neq; ſe mouentẽ: & hoc audire admiratus ſum: ſi verũ eſt inſulam natare poſſe. In hac igit templũ Apollinis eſt: & aræ trifariæ extructæ: & palmæ frequẽtes enatæ. Aliæq; partim fructuferæ: partí ſteriles arbores. Cur autẽ ea innatans ſit: hanc ægyptii rationẽ reddunt q; Latona q̃ ex octo numinibus quæ prima extiterũt vnum eſt: cũ in vrbe buti vbi hoc eius oraculũ eſt habitaret: Apollinem ab iſide ſibi commendatum occultauit in hac inſula nondum innatanti ac ſoſpitẽ reddidit: quo tẽpore Typhõ oia indagans (vt Oſiris filium inueniret) aduenìſſet. Nã Apollinẽ & Dianã aiunt Dionyſii & Iſidis filios eſſe. Latonam vero nutricẽ horũ: ac liberatricem. & Apollo quidẽ ægyptiace Orus dicitur: Ceres autẽ Iſis Diana vero Bubaſtis. Atq; hinc ſolũ non aliũde Aeſchylus Euphranoris filius rapuit: quod dico vt ſolus omniũ qui poetę dicuntur fecerit Dianã Cereris filiã. Ob hoc igitur inſulã reddítam eſſe natãtem: hæc illi ſic aiunt. Pſammietibus in ægypto quattuor & quinquaginta regnauit annos: per quos vnde triginta magnã ſyriæ vrbem obſidens oppugnauit donec expugnauit. Hæc eſt azotos: quę diutiſſimã inter oẽs vrbes dũtaxat (quas nouimus) ſuſtinuit obſidionẽ. Pſammietichi filius: qui regnũ ægypti ſuſcepti extitit Necos Idem foſſam ad rubrũ mare ferentẽ primus adgreſſus eſt: q̃ Darius perſes ſecundo loco depreſſit. Lõgitudinis quidẽ quattuor dierũ nauigationis: latitudinis vt per eam duę poſſent ſimul agi triremes. Aqua quæ in hanc e nilo deducitur paulo ſupra bubaſtis vrbẽ iuxta opidũ arabiæ patumon deducitur euadens in mare rubrum. Initiũ fodiendi ſumptũ eſt a planicie ægypti arabiam verſus: Nã quę ſupra planiciẽ ſunt cõtinens prope memphim occupat mons: in quo lapidicinæ ſunt. Itaq; ad huius montis vna ducta eſt foſſa verſus heſperum & auroram longo tractu: & deinde pertingẽs dinortio montis tenus: quod diuortiũ ad meridiẽ: & ventũ auſtrum fert in ſinũ arabicum: qua breuiſſimus tractus & maxime cõpendarius eſt e mari ſeptẽtrionali aſcenſus ad auſtrale quod idem rubrũ vocatur a monte caſio: qui ægyptũ ſyriã; q; diſterminat. Hinc ſtadia mille ſunt in arabiũ ſinum. Et hac quidẽ breuiſſimũ eſt. Verum foſſa multo lõgior ſcilicet q̃to eſt cõfragoſior. In qua fodienda ſub rege neco centũ viginti milia ægyptiorum perierunt. Inq; eius medio opere Necus deſtitit: hoc interpellatus oraculo eum id opus barbaro præmunire. Aegyptii

Apollinis tẽplum.

Apollo. Diana. Latona. Orꝰ. Ceres. Iſis. Bubaſtis. Pſammietichi cus.

Azotus.

Necus rex.

Patumon.

Rubrũ mare. Caſius mõs.

Barbari qui. barbaros oēs vocāt: q nō ipſoꝝ lingua loquūt. Supſedēs itaq; a faciēda foſſa necos ad militū copias ſe cōuertit: atq; ad claſſes q̄ partim in mari ſeptētrionali: partim in ſinu arabico adrubrū mare ſunt ædificatę: quarū adhuc veſtigia nauali ū oñdūt. Et claſſibus qdē necos dū opus fuit eſſe vſus. Terreſtri āt acie cōgreſſus cū ſyris i Magdolo victoria potit⁹ eſt: & poſt prælū Cadyti magna ſyriæ vrbe. In veſtitu āt curioſus cū fuiſſet illū Apollini dicatū ad brāchidas mileſioꝝ miſit. Hic pfectis decē & ſeptē imperii ſui ānis deceſſit tradito impio Pſāmi filio ſuo. Eo apud ægyptū regnāte nūcii Helioꝝ dimittebātur: iactātes ſe in olympia iuſtiſſimū ac maximū inter mortales propoſitū eſſe certamē rati ne ægyptios quidē hominū ſapiētiſſimos aliquid vltra hęc eē inuēturos. Iſti vbi in ægyptū puenerūt: eaque expoſuerunt quoꝝ gratia venerāt rex cōuocat ex ægyptiis eos q̄ ſapiētiſſimi haberētur. Qui cū cōueniſſent: & helios audiſſent omnia cōmemorātes: quę par erat ab eis fieri in edēdo certamine: & ſe veniſſe dicētes ſciſcitatū nūquid poſſent ægyptii reperire iuſtius habito inter ſe cōſilio interrogat helios nunquid apud eos certarēt ciues: & illis rñdētibus ſine diſcrimine & ſuoꝝ & cęterorū gręcorū cuicūq; volēti certare fas eſſe: atq; inquiūt illos cum tale certamē proponāt ab omni iure excedere. Nullo etenim pacto poſſe fieri qn cōciui pugnāti ciues faueręt faciētes iniuriā hoſpiti: ſed ſi vellēt iuſtū ꝓponere certamen: & ſi eius gr̄a veniſſent in ægyptū Iubent hoſpitibus ponere certamen nullo heliorū certare permiſſo. Hæc ægyptii heliis ſubiecerūt: Pſammis cum ſex omnino regnaſſet annos in ægypto facta in æthiopiam expeditione mox vita defunctus eſt. Cuius regnū Apries filius adcepit: qui ſcām Pſammietichū ꝓauū ſuū fortunatiſſimus extitit omniū ad eā ætatē regnū quinque & viginti dñatus annos. Quod intra tēpus & bellū Sidoni intulit: & cū Tyro pugna nauali dimicauit. Sed cū calamitas eū maneret: cōtigit ob eā cauſam q̄ ego plurib⁹ dum res punicas exequar exponā paucis cōtētus impſentiarū. Cū aduerſus cyrenęos Apries exercitu miſſo magnā cladē adcepiſſet. Id ei imputātes ægyptii rebellauerūt opinati ſe ab illo in apertā pernicię fuiſſe dimiſſos. Vt his internitione deletis: ipſe cæteris ægyptiis ſine imperitaret ſecurius. Hæc perq̄ grauiter ferētes tū ii qui redierūt: tū eorū qui interierant amici ingenue deſciuerūt. Id vbi reſciuit Apries mittit ad eos verbis ſedēdos Amaſim: qui cū pueniſſet reꝑhendēſq; diſſuaderet ne talia facerēt. quidā ægyp-

Magdolus. Branchidæ. Cadyti vrbs. Pſammis rex Helii. Iuſtum certamen. Apries rex. Sidon Tyrus. Amaſis.

tiorum ei a tergo/ſtans galeã circũdat: eaq; circũdata inquit ſe illã ob regnũ impoſuiſſe. Neque hoc quod fiebat eo inuito fiebat vt oſtẽdebat. Nã ſimul atq; ab his qui deſciuerãt ægyptiis declaratus eſt rex ſeſe adparabat tãq; aduerſus Apriẽ moturus. His cognitis Apries mittit ad Amaſim ex his qui ſecũ erãt ægyptiis ſpectatũ quẽdã hominẽ nomine Patarbemẽ iuſſu vt ad ſe viuũ Amaſim ꝓduceret. Hic vbi ꝓuenit: Amaſim ad ſevocat. Amaſis (Sedebat aũt in equo ad ſuos cohortãdos inſolẽter) ſtolide iubet viciſſim hũc ad ſe adducere Apriẽ: & cũ Patarbemes eũ rogaret vt regẽ adiret: acitus reſpõdit ſe iã diu dare operam vt id ageret: nec de ſe ipſo Apriem eſſe queſturũ: ſe. n. li præſto futurũ: & alios adducturũ. Patarbemes nõ ignarus ꝓpoſiti illius: tũ ex oratione tũ ex adparatione q̃ videbat: ſtatuit ſuæ diligẽtiæ eſſe q̃ celerrime regẽ rerum (quæ agerent) facere certiorem. Huic redeunti q̃ Amaſim nõ adduceret nullo verbo edito Apries ira pcitus præcidi aures iuſſit naſumq;. Id intuẽtes cęteri ægyptii: qui cum eo hactenus ſenſerãt virũ inter eos ꝓbatiſſimũ: ita fœde indigneq; adfectũ: ne tãtiſper quidẽ differerẽtes ad cæteros trãſeũt: ſeſeq;. Amaſi tradũt. His quoque auditis Apries armatis auxiliaris (Habebat autẽ auxiliariorum circa ſe ex Ionibus & caribus triginta milia) in ægyptios tẽdit. Erat ei regia in vrbe ſat ingẽs ac ſpectatu digna. Itaq; vtrique aduerſus alteros Apriami & Amaſiani in momemphi vrbe cõſtiterũt tẽtaturi pugnæ diſcrimẽ. Sũt aũt in ægypto ſeptem hominũ genera: quoꝝ alii ſũt ſacerdotes: alii q̃ pugnatores adpellanť: alii boũ paſtores alii ſubulci: alii inſtitores: alii interꝑtes: alii gubernatores nauales. Tot ſunt ęgyptioꝝ genera a ſuo quoq; artificio adpellata: ſed pugnatores vocãtur calaſiries: & hermothybies. Qui harũ regionũ ſunt. Nã in regiones diſtincta eſt oĩs ęgyptus. Hermothybiorũ q̃dẽ hæ ſunt plagę buſiritana: ſaitana: chẽmitana: papremetana: iſula ꝓpitis: q̃ vocaťnatho: ex dimidia ꝑte. Ex his tractibus hermothybies cũ plurimi cẽtũ ac ſexaginta milia ſunt: quorũ nemo qppiã opificii queſtuarii didicit: ſed oẽs rei militari vacãt. Calaſirium hæ aliæ plagæ ſunt thebana: bubaſtiana: aphthitana: tanitana: mẽdeſia: ſebennitana: athribitana: phatbęthitana: thmuitana: chuphitana: aniſia miecphoritana. Hęc trib° inſulã incolit ex aduerſo bubaſtis vrbis. Hæ tribus calaſirium dũ quoad pñt plurimi coguntur. Ducenta quinquaginta milia virorũ ſunt: quibus nec ipſis licet vlli artificio operã dare: ſed ſolũ rei militari filio diſcẽte a pre.

Patarbemes.

Patarbemes mutilatus.

Vñ notandi ſunt q̃ legũt apud Vergiliũ tardi venere ſubulci cũ bubulci legendum ſit.

Memphis vrbs.

Aegyptiorũ genera.

Calaſiries.

Hermothybies.

Buſiritana.

Saitana.

Chẽmitana.

Papremetana.

Proſopitis inſula.

Natho.

Hoc ab ægyptiis ne mutuati ſint græci nõ poſſum ꝓ certo dicere iudicare: cum videam & apud ſcythas pſaſq; & lydos. Deniq; apud omnes fere barbaros haberi pro ignobilioribus ciuibus eos: qui artificia diſcunt eorũque liberos. Generoſiores autem eos qui a manuariis operibus abſtineant: preſertim qui ceſſent ob bellum. Hoc itaq; cum cæteri græci didicerunt tum præcipue lacedæmonii. Corinthii quoque minimi faciunt opifices. His ſolis ægyptiorũ preter ſacerdotes hoc eximii honoris habetur: vt ſingulorũ duodecim agri ſint egregii atq; immunes ſingulari agri centum cubitorum ægyptiorum quoquo verſus. Aegyptius autẽ cubitus Samio par eſt. Hæc tamẽ vniuerſorum peculiaria ſunt quibus per vices in orbem fruebantur: & nunq; idem ealaſirium milleni: & Hermothybium circa regẽ fungebantur annuo ſatellitum munere. Iſtis preter prædia dabantur viritim hæc alia panis toſti pondo quinæ mnæ carnis bubulæ binæ. bini ſextarii quaterni. Hæc aſſidue ſatellitibus prebebãtur. vbi igitur e diuerſo veniẽtes apries cum auxiliariis: amaſis cum vniuerſis ægyptiis in vrbem momẽphi peruenere: cõceſſi ſunt. Et peregrini quidẽ egregie pugnauerunt: tamen q; erant multo inferiores numero fugati ſunt. Fertur apries ea fuiſſe pſuaſione: vt nullus neq; deoꝝ neq; hominũ poſſet ſibi adimere regnũ. Adeo videbatur ſibi illud ſtabiliſſe. Et tamen tũc egreſſus prælio fugatus eſt: viuuſq; captus & ad vrbem ſami ductus ad ædes quæ ipſius ãnea fuiſſent: tũc autẽ Amaſis regia. Ibique q̃diu in regia paſcebatur eum Amaſis honeſte aſſeruauit. Tãdẽ incuſantibus ægyptiis non iuſte agere qui ſuũ & ipſorum inimi ciſſimũ aleret. ita illis apriẽ ttadidit. Eum iſti vbi ſtrangulauere paternis in monumentis ſepelierunt: quæ ſunt in templo Mineruæ proxime cœnaculũ ad leuam manũ intrantis. Nã ſaitani cunctos qui tribules eorũ fuere reges intra tẽplũ ſepelierũt. Et.n. Amaſis monumentũ ex altera parte cœnaculi eſt: q̃ illud apriis eiuſque progenitorum. In eiuſdẽ templi aula hoc quoq; eſt ingens cubiculum lapideum tum colũnis excultum: Palmarum arbores imitantibus: tum alio ſumptu. Intra id cubiculum gemini poſtes ſtant: in quibus vma eſt. Sunt etiã ſepulchra cuius nomen ſi uuncupauero hac in re haud ſanctę fecero. Apud ſaim in tẽplo Mineruę poſt totũ delubrũ ꝓpe Mineruę parietẽ atque in phano ſtãt ingẽtes obelii: ideſt verua lapidea: lacuſque cõtiguus lapidea crepidine adornatus: & circũquaque ꝓbe elaboratus magnitudine (vt mihi videtur) q̃ta in delo. qui dicitur

Artifices ignobiles ſunt.

Opifices viles ſunt.

Cubitus ægyptius.

Cubitꝰ ſamiꝰ

Apries captꝰ

Apriis mors

Saitani reges.

Obeli.

trochoides.i. rotæ ſpeciē. In hoc lacu imagines ſuoꝝ quiſque effectuū noctu faciūt: q̄ vocāt ægyptii myſteria. De qbus cū p multa ego nori quo pacto ſe habeāt: ſingula tñ abſit vt ꝓloq̄r. De cęter is quoq; initiatiōe: q̄ græci theſmophoria vocāt: hoc ē legū lationes abſit vt eloquar niſi quatenus ſanctum eſt de illa dicere. Danai filias extitiſſe. q̄ ritū hūc ex ægypto adtulerunt: eoſq; pelaſgicas fœminas imbuerūt. Sed deinde oi pelopōneſo a domibus eiecta ſedib⁹ ſuis ritus initiādi abolitus eſt: a ſolis arcadibus: q a pelopōnēſibus nō eiecti ſunt: ſed relicta cōſeruatus. Aprie extincto regnauit Amaſis e tribu ſaitana: & vrbe cui nomē eſt ſiuph. Eū inter initia ægyptii contēnere: nec vllius ſa ne momenti ducere: vt q̄ plæbeius fuiſſet: nec inſigni familia ortus. Sed hos Amaſis ad ſe ſobertia non aſperitate perduxit. Erant ei cū alia bona infinita tū vero peluis aurea: in qua tā ipſe q̄ oēs cōuiuæ ſemper pedes abluebat: hāc ille cōfringit: ex eaq; dæmonis ſtatuam facit & in adpoſitiſſimo vrbis loco ſtatuit ęgyptii ſimulachrū aduētes magnopere venerari. Id amaſis fieri e populanbus edoct⁹: cōuocatis ægyptiis aperit ex illa pelui in qua primo ægyptii euomere immingereq; & in qua pedes abluere cōſueſſēt factū eſſe ſimulachrū: qđ tūc tātopere venerarētur. Itaq; ſe aiebat pinde atq; peluim eē factū: q ſi antehac fuiſſet plæbeius ipſtiarū tñ eſſet rex: eoq; iubere vt ſibi honor hēretur atq; reuerētia. Hūc in modū ad ſe traduxit ægyptios: ita vt æquū cēſerēt ei ſeruire. Idē hoc vſus eſt in rebus agendis inſtituto ab aurora vſq; dū refertū eſt foꝝ: adcurate negocia q̄ expediebāt agebat. Deinde potabat: & inter cōpotores iocabat morionē agēs ac ſcurrā. Quibus rebus offenſi amici talibus eū verbis caſtigabāt. Rex dicētes nō e dignitate tua degis: qui ad tātā te dimittis negtiā. Nā deberes auguſto in ſolio ſedēs auguſte interdiu res adminiſtrare. Ita & ægyptii cognoſcerēt a magno ſibi viro p̄ſideri: & tu melius audires. Nūc haud q̄q̄ facis e regia dignitate. His ille rīdit. Arcus ab his quoꝝ ſunt cū eſt opus intēdi: eos ſi ſemp intēti ſint ruptū iri: nec poſſe eis illos cū indigeāt vti: ita & hois inſtitutū ſi aſſiduo labōrare ſtudio: nec vllā partē ad luſum ſibi indulgere velit: fore vt pedetentim aut mēte capt⁹ ſit aut mēbris. Qđ ego intelligēs vtriq; rei tēpus impertio. Hęc Amaſis amicis rūdit. Eteni ferē Amaſis cū priuat⁹ foret fuiſſe potandi iocandiq; cū diligacitate ſtudioſus: & vir ne vtiq; rerū agēdarū anxins: & quoties eū potātē ac ſe oblectantē neceſſaria defeciſſent: ſolitus circūeūdo furari & cū reposceret

Theſmophoria.

Amaſis rex. Siuph vrbs.

Elegās ad p ſuadēdū ſimilitudo.

Arcus eom paratio. Luſus neceſſarius eſt. Amaſis mors. Amaſis in deos.

ab his q dicerent eũ ipſorũ habere pecuniã: ac negarẽt adduci ad oraculũ qđcũq; eo in loco erat: & frequenter ab oraculis cõ nictus:frequẽter abſolutus. At poſtq̃ adſecut⁹ ẽ regnũ iſta egit. Quicunq; dii eũ furti abſoluerãt: horũ tẽpla neq; curæ habuit: neq; vlla re ad ſtabilimentũ donauit:neq; adiens ſacrificauit tã q̃ nihil meterẽtur q; redderent falſa reſponſa. Qui autẽ eũ pronunciauerant furẽ:hos tanq̃ vere deos:nec mendacia reddentes oracula maxime coluit. ꝓterea inſani veſtibulũ Mineruæ fecit opus admirandũ & lõge ſuperãs cætera:tũ ſublimitate:tum magnitudine. Tãta eſt vaſtitas lapidũ atq; ſubſtructionũ:quinetiam ingẽtes coloſſos & imanes androſphingas ibidẽ poſuit. Alia quoq; ſaxa ꝓgrãdia in adparatũ cõportauit ducta partim & lapidicinis q̃ iuxta mẽphim ſunt:partim vtiq; q̃ maioris molis erant ex vrbe elephãtina: quæ ſai diſtat viginti dierũ nauigatione. Ad hæc q; nõ minime ſed maxime oĩum admiror adtulit ædificiũ ex ſolido ſaxo ab vrbe elephãtina: in quo adferẽdo trienniũ conſumpſerunt duo milia delectoꝝ virorũ:q omnes erant gubernatores. Eius tectũ extrinſecus eſt vnius & viginti cubitorũ lõgitudo quatuordecim latitudo:octo ſublimitas. Hæc eſt dimẽſio exterior tecti ex vno lapide: Introrſum tamen duo de viginti & amplius cubitorũ eſt lõgitudo:quinq; ſublimitas. Domus hæc ad ingreſſum tẽpli collocata ẽ. Nã ob id aiũt in tẽplũ nõ fuiſſe pertractã q; tecto aduerſo cũ ſuſpiraſſet eius velẽdi architectus vtpote perteſus diutino tẽpore operę ea de re ſtomachatus Amaſis non pmiſerit hominẽ vlterius trahere. Nõnulli aiunt quẽdã ex his: q veſtibus lapidẽ agebant ab illo fuiſſe oppreſſum. iõq; lapidẽ nõ introductũ. Donauit ꝑtea operibus ob magnitudinẽ ſpectaculo dignis cũ alia tẽpla inſigniatũ in mẽphi tẽplũ Vulcani coloſſo ſupino ante illud poſito lõgitudinis qnq; & ſeptuaginta pedũ. Superq; idẽ pauimẽtum gemini coloſſi ſtant ex æthiopico lapide vicenũ pedũ magnitudinis hinc & hĩc illi magno adſiſtẽtes. Cui⁹ inſtar ẽ alter in ſai lapides eodẽ habitu ſaeẽs. Illud ẽt qđ in mẽphi ẽ tẽplũ ingẽs & ſpectatu digniſſimũ aiũt Amaſim ædificaſſe. Sub Amaſi rege dĩ egypt⁹ fuiſſe maxie beata in his q̃ vel regioni ex flumie vel hoĩb⁹ ex regiõe pueniũt:& vrbes q̃ ſcoleręt tũc fuiſſe nũero illic viginti milia. Amaſis quoq; extitit:q legẽ hãc apud ægyptios cõdidit:vt ſinguli eoꝝ ãnis apd ꝓuicias ꝓſides demõſtrarent vñ viuerẽt. Et q aut hoc nõ faceret: aut nõ demõſtraret ſe legitime viuere:is morte adficereꝰ. Quã legẽ Solõ ab ægyptiis

mutuatus: athenienſibus tulit: q̃ illi q̃ ſit caſtiſſima aſſidue vſur
pant. Amaſis quoniã græcorũ erat ſtudioſus cũ alia in quoſdã
græcos officia cõtulit: tũ his q̃ in ægyptũ cõcederẽt: dedit fa-
cultatẽ naucratẽ vrbẽ incolẽdi. Qui vero eorũ nollẽt illic habi
tare: ſed nauigãdo negociari fecit poteſtatẽ certis in locis aras
& phana extruendi. Adeo maximũ eor̃ phanũ atq̃ celeberri-
mũ vocat̃ græcũ. Ciuitates autẽ q̃ cõmuniter extruxerunt ſunt
ionũ quidẽ: chius. theus: phocea: clazomenæ. Dorũ autẽ rho-
dus: cnidus. halicarnaſus: faſelis. Aeolẽ: vero vna mitylene.
Harũ ciuitatũ hoc phanũ eſt: & ab his p̃fecti emporii nũdinarũ
ſiue mercati p̃bẽtur. Cæteræ ciuitates: q̃ cõſortes huius rei ſũt
nõ rei ad ipſos pertinẽtis cõſortes ſunt. Separati tñ ædificaue
rũt ẽginetę quidẽ Iouis: Samii autẽ iunonis: Mileſii vero Apol
linis phanũ. Nã vetus emporiũ erat ſolà naucratis: p̃ter hoc in
ægypto aliud nullũ. Quod ſi qs in aliud aliqđ nili hoſtũ adpli
cuiſſet: is neceſſe habebat deierare ſe veniſſe inuitũ: dato q̃ iu-
reiurando eadẽ naui ad canobicũ nauigare; & ſi id minus p cõ
trarios ventos poſſet onera fluuialibus naulgiis circumagere lu
ſtrando delta donec peruenirẽt naucratẽ. Ita naucratis in ho-
nore fuerat. Iã vero cũ amphictyones tẽplũ qđ nũc delphis ẽ:
ga illud prius ſua ſponte deflagrauerat trecẽtis talentis cõſtru
endũ locaſſent: Delphi quos q̃rta pars ſũptus cõtingebat circa
ciuitates vagi cũ aliunde: tũ vero nõ minimũ ex ęgypto rettule
runt. Nã amaſis quidẽ eis mille talẽta alũnis. Græci autem qui
ægyptũ incolebãt vicenas mnas donauerũt. Cũ cyreneis quo-
q̃ amaſis amicitiã ſocietatẽq̃ iniit: ita vt illinc vxorẽ etiã puta
ret ſibi eẽ ducẽdã. Siue fœminæ græcæ amore capt̃: ſiue alias
ob beneuolẽtiã cyrenæorũ vxorẽ q̃ duxit. Alii volũt filiã fuiſſe
Batti filii Arceſilai: Alii Critobuli inter ſuos populares viri ſpe
ctati noie Ladicen: eũ qua dũ in toro cubaret cõcũbere non po
terat: cũ tamen aliis mulieribus vteretur. Id cũ diu fieret: Ad eã
amaſis tu vero inqt vxor veneficio me læſiſti. Ideoq̃ nullo ma
chinamẽto vales effugere: quo minus inter oẽs mulieres teter-
rima pereas morte. Ladice cũ pnegando nihilo placatiorẽ red
deret Amaſim: vouit ita ſe Veneri ſi ea nocte ſecũ coiret ama
ſis. (Hoc. n. ſibi eſſe machinamentũ) ſtatuã cyrenas ſe illi miſſu
rã. Cõcepto ſtatim voto coiit cum ea amaſis: ac deinceps quo
ties adiret cum ea coibat: ac poſtmodũ eam perq̃ valde dilexit
& laetide votum deę p̃ſoluit facta ſtatua cyrenaſq̃ miſſa quę ad
meã vſq̃ memoriã incolumis erat extra vrbẽ Cyrenenſem po-

Naucratis vrbs.

Chius. Theus.
Phocæa.
Clazomenæ.
Dorũ vrbs.
Rhodus.
Cnidus.
Halicarnaſus.
Phaſelis.
Mitylene.
Delphicum templum.
Battus.
Amaſis vxor
Ladice.
Veneris ſtatua.

hãc Ladicẽ Cãbyſes poſteaq̃ ægypto potitus eſt: cognito
mã eſſet cyrenas illeſam remiſit. Donauit item amaſis dona
q̃ miſit in græciam. Cyrenas quidẽ ſtatuã Mineruæ inaura-
n & ſui imaginem pictura adũbratam. Lindũ autem duo lapi
a Mineruæ ſymulachra: & thoracem lineũ ſpectaculo dignũ
mum vero iunoni bifarias ſui imagines quæ magno in tem-
o erectæ erant poſt ianuas ad meam vſq; ætatem. Samum qui
em propter hoſpitium, quod inter ipſum erat: & Polycratem
acis filiũ. Lindũ autẽ nullius hoſpitii gratia: ſed q̃ templum
uod lindi eſt Mineruæ feruntur extruxiſſe. Danai filiæ: poſt
agnitæ ſunt cũ filios ægypti effugerant. Hęc donaria dedica
it amaſis: primuſq; mortaliũ cyprum cepit: tributariãque fecit
rouinciam.

¶ Herodoti Halycarnaſei Hiſtoriarum Liber Tertius: qui in
ſcribitur Thalia Laurentio Vallenſe interprete.

Duerſus hunc amaſim Cãbyſes cyri filius cõ
parato cum ex aliis quibus imperabat: tũ ex
græcis ionibus æolibuſq; exercitu: bellũ mo
uit Ob hanc cauſam miſſo in ægyptum lega-
to. Cambyſes petiit ab amaſi filiam: & petiit
conſilio cuiuſdam ægyptii: qui amaſi erat in
ſenſus: q; ſe potiſſimũ ex omnibus ægypti
nedicis Amaſis ab vxore & liberis abſtraxiſſet amandando in
perſas nuoq; tempore Cyrus ad amaſim miſerat petitum ocula
rium medicũ omniũ qui in ægypto eſſent præſtantiſſimũ. Ob
id infenſus Amaſi ægyptius inſtitit ſuadere Cãbyſi vt ab ama
ſi filiam peteret: vt ille aut mœrore adficeretur data filia: aut nõ
data Cãbyſi redderetur inuiſus. Amaſis eam nec dare audebat
nec abnuere. Nam & Cãbyſem intellegebat nõ habiturũ illã v-
xoris loco ſed pellicis: & perſarũ potẽtiam grauabatur. Horre-
batq; hæc reputans ita ſibi faciendũ ſtatuit: Erat Apriis ſuperi-
oris regis filia nomine Nicetis vnica domi relicta grandis atq;
ſpecioſa. Hanc puellã amaſis veſtitu pariter & auro exornatam
pro ſua in perſas dimittit: quam cũ poſt aliq̃tum tẽpus Camby
ſes ſalutaſſet filiã amaſis adpellans: ipſa ad eum rem inqait rex
ignoras ab Amaſi eluſus: qui me ornatu cõptam trãſmittit tra
dens tibi pro ſua cũ re vera ſim apriis filia: quẽ ille dominum
ſuum cũ ægyptiis rebellans interemit. Hic ſermo extitit cauſa

quę Cambyſem Cyri vehementer indignatũ induceret aduerſus ægyptũ. atq; ita quidē memorāt pſę. Aegyptii autē Cābyſem ſuum vendicant adſerentes ex hac Apriis filia illũ eſſe genitum. Cyrũ enim fuiſſe qui ad Amaſim miſerit ſuper filia non Cābyſem: quod cũ dicunt non recte dicunt & ſi eos hoc nō latet. Nam ſi qui alii profecto & ægyptii recte norunt mores per ſarum apud quos illud in primis nefas eſt illegitimum optinere regnũ ſi adſit legitimus Præterea Caſſandanes filius erat cā byſes Pharnaſpe viro Achæmenide genitæ nō mulieris ægyptiæ: Sed ægyptii rem geſtā tranſferunt fingentes ſibi cũ Cyri familia intercedere cognationē: & hæc quidē ita ſe habent. Cę terum ille ſermo mihi nō probatur: quo dicitur mulierē q̃dam perſidē ad vxores Cyri introgreſſam cũ liberos caſſandanę ad ſiſtentes forma ac ſtatura egregia cōſpicaretur: ſupra modũ ad mirabundā magnis tuliſſe illā laudibus: eiq; Caſſandanē (q̃ Cyri eſſet vxor) ita dixiſſe Me q̃ taliũ filiorũ ſum mater Cyrus cō temptui habet præponens q̃dam ex ægypto ancillam videlicet infenſam Niceti iſta dixiſſe: & ei maximum natu filiorũ camby ſem ſubieciſſe. Ego vero tibi mater cum in virilem ętatem adoleuero ſumma ægypti reddam ima: & ima ſumma. Idq; dixiſſe circiter decem natum annos admirantibus mulieribus: & cũ in virilem adoleuiſſet ætatem: & regnũ obtinuiſſet huius rei memorem ægypto bellũ intuliſſe: adceſſit huc & aliud quiddā ad hanc ſumendam expeditionē. Erat quidam auxiliariorũ Amaſis nomine Phanes genere halicarnaſeus vir conſilio præſtans & in re bellica ſtrenuus. Hic Phanes neſcio q̃d amaſi ſuccenſus nauigio profugit ex ægypto volens in collocutionem venire Cambyſis eũ Amaſis (q; inter auxiliares non parui momenti eſſet: quodq; de rebus ægypti non nihil cōpertiſſimũ haberet) inſequi ſtatuit adhibita diligentia adſequēdi. Itaq; ad hominē inſequendũ mittit cũ triremi eunuchorũ fidiſſimum. qui phanem adſecutus in lycia cepit: ſed non rettulit in ægyptũ ab illo prudentia ſuperatus. Nā phanes mactatis cuſtodibus abiit in p ſas. Cambyſemq; molientem aduerſus ægyptũ expeditionem: & quo pacto carentia aquis loca tranſmitteret ambigētē adiit: Eiq; cum alias amaſis res expoſuit: tum vero quæ ad trāſmittendum pertinebant ſuadens ad regem arabum mitteret oratum: vt ſibi tutum præberet tranſitum. Hac enim dūtaxat paret ingreſſus in ægyptum. Nā a phœnice vſq; ad montes cadytis quæ eſt vrbs eorum aſſyriorum: qui nunc palæſtini vocantur:

Cābyſes cur in ægyptũ.

Caſſandanes Pharnaſpes.

Perſarum reges qui.

Caſſandanes

Phanes vir præſtans.

Phanes ad Cambyſem.

Cadytis vrbs

Icnyſus.

a eadyti (Vt mea fert opinio) nõ minore vrbe q̃ ſardis emporia ſecundũ mare vſq; ad vrbẽ icnyſum arabicæ ditionis eſt ab vrbe icniſo rurſus ſyriacæ vſq; ad locũ ſerbonitidis: iuxta quẽ caſius mons pertingit ad mare a ſerbonitidis lacu: in quo ſe Typhon fertur occultaſſe: deinceps iã ægyptus eſt. Hoc tñ interca-

Typhon.

Lege ſtrabonẽ in duodecimo & ſextodecimo cõmentariis.

pedinis inter vrbẽ icnyſum: & montẽ caſiũ & lacũ ſerbonitidis non exiguus tractus eſt: ſed itineris inſtar triũ dierũ vehementer aridus. Verũ quod pauci eorũ qui in ægyptũ nauigant notũ habent: hoc dicere. Ex oi græcia: & præterea ex phœnice portatur in ægyptũ bis quot annis vas fictile vini plenũ: & tñ ibi ne vnũ qdẽ nũero (vt ſic dicã) vas vinariũ fictile aſpici vacuũ põt. Vbinã (dicat aliquis) hæc vaſa cõſumũtur? Hoc quoq; ego depromã. Præfecti prouinciarũ neceſſe habent ex ſua quiſq; vrbe collegere vaſa teſtacea: q̃ mẽphim portentur. Eadẽ e mẽphi alii aqua impleta portare in hæc arida ſyriæ loca. Ita hydriæ ſu peruenientes in ægypto ſumptæ ad veteres in ſyriã portantur atq; hunc in modũ: quem dixi aqua contracta perſæ fuerũt: qui hoc ingreſſu adparato q̃ celerrime ægypto potiti ſunt. Sed tũc cũ in expedito aqua nõ eſſet: Cãbyſes audito hoſpitis halicar naſei cõſilio miſſis ad regẽ arabũ nunciis tutum iter præcatus optinuit data adceptaq; inuicẽ fide. Arabes ſeruant fidẽ inter homines vt qui maxime quã hunc in modũ dant. Quoties fœdus inire volunt aliis quidã medius inter vtrũq; ſtans acuto lapide ferit volã iuxta maiores digito ipſorũ: qui fœdus ineunt. Deinde ſumpto flocco ex vtriuſq; veſtimento inũgit eo ſangui ne ſeptẽ lapides in medio poſitos inter inungendũ inuocans. Dionyſiũ & Vraniã. Hoc acto idẽ qui fuit ſequeſter fœderis inter amicos cõtrahendi vadatur hoſpitẽ aut forte cuẽ: ſi cũ cine res agitur. Quod fœdus & ipſi qui amicitiã cõtraxerunt ſeruare iuſtũ cenſent. Dionyſiũ: quẽ Oratal: & Vraniã q̃ Alilat ad pellant ſolos deoꝝ eſſe arbitrantur. Et quẽadmodũ Dionyſiũ ita puellarũ capillũ tondere aiunt. Tondentur autẽ in rotũdum tẽpora ſubradentes. Igitur poſtq̃ fœdus cũ nunciis iniit arabs talẽ rem cõmentus eſt. Camelos oẽs poſteaq̃ vtribus camelinis aqua completis onerauit: egitq; ad loca humore carentia. Ibiq; Cambyſis exercitũ p̃ſtolabatur. Ex his quæ narrantur hoc qđ dixi propius fidẽ eſt: tñ qđ minus credibile eſt: quãdoquidẽ cõ memorantur: cõmemorare debeo Eſt magnũ in arabia flumen nomine corys: exiens in mare quod dicitur rubrũ. Ab hoc flumine fertur arabum rex canalẽ ex bouinis: aliiſq; crudis coriis

Arabũ fides. Fœderis rit9

Dionyſius. Oratal. Vrania. Alilat.

Corys fluui9.

conſuetū tanta lōgitudine produxiſſe: vt ad loca arida: & per il
lum aquā ꝓduceret. Inq; ipſo arido ſolo ingentes ciſternas fo-
diſſe: qua recepta aqua potum ſuppeditarent: & cū ſit a flumi-
ne ad terrā aridā duodecim dierū via per tres aquæ ductus in
totidē partes aqua deduxiſſe. Apud nili autē oſtū quod dicit Pſammenit⁹.
peluſiū habebat caſtra Pſammenitus Amaſis filius cābyſem o- Amaſis anni
periens. Nā amaſim Cābyſes in ægpgyptū progreſſus nō viuū
nactus eſt: ſed defunctū cū quattuor & quadraginta annis re-
gnaſſet: per eos nihil admodū calamitatis expertus defunctuſ-
q; & ſale conditus eſt: & in ſepulchris q̄ ipſe ædificauerat ſitus
intra tēplū. Sub ei⁹ filio pſammenito maximū extitit ægyptiis
portentum. Apud thebas ægyptias quod neq; prius vnq̄ neq; Portētum
poſtea ad meā vſq; ætatē cōtigit (vt ipſi thebani aiunt) pluit. Apd thebas
Thebis nī tūc pluit guttis. Perſę vbi ſiccanea peragrauerūt ſub ęgyptias ma
ſedere vicini ægyptiis tanq̄ iā cōgreſſuri. Ibi ægyptiorū auxi- ximum.
liarii græci & cares phani q externū in ægyptū abduxiſſet inſē
ſi hoc rei in illū ſunt machinati. Filios q erant a phane relicti in Phanis filio-
ægypto in caſtra perducūt: atq; in cōſpectū patris poſito i me rum obtrun-
dio duoꝝ exercituū cratere: dehinc productos ſingulos puero catio.
rū ſuper cratērē obtrūcauerunt. Omnib⁹ interfectis vinū & a-
quā in cratere itulerūt. Quo ſanguine epoto auxiliares ita cōſli
xerūt. Acri p̄lio cōmiſſo pq̄ multis vtrinq; cadētib⁹ in fugā ver
tuntur ægyptii. Ibi ego rē mirandā vidi ab indigenis edoctus
Oſſa eorū qui in aciē ceciderunt cū iacerent fuſa vt ab initio di
ſtincta fuerant ſeorſum erant perſarū deorſum ægyptioꝝ. Sed Perſarū capi-
perſarum capita adeo fragilia ſunt. vt ſi velis ferire vel ſolo cal ta fragilia
culo perforare poſſis. Aegyptiorū autē ita firmat vt ea vix ictu Aegyptiorū
lapidis elidas. Cuius rei cauſam hanc illi reddebant. facile mi- capita firma.
hi perſuadentes q; ægyptii ſtatim a pueris radere capita incipi Aegyptiis
unt: & os capitis ad ſolē redditur compactū. Quæ eadē cauſa ē cur capita fir
non calueſcendi. Nā ex omnibus hominibus pauciſſimos quis ma ſint.
ægyptios caluos videat. Cuius rei hoc cauſæ eſt: q; robuſta ca-
pita geſtāt. Ac perſis cur fragilia ſint capita: id in cauſa eſt: q; a Perſis cur ca
principiis imbuūtur operire capita geſtātes pilea thiaraſq; hæc pita fragilia
ego huiuſcemodi oſſa vidi. Vidi ītē alia iſtis ſimilia in papremi ſint.
eoꝝ: quivna cū Achæmene Darii ab inaro aphro ſunt cęſi. Ae- Aegyptiorū
gyptii quoq; poſtq̄ ex acie terga dederūt: nullo ordie fugā capeſ fuga.
ſūt. Ad quos cū ſe recepiſſēt mēphi miſit Cābyſes aduerſo flu-
mie nauī mitylenæā cū caduceatore viro pſa q illos ad deditio
nē hortareť. Iſti vbi nauim aduētare mēphim vidēt: frequentes

ex vrbe effuſi nauim corrũpunt. Viroſq; fruſtatim diſlaniatos in opidũ adferunt. Et ægyptii quidẽ poſt hæc obſeſſi aliq̃diu reſtituerunt. Aphri vero id aiaduertentes eaſdẽ ſibi quæ ægypto contigiſſent veriti ſeſe citra pugnã dediderunt tributũq; inter ſe partiti dona miſerunt. Cyrenæi quoq; ac baracæi itidẽ vt aphri timentes ſimilia & ipſi fecere. Cãbyſes munera q̃ ab aphris venere perbenigne adcepit: q̃ autem a cyrenæis ſuccenſens vt opinor q; exigua erant: quingentas.n.mnas argenti miſerant: hãs ſua manu prehenſas diſperſit in milites. Decimo die quam muros mẽphis cepit Cãbyſes pſammenitũ ægyptiorũ regẽ: q; ſex omnino regnabat annos: depoſuit in ſuburbanis ignominiæ gratia cũ ægyptiis aliis: vt eius animũ experiretur. Hoc facto filiam illius veſtitu ſeruili circũdatam cum hydria ad aquã omiſit: & cũ ea ſimiliter indutas alias quas delegerat primorũ virorũ filias virgines: quæ vbi ad patres peruenerunt cũ eiulatu ploratuq; ceteri quidẽ patres cõſpectis filiabus tam male adceptis vicißim vociferati ſunt atq; fleuerunt. Pſammenitus autẽ intuens atq; intelligens humi vultũ demiſit. Prætergreſſis puellis aquam ferentibus ſecundo loco Cãbyſes ante oculos pſammeniti miſit filium eius cũ duobus milibus ægyptiorũ æqualis ætatis vinctas fune ceruices & frenata ora habentibus. Ducebãtur autẽ luituri pœnas his mitylenæis qui cũ naui fuerant ad mẽphim obtruncati. Ita enim cenſuerant regii iudices pro ſingulis ſuorum interfectis: denos primorum ægyptiorũ interficiendos Pſammenitus prætereuntes intuens & filiam animaduertens duci ad mortẽ aliis ægyptiis: qui circũſedebãt cõplorantibus: atq; indigne ferentibus ipſe idẽ quod erga filium fecit. His quoq; prætergreſſis adcidit vt quidam cõpotorũ eius iam natu grandior priſtinis bonis delapſus ac nihil habens niſi quæ inops mendicabat obiret exercitũ nec nõ pſammenitum alioſq; ægyptios in ſuburbanis conſidentes. Quẽ vt conſpexit pſammenitus erũpente ingenti fletu cõpellans nomine amicũ caput ſuum cædebat. Aderant autem ei obſeruatores q; vt quicq; ab illo fiebat ex omni viarum exitu cãbyſi renuncia-rent. Ea quæ fiebant admiratus. Cãbyſes miſſo nũtio pſammenitum percõctatus eſt. Inquiens pſammenite herus te Cãbyſes interrogat q̃obrem tu qui viſa filia idigne adfecta: viſo filio ad mortẽ eunte: neq; eiulaſti: neq; fleuiſti pauperẽ tanti feceris (tibi vt ab aliis audiuit) nõ propinquum. & Cãbyſes quidẽ ita interrogauit. Pſammenitus autẽ his verbis reſpondit. Fili Cyri do-

Aphri

Cyrenęi. Baracęi.

Pſammenit⁹ rex depoſit⁹.

Domeſtica Amici lamẽtatio. Filio⁹ obit⁹.

meſtica mala erant maiora q̃ vt poſſem ea deflere. At lamẽtatio amici digna lachrymis fuit: qui e multis ac fortunatis opib⁹ ad inopiam recidit in extremo limine ſenectutis. Hæc vbi reſponſa ab hoc renunciata ſunt viſus eſt illis pſammenitus (vt ab ægyptiis fertur) recte reſpondiſſe: Croeſuſq; dicitur illachrymaſſe item qui aderant perſæ. Ipſiq; Cãbyſi miſerationẽ ſubiiſſe vt patrem iuſſerit & filiũ ex his qui morti adducti eſſent liberari: & patrem e ſuburbanis excitatum ad ſe perduci. Sed filiũ quidem qui adierunt non iam ſuperſtitem inuenerunt: ſed primo loco truncatũ. ipſum vero pſammenitũ excitantes ad cãbyſem perduxerunt: vbi reliquũ vitæ degit nihil violentũ paſſus qui ſi cõpertus fuiſſet: nec adfectaſſe res nouas adcepiſſet ægyptum: vt eam procuraret. Nã cõſueuerunt perſæ in honorẽ habere filios regũ: etiã ſi qui ab eis defeciſſent: tamẽ illorum filiis reſtituere principatũ. Quod eos ita facere conſueſſe cum aliis per multis poteſt probari documentis: Tũ vero hoc q̃ ithãnyra inari aphri filius recepit: quẽ pater obtinuerat principatum: q̃q; Pauſiris Amyrthæi filius & ipſe paternũ recuperauit imperiũ. Nec ipſis inaro & amyrthæo q̃q̃ amplius a perſis irrogatũ eſt. Nũc pſammenitus male cogitans mercedẽ adcepit. Nam cũ ad defectionẽ ægyptios induxiſſet: captus eſt: ac deinde a Cambyſe conuictus e poto cruore taurino confeſtim expirauit: atq; hũc in modũ iſte deceſſit. Cãbyſes autem e mẽphi i vrbẽ ſaim abiit animo faciendi quæ fecit. Et enim ſimul atq; in ædes Amaſis ingreſſus eſt imperauit cadauer Amaſis e conditorio adferri. Deinde prolatũ verberibus cædi ac vellicari: & ſtimulis pungi: oi denicq; contumelia infeſtari. Quod facientes poſtq̃ defatigati erant. Nam cadauer (vtpote ſallitum) reſiſtebat: nec quicq̃ omnino elidebatur iuſſit cremari: haud quaq̃ ſancte iubens: quia pſæ deum eſſe ignẽ arbitrantur: & apud neutros moris eſt cremare cadauera. Perſas quidẽ propter id quod dictũ eſt: quia nefas eſſe aiũt deo depaſci cadauere hois. Aegyptios autẽ q̃ pſuaſũ habent ignẽ animatam beluã eſſe & omnia quę naſcuntur deuorare: & poſtq̃ deuorando fuerit expleta vna cũ ipſa re deuorata emori. Ideoq; nõ eſſe apud eos cõſuetudinẽ mortuũ beluis tradendi: ſed ſalliendi tum ob id: tum ne humatus deuoretur auer mibus. Ita neutris probatam rem iuſſit agi Cãbyſes. Quãq̃ (vt ipſi aiunt ægyptii) non amaſis fuit qui ita paſſus eſt: ſed alius q̃dam ægyptius eadẽ quã amaſis ætate: quẽ perſæ amaſim arbitrãtes vexauerũt. Memorãt. n. Amaſim cũ ex oraculo audiſſet q̃

Pſammenit⁹ apũd Cãbyſẽ.

Ithãnyra inarus.

Pauſiris amyrthæus.

Pſammeniti mors.

Amaſis cadauer.

Ignis deus.

Cadauera cur non cremabantur.

circa ſe defunctum futura eſſent: hoc modo rei venturæ medẽ dũ putaſſe: vt eũ hominẽ qui flagellatus eſt: ad poſtes ſepeliret extra conditoriũ ſuũ: ſe autẽ in cõditorii q̃ intimo receſſu collocari filio mandaret. Mihi tñ nõ videtur hæc ab initio amaſis fuiſſe mandata de ſua & alterius hominis ſepultura: ſed alias ab ægyptiis adornata. Secũdũ hęc cãbyſes cõſtituit trifariũ mouere bellum aduerſus carthaginienſes aduerſus ammonios ad uerſus ammonios aduerſus æthiopes macrobios .i. longænos qui aphricã ad auſtrale mare incolunt aduerſus quidẽ carthaginienſes nauticis copiis. aduerſus autẽ ãmonios peditatu. Aduerſus vero æthiopes prius exploratores mittendos per ſpeciẽ dona ferendi illoꝝ regi ſpectatũ illic menſam. Solis nũquid re vera eſſet: ſimulq; res æthiopicas exploratũ Solis menſa talis eſſe memoratur. Eſt in ſuburbanis pratũ omniũ quadrupedum aſſa refertũ carne: q̃ per noctẽ ſinguli ciuium magiſtratus properant ponere: ad eãq; vbi illuxit cuilibet epulatũ licet adcedere. Hæc ipſa terra reddi aſſidue indigenæ aiunt Et menſa quidem (q̃ ſolis vocatur) talis eſſe fertur. Cãbyſes autẽ vbi ſtatuit ſpeculatores dimittere continuo ab vrbe elephantina adcerſit ex ichthyophagis: ideſt piſce veſcẽtibus maxime gnaros æthiopicæ linguæ. Vſq; dum iſti veniunt. Interea nauales copias carthaginem verſus nauigare iubet. Verũ hæc executuros ſe phœnices negauerunt. Eſſe enim magno cum illis iureiurãdo ſe deuinctos. Præterea non facturos ſancte ſi aduerſus liberos ſuos militarent. Nam cęteri phœnicibus ire recuſantibus ad pugnãdum haud idonei erant. Ita carthaginienſes quo minus in ſeruitutẽ perſarũ redigerentur euaſerunt: quoniã Cambyſes haud æquũ ducebat vim adferre phœnicibus: q̃ ſeipſos pſis dediderant: & ex qbus nauticus ois cõſtabat exercitus. Cyprii quoq; qui aduerſus ægyptũ in militia erant: ſeſe & ipſi dederant. Cãbyſes poſteaq̃ ex vrbe elephantina aduenerunt Ichthyophagi eos ad æthiopes miſit iuſſos cũ ea dicere q̃ oporteret. tũ dona ferre amiculũ purpureũ aureũq; torquẽ tortilem: & armillas ac vnguẽti alabaſtrũ: cadũq; vini phœnicei. Aethiopes hi: ad quos miſit cãbyſes ferunt eſſe maximi oium hoium atq; pulcherrimi: diuerſiſq; vti a cæterorũ hominũ ritibus cũ aliis: tum vero hoc circa regnũ q; quẽ e popularibus maximũ pro magnitudine validũ iudicant: hunc regẽ deligendũ cenſent. ad hos itaq; viros Ichthyophagi venerũt offerenteſq; regi munera: ita locuti ſunt. Cãbyſes perſarũ rex cupiẽs amic⁹ tibi fieri atq; hoſpes

Ammonii Aethiopes Carthaginienſes.

Macrobii populi.

Solis menſa.

Ichthyophagi.

Phœnices. Cyprii.

Cãbyſis dona ad regem æthyopũ macrobiorum.

nos miſit iubēs vt i colloquiū tuū veniremus tibiq; hæc dona daremus:quoꝝ ipſe vſu maxime delectat. Ad hos æthiops gnarus ad ſpeculandū veniſſe talia reſpondit. Neq; rex perſarū vos ideo cū donis miſit q; magnifaciat hoſpitiū meū neq; vos vera loquimini. Quippe qui ad explorandū noſtrū imperiū veniſtis: neq; iuſtus ille vir eſt. Si. n. iuſtus foret nō alienā regionem adfectaret ſed eſſet ſua contētus nec hoies (a quibus nihil laceſſitus ē) in ſeruitutē redigeret. Ei nūc vos hūc arcū date ita dicentes. Rex æthiopū regi pſarū cōſiliū dat qñ pſæ tā facile trahent tāta magnitudine arcus: tūc aduerſus macrobios æthiopes cū maioribus copiis moueat bellū. Interī diis grās habeat q nō inducūt in mētē filiis æthiopū: vt p̄ter ſuā velint aliā cō parare regionē. Hæc locutus arcū laxauit eiſq; qui venerāt dedit. Tū ſumpto purpureo amiculo roganit: quidnā eſſet: & quo modo cōfectū: & cū ichthiophagi veritatē de purpura: deq; tinctura dixiſſent: doloſi inqt hoies doloſa ſunt veſtimenta. Scdo loco de auro ſciſcitatus de tortili monili atq; armilis ornatum eius rei exponētibus ichthyophagis riſit atq; exiſtimans vincula eſſe inquit robuſtiora apud ſe vincula eē. tertio ſciſcitatus vnguentum cū illi de cōfectura: vnguentiq; rationē dixiſſent: idē dixit: qđ de veſtimento. Vbi ad viuū peruenit: eiuſq; cōficiendi rationē audit: maiorē in modū delectatus potu. Percōctat⁹ eſt qbuſnā rebus veſceretur rex: & qđ longiſſimū tēpus a viro perſa viueretur. Iſti dixerunt veſci regem pane exponentes tritici naturā: perfectiſſimūq; diu viuendi ſpatiū homini perſæ ꝓponi octoginta annos. Ad hæc æthiops nihil ſe mirari (inqt) ſi ſtercore veſcentes paucis viuerent annis. Nā ne tot quidē annis victuros: niſi hoc potui adceptum referrēt. Adfirmantibus ichthyophagis ſta eſſe de vino. hoc. n. ipſos perſis ſubdidiſſe. Interrogat⁹ viciſſim rex ab ichthyophagis de vita & victu ploſq; e ſuis ait ad centū viginti annos peruenire: nōnullos etiā hoc ætatis trāſcēdere: cibū eis eſſe carnē coctā & potū lac: & cū ſpeculatores de numero annoꝝ mirarētur: ad fontē quendā eos deduxit: in quo loti efficiuntur pinde atq; inuncti violā olentes: eā aquā aiebant exploratores adeo inualidā: vt in ea nihil innatare poſſet ne lignū quidem & q̄ leuiora ſunt ligno: ſed omnia peſſum ire in profundum. Hæc aqua ſi vere apud illos eſt qualis cōmemoratur. ideo Macrobii: ideſt lōgęui exiſtūt: q; ea ſemper vt̄ūtur. Deinde a fonte rex iſtos ad carcerē deduxit: vbi viri omnes aureis vinculis erant adligati. Eſt. n. apud hos

Iuſti officiū.

Prouerbialis ſentētia doloſi hoſes doloſa & eorum veſtimenta.

Perſarū anni & victus.

Aethyopum anni & victꝰ.

Fons violā olens.

Macrobii cur longęui.

æthiopes omniũ rariſſimũ ac precioſiſſimũ æs. inſpecto carce-
re exploratores inſpexerũt & menſam: quę dicitur Solis. Poſt
hanc ad extremũ inſpexere eoꝝ ſepulchra quę dicũtur e vitro
eſſe conſtructa hunc in modũ. Poſteaq̃ mortuũ ſiue ægyptiorũ:
ſiue aliorũ more arefecerunt totum gypſo inducunt: picturaq̃
exornantes repreſentãt quoad poteſt effigiẽ eius. Deinde cip-
pum ei e vitro: quod apud illos multũ eſt & facile effoditur cir
cũdant: in cuius medio mortuus interlucet nihil neque odoris
ingrati: neq; fœditatis vlli⁹ exhibẽs: ſed omnia ipſi illi mortuo
ſimilia habẽs. Hunc Cippũ maxime ꝓpinqui intra ædes annũ
tenẽt offerẽtes ei omniũ rerũ primicias hoſtiaſq;. Anno exacto
efferũt: circaq̃ vrbẽ ſtatuũt. Omnibus exploratores inſpectis re
uerſi ſunt: q cũ iſta renũciaſſent Cãbyſi: cõtinuo ira pcitus ad-
uerſus æthiopes exiit in expeditionẽ: neq; rei frumentariæ ad-
paratu indicto: neq; ſecũ ipſo ratõe inita q̃ in extrema terrarũ
faceret expeditionẽ: veluti veſanus nec mentis compos ſimul
atq; ichthyophagos audit profectus eſt cũ omni peditatu grę
cis qui aderãt illic manere imperatis. Vbi ad thebas eſt vẽtum
delegit de exercitu qnquaginta circiter milia quibus p̃cepit vt
ãmonios diriperẽt. deinde oraculũ Iouis incẽderẽt: ipſe cum
reliquis copiis aduerſus æthiopes cõtẽdit. Sed anteq̃ qntã iti-
neris cõfeciſſent. exercitus protinus eũ cõmeatus omnis (quẽ
ſecũ habebat) defecit: mox & iumẽta ad veſcẽdũ defecerunt.
Quibus rebus cognitis Cambyſes ſi reſipiſſet: ac retroduxiſſet
exercitũ in eo qđ prius admiſerat pcõ vir ſapiẽs extitiſſet. Nũc
aũt nihil penſi hñs aſſidue ꝓceſſit vlterius. Milites q̃diu qđ de
terra ſumerẽt hũerũt: herbis victitauerũt. At vbi ad ſabulõ p-
uenere: ibi nõnulli dirã rẽ perpetrauerũt. nam ſortiti ex ſeipſis
decimũ quẽq; comederũt. Id audiẽs Cãbyſes veritus ſuorum
mutuã depaſtionẽ intermiſſa aduerſus æthiopes expeditione
retro rediit: thebaſq; peruenit multis de exercitu amiſſis. Et cũ
e thebis deſcẽdiſſet memphin græcos miſſos fecit vt illinc ea
uigarẽt: & exercitus quidẽ aduerſus æthiopes ita geſſit. Copiæ
autẽ q̃ aduerſus ãmonios miſſæ erãt e thebis mouẽtes itineris
duces ſequebãtur: ac niſi ſunt vſque dũ ad vrbẽ Oaſim puene-
runt: quã incolũt ſamii hi qui ferũtur e tribu æſchrionia eẽ ſep-
tẽ dierũ per harenas itinere diſtãtẽ a thebis q regio vocaꝛ lin-
gua græca macaron neſi. i. beatoꝝ inſulæ. In hunc locũ dicitur
peruenisſe exercitus. Deinceps qd de eo actũ ſit p̃ter ãmonios
& eos q ab his audierunt: nulli alii quiq̃ hñt dicere. Nã neque

ad ammonios peruenerũt: neq; retro reuerterũt. Ab ipſis autẽ ammoniis id demũ fertur cũ illi ex vrbe oaſi per harenã iter faceret. Iãq; medio fere ſpatio inter oaſim & ãmonios prãderet. Ingruiſſe magnũ ac validũ auſtrũ: & ingeſtis harenæ cumulis eos obruiſſe: atque hunc in modũ illos e cõſpectu ſublatos. Ita actum eſſe de hoc exercitu: ammonii memorant. Cambyſe mẽphi regreſſo apis quẽ græci vocãt Epaphon adparuit. Aegyptii vbi apis extitit veſtimẽta quã pulcherrima ferre: & celebrãdo feſto operã dare. Id tunc faciẽtes ægyptios Cambyſes inimẽs: ratuſq; ob res a ſe male geſtas prorſus illos eſſe in his gaudiis p̃poſitos: adcerſit mẽphis: quos vbi pręſto fuerunt: interrogat qd ita cum antea ſe apud memphi agẽte nũq; aliquid tale feciſſent: nunc id facerẽt. Poſtea q̃ ipſe rediiſſet parte copiarum amiſſa. Illi dicere dum ipſis deus adpareret (Longo autẽ tẽporis interuallo adparere ſolitum) tunc omnes ægyptios ſolẽnẽ celebrare lętitiam. hæc vbi audiit Cambyſes mentiri eos reſpõdit: ac tanq; mentientes morte mulctauit his interemptis iuſſit ſacerdotes in cõſpectu venire. Quibus eadẽ referentibus dixit. Si quis deus manſuetus ad ęgyptios veniret fore vt ſe nõ lateret. hactenus locut⁹ iuſſit ſacerdotes adducere Apim. Illi ad eũ adducendum perrexerunt. Eſt autẽ hic Apis idẽq; Epaphus e vacca genitus: quæ nullum dum aliũ poteſt cõcipere fœtũ: quã ægyptii aiunt fulgure ictam cõcipere ex eo apim. habet hic vitulus qui adpellatur Apis hæc ſigna. Toto corpore eſt niger: in frontem habens cãdorem figuræ quadratæ. In tergo effigiem aquilæ: cantharum in palato: duplices in cauda pilos. Poſteaq; Apim ſacerdotes adduxere. Cambyſes veluti vecordior: educto mucrone cum vellet ferire ventrem: femur percuſſit: cachinanſque ad ſacerdotes inquit. O capita nequam huiuſcemodi dii exiſtunt ſanguine atque carne præditi: & ferrum ſentientes: dignus nimirũ ægyptiis hic deus. Nos certe ludibrio habuiſſe non inuabit. Hæc locutus imperauit his: quorum numerus erat vt ſacerdotes quidẽ flagris cæderent. Aegyptios autẽ (vt quẽque feriantem adipiſcerẽtur) occiderent. Ita feſtũ ſolutum eſt. Sacerdotes mulctati: Apis ſauciatus femur in templo iacẽs extabuit: quẽ e vulnere extinctum cumulauere ſacerdotes clã Cãbyſe. Ob hoc ſcelus (vt ægyptii aiunt) cõtinuo Cambyſes inſaniit cum ne compos quidẽ mentis fuiſſet exorſus primũ per petrare facinus in Smerdi ex eiſdem ſibi parentibus fratrẽ: quẽ ex ęgypto remiſerat in perſas liuore cõmotus q̃ ſolus ille per-

Daſis vrbs.

Obruti harena.

Apis.

Trogus Herodoto diſſẽtiẽs hęc non ſic ſcribit.

Epaphus.

Apidis ſigna

Cambyſes in Apim.

Smerdis fortis Cambyſis frater.

Trogus & Iuſtin⁹ q ei⁹ ſcripſit hiſtoriã nõ ſmerdim ſed mergidẽ cambyſis fratrẽ adpellãt.

Cambyſis ſomniũ.

Præxaſpes ab Iuſtino nõ adpellaſ: ſed comaris.

Cambyſis ſoror.

Perſarum iudices.

Perſarũ iudicium callidi-tas.

Cãbyſis ſoror occiſa.

Fratri fratrẽ debere opitulari vel feræ oſtendunt.

ſarũ arcũ (quẽ Æthyophagi ab Aethiope adtulerant) ad duos digitos traherẽt: qđ nemo alius e perſis poterat: Smerdi in pſidẽ ꝓfecto hãc vidit in ſomnis Cãbyſes viſionẽ. Nũcius qdã e perſis veniẽs ei nũciare eſt viſus Smerdim in regio ſedentem ſolio cœlũ cõtingere vertice. Ob id Cãbyſes ſibi metuẽs ne ſe necato a fratre occupareť imperiũ: mittit in pſas ad illũ interimẽdũ Præxaſpẽ ſibi ex omnibus pſis virũ fideliſſimũ. Hic vbi ſuſa cõſcẽdit Smerdim necãdũ curauit (vt quidã aiunt) cũ eũ eduxiſſet venatũ: quidã inquiũt cũ ad mare rubrum ꝓduxiſſet ibi eum demerſiſſe. Et hoc quidẽ initium ſcelerũ Cãbyſis extitiſſe. Secundũ autẽ ſcelus ſororis necationẽ in ægyptum eũ ſecutæ: q̃ ex eiſdẽ parẽtibus erat ſoror atq; eadẽ vxor: q̃ hunc in modum adceperat vxorẽ. Cum antehac perſæ ſorores in matrimoniũ adcipere nequaq̃ cõſueuiſſent: Cãbyſes vnius ſororꝫ amore captus: cupiduſq; deinde ducẽdi illã vxorẽ cũ propter rei inſolentiã laboraret effícere: adcerſiit eos: qui regii iudices nominãtur. Fiunt autẽ delecti e perſis viri: ſuntq; perpetui niſi delicti alicuius cõperti fuerint. Iſti apud perſas ius dicũt: & legũ patriarum ſunt interpretes: & ad eos omnia referũtur. Hos Cambyſes percõctatur nũ qua lex ſit: quæ ſinat volentẽ cũ ſorore cõtrahere matrimoniũ: iudices & iuſte & ingenue reſpondentes negant vllã ſe inuenire legẽ: quæ ſinat fratri nubere ſororẽ. Quãdam tamẽ inuenire legẽ qua liceat regi perſarum facere quicquid libeat. Ita neque legẽ abrogarũt metu Cambyſis: & ne legẽ tuentes ipſi perirent: aliã inuenerũt adiutricem eius qui ſororẽ in matrimoniũ ducere velit. Tũc itaq; Cambyſes eã q̃ dixi adcepit vxorem. Aliquãtoque poſt & alterã. Harũ iuniorem quę ipſum cõtra ægyptum comitata eſt interemit. Cuius mors quemadmodũ illa ſmerdis aneeps refertur. Nã græci qdem aiunt dũ Cambyſes duos catulos alterũ leonis: alterũ canis eõmittit: hanc interfuiſſe ſpectaculo: & cũ a leonculo catulus ſuperaretur: alterum catulum huius canis fratrem abrupto loco ſuperueniſſe. Et cũ duo eſſent ita ſuperiores leonculo extitiſſe. Et Cãbyſi dum id cernit eapiente voluptatẽ hanc ei adſidentẽ illachrymaſſe. Ea re animaduerſa Cambyſem interrogaſſe quidnã lachrymaretur: & mulierem dixiſſe ſe viſo catulo ſuppetias fratri ferente. Ideo flere q̃ ſubierit memoria ſmerdis cuius ſciret neminẽ fore vltorem. Ob hoc dictum græci illam a Cambyſe fuiſſe interemptam memorant. Aegyptii vero ob id q̃ cũ ad menſam diſcumberetur mulier lactucam ſumpſit eiuſ-

que decerptis foliis virum interrogauit vtrum diſcerpta lactuca an denſa pulchrior foret: & cum hic reſpondiſſet denſa hãc (inqt) lactucam aliquando imitatus es: qui Cyri domum denudaſti. Ibi Cambyſem indignatione percitum inſiliiſſe calcibus in prægnantem eãque Ab ortu edito deceſſiſſe. His rebus Cambyſes in præcipuos domeſticorum inſaniebat: ſiue id propter Apim: ſiue aliunde. qualia multa in rebus humanis mala cõtingere conſueuerunt. Etenim fertur cambyſes ab ipſis natalibus grandi laboraſſe morbo quem quidam ſacrum nominant. Vt haud ab re fuerit cuius corpus magna ægritudine inualidum eſſet eius ne mentem quidem ſanam fuiſſe. Atque in alios quoque perſas inſaniſſe veluti in Præxaſpem: quem præcipuo honore proſequebatur: & a ſecretis hoc eſt qui ad eum nũcios perferebat: & cuius filius Cambyſis vina miſcebat: qui honos & ipſe non paruus eſt. Ad hũc fertur dixiſſe Cambyſes. Quẽnam virum perſæ me eſſe cenſent. aut qualem de me ſermonem habent. Et iſte ei reſpondiſſe. Here cætera quidẽ omnia in te magnis laudibus ferunt ſed nimis te vino deditum aiũt eſſe. Hæc Præxaſpes de perſis reſpondit. Quibus ille indignatus Siccine (inquit) perſę me aiũt vino deditum deſipere: nec mentis eſſe compotẽ. Ergo in eo qđ prius dixerũt nõ veri fuere. Nã ſenatum perſarũ (cui intererat Crœſus) aliquãdo interrogarat Cãbyſes qualis ipſe videreť eſſe vir ad patrẽ Cyrũ adæquandũ: & illi reſpõderãt eũ patre eſſe p̃ſtantiorẽ: q & omnia illius haberet & ægypti ac maris adceſſionẽ adieciſſet. Hæc quidẽ perſæ dicebãt. Sed Crœſus qui aderat diſplicẽte ei quæ dicebatur ſententia ad cambyſem inquit. Mihi tu quidẽ Cyro genite nõ videris adæquandus eſſe patri: quippe cui nondũ eſt filius qualẽ ille te reliquit. Hoc auditu Cambyſes delectatus Crœſi ſentẽtiam adprobauit. Quorum nunc reminiſcens ad Præxaſpẽ iratus inquit intellege nunc ipſe per te nunquid perſæ vera dicãt: an hæc dicentes ipſi deſipiant. Nam ſi filii tui qui in veſtibulo ſtat medium cor non fruſtrato ictu percuſſero. Conſtabit nihil eſſe quod perſæ dicunt. Sin aberrauero. Conſtabit perſas vera loqui: & me eſſe intemperantem. Hoc locutus intendit arcum puerũque percuſſit. Atque eum collapſum iuſſit diſcindi & inſpici ictum. Cũque in corde ſagitta eſſet inuenta ob id lætabũdus atque cachinnãs ad patrẽ pueri inquit. Præxaſpes facta tibi eſt fides nõ me inſanire ſed pſas. Verũ nũc mihi dicito quẽnã ex omnib⁹ hoibus tã noſti na ad deſtinatũ emittere ſagittas

Lactucæ cõparatio.

Multa in rebus humanis mala.

Morb⁹ ſacer.

Cambyſis inſania.

Præxaſpes.

Cãbyſes vino deditus.

Crœſus ad cambyſem.

Præxaſpis filius ſagitta ictus.

præxaſpes hominem aduertens eſſe veſanũ: & in ipſum quoq; inſanientẽ. Here (inquit) ego ne deũ quidem arbitror tã probe percutere: & tunc quidem hoc perpetrauit: Altero die duodecim perſas primoribus pares ob nullius momenti cauſam neca uit viuos in caput defodiens. Hæc eũ facientẽ crœſus lydus ſta tuit his verbis admonendũ. Rex cuncta noli ætati atq; iræ indulgere: ſed cohibe & cõpeſce teipſum. Cõducit tibi te prouidum eſſe: & ſapientis eſt proſpicere. Tu vero viros interficis tuos populares ob nullius momenti cauſam: iterficis pueros. qualia ſi multa facies: conſidera ne abs te deficiant perſæ. Enim uero pater tuus Cyrus etiã atq; etiã mandans mihi præcepit te cõmonefacerẽ ſubiiciendo quicquid boni cõperirem. Hoc illi Crœſus beneuolentiã præ ſe ferens conſulebat. Ad quẽ Cãbyſes reſpondens etiã mihi tu (inquit) dare conſiliũ audes tanq; bene aut tuã ipſius patriam adminiſtraris: aut patri meo conſuluiſti iubens eũ traiecto flumine araxe tendere aduerſus maſſagetas: cũ illi vellent tranſire in terrã noſtrã. Immo & te ipſum male præſidentẽ patriæ tuæ: & cyrum tibi credentẽ perdidiſti ſed ob id nequaq; gauiſurus, quia olim iã debebã captare in te occaſionẽ. arcũ corripiebat tanq; hominẽ confixurus. At Crœſus curſu ſe foras proripuit. Hic vbi non habet in quem telũ dirigat: mandat miniſtris vt illũ cõprehendentes interimant. Miniſtri qui mores eius noſſent. Crœſum abdiderunt hac ratione vt ſi Cãbyſes facti pœnitens requireret Crœſum: eo producto donis adficerẽtur: qđ illum ſeruaſſent. Si nõ pœniteret nec deſideraret: tunc hominẽ interficerent. nec ita multo poſt cũ Cãbyſes deſideraret Crœſum: miniſtri hoc animaduertentes enũciant ei hominem ſupereſſe. Cãbyſes ſe quidẽ inquit crœſo ſuperſtite gaudere: ſed is qui illum ſeruaſſent veniã non daturum ſed mortẽ adlaturũ prout & fecit. Multa huiuſmodi tã in perſas q; in ſocios cũ memphi moratus eſt cãbyſes faciebat inſania Adeo vetuſta recludens ſepulchra mortuos inſpiciebat: Etiam templũ Vulcani adiens multo deriſu ſimulachrũ illius cauillatus eſt. Siquidẽ ſtatua Vulcani ſimillima eſt his diis. quos pitaicos vocant phœnices: quos in triremiũ proris phœnices circũferunt: quos qui non vidit ego ſic ei indicabo eſſe illos pigmęi viri imaginẽ. In tẽplũ quoq; cabyrorũ in adceſſum alteri q; ſacerdoti ingreſſus eſt: & quæ illic erant ſimulachra multis in ea ſocatus verbis coneremauit. Sunt. n. & hæc illis vulcani ſimilia: a quo ſe hi homines aiunt eſſe oriundos. Cum multa igitur

Cãbyſis crudelitas.

Sapientis eſt proſpicere.

Crœſi cautio

Pitaici Cabyri.

apud me documenta ſunt cãbyſem vehementer inſaniſſe: Tum vero illud quod alioqui non tentaſſe tẽpla legeſq; habere ludibrio. Nã ſi quis vniuerſis hominibus p̃beat facultatem optimas ex omnibus leges eligendi: profecto cunctas vnuſquiſq; rimatus ſuas eligeret. Nõ igitur credibile eſt aliũ q̃ dementẽ talia ludibrio habere. At ita de ſuis quẽq; legibus ſentire. Licet cũ aliis cõiecturis colligere: tũ vero Darius adcitos qui in ſua ditione erant græcos perconctatus eſt quanta pecunia vellent defunctis parentibus veſci. Illis negantibus vlla ſe pecunia hoc eſſe facturos. Darius dehinc græcis præſentibus: & q̃ dicebantur per interpretẽ diſcentibus interrogauit eos indos q̃ calatiæ nominantur: qui veſcuntur parentibus quantũ adcipere pecuniarum vellent. vt patres defunctos igne cõburerent. Indi vehementer reclamantes meliora illi nominari iubebant. Atq; ita moribus cõparatum eſt rectoq; mihi videtur Pindarus fecille vt diceret morẽ omniũ eſſe regẽ. Dũ cambyſes in ægyptũ contendit: Lacedæmonii quoq; intulere bellũ ſamo & Polycrati Aeacis filio qui ſamum vi occupauerat eãq; inter initia trifariã partiturus erat cũ fratribus pãtagnoto & ſyloſonte: Quorum deinde altero necato altero qui erat iunior eiecto: totã ſolus optinebat inito fœdere cũ amaſi rege ægypti: cũ quo hoſpitiũ habebat mittẽs munera viciſſimq; adcipiẽs: breuiq; ſtatim tẽpore res eius adeo profecerunt: vt per ioniã certãq; græciã celebrarentur. Quocũ q; enim bellũ intulerat cuncta ei proſpere cedebant: cũ haberet centum biremes: mille ſagittarios inuadens omnes ſine vllo cuiuſquã diſcrimine q; diceret ſe magis gratificari amico: ſi ei quę abſtuliſſet redderet: q̃ ſi nihil adhuc auferret. Multas itaq; hic ĩ ſulas multa etiã in cõtinente opida capiebat. Leſbios. n. cũ multis copiis opẽ mileſius ferentes nauali prælio vicit: cepitq; qui omnem foſſam mœnia ſami ambientẽ vincti foderunt. atq; res polycratis tantopere ſecundas eſſe non latuit Amaſim: cui hoc curæ erat. Sed cũ aſſidue forent multo ſecũdiores Amaſis libellum ſamũ miſit in hæc verba ſcriptũ. Amaſis Polycrati ita inquit. Mihi quidẽ fœliciter agi cũ viro amico meo & hoſpite audire voluptati eſt: tamen tuæ magnæ proſperitates mihi nõ placent qui intelligo q̃ inuidũ nomen ſit. Quod a me adtinet malim tum meas ipſius: tũ eorum qui mihi curæ ſunt res nunc proſpere ire: & per varias fortunæ vices æuum traducere q̃ in omnibus mihi proſpere cedere: Tu itaq; mihi obtemperando hoc aduerſus proſperitates agito. Diſpice qd tibi eſt quod plurimi

Sua vnicuiq; placet lex.

Calatiæ.

Pindarus.

Polycrates.

Pãtagnotus. Syloſon.

Res Policratis ſecũdiſſimę Amaſis epiſtola ad Polycratẽ ſcitu dignißima.

Nomẽ inuidum.

Proſpera miſcere aduerſis prudẽtẽ decet.

facias:quodque amiſſum tibi maxime doleret. Id vbi inueneris ita abiicito: vt nunquam ad homines veniat. Quod ſi proſpera tua deinceps non variabuntur aduerſis medeare tu tibi ſubinde eo modo quem tibi ſubieci. Hæc cũ legiſſet Polycrates:

Polycratis ſmaragdus.

& in animũ demittens tanquam bene ſibi ab Amaſi præcepta diſquirebat quodnam ſuorum ornamentorum eſſet. quo amiſſo maxima ipſe moleſtia adficeretur: atque hoc tãdem quæritãdo iuenit. Erat.n. gẽma ſignatoria ſmaragdus(quã geſtabat)

Theodorus ſamius.

auro incluſam opus Theodori ſamii Temecle geniti. Hanc vbi abiiciẽdã ſtatuit ita abiicere libuit. Biremẽ cõſcẽdit: eã dehinc viros qb⁹ illã inſtruxerat in pelagus educere iubet. Et poſtq̃ ab inſula ꝓcul aberat detractũ ſibi ſigillũ dictis qvna nauigabant inſpectãtib⁹ abiecit i pelag⁹. Hoc acto renauigauit Reuerſo domũ cũ ex iactura adficeret̃ qnto ſextoue(q̃ hęc acta ſũt)die: hoc ei caſu euenit. Piſcator qdã captũ a ſe piſcẽ grandẽ ſane: ac pulchrũ putauit dignũ quo Polycratẽ donaret: eũ ad fores cũ attuliſſet: dixit ſe in conſpectũ polycratis irevelle: a ianitore permiſſus donãs polycrati piſcẽ Rex (inqt) hũc ego quẽ cepi piſcem & ſi operis manuariis vitã tolero: tñ nõ iudicaui ferendũ a me eſſe in forũ: ſed te tuaq̃ potẽtia dignũ eum itaq̃ adfero tibi donoq̃. His verbis iſte delectat⁹ ita reſpõdit. Tu vero ꝓbe nec facto ſolo ſed ẽt orõne apud me iniſti gratiã. Ad cœnãq̃ te vocatũ volo. Hæc magnificiẽs piſcator domũ abiit: piſcẽ miniſtri reſcindẽtes offendũt in ei⁹ aluo ſigillũ Polycratis. Qđ vbi viderũt ſumpſerũtq̃ ad Polycratẽ lætabũdi q̃ celerrime ptulerũt. eoque illi reddito referebant quo pacto fuiſſet inuẽtum Po-

Piſcis cum ſmaragdo.

lycrates quẽadmodũ res diuinit⁹ cõtigit ſingula quæq̃ a ſe geſta rettulit in libellũ: & qua rõne qđ amiſerat recepiſſet. Hęc vbi ſcripſit in ægyptũ miſit. Quib⁹ tabellis Amaſis plectis q̃ a Polycrate venerãt: itellexit nõ poſſe ꝑſtare hoiem vt alterũ hoiem fato ipendẽti eripiat vtq̃ Polycrates bene iã morereꝰ bonã fortunã ſemp exptus: q ea quoq; repiret quę abiecciſſet Miſſo itaq̃ ſamũ caduceatore dixit ſe ius cũ illo hoſpitii ſoluere. Qđ ideo fecit ne i triſtẽ aliquẽ grauẽq̃ caſum incidẽte Polycrate animi dolorẽ velut de hoſpite ipſe cõtraheret. Aduerſus hũc igit̃ polycratẽ in oĩbus bene agentẽ lacedæmonii ſumpſere expeditionẽ adciti ab his ſamiis: q poſt hæc ſydoniã in creta cõdiderũt Polycrates miſſo clanculũ caduceatore ad Cãbyſem Cyri filiũ aduerſus ægyptũ copias comparantem orauit vt nuncius ad ſe in ſamum miſſis rogaret aliquid copiarum. quod audiẽs Cam-

Homo alterũ fato impẽdẽti eripere nõ poteſt.

Cum bonam fortunã ſemper exptis nõ eſſe permanẽdum.

Sydonia vrbs.

byſes libenter in ſamum miſit ad rogandas a polycrate nauticas copias: quę ſecum iſte mitteret in ægyptum. Polycrates dę lectis quos maxime ſuſpicabatur e popularibus ſuis ad rebellionem ſpectare quadraginta triremes miſit cambyſi mandans ne retro eos dimitteret: Negant quidã ſamios a polycrate miſſos in ægyptum peruenisſe: ſed cum in carpathio mari curſum tenerent: inter ſe collocutos decreuiſſe ne porro tenderẽt. Quidam aiunt peruenisſe in ægyptum: ac retentos inde fugam feciſſe: & in ſamũ redeuntes polycratẽ cum claſſe occurretẽ ſuperaſſe: atq; in inſulam exiſſe ſed pugna pedeſtri cõmiſſa repulſos ita lacedæmonem nauigaſſe. Sunt qui dicant penes eoſdem ab ægypto redeuntes aduerſus polycratem extitiſſe victoriam nõ recte dicentes mea opinione. Neq; enim oportuiſſet illos adciſ ſere lacedæmonios ſi per ſe ad reſiſtendum polycrati ualidi erant. Præterea nec ratio dictat vt cui permulti aderãt cum auxiliarii mercede cõducti: tum domeſtici ſagittarii his a ſamiis redeuntibus numero pauciſs fuerit ſuperatus: cũ p̃ſertim liberi ciuium atq; vxores ſub polycrate eſſent: quos iſte inter nauales coactos tenebat: ideo paratos vt ſi hi qui ſecum erant cum redeuntibus aliis prodidiſſent: vna cum ipſis naualibus conflagraret. Poſtea q̃ ſamii qui a polycrate exacti erant: ſpartam uenerunt adeuntes principes multa ſane (qualia ſupplices) commemorabant. Quibus illi primo cœtu reſponderunt eorum q̃ iſti dixiſſent priorum quidẽ oblitos eſſe ſe poſteriora uero non intellegere. Secundo deinde congreſſu nihil aliud iſti dixerũt: niſi adlato panario illud pane indigere quibus iidem reſponderunt panario ſuperfuturum: Itaque opem ferendam eis cẽſuerunt: Atq; vbi rem adparauere cum exercitu in ſamũ ſe contulere referẽdæ gratiæ cauſa (vt ſamii aiunt) quia illis aliquando ſamii aduerſus meſſenios auxilio fuiſſent, vt lacedæmonii aiunt non tam quia deberent tutari ſamios q̃ vt eoſdem vlciſcerentur ob interuerſum craterem: quem Cręſo portabant: & ob thoracem ab Amaſi rege ægypti ipſis miſſum, Interceperãt enim ſamii priore q̃ craterem anno thoracem lineum quidem ſed frequentibus animalium figuris ex auro lanaq; verſicolore a ligno inter textum ob id admiratione dignũ: quod cũ inſcriptæ eius venationes eſſent exiles tñ ſingulæ in ſe habebant tricenas ac ſexagenas beſtiolas ſingulaſq; euidentes, Hoc mirum reddebat thoracem. Qualis alter eſt: quem in lindo Mineruæ idem Amaſis dedicauit. Comparauerunt itaque lacedæmonii Thorax Pictus,

exercitū aduerſus ſamum: vt corinthios quoq; ſolicitarent In quos etiā ſamiorū extabat iniuria ætate quæ præceſſit hanc expeditionē circa idē tēpus facta: quo crater interuerſus eſt. Nā cū Periander Cypſeli filius ſardis ad Haliattē caſtrandos mitteret trecentos primoꝝ corcyræoꝝ liberos: corinthiiq; q illos ferebāt ſamū adpulſi eſſent audita ſamii cauſa cur ſardis pueri ducerentur primū edocuere pueros vt puluinar Dianæ contingerent. Deinde nō ſinentes abſtrahi eoſdē e puluinari cū prouiderent corinthii p̄bere illis alimenta: ipſi diē ſolēnē egerūt quē nunc quoq; p id tēpus celebrant: Cū. n. nox aduenit q̄ diu pueri p̄cabantur: tādiu exercent choros virginū atq; aduleſcentiū Tunc autem choros exercentes eſculenta fecerant & ſeſamo ac melle q̄ diſtribuenda ferrent: vt ea corcyræorum filii rapientes alimenta haberent. Idq; eouſq; factū q; eſt dū corinthii pueris (quos aſſeruabant) omiſſis abierūt: Ita ſamii pueros corcyram reduxerunt. Quod ſi defuncto periandro corinthus cū corcyræis amicitia extitiſſet: nō ob hanc cauſam corinthii aduerſus ſamios expeditionē ſumpſiſſent. Nunc ab ipſa vrbe corcyrenſi a ſe condita corinthii ſemper cū corcyræis diſcordes mutuo fuere. Huius igitur rei memores corinthii exulcerato in ſamios animo erant. Mittebat autē Periander ad caſtrandū ſardis primorū corcyræorū delectos pueros vlciſcendi facinoris gratia quod corcyræi priores in eū admiſſerant. Nam poſteaq̄ vxorem ſuā Melitam necauit periander: adcidit vt ad ſuperiorē calamitatem hæc quoq; adcederet. Erant ei ex Melita liberi duo vnus decem & ſeptē: & alter duo de viginti natus annos. Hos auus maternus Procles ad ſe adcitos ea proſequebatur charitate qua debebat nepotes ex filia. Quos vbi remittendos ſtatuit priuſq̄ dimitteret: Scitis (inquit pueri) quiſnā matrē veſtrā interemit? Hoc dictū ei q̄ maior natu erat nullius momenti habitū eſt: at minori cui nomen erat Lycophroni ita doluit: vt reuerſus corinthū patrē neq; prior adfatus ſit neq; adfantē readfari: ac ne interroganti quidē reſponſum reddere voluerit. Eū periander tandē ſane indignatus e laribus eiecit. Quo ejecto maiorē natu percōctatur quænā cū eis auus eſſet collocutus. Ille narrare vt ſe auus amātiſſime adcepiſſet: nō tamē facere mētionē dicti illius q̄ procles in eis dimittēdis dixiſſet. qppe q̄ in mentē nō admiſerat. Periander dicere nulla rōne fieri poſſe q̄ aliq̄d illis ab auo ſit ſuggeſtū: Itaq; percōctando inſtare. Tunc aduleſcens in memoriā redigēs. Id quoq; dictū fuiſſe narrauit.

Periāder Cypſelus.

Diogenes laertius nō ſic ſed pueros Iunoni vota facientes a ſamiis ſeruatoſ in primo vitarū philoſophoꝝ ſcribit.

Melita Periander Procles.

Lycophron.

Quod Periander in animū adcipiēs tñ nolēs aliqd filio eōcedere indulgētius mittit ad eos: apud quos filius ab ipso expulsus degebat, phibitū ne aduleſcētē in domū excipiāt. Iſte illinc eiect⁹ in alterā ſe domū cōferebat: ſed ab hac quoq; abiiciebat Periādro his q exceperāt edicēte: atq; vt arcerēt imperāte. Expulſus hic ad quēdā ſodaliū ſe cōtulit illi & ſi formidātes tñ q; eſſet Periandri filius hominē excipiebāt. Ad poſtremū Periāder edictū ꝓpoſuit qſqs. hūc in domū reciperet: aut adloq̄reť eum ſacrā pœnā Apollini debiturū: q̄tam ipſe nuncupabat. Ad hoc dictū cū nemo illū in domū reciperet: nemo adfari vellet: ne ipſe quidē putauit rem deſperatam eſſe tentandā: ſed intra porticus ſe tenens aſſidue verſabatur. Quē die quarta Periāder illuuia & media enectū cernens miſertus eſt: depoſitaq; ira ꝑpius adcedens. Fili (inquit) vtrū eſt obtabilius iſtud: ne quod faciendo pateris: an patri obtēperādo tyrannidē atq; opes adcipere: quæ ego habeo: qui cum ſis & meus filius: & beatæ coinnthi rex præoptaſti mendicam vitā obſiſtendo atq; iraſcēdo illi cui minime debebas. Nam ſi quid calamitatis illinc adcidit vnde ſuſpitionem in me habes. Id mihi adcidit: eiuſq; ego particeps eo magis ſum q; ipſe id ꝓpetraui. Tu vero edoctus quāto ſatius ſit inuidioſum quā miſerabilem eſſe: & ſimul quid ſi in parentes & in meliores ſe iraſci abi domū. Periander quidē his verbis filium caſtigabat. Ille autē nihil patri reſpondit: niſi hūc ſacrā pœnā deo debere: q; in ipſius colloquiū veniſſet. Ibi Periander adnimaduertēs malū filii vehemētius eſſe q̄ vt corrigi poſſet: ab oculis eū ſibi amādādū putauit nauigio in corcyram miſſo. Nā corcyrę quoq; imperitabat. Hoc amādato bellū ſocero Procli intulit tāq̄ p̄cipuo harū rerum auctori. Expugnataq; Epidauro Proclem cepit: quē tñ viuū ſeruauit. Interiecto dein de tēpore cū ſenuiſſet Periander: ſibiq; eſſet cōſcius: nō eſſe amplius parē miniſtrandis: obeūdiſq; rebus mittit corcyrā adcerſitū Lycophronē ad tyrannidē adminiſtrandā. Nam in maiore filio nō erat indoles: hebetiorq; eſſe ei videbatur. Lycophrō ne rñſione qdē dignatus qui ſibi nūciū adferebat. Periāder in amorē aduleſcētis propenſus: rurſus ad eū miſit ſororē filiam ſuā ſperans fore vt eū per hāc p̄cipue perſuaderet. Hæc vbi venit. Fili (inquit) maius tyrannidē recidere in alios: & domū patris tui ad alienos diſpergi: q̄ tu ipſe habere illinc recurſus. Redi queſo ad penates: deſine tibimet officere. Leua poſſeſſio eſt per ſuicacia: noli malū medicari malo. Multi māſuetiora iuſtioribꝰ

Periādri filiꝰ impius.

Inuidioſus.

Miſerabilis.

Epidaurus.

Procles captus.

Lycophron.

Leua poſſeſſio puicacia.

Malū nō eſſe medicādum malo.

Tyrānis res Lubrica.

pręponunt. Multi materna ſectātes paterna perdiderūt. Lubrica res eſt tyrānis cuius multi ſunt amatores. pater ſenex eſt, p=uectæq; ætatis. Tua ipſius bona ne aliis tradas. His illa verbis ad inducendū adpoſitis fratrē adloquebaſ a patre edocta: Cui iſte reſpōdens negat ſe iturū corinthū quoad patrem ſupereſſe audiret. Hoc cū mulier renūciaſſet: tertio periander caduceatorē mittit: q dicat ſe quidā in corcyrā velle cōducere: ſed vt hic corinthū proficiſcatur ad tyrānidis ſucceſſionē: id adprobante filio periander corcyrā ipſe veniebat: iuuenis corinthū mitte=batur: Hæc omnia edocti corcyræi ne ad ipſorū regionē penā

Lycophro=nis mors.

der adeederet aduleſcentē interimunt. Ob hæc igitur periander de corcyræis vltionē ſumebat. Lacedæmonii ingenti cum claſſe vbi peruenere ſamū obſederunt: ſuccedenteſq; muro turri mari iminentē iuxta ſuburbana tranſcenderunt: Sed mox cū magna manu ſuppetias ipſo ferēte polycrate reiecti ſunt. Quin etiam a ſuperiore turri (q̄ tergo mōtis prominebat) eruperūt: Tū auxiliarii: tū ipſoq; ſamioq; permulti. Et cū aliquātiſper lacedæmonios ſuſtinuiſſent: retro fugā fecerunt: inſequentiq; ab hoſte cædebātur. Quod ſi lacedæmonii (qui aderāt) Archiæ: & lycopi ſimiles extitiſſent: eo die capta ſamos fuiſſet ſiquidē

Archias. Lycopes.

Archias & Lycopes ſoli cū ſamiis ad murū refugientib⁹ irrū=pentes intercluſa ad redeundū via intra vrbē ſamiorū occubuerunt. Equidē ipſe cū alio Archia Archiæ filio: eodemq; tertio ab hoc archia congreſſus ſum apud pitanē (Huius enim tribus erat q̄ ex oībus hoſpitibus maxime ſamios honorabat) ſibi dicens ſamio nomen a patre fuiſſe inditū: q̄ eius pater Archias ſtrennue pugnans ſami mortē opetiſſet: ſeq; ideo ſamiis honorē habere q̄ auus ſuus fuiſſet a ſamiis publice adfectus egregia ſepultura Lacedæmonii quadraginta dieb⁹ in obſidēdo ablūptis cū in ſuſcepta re nihil admodū proficerent in peloponnē=ſum redierunt. Fertur polycratē (vt rumor quidā temerarius e manauit) magnū numerū monetæ patriæ e plumbo percuſiſſe: eāq; auro induxiſſe: ac lacedæmoniis dediſſe: atq; ea adcepta illos receſſiſſe. Hāc primā expeditionem dores aduerſus aſiā per

Dores.

lacedæmonios ſuſceperūt. Samii qui polycrati bellū intulerāt: poſteaq; a lacedæmoniis ſe relictū iri vident: & ipſi trāſmiſe=

Siphnus in=ſula.

rūt i ſiphnū defiebāt. n. pecunię Vigebāt ea tēpeſtate ſiphniorū res. eratq; hæc inſularū locupletiſſima: vt in qua auraria: & argentaria metalla eſſent: vñ tm̄ pecuniæ fiebat: vt ex decima eius parte reponeretur apud delphos theſaurs locupletiſſimo

cuiq; par: Siphniis pecuniam (quæ quot annis conficiebatur) diſtribuentibus. Qui vbi theſaurũ cõfecerunt: nũquid diu permanere poſſent ipſis præſentia bona conſuluere oraculum. Eis ita pythia reſpondit.

Cum tamen in ſiphno fuerint pritaneia cana:
Cana fori facies: tunc vir vafer adſit oportet.
Qui notet e ligno agmen legatũq; rubentem.

Erant eo tempore ſiphniis pritaneiũ forũq; pario lapide exculta Hoc oraculũ ſiphnii neq; tunc ſtatim: neq; poſt aduentũ ſamiorũ intellegere potuerũt. Nã ſamii cũ velociſſime ad ſiphnũ adplicuiſſent: miſerunt ad vrbẽ cũ legatis vnã e nauibus. Veteri inſtituto naues oẽs erant rubrica delibutæ: atq; hoc erat (qđ ſiphniis pythia prædixerat) vt obſeruarẽt ligneũ agmẽ ac rubrum legatũ. Nũcii igitur vbi peruenere decẽ ſibi talẽta mutua ri præcabant. Negantibus ſiphniis ſe mutuaturos: ſamii eorum agros populabantur. Id audientes ſiphnii continuo occurrentes cõmiſſa pugna fugati ſunt: eorũq; multi ab vrbe intercluſi: quos poſtea centũ talẽtis recuperauere. Ab hermioneis quoq; ſamii pecuniarũ loco inſulã thyreã adceperũt pelopõneſo adiacentẽ: q̃ troezeniis cõmendauerunt. ipſi cydoniã in creta cõ diderũt: cũ illuc nõ ea de cauſa nauigaſſent. Sed vt zacinthios ex inſula ſummouerent. in hac vrbe quinquenniũ degentes ita rẽ bene geſſerũt: vt tẽpla (q̃ nunc in cydonia viſuntur) iſti fecerint. Et dictynes præterea delubrũ ſexto eos anno æginetę nauali prælio victos cũ cretenſibus diripuerũt ac roſtratas naues mutilauerunt: eaq; roſtra apud Minervæ templũ in ægina adfixerũt. Hæc æginetæ ſamiis fecere infenſi q̃ illi antea ſub amphycrate rege bello æginetæ illato magnis cladibus illos adfeciſſent: & inuicẽ adfecti fuiſſent. & hæc quidẽ fuit cauſa. Protraxi autem ſermonẽ de ſamiis ob hoc magis q̃ tria ſunt apud eos opera græcanicorum omniũ maxima. Vnũ mõtis in centũ quinquaginta paſſus editi: a cuius imo foſſa incipiens ad cõtrariũ os deducta eſt. Lõgitudinis ſeptẽ ſtadiorũ. Celſitudinis autẽ ac latitudinis octonũ pedũ. Itẽ per ea totã altera foſſa depreſſa eſt viginti cubitorũ triplo maioris latitudinis per quã deriuata a magno fonte aqua fiſtulis in vrbẽ deducitur. Huius foſſæ architectus extitit magarẽſis Eupalinus Nauſtrophi filius. Alterum e tribus operibus eſt ager circa portum in mari ad viginti paſſus altitudinis: duobus amplius ſtadiis longitudinis. Tertiũ opus eſt tẽplũ omniũ (quæ nos vidimꝰ) ampliſſimũ. Cuius

Tyrea inſula
Cydonia vrbs.

Amphycrates rex.

Tria apud ſamios græcanicorũ opera.

Eupalinus.
Nauſtrophꝰ.

Rhœcus. architectus primus extitit Rhœcus philei filius illinc idigena Horũ operũ gratia ſermonẽ aliq̃to magis extendimus. Camby ſe Cyri circa ægyptũ imorante: ac deſipiſcente duo magi iidẽ q̃ fratres coniurauerunt. Quorũ alterum cambyſes reliquerat rei domeſticæ curatorem. Hic cognita ſmerdis nece q̃ occulta batur: pauciſq̃ perſarũ erat nota: pleriſq̃ eũ viuere arbitrantib⁹ rebellandum ſibi putauit atq̃ ita rem eſſe adgrediendã. Erat ei in regia germanus quem dixi vna coniuraſſe corporis habitu q̃ ſimillimus. Smerdi cyri filio: quẽ cãbyſes fratrẽ ſuũ intereme rat nec ſpecie tñ corporis Smerdi adſimilis. ſed etiã cognomi

Patizithes. nis. Hunc virũ magus patizithes inſtructũ quẽadmodũ ipſe il li omnia peracturus eſſet: in regiũ ſolium perducit. Hoc acto ca duceatores cum alia in loca: tum vero in ægyptum dimittit ad exercitum qui ediceret vt Smerdi cyri deinceps obedirẽt nõ

Cambyſis imperii a ma gis occupa tio. cambyſi. Hæc caduceatores alii alibi edixere. Is quoq̃ qui ad ægyptũ delegatus erat: Inuenit autẽ cambyſem atq̃ exercitum in acbatanis ſyriæ agentem ſtans in medio præcepta magi ex poſuit. Hæc audiens Cambyſes vera loqui caduceatorem ratus ſeq̃ a prexaſpe eſſe proditum: quod miſſus ad occidendũ ſmer dem rem non peregiſſet. Intuens in eum præxaſpes inquit: Ita ne mihi rem executus es quam tibi iniunxeram. Ad quem ille. Iſta here (ait) haud quaquam vera ſunt vt aut frater tuus ali quando rebellet in te: aut quippiam ex illo viro certaminis exi ſtat magni exiguiue. Quippe cum ego ſim executus quæ tu mi hi imperaſti: quiq̃ hominem meis ipſius humani manibus. Qđ ſi defuncti rebellant: expecta vt etiam aſtyages medus in te re bellet. Sin autẽ ita habet vt antea habebat nihil tibi ex illo no uum amplius germinabit. Igitur mitte mecũ qui adſequanẽ ca duceatorem: qui perconctando indagent nunqđ a quo ſmerde rege nobis denunciatũ venit eũ audierit. Hæc loquentem præ xaſpem cãbyſes audiens cũ ei placuiſſent. confeſtim ad retrahẽ dum caduceatorem miſit. Eũ vbi rediit præxaſpes his verbis i terrogauit. O homo quandoquidẽ te ais a ſmerde Cyri filio ve nire nunciũ. Dicito veritatẽ: qua dicta abito ſoſpes. Vtrũ ſmer dis ipſe in conſpectũ datus tibi iſta mãdauit: an quiſpiã ei⁹ mi niſtrorũ. Tũ ille equidẽ inqt. Ego ſmerdi Cyri filiũ: ex quo cã byſes aduerſus ægyptũ fecit expeditionẽ nũq̃ cõſpexi: ſed ma gus quẽ Cãbyſes rerũ ſuarũ familiariũ procuratorẽ conſtituit. Is mihi iſta mandauit dicẽs Smerdẽ cyri optare hæc apud vos dici. Hęc ille loquens nihil admodũ mentitus eſt. Tũ Cãbyſes

præxaſpes inquit. Tu quidem quia (vt vir bonus) imperata feciſti culpam effugiſti. Verum quiſnã fuerit e perſis qui me rebellant occupato Smerdis nomine. Ad quẽ præxaſpes. Ego (inqt) hoc quod actum eſt mihi videor intelligere. Magi ſunt qui aduerſus te inſurrexerunt. Patizithes quem tu rerũ familiariũ curatorem reliquiſti: & frater eius Smerdis. Ibi cambyſem cũ Smerdis audiſſet nomẽ: percuſſit veritas ſermonis ac ſomnii. per quã ei quidem viſus fuerat nunciare Smerdem regio ſedentẽ ſolio ad cælũ vſq; pertingere vertice. Agnoſcens itaq; ſine cauſa fratris interẽptorẽ ſe fuiſſe deflebat ſmerdẽ. Quẽ vbi defleuit vt erat omni clade adflictus in equũ inſiliit habẽs in animo q̃ raptiſſime ſuſa verſus exercitũ ducere in magũ. inſilienti in equũ vagina gladii excidit: vnde nudatus gladius pſtrinxit eius femur in ea. ſ. parte: in qua prius ipſe tanq̃ oportuna ad feriendũ (vt ſibi videbatur) percuſſerat Apim ægyptiorũ deum vulneratus Cãbyſes quodnã illi opido nomẽ eſſet interrogauit. Illi aiunt ac batana. Sed cũ fugiſſet iã aña cãbyſi redditũ ex vrbe butu oraculũ eũ in acbatanis deceſſurum: ipſe interprætabatur ſe in acbatanis mediæ vbi res eius ois erat ſenẽ vita functurũ at oraculum in acbatanis ſyriæ loq̃batur. Tunc poſtq̃ ſciſcitatur reſpuit: opidi nomen audiuit: tũ magi iniuria perculſus: tum vulnere verbaq; oraculi expendens. Hoc in loco inquit fatale eſt cambyſem Cyri decedere. Hactenus tũc locutus. Viceſimo dehinc die adcitis perſarũ qui aderant præſtantiſſimis quibuſq; ita inquit. Quod maxime occultũ volebã: perſæ id cogor apd vos efferre. Ego. n. cũ apud ægyptũ agerem inter quietẽ viſum vidi: quod quidẽ minime viſum oportuit. Videbatur mihi nun cius quidẽ domo aduenuens nunciare Smerdẽ in regio ſedentẽ ſolio cælũ capite contingere. Ex quo veritus ne a fratre exueret principatu properantius q̃ prudẽrius feci. Neq; enim in hominis natura ſitum eſt auertere quod euenturũ eſt. Itaq; demẽs ego præxaſpẽ ſuſa ad ſmerdẽ interimendũ miſi: Quo tanto ſcelere perpetrato ſecurius degebã ne quaq̃ cõiectans vt ſmerde ſublato alius quiſpiã mortalium in me exurgeret. Vnde prorſ9 euentu rerũ fruſtratus: & paricida fratris incaſſum extiti: & nihilominus regno exutus ſum. Nã ſmerdis magus erat: is quem dæmon mihi per quietẽ demõſtrauit in me arma ſũpturũ. Hoc opus cũ ego perpetrarim iã vobis ſmerdẽ Cyri nõ ſupereſſe ex iſtimetis: ſed magos vobis regnũ occupaſſe: quorum alterum rerum domeſticarum procuratorem reliqueram, alter eius fra-

Patizithes.
Smerdis.
Suſa.
Acbatana.
Cãbyſis fatũ
Cãbyſis ſomnium.
Iuſtinus hũc ſemp mergidem vocat.
Ventura euẽniunt.

ter eſt Smerdis. Sed quē decebat p̄cipue vicē meā vleiſci indigna a magis paſſi is imerita morte a ꝓximis ſuis adfectus eſt. Secūdo loco qđ reliquū eſt perſę neceſſariſſimū mihi demādare vobis: qđ e vita exiēs effici mihi cupio: atq; opto per regios deos obteſtās cū oēs vos: tū maxime Achæmenides q adeſtis ne per ſecordiā amittatis vt imperiū rurſus redeat ad medos. Sed ſi dolo occupatū eſt. Illud dolo ſurripiatis. Sin vi p̄reptū: vi recuperetis. Hæc vobis faciētibus: & tellus fructū ꝓferat: vxoreſq; & pecua pariāt in omne tēpus libertate fruētibus. Secus faciētibus cōtraria his quę dixi impræcor: & p̄terea vnicuiq; perſarū eū finē qualis mihi cōtigit ſimul. Hæc locutus Cābyſes deflevit oēm ſuā cōditionē. Perſę vt regē ſe lamētantem cōſpexere vniuerſi tū veſtimēta reſcindere tū effuſo ploratu vti poſt hęc vbi femoris os viciatū eſt: femurq; celerrime cōtabuit Cambyſi vita erepta eſt Cyri filio: cū regnaſſet ſeptē oīo ānos & mēſes quiq; nulla vnq; prole ſuſcepta virili fœmineaue. Perſis q aderāt magna effuſa eſt incredulitas rerū potiri. Magos interp̄tātibus potius Cābyſem: q̄ de nece Smerdis dixiſſet ea dixiſſe vt illi oē nomē pſicū redderēt hoſtile. itaq; ꝓ certo hēbāt Smerdē Cyri p rebellionē regnare vtpote Præxaſpe vſq; puagāte a ſe fuiſſe Smerdī interfectū. Neq; n. tutū ei erat poſt Cābyſis obitū fateri ipſius manu filiū Cyri interēptū. Magus defuncto cābyſe p ſimulationē Smerdis cyri q ipſi fuerat cognominis ſecurus regnauit mēſes ſeptē q reliqui erāt ad implēdū octauū annū regni cābyſis p quos mēſes oē genus liberalitatis in ſubditos munificētięq; exhibuit. Adeo vt eius defuncti magnū ceperit deſideriū: oēs aſiā incolētes ipſis perſis exceptis. Nā miſſis ad ſingulas (q̄bus imperabat) nationes edictis magus immunitatē tributoꝝ ac vacationē militiæ in triennīū tribuit atq; hoc qđē ſtatim adeptus imperiū edixit. Octauo autem mēſe quiſnā eſſet: cōpertus eſt hūc in modū. Erat Otanes qđē Pharnaſpis filius ſed genere atque opibus primo cuiq; perſarū par. hic Otanes magū nō eſſe Smerdē Cyri primus ſuſpicatus eſt: ſed eū qui erat hac coniectura: q; neq; ex arce ꝓgrediebat: neq; Perſarū procerū quēpiā ad cōſpectū ſuū vocabat. Itaq; eū ſuſpicatus eſſe hoc ſibi ſtatuit faciendū. Cū hīt filiā noie Phædimā: quē cābyſes tenuerat cuiuſq; tūc magus cōtubernio vtebatur: vt aliarū omniū Cambyſis vxorū: miſit ad eā quēdam pater ſciſcitatū quo cū homine cubaret: cū Smerde Cyri an cū altero. Illa remiſſo nūcio negauit ſe id ſcire. qppe q̄ nec Smerdē

Achæmenides.

Cambyſis imp̄catio.

Cambyſis mors.

Cambyſis regnum.

Smerdis Rex Nō Smerdēhūc Trogus Pōpeius vocat ſed Oropaſtem.

Otanes Iuſtin⁹ hunc orthanē non otanem voci tat neq; mirū facilis ſiquid eſt nominū a pud ſcriptores mutatio. Pharnaſpes. Phædime.

Cyri vidiſſet vnq̃: nec eũ cũ quo cubaret noſſet quiſnã eſſet. Ad hanc rurſus mittit Otanes inquiẽs. Si ipſa Smerdẽ Cyri nõ habes cognitũ ſaltẽ ſciſcitare ab Atoſſa: quo cũ viro tu atque illa cubitatis. Nõ. n. illa ſuũ ipſius ignorat fratrẽ. Filia ad hoc reſpõdit. Ne in atoſſæ quidẽ colloquiũ venire poſſem: aut vllam aliã cernere mulierẽ cũ illo cubantiũ. Nãq; hic vir quiſquis eſt cũprimũ adeptus eſt regnũ nos diſperſit aliã alibi collocans. Audiẽti hæc Otani res eſt viſa manifeſtior. Itaq; tertio nunciũ ad eãdẽ mittit in hęc verba Filia decet te bonis ortam natalib⁹ perinde ſuſcipere periculũ qđ te ſubire pr̃ hortatur. Si enim iſte Smerdis Cyri nõ eſt ſed is quẽ ego ſuſpicor nõ debet neq; tuo frui contubernio. neq; qđ potentiã perſarũ optinet impune lætari: ſed pœnas luere. nũc igitur agito. Cũ tecũ cubabit: aiad nerteſq; ſoporatũ palpa eius auriculas: quas ſi habẽtẽ cõpereris cũ Smerde Cyri te cubare exiſtima. Sin min⁹ cũ Smerde mago Ad hæc Phędima rñdet ſe ſi id faciat magnũ adire diſcrimen: quoniã probe ſciret ſi ille careat auribus: & ipſa in palpãdo deprehẽdatur: fore vt ipſa ab illo trucidetur: tamẽ ſe id facturam: & Phædima quidẽ recipit ſe patri hoc eſſe perfecturã. Huic autẽ Smerdi mago Cyrus cũ regnaret aures p̃ciderat nõ exigua de cauſa. ergo Phædima hæc Otanis filia quæcũque receperat patri executa eſt. Nam vbi vices eius fuerunt adeundi magum. Etenim vxores perſarũ per vices in orbẽ ad illos pergũt adiẽs magũ vna cubuit eiuſq; dũ vehemẽter ſoporat⁹ eſt aures palpauit: qbus carere hominẽ nõ difficulter: ſed facile ſane deprehendit. Vbi illuxit celerrime patrẽ certiorẽ rei geſtæ facit. Iſte ſumptis Aſpathane: & Gobrya perſarũ primoribus: & ad fidẽ ſibi ſeruãdã adcõmodatiſſimis rẽ omnẽ exponit: qui & ipſi ſua ſpõte rẽ ita ſe hr̃ ſuſpicabãtur. Eoq; verba q̃ Otanes adtulerat admiſerũt conſtituerũtq; vt ſinguli ſibi ſingulos in ſocietatem delegerent e perſis: quibus maxime confiderent. Aſciuit itaque ſibi Otanes Intaphrenem: Gobryas Megabyzum: Aſpathenes Hydarnem. Hi cum ſex forent Darius a perſis. (Nam his pater eius Hiſtaſpes præerat) ſuſa aduenit qui eũ aduenißet placuit ſex Perſis hũc in ſocietatẽ aſciſcere. Qui cum ſeptem eſſent cõgreſſi collocutiq; fidem mutuo dederunt. Cũq; ad Dariũ ordo dicendæ ſentẽtiæ veniſſet ita apud cæteros verba facit. Equidem mihi videbar ego ſolus noſſe magum regnare: & Smerdem Cyri mortem oppetiſſe: atq; ob id ipſum dedita opera huc me cõtuli ad necem mago cõparandam. Verũ quandoquidem

Atoſſa.

Otanes Phędimæ cõſulit p eognoſcẽdo Rege.

Iuſtinus non cyrũ ſed cãbyſẽ huic mago vtraſq; aures preciſſe ait.

Smerdis ſine auriculis.

Perſarum vxores.

Aſpathanes, Gobryas.

Intaphrenes, Megabyzus. Hydarnes. Darius. Hiſtaſpes.

contigit vt vos quoq; rẽ ſciatis nõ ſolũ ego videtur mihi confeſtim eſſe tranſigendũ neq; differendũ. Differre.n.ſatius non eſt. Ad hęc Otanes fili (inquit) Hiſtaſpis & patre egregio ortus es: & teipſo nihilo inferiorẽ eſſe patre tuo indolẽ prefers: noli tamẽ ita ꝓperare ad rẽ adgrediendam inconſulto. Sed cõſiderantius illã capeſſe: quã ita demũ adgredi debemus cũ plures fuerimus: tum Darius viri (inquit) qui adeſtis ſi eo quẽ Otanes dixit vtemini modo. ſciatis vos teterrime perituros. Aliquis enim priuati lucri ratione habita rem ad magũ deferet. Et vos quidẽ debeatis potius per voſmet q̃ cœparatis iſta exequi. ſed quoniã ſtatuiſtis ad plures referẽdũ & me adhibẽdũ aut hodie trãſigamus: aut ſcitote ſi nobis hodiern⁹ elabatur dies: nõ aliũ: aut hodie tranſigamus occupaturũ: vt me apud magũ adcuſet: ſed me vt vos adcuſem. Ad hæc Otanes cũ cerneret Dariũ eſſe improperũ: quoniã (inquit) nos maturare cõpellis: nec finis differre: age expone nobis ipſe quonam pacto regiam introire poſſimus: & illos adgredi. Excubias nãque diſpoſitas eſſe: ipſe quoq; & ſi nõ viſu certe auditu noſti. quas qua ratione penetrabimus. Cui rñdẽs Darius. Multa ſunt (ingt) Otanes q̃ nequeunt oratiõe declarari: ſed facto. Alia q̃ orõne declarari poſſunt, ſed vñ nihil clari operis exiſtit. Vos vero noſtis excubias: q̃ depoſitę ſunt haud quaq̃ difficiles eſſe ad penetrandũ. Nã cũ nos tales ſum⁹ nos nemo nõ quiſquis ille ſit cedet nobis partim ob reuerẽtiã. partim ob timorẽ. Ad qđ habeo p̃textũ adcõmodatiſſimũ cui imitamur. Si quidẽ me dicã e perſis veniſſe: ac velle quędã a patre mandata regi nunciare. Vbi enim expedit mendaciũ dicere dicatur. Nam idẽ optamus quicq; mendatiũ dicimus quicq; veritatẽ. Quippe cũ hi qui mẽtiũtur tũc mẽtiũtur cũ perſuadẽdo ſunt quippiã lucri facturi: & qui verũ dicunt: ideo dicũt vt verũ dicendo aliquod lucrũ cõſequãtur. Et alius huc: alius illuc magis propenſus eſt. Ita non idem factitando: idem tamen optinemus. Quod ſi nihil lucri faciẽdum eſſet per æque & verax foret mendax: & mendax verax. Quod ad ianitores adtinet ſi quis eos libenter cedet nobis vtilius ei ſuo tempore erit ſi quis obuiam ire conabitur: vt eſt hoſtis ita tunc pro hoſte habeatur. Deinde intro irrumpentes rẽ tranſigemus. Poſt hæc Gobryas vir amici (inquit) nobis pulchrius erit recuperare imperium: aut ſi recuperare non poterimus mortem oppetere: quam cum ſimus Perſæ viro medo parere: & quidem aures nõ habenti: cum præſertim quicũque veſtrũ Cambyſi ægrotanti

Cõiurationẽ cõfeſtim eſſe exequẽdam.

Darii de cõiuratione in magos oratio.

Mẽdaciũ vbi expedit eſſe dicendum.

Gobryæ oratio.

adfuiſtis memoria teneatis quæ ille dum vita excederet perſis impręcatus eſt: niſi imperiũ recuperare tentarent: quæ nos tunc nõ admittebamus inuidioſe dici a Cambyſe exiſtimantes. Nũc igitur calculũ pono in Darii ſententiã: neq; hunc cœtũ diſſolvendũ cenſeo: ſed ſtatim aduerſus magum adeundũ. Hæc dicta a Gobrya cęteri cõprobarũt. Interea dũ ab iſtis conſultatur forte hoc cõtigit: vt magi inito inter ſe concilio ſtatuerãt cõciliandũ ſibi amicũ Præxaſpem: q; indigna paſſus a Cambyſe eſſet occiſo eius filio ictu ſagittæ: & ſolus mortẽ Smerdis Cyro geniti noſſet: quẽ ipſe ſuapte manu interemiſſet q; præterea ob id apud perſas maxima flagrabat inuidia. His de cauſis adcitum hominẽ ſibi amicum cõprobabant adcipientes fidem ac iuſiurandã fallaciã quæ ab ipſis in perſas facta eſſet intra ſe habiturum. neq; cuiq; mortaliũ patefacturũ pollicitantes innumerabilia ſe ei daturos. Recipiente Præxaſpe facturũ ſe quæ magi ſuaſerant iterum illi dicere in animo habere omnes perſas ſub murũ arcis conuocandi. Ideoq; iubere hunc cõſcenſa turri p̃dicare a Smerde Cyri perſis imperari: & ab illo nemine. Hæc illi p̃cipiebãt veluti hominis ſummę apud perſas auctoritatis: & q ſæpenumero aſſcueraſſet eũ eſſe Smerdẽ Cyri ac cædẽ a ſe factam pernegaſſet. Hæc quoq; Præxaſpe ſe paratũ exequi dicente magi conuocatis perſis hominẽ in turri perductũ iubet habere orationẽ. Præxaſpes ea quæ ab iſtis oratus fuerat ſponte obliuiſcitur: exorſuſq; ab achæmene ſeriẽ familiæ Cyri recenſet: & vbi tandẽ deuenit ad cyrũ cõmemorauit illius in perſas beneficia. His expoſitis prompſit veritatẽ cauſatus ideo ſe hactenꝰ occultaſſe q; ſibi tutũ nõ fuiſſet proferre rẽ geſtam: ſed impræſentiarũ neceſſitate coactũ proferre: dixitq; ſe a Cambyſe adactum Smerdẽ Cyri occidiſſe: & magos eſſe qui regnẽt. Multis quoq; verbis perſas deuouit: niſi rurſus imperiũ recuperarent: ac magos vlciſcerentur. Hæc locutus ſeſe in caput a turri p̃cipitẽ dedit. Hunc in modũ Præxaſpes vir per omne tempus vitæ ſpectatus occubuit. At ſeptẽ perſæ vbi cõſtituerunt adgredi protinus magos: neq; rẽ differre deos cõprecatũ ierunt ignari omnino eorũ quæ circa Præxaſpem acta eſſent. Sed hæc inter eundũ in medio itineris audierũt: eoque a via ſecedentes iterũ collocuti ſunt. Quorũ qui cum optauerant rem prorſus differri videbant negãtes tũc eſſe adoriendã. Qui vero cũ Dario confeſtim eundũ: & quod decretũ eſſet peragendũ. Eis cõcertantibus adparuerũt ſeptem accipitrum paria inſectãtiũ duo paria

Præxaſpis ad perſas oratio

Achęmenes.

Præxaſpes e turri iactus.

Pro patria obeũdũ eẽ Præxaſpis exemplo.

Auguriũ magos expulſionis.

vulturũ:eoſq; vellicantiũ atq; infeſtantiũ. Quod intuentes ſep
tẽ perſæ ſententiã Darii comprobarunt:& mox freti auibus ad
regiã cũ fiducia perrexerunt. Vbi ad portas adfuerunt, put da-
rius ſenſerat ita euenit. Nã cuſtodes reueriti perſarũ primarios:
nec aliquid huiuſmodi ſuſpicantes ex his fore q̃ venirent diui-
na cũ põpa:ne interrogauerunt quidem: vbi in aulã introgreſſi
ſunt offendũt eunuchos:qui ſunt a nunciis:& ab his qua gratia
venirent interroganẽ. Illi inter procõctandũ ianitoribus mi-
nitabãtur q̃ hoſtes ingredi permiſiſſent: atq; vlterius pgere vo
lentes eoſdẽ prohibebãt. Iſti ſe mutuo cohortati eductis gla-
diis eos a qb⁹ arcebãt ibidẽ trucidãt: iidẽq; curſu i cõclaue cõ
tendũt:Intra quod tũc forte ambo magi agebãt:& de his quæ
a præxaſpe erant acta cõſultabãt. Qui cũ nouiſſent tumultuan-
tes eunuchos atq; vociferantes ꝓcurrerũt vterq; : & quod fie-
bat animaduertentes ad vires cõuerſi ſunt:quoꝝ vnus occupat
arcũ:alter lanceã ſumit. Atq; inde miſſẽtur inuicẽ. Verũ arcus
ei qui illũ ſumpſerat:cũ hoſtes iuxta eſſent:nulli vſui fuit. Alter
ſe lancea tuebat. eoq; tũ aſpathenis femur pcuſſit: tũ oculũ in-
thaphernis oculo:quo ex vulnere Inthaphernes non tñ & vita
priuatus eſt. Et hos quidẽ alter maguorũ vulneraut. alter vero
quando arcus ei nulli vſui erat In thalamũ qui erat cõclaui cõ-
tiguus ſe proripuit fores occluſurus:ſed illuc duo de ſeptẽ cum
eo irrũpunt Darius & Gobryas cũ eſſet implicitus cum mago:
Darius adhuc ſtans atq; hærens cõſiderabat ne gobryã ferret
in tenebris. Eũ cernẽs Gobryas ocioſe ſtãtẽ interrogat cur nõ
vteretur manu. Reſpondenti dario diſpicio ne te feriã Tu vero
(inquit) vel per vtrũq; exige gladiũ. Cui Darius obtẽperãs pu
gionis icto vibrato magũ ealu peuſſit, interfectis magis capita
demũt. eaq; geſtãtes qnq; eoꝝ duobus reliqs: qui ſaucii erãt il-
lic relictis. Tũ q; inualidi eſſent. tũ actis tuẽdæ cauſa foras ꝓ-
currũt cũ vociferatione ac tumultu cæteroſq; pſas cõpellendo
rẽ geſtã exponebãt capita oſtentantes:& ſimul quicunq; magoꝝ
rum ipſis occurrebat mactabãt. Perſæ cognito ab his qđ actũ
erat ac dolo magorũ & ipſi facienda ſibi eadẽ cẽſuerũt eductis
gladiis vt quẽq; reperibant magũ interficiebant: & niſi noctis
interuẽtu cohibiti fuiſſent neminẽ maguorũ reliquiſſent. Hũc
diem perſæ maxime ſolennẽ publice obſeruant:& in eo ingens
celebrant feſtũ vocantes id magophoniã:ideſt magorũ cẽdem
quo die nulli magorum fas eſt prodire in lucem: ſed cũcti ſe in
tra domum continent. Vbi reſedit tumultus: dieſq; quinq; ex-

Aſpathenes Intaphernes. Iuſtin⁹ ex tro gi hiſtoria du os fuiſſe inte remptos ſcri bit.

Darius.

Gobryas.

Mira gobryę pro patria ad fectio.

Magorum cædes.

Magopho-nia.

ceſſere: hi qui magos inuaſerant: de omni rerum ſtatu conſulta bant. Quorum orationes (& ſi apud nonnullos græcorum ſi decarent) tamen huiuſmodi fuerunt. Otanes hortabatur rē per ſicam in medium conſtitui: ita inquiens. Otanis Contio.

VNum e nobis principem fieri amplius mihi nō videtur: neq; id aut iocundum eſſe aut bonum. Nam & quo licentię Cambyſes proceſſerit noſtis: & quo magus Quid igitur nobis opus eſt monarchia: quā ſuſtulimus. In qua licet pro libidine agere omnia impune: quæ virum etiam ſi optimus omnium fuerit: tamen cū in ea poſitus eſt extra conſuetos abiicit ſenſus quippe cum prēter inuidiā ab initio ingenitā hoī ingeneretur ex prēſentibus bonis inſolentia. Itaq; hæc duo mala habēs nimirū oēm malitiā habet tū p̄ iſolētiā q̄ expletus oībus rebus eſt: tum per inuidiā multa facinora admittens: At enim vir tyrannus (vt qui omnia bona optinet) debebat ſine liuore eſſe. Verum ita natura cō paratum eſt vt is ſit aduerſarius popularibus ſuis: Si quidē eorum optimis quibuſq; qui ſuperſtites ſunt atq; viuunt inuidet deterrimis delectat: & qđ indecentiſſimū eſt criminationes admittere optimū putat. Nā ſiue admiraris eū modeſte offendit: q̄ nō effuſe hoc facias: ſine effuſe facies offendit q̄ſi ſibi adſenteris. Et vt exequar dicendo q̄ maxima ſunt iura patriæ tabefactat: Fœminis vim adfert. Indemnatos interimit. At cū dominatur multitudo. In primis nomen optinet omnium pulcherrimum iſonomiam: ideſt iuris æquabilitatem. Deinde nihil eorum agit que monarchus: hoc eſt vnicus princeps: Nam magiſtratus tum ſorte deliguntur: tum adminiſtratorum rationē reddunt. Omnia denicq; conſilia i cōmune referuntur. Itaq; (vt meā dicam ſententiā) cenſeo nobis monarchiæ deiectoribus ſtatū multitudinis eſſe optandum. In multitudine quidem omnia inſunt: Otanes quidem hanc ſententiam dixit. Megabyzus aūt ad holigarchiam: ideſt ad ſtatum paucorum rem traducens: ad eam ſocios hortabatur his verbis. Tyrannis. Tyrannorū mores. Iſonomia. Monarchus. Holigarchia.

QVæ Otanes dixit de abolenda tyrannide: ea ſint p̄ dictis a me quoq; ſed quatenus hortabatur ſummā deferri ad multitudinē: in hoc ab optima errauit ſēt:ntia Et enim populari multitudine nihil eſt neq; inſipiētius neq; inſolentius. Itaque eos qui tyranni Megabyzi contio.

ſæuiciam fugiũt ad intẽperantis plæbis recidere ſæuitiam nequaquã tolerandũ eſt. Nam tyrannus ſi quid facit. intellegens facit. At plæbi ſuũ eſt nihil intellegere. Quo enim pacto ſciat q̃ neq; edoctus eſt: neq; honeſtũ nouit: ne domeſticum quidẽ qui ad res agendas ſine conſilio prẽces ruit torrẽti flumini ſimilis Ex quo ſi qui male conſultũ perſis cupiũt: in ſtatu populari vtãtur. Nos vero q̃ cœtũ virorũ optimorũ delegimus ad hos deferamus. Nã inter eos & ipſi erimus: & ex optimis viris credibile eſt optima exiſtere cõſilia. Hanc Megabyzus ſententiam dixit. Tertio loco ſuam Darius inquiens.

Plæbis ignauia.

Popularis ſtatus.

Ex optimis viris optima exiſtere conſilia.

Darii contio

QVæ Megabyzus dixit quatenus ad ſtatũ popularẽ pertinẽt: recte mihi videtur dicere: quatenus ad ſtatum paucorũ nõ recte. Propoſitis enim tribus ſtatibus & his omnibus optimis: vt optime: imperet populus optime pauci: optime vnus inter hæc multo antecellere vnius imperium ſentio. Nam vnius viri qui optim⁹ ſit imperio nihil melius eſſe conſtat. Quod qui ſentit nõ immerito ſtatũ popularẽ miſſum faciat: vt taceam ſic præcipue cõſilia in aduerſarios trahi ſolere. Porro in ſtatu paucorũ cũ plures virtuti incũbant in publicum vehementiora priuatim odia excitari conſueuerũt. Cũ.n. quiſq; princeps eſſe optet: & in dicẽda ſentẽtia vincere ad ingentia inter ſe odia euadunt. Ex q̃bus ſeditiones exiſtunt: e ſeditionibus cædes: e cædibus ad vnius imperiũ deuenitur. Vnde intelligi datur q̃to ſit hoc illo p̃ſtantius. Iam vero plæbe imperante abeſſe non poteſt quin malitia exoriat: exorta malitia in republica inter malos non odia fiunt: ſed amicitiæ validæ. Qui.n. aduerſus rempublicam facinoroſi ſunt mutuo ſe occultant. Idq; tãdiu fit dum aliquis populo p̃politus tales homines cõpeſcat. Is videlicet quẽ populus inter cæteros admiret. Hic cũ admirationi eſt: tunc vere monarchus oſtenditur declarans in hoc monarchiã eſſe omniũ præſtãtiſſimũ. Atq; vt in ſumma omnia colligam. Vnde nobis libertas extitit: & a quo data a populo ne an ab oligarchia an a monarcho? Ego ſentio cum ſitis per vnũ virũ liberati vos debere talẽ rem complecti: ne alioqui leges patrias diſſoluatis bene conditas: quod nequaquã ſatius eſt. Hæ tres fuerunt dictæ ſentẽtiæ quarum vltimę quattuor reliqui adſenſerunt. Otanes qui iuris æquabilitatẽ facere perſis ſtudebat: vbi ipſius ſententia reiecta eſt apud alios. Ita in mediũ locutus eſt. Viri ſeditioſi quoniã conſtat neceſſe eſſe vnũ aliquẽ e nobis regem fieri ſiue per ſortem:

Plæbs imperans.

Monarchia omniũ p̃ſtantiſſimũ.

Oligarchia.

Otanes iuris æquabilitatẽ facere perſis ſtudebat.

ſiue permiſſum perſarũ per multitudinis electionẽ: ſiue qua alia ratione equidẽ vobis ego nõ refragor. Quippe qui neq; præeſſe volo neq; ſubeſſe. Et hac lege cedo vobis ius meũ imperii: vt nulli veſtrũ: aut ipſe ego: aut nullus vnq̃ meorũ ſubſit. Otane hæc locuto cæteri ſex eius poſtulatis adſenſerunt. Ita hic aliis nõ refragatis e medio abiit alio ſeſſum. Cæteris ſeptẽ de iuſtiſſimo rege deligẽdo cõſultantibus viſum eſt ſi ad aliquẽ ex ipõrum numero regnũ peueniret: Otanẽ donari debere peculiariter eiuſq; deinceps poſteros cũ omni alio magnificẽtiæ genere apud perſas honorificẽtiſſimo cũ medica quotannis veſte. Quæ ideo decreuerũt eis donãda: q; primus rẽ agitauerat: & ipſos in cœtum coegerat. Et hæc quidẽ peculiariter in Otanem decreuerunt. Illa vero cõmune vt regiã introire vnicuiq; e ſeptem ſine internuncio liceret: niſi forte cũ vxore cubaret rex: neue regi fas eſſet aliunde q̃ e familia coniuratorũ vxorem ducere. De regno autem hunc in modũ vt ſub ortũ Solis cõſcenſis equis dũ in ſuburbanis vectarentur: cuius equus vocẽ primus edidiſſet: is regnũ cambyſis obtineret. Erat Dario quidã equiſo vir ſolers nomine Oebares: Ad quẽ Darius poſtquã e cœtu digreſſi ſunt ita inqt. Oebares de regni negocio ſic inter nos cõuenit: ſub ipſum ſtatim ſolis ortũ equis conſcenſis vt cuius equus vocem primus ediderit: Is regno potiatur. Quare ſiquid ſolertiæ habes nunc cõminiſcere: Vt nos optineamus hoc decus & nemo alius. Ad eũ reſpondẽs Oebares here (inquit) ſi in hoc vertatur rex ſis nec ne: huius rei cauſa cõfidere te iubeo bonũ habere animũ ante te fore regẽ neminem. Eiuſmodi habeo medicamenta. Si igitur inquit Darius habes iſtiuſmodi cõmẽtũ. adeſt tempus cõminiſcendi: nec differendi rem vtpote craſtino die nobis futuro certamine. Hæc vt audiuit Oebares itaſibi facien dũ putauit. Vbi nox aduenit vnã equarũ q̃ equus Darii maxime adamabat in ſuburbana adducit: ibiq; adligat. Tũ equũ darii eodem ducit: eumq; circũagens idẽtidem equæ admouet: ac tandem admittit: Poſtero die ſimul atq; illuxit ſex perſæ ex cõuẽto adfuerunt equis adſidentes: & cũ in ſuburbanis vltro citroq; vectarentur vbi ad locum peruenerũt: vbi ſuperiore nocte equa fuerat adligata. Ibi darii equus adcurrens hinnitum edidit: & hinnitu edito protinus fulgur ſereno cælo tonitruque extitit: Hæc eum dario tanq̃ ex cõpoſito adcidiſſent: eũ compotẽ voti fecerunt. Nã cæteri ex equis deſilientes Darium adorauerunt. ſunt qui hoc dicant Oebarẽ fuiſſe machinatum. ſunt qui aliud:

Otanes vt nõ ſubderet aut ſui ius ſuũ imperii aliis ceſſit.

Perſarũ inſtituta.

Oebares Darii equiſo.

Darii regis electio.

Vtroq; enim modo refertur a perſis. Volũt nãque Oebarem adtrectatis manu huius equæ genitalibus: ipſam manum intra ſubligaculum tenuiſſe abditam: & ſub ipſum ſtatim Solis ortum cum equi degreſſuri eſſent eam naribus equi dariani admouiſſe equumque ad odoris ſenſum infremuiſſe: atque hinniſſe. Darius ita q; Hyſtaſpis filius declaratus eſt rex: eique omnes Aſiam audientes dicto fuerunt præter arabes: qui a Cyro: & rurſus a Cambyſe populos ſubigente: nnuquã tamen in ſeruitutem redacti ſunt: ſed hoſpites extiterunt: Cambyſi aduerſus ægyptũ p̃ſto fuerãt. quib⁹ inuitis haud quaq; fuiſſent ingreſſi perſæ ægyptũ Darius matrimonia ex pſis auſpicatus eſt ductis duab⁹ cyri filiabus Atoſſa: q̃ cambyſi fratri & rurſus mago nupſerat: & artiſtona virgine. Præterea altera ſmerdis cyri filia noie Parmis. Nec nõ filiã Otanis duxit: quę magũ ꝓdidit. Idẽ viribus oĩ ex parte ſtabilitis ante oia ſimulacrũ e lapide factũ ſtatuit hoĩs equo inſidẽtis inſcriptis in hæc verba literis. Darí⁹ Hyſtaſpis tũ eq virtute cuius nomẽ legebaẽ: tũ Oebaris agaſonis perſarũ adeptus ẽ regnũ. His apud pſas actis: viginti ꝓuincias (quas ipſi ſatrapas vocãt) cõſtituit: earũq; ſingulis p̃ſides p̃fecit: taxato qđ pẽderetur tributo p nationes aliis finitimos trãſcribendis: aliis trãſferens: aliis remotiores gẽtes adtribuẽs Diſtributo ꝓuinciis hũc in modũ tributo: quod exigebaẽ cum hoc edicto vt qui argẽtũ hi babylonii talẽti põdere qui aurum: hi euboicho põdere adferrẽt. Valet autẽ babylonicũ talẽtum ſeptuaginta mnas euboidas. Etenim ſub Cyro atq; deinde ſub cãbyſe nihil dũ fuerat circa tributa inſtitutũ: ſed munera adferebãtur. Ob hãc tributi ordinationem & alia huiuſmodi perſæ aiũt dariũ fuiſſe inſtitutorẽ. Cãbyſem autẽ dominũ: Cyrũ vero patrẽ: quoniã Darius res oẽs quæſtui habebat. Cãbyſes aſpererat: ac moroſus: cyrus mitẽ agẽs: & oĩ ratione de illis bene meri ſtudẽs. Ab ionibus igitur & magnetis: q; in aſia incolũt: & æolibus & caribus & lyciis & meliẽſibus & pãphiliis (Vnũ. n. erat idẽq; impoſitũ his tributũ) pẽdebãtur quadringena argẽti talẽta. Hæc erat ab eo patria portio inſtituta a myſis & lydis & alyſoniis & cabaliis & autenẽſibus quingena talẽta ſecũda portio hæc erat. Ab helleſpontiis: qui ad dexterã illuc nauigantiũ ſiti ſunt: & phrygibus: & thracibus qui aſiã incolũt: & a paphlagonibus: & mariãdinis: & ſyris trecenta & ſexagena talẽta. hęc erat tertia portio. A cilicibus equi albi triceni ſexageni in dies ſingulos ſinguli: nec non talenta argenti quingena. Quorum

Darius. Hyſtaſpis.

Atoſſa. Artiſtona. Parmis.

Simulachrũ Darii equo inſidẽtis lapideum.

Satrapeæ.

Darii tributa

Talentũ babylonicum.

Euboichum pondus.

Darius tributorũ iſtitutor

Talẽta ab dario variis populis ipoſita.

Prima portio.

Secunda.

Tertia.

centena & quadragena erogabantur in eam ciliciæ regionem: quæ equos producebat: trecena autem & ſexagena ad Darium ibant. Hæc quarta portio. Ab vrbe Pſidea: quam coloniã. Amphilochus Amphiarai filius deduxit in finibus cilicũ ac ſyrioꝝ ab hac ad ægyptum vſq; præter arabũ partem (Hæc.n. erat immunis) trecenta & quinquagena erat tributum. Quinta portio hæc cui annumeratur omnis phœnicia & ſyria quæ dicitur paleſtina: & Cyprus ab ægypto & aphris ægypto cõterminis: & cyrena & barca (In portione nãq; ægypti iſte ordinantur) ſeptingenta prouenichant talẽta præter pecuniam e piſcario prouẽtu lacus mirios excepta hac pecunia. & certo frumẽti numero ſeptingenta talenta obueniebant. Nã centum viginti milibus perſarum qui in albo muro memphitico ſtationem habent: & eoꝝ auxiliariis admentiũtur illi frumentum. Sexta portio hæc. Sattagitæ: & gardarei & dadicæ: & appatyte in idem cõſtituti centena & ſeptuagena talẽta pendebant. Octaua hæc portio. A babylone cæteraq; aſſyria millena talenta argenti prouenichãt. & ptæterea pueri caſtrati quingeni. Nona portio hæc. Ab aebatanis: & ab reliqua religione mediea & paræ canis: & orthocorybantibus quadragena & quinquagena talenta. Decima portio hæc. Ccaſpii: & pauſicæ & pandimathi & daritæ ſimul conferẽtes ducena talenta adferebant. Vndecima hęc portio. A batiris ad lygdos vſq; trecentorum & ſexagenorum erat tributũ. Portio duodecima hæc. A pactycia: & armenijs: eorũq; confinijs euxino tenus ponto talenta quadrigena. Tertiadecima hęc A ſagartijs: & ſarangibus: & thamaneis: & vitiis & metijs & his qui tubri maris inſulas incolunt: vbi rex eos (qui relegati vocantur) collocat. Ab his omnibus ſexcentorum talentorum prouenichat tributum. Quartadecima portio hæc. Sacæ: & Caſpii ducena & quinquaginta talenta adferebant. Quintadecima portio hæc. Parthi Coraſmiiq; & Sogdi & Arii trecenta talenta Sextadecima portio hæc. Paricanij & qui ex aſia ſunt æthiopes quadringena talenta. Decimaſeptima portio hæc Mantienſis & Saſpiribus & alarodiis ducena iniucta talenta erant. Duodeuicceſima portio hæc Moſchis & tybarenis & macronibus & moſinocis & mardis trecẽta talenta p̃cepta erãt. Vndeuiceſima hæc portio. Indi (vt ſunt multitudine multo numeroſiſſima iter oẽs quos nouim⁹ mortales. ita tributũ ſuper cęteros omnes) adferebãt tricena ſexagena talẽta aureoꝝ numẽtoꝝ. Viceſia portio hęc q̃ babylonica pecunia ad põdus

Quarta. Pſidea vrbs. Amphiloch⁹ Amphiarai filius. Quinta. Arabs tributorũ immunis, Syria paleſtina, Sexta. Septima. Octaua. Nona. Decima. Vndecima. Duodecima. Tertiadecia. Quartadecia Quintadecia Coraſmi. Sogdi. Arii. Decimaſeptima. Duodeuiceſima. Vndeuiceſima. Indorũ multitudo. Viceſima.

euboicum redigatur fiũt nonies millena quingenaq; & quadraginta talenta argenti. aurũ vero ſi terdecies tanto ramentorũ taxetur in ſumma reperietur ad rationẽ euboicam eſſe ſex milia talentorũ: ſexcentaq; & octoginta. Quibus in vnũ contractis ad euboicũ cõputũ exigebãtur in ſummã annui tributi a Dario talentorũ quatuordecim milia quingenta & ſexaginta. Minorẽ his ſummã omittendã mihi nõ referendã puto. Hoc tributum Dario ex aſia obueniebat: & aliq̃tulum ex aphrica procedente tẽpore: & ab inſulis obuenit aliud tributũ: & ab his qui europã theſſalia tẽus incolunt. Id tributũ rex hunc in modũ theſaurizat hoc eſt reponit. Liquefactũ aurum argentũq; in fictiles fidelias infundit. Expletas mox fidelias, ſubinde frangit: ex eoq; auro argentoue quoties pecunia indiget: tantũ concidit q̃tum vſus poſtulat. Atq; hæc quidẽ prouinciæ erant ac tributorũ taxationes. Sola autẽ perſis ideo inter tributarias a me p̃termiſſa eſt: q; eã minimẽ perſæ colunt. Iſti tamen ad ferendum illũ tributũ nõ adigebãtur: ſed munera portabãt. Aethiopes ægypto contermini: quos Cambyſes in expeditione contra Macrobios æthiopes ſumpta ſubegit: qui ſacrã nyſam incolũt: & Dionyſio dies feſtos agunt. Hi æthiopes eorũq; finitimi eodem quo indi caliſtiæ ſemine vtuntur ſubterraneaſq; obtinent domos. Horũ vtriq; tertio quoq; anno munera portabant: portãtq; ad meam vſq; memoriã binos ſe modios auri rudis: & ducenos faſces hebeni: & quinos æthiopes pueros & vicenos grãdes elephãtoꝝ dentes. Colchi quoq; inter dona ferentes repoſiti erant: eorũq; finitimi ad mõtem vſq; caucaſum. Ad hũc enim mõtem imperitatur a perſis. Nam qui ad aquilonẽ caucaſi habitant: eorũ iã nulli perſas curant. Iſti igitur dona ſibi imperata etiã ad meam vſq; ætatẽ quinto quoq; adferebant centenos pueros totidẽq; virgines. Adferebãt & arabes millena quotannis talẽta thuris: Hæc iſti dona p̃ter tributum regi portabant. Sed id aurum tam multũ indi vnde ramentas (quas dixi) regi adferũt: hac ratiõe comparant. Indicæ regionis id quod ad Solem vergit fabuloſum eſt. Nam indi dũtaxat eoꝝ quos ſcimus: de quibus aliquid pro certo narratur primi ſunt hominũ qui in aſia ad auroram & ſolis ortũ habitant. Indorum enim tractus qui auroram ſpectat propter harenã vaſtus eſt. Eorũ autẽ cõplures ſunt gentes atq; ſæ lingua inter ſe diſſonẽ: quarũ aliæ ſunt deditæ rei pecuariæ: aliæ non. Item aliæ in paluſtribus fluminis habitant crudis victitãtes piſcibus: quos adgreſſi & arũdineis nauigiis exceptãt.

Darii theſaurus.

Fideliæ.

Aethiopes.

Nyſa.

Indi.

Indicũ aurũ.

Indoꝝ regio

Singula autē nauigia e ſingulis arūdinis internodiis fiūt: iſti ex Indis ferūt veſtē e tegete q̄ vbi e flumine meſſuerūt inciderūtq; plectentes in modū ſtoreæ tāq̄ thoracē ſibi induūt. His finitimi aurorā verſus ſunt. Indi pecuarii carnibus crudis veſcētes nomine Padæ: qui talibus vti moribus narrantur. Quoties ciuū aliquis aliquaue ægrotat virū quidē ſui maxime familiares interimūt: q; dicant illū morbo tabeſcentē carnes ipſis corrupturū: & licet ſe neget ille ægrotare: & nihilominus iſti nō ignoſcentes necāt eū epulāturq;. Mulieri vero ſuæ maxime neceſſariæ idē qđ viri viro faciūt. Qui autē ad ſeniū peruenit: eo itidē mactato paſcūtur. Ideoq; cū hac de cā: tū quia oēs qui in morbū necātur: nō multi ſane eorū ad ſenectutē peruenīūt. Eſt alio rū indorū hæc diuerſa cōſuetudo: vt nullā animantē interimāt vtq; nihil ſerant nec domos parandas exiſtimēt: atq; herba victitent. Eſt eis ſemen quoddā milii inſtar ſua ſponte naſcens e terra ſuo in calyce: qđ cū ipſo calyce lectū coquūt edūtq;. Quorū quiſquis in morbū incidit is in locū deſertū pgit ibiq; decūbit eius vel diſcūbentis vel defuncti curā gerēte nemine. Horū omniū quos recēſui indoꝝ coitus in ꝓpatulo eſt ſicut pecorū. Color ſimilis ac proximus æthiopico. Genitura: q̄ in mulieres emittūt nō alba quēadmodū cæterorū hominū: ſed atra vt color corporis: qualē æthiopes quoq; emittūt. Indi lōgius a pſis abſunt: & vēto auſtro obnoxii: eoq; Dario neutiq; obtēperabāt. Cæteri indi Caſpatiro vrbi & pacticæ regioni cōtermini ſunt ad ventū aquilonē habitantē ex omnibus indis ii qui ꝓximam Bactrianis vitā degunt: pugnaciſſimi ſunt: & qui ad aurū p̄cipue mittunt. Circa hanc enim plagam vaſta ſunt propter harenea loca. In qua ſolitudine harenoſa formicæ gignūtur canū quidē magnitudine minores vulpium vero maiores. Earū nō nullę & apud reos & apud regem perſarum viſuntur hīn: venatu captæ. Hæ formicæ in faciendis ſub terra domiciliis egerūt harenam vt apud græcos formicæ: atq; eodem modo ipſa ſpecie corporis ſimillima. Ea autē quæ egeritur harena auracea eſt: pro qua in deſertū mittētes indi ternos ſinguli camelos iūgūt mares a lateribus: quos frenatos trahunt. Fœminā in media in quā ipſi aſcendūt data opera: vt a recentiſſimis fœtibus abſtractas iungāt. Etenim apud eos cameli cū nihilo ſunt minori pernicitate q̄ equi: tum vero ad ferenda onera multo valentiores qualem habet camelus ſpeciē græcis vt pote ſcientibus nō puto ſcribendū: ſed in quod ex eo animali veſcitur. Camelus in

Indica nauigia ex arundine.
Padæ.
Indi ægrotātes interimūt comedūtq;.
Quoniā ſtrabo in ſecūdo Megaſthenē Oneſicritum mearchum & multos alios indię ſcriptores balbutiētes arguit vide eūdē in. 3. & in. 15. Plinīū in. 6. lib. ca. 19. diodorū in. 3. & Solinū in. 65. c. pmulta de indicis reb⁹ ſcribentes.
Indorū coitus palam.
Genitura atra.
Caſpatirus vrbs.
Formicæ maiores vulpe.
Cameli indi pernicitas.

posteriorib⁹ cruribus gerit quattuor fæmora: & totidē genua & veretrū inter posteriora crura caudam versus spectans. Hunc in modū iunctis camelis indi ad aurum legendum tendunt. Vt cum feruētissimus fuerit æstus sint in rapina. Si quidem p̄ æstu formicæ sub terra se occultas tenent. Est autē illis hominibus Sōl ardentissimus matutino non quēadmodū aliis meridie eo⁹q; efferuescens. Dū tempus est a foro discedendi: per quod spaciū multo magis vrit q̄ meridianus in græcia. Adeo vt dicantur illi tū in aqua se abluere. Meridies fere indos vrit peræque atq; alios homines declināte meridie: talis est illic Sol qualis alibi matutinus. Ac deinceps magis ac magis frigescens dū ad occasum peruenit: quo tempore præcipue friget. Vbi ad locum indi peruenere culleis (quos adtulere) harena completis raptissime retro se recipiunt. Quos protinus formicæ (vt a persis fertur) olfactu perceptos insequūtur: tāta pernicitate: q̄ta in alio est nullo: ita vt nisi viā: ad quā formicæ cōgregātur antici pēt indi: nemo sit ipsorū inde euasurus. Ideoq; camelos mares q̄ in pares fœminis sunt in currēdo ne trahātur diuoluūt: sed nō vtrūq; pariter. Fœmina vero pulli quē reliquit memor nihil sibi remittit. Hac ratione indi maiorē auri partē nanciscūtur vt persæ memorāt. Nā q̄d effodiūt in eadē regione aurū rarius est. Et sane pulcherrimas quodā modo res extrema orbis habitati pars sortita est quemadmodū græcia (q̄d p̄stātissimū iudicat) pulcherrimas regiones. Nam vt pauloante dixi vltima plagarū quæ ad orientē vergentes habitantur indica est: in qua & animantes tam quadrupedes: q̄ volucres multo sunt grandiores q̄ cæteris in locis: præterq̄ equi. Nam ab equis medicis vincūtur qui nysei vocātur: & infinita vis auri partim effossi: partim per flumina deuecti: partim (vt indicaui) subrepti. Præterea agrestes arbores pro fructu lanā ferentes: ouillæ tum pulchritudine: tum bonitate p̄cellentē: qua in vestiarū indi vtūtur ad meridiē vltima e regionibus q̄ habitātur arabia est: in qua sola omniū nascūtur thus/myrrā/casia/cynnamomū & ledanū cūcta hæc facilia ad nanciscendū p̄ter myrrā. Nā thus arabes storace suffitiētes legūt ea q̄ phœnices ad græcos exportāt. Hac suffitum thus capiūt. Etenim thuriferas arbores obseruāt colubri subtili exiguo corpore: discolori specie. Per magno nūero circa singulas arbores: itidē videlicet qui aduersus ægyptū facto exercitu tendūt: nec vllo alio ab arboribus q̄ storacis fumo submouētur. vniuersam terrā oppleturi (vt arabes aiūt) nisi (vt itidē nar-

Indorum Sol. matutino tempe

amaysos Indi ex formicarū domiciliis harenam extrahentes.

Indica animalia cęteris maiora.

Arbores lanā ferentes.

Arabia bona

Thus.

Myrra.

Casia.

Cynnamomum.

Serpentes alati.

Bonorum copia.

Malorum raritas.

rabant) ſimile quiddã iſtis cõtingeret ei qđ nouimus cõtingere viperis. idq; vt credere debemus ſolerti diuinitatis prudẽtia Nã q̃ & timido animo ſunt & eſculẽta: ea oĩa fetuoſa fecit ne aſſiduo eſu deperirẽt. Cõtra q̃ ſæua & maligna ſunt: ea voluit parũ eſſe fetuoſa. Vñ fit vt lepus quẽ oĩa venãtur. fera: ales: homo: tã ferax ſit ſola. q̃ ex oĩbus beſtiis cũ grauida eſt ẽt impleatur: & aliũ fœtũ in vtero geſtãs pilis veſtitũ: aliũ nudũ: aliũ tantũ nõ formatũ aliũ cõcipit. Et lepus quidẽ talis eſt. At lena validiſſimũ ferociſſimũq; animal ſemel in vita vnũ parit. Nã vna cũ fœtu veterum emittit: cuius rei cã eſt hæc q̃ catulus leoninus vbi moueri in vtero incipit cum hẽat vngues longe acutiſſimos ex omnib⁹ feris vterũ lacerat: augeſcẽſq; magis ac magis vngues imprimẽdo exulcerat: ita vt ad poſtremũ dũ partus adeſt: nihil vteri relinquatur incolume. Quare ſi Viperæ & alati arabię ſerpentes ita gignerentur: vt ipſorũ natura fert: nõ eſſet hominib⁹ viuẽdi facultas. Nũc autẽ cũ libidine agitãtur: & per paria coeunt: fœmina collum maris in emittenda ġenitura cõprẽhendit ſorbenſq; nõ prius dimittit q̃ deuorauerit. Et mas quidem hoc modo perit. Fœmina vero talem luit maſculo pœnã: q; filii dũ adhuc intra vterũ ſunt patrẽ vlciſcentes: matrẽ ambedũt: eiuſq; aluo ambeſa ita partũ faciũt. Cæteri ſerpentes qui non ſunt hoĩbus pnicioſi oua pariũt: & magnã vim fœtuũ excludũt. Atq; viperæ p vniuerſum orbẽ terrarũ viſuntur. Alati vero ſerpẽtes nuſq̃ alibi niſi in arabia: aut certe nõ adeo frequẽtes. Hũc in modũ arabes thus cõparãt. Caſiã ãt ſic. Poſtq̃ ſibi cũ cæterum corpus tũ faciẽ p̃ter oculos obligauerũt corius aliuſq; pellib⁹ ad caſiã pergũt. Ea naſcitur in palude nõ alta: circa quã & in q̃ de gũt feræ alatæ veſpertilionibus ſimillimæ ſtridore diro & viribus p̃ualẽtibus: quas ab oculis arcẽtes arabes ſic caſiã metunt. Cynnamomũ ẽt q̃ ſuperiora mirabilius legũt. Nã aut quo modo: aut qua in terra gignatur: illud nequeũt dicere: niſi q; probabili ratione vtũtur: quod quidã volũt id gigni in his regionibus: vbi Dionyſius educatus eſt: & ipſas cynnamomi feſtucas adferri a grãdibus quibuſdã alitib⁹ ad nidos e luto cõſtructos in p̃ruptis mõtiũ: & homini inacceſſis cõtra quas hoc arabes ex cogitauerũt. Boũ aſinorũq; defectoꝝ: & aliorũ iumentorũ mẽbra immutati cõcꝛa in ea loca portãt: & vbi iuxta nidos poſuere: pcul abſcedunt. Ad hæc fruſtra delapſæ volucres ad nidos ſuos carnem comportant: cui ſuſtinendæ impares nidi ad terram diſcilli labũtur. Tũc arabes ad eos colligendos adcedunt.

Lepores fœcũdiſſimi. Vide Plinĩ in .8. li. cap. 55.

Leæne partus vnicus.

Ariſtoteles in .6. de aĩaliũ hiſt. lib. & Plinius in 8. li. c. .16. Herodoto refragãtur Vide aul. gel. in. 13. capi. 7.

Viperę coit⁹.

Viperæ partus cur⁹ meminit Plinĩ in. 10. li. c. 62

Serpentes alati.

Caſiæ collectio.

Cynnomomũ collectio Strabo in. 16 & thuris / & myrrę & cynnamomi collectionẽ multo faciliorem Scribit cynnamomi aũt colligẽdi modũ aliter docet ſolin⁹ capite. 43. quo circa ſcite plinĩ⁹ ĩ. 12. c. 20. hic herodotũ ãtiqtatis principẽ fabulari dicit.

Ledanum.

Hac ratione cynnamomum ab illis legitur: & illinc in alias regiones dimittitur. At ledanū quod arabes ledanum vocant: etiam cynnamo mirabilius cōparatur. Quippe quod in graue o lentiſſimo loco naſcens: tamē fragrantiſſime olet. In barbis hir corum inuenitur innatū veluti mucor ligni cū ad conficienda multifaria vnguēta vtile: Tū pręcipue ad ſufficionē qua arabes vtūtur. Hactenus de thymiamatis dictū ſit Redolet arabica regio mirifice iocundo quodam odore: Suntq; in ea ouium duo genera admiratione digna quæ nuſq; alibi viſuntur quorū vnū caudas habet tā longas: vt nō ſint tribus breuiores cubitis. Si quis trahi ſinat vlcera contracturæ dū per terram adteruntur. Nūc vnuſq; paſtorū hactenus eſt dict⁹ arte fabrili vt ploſtella faciant: quæ ſingularū ouium caudis ſubligent: ſuperq; ploſtella caudas ipſas adligent. Alterū genus ad cubitalem latitudinē caudas gerit. Huic qua parte meridies ad Solē occidentē vergit cōtermina eſt æthiopia terrarū habitarū vltima. Hæc & auri multum fert & vaſtos elephantes prominentibus vtrinq; dētibus: & cū agreſtes omnes arbores, tū vero hebenū necnon viros maximos pulcherrimoſq; & æui longiſſimi. Atq; hæc quidem extrema ſunt aſiæ aphricæq;. De extremis autem europæ quod pro cōperto referā non habeo. Neq; n. aſſentior fluuium quendam eſſe Eridanum a barbaris vocitatū qui ſubit mare ad ſeptentrionē ſpectans Vnde electorū venire narratur. Ne caſſiteridas quidem noui inſulas: hoc eſt ſtānarias vnde ad nos venit ſtannū. Quam rem vel ipſum coarguit nomen eridanus: qđ græcum eſt non barbarum ab aliquo poetarū fictū: Sed hoc & ſi ſtudioſe queſiui a nemine q ipſe viderit adcipere potui quomodo ſe habeat mare ad illam europæ partē. Ab extremis itaq; ad nos venit ſtānum electrūq;. Cæterum ad ſeptentrionē europæ q̄ plurimam auri vim eſſe cōſtat. Sed quo modo fiat ne hoc quidē pro cōperto dicere queo. Dicūtur tamen id a gryphibus aufferre arimaſpi viri vnoculi: quod nec ipſum crediderim: vt viri naſcantur vnoculi cæterā naturā habentes aliis hominib⁹ partē. Porro extrema terrarū cōcludunt aliam regionē: inuſq; colubent ea que nobis pulcherrima putantur: illiſq; rariſſima: Eſt in aſia planicies quedā vndiq; cincta monte quinq; in locis interciſo: quæ aliquando fuit coraſmiorū cū in ipſorū finibus & hycanorum & parthorum & ſarangeorū & thamaneorū. Sed poſteaq; perſæ rerū potiti ſunt facta eſt regis. Ex hoc circūiecto monte ingens amnis profluit nomine Aces: qui quondam per

Mirrhe ligni

Thymiamatæ.

Ouiū caudæ.

Aethiopia.

Elephanti

Vide diodorū in. 6. & Plinium in .34.

Eridanus.

Electrum.

Caſſerides.

Stannum.

Arimaſpi vnoculi.

Choraſmii.

Hycani.

Sarangei.

Thamanei.

Aces fluuius.

ſingulas vndiq; interciſiones ductus ac deſtribut⁹ totidē quas dixi gentium regiones irrigabat. Vbi vero in poteſtatem regis perſæ venerunt: hoc ab illo ſunt paſſæ q; amphractibus mōtiū ab rege abſciſſis & ad eorū ſingulos portis inditis aqua ab exitu intercluſa eſt interfluenteq; introrſum amne planicies quæ intra mōtes erat pelagus facta cum fluat in interiora ānis nulla ex parte exitū habēs: atque ita ipſæ gentes priſtino aquę vſu fraudatu adficiuntur per magno detrimento. Nā hiberno tempore deus illis quemadmodū aliis hominibus pluit. Sed ęſtate cum ſerant piſum & ſeſamum aquam deſiderāt. Igitur cū nihil eis aquæ tribueretur: ad perſas venerunt viri atq; mulieres ſtantes q; pro foribus regis cū eiulatu vociferabantur. Tunc rex his qui maxime indigebāt portas reſerari iuſſit: vtiq; eas q̄ ad illos ferrent: eaſdem cum illorū terra humore hauſto ſatiata eſt rurſus obſerari: ita deinceps alias vt quiq; cæterorū populorū maxime aqua indigerent. Id faciens quantum ego auditu cognoui: pecuniæ exigendæ gratia pręter tributum. Atq; hæc quidē ita ſe habent. Cæterum rex vnū e ſeptem viris qui aduerſus magum conſpirauerunt Inthaphernem cepit: ac capite damnauit ob hanc noxam. Inthaphernes ſtatim poſt oppreſſos magos regiā ingreſſus volebat admitti ad colloquiū regis. Etenim hac lege conuentum erat inter magi oppreſſores: vt eis ad regē foret aditus ſine iſſternuncio niſi cubantu cū vxore. Itaque nō oportere ſibi interuenire nunciū cenſens Inthaphernes quia foret vnus e ſeptē introire vtiq; volebat. Sed cum ianitor & qui a reſponſis erat introire nō ſinerent: q; regem dicerēt reiſxoriæ dare operā: eos mentiri ratus e ducto acinace aures vtriq; narelq; p̄cidit ac loro frenū equi ad ceruices ipſorū adligauit. hominesq; dimiſit. Qui cum ſeſe regi exhibuiſſent. & cur id paſſi fuerāt expoſuiſſent. Darius ſigillatim quinq; perſas adcerſiuit veritus ne id cōi ſex perſarū cōſilio factū eſſet: exploraulitq; nū quid id quod actū foret cōprobarēt. Vbi cōperit ſine horū cōſenſu Inthapherne hæc feciſſe hominē cōprehendit: eiuſq; liberos atq; omnē familiā multis de cauſis credens illis eū ſuis cognatis rebellionē fuiſſe mollituros: hos cōprælienſos ad necē vinciri iuſſit. Tūc vxor Inthaphernis ad regias fores adcedēs plorabat atq; lamētabatur id aſſidue faciēdo ad ſui miſericordiā Dariū cū adduxiſſet: miſſo ad eū nūcio rex inqt. Mulier offert tibi Darius vnius electionē ex vinctis domeſticis tuis: quē velis liberari. illa poſtq; ſecū deliberauit: ita reſpōdit. Si vnius

Inthaphernes vnus e ſeptē pſis.

Fratris electio cur potiꝰ q̃ aliorum.

omnino animã rex mihi gratificatur eligo ex oĩbus fratrẽ. hęc audiẽs rex miratus huiꝰ orationẽ miſſo nũcio inquit pcõctatur te rex q̃ de cã viro filiiſq; ptermiſſis fratrẽ delegiſti vt ſupeſſet qui & remotiori abs te eſt gradu quã filii: & minus iocundus q̃ maritus. Cui illa reſpõdẽs rex inquit. Maritus mihi alius ſi dęmon voluerit atq; alii liberi ſi hos amiſero eſſe pñt: alius frater parẽtibus meis iã vita defunctis nulla rõe poteſt eſſe. Hãc ſecuta cãm ita locuta eſt: viſaq; eſt Dario ꝓbe dixiſſe. Itaq; ea re delectatus rex & eũ quẽ mulier optauerat miſſum fecit: & filiorũ natu maximũ cæteris oĩbus interfici iuſſit. Ita vnus e ſeptẽ perſis intra initia obcubuit. Enimuero illud fere circa Cãbyſis ægrotationẽ cõtigit. Erat ſardibus præſes quidã a Cyro præfectus noie Orœtes vir perſes cui nefariæ rei cupido inceſſit. Si-

Orœtes.

quidẽ Polycratẽ ſamiũ: a quo nullo nec facto nec dicto q̃tulocũq; læſus eſſet quõq; ne vidiſſet quidẽ nũq; tñ cõcupiuit capere ad interimẽdũ ob hãc (vt plŕiq; aiũt) cãm. Cũ aliquando ꝑ foribus regis cõſiderent Orœtes: & alter quidã perſes nomine Mitrobates ꝓfectus gẽtis: q̃ eſt in dacylo e verbis ad iurgia pue-

Daſcylus.

nerũt: & cũ de virtute diſceptaret. Mitrobates obiiciẽs Orœti

Mitrobates:

inquit. Tu ne in præcio virorũ es qui inſulã ſamũ tuæ prouinciæ adiacentẽ regi nõ adquiris ita facilẽ captu: vt quidã e popularibus quindecim armatis fretus obcuparit: eiuſq; tyrãnide potiatur. Hoc iurgiũ audiẽti Orœti adeo doluiſſe: quidã aiũt vt adfectauerit nõ de obiurgante vindictã: ſed Polycratẽ prorſus occidere propter quẽ male audiſſet. Alii ſed pauciores inquiũt caduceatorẽ in ſamũ ab Orœte miſſum cuiuſdã rei rogãdæ cã cuius autẽ nõ dicitur: Polycratẽ tũc forte in conclaui cubãtem fuiſſe adſiſtente ei Anacreonte Teio. Idq; ſiue cõſulto quod res

Anacreon.

Orœtis cõtẽptui haberet: ſiue forte aliqua huiuſmodi. Ad quẽ adcedens Orœtis caduceator cã mãdata exponeret Polycratẽ neque ſe ad hominẽ conuertiſſe. (Erat.n. ad parietem verſus) neque quippiã reſpõdiſſe. Hæ bifariæ cauſæ mortis Polycratis

Polycratis mors.

fuiſſe memorãtur: quarum vtrilibet adcõmodare fidem poteſt. Itaq; Orœtes in vrbe magneſia degens: q̃ eſt ad Mæandrũ flumen ſita miſit Mirſum quẽdam lydum Gygis filium cũ nũcio in ſamũ ad Polycratem: cuius animũ mouerat. Etenim Polycrates primus extitit græcorũ dũtaxat eorũ quos nouimus ſecũdũ Minoem: & ſi quis alius iſto prior maris imperio potitus eſt: qui in animũ induxerit vt mari potiretur: primus inquã extitit ex eo genere: qđ humanũ vocatur: qui multam conciperet

Magneſia vrbs.

Mirſus.

ſpē Ionię atq; inſulis dominādi. Hoc igitur eū in animo habere certior. Oroetes factus: miſit nūciū in hæc verba. Oroetes Polycrati ita inquit audio te res excellentes agitare animo: ſed ꝓpoſito rē pecuniariā nō ſuppetere. Quod ſi ita feceris (vt ſuadeo) proſpexeris & tibi & ſaluti meæ. Nā rex Cābyſes vt mihi ꝓcōperto renūciaſ de me interficiēdo cogitat. Nūc igitur me ipm recipito: atq; pecunias earū partē tibi habitur⁹ partē mihi ꝓmiſſurus: & ipſarū pecuniarū beneficio omni græcię imperaturus. De quibus ſi mihi fidem nō habes: mittito quempiā tibi fidiſſimū cui ego fidem faciā. Quo audito Polycrates gauiſus eſt atque obſequi volebat. Maiorem enim in modū pecuniam amebat. Mittit itaq; prius ad rem inſpiciendam quēdam e popularibus ſuis Mæandrū Mæandrii filiū ſcribā ſuū qui nō longo poſt hoc tēpore ornatū cōclauis Polycratis ſpectatu dignū tēplo Iunonis omnē dicauit. Hunc Oroetis cognito ſpeculatorē eſſe circcūſpectū ita ſibi agendū putauit. Octo ſcrinia lapidib⁹ implet p̄ter admodū paruā partē circa ipſas oras ac ſuperficiē lapidū auro inducit eaq; ſcrinia adligata in expediro habet q̄ aduenięs Mæandrius cū inſpexiſſet Polycrati renūciauit. Eni uero ne illuc ſeſe cōferret magnopere dehortabatur: tū oracula & amici: tū p̄cipue ſomniū hoc qđ eius filia viderat. Videbatur ſibi cernere patrē in aere ſublimē eſſe: qui a Ioue qđē lauaretur A Sole āt inūgeretur. hāc viſionē cōſpicata inſtabat olo diſſuadere patri ne a patria ꝓficiſceretur ad Oroetē: quin ēt ad bireme eunti male ominabatur. Cui cū ille minitaretur ſi ſoſpes rediret fore vt hęc ꝓdiu maneret virgo ipſa vt ita cōtingeret ſibi impcata eſt. Malle. n. ſe diutius virginē eſſe q̄ patre orbari. Polycrates oē cōſiliū ꝓ nihilo hās ad Oroetē nauigauit cū alios ſecū ducēs. Tū vero Democedē calliphōtis crotoniēſem medicū q ea artē apud ſuos ꝑclariſſime olim exercebat. Vbi magneſiā peuenit Polycrates tetra morte eſt adfect⁹ indignaq; aut ſua pſona aut ſuis cogitationibus. Nā neq; eoꝝ q ſyracuſis tyrānī extiterūt. neq; alioꝝ grecię tyrānorū vllus eſt magnificētia cū Polycrate cōparādus. Eū Oroetes: qđ indignū relatu eſt cruci ſuffixit. Eorū vero qui illū comitati fuerāt. Samios quidē dimiſit iubēs eos gratiam ipſi habere: q; liberi eſſent. Hoſpites autē atque ſeruos iure captiuitatis ſibi vendicans retinuit. Polycrates ergo ſuſpenſus omnē filiæ viſionem exoluit. Nam ab Ioue quidē cū plueret lauabatur. A ſole autē exudante e membris abdomine vngebatur. Hunc exitū habuerūt tot proſperæ

Mæandrius.

Oroetis dolus.

Polycratis filiæ ſomniū.

Filiæ in patrē amor.

Democedes medicus.

Polycratis mors.

Polycratis quẽ vaticinatus ei fuerat Amaſis rex ægypti. Vetũ nõ multo poſt tẽpore Polycratis vltio Orœtẽ excepit. Quippe poſt Cãbyſis obitũ occupato a magis regno, Orœtes cũ eſſet ſardibus nihil admodũ de perſis qui e medis imperio fraudati erãt meritus eſt: ſed in ea pturbatiõe Mitrobatẽ a Daſcylio põfectũ (qui illũ de Polycrate exprobrauerat) interemit: & eius filiũ Cranatem ſpectatos in perſis viros: & cũ alia quoq; omnifaria flagitia cõmiſit: tũ quẽdã a nũciis: q ad ipſum a Dario venerat: q; parũ iocũda nũciaſſet: trucidandũ curauit: ſummiſſis quibuſdã: qui redeuntẽ adgrederẽtur: quiq; trucidatũ cum ipſo equo occultarẽt Darius vbi principatu potitus eſt. Orœtẽ vlciſci cũ ab alia ſcelera tum põpue ob Mitrobatem filiũq; cupiebat. Sed aduerſus eũ e profeſſo mittere copias conſilii nõ erat vtiq; rebus nõdum fatis fundatis: & imperio recens pto: cũ põſertim audiret Orœtẽ multa innixũ cũ mille perſarum ſatellitibus ſtipatus eſſet. Nã ſuæ prouinciæ habebat phrygiã: lydiã ioniã. Itaq; Darius aduerſus hæc hanc rationẽ iniuit. Adcitis perſarũ ſummis q̃buſq; proceribus his locutus eſt verbis. Perſæ quis hoc veſtrũ mihi repromittat executurus prudẽtia dũtaxat nulla: in nulliſq; copiis. Vbi. n. opus prudentia eſt: ibi vi agere nihil adtinet. Ergo qui veſtrum mihi Orœtẽ vel adducat viuũ: vel interficiat: qui de perſis nihil oĩno meruit: ſed multa ſcelera admiſit. Vel hæc duo vnũ q; duo e nobis Mitrobatẽ eiuſq; filiũ interemit. Altero q; a me miſſos ad ſe adcerſendum necandos cũrat: facinus profecto nõ tolerandũ. Ideoq; priuſq; maiora in perſas ſcelera admittat: cõprehendẽdus eſt ad necẽ. Hæc Darius interrogabat perſas. Eorum triginta extiterunt: q̃ repromitterent ſinguli volentes ipſi id exequi. Quos inuicem contendentes Darius repręhẽdens ſortiri iuſſit. Id cũ feciſſent ſors Bagæum Artontis filium ex omnibus contigit. Hic ſorte delectus hac ratione vſus eſt. Cõplures literas variis de rebus vbi ſcripſit: ſigilloq; Darii impreſſit: cũ his profectus eſt ſardis. Eas poſtea q̃ in conſpectũ Orœtis venit: dedit ſeparatim recitandas regio ſcribę. Regios autẽ ſcribas cuncti prę ſides habẽt. Reddebat ſeparatim Bagæus litteras explorãdi gratia animos ſatellitum. nunquid annuerent ad rebellandũ ab Orœte. Quos animaduertens magnopere venerari litteras: & ea quæ in illis dicerentur: etiam vehementius reddidit aliam epiſtolam in hęc verba. Perſæ Darius rex interdicit vobis ne apud Orœtem fungamini ſatellitum officio. Hoc illi audito lanceas

Mitrobates.
Cranates.
Orœtis regna.
Vbi prudẽtia opus eſt Vi nihil agere adtinet.
Bagæus.
Bagęi literæ.

depoſuerunt. Tunc Bagæus cernens illos obtẽperantes epiſto
læ ſumpta fiducia reddidit ſcribæ vltimũ libellum hæc verba
ſcriptũ. Rex Darius mandat perſis: qui ſardibus ſunt vt Orœ-
tem interimant. id vbi audiere doriphori: ideſt haſtati ſatellites Doriphori.
eductis acinacibus ſine mora Orœtem interemerunt. Ita vin- Orœtis mors
dicta polycratis famꝫ orœtem perſecuta eſt Traductis atq; cõ
portatis ſuſa bonis orœtis contigit nõ diu poſt vt in venatu fe
rarum darius rex dũ ab equo deſilit pedẽ intorſerit: vehemen-
terq; luxauerit. Nã talus e iuncturis amotus eſt. Exiſtimans ita
q; apud ſevt prius habere ex ægyptiis eos qui primi putarentur
arte medicinæ eorũ opera vtebatur. At iſti retorquendo pedẽ:
ac violenter tractando plus mali faciebant: adeo quidẽ vt ſep-
tem dies totidẽq; noctes darius præ moleſtia qua adficiebatur
trãſegerit inſõnes. Octauo die eidẽ male habẽti quidã demo- Democedes
cedis crotonienſis mẽtionẽ facit. Cuius de artificio prius iã in medicus.
de in ſardibus audiſſet. Darius hoiem q̃ celerrime adcerſi ad ſe
iubet: ille vt inter captiuos Orœtis inuẽtus vbi ꝓ neglecto ha
bebatur: in medium adductus eſt ſicut erat pãnoſus: ac compe
des trahens. In medio poſitũ: darius interrogauit nunquid eã
noſſet artẽ democedes veritus ne ſi ſe ꝓderet vſq; quaq; græcia
priuaret diſſimulare. Sed cũ videret noticiã artis p̃ ſe ferre. Da
rius iuſſit eos qui hoiem aduxerãt verba & tormẽta adferre i
med. ũ. Tũc ille diſſimulatione miſſa ſe plane ſcire artẽ illã ne-
gauit. ſed aliq̃tulũ ob eius cõſuetudinẽ: quã cũ medico habuiſ-
ſet: factaq; ei poteſtate curãdi græcis medicamẽtis vtẽs & leuia
poſt acria admouens. Dariũ cõpotẽ ſomnii fecit & breui tẽpo-
re incolumẽ reddidit. Cũ iã ſe poſthac valide fore ad inceden
dũ deſperaſſet. Ob quã curationẽ poſtea cũ eũ Darius duobus Democedes
aurearũ cõpedũ paribus donaſſet interrogauit Democedes nũ duob⁹ aurea
quid ideo ſe duplici malo remunerãdũ putaret q̃ ab eo ſoſpes rũ cõpedum
ipſe foret effectus. Hoc dicto Darius delectatus ad ſuas vxores paribus a Da-
hominẽ miſit: eunuchi qui eum deduxerunt ad fœminas dice- rio donatus.
bant hunc eſſe qui reſtituiſſet animã regi. Tũc earũ ſingulæ au-
ream phialæ thecã ſuffringẽtes. Democedẽ donauerũt tã am- Democedes
plo munere: vt excidentes ex percuſſ: one phialarũ ſtateres fa- aureis phia-
mulus qui ſequebatur nomine Scyton collegerit nõ paruã auri lis donatus.
ſummã. Hic democedes hũc in modũ e crotone profectus cũ Scyton.
polycrate cõſuetudinẽ habuit. Cũ a patre ſane iracũdo croto- Croton.
ne coluberetur: nec eũ tolerare poſſet. illo relicto abiit in eginã. Aegina.
Vbi cõmoratus vnũ annũ primos medicos trãſcendit: & ſi im-

paratus erat: & nihil inſtrumentorũ habens quæ ad artẽ medicinæ pertinerẽt. Ex quo factũ eſt vt in ſequẽti anno æginetæ cõduxerint eũ talento: Athenienſes tertio anno centũ mnis. Polycrates q̃rto anno talẽtis duobus ita in ſamũ ꝓfectus ẽ. A quo viro nõ minimũ medici crotonienſes primi numerabantur: ſecundi cyrenæi. Qua etiã tẽpeſtate argiui cæteris græcis præſtare muſica ferebantur. Tũc itaq; Democedes Dario ſanato ſuſis maximas ædes optinebat: & cũ rege ad mẽſam ſedebat. Oĩbus rebus adfluẽs ꝓter hãc vnam qđ in græcia redire non poterat. Quinetiã ægyptios medicos regẽ curare ſolitos cũ eſſent patibulis ſuffigendi: q; a græco medico ſuperati forẽt: impetrata ab rege venia liberauit. Item vaticinũ quendã Heleũ: qui Polycratẽ ſecutus fuerat: & inter captiuos ꝓ neglecto relictus. Denique maximi apud regẽ momẽti democedes erat. Interiecto deinde breui tpe inter alia cõtigit vt Atoſſæ Cyri filiæ (quæ erat darii vxor) in mãmilla vlcus exoriretur. deinde reſciſſum porro graſſaretur: quod iſta quoad fuit exiguũ præpudore occultans nemini indicauit. Sed vbi male iam habebat adcerſito democedi rem oſtẽdit. ille ſe redditurũ ſanã adfirmãs: adiurat eã vt ſibi viciſſim ipſa inſeruiat i eo qđ orauerit. Oraturũ ãt nihil vñ dedec' redũdaret. A quo poſtea q̃ curata ẽ edocta darũ dũ cũ eo cubat his verbis adlocuta ẽ. Rex cũ tantũ tu habeas copiarũ deſides nullã neq; gentẽ neq; potentiã perſis adquirẽs. Atqui par ẽ virũ & iuuenẽ & magnarũ opũ dñm aliquid operis edẽdo ſe oſtẽdere: quo etiã perſæ cognoſcãt ſibi virũ præeſſe: qđ vt facias duabus de cauſis intereſt vt perſæ & eũ qui ipſis præeſt virũ eſſe intelligãt: & bello adteranẽ: ne ociũ agẽtes ſibi inſidias tendãt. Nũc ergo aliquod opus edas quoad i ætate iuuenili es. Nã augeſceute corpore ingentũ pariter augeſcit: & cõſeneſcẽte cõſeneſcit & ad res omnes elangueſcit. Hęc Atoſſa ex admonitu Democedis. Ad quam darius reſpondens quę (ingt) vxor ipſe facere deſtinaueram: ea omnia dixiſti. Ego.n. conſtitueram ſcythis bellũ inferre iuncto mari e noſtra cõtinente in alteram põte: quod breui tẽpore perficeretur. Ad eũ Atoſſa animaduerte inquit nũc. Omitte primũ bellũ ſcythis inferre: q quãdocũq; voles tui erũt aduerſus græciam mihi tu eas in expeditionem. Concupiſco.n. lacænas: & argiuas & atticas & corinthias fando cognitas mihi fieri ancillas: & ad hoc habes virũ ex omnibus maxime idoneũ ad demõſtrãdas græciæ res: atq; exponẽdas hunc qui pedẽ tuũ ſanauit. Cui darius quãdoquidẽ (ingt)

Crotoniẽſes medici.

Cyrenæi medici.

Heleus vaticinus.

Atoſſę vlcus

Atoſſę cõſilium dario regi.

Senectutis incommoda.

Democedis admonitio.

vxor tibi videtur nos primũ græciam tẽtare debere: mihi vi-
deꝛ ſatius añ oia mittẽdos illuc exploratores pſas vna cũ iſto:
quẽ dicis q̃ pcepta oia illic & viſa renũcient: & mox ego ab il-
lis edoct⁹ aduerſ⁹ gręcos tẽdã. Hęc locut⁹ dari⁹ id qđ locut⁹ re
quoq; adgreſſus eſt. Nãq; vbi primũ illuxit adcitis quindecim
viris perſarũ ſpectatis præcepit vt ſequentes democedẽ omnia
græciæ maritima colluſtrarent: neue cõmiterẽt vt democedes
ab ipſis aufugeret. ſed rurſus eũ omnino reducerent. Hæc illis
vbi p̃cepit ſecundo loco democedem ipm ad ſe adcerſit ũ orat Democedes
vt expoſita atq; demõſtrata perſis omni græcia rurſus redeat. in græciã cũ
Iubetq; eũ dono ferre patri ac fratribus omnia ſua vtẽſilia: ad- exploratori-
firmans ſe alia multo plura illi inuicẽ donaturũ. At præter do- bus mittitur.
na miſſurũ ait quævna iter faciat onerariã nauim omnifariis bo
nis refertam. hæc darius nullo doloſo conſilio (vt mea fert o-
pinio) mandauit. Ille tñ veritus ne ſe Darius tentaret tanq̃ fu-
gitiuũ ſi cuncta ſibi oblata caperet: reſpondit ſe quidẽ ſua illic
velle reliquere vt ea reuerſus ſibi haberet. Verũ nauim onerariã
quam darius promitteret dono fratribus adcipere. Darius poſt
q̃ hæc democedi præcepit homines ad mare dimiſit. Iſti cũ in
phœnicẽ deſcendiſſent: & ex phœnice in vrbẽ ſidonem: confe
ſtim duas triremes inſtruxerunt: & ſimul ingentẽ onerariã om-
nifariis bonis impleuerunt. Cõparatiſq; omnibus in græciam
traiiciunt. Et adeuntes maritima eius loca intuebantur atq; de
ſcribebant. Tũ plæraq; ac celeberrima græciæ loca cõtempla-
ti. in Italiam tarentum tranſmiſerunt. ibi Ariſtophilides taren- Ariſtophili-
tinorum rex & ipſe crotonienſis gubernacula medicarum nau des Rex.
ium reſoluit pariter & ipſos perſas detinuit tanq̃ certos explora
tores. Interea dum iſti patiuntur hæc: democedes crotonem a- Democedes
biit ad domum ſuã. Quo abeunte Ariſtophilides perſas miſſos domũ abiit.
fecit reſtitutis his quæ de manibus abſtuliſſet, illinc perſæ naui
gantes: at Democedem perſequentes crotonem perueniunt na
ctiq; in foro democedẽ præhendunt. Eum crotonienſium qui
dam rem perſicã reformidantes tradere parati erant. Quidã in
tectis e diuerſo manibus perſas fuſtibus cædebãt his verbis cõ
monefacientes. Viri crotonienſes cõſiderare quid facitis: qui
hominem regis fugitiuum eripitis. An ex vſu erit vobis hanc
iniuriam regi Dario intuliſſe: ac vobis bene cedet iſta feciſſe ſi
vos dimiſeritis: cui .n. primum q̃ huic vrbi bellum inferemus:
aut q̃ priorem diripere conabimur. Hæc dicendo nihil magis
crotoniẽſibus pſuaſerũt. Quinimo nõ mõ democedes ſed etiã

oneraria naui quã vna duxerat priuati ſunt : atq; in aſiã reuerſi omiſſo iam ſtudio diſcẽdi vlteriora greçię duce fraudati. Quibus tamẽ in digreſſu iſte mãdauerat vt Dario dicerent democedem ducere vxorem Milonis filiam. Erat.n. apud regem celebre nomen Milonis luctatoris: quas nuptias videtur mihi eo tempore properaſſe magna erogata pecunia: vt ipſum etiam in patria ſua ſpectatũ eſſe Dario adpareret. Profecti crotone perſæ ad Iapygiã in quaſdam naues inciderunt. A quibus in ſeruitutem redactos. Gillus quidam tarentinus exul redemit: & ad regem Dariũ reportauit. Ob quod meritũ cũ rex paratus eſſet donare ei quicquid vellet: optauit ſe in patriam reduci expoſita prius ſua calamitate dicens ne omnem græciam cõturbaret: ſi claſſis ingens ipſius cauſa in italiam mitteret: cõtentum ſe eſſe vt per ſolos cnidos reduceretur: exiſtimãs pro amicitia: q̃ cnidis erat cũ tarentinis ſe pręcipue reductum iri. Id Darius pollicitus effecit. Nam miſſo cnidũ nuncio iuſſit vt Gillum tarẽtũ reducerent. Cnidi Dario obſequentes. Id tamẽ a tarẽtinis non impetrauerunt. Nam ad vim efferendi inualidi erant. Atq; hęc hunc in modũ adminiſtrata ſunt: hiq; Perſæ primi extitere: qui in græciam traiecti ſunt ſpeculandi gratia: & ob hanc rẽ Samũ vero poſt hæc rex Darius omniũ vrbium tam græcarũ q̃ barbararum primã euertit ob hanc cauſam dũ Cambyſes in expeditione aduerſus ægyptum ageret: permulti ſe illuc græcorũ cõferebant partim (vt credibile eſt) negociandi: partim militãdi: partim ipſius regionis oculis ſubiiciendæ gratia. E quibus fuit Syloſon Aeacis filius Polycratis germanus: extorris pria. Huic Syloſonti fœlicitas huiuſmodi contigit. Sũpto hic amiculo rutilo ac ſibi circũdato apud fo. mempheos ſpaciabatur. Quẽ cũ vidiſſet Darius Cambyſis ſatelles nullius admodum cõditionis vir captus amore amiculi adit hominẽ: vt mercetur amiculũ. Syloſon animaduertens Dariũ magnopere cupere amiculũ diuina quadam fortuna vſus. Ego (inquit) amiculũ hoc nulla pecunia vẽdo: ſed tibi largior. Si modo tuũ perpetuo debet eſſe. Hæc adprobans Darius adcepit indumentũ. Syloſon qui putaret ſibi illud ſtulte periſſe interiecto tẽpore cum Cambyſes deceſſiſſet: & ſeptẽ illi magũ oppreſſiſſent : & ex ſeptem Darius regnũ adeptus eſſet: vbi certior factus eſt ad eum virum peruenîſſe regnũ: cui ipſe pręcanti dediſſet in ægypto veſtimẽtum: ſuſa aſcendit: ſedenſq; in veſtibulo regiæ: ait ſe eũ eſſe qui de rege ſit benemeritus. Hæc audiens ianitor regi nunciauit.

Milo luctator.

Iapygia. Gillus.

Samos euerſa.

Syloſon. Polycrates.

Darius.

Animaduerte Syloſontis liberalitatem vel in ignotũ

Ad quem admirabundus rex. Et quis eſt (inquit) græcorũ qui in me beneficus extiterit. Cui ego reuerentiam debeam recens regno potitus. Nec dũ multi aut nulli eorũ ad nos aſcẽderunt. Nec vllo græcoꝝ quicq̃ vt ſic dicam opus habeo. Tamẽ hominẽ introducite vt ſciam quid hęc dicendo vult ſibi. Vbi a ianitore introductus eſt Syloſon ac ſtatus in medio: interrogatur ab interprætibus quiſnam eſſet: aut quo facto beneficus in regẽ extitiſſet. Ipſe rem omnẽ geſtam circa amiculũ refert. ſeſeq; illũ eſſe qui id donaſſet. Ad hæc reſpõdẽs Darius. O inquit virorũ generoſiſſime tu ne ille es qui mihi nullam dũ potentiã habẽti donaſti ea q̃uis parua tamẽ perinde grata. ac ſi nũc aliquid magnũ adciperẽ. Qua de re immenſo te auro argentoq; remunerabor: vt nũq̃ pœniteat te liberalẽ in Dariũ Hyſtaſpis extitiſſe. Cui Syloſon mihi (inquit) rex neq; aurũ neq; argentũ dederis: ſed patriã meã Samũ vbi eã liberaueris: quam nũc poſt necem fratris mei Polycratis ab Orœte interfecti occupat ſeruus noſter. hanc mihi donato citra cædẽ atq; direptionẽ. His Darius auditis miſit exercitũ duce Otane vno e ſeptem viris iuſſo vt q̃ Syloſon rogaſſet: ea effecta redderet. Otanes ad mare deſcendẽs cõtrahebat exercitum. at Sami imperiũ optinebat Mæandrius Mæandrii adeptũ a Polycrate: vt illud procuraret. Cui iuſtiſſimo virorũ volenti eſſe non licuit. Nã vbi de Polycratis interitu adlatus eſt nuncius: ante omnia Ioui liberatori ſtatuit aram: eique phanũ in circuitu deſignauit: & qđ nũc quoque in ſuburbanis extat. Deinde vbi hoc perfecit aduocata omniũ cimiũ cõtione ita verba fecit. Mihi ſceptrum atque omnis potẽtia Polycratis (vt vos etiã noſtis) demãdata fuit: in meo quoque arbitrio ſitum eſt vobis dominari. Sed quod in vicino repræhẽdo: id ipſe quoad potero nõ faciam. Nã neq; Polycrates placebat mihi in viros ſibiipſi pares dominatũ habens: neq; alius quiſpiã talia faciens. Et Polycrates quidẽ fatũ ſuũ expleuit Ego aũt depoſito in mediũ dominatu iuris æquabilitatẽ ſuadeo: poſtulans iure optimo mihiipſi hoc honoris tantũ modo vt e pecunia Polycratis ſex demũ talenta peculiariter mihi cẽdant. Et ꝓterea Iouis liberatoris (cui ego templũ extutxi) ſacerdotiũ tã meis in perpetuũ liberis: q̃ mihi qui libertatẽ vobis reſtitui. Hæc Mæandrius a Samiis poſtulabat. Tũc eoꝝ quidã ſurgẽs. Tu vero (inquit) indignus es qui nobis imperes: tu q̃ malus extitiſti ac funeſtus: ſed dignus potius q̃ pecuniarũ quas intermiſiſti rationẽ reddas. Hæc Telemachus ita.n. vocabatur

Darius ad Syloſontẽ.

Otanes.

Mæandrius.

Iuppiter liberator.

Quod reprehendis ne facito.

Męandrii ad Samios oũo.

Teleſarchus.

dixit: q̄ inter ciues erat exptæ virtutis. Quæ Mæandrius in animũ adcipiẽs reputansq̄ fore vt ſi dñatũ ipſe deponeret. alius quiſpiã in eius locũ tyrãnus cõſtitueret. nõ deponẽdũ ſibi dominatũ ſtatuit: ſed in arcẽ regreſſus adcitũ vnũquẽq̄ eorũ tanq̄ rõnẽ pecuniarũ redditurus cõphẽdit: adligauitq̄ poſt hæc dũ hi in vinculis ſunt Mæãdrius morbo corripitur: quẽ deceſſurũ credẽs frater ſuus nomine Lycaretus quo facilius Sami rerum potiretur: oẽs victos interemit. Neq̄ n. videbantur velle liberi eſſe. Igitur vbi ſamũ tenuere perſæ Syloſontẽ reducẽtes: nemo aduerſus eos manũ leuauit. Atq̄ hi q cõtrariæ Mẽãdrio factionis erãt. deditionẽ ſe facere velle dixerũt: quin ipſe Mæãdrius ex inſula diſcedere. Adprobante hæc Otane atq̄ inuito fœdere eminẽtiſſimi quiq̄ perſarũ poſitis ſellis e regione arcis ſedebãt. Erat Mæãdrio germanus vecordiuſculus nomine Charileus. qui q̄ delinquere ſolebat in ſuperterraneo loco erat adligatus. Hic cũ audiſſet quę agebãtur & per ſpecũ ſuſpiciẽs vidiſſet perſas quiete ſedẽtes vociferando dicebat velle ſe in colloquiũ venire Mæandrii. Eũ audiẽs Mæandrius iuſſit ſolutum ad ſe adduci. Vbi adductus eſt confeſtim cõuicando maledicẽdoq̄ illũ ſuadebat vt impetũ daret in perſas. Hæc inquiens. Ne tu o deterrime virorũ qui ſum tuus frater: quiq̄ nihil vinculis dignũ peccaui in ſuperterraneo carcere adligandũ putaſti. perſas autẽ quos cernis te ad orientes: atq̄ extorrẽ facientes vltum ire nõ audes tã faciles tibi ad capiendũ. Quos ſi tu reformidas prębe mihi auxiliares tuos: vt iſtos ob ſuũ huc aduentum vlciſcar: paratus teipſum ex inſula admittere. Hæc Charileus. Quem ſermonẽ Mæandrius admiſit q̄tũ ego ſentio: non quia eo inſipientiæ veniſſet vt putaret ſuas vires regiis ſuperiores eſſe: ſed quia inuidẽs Syloſonti ſi ciuitatẽ & integrã & ſine labore eẽt adepturus maluerit res ſamias debilitati perſis irritatis: atque ita tradi probe intelligens perſas prius iniuria laceſſitos ſæuituros eſſe in ſamios & ſibi tutũ ex inſula exceſſum eſſe: quãdocũq̄ vellet. Foderat enim ſibi occultũ cuniculũ ex arce ferentẽ ad mare. Itaq̄ ipſe quidẽ Mæandrius e ſamo ꝓfectus eſt. Charileus aũt armatis cũctis auxiliariis: patefactiſq̄ portis egredit in perſas nihil tale expectãtes: ſed omnia pacata exiſtimantes. In his perſas qui ſellas adtulerãt: & plurimi momenti erãt: dato impetu auxiliarii graſſabãtur. Dũ hæc iſti agũt cæteræ perſarũ copiæ auxilio venũt. A quibus repulſi auxiliarii: rurſus in arcẽ ſe recipiũt. Otanes imperator cernẽs tãtã cladẽ adcepiſſe ꝑſas: oblitus.

Mæandrius morbo correptus.

Lycaretus. Syloſon Samũ repetit.

Charileus.

Charilei ad męandrium oratio.

Mæandrius ſyloſonti inuidens.

Otanes datis pręceptorum

et ſi memor erat p̃ceptorũ Darii dũ ipſum mittebat ne quẽ ſamiorũ aut occideret: aut caperet: ſed inſulã immunẽ malorum Syloſonti traderet: tñ horũ p̃ceptorũ oblitus eſt: iuſſitq; milites: vt quẽq; ſamiũ adipiſcerẽtur occidere virũ pariter & puerũ. Tũc pars copiarũ arcẽ obſidebat: pars obuiũ quẽq; ſine diſcrimine trucidabat tã i delubris q̃ extra delubra. Mæãdri⁹ e ſamo profugiẽs lacedæmonẽ nauigauit. Eo vbi peruenit habẽs q̃ in diſceſſu exportauerat: dat negociũ famulis vt pocula argentea: & aurea proponant. dũ illi ea promũt interea ipſe Cleomenem Anaxandridæ filium ſpartæ regem colloquẽdo deducit ad ædes ſuas. Cleomenes vbi pocula inſpexit: præ admiratione attonitus erat. Mæãdrius eũ iubere q̃cũq; liberet illinc aſportaret Idq; cũ etiã atq; etiã Mæandrius diceret: tñ Cleomenes virorũ iuſtiſſimus extitit: q ea q̃ ſibi donabãtur recipiẽda non putauit: ſed cum ſenſit eadẽ nõnullis ciuiũ Mæandriũ elargiri quo mõ puniri deberet excogitauit. Aditis. n. ephoris hoc eſt tribunis plebis ait ſatius eẽ ſpartæ hoſpitẽ ſamiũ e pelopõneſo ablegari: ne quẽ ſpartanorũ aut ipſum aut aliũ quempiã perſuadeat fieri malũ. Illi Cleomeni obſequentes Mæandriũ ablegarũt. Perſæ vbi deripuere ſamũ. Syloſonti tradiderũt viris deſolatã. Interiecto tñ tẽpore Otanes imperator frequẽtẽ incolis effecit e viſione per quietẽ morbo correptus: quo laborauit circa pudẽda. Dũ ſamũ nauticus ꝓficiſcitur exercitus: interea Babylonii rebellauerũt rebus probe admodũ cõparatis. Nã q̃diu magis imperauit: & ſeptẽ cõiurati rẽ adgrediũtur per hoc oẽ tẽpus & p occaſionẽ rerũ turbatarũ ſe ad ferendã obſidionẽ inſtruxerũt: & in his adparandis vſq; latuerunt. Verũ vbi e profeſſo deſciuerũt: hæc ſibi facienda ſtatuerũt. Matres expellunt mulierum vnã q̃ ſibi quiſq; voluit e domeſticis delegit: & hanc ad panẽ ſibi faciendũ. Cæteras in vnũ cõtractas ſtrangulãt: hoc iccirco faciẽtes: ne rem frumentariã ipſorũ illę abſumerent. His rebus cognitis: Darius aduerſus eos cõtractis omnibus copiis cõtẽdit. Et poſtq̃ peruenit: vrbẽ obſidione cingit. Sed illi nihili pẽdere obſidionẽ. Nã conſcenſis propugnaculis tripudiare probraq; ingerere Dario atq; exercitui: quorũ qdã ita inquit. Quid iſtic deſidetis perſę: qn poti⁹ abſceditis. Tũc expugnaturi nos cũ peperint mulæ. Hoc quidã babyloniorũ dicebat credẽs nũq̃ parere mulam. Anno ac ſeptẽ menſibus in obſidione cõſumptis. iã Dariũ atq; vniuerſum exercitũ tedere q; babylonios expugnare nõ poſſet: & ſi aduerſus illos omnia machimẽta atque

Cleomenes.

Cleomenes virorum iuſtiſſimus.

Samos. Syloſonti traditur.

Strabo. i. 14.

Samũ hominibus vidua tam Syloſontis opa acerbe imperãtis tradit.

Babyloniæ mulieres ſtrãgulatę.

omnes inſidias expertum cū alias: tū illas qbus eoſdē cyrus ex
pugnauit. Omnia hæc fruſtra fuerunt: quia babylonii vehemen
ter excubiis incūbebant: ſed cū ne ſic quidē capi poſſent: vicesi
zopyrus. mo q̄ circūualati ſunt menſe zopyro megabyſi filio vnius e ſep
tē qui magū ſuſtulerunt hoc contigit portentū vt quędā mula
rū eius q̄ frumentū ſubuectabāt pareret. Quod ei renunciatum
cū non crederet ipſe fœtū inſpicere voluit. Eo viſo vetuit ſer-
uos cupiā rem aperire reputans illius babylonii verba qui in-
Mulæ partus Theophraſt⁹ tñ mulas vul go parere in cappadocia dicit vide pli niū in octauo lib. cap. 44. Beneficia. zopyrus ſe la cerat.
ter initia dixiſſet. poſtq̄ mulæ parerēt: fore vt muri expugnaren
tur. Ex hac fama zopyro viſa eſt expugnabilis babylon diuino
enim numine & illū locutum: & ſuā mulam eſſe enixam. Igitur
vbi viſum eſt fatale eſſe iā babylonem capi adiens Dariū ſcifci-
tatus eſt nunquid perq̄ magnifaceret expugnare babylonē an
diēs perq̄ magni ab illo fieri alius conſultat quo modo ipſe fo
ret vrbis expugnator: & ſuum hoc op⁹. (Beneficia enim apud
perſas permultū ad incrementa honorū conſequenda valent).
Eoq̄ nemini ex promens ſe ſuffecturū rei faciendæ ſi ſeipſum
cum mutilaſſet ad hoſtes tranſfugere: ſeſe deformiſſima mutila
tione adfecit prorſus id minimi faceret. Quippe nares ſibi p̄ci-
dit: auriculaſq̄: comā deformiter circūtodit: plagas impoſuit.
Atq̄ ita ad dariū perrexit. Quē ille intuēs virū. ſ. ſpectatiſſimū
ſic trūcatum adeo grauiter tulit: vt exiliens e ſolio exclamauit
interrogando quis eum ob quod facinus mutilaſſet. Ad eū re-
ſpondens zopyrus. Nemo inquit rex preter te: cuius tanta po
tentia eſt ita me potuiſſet adficere: neq̄ alienus quiſpiā hoc mi
hi fecit: ſed ipſe ego q̄ indigno animo fero aſſyrios perſis illu
dere: Cui rex o virorum miſerrime inquit turpiſſimo facto pul
cherrimū nomen impoſuiſti inquiēs propter eos qui obſiden-
tur temetipſum indigne laceraſſe. Nūquid o demēs e mutilato
protinus hoſtes deditionē facient? Quid in teipſum laniando
ſenſus amiſiſti. Ad eum zopyrus ſi (inquit) tecum cōmunicaſ-
ſem quę eram facturus: tu me nō permiſiſſes. Nunc memet ego
adhibens in conſiliū id feci. Itaq̄ iam babylonē capiemus niſi
tu tuis parces. Ego enim ita (vti ſum) ad muros vt trāſfuga fu
giā: dicāq̄ ad illos me hæc abs te eſſe paſſum: & (vt opinor) ex
hoc corporis habitu fidem eis faciens conſequar exercitus præ
fecturā. At tu decimo die q̄ muros fuero ingreſſus mille mili-
tes ex eo genere cuius amiſſione nihil admodū dāni fiat collo
ca aduerſus portā q̄ vocatur Semiramidis: Rurſus interiectis
ſeptem diebus colloca duo milia ad portas q̄ dicūtur Ninorū

atq; tertio viginti diebus interiectis e regione portarū q̄ dicuntur caldæorū alios ſtatue numero quattuor milia. Dū neq; priores: neq; poſteriores habeant quo ſe defendāt: præter gladios: hæc tantū ſententias eos habere. Poſt diē vicesimū reliquas copias iube recta muros vndiq; ſubire. Verū ad portas quę beli des ac Ciſſię vocātur: perſas mihi ſtatuito. Et.n. vt ego ſentio babylonii mihi q̄ magna opera ediderint cōmittent: cū alia: tū vero portarū claues. Illinc mihi atq; perſis curæ erit: operā nauare. Hæc vbi mandauit ad muros perrexit: ſubinde reſpectās tanq̄ vere perfuga. Eo cōſpecto qui in turribus ad id diſpoſiti erant deorſum decurrerunt & alterā portam aliq̄tulū reclinātes ſciſcitabant q̄nā eſſet & cui⁹ rei indigens veniret. Cūq; hic dixiſſet ſe zopyrū eſſe: & ſe ad illos trāſfugere: eū ad babylonios magiſtratus deduxerunt. Ante quos vbi ſtetit zopyrus cōditio nē ſuam miſerabatur referens a dario ſe paſſum q̄ a ſemetipſo paſſus eſſet: idq; ob eā cauſam q⁹ ſuaſiſſet illi diſcedere cū exercitu quoniam nulla via oſtenditur vrbis expugnandę. At nunc (inquit) ad vos venio babylonii futurus vobis in maximo bono: Dario aūt & copiis eius maximo malo neq;.n. q⁹ ita me mutilauit feret impune: cum habeā exploratos omnes conſiliorū eius exitus. Hæc zopyrus cōmemorabat. Quē babylonii vtiq; virū apud perſas ſpectatiſſimum cernētes naribus atq; auribus priuatū vibicibus ac ſanguine cōſperſum: ſperātes omnino vere loqui & ad ipſos venire ſociū: inducti ſunt ad permittēda ei q̄cunq; poſtulaſſet. Iſte poſtulauit copias militū: quas vt accepit: perfecit ea q̄ cū dario cōpoſuerat. Siquidē decimo die eductis babylonios copiis mille darianos: quos collocari primos mādaret circūuentos trucidauit. Eū babylonii aduertētes cōſentanea verbis facta prǫſtare: maiorē in modū lætabantur parati omni iure homini parere. Iſte rurſus interiectis diebus: de quibus erat conuentū cū delectis babylonios egreſſus duo milia darianos militum interfecit. Babylonii cernentes hoc alterum opus nihil aliud q̄ zopyrū in ore habere eū laudibus tollere. Hic rurſus cōſtitutis diebus ſuperſedens ad p̄dictum locum copias educit: circūuentaq; quatuor milia occidit. Quo tertio ope edito zopyrus apud babylonios erat: vt & dux exercitus: & murorū cuſtos declararetur. Vbi vero e cōpoſito darius copias vndiq; muris admouit: ibi zopyrus omnē dolū patefecit. Nam cū babylonii conſcenſis muris copias darii adorientes arcerēt ipſe apertis ciſſiis ac belidibus portis pſas in vrbē introduxit.

Belides portæ.

Ciſſiæ.

zopyrus trāſfugit ad babylonios.

Babylon cāpit a Dario.

Quod factũ qui babyloniorũ videbãt: hi in puluinar Iouis belli cõfugerunt. Qui nõ videbant: hi in ſuo quiſq; loco pmanſerũt: donec & ipſi ſe proditos intellexerũt: ita babylõ iterũ capta eſt. Qua potitus darius muros eius circũcidit: & portas omnes amolitus eſt. Quoꝝ neutrũ Cyrus fecerat pri⁹ eidẽ a ſe captæ. Babyloniosq; quoq; procerũ tria milia patibulis adfixit data cæteris venia vrbẽ incolẽdi. Atq; vt idẽ vxores haberẽt vũ ſucreſceret ſoboles prouidit. Nã fœminas babylonii (vt ſuperius demonſtratũ eſt) rei frumẽtariæ cõſulentes ſtrãgulauerãt. Itaq; darius vicinis vndiq; populis negociũ dedit: vt fœminas babylone repſentarẽt pro iniũcto quiſq; numero. In ſumma igitur qnquaginta milia fœminarũ cõuenerunt. Ex qbus qui ſunt babylonii originẽ duxerũt. Darii iudicio nemo perſarũ zopyrũ pſtantia facta ſupergreſſus eſt: neq; eoꝝ qui prius: neq; eorũ qui poſterius extiterũt ꝓter vnũ cyrũ: cui nullus vnq̃ perſarũ ſe dignũ qui illi cõpararetur exiſtimauit. Ferturq; darius hoc dictũ ſepenumero vſurpaſſe ꝓoptaturũ ſe zopyrũ nihil eſſe cladis paſſum q̃ viginti ſibi babylones vltra illã q̃ haberet adquiri. Eũ tamen egregie remuneratus ẽ cũ dãdo quotannis q̃ apud pſas ſunt honorificentiſſima: atq; alia permulta: tũ tradita babylone immuni quo ad viueret in peculiarẽ portionẽ. Huius zopyri filius fuit megabyzus: q dux exercitus extitit in ægypto aduerſus athenienſes: & ſocios. Atq; huius megabyzi filius zopyrus ille qui ad athenienſes tranſfugit a perſis.

zopyri laus, Cyri laus,

Megabyzus. zopyrus.

¶ Herodoti Halicarnaſei Hiſtoriarũ Liber Quartus: qui inſcribitur Melpomene.

Scythæ.

DOſt babyloniſ expugnationẽ Darius aduerſus ſcythas fecit expeditionẽ. Nã cum floreret viris aſia: & magno pecuniæ ꝓuentu: cupido ineeſſit ei ſcythas vlciſcendi quippe q priores iniuriã intuliſſent ingreſſi mediã: & his qui occurrerant ꝑlio victis. Etenim ſythę quẽadmodum ſuperius a me dictum eſt) duo detriginta annos ſuperiori aſiæ ꝑeritauerũt. Siquidẽ perſequentes gẽtem cimeriã ingreſſi aſiã abrogarũt imperio medos: q ante ipſoꝝ aduentũ aſiã obtinuerãt. Scythas cũ octo & viginti annos peregre abfuiſſent: in patriã reuertentes excepit non minor q̃ medicus fuerat labor. Offenderunt. n. nõ exiguũ

exercitum cõtra ipſos venientẽ. Vxores nãq; eorũ diuturna vi
rorum abſentia ad ſeruos adceſſerãt viſu orbatos. Orbãt autem
ſcythæ ſeruos oẽs lactis gratia: quod potãt: ita id facientes ſuf Scytharũ ſer
flatoria oſſea fiſtulis ſimillima ſumũtur: eaq; genitalibus equa- ui oculis or
rũ impoſita ore inflãtur. Hoc aliis facientibus: alii equas emun bantur lactis
gunt. hoc ideo ſe facere aiũt q; venæ equarũ ſufflatę iplẽtur: & gratia.
mãmæ deſcendũt. Poſteaq; emulxere lac: in cõcana vaſa lignea
diffundũt. His circũpoſiti cæci: lac agitãt. Cui⁹ (qđ ſummũ ẽ) Caput lactis.
delibatur: p̃cioſiuſq; habetur: villius autẽ quod ſubſedit. Hui⁹ Sũmũ lactis.
rei gratia ſcythæ quẽcunq; capiunt: viſu orbãt. Nõ. n. agricola
tores ſunt ſed paſtores. Ex his igitur ſeruis ac mulieribus ſcy-
tharum progenita eſt iuuentus: quæ ſuorũ natalũ conditione
cognita obuiã perrexit his qui reuertebãtur a medis. Et primũ Meoti palus
regionẽ interſepſit ducta lata foſſa: quæ a tauricis mõtibus p- maxima.
tingebat ad mæotim paludẽ omniũ maximã. Deinde in his cõ Scythæ.
ſiſtens ſcythis itroire conãtibus repugnabat. Sæpe cõmiſſa pu Si Stabonẽ
gna: cũ nihil tamẽ ſcythæ ꝓficerent: Quidã ex eis inquit. Quid i. 2. & 3. & ſep
nam rei facimus viri ſcythæ cũ noſtris ipſoꝝ ſeruis dimicãtes: timo & vnde
qui & cũ interficimur: ipſi pauciores efficimur: & illos interfi- cimo libris le
ciendo pauciorĩbus deinceps iperabimus. Mihi videtur haſtis gas necnon
arcubuſq; omiſſis ſumenda flagella: quibus equos verberamus: pliniũ i ſexto
& ad illos propius eundum. Nam quoad vident nos arma ha- ca. 13. & i ſep
bentes arbitrantur ſe ſimiles nobis atq; e ſimilibus eſſe: vbi nos tio ca. 2. tibi
pro armis verbera tenentes viderint: tunc ſe noſtros ſeruos eẽ credibiliora
intelligentes: atq; id agnoſcentes non perſtabunt. Hoc ſcy- (q̃ de ſcythis
thæ cum audiſſent ita ſibi faciendum putauerunt. Qua ex re p- dicturus eſt)
culſi illi pugnæ immemores fugam capeſſerunt. Ita ſcythæ im- videbũt licet
perio ſunt aſiæ potiti: & rurſus a medis eiecti ad terram ſuam inter ſe non
hunc in modum reuerſi. Hæc de cauſa Darius vlciſcendi cupi- prorſus con-
dus comparauit exercitum. Scythæ gentem ſuam omniũ no- ueniant.
uiſſimam eſſe aiunt: idq; hoc modo extitiſſe. Virum quendam
in hac terra cum deſerta eſſet primum fuiſſe nomine Targitaũ Targitaus.
& eius parentes (quod tamen mihi non probatur) Iouem: Bo
yſtheniſq; fluuii filiam. Tali genere ortum aiunt Targitaum e-
iuſq; tris liberos fuiſſe Nitoxain: Arpoxain: & nouiſſimum
Colaxain. His regnantibus demiſſa cælitus in ſcythicam regi- Nitoxais.
onem ex auro facta aratrum cum iugo ſecurim phialam: Quæ Arpoxais.
cum primus omnium inſpexiſſet natu maximus adceſſiſſe: & iti Colaxais.
dem animo illa ſumendi: ſed eo adcedente aurum arſiſſe. Hoc
digreſſum ſecundum adceſſiſſe: & itidem aurum arſiſſe.

Ambobus ab ardendi auro ſummotis: tertio loco cū minimus natu adcederet aurū fuiſſe extinctum: & ab illo domū portatū. Eaq; re maiores fratres animaduerſa totum regnū ad minimū detuliſſe. Et a Nitoxai quidē progenitos eſſe eos ſcythas quorū genus auchatæ adpellātur. Ab arpoxai vero qui medius fuit eos qui catiari. & trapii nominantur. A minimo aūt natu reges qui paralatæ vocātur & oībus nomē eſſe Scolotis regis cognomen: Sed ſcythas græci adpellauere. Hūc in modū ſe extitiſſe ſcythæ memorant: & ex quo extiterunt a primo rege Targitao vſq; ad Darii aduerſus ipſos tranſitū annos omnino mille nō amplius fuiſſe. Aurū vero illud ſacrū in primis cuſtodiri a regibus placariq; maioribus hoſtiis: & adiri quot ānis ſolēniter: & qui aurū ſacrū habet die feſto dormire ſub dio: & eū nunq; peramare: & ob id dari ipſi tantū ſoli q̄tū vno die vectus equo peragrare poteſt: & cū regio ſit ingens colaxain conſtituiſſe trifarium filiis ſuis regnū. Vnū quidē (q̄ maxima portio eſt) vbi aurū aſſeruatur: Superiora autē ad vētū ad aquilonē vergētia. Vltra q̄ regionē nulli incolere poſſint: neq; proſpicere neq; tranſire propter interfuſas pēnas. Pēnis. n. tum terrā: tū arcē oppletū eſſe: & has p̄ſæpire viſū Hęc ſcythæ de ſeipſis pariter ac de regione ſuperiore narrant. Sed græci qui pontum incolūt: ad hunc modū herculē Geryonis vaccas agentē in hanc pertenisſe terrā q̄ deſerta eſſet: q̄ nunc ſcythæ incolunt. Geryonē autē habitaſſe extra pontū in terra q̄ græci inſulā erythreā cōtra gades. q̄ ſunt extra colūnas Herculis in oceano. Oceanū vero ab ortu Solis incipientē circūfluere terrā verbis quidē adfirmāt: ſed re tamen nō demonſtrant. Illinc Herculē cū ad regionē: q̄ nunc ſcythica vocatur veniſſet ſub tracta ſibi pelle leonis obdormiſſe Deprehenderat. n. eū vehemēs pluuia & gelu: & dū dormit interea equas eius a curru paſcentes diuina q̄dam ſorte āmotas nō cōparuiſſe. Eas experrectus cū indagaret omnē regionem colluſtrās tandē in terrā: q̄ dicitur hylæa deueniſſe: ibiq; in antro q̄dam inueniſſe virginē ancipitis naturæ humanæ ac ſerpentinæ. Superne quidē femorū tenuis fœminā. Inferius autem viperā Eam conſpicatū Herculē atq; admiratum interrogaſſe nuncubi ſuas equas errabūdas vidiſſet: illāq; reſpōdiſſe ſe quidē illas habere: ſed nō prius redditurā ei q̄ cū ipſa coiiſſet. Herculē ſub ea mercede cū fœmina cōcubuiſſe. Sed cū illa differret reddere equas cupida diutiſſime cū hercule cōcumbendi & hic cuperet receptis equis abire ad poſtremum illis redditis

Auchatæ. Catiarii. Trapii. Paralatæ. Scolotis. Scythæ. Aurū ſacrū.

Hercules. Geryon. Erythrea inſula. Gades. Oceanus.

Hylæa.

Fœmina cū vipera.

mulierē dixiſſe. Has ego tibi equas q̄ huc venerant ſeruaui: tu earum ſeruatarū præcium mihi perſoluiſti. Cōcepi.n. ex te filios tris: qui vbi adoleuerint: expone quid facere debeam nunquid hic habere domicilium. (Nā ipſa huius regionis imperium teneo:) an ad te mitti. Hæc percōtatæ reſpondiſſe poſteaq̄ eos in virilē ætatē adoleuiſſe videris: ſi ita facies non delinques. Quē animaduerteris eorū hunc arcū ita tendentē: & hoc balteo ita percinctū: eū tu regionis huius incolā effice. Qui autē his operibus quę mādo nō erit par: eū hinc ablegabis. Hæc exequēdo & ipſa lætaberis: & p̄ceptis meis obtemperaueris. Atq; ita locutum herculē tetendiſſe alterum arcū (duos.n. geſtabat) & balteum p̄monſtraſſe atq; vtrunq; mulieri tradidiſſe arcum & balteum: qui balteus in cōmiſſura haberet auream phialam: & his donatis abiiſſe. Illā pueris natis nomina impoſuiſſe: vni agatyrſo: ſequenti Gelono: nouiſſimo ſcythæ. Et cum in virilem ętatem adoleuerunt eandem mandatorum memorem illa peregiſſe: & duos quidem filiorum agatyrſum ac gelonū qui propoſitō certamini non ſuffeciſſent: a matre ablegatos e regione exciſſe. Scytham vero qui rem cōpleſſet ibidē remāſiſſe: & ab hoc rege progeneratos deinceps reges ſcytharū: eoq; ab illa phiala ſcythas ad hanc vſq; ætatem phialas in balteis ferre: & id ſolū ſcythæ matrem excogitaſſe hæc græci qui habitant in pōto referunt. Fertur & alius ſermo ita habens: cui ipſe præcipue aſſentior. Scythas pecuarios qui in aſiam incolunt cū a maſſagetis bello vexarentur: araxe tranſmiſſo in cimmeriā abiiſſe. Namregio q̄ nunc ſcythæ incolunt ea fertur olim fuiſſe cimmeriorū. Sed inuadentibus ſcythis cimmerios cū deliberarent: vt quia magno inuaderentur exercitu in ſententia diſcrepaſſe hinc reges inde plębem: vtraq; quidem valida: ſed regum meliore. Nā populus ſentiebat abſtinendum bello: nec oportere cum multis adire periculum. Reges autem pro regione cum inuaſoribus dimicandum. Ita cum neutris alteri obtemperare vellent: & populares cenſerent ſine prælio demigrandum tradita inuaſoribus regione reges in ſua potius patria occumbendum nec vna cum plæbe fugiendū reputātes quod bona habuiſſent: & quod mala euidentia habituri eſſent patria profugi. hæc illis e diuerſo ſentientibus inter ſe decertaſſe vtroſq; numero pares: & omnes qui mutuis ictibus concidiſſent fuiſſe a plæbe cimmeriorū ſepultos ad flumē tyrā: quos adhuc ſepulchrū extat. His humatis cæteri e regione migrarūt: q̄ deſertā ſupueniētes ſcythæ

Hercules arc⁹

Agatyrſus.
Gelonus.
Scytha.

Diodor⁹ ſicul⁹ nō prſ herodoto adſentit.

Cimmerii.

Tyra.

occupauere: extantq; adhuc in ſcythia tũ muri cimerii: tũ porto
ria cimeria: tũ loco cuidã nomẽ cimerio: tũ boſphorus q cime
rius adpellatur. Cõſtat aũt cimerios in aſiam fugiſſe ſcythas q;
cheronneſum cõdiderũt: vbi nũc ſinope græca yrbs ſita ẽ. Ad-
paret etiã ſcythas in perſequẽdis medã intraſſe via aberrãtes.
Nã cimerii qdẽ fugiẽtes iter ſemp ſẽm mare tenebãt ſcythæ
aũt eos ad dexterã caucaſũ habẽtes inſeqbãtur ingreſſi mediã
itinere in mediterranea cõuerſo: Alia quoq; ferẽ cõmunis græ-
corũ barbarorũq; narratio. Ariſteus qdã pcõneſi⁹ verſificator
Caliſtrobii filius memorat ſe Phœbo inſtinctũ veniſſe ad iſſedo
nas: & ſupra hos incolere arimaſpos viros vnoculos: & itẽ ſu-
pra hos eẽ grypas: q aurũ adſeruẽt: hãc ſup hos eẽ hyperboreos. ſ.
ſup aquilõares ad mare ptingẽtes: hos aũt oẽs pter hyperboreos
arimaſpis auctoribus aſſidue finitimis bellum inferre & ab ari-
maſpis exterminari iſſedones: ab iſſedonib⁹ ſcythas a ſcythis
vexatos cimerios: q ad auſtrale mare incolebãt: regionẽ relinq;
re. Itaq; ne ariſte⁹ qdẽ cũ ſcythis de ea regione cõſentit q vñ fu
erit q hæc retulit dictũ eſt a me: Dicet itẽ q̃nã de eodẽ viro in
pcõneſo & cyzico audietis. Ariſteũ aiũt q nullo ſuæ ciuitatis
eſſet inferior genere ingreſſũ in pcõneſo ſullonicã officinã de
ceſſiſſe: Fullonẽq; occluſa officina abiſſe denũciatũ rẽ ppinq;
defuncti diſſipatoq; iã p vrbẽ rumore Ariſteũ eſſe vita functũ
ſupueniſſe ſermoni de hac re diſputantiũ quẽdã cyzicenũ ex vr
be Artacia pfectũ q diceret ſeſe fuiſſe cõgreſſũ cũ Ariſteo apd
cizicũ atq; collocutũ & cũid iſte cõtẽdẽdo adſeueraret ppiquos
mortui ad fullonia p̃ſto fuiſſe habẽtes q̃ ad efferẽdos hoies ex-
pediũt: Apta domo ariſteũ nec viuũ adperuiſſe nec mortuũ. ſep
timoq; deinde ãno cũ in pcõneſo adperuiſſet: eos verſus feciſ
ſe: qui nũc a græcis arimaſpei vocãtur: qbus cõditis rurſus eua-
nuiſſe. Hoc iſtæ ciuitates cõmemorãt: qd̃ ſcio cõgruiſſe cũ me-
tapontinis q ſunt in italia trecẽtis & quadraginta ãnis poſtq̃ ite
rũ euanuit Ariſteus quẽadmodũ cõmiciens & in pcõneſo & apd
metapõtinos inueni. Metapõtini aiũt ariſteũ cũ apud ipſos ad
paruiſſet: iuſſiſſe arã apollinis extrui q̃ cognomẽ haberet ariſtei
cõ pcõneſii: & iuxta eã erigi ſtatuã: q; diceret apollinẽ ad eos ſo-
los ex italicis in ipſoꝝ terrã veniſſe: Illũ ſe adſectante: & q nũc
ariſteus eſſet cũ deũ adſectatur: tũ eſſe coruũ: & hæc locutum e
cõſpectu abiſſe. Eoq; aiunt metapontini ſe delphos ad deũ mi
ſiſſe ſciſcitatũ quodnã illud hominis eſſet ploquiũ: ſibiq; iuſſi
ſe pythiã vt dicto audiẽtes eſſent: Melius. n. cũ ipſis actum ini ſi

perent: & hæc ſe admittentes perfeciſſe: & nūc ſtatua extat cognomine Ariſtei iuxtà aràm ipſam apollinis in foro extructà eis cōſtantibus vtrinq; lauris. Hæc hactenus de ariſteo. Regionis autē de qua nos dicere inſtituēramus: q̄nā ſint vlteriora nemo exploratum habet. Neq; n. id ego ab aliquo audire potui: qui ſe diceret noſſe quod ipſe vidiſſet. Ac ne ariſteus qdē ipſe (cuius paulo ante feci mentionē) in his quos fecit verſib⁹ ait ſe vltra iſſedonas, peciſſe. ſed vlteriora fando ſibi eſſe cognita: qđ iſſedones diceret iſta cōmemorare. Verū nos quo ad lōgiſſime rē intelligare potuimus: oēm referemus ab emporio boryſthenitarū. hoc. n, ex maritimis totius ſcythiæ: eſt maxime mediū: primi incolunt callipidæ: qui ſunt græco ſcythæ: ideſt e græcis ſcythæ: ſup hos aliud genus eoꝝ qui vocāt halizones. hoꝝ vtriq; cū in cæteris ſeruāt ritū ſcytharū: tū in ſerēdo atq; veſcēdo cepe: alio: lēte: milio. ſupra halizones incolūt ſcythæ aratores: qui nō ad panem cōficiendū ſerunt triticū. ſed ad illud tor rendū. ſupra hos incolūt heuri: quorū tractus qui ad aquilonē vergit quantū nouiſſimus vaſtus eſt. atq; hæ quidem nationes iuxtà flumen hypani colūt ad occidētalem partē boryſthenis. Verū tranſmiſſo boryſthene a mari in primis eſt hylæa. Dehinc habitant ſcythæ agricolæ: quos græci qui ſub hipane incolūt boryſthenitas adpellāt. Ipſi vero ſe olbiopolitas. Hi igitur agricolatores ſcythæ colunt eū quidē tractū qui vergit ad auroràm triū dierū itinere pertingentes ad flumē nomine pāticapē: Eū vero qui ad ventū aquilonē vndecim dierū nauigatiōe boryſthenē verſus. Nā tractus q vlterior eſt in multū ſane ſpatii deſertus eſt. Vltra q̄ ſolitudinē androphagi habitāt: ideſt virorum carne veſcētes: ſeparata natio: at nequaq̄ ſcythica & ſupra hos vaſta iā procul dubio omnia: nec vlla gens q̄tum nos ſcimus. At horum ſcytharū qui agricolæ ſunt plagā q̄ ad auroram vergit tranſmiſſo flumine panticape nomades. i. pecuarii ſcythæ incolunt neq; ſerentes quicq̄ neq; arantes. Nuda arboribus eſt omnis hæc plaga p̄ter hylæā. Nomades iſti incolunt tractum qua tuordecim dierū lōgitudinis auroràm verſus ad gerrum vſq; flu men Trās gerrū autē ſunt ea q̄ vocantur regia: & ſcythę optimi pariter & plurimi: & qui ſuos ſeruos eē cæteros ſcythas arbitrā tur a meridie quidem ad tauricam regionē pertingentes ab aurora vero ad foſſam quam dixerunt illi qui e græcis geniti fuerant & ad emporium paludis meotidis: quod vocatur cremni: ideſt prærupta. Quorum pars ad flumē tanaim porrigitur.

Calipidæ.

Halizones.

Heuri.

Hypanis flat.

Hylæa.

Boryſthenitę

Olbiopolitę.

Pāticapes.

Androphagi

Nomades.

Gerrus.

Cremni.

Melãchlæni

Laxii Sauromatæ.

Budini.

Thyſſagetæ.

Lyrcæ.

Ponticum

Hoies natali ab ipſo caluí.

Acchy

Hos homies Plinius in. 6. lib. cap. 13. nõ argyppæos, ſed a cympheos vocat.

Argyppæi ſacri.

Quæ ſuperiora ſunt aduentũ aquilonẽ ſcythæ regionũ ea incolũt melanchlæni. alia nõ ſcythica gens & ſupra melanchlænos paludes ſunt: & deſerta hominibus regio q̃tũ nos ſcimus. Tranſflumen aũt tanaim nõ eſt regio ſcythica ſed prima laxiorũ ſauromatarũ: qui a ſeceſſu meotidos paludis incipiẽte incolũt tractũ qui ſpectat aquilonẽ itinere dierũ quindecim vacuũ prorſus arboribus tã agreſtibus q̃ fructiferis. Supra hos habitant (q̃ ſecũda portio eſt) budini terrã colẽtes totã omni arborũ genere frequentẽ. Supra budinos ad aquilonẽ ſtatim excipit ſolitudo octo dierũ itineris. Poſt hanc ſolitudinẽ declinando potius ad ventũ ſubſolanũ incolunt thyſſagetæ natio copioſa: & propria. & e venatu victitans. His cõtigui: & in eiſdẽ habitãtes locis his quibus nomen inditũ eſt lyrcæ: & ipſi e venatione victitantes hunc in modũ. Conſcenſis arboribus quæ per omnem regionem frequentes ſunt inſidiantur. Singulis adeſt canis: & item equus in ventrẽ cubare e doctus humilius ſubſidẽdi gratia. Vbi quis ab arbore feram viderit: ſagittaq; percuſſerit; cõſcenſo equo illã perſequitur comitante cane. Super hos qua vergit ad aurorã incolunt alii ſcythæ: qui a regiis ſcythis deficientes: ita in hunc locũ peruenerunt. Ad hos vſq; ſcythas omnis regio ſcythica eſt campeſtris: & ſpiſſi ſoli. Reliqua hinc lapidoſa: atq; ſalebroſa. Cuius regionis magno tranſmiſſo ſpacio incolunt ſub excelſorum mõtium radicibus hi homines qui ab ipſo natali dicuntur eſſe calui: mares pariter & fœminæ ſimis quoq; naribus: & ingenti mento proprio quodã oris ſono ſcythicam geſtantes veſtem ex arboribus victitãtes. Cui generi arboris nomen eſt ponticum: magnitudo fere eadem quæ fici: fructus fabæ ſimilis inſtarq; nucleum habẽs. Id vbi mite fuerit veſtibus exprimũt: & quod ab eo craſſum & nigrum defluit nomine acchy. Id aut lingunt: aut lacte cõmixtũ potant. Ex ipſi⁹ quoq; craſſitudinis fæce maſſas ad eum cõponũt. Neque enim multum eſt eis pecorum vtpote nõ ſtudioſis rei pecuariæ. Sub arbore quiſq; cubat per hyemem quidem vbi arborem pileo albo firmoq; contexerint: per æſtatem vero ſine hoc pileo. His nemo mortalium iniuriam infert. Sacri. n. dicuntur eſſe: nihilq; martiorũ armorũ poſſident. Idem finitimorũ controuerſias dirimunt. Ad quos quiſquis confugit: is a nemine læditur. Nomen eis eſt Argyppæi: ad hos vſq; caluos ingens quoquo verſus proſpectus eſt regionis & gentiũ q̃ in conſpectu ſunt ex boryſthenis atq; ex aliis ponticis emporiis. Scythæ q ad hos cõ-

meant per ſeptẽ interpretes totidẽq; linguas peruenĩt. Horũ tenus noticia rerũ habeť qđ ſupra caluos eſt nemo pro cõperto referre p̃ot. Nã mõtes editi atq; p̃rupti trãſeũt: trãſitũ interdi-cũt quos nemo trãſcẽdit. Iſti tamẽ calui referũt q̃ apud me fidẽ nõ habẽt incoli mõtes ab hoĩbus capripedibus: quos vbi tran-ſieris eſſe alios q ſenos mẽſes cõſopiant qđ ego in primis non admitto: ſed tractũ illũ qui ad auroꝛã caluis eſt ab iſſedonibus habitari ſine ãbiguitate cõpertũ eſt. Ille vero ſuperior qui ver-git ad aquilonẽ tã iſſedonibus q̃ caluis ignotus eſt niſi quaten⁹ iſti ipſi dñt. Iſſedones talibus moribus vti ferũtur. Quoties p̃ alicui deceſſit: oẽs eius ꝓpinqui pecora adducũt: q̃ vbi macta-uerũt cõciderũtq;: concidũt & mortuũ patrẽ illius a quo in cõ uiuiũ adcipiũtur: cõmixtiſq; oĩbus carnibus cõuiuiũ exhibent. Caput tũ defuncti denudatũ purgatũq; inaurãt: eoq; ꝓ ſimula-cro vtũtur agentes illi quotãnis maiores hoſtias cerimoniaſq; Hæc filius patri facit quẽadmodũ græci natalicia. Dñr p̃terea & iſti iuſti eſſe: & ipſorũ vxores pæq; fortes ac viri. Hi & ipſi co gnoſcũtur. Qđ ſupra hoc eſt: ibi aiunt Iſſedones eſſe homines vnoculos: & grypes auri cuſtodes. Hoc ab eis adceperũt ſcythę a ſcythis nos cęteri adcipientes verũ putamus: ac ſcythice eos adpellamus arimaſpos. Nã arima ſcythæ vnũ vocant. Spu ve-ro oculũ. Omnis aũt quã dixi regio adeo infeſtatur hiberna ſæ uicia: vt octo menſibus tolerari nõ poſſit tale illic gelu eſt. Si-cubi aquã effundas: nõ facias ibi lutum: facies aũt ſi illic ignem adcẽderis. Ibidẽ quoq; mare glaciatur: & omnis cimerius boſ-phorus ſup quã glaciẽ omnes qui intra foſſam incolũt ſcythæ exercitus ducũt: & plauſtra agunt trans mare vſq; ad indos. Ita vis hiberna octo menſibus perſtat: quattuor tamẽ menſibus re liquis frigora illic ſunt. Vbi etiam aliam: quam in cæteris regi-onibus conditionem habet hyems. Nam cum tempus pluendi eſt nihil ibi quod ſit vllius momenti pluit. Aeſtate pluere non ceſſat. Quin etiã tonitrua cum alibi: tunc ibi nulla exiſtũt. æſtas nubila eſt. Hyeme ſi fiant tonitrua pro oſtento habetur. Terræ-motus in ſcythia ſi exiſtat ſeu æſtate ſeu hyeme tanq̃ prodigiũ admirantur. Eam vim hyemis equi perferunt muli aſiniq; neq; incipientẽ quidẽ ferũt cũ tñ alibi ſtãtes in gelido equi labefiãt: aſini vero ac muli durẽt. Et hæc mihi videť eſſe cauſa cur oĩno cornua bouino generi nõ ſuccreſcant aſtipulante ſentẽtię meæ. Homeri carmine in odyſſea: quod ita habet.

Et libyen vbi ſunt cornuti protinus agni.

Homines ed pripedes. Iſſedones.

Iſſedonum mores.

Vnoculi. Arimaſpi. Arima. i. vnum. Spu. i. oculus Hiberna ſæ-uicia.

Aeſtate apud Arimaſpos pluere nõ ceſ ſat.

Equi hyemẽ perferentes.

Muli & aſini hyemem nõ ferentes.

Cornua bo-uino generi non ſuccre-ſcere.

quod recte dicitur in locis calidis mature cornua existere. Nam in vehementibus frigoribus aut non oriuntur statim pecoribus cornua aut si oriũtur vix oriuntur. In scythia itaq; hoc propter frigora contingit. Quo magis miror. (Ab initio. n. oratio mea indagare instituit) cur in omni heleo agro multi neq; eũ neq; locus sit frigidus. neq; vlla alia causa adpareat. Aiunt helienses ipsi ex impræcatione quadã id sibi contigisse. Cũq; tẽpus aduentat conceptus equarũ se in loca finitima illas educere. Ibi posq; admiserint asinos: dũ quæ cõceperint: tunc rursus eas reducere. De pennis autẽ quibus aiũt scythæ oppletum esse aerem: & iccireo nõ posse prospici longius continentẽ: nec vltetius transiri. Hæc est mea sentẽtia q; vltra eam regionẽ assidue ningit. & vt credibile est minus æstate quam hyeme. Nam prout cuilibet eminus intuenti cadentẽ niuem copiosam liquet quod dico nix pennis adsimilis est: & propter hanc talẽ hyemẽ inhabitabilia sunt eius cõtinentis loca ad aquilonẽ spectantia. Eoq; opinor pennas niuem esse interpretantes scythas ac circũiectas gentes ita loqui. Vertũ hæc quæ reperiuntur lõgissime dicta sunt. De hyperboreis autẽ hominibus neq; scythæ quippiam: neq; alii vlli illis incolentiũ memorãt præter isſedones n. ipsi quidẽ (vt mihi videtur) dicẽtes aliquid. Dicerent. n. & scythæ de hoc quẽadmodũ de vnoculis dñt. q̃q̃ & ab Hesiodo de hiperboreis mentio fit: quin etiã ab Homero in ephigonis: si tñ Homerus revera fecit hos versus: sed multo plurima de his delii memorant sacra adligata in triticea stipula ex hiperboreis delta venisse ad scythas. A scythis deiceps finitimos adepisse: gradatimq; per singulos ad occasum vsq; atq; illinc meridiem versus dimissa a primis græcorũ dodonæis esse adcepta: & ab his descendisse ad melienſem sinũ: peruasisseq; in eubœã: & oppidatim vsq; ad caristũ: & illinc reliquisse andrum. Carystios. n. esse qui in tenũ portarint: tenios vero in delũ. atq; ita hęc sacra in delum aiunt peruenisse. Sed primũ hyperboreis misisse duas puellas: qui ferrent hæc sacra: quas delii aiunt hyperochã Laodicẽ: & cum his tutelæ gratia quinq; e suis popularibus qui eas deducerent nũc Perpherees vocatos in delo vbi in magno honore habentur. Et cũ isti ab hyperboreis missi rursus nõ redirẽt indigne ipsos hyperboreas tulisse: si eos quos assidue mitterẽt nõ reciperent. Ita misisse q ferrẽt ad cõfines suos sacra in stipula tritici ligata: iuberẽtq; illos cõsiderate mittere ad aliã nationẽ. Atq; ita hæc gradatim missa aiũt deuenisse in delũ. His ego

ſacris ſimile quidđã fieri animaduerti a fœminis thraicijs: atq; pæonijs: q̃ in ſacrificando regiæ Dianæ nõ ſine ſtupula triticea id faciũt: atq; ipſe vidi eas faciẽtes. Cæterũ his virginibus hyperboreis vita functis in delo parẽtant puellæ deliæ ac pueri tõdentis vtriq; crinibus: quos puellæ quidẽ fuſo inuolutos ſupra monumẽtũ illarũ deponũt: pueri ãt ad q̃dã herbã adplicãtes & ipſi ſepulchro ꝓponũt. Eſt ãt monumẽtũ itra artemiſiũ ad ſiniſtrã intrãtibus olea illic ſuperenata. Hoc honore ab incolis deli adficiuntur hæ virgines. aiũt iidẽ argen & opi virgines ex hyperboreis eorũdẽ hominũ ætatẽ in delũ veniſſe etiam priores hiperocha: & Laodice: & has quidem veniſſe ad reddendũ Lucinæ tributũ pro partu maturando quod inſtituerant. Argẽ vero & Opi vna cũ ipſis deis aduenijſſe: & honoribus alijs ante illas fuiſſe donatas. ad eas.n. congregari cœtum mulierum quæ hymnũ canant ab Olene lycio conditũ. In quo hymno nomina arges: & opis nũcupãtur. Deinde a deliis edoctos inſulanos: & Ionas cœtus agere inſtitutiſſe: & nominatim argẽ & opim decãtare. hic olẽ e lycia ꝓfectus: alios quoq; vetuſtos fecit hymnos qui cãtantur in delo dũ cimis: qui ſupra ſepulcrũ eſt arges & opis diſpergitur ſup infinitã ægrotoꝝ turbã qui ad arã ſunt. Eſt aũt ſepulchrũ earũ poſt artemiſiũ ad auroram ſpectans ꝓxime ceoꝝ cenaculũ. hactenus de hyperboreis dictũ ſit. Nã de fabula abaris: qui fertur eſſe hyperboreus nihil dico: qui ſagitã dẽ p vniuerſam terrã circũtuliſſe nihil comedẽs. Q đ ſi q ſunt hyperborei. i. ſup aquilõnes. erũt alii & hypernotii. i. ſup auſtrales: nã nẽpe rideo cũ multos video iã deſcripſiſſe ãbitũ terræ nullum hãtes in exponẽdo ſenſum q oceanũ ſcribũt circũfluere terrã tãq; tornũ facta eſſet orbiculatã & aliã facientes europæ parem. Nã ego ſingularũ magnitudinẽ breui patefaciã & q̃tæ ſunt ſingula ad deſcribendũ: vbi perſę incolũt: id ad auſtrale protendit mare: quod dicitur rubrũ. Super hos ad ventũ aquilonẽ habitant medi ſuper medos ſapires: ſuper ſapires colchi ad ſeptentrionalẽ pertingentes mare in quod influit flumen phaſis. Hæ quatuor nationes a mari ad mare incolunt. Dehinc veſperam verſus ab ea duæ oræ terrarũ ad mare protenduntur: quas ego exponam. Hinc qua ad aquilonem vergit ora vna a phaſi incipiens porrigitur ad mare per põtum: & helleſpontum vſq; ad ſigæum troicum. Qua vero ad auſtrũ vergit eadẽ ora a ſinu Mariandico: qui phœnici adiacet: tenditur ſecũm mare ad ꝓmontoriũ vſq; triopiũ. Incolũt ãt in ora hac hoĩes natiõcs triginta.

Arge.
Opis.
Olen.
Abaris.
Hyperborei.
Hypernotii.
Oceanus.
Terræ ptes.
Perſæ.
Rubrũ mare.
Medi.
Sapires.
Colchi.
Phaſis.
Mariãdicus ſinus.

Talis eſt vna ora altera vero a perſis incipiens porrigitur ad rubrũ mare: quod & perſicũ vocatur: deinde gradatim aſſyria atq; inde arabia: deſinitq; in ſinu arabico: & ſi non deſineret niſi ob id quod Darius e nilo riuos in illũ ſinũ induxit a perſis ad phœnicẽ tractus amplus eſt ac multus a phœnice hæc ora tendit ſecundũ hoc mare per ſyriã palæſtinã: & ægyptũ in qua terminatur. Intra quã tres ſunt omnino nationes: atq; hæ ſunt q̃ a perſis occaſum verſus in aſia cõmẽtur. Quæ ſupra perſas ſunt: & medos: & ſapires & colchos auroꝝ verſus & ſolẽ orientem hinc mari rubro abluũtur. Aquilonẽ verſus a mari caſpio & flumine araxe: qui cõtra ſolem orientẽ fluit. India tenus habitatur aſia. Illinc iam auroꝝ verſus deſerta ſunt: nec quale ſint dicere quiſq; poteſt. Et aſia quidẽ talis & tanta eſt. Aphrica autẽ ab altera ora eſt. ab ægypto. n. iã excipitur. Hæc ora circa ægyptũ iam anguſta eſt. Nã ab hoc mari ad rubrũ intercapedis eſt centum milliũ vlnarũ quę mille ſtadia. Ab his deinceps anguſtiis ſpacioſa ſane ora excipit: q̃ aphricana dicit. Itaq; admiror eos qui diſtermina: unt atq; diſtinxerunt aphricã aſiã europam: inter quas non parũ eſt differentiæ. Siquidẽ europa longitudine quidem cæteras adſequitur: latitudine vero non videtur mihi cõparari digna. Nã africa ſeipſam monſtrat circũfluã mari eſſe excepto dũtaxat vbi aſiæ contermina eſt. Neco ægyptior rege eorũ quos nouimus primo in hoc demõſtrando. Is poſtq̃ deſtitit a deprimẽda foſſa a nilo ad arabicum ſinũ miſit nauibus quoſdam phœnices p̃cipiens vt tranſuecti colũnas herculeas penetrarent ad ſeptẽtrionale vſq; mare. Atq; ita ad ægyptũ remearent. Phœnices igitur e rubro mari ſoluentes abierũt in mare auſtrale: qui poſtq̃ autũnus aduenerat adplicitis ad terrã nauibus ſementem faciebant: vt aſſidue aphricam legerẽt ac meſſem expectarent. Deinde meſſo frumento nauigabant. Ita biẽnio conſũpto ad herculeas columnas. Anno tertio declinantes in ægyptũ remearunt referentes q̃ apud me fidẽ non habẽt forte apud aliq̃ aliũ p̃eterſuntes aphricã ſe habuiſſe Solem ad dexterã. Atq; hunc in modũ aphrica primũ eſt cognita. Secundo loco fuere carthaginienſes: qui dixerunt quẽdam Sataſpem Teaſpis filiũ virum achæmenidẽ qui aphricã nõ pernauigauit cum eſſet ad hoc ipſum miſſus: ſed cũ nauigationis longitudine tum terræ ſolitudine deterritus retro rediit non implere laborem quẽ ei mater iunxerat. Et. n. vitiauerat filiã virginẽ zopyri filii megabyſi: quẽ ob hanc cauſam a Xerxe rege ſuffigendũ

erucl mī ſua q̄ fuerat Darii ſoror liberauit: ꝙ diceret ſe malus illi ſuppliciū irrogaturā: q̄ rex pateret. Quippe neceſſe ei fore ꝓ nauigare omnē africā dū pueniret ad arabicū ſinū. His adnuē te Xerxe Sataſpes in ægyptū abiit: ſumptaq; illinc naue ac ſo cios nauigauit ad colūnas Herculis. quibus trāſmiſſis circūuec tus aphricæ ꝓmōtoriū nomine Soloen in meridiē curſum te nebat. Hinc uiſq; pmultū maris intra cōplures menſes cū aſſi due pluri tēpore opus eēt cōuerſo curſu in ægyptū rediit. Et il lic ad regē Xerxem regreſſus aiebat ſe in ꝓnauigāda remotiſſi ma ad quā ierint ora vidiſſe hoies puſillos phœnicea vtētes ve ſte: q̄ quoties ipſi terrę nauim adplicarēt: ad mōtes ſe fuga ꝓ perēt relictis vrbibus. Ipſos āt illos ingreſſos nihil iniuriæ in tuliſſe: pecora tātū illic excepiſſe. Qd āt totā africā nō pnauigaſſent hāc cām adferebat: ꝙ nauigiū vlterius ꝓcedere nō poſ ſet: ſed retineretur. Hūc Xerxes negās locutū vera. ꝙ certamen ſibi ꝓpoſitū nō exoluiſſet: in crucē ſuſtulit irrogata quā deſtina uerat pœna. huius Sataſpis eunuchus audita dñi nece: ſamū cū magna pecunia ꝓfugit: quā Samius quidā interuertit. Eius no men cū ſciam: tñ volens obliuiſcor. aſiæ bona pars a Dario in neſtigata eſt. Is cupidus cognoſcendi vbinā Indus qui ſecūdus omniū fluminū crocodilos preſtat: mare influat miſit nauibus cū alios quoſdā quos vera renūciaturos cōfidebat. Tū Scylacē quēdā caryandē, iſti e Caſtapyro vrbe: & e terra Pactyia ſoluē tes ſcādo flumine aurorā verſus atq; ſolē orientē nauigantes in mare. Dehinc ꝓ ipſum mare tricelimo demū menſe tenuerūt eū locū: vnde rex ægyptiorū eos phœnices: quos antea dixi miſe rat ad aphricā pernauigandā. Poſt horū prænauigationē Da rius indo ſubegit: & eo mari potit' eſt. Ita aſiā (pręter eā q̄ oriē tē ſolē ſpectat) cōpertū eſt parē aphricæ eē Europæ a nemine inueſtigatū eſt: neq; q̄ ad orientē: neq; q̄ ad aquilonem vergit a mari claudat. Longitudine tñ cognoſcitur ad vtrāq; adeedere. Neq; poſſum contectura colligere vñ ſit: & cū vna ſit terra tri fariā ſint ei nomina indita e mulier cognominibus: eiuſq; fines ponātur. Nilus fluuius ægyptiacus: & Phaſis colchidicus. Alii uūt eſſe fines Tanaim: & Meotidē fretūq; cimeriū: ſed negant ſe audiſſe nomina eoꝝ qui hęc diſtinxerūt: & vñ nomina impo fuerint. Iā. n. Lybia quidē. i. aphrica a pleriſq; greco fertur for tita nomē a Lybia q̄dā muliere indigena. Aſię vero ab vxore ꝓ methei: q̄q̄ lydi hoc ſibi nomē vēdicāt adſerētes ab aſio Manei filio aſiā adpellatā non ab vxore Promethei. Vnde & ſardibus

Soloe.

Sataſpes cru ci ſuffixus.

Indus fluui⁹.

Crocodili.

Scylax.

Caſtapyrus.

Pactyia.

Aſia.

Europa.

Nilus.

Phaſis.

Tanais.

Meotis.

Cimerii.

Lybia vnde.

Aſia vnde.

Europa vñ. familiam q̃dã eſſe vocatã aſiadẽ. Europa autẽ neq; an ſit mari circũflua: neq; vnde hoc nomẽ adcepit: neq; quis nominis auctor extiterit: ab aliquo mortaliũ cõpertum eſt niſi dicimus ab Europa tyria nomen adcepiſſe regionẽ: nec ante ſicut cæteras nomen habuiſſe. Tamẽ illã ex aſia fuiſſe cõſtat: neq; in hãc cõmeaſſe terrã: q̃ nũc a græcis vocatur europa. ſed e phœnice tãtũ in cretam & e creta in africã. Hæc hacten⁹ de his dicta ſunt.

Pontus. nã q̃ ſentimus de his hæc dicimus. Pontus euxinus in quẽ Darius fecit expeditionẽ nationes exhubet omniũ imperitiſſimas: ſcythica dũtaxat excepta. Nullius.n. nationis eoꝝ q̃ ſunt intra pontũ aut aliqd ad ſapiẽtiã ptinẽs ꝓferre poſſumus: aut aliquẽ

Anacharſis. virũ ꝑ erudito habitũ nouimus. ꝓter Scythicã gẽtem & Anacharſim. In gente ſcythica ex omnibus humanis negociis vnũ maximũ q̃tũ nos ſcimus excogitatũ eſt. Nã cętera nõ admirot qđ maximũ ab eis excogitatũ id eſt: vt neq; q̃ſpiã qui ad eos ſe cõtulerit aufugere: neq; ipſi capi poſſint aut ne inueniri quidẽ ſi nolint atq; deprhẽdi. Siquidẽ nullæ ſunt eis vrbes nulla mœnia extructa domos ſecũ ferunt ſinguli: equeſtreſq; ſunt ſagittari nõ pane victitantes: ſed ex pecoribus: pro domibus plauſtra habẽtes: quidni imbelles: alioqui futuri & ad dimicandũ inhabiles. Hæc ſunt ab eis inuenta cũ opportunitate terræ: tũ flumiñ beneficio. Nam hæc terra cũ ſit campeſtris: ſua ſpõte vligioſa eſt: & humida: eamq; interfluũt flumina nõ multo pauciora numero q̃ in ægypto foſſæ quorũ quæ ſunt celeberrima: & a man nauigabilia ea recenſebo. Iſter quinque oſtia habens. Poſt hunc Tyres & Hypanis: & Boryſthenes: & Panticapes: & Hypacyris: & Gerris: & Tanais. Iſti horſum fluunt. At Iſter omnium quos nouimus fluuiorũ maximus ſemp ſibi ipſi par tã æſtate q̃ hyeme fluit ab heſperio prim⁹ omniũ qui ſunt in ſcythia ob id omniũ maximus. q̃ alii in eũ influũt: qui ipſum ingẽtẽ reddũt per ſcythiã delapſi numero quinq;. Vnus quem porata ſcythæ adpellant græci pyreton: alter tiarantus: tertius ararus: quartus napares: quintus ordeſſus. Hoꝝ primo loco dictus fluuius magnus eſt ad auroꝝ fluẽs cũ iſtri aq̃ cõmunicat: minor ẽ tiarãtus ad heſperũ magis vergẽs. Inter quos cęteri fluẽtes ararus naparis & ordeſſus in iſtrum infundũtur. Hi ſunt vernaculi ſcythiæ amnes q illũ augẽt. In quẽ etiã euoluũtur. Ex Agathyrſis quidẽ fluẽs vnus maris. Ex æmi vero iugis tres: alii ingẽtes ad aquilonẽ ventũ atlas & auras & tibiſis. per thraciã vero & crobyzos thraces athrys: & nœas & artanes & ex pæoniis ac mõte rho-

Iſter.
Tyres.
Hypanis.
Boryſthenes
Panticapes.
Hypacyris.
Gerris.
Tanais.
Iſter maxim⁹
Porata.
Pyretos.
Tiarantus.
Ararus.
Napares.
Ordeſſus.
Atlas.
Auras.
Tibiſis.
Crobyzi.
Athrys.
Nœas.
Artanes.

Hope mediũ interſcindẽs æmũſcius. Quin ex illyria in aquilonẽ tẽdẽs angrus planicię tribalią interfluẽs: bõgrũ intrat: bõgrus iſte iſtrũ. Ita vtrũq; p ſe magnũ iſter excipit. ꝓterea ex ombricoq; regione carnis. & alius ad ventũ aquilonẽ alpis in iſtrũ exeunt. Omnẽ. n. europã iſter emetitur ſumpto ex celtis initio: qui omniũ in europa ad ſolis occaſum extremi ſunt. Poſt cinetas: totãq; permẽſus europã ex trãſuerſo ingreditur ſcythiam his quæ dixi fluminibus: & aliis multis aquas ferẽtibus: iſter fit omniũ maximus. Qđ ſi alterius cũ alterius aqua cõparetur: profecto nilus copia aquæ antecellit: q; in eum nullus neq; fluuius neq; fons ingrediens ad incrementũ aquæ cõfert. Qđ aũt iſter ſibi ſemper par fluit tã æſtate q̃ hyeme ob id fit (vt mihi videt) q; hyeme eſt q̃tus eſt aliq̃tulo maior q̃ ſua natura fert. Nã per hyemẽ paululũ in ea regione pluit: ſed vbiq; ningit. Aeſtate vero nix q̃ ſub hyemẽ decidit pmulta vndiq; in iſtrũ liquefacta dilabitur: eũq; implet: nec ipſa ſolũ: ſed cũ ea imbres multi atq; vehementes. Quippe per æſtatẽ pluit quo tẽpore q̃to plus aquæ Sol ad ſe adtrahit q̃ hyeme: tãto plus aquæ cum iſtro miſcetur æſtate q̃ hyeme ita cum paria fac'at iſter datis aquis & adceptis fit vt ſemper videatur ſibi eſſe ſimilis. Ex fluminibus ergo quæ apud ſcythas ſunt vnũ eſt iſter poſt hunc cyres qui ab aquilone means ortũ trahit ex ingenti palude: q̃ ſcythicã terrã a nebride ſeparat. Ad oſtiũ huius incolũt græci: qui tyritæ vocãtur. Tertiũ flumẽ eſt hyppanis ex ſcythia veniens: & ex magna palude profluẽs circũ quã paſcũtur equi ſilueſtres cãdidi: rectęq; vocatur hæc palus mr̃ hyppanis. Ex hac igr̃ ortus hyppanis fluit ſe re quinq; dierũ nauigatione anguſtus & adhuc dulcis: ſed mox quattuor a mari dierũ nauigatiõe ſane q̃ amarus pp amarũ: qui in eũ influit fontẽ adeo inquã amarũ: & cũ ſit exigua magnitudine: tñ inficiat hypani flumẽ in paucis magnũ. Eſt ãt hic fons in finibus regionis ſcytharũ aratorũ: & alizonũ eodẽ nõie quo loc⁹ vñ emanat. Scythica lingua exãpæus. i. ſacræ viæ apđ alizonas cõtrahũt terminos ſuos tyres & hyppanis: mox deinde in diuerſum abeũtes mediã intercapedinẽ laxãt. Quart⁹ fluui⁹ eſt boryſthenes ſcđm iſtrũ omniũ maxim⁹: & noſtra ſentẽtia nõ mõ ſcythicoq; fluuioq; lõge vberrimus: ſed ẽt cæteris vberior: ꝓter ægyptũ nilũ: cũ quo nõ licet alium cõparare. Cæterorum vberrimus eſt boryſthenes: paſcua ꝓbens amœniſſima: & adeõ modatiſſima pecoribus: necnõ optimorum ac ſingularium adfatim piſcium: idem ad potandum ſuauiſſimus liquidus inter

Scius. Angrus. Bongrus. Ombrici. Carnis. Alpis.

Iſter. Iſter ſemper par.

Cyres. Tyritæ. Hyppanis. Hyppanis dulcis. Hyppanis amarus cur. Hyppanis mater. Equi ſilueſtres cãdidi. Alizones. Exampæus. Boryſthenes Iſtro tñ Rhodan⁹ a Varrone cũ de europa differeret cõparat⁹ eſt, qđ Aul. gel. in. 10. li. cap. 7. adpro hare videtur

turbidos fluēs iuxta quē ſementis optima fit & herba nō ſatiua etiā altiſſima. In cuius quoq; oſtio ingens vis ſalis ſua ſpōte cōcreſcit. Præbet idē ingentia cete ad ſalſurā ſpinis carentia q̄ an taceos adpellāt. Alia p̄terea p̄ſtat admiratione digna. Quadraginta dierū nauigatiōe vſq; ad locū noie gerrū cognoſcitur ab aquilone fluere. Supiora per q̄ fluit nemo hominū eloqui poteſt Adparet tñ fluere p ſolitudinē ad ſcytharū agricolantiū plagā. Nā hi ſcythæ decē dierū nauigatione adcolūt hoc flumē. Cuius tātū ac nili fontes nec ipſe poſſum nec vllū græcorū reor poſſe dicere. Idē cū ad mare adueniat hypanis: cū eo miſcetur eodē in loco mare irrūpēs. Qđ inter hos amnes in cōfluētē tēdētes intercapedinis eſt Hyppoleo p̄mōtoriū vocitatur: vbi delubrū cereris extructū eſt. Vltra qđ delubrū ſub hypani incolūt borysthenitæ. Hactenus q̄ ab lus fluuiis. Poſt hos alius qui quintus ē nomine Panticapes: & ipſe ab aquilone fluens atq; e palude. Inter quē & borysthenē incolūt ſcythæ agricolatores: idē in Hyleā ingreditur. qua trāſmiſſa borysthenī immiſcetur. ſextus eſt Hypacaris qui e palude manās medioſq; ſcythas pecuarios influens in mare voluit iuxta carcinitim opidū ad dexterā coerentēs: hyleā & curſum: q dē Achillis. Septimus eſt gerrus nomē a loco optinēs: q e borysthene dirimit circa ea loca: apud q̄ borysthenes cognoſcit: cui loco nomē eſt gerro diſterminatq; regionē ſcytharū pecuariorū: ac regionē: & dū in mare fluit: in hypacarim dilabit. Octauus eſt tanais q ſupius e vaſta palude p̄fluēs in aliā vaſtiorē diffundit nomine Meotim. q̄ diſcludit regios ſcythas a ſarmatis. In hūc Tanaim alius influnt noie Hyrgis. Ita ſcythæ celeberrimis annibus munuti ſunt. Gramē qđ in ſcythia germinat (omnū q̄ nos nouim⁹ germinū) aridiſſimū eſt: qđ ita ſe hī diſſectis pecoribus licet diſcernere. Et ea quidē q̄ maxima ſunt ita apud eos abūdāt. Cætera āt vulgaria ſunt. atq; hunc in modū rex ſunt eis inſtitutæ. deorū hos ſolos p̄piciātur. Veſtā ante oēs. Deinde Iouē ac Tellurē exiſtimātes: tellurē Iouis cōiugem eſſe. Poſt hos Apollinē & cæleſtē Venerem & Martem & Herculem. hos cūcti ſcythæ deos arbitrātur. Sed qui regi ſcythæ vocantur: etiam Neptuno ſacrificant. adpellantes Veſtam lingua ſua labiti: Iouem Papæum mea ſentētia rectiſſime. Tellurem Apiam: Apollinē Oetoſyrū: cæleſtem Venerem Arginipaſam. Neptunnū Thagimaſam. Simulacra & aras & delubra faciendā non putant præterq̄ Marti: idem ſacrificium prorſus apud omnia templa fieri eodē modo eſt inſtitutū: qui talis eſt.

Victima ipſa primoribus implicita pedibus ſiſtitur. Cuius a tergo ſtans imolator amota in primis infula pecudē ferit: eaq; cōcidente deū inuocat: cui illā mactat: deinde circūdat laqueum collo: tū iniecto baculo circūducit: hoſtiāq; ſtrangulat nō incē ſo igni: nō votis nūcupatis: nō ſumptis libamentis. Sed vbi pecudē ſtrāgulauit: eiq; pellē detraxit: ad coctura ſe cōuertit. Verū cū ſcythica regio lignorū ſit admodū inops: hoc ab illis ad carnē coquendā excogitatū eſt. Vbi victimā pelle denudarunt denudant quoq; oſſa carnibus: dehinc illas in lebetes eius gentis leſbiis crateribus aduimiles (niſi q; ſunt multo capaciores) inuiciunt. Subiectis atq; ſuccēſis oſſibus hoſtiarū coquūt. Si autem nō adfuerit lebes oēs carnes hoſtiarū in aluos illarū & cū aqua cōmiſcent atq; oſſa ſuccendūt: quibus pulcherrime ardētibus & aluis facile capientibus carnes oſſibus ſeparatas: ita fit vt bos ſeipſe coquat: & itē cętera pecora imolata per ſemetipſa quodq; elixū ſit. Coctis carnibus is qui imolauit earum atq; in teſtinorum libamenta ante ſe porricit. Immolant autē cum alia pecora: tū præcipue equos. Et alius quidē diis hunc in modum & alias pecudes imolant. Marti vero ſic priſco ritu apud quoſq; tale extruitur templū. Sarmentorū faſces adgeruntur triū in lōgum latūq; ſtadiorū minoris tamen ſublimitatis: deſuper quadrata planicies efficitur. Tria latera prærupta ſunt. quartū a cliue: per quod aſcendatur: Eo quot annis cōparant centū quinquaginta plauſtra ſarmentorū. Nam ſemper ꝓpter cæli tēpeſtatē illa marceſcunt. Sub hoc adgeſtu ferreus Acinacis qui ſingulis vetuſtus eſt ſtatuitur. Idq; eſt martis ſimulacrum: cui annuas hoſtias offerūt cum aliorū pecorū tum equorū: & plus huic Acinaci q̄ cæteris diis. Ex captiuis centeſimū quēq; immolant nō eodē quo pecora modo: ſed diuerſo. Nā vbi eorū capitibus vinum libauerunt: ipſos ad quoddā vas mactant. Dehinc eiſdē in congeriē ſarmentorū ſublatis. Acinacē cruore perfundunt. Hæc quidē ſupra conferunt. Inferius autem ad templū illa faciunt. Virorū interēptorum omnes humeros dextros præcidunt quosvna cū manibus in aerē iaciunt: quocūq; deciderit manus ibi iacet: & ſeorſum mortuus. Cæteris deinde ſolēnibus cōfectis abeūt. Et ſacrificia quidē hæc ab eis ſunt inſtituta. Sues ꝓ nihilo putāt quos nec alere omnino in ſua regione volūt. Quæ vero ab bellum adtinent: hunc in modum ſunt ab eis cōparata. Quem primum virum ceperit vir ſcytha eius ſanguinem potat quoſcunq; in prælio interemerit eorum capita regi offert. Nā

Victimarum ritus.

Scythia lignoꝝ inops.

Martis tēplū ex ſarmētis.

Acinacis Martis ſimulacrum.

Sues nō alūt Scytharum mos i hoſtes.

caput

capite adlato fit prædæ quanecũq; ceperit particeps: alioqui ex pers. Caput hoc modo præcidit: in orbem illud amputat circa aures verticeq; sumpro excutit, deinde pellẽ detrahit: & vbi ficut bouis coriũ manibus molliuit: tanq; mãtile possidet: eaq; & habenis equi sui adpensa gloriatur: qualia mãtilia vt quisq; plurima habeat: ita vir iudicatur præstãtissimus. Sunt quoq; multi qui coria hæc humana tãq; brutoq; cõsuant: quibus pro amictus lis induantur. Multi etiã cæsoq; hostiũ manus dextras cũ vnguibus excoriant: eiusq; opercula pharetrarũ integunt. Est autẽ inter omnia coria humanũ fere & crassum maxime & candore splendidũ. Multi totos hoies excoriatos & super ligna extentos supra equos circũferunt. Hæc ab illis in mores sunt recepta Non tamen de omniũ sed de inimicissimorũ capitibus hoc faciunt: vt illud quisq; infra supercilia reclinum prorsus excuteret: & crudo tantũ bouis corio si pauper sit. Sin diues nõ modo exterius inducat bouino corio verũ etiã interius inauret: & sic vteroq; pro poculo vtatur. Idem agũt de familiaribus si inter eos exciterint discordiæ dũ apud regẽ victoria sint potiti. hæc capita hospitibus q ad eos venĩt virt alicuius existimationis exhibent: referũtq; illos cũ essent domestici & ad pugnã lacessissent ab ipsis esse superatos. Id strenuitatis loco ponẽtes semel quot annis singuli regionũ principes miscent vinũ crateri: de quo scythæ omnes hostiũ homicidę bibũt nemo gustat qui nihil p̃clari operis ediderit: sed sine honore seorsum sedet: q̃ res apud eos maximæ est ignominiæ: Qui vero cõplures cædes fecerunt: hi duobus pariter quos habẽt calicibus potant. Apud eosdem permulti sunt vaticinatores: qui cũ pluribus virgis saliginis diuinant. Ad hunc modũ grandes virgarũ fasces cũ attulerunt humi positos dissoluunt ac seperatim ponentes illarũ singulas vaticinãtur: Ad hæc dicẽdo viceuersa virgas præhendunt: & rursus sigillatim cõponunt. Hæc est illis tradita a maioribus diuinatio: Sed enaries qui sunt androgini aiũt sibi a Venere traditã diuinationẽ tiliæ fronde vaticinãtes. Tiliã vbi quatrifariã sciderit digitis suis eam implicãdo ac reuoluendo tractat atq; hunc in modũ vaticinãtur. Hoq; tres maxime p̃batos adcersit res quoties ægrotat. Cui isti fere semper dicũt hũc aut illũ ciuẽ. Nominãt autẽ hominẽ de quo loquũtur peieraſſe iurantem per regiũ soliũ. Est aũt scythis mos plerũq; iurãdi per regiũ soliũ cũ maximũ volunt interponere iusiurandũ, ptinusq; his quę dixerint peieraſſe adductus coarguitur sciẽtiq; diuinã-

Hoium coria

Manus dextras

coria humana

Homicidæ familiariũ sedisiosorũ habẽtur strẽnui

Hostiũ homicidæ in magno honore.

Vaticinatores cũ saliginis virgis diuinant.

Enaries.

Androgyni.

Scythariũ ius iurandum.

tilia

iuramentum p regni solum

di tanq̃ cõpertus falso deieraſſe per regiũ ſoliũ & ob id regẽ ægrotare. Si ille ficias ſe negat peieraſſe: atq; rẽ grauiter ferit: rex duplũ vaticinoꝝ adcerſit. Qui inſpecta diuinandi rõne ſi & ipſi hoſtem periurii cõuicerint: ſine mora caput excidũt: eiuſq; facultates inter ſe partiũtur primi vaticini. Sin vero illi q ſuperuenerunt vaticini homines abſoluerint: Alii: atq; alii pſto ſunt: quorum ſi plures abſoluerint. decernitur primis illis vaticinis eſſe perundũ: eoſq; hunc in modũ necat. Plauſtrũ cõcameratũ vbi ſarmentis referſerunt: bobuſq; iunxerũt: vaticinos pedibus implicatis & manibus poſt tergũ reiunctis atq; ore obſtructo extẽdunt in mediũ ſarmentoꝝ: incenſiſq; ſarmentis territando agitant boues. Quorũ boum multi cum vaticinis cõcremãtur: Multi ambuſti vtiq; cremato plauſtri temone aufugiunt: Hoc quem dixi modo vaticinos cõburunt etiã ob alias cauſas: adpellantq; pſeudomãtias: ideſt falſos vaticinos Sed quos morte rex adfecit: eorũ neq; liberos quidẽ relinquit: ſed vniuerſos mares interficit: Fœminis nihil læſis. fœdera cũ quibuſcunq; ineunt ſcythæ. hoc modo ineunt. Infuſo in grandem calicẽ fictilem vino cõmiſcent eoꝝ ſanguinẽ qui feriunt fœdus percutientes cultello aut incidentes gladio aliquantulũ corporis. Deinde in calice tingunt Acinacem: ſagittas: ſecurim: iaculũ: Hæc vbi fecerunt ſeſe multis verbis deuouent: poſtea vinũ epotant nõ modo ij qui fœdus fecerunt: ſed etiã comites hi qui ſunt maximæ dignitatis. Regũ ſepulchra apud getros ſunt vbi boryſthenes iam nauigabilis eſt. Ibi cum rex eorum deceſſit: in gentem ſcrobem effodiunt forma quadrata. Hoc vbi prepararunt: adcipiũt mortuum corpore incæratoaluo euulſa atq; expurgata: q̃ ſilere contuſo & thymiamate apiiq; ſemine & aniſi cum expleuerunt reſuunt rurſus impoſitumq; plauſtro cadauer ad aliam gentem ferunt: quod qui excipiunt eadem agunt. quæ regii ſcythæ: aurem decidunt: crinem circuntondent: brachia circuncidunt: frontem naſumq; conſauciant: ſiniſtrã manũ ſagittis trauiciũt. Poſt modũ regis cadauer carpẽto ferũt ad aliã gẽtẽ: cui ſpitãt q̃ ipſos comitãt ad eos vñ primũ venerãt Vbi iã mortuũ circũferentes luſtrauerũt ſingulas gẽtes qbus iperauit apud eos deponũt q i extremis habitãt & in ſepulchris: quẽ poſtquã ſuperatum in loculo viderunt: haſtis atq; hunc defixis deſuper ligna diſponunt: deinde pallio contegunt. In reliqua loculi ſpacioſitate aliqua eius pellacum ſtrangulatam ſepeliunt: & eum qui vina miſcebat & coquum & equi agaſonẽ: & miniſtrũ: & q eras

Vaticinorũ falſorũ puniẽdoꝝ modus.

Pſeudomantiæ falſi vaticini.

Scytharũ fœdera.

Regum ſepulchra.

Luſtratio regis cadauer. circũferentiũ

Scytharum regis ſepulchra.

a nunciis necnō equos & aliarum rerum omniū primitias: quin etiam phialas aureas. Nā argenteū aut æreum nihil in vſu bñt. His actis humū certatim atq; auide iniiciunt cupientes tumulū q̄ maximū efficere. Circūacto anno rurſus hoc agunt: e famulis regis intimos ſumūt. Sunt autē famuli regum ingenui ſcythæ & quos ipſe rex iuſſerit. Nā nullus venalitius ei miniſtrat. Hos miniſtrorum quinquaginta cum ſtrangulauerunt ac totidē præſtantiſſimos equos eductis inteſtinis expurgatus paleis implet ac cōſumit. Et vbi dimidium fornicis ſuper duo ligna reſupinatum ſtatuerint: alterūq; dimidium ſuper altera duo ligna: & item alia multa huiuſcemodi defixerint tum ſuper ea equos imponunt craſſis tignis in lōgum ad ceruicem vſq; traiectos. Ita vt priores fornices ſuſtineant armos equorum poſteriores vero iuxta fœmora ſuſcipiant vteros vtriſq; eruribus ſuperne pēdentibus. Equos infrenant eorūq; habenas ad palos extentas adligant. Dehinc ſuper eorum ſingulos ſtatuunt ſingulos quinquaginta iuuenū ſtrangulatorum hunc in modū. Vnicuiq; eorū rectum ſtipitem per ſpinam ad ceruicem vſq; tranſfigunt: quod inferius ſtipitis extat vltimū infigūt tigno illi quo equus trāſiectus eſt. His equitibus ſepulchro circūpoſitis abeunt. Hūc in modum reges ſepeliunt. Alios autem ſcythas cum deceſſerunt proximi quippe in paluſtris collocatos ad amicos circūferunt. Eos ſinguli amicorum excipientes epulum cadauer comitantibus præbent tam propinquis q̄ cæteris ad hūc modum quadraginta diebus priuati homines circūaguntur: dehinc humātur tali tamen ratione prius purgati. Vbi caput exinaniuerunt abluerunt q̄: circa corpus ita agunt tria ligna ſtatuūt mutuo inclinata. circa hæc p̄tendunt lanea pilea q̄ maxime poſſunt cōſtipantes & in ſcapham in medio lignorum pileorūq; poſitam lapides coniiciūt ex igne perſpicuos. Naſcitur autem apud eos cannabis lino ſimillima præterq̄ craſſitudine ac magnitudine. Sed q̄ noſtra eſt multo p̄ſtantior vel ſua ſponte naſcēs vel ſata: ex qua thraces veſtimenta cōficiunt lineis ſimillima: quæ niſi quis admodū terat linea ſint an cannabacea nō queat dignoſcere: & qui nō viderit cannabem: extimet lineum eſſe veſtimentum. Huius cannabis ſumptū ſemen ſcythæ ſub pileis occulūt ſupra lapides igni perſpicuos. Vnde fit thymiama tantum reddens vaporē quantū apud græcos nullum thuribulum reddit. Hoc odor ſtupentes ſcythæ eiulant: quod apud ipſos loco lauacri eſt. Neq; enim lauant omnino corpus. Sed vxores eorum

infundentes aquã corpora ad lapidem aliquem ſcabrũ cõterũt cypreſſo & cedro & thuris ligno. Deinde perfrictum corpus cũ intumuerit: illud faciẽque medicamentis oblinũt. Ideas ſimul bene olentes facit. Simul poſtero die medicamẽtis amotis mũdas ac ſplendidas. Externis hi ritibus vti magnopere cauẽt ne mutuo quidem inter ſe: ſed græcorum præcipue vtiq; poſteaq; depræhenderunt Anacharſim & deinde iterum Scylem: Siquidem: Anacharſis cum multum orbis terrarum cõtẽplatus eſſet: & multum in ſapientia profeciſſet: eam ad mores ſcytharũ pertulit. Is dũ in helleſpontum nauigans tenuiſſet cyzicum: nouit matri deorum (Offendit enim cyzicenos) eius diem feſtũ magnifico ſane adparatu celebrãtes ſi ſaluus ſoſpeſq; domũ reuertiſſet ſacrificaturum ſe eodem ritu quo cyzicenos ſacrificantes vidiſſet: & peruigilium noctis inſtituturũ. cũ abiiſſet in ſcythiã venit ad locũ qui dicitur hylea iuxta Achillis curſum ſita vbiq; omnifariis omnibus referta. In hanc abſtrudens ſe Anacharſis omnem feſti cerimoniam deæ perſoluit tympanum tenẽs exutiſq; ſimulacris. Hæc eum agentẽ quidã ſcytha animaduertẽs indicũ detulit. Sauleo regi. Rex cum & ipſe contuliſſet ſe eo: & Anacharſim ea facientẽ inſpexiſſet excuſſa ſagitta necauit. Et nũc ſiquis de Anacharſi interrogat: ſcythæ negãt ſe nouiſſe hominẽ ob id qđ in græciã peregrinatus eſt: extremoſq; ſit mores ſectatus: licet (vt ego adcepi) tutor fuerit Tymnis filii Spargapithis: patruuſq; Idanthyrſi ſcytharũ regis filius Gnuri nepos Lyci ꝓnepos Spargapithis. Itaq; ſi ex hac familia extitit Anacharſis: conſtat eũ a patruele fuiſſe interẽptũ Idanthyrſus enim fuit filius Saulei. Sauleus autẽ fuit qui Anacharſim interemit. Quãq; & aliud quiddam pellopõnenſes audiui referentes Anacharſim ab rege ſcytharũ miſſum græciæ factũ eſſe diſcipulũ: & cũ rurſus rediſſet: dixiſſe ad eũ qui ſe miſerat cũctos græcos eẽ in omni ſapiẽtia occupatos lacedæmoniis exceptis: qui ſoli ratione haberẽt dãdi & adcipiẽdi prudenter. Verũ hæc narratio aliter ab ipſis græcis deluſa eſt. Hic igitur vir (quẽadmodũ antea dictũ eſt) mortẽ oppetiit & ipſe quidẽ ita egit ꝓpter externos ritus: & græcoꝝ cõſuetudinẽ. Multis aũt ſane annis poſtea interiectis ita paſſus eſt Scyles Aripithis filius. Etenim Aripithes ſcythaꝝ rex cũ alios multos filios: tũ Scylẽ ſuſtulit ex vxore Iſtrina haud quaq; indigena: quæ filiũ græcã linguã litteraſq; edocuit. Interiecto deinde tempore Aripithe per dolũ occiſo a Spargapithe Agathyrſorũ rege. Scyles regnũ ſuſcepit & vxorẽ

Anacharſis.
Scyles.

Cyzicus.
Cyziceni

Hylea.
Achillis curſus.

Sauleus rex.
Anacharſis cædes.

Tymnis
Spargapithis
Idãthyrſus.

Græci in omni ſapientia occupati.
Lacedæmonii dandi & adcipiendi prudẽter ratione habẽt.
Scyles.
Aripithes.
Iſtrina.

Opœa. Orirchus.

patris nomine Opœam. Erat autẽ Opœa hęc ciuis: ex qua erat Aripithę filius Orirchus: Scili regnũ ſcytharum optinenti: ſcythicus tamen viuendi mos nihil prorſus cordi erat: ſed græcus in quo fuerat imbutus a puero. Ideoq; multo magis ad hũc exercendum ſe conuertebat. Vtiq; cum ad vrbem boryſthenitarũ ſcythicum ducebat exercitũ Boryſthenitæ autem ſe a mileſiis

Boryſthenitæ.

aiunt eſſe oriundos. Ad hos quoties Scyles veniebat relicto in ſuburbanis exercitu ipſe muros ingreſſus portas obſerabat de

Scyles græco ſacrificãs more.

poſita ſcythica ſtola græcum ſumebat veſtimentum: & eo indutus per forum ſpatiabatur. nullo neq; ſatellitũ neq; populi comitatu adpoſitis qui portas cuſtodirent: ne quis ſcytharum cerneret eũ geſtãtem huiuſmodi ſtolam: & cum cæteris græcorũ inſtitutis vtebatur tum in faciẽdis deorũ ſacris. Et cũ ibi tempus menſtruum aut amplius triuerat: abſedebat induta ſibi ſcythica ſtola. Idque ſæpenumero faciebat extructis ſibi ædibus illic: & vxore illinc adcepta. ſed cum foret ei male euenturũ ex hac occaſione male euenit. Adfectanti ei Dionyſiũ bacchanalem initiari ac hoſtiam initiationis iamiã ſumpturo in manibus oblatum eſt ingens oſtentum. Erat ei in vrbe boryſthenitarũ circũ ædes ſuas: quarũ pauloante habui mentionem magnas atque magnificas e lapide candido ſpynges & grypes ſtantes. In has ædes deus fulmen iaculatus eſt: totæq; deflagrauerunt. Scyles nihilominus initiationẽ peragit. Enimuero ſcythæ græcis probro dant bacchanãdi cõſuetudinẽ negantes eſſe credibile deũ inueniſſe quo homines ad dementiã adigãtur: poſteaq; bacchanalibus ſacris iniciatus eſt Scyles: quidã boryſthenitarũ ſcythis indiciũ detulit inquiẽs. Vos quidẽ ſcythæ nos irridetis q; bacchanalia agamus: quodq; nos deus occupet. At nunc deniq; hic veſtrum quoq; regem occupauit. Nã bacchanalia exercet adeo in dementiam actus. Quod ſi mihi non habetis fidem: ſequimini me rem vobis oſtenſurũ. Primores ſcytharum hominẽ ſecuti ſunt: quos boryſthenita ille deductos clanculũ in turri collocauit. Vbi adfuit Scyles cũ Thyaſo. ideſt cum choro illo bacchabũdus. ſcythæ eo cõſpecto rem ingẽtis calamitatis eſſe duxerunt: digreſſiq; ea quæ viderant omni exercitui indicarunt. Poſt hæc vbi ad lares ſuos redit Scyles defecerũt ab eo ſcythę delecto fratre eius Octamaſade ex filia Teris genito: Scyles cognito quid de ſe fieret: & quã ob cauſam profugit in thraciam. Id cũ audiſſet Octamaſades cũ exercitu aduerſ' thraciã cõtẽdit. cui ad iſtrũ progreſſo thraces occurrerũt: & dũ conflictari

Scyli bacchabũdo ingens portentũ cõtigit.

Spynges Grypes

Bacchanalia

Scythæ a ſcyle deficiunt.

Octamaſades.

erant. Sitalces ad Octamasadē misit caduceatorē cū his mandatis. Quid opus est inter nos tētare fortunā. Tu quidē sororis meæ es filius: sed habes germanū meū quē si mihi reddideris: ego vicissim tradā Scylē tibi. Ita neq; tu: neq; ego periclitabor exercitu. Erat aūt apud Octamasadē frater Sitalcis ab eo profugus. Hāc a Sitalce oblatā cōditionē Octamasades adcepit: redditoq; Sitalci fratre eodēq; auūculo suo Scylē recepit fratrē Et Sitalces quidē recepto fratre reduxit exercitū: Octamasades aūt eodem die caput Scyli dempsit. Adeo sua instituta scythæ obseruāt: & his q̄ externos ritus adciscūt tales irrogāt pœnas. Multitudinē scytharū nō potui exacte indagare cū de eius numero varia referētes audiā: & permultos illos: & rursus paucos esse vtiq; scythas. Quātū aūt sub aspectū meū venit: est inter Borysthenē: & Hypanim flumina locus nōie: Exampeos cuius etiā aliquāto antea habuimus mētionē: cū dicebā fontē eo esse aquæ amaræ hypanim in quē fluit impotabilē reddētis. Hoc i loco iacet ahenū, sexties tantū q̄ crater qui est in ostio pōti a pausania Cleōbroti filio dicatus: qđ si quis nō inspexit hūc ei in modū declarabo. Sexcentarum est amphorarum facile capax crassitudine digitorū sex id aiunt indigenæ ex aculeis sagittarū esse factū. Regem enim suū nomine Arantem cū numerum scytharū inire vellet iussisse singulos scythas conferre singulos sagittarum aculeos: propositā morte ei qui nō ferret. Ita magnam vim collatam esse aculeorū: & ex his aliquod cōfectū opus placuisse ei pro monumento relinquere: atq; inde feciſſe id ahenum: & in hoc Exampeo dedicasse. Hoc de multitudine scytharum audiebā. Hæc regio miracula nulla habet p̄ter flumina cū multo maxima: tum numero plurima. Si quid tamē præter flumina & magnitudinē campi exhibetur admiratione dignū. Id dicetur Vestigium Herculis ostendunt petræ impressum vestigio simile bicubitali magnitudine iuxta fluuiū tyrem. Et hoc ita se habet. Redeo ad eam quam ab initio instituebam orationem: Dario aduersus scythas exercitum comparanti: dimissis nūciis ad imperandum aliis vt peditatum: alius vt classem præstarent: alius vt Bosphorū thracium iungerent: Artabanus Hystaspis filius Darii frater nolebat illū vllo pacto scythis inferre bellū cōmemorans scytharum inopiam vtiha suadens cū tamen non persuaderet illi destitit a cōsuadēdo. Darius vbi omnia ei in expedito fuere copias eduxit ex vrbe susis. Ibi eum Oebazus quidam persa: qui tres filii erant omnes in militiam

Sitalces.

Scylis mors.

Scythę suorū institutorum obseruādissimi.

Exāpeus mentoratur a solino in. 24. cap.

Ahenum capax.

Pausanias.

Arantes.

Artabanus.

Oebazus.

euntes obſecrabat vt vnum ſibi ex illis relinqueret. Cui Darius tanq̃ amico & modeſta obſecranti: reſpõdit ſe oẽs eius liberos relicturũ. Eo reſponſo Oebazus magnopere lætabatur ſperans liberos ſuos millionẽ habere militiæ. At ille præpolitos filiis Oebazi iuſſit vt omnes eos interimerent. ita filii Oebazi obtrũcati illic ſunt relicti. Darius ſuſis mouens peruenit ad boſphorum calchedonis vbi pons iungebatur. Illic conſenſa naui trãſmiſit in inſulas nomine cyaneas quas græci prius errabundas fuiſſe aiunt. Ibi ſedens in tẽplo ſubiiciebat oculis pontũ rẽ ſpectaculo dignam. Nã inter omnia maria eſt maxime admirabile. Cuius longitudo eſt vndecim miliũ ac centũ ſtadiorũ: latitudo qua latiſſimũ eſt triũ milium ducẽtorum. Huius pelagios latitudinis eſt quatuor ſtadiorũ lõgitudo oris. quod ẽ collũ. quæ boſphorus dicitur vbi pons connectebatur circiter cẽtũ viginti ſtadia ad propontidẽ vſq; pertingens. Propontis autẽ quingentorum ſtadiorũ eſt mille & quadringentorũ longitudinis influens in helleſpontum. Ipſe helleſpontus vbi anguſtiſſimus ſtadius ſeptẽ quadragintis: longus intrans pelagi vaſtitatem: quod ægæum vocatur. Hæc autem ita dimẽſa ſunt. Nauis fere meat omnino ſeptuaginta milia paſſuũ longo die. nocte vero ſexaginta. Itaq; a faucibus põti ad phaſim hoc eſt enim põti lõgiſſimũ nouẽ dierũ eſt nauigatio: & octo noctium: quæ fiunt mille centum ac decem milia paſſuũ: hoc eſt ſtadiorũ vndecim milia aç centũ. E ſcythica autẽ ad Theſmycirũ quæ eſt ſuper fluuium thermodontẽ. Hic nãq; põti latiſſimũ eſt triũ dierũ duarumq; noctiũ eſt nauigatio quæ fiunt paſſuũ trecenta ac tria milia. ſtadiorũ vero tria milia & trecenta. Hunc igitur in modũ põtus ac boſphorus & helleſpontus a me dimẽſa ſunt: & ſecundũ ea quę dixi ſitũ habent. Quin etiã pontus huic paludẽ habet influentem in ſe non multo q̃ ipſe eſt minorem: quæ mæotis appellatur: & mater ponti. Darius vbi pontem contemplatus eſt renauigauit ad pontem cuius architectus extitit Mandrocles ſamius. Contemplatus item boſphorum duos ſuper eum Cippos erexit e candido lapide litteris inciſis: vnũ quidem aſſyriis: alterum vero græcis omnes gentes quas ſecum ducebat. Ducebat autem omnes gentes quibus imperabat: continentibus numero ſeptingenta milia hominum cum equitatu præter claſſem: quæ conſtabat e nauibus ſexcentis. his poſtea cippis byzantii in vrbẽ ſuam tranſlatis vſi ſunt ad aram Dianæ erectę præter vnũ lapidẽ qui iuxta Bacchi delubrũ eadẽ vrbe relictus

Cyaneæ. Põti amplitudo.

Boſphorus. Propõtis.

Helleſpont⁹.

Ægæum.

Phaſis.

Mæotis.

Mandrocles

eſt lris aſſyriis oplet⁹. Boſphori loc⁹ quē rex Dari⁹ pōte cōmiſit: eō ectanti mihi videtur medius inter byzantiū & tēplū: qđ ſupra fauces eſt. poſt hæc darius ponte ſublicio delectatus: auctorem eius mandroclē ſamiū donauit decuplo. Ex cuius primitiis Mandrocles pictis animalibus cōmiſſionē boſphori & regem dariū medico ſolio ſedentē: ac ſuas copias traducētem effinxit: eāq; pictura tēplo iunonis dedicauit cū hac iſcriptiōe Mandrocles

Qui rate piſcoſum cōiunxit boſphoron implens
Darei regis vota iubentis opus.
Iunoni Mandrocles hæc monumenta dicauit.
Eſſet honor ſamiis: vnde corona ſibi.

Hæc igitur monumenta extiterunt eius qui pontē compegit: quem vbi remuneratus eſt darius. trāſmiſit in europā iuſſis ionibus nauigare in pontū vſq; ad iſtrū. Atq; vbi eo peruenissent ſe illic pōtolari fluuium ponte iungētes. Ducebant enim claſſem iones & æoles & helleſpontii. Hi præteruecti cyaneas recta ad iſtrū nauigarunt ſubuectiq; duorū dierum itinere a mari ad fauces fluminis. vbi in diuerſa ſcinditur. Illud ponte iungunt. Darius tranſmiſſo per ratē boſphoro faciebat per thraciam iter: & cum ad fontes teari amnis peruentū eſt triduo hic habuit ſtatiua. Tearus fertur ab adcolis omnium amniū eſſe optimus cum ad alios morbos: tū ad ſcabiem curādā vel hominum vel equorum. Eius fontes dudequadraginta ſunt ex eadē petra manantes partim frigidi. partim calidi. Ad hos tantūdem viæ eſt a ionis tēplo eius vrbis: quæ iuxta perinthum eſt: & Apolloniæ: quæ eſt in ponto auxino duorū dierum vtraq; Fluit autem tearus hic in flumen Contadeſtum Contadeſtus in Agrianē. Agrianes in Hebrum: hebrus in mare iuxta vrbem aenum. Ad hunc igitur amnem cū peruenisſet Darius. Caſtraq; poſuiſſet oblectatus amne cippum erexit his litteris inſcriptum. Teari amnis capita optimam aquā atq; pulcherrimā cunctorum amniū continent: & ad ea peruenit exercitum ducens aduerſus ſcythas vir optimus atq; pulcherrimus cunctorum hominū Darius hiſtaſpis filius perſarum cunctæq; continētis Rex. Hęc ſunt illic inſcripta. Darius hinc mouens venit ad aliū amnem nomine aruſcum qui per odryſes fluit: quo vbi peruenit ita agendū ſibi putauit. Oſtenſo certo loco copiis ſuis iuſſit illic ſingulos quoſq; pertreuntes ponere ſingulos lapides. id cum omnis exercitus feciſſet grādes acerui lapidum adfecti ſunt: quibus relictis Dari⁹ illinc mouit. Sed priuſquam ad iſtrū peruenīret primos ſubegit

Tearus ſalutifer.

Perinthus.

Apolonia.

Cōtadeſtus.

Agrianes.

Hebrus.

Aenum op.

Aruſcus.

Salmideſus. Meſambria. Scyrmiadæ. Nipſæi.

Zalmoxis.

Beliezen.

Ex ſtrabonis in. 7. & diogenis laertii in primo lectione nõ zalmoſis ſed zamolſis legendum eſt.

Thracũ ſagittæ in cælum.

Pythagoras.

Aliena ab herodoti opinione habet ſẽ tẽtiã ſtrabo i ſeptimo qui zamolſi ab ægypto i patriã reuerſũ i regni ſocietatẽ ab rege acceptũ deinde ſacerdotẽ cõſtitutũ eẽ tradit ibi multa de getarum & thracũ moribus leges.

Cœs.

getas: qui immortales agunt: nã thraces qui ſalmideſum: quiq; ſupra apolloniã & meſambriã vrbẽ incolunt: & qui ſcyrmiadæ & nipſæi vocantur: ſine pugna ſeſe dario dediderunt. Getæ vero per imperitiã reſiſtentes in ſeruitutẽ redacti ſunt cũ ſint fortiſſimi thracum: atq; iuſtiſſimi: Immortalẽ autẽ agunt hoc modo: q; ſe mori nõ putant: ſed eũ qui defunctus eſt meare ad zalmoxin demonẽ: quẽ nõnulli eoꝝ opinãtur eundẽ eſſe beliczẽ. ad hunc mittũt aſſidue cũ naui quinq; remigũ nuncium quempiã ex ſe ipſis forte delectũ præcipiẽtes ea quibus ſemp indigent: eũq; ita mittũt. Quibus dã eorũ datur negociũ vt tria iacula teneant: aliiſue cõpræhenſis eius qui ad zalmoxin mittitur: manibus pedibuſq; hominẽ agitantes in ſublime iactent ad iacula. Qui ſi in p̃ſentiarũ extinguitur. propitiũ ſibi deũ arbitrantẽ ſin minus ipſum nuncũ inſimulãt adſeuerãtes malũ illũ eſſe virũ: Hoc inſimulato aliũ mittunt dãtes adhuc viuenti mandata hidẽ thraces dũ tonat fulgurãtq; in cælũ ſagittas excutiũt deo minitantes q; nullũ aliũ p̃ter ſuũ eſſe arbitrãtur. Verũ (vt ego a græcis adcepi) helleſpõtẽ & pontũ incolẽtibus zalmoxis hic homo fuit: famiq; ſeruitutẽ ſeruiuit pythagoræ Mneſarchi filio. Illinc nactus libertatẽ cũ multũ pecuniæ cõparaſſet i patriã rediit: q cũ aĩaduerteret thraces male viuentes: & inſcite ipſe eo doctus ionicũ viuẽdi genus & mores q; thracũ liberaliores: vt q cõuerſatus eſſet cũ græcis: cũq; pythagora nõ infirmiſſimo i ter græcos ſophiſta: domiciliũ extruxit: i qđ primos quoſq; populariũ in cõuiuiũ adcipiebat: & inter cõuiuandũ docebat: neq; ſe neq; ſuos conuiuas. neq; illos qui illic aſſidue gignentur interire ſed in eũ locum ire: vbi ſuperſtites omniũ bonorũ cõpotes eſſent. Dũ ea q̃ cõmemorata ſunt agit atq; dicit interi ſubterraneũ ædificiũ ſtruit. Quo prorſus abſoluto e thracũ cõſpectu ſe ſubducit deſcendẽs i illud ſubterraneũ ædificiũ. Vbi circiter trienniũ degit deſiderantibus eũ thracibus ac deflentibꝰ tanq̃ mortuũ. Quarto ãno ſe eiſdẽ in cõſpectum dedit: atq; ita credibilia ſunt effecta q̃ illis expoſuerat. Hæc zalmoxi aiunt feciſſe. Cuius ſubterraneo ædificio neq; valde credo ſed multos eũ antea pythagorã ãnis extitiſſe q ſiue quis ẽ dæmon getarũ indigena valeat. Getæ hoc ritu vtẽtes vbi ſunt a perſis ſubacti cæterũ ſunt exercitũ ſecuti. Darius vbi ad iſtrũ peruenit & vna pedeſtres copiæ cũctiq; flumen tranſmiſerunt: tunc vero iuſſit ionum poſtq̃ ratẽ ſoluiſſent ſequi ſe pedeſtri itinere cum nauticis copiis. Qui cum ratem ſoluturi eſſent: & imperata facturi. Cœs

Alexandri filius mytylineoꝝ ꝑfectus ita apud Dariũ verba fecit. Scisscitatus antea nũquid ei gratũ foret audire sententiã dicere volentis. Cũ aduersus eã terrã rex facias expeditionẽ inq̃ fertur nihil arari. nullas vrbes coli. finito nunc pontẽ hoc loci stare relictis ad eius tutelã custodib⁹ iis qui eum cõtegerunt: pquẽ siue ex sententia rẽ geremus scythis inuentis siue illos inuenire nequibimus tutus nobis sit redditus. Neqꝫ.n. vereor ne prælio cõmisso a scythis vertamur in fugã: sed potius eis non inuentis aliquid patiamur erratici. At enim credat me quispiã mea ipsius causa hæc dicere vt hic subsistã. Ego vero quod in tuam rẽ esse sentio rex id in medium profero. Ipse te sequivolo neqꝫ hic relinqui. Delectatus admodũ eo consilio Darius ita respondit. Hospes lesbie fac omnino cũ sospes domũ rediero prẽsto mihi vt te ob egregiũ consilium egregiis factis remunerẽ: Hæc locutus vbi sexaginta nodis lorum innodauit adcitis ad colloquium tyrãnis ionibus ita locutus est. Viri iones quã prius habuerã de ponte sententiã: eam missam facio. Vos sumpto loro hæc ita velim agatis. Quo ex tempore videritis me raptissime iter intendentem in scythas: ex eo tempore incipientes soluite singulis diebus singulos nodos: Intra quod tempus nisi adfuero: sed dies nodorũ exierit: vela facite in patriã vestrã: interea quoniã consiliũ mutaui agite: custodiam ratis & omne studium illi & conseruandæ & tuendæ adhibẽtes: quod facientes maiorem in modũ mihi gratificabimini: Hęc locutus Darius promouet exercitum: Thracia tellus in mare intendens scythicæ prætenditur qua sinũ faciẽte scythica excipit: & illic ister mare subit ostio in ventũ eurũ cõuerso. Quod autẽ ab istro soli scythici secundũ mare est: Id metiẽdo indicare adgrediar. Ab istro hæc iam vetus scythia est ad meridiẽ versus astrũ proposita vsqꝫ ad vrbem carcinitidẽ: eiusdẽ deinceps quod ad mare fert montosæ regionis & in pontũ porrectũ incolit gens taurica cherõneso tenus nomine trechea. i. aspera. Hæc ad mare pertingit. qđ ad ventum subsolanũ vergit. Sunt autem finiũ scythicæ partes duæ ferentes ad maria: vna ad meridianũ: altera ad orientale: qđ admodũ atticæ regionis atqꝫ similiũ quẽadmodũ par tẽ scythiæ tauri incoluntvt si atticæ iugũ Suniacũ alia gẽs nõ athenięsis icoleret: qđ a tribu thoica vsqꝫ ad anaphlystã magis ꝑpõtũ porrigit promõtoriũ: Talis est vt parua cum magnis cõparem taurica regio. Qui autẽ non est hãc atticæ partem præterueh us: huic alio mõ planũfaciã. Vt si iapygiæ nõ iapygies:

Scythia vet⁹
Carcinitis.
Taurica gẽs.
Arachea.
Suniacũ iugũ
Thoica anaphlysta.

Sed alia gens imperans eã diuſa terra a bronduſio vſq; tarentum promontoriũ incoleret. Cũ hæc duo dico multa aliaſ milia dico: quibus taurica gens eſt cõparanda. A gente taurica de inceps ſcythæ ſupra tauros & orientale verſus mare incolunt: q̃ Bolphori Cimmerii ſunt ad veſperã vergentia: & quę paludis mæotidos tanai tenus q̃ influit in huius paludis ſeceſſum. Itaq; ab iſtro iã q̃ ſupiora ſunt ferẽtia in mediterranea diſcludũt ſcythiã ab agathyrſis. deide a neuris. deinde ab androphagis: poſtremo a melanchlænis. Itaq; ſcythię veluti formæ q̃dratę duę partes: quæ ad mare pertingunt: altera ad mediterranea fert. altera maritima vſq; quaq; ſunt pares. Nã ab iſtro ad boryſthenẽ decem dierũ eſt iter. Tantundẽ a boryſthene ad mæotidem paludem. A mari mediterranea verſus vſq; mælãchlænos viginti dierum iter. Supputantur autẽ a me in ſingulos dies itineris duocena ſtadia. Ita tranſuerſa ſcythæ erunt quattuor miliũ ſtadiorũ recta quæ ad mediterranea ferunt totidem ſtadiorũ. Tantæ eſt hæc terra magnitudinis. Scythæ inter ſe collocuti cũ ſoli impares eſſent copiis Darii prælio repellendis nuncios ad finitimos miſere. Eorum reges vbi cõuenere conſultabant (vt fit) ingenti exercitu inuadente. Erant autẽ qui conuenerant reges tauroꝝ & agathyrſoꝝ & neuroꝝ & androphagoꝝ & melãchlęnoꝝ & gelonoꝝ & budinoꝝ & ſauromatarũ. E quibus tauri hi iuſmodi moribus vtuntur. Virgini naufragos immolant: & quoſcunq; græcos illuc delatos. Hoc modo poſtq̃ præces pegerunt hominis caput claua feriunt: truncũ eius quidam aiunt perturbari e rupe. Nã in rupe prærupta templũ eſt eoꝝ ſitũ: cruci adfigunt caput. Quidam de capite ſuſtigendo conſentiunt: ſed trũcum e præcipitio deiici negant: ſed humo contegi dicunt demonem cui immolant ipſi tauri aiunt eſſe Iphigeniam Agamẽnonis filiã. In hoſtes quos ceperint hoc agunt. amputatum qſq; caput hoſtis domũ reportat: fuſti ſuffixum admodũ ſublimẽ ſupra tecta ſtatuit: & plerũq; ſupra fumariũ. Ideo in ſublimi locantes q̃ dicant eos totius domus eſſe cuſtodes. Viuunt autẽ e rapto & ex bello. At agathyrſi exculti ſſimi viri ſunt: & aurum plerũq; geſtantes in cõmune cum mulieribus coeunt: vt inter ſe germani ſint ac domeſtici omnes: nihil neq; liuorib⁹: neq; odii mutuo exercentes. Cætera ad thraciũ cõſuetudinem adcedentes. Neuri ſcythicis vtuntur moribus qui vna ante Darii expeditionẽ æſtate coacti fuerant ſolũ vertere propter ſerpentes. nam ſerpentũ cũ magna vis ex ipſorũ ſolo eſt edita: tum maior

ſuperne e locis deſertis ingruerat: quibus vſq; adeo infeſtati: vt relicto ſuo ſolo cũ budinis habitauerint. Idẽ periculũ faciunt ſe homines eſſe maleficos: q; dicũtur a ſcythis & ab iis qui in ſcythia incolunt græcis ſemel quotãnis ſinguli ad aliquot dies effici lupi: & rurſus in priſtinũ habitũ redire: qđ tamẽ dicẽtes mihi nõ perſuadẽt. Nihilo minus ipſi tñ aiũt ita eſſe ac deierãt: Androphagi agreſtiſſimos oium hoium mores habẽt: nõ iudiciis nõ legibus vtẽtes pecuariã exercẽtes: veſtẽ ſcythicæ ſimilẽ geſtantes: propriã linguam habẽtes. Melanchleni oẽs indumẽta nigra gerunt: vnde & cognomentũ habent. Qui ſoli ex his humana carne veſcũtur: inſtitutis ſcythicis vtẽtes. Budini ingens natio atq; numeroſa vehemẽter ceſiis oculis ois ac rufa: quorũ vrbs nomine gelonus e materia cõſtructa eſt muro alto e materia toto: cuius ſingula latera tricenorũ ſtadiorũ ſunt magnitudinis. Aedes quoq; cũ priuatæ tũ ſacræ ſunt e materia. Nã viſuntur ibi deo⁹ græco⁹ tẽpla græcanice extructa ſimulacris aris delubris ligneis. Libero trieterica ideſt triennalia agũt: & bacchanalia exercent. Quippe geloni quondã græci fuere: ſed ſummoti inter budinos habitauerunt lingua partim ſcythica: partim græca vtentes. Budini a Gelonis & lingua & victu ſunt diſpares. Nam cum indigenæ ſint: pecuariæ operam dant. ſoli que eius regionis pedũculos edũt. Geloni agriculturæ operam dãtes frumẽto victitant: & hortos poſſidẽt nihil illis neq; aſpectu neq; colore ſimili. Budini a græcis geloni vocãtur nõ recte vocãtibus. horũ regio ois eſt arboribus frequẽs: & vbiq; plurimũ cõſita: vbi eſt lacus ingẽs & multus & palus ac multũ circa arundinis. Ex quo lacu lutriæ capiũtur & caſtores & aliæ feræ forma oris quadrata: quoꝝ pelles ad renones faciẽdos conſuũtur: & teſticuli ad curãda poſteriora ſunt. De ſauromatis ita memoratur. Dũ græci prælиati ſunt cũ amazonibus: quas ſcythæ æorpatã vocãt: quod nomẽ poteſt trãſferri viricidæ æor. n. virũ vocãt: pata autẽ occidere. Ferũtur poſt victoriam prælii ad thermodontẽ facti abiiſſe portãtes tribus in nauibus quaſcũq; potuere ex amazonibus capere. Quibus illę in pelago inſidiatę cunctos trucidauere. Sed cũ naues haberẽt incognitas: nec gubernaculo aut velis aut remis vti ſcirent: interfectis virís ferebãtur ſecundũ tempeſtatẽ & ventum. Delatæq; ſunt ad paludis mæotidis prærupta q̃ ſcytharũ liberorũ telluris ſunt. Ibi e nauibus egreſſæ amazones ad loca habitata inter habẽtes quã primã nactæ ſunt equoꝝ poliã diripiunt: cõſcẽdũtq; & obeqtãtes

Lupi ex hominibus.

Androphagi

Melanchleni

Budini.

Gelon⁹ vrbs.

Trieterica.

Budini pedũculos cõedũt Geloni.

Lutriæ.
Caſtores.
Sauromatæ.
Aeorpata.
Amazones.

Strabo in .II. geogr. & diodorus in .3. q̃ de amazonibus dicũtur Ab hiſtoriæ veritate remota & fabuloſa eſſe tradunt.

eſcythis p̃das agunt Scythæ quid hoc rei eſſet: conſicere neq̃ bant: cũ neq̃ vocem neq̃ veſte neq̃ gentẽ agnoſcerent: admirabundi vnde venirẽt: rati cũctos eſſe viros eiuſdẽ ætatis. Sed cõmiſſa cũ eis pugna potiti cadauerib⁹ illaꝝ ita demũ nouere fœminas eſſe. Itaq̃ cõſilio habito viſum eſt eis nullo pacto poſthac quãpiam illarũ eſſe occidendũ: ſed ex ſe qui maxime iuuenes eſſent ad eas mittendũ eodẽ numero quo illas eſſe cõiectabant. qui ſua prope earũ caſtra haberẽt: & eandẽ quæ illæ facerent: ſi inuaderentur pugnarent. neu ſupterfugerẽt: vbi ſubſiſterent illæ: & ipſi proxime adcedentes caſtra ponerent. Hoc ſcythæ idcirco decreuerunt quod prolẽ ex illis ſuſcipere cupiebãt Aduleſcentes qui miſſi ſunt: mandata peregerunt. Quos vbi amazones intellexerunt neutiquã ad ſe lædendas veniſſe valere ſinebant. Quotidie tamen caſtra caſtris propius admouebãtur: ne ipſi quidẽ aduleſcentes aliquid habebant quẽadmodũ amazones præter arma & equos & eandẽ quã illæ viuebant venando atq̃ prædando. Circa meridiem amazones ſolebant aut ſingulæ aut binæ ſeparatim a reliquis ad ventrẽ leuandũ longius vagari. Ea re ſcythæ cognita & ipſi itẽ faciũt. quorũ cuidã vna illarum quæ ſoliuaga erat propinqua cẽ fuiſſet nõ ſe auertit: ſed de colloquendo deliberabat: nec adpellare poterat eũ quo cum nõ eſſet prius congreſſa: tamen manu ſignificauit: vt ad eundẽ locũ poſtridie rediret: adducto ſecũ altero vt duo eſſent ſe quoq̃ alterã adductura. Digreſſus ab ea aduleſcens hæc enarrat cæteris: poſteroq̃ die ſociũ ſecũ dncẽs ad locũ præſto fuit ac reperit amazonẽ expectantem ſociam. Eius rei certiores facti reliqui aduleſcentes & ipſi ſeducũt cæteras. Poſt hæc cõmixtis caſtris pariter habitant: eã quiſq̃ vxorẽ cũ qua primũ coierat habentes. Earũ vocem cum ipſi diſcere non poſſent: ipſarum illæ diſcebant. Et cum vtriq̃ inter conueniſſent: viri ad amazones ita dixerunt. Nobis parentes ſunt pariter & facultates. Proinde non agamus diutius hanc vitam: ſed hinc digreſſi in hominum frequentia ẽgamus. vbi nos habebimus alias vxores ne quaq̃ alias. Ad hæc illæ reſponderunt: Nos vero non poſſum⁹ veſtris cum fœminis habitare quibus nõ iidem qui nobis ſunt mores. Nos.n. arcu tela excutimus: & iaculamur & equitamus muliebria opera indoctæ. Veſtræ fœminæ nihil eorũ q̃ recẽſuimus: ſed opera muliebria factitant: deſidentes in plauſtris non ad venationẽ atq̃ ad alia huinſmodi prodeũtes. Proinde non poſſum⁹ illis eſſe ſimiles. Quod ſi vobis cordi eſt habere nos

coniuges & viros videri esse iustissimos. Ite ad parētes vestros & facultatū sortiti partē rursus redite. ita semoti ab illis habita bim⁹. Id adprobātes ita facere adulescentes: adceptaq; facultatum (q̄ ipsis cōtingebat) portione: rursus ad amazones redierūt. Ad quos illæ. Duplex (inquiūt) met⁹ nos tenet in his locis habitādi: vnus q⁹ nos parētibus vestris vos priuauim⁹: Alter q⁹ terrā vestrā magnopere vastauim⁹. Sed quoniā dignamini nos habere vxores: hoc vna nobiscū agatis. Agedū proficiscamur e regione hac & tanaī transmisso illic habitem⁹. Huic quoq; rei obtēperauere adulescentes. Traiectoq; tanaī & a tanaī triū dierum orientē versus totidēq; a mæotide palude & aquilonē itinere cōfecto peruenerunt ad eū locū: quem nūc incolūt: vbiq; subsederunt. Ideoq; prisca cōsuetudine viuēdi fœminę sauromatarū vtūtur. Venatū vna cū viris ac sine viris eunt equis insidentes atq; adeo in p̄lium eandē q̄ viri stolā ferūt. Sauromatę putātur lingua scythica solœcizare. i. corrupte vti: q⁹ eā ab initio nō probe didicere amazones. Quod ad cōiugia pertinet ita ab eis est institutū. Nulla virgo nubit priusq̄ aliquē hostiū interemerit. Ideoq; nō nullæ earū decedunt iā vetulæ anteq̄ nubāt q⁹ legi satisfacere nequeāt. Ad harū igitur quas dixi gentiū coactos reges nūcii scytharū cū pueniſſent: certiores eos fecerunt ꝑsam vbi oia q̄ sunt in interiore cōtinente in suā ditionē redegit. Faucibus bosphori ponte iunctis in citeriorē traiecisse cōtinentē. Subactisq; illic thracibus fluuiū istrū iunxisse animo hęc oia i sua redigēdi ptāte. Proide vos (inquit) nolite vllo pacto de medio cedere finētes ad pniciē nos deuenire: sed idē sentientes obuiā eam⁹ iuadēti: Qđ nisi facitis nos in vltimū discrimē adducti aut regionē deserem⁹: aut manētes deditionē faciem⁹. Quid .n. cladē subeam⁹ nolētibus vobis auxilio nobis eē. q̄q̄ nō cōmodi⁹ ageť vobiscū aduersus quos nō min⁹ venit persa q̄ aduers⁹ nos neq; nos subegisse cōtētus a vobis abstinebit: Cuius rei magnū hic adcipite documētū q⁹ si nobis solis iferret ille bellū aio supioris seruitutis vlciscēdo. debebat a cæteris hoīb⁹ abstinere: & sic i nostrā tēdere regionē ostēdēs oīb⁹ se aduersū alios ire. At nūc vbi primū traiecit i hāc cōtinentē vt q̄q̄ si bi occurrit paccat cæteros veluti thraces & nobis cōfiēs getas suo subiectos imperio habet. Hæc cū scythiæ denūciassent ii q̄ nationibus venerant reges deliberabant: sed discordes eorum erant sententiæ. Nam geloni quidem & budini & sauromatæ concordia animo receperunt se scythis auxilio futuros,

Duplex matus.

Amazones lingua suam corrupte utuntur.

Amazonum locus.
Solœcizat.
Amazonum nuptiæ.

Agathyrſus autē & Neurus & Androphagus & taurorū melā-
chlænorūq; reges ita ſcythis reſpōderunt. Si vos iniuria infe-
renda ac laceſſendo bello priores nō fuiſſetis: recte videremini
pręcari q̄ precamini: & nos veſtris precibus morē gerētes idem
q; vos ageremus. Nunc ſine nobis illorum terram ingreſſi vos
imperitaſtis perſis: quoad deus vobis indulſit: & illi quandoq;
dem eos idē deus in vos excitat: vicem vobis reddunt. At nos
neq; tunc quicq̄ intulimus iniuriæ his viris: neq; nunc quicq̄ co
nabimur priores inferre. Quod ſi hic noſtrā regionē inuaſerit:
& prior iniuriam fecerit: nos haud quaq̄ tolerabimus. Id donec
cernamus apud noſmet ipſos manebimus. Neq; n. in nos veni
re perſæ videntur: ſed in eos qui fuerant auctores iniuriæ. Scy-
thæ vbi hęc relata audiere: ſtatuerunt nullam ſibi pugnam recta
atq; ex aperto cōferendam: quando ipſis iſti ad ſocietatem non
adcedebant. Itaq; digreſſi clam ac lōgius pgreſſi puteos quos
ipſi offenderant. ac fontes abſtruunt. bifariāq; diuiſi herbam e
regione aterunt. Et ad vnam a partibus vbi regnabat Scopaſis
iubent ſauromatas pergere. qui ſe ſubducerent ſi eo perſa decli-
naret fugientes recta ad flumē Tanaim ſecundū mæotidē itā
perſam abſcedentem inuadendo perſequerentur. Hæcerat vna
pars regni ordinata ad hanc viam quemadmodū dictum eſt.
Reliquarum duarum vnā cui imperabat rex Idāthyrſus q̄ ma-
gna eſt & tertiā in qua regnabat Taxacis in vnū coeuntes. Ad-
cedentibus Gelonis atq; Budinis iubent hos vno die p̄greſſos
exercitum perſarum ſeducere hoſtē laceſſendo: & ea quæ decre
uiſſent exequendo: & ante omnia hoſtē ſeducere in agros illoꝝ:
qui ſocietatem ipſorū habuiſſent: vt eos ſi minus volētes bellū
aduerſus perſas ſuſciperent: certe inuitos redderent iſtis hoſtes
Deinde in ſuam terram deflectere & tēptare ſiquid ipſis tēptā-
dum eſſe videatur ac libeat. Hæc vbi decreuere ſcythæ copiis
Darii ex occulto occurrebant p̄ſtantiſſimis equitum pręcurſo-
ribus miſſis. Carros autē in quibus eorum filii vxoreſq; omnes
degunt vna cum pecoribus p̄terq̄ ad victum ſuppetentibus p̄-
miſerant dato ſuis mandato: vt ſemper aquilonē verſus tēde-
rent. Hoc cum præparaſſent ſcythæ eorum emiſſarii poſteaq̄ cō
perierunt perſas ab iſtro trium fere dierū & ante ſe vnius diei iti
nere abeſſe: poſitis caſtris germina terræ vaſtant. Perſæ vbi ſcy
tharum equitatus in cōſpectū ſe dedit: eum inſequi maturant a
via ſeſe ſemper ſubducentē & cū ad vnam partium ventum eſt
auroram verſus & tanaim & ſcythis tēdētibus & in ſequētibus

perſis: ſcythæ tanaim tralíciunt: eo & perſæ traiecto illos in ſequũtur donec peragrata ſauromatũ plaga perueniũt in budinorum. Quãdiu perſę fuerunt in ſcythica ac ſauromatide regione: nihil ei detrimenti inferre potuerũt vtpote vaſtę. Vbi vero budinicã ingreſſi ſunt: ibi nacti lignea mœnia a budinis deſerta & omnibus rebus vacua incenderũt. His actis ipſo itinere ire porro tendunt: dum eam regionẽ peruagati in vaſtam ſolitudinem deueniũt. Hæc ſolitudo a nemine hominũ colitur ꝓſita ſupra budinorũ regionẽ ſeptẽ dierũ itineris magnitudine: vltra quã thyſſagetæ incolũt: a qbus quattuor ingẽtes amnes p mæeteos fluunt: & in paludẽ nomine Mæotim ſe infundũt: qbus hęc ſunt indita nomina: Lycus: Hoarus: Tanais: Syrges. Darius vt ad ſolitudinẽ peruenit curſu omiſſo copias ſuper fluuiũ hoarũ locauit. Poſt hæc octo vrbes eaſq; ingentes cõdidit pari inter ſe ſpacio diſtantes ſexagenorũ fere ſtadiorũ: quarũ ad meã vſq; memoriã adhuc ruinæ extabant. Dũ in his Darius occupatur. interim ſcythæ quos ille inſequebatur circuitis locis ſuperioribus reuerterũt in ſcythiã. Quib⁹ e cõſpectu oĩno ſemotis nec ſe amplius exhibentibus. ita Darius vrbibus illic relictis dimidiatis cõuertit iter ad occaſum: ratus & hos eſſe cũctos ſcythas & ad occaſum fugere. Proinde cũ exercitu maturãs ire in ſcythiã. eo deuenit vbi in duas ſcytharũ indicit partes. Hos nactus inſeq̃batur vniꝰ diei ſpatio nũq̃ intermittẽs ſubterfugiẽtes. Subter fugiebãt ãt de induſtria in terrã eorũ qui ſocietatẽ ipſorũ reſpuerant & primũ in melanchlænorũ. Quos cũ perturbaſſent tam perſæ q̃ ſcythæ eorũ terrã ingreſſi: ſcythę in loca androphagorũ perſas adducũt. Perturbatis autẽ androphagis hoſtẽ in neuridẽ ducũt. Neuris quoq; cõſternatis tendũt ſubterfugiẽdo ire ad Agathyrſos. Agathyrſi cernentes fugari finitimos a ſcythis ac perturbatos: priuſq̃ a ſcythis ager ipſorũ inuaderetur: miſſo caduceatore ſcythis ingreſſu ſuorũ finiũ prohibent p̃dicentes ſi conarẽtur inuadere agrum ſuũ: cũ eis primũ ſe pręliũ cõmiſſuros. Hoc mterminati Agathyrſi in fines ꝓcurrũt animo arcẽdi ingredi volẽtes. At Melanchlæni & Androphagi & Neuri inuadẽtibus perſis vna cũ ſcythis nec virũ nec minarũ memores: ſed timore perculſi fugã capeſſerũt: aquilonẽ verſus ac ſolitudinẽ. Scythæ partim ad Agathyrſos iam nõ recuſantes ſocietatẽ ſe cõferebant partim e neuride regione in ſuas perſas p̃ibant. Id cũ diu factitaretur: neque deſiſteretur. Darius ad Idãthyrſum ſcytharũ Regem miſſo equite inquit. Virorum ꝺemo-

Thyſſagetæ.
Mæetei.
Lycus.
Hoarus.
Tanais.
Syrges.

Scite dicit Plinius ſcds in. 6. cap. 17. nõ in alia pte q̃ ſcythica ſcriptoꝛs maiorẽ hꝛe incõſtantiam.

Neuri.

Idãthyrſus rex.

nie ideſt beate quid aſſidue fugam facis enm liceat tibi horum facere alterutrũ. Si tibi videris idoneus ad deſiſtendum negocijs meis: ſiſte diſcurſum: ac pſtans mecũ Fac prẽliũ. Sin agnoſcis te imparem eſſe: ſic quoq; ſiſte curſum: & hero tuo munera offerens terrã atq; aquã: in colloquiũ veni. Ad hæc ſcytharum rex Idanthyrſus ita reſpõdit. Sic res meæ habẽt (o pſa) vt neq; vllũ mortaliũ ego metuẽs antefugerim: neq; nunc fugiã te neq; quicq̃ faciã diuerſum nũc atq; in pace facere cõſueuerã. Qd aũt nõ protinus tecũ in eo p̃liũ: huius rei te certiorẽ faciam. Nobis neq; oppida ſunt neq; agri culti: quorũ vel amittendorũ vel vaſtandorũ metu ꝓperemus vobiſcũ cõſerere pugnã: ad quã ſi opus eſt cõtinuo deuenire ſunt paterna ſepulchra: q̃ age dũ inueneritis tẽptate labefactare: & tũc intelligetis pugnaturi vobiſcũ ſimus pro ſepulchris nec ne: prius autẽ niſi nos ratio traxerit: tecũ prælиũ nõ cõſeremus. Hactenus qd ad pacẽ pertinet dũ ẽtũ ſit. Qd ãt ad cætera ego ſolos mihi heros arbitror Iouẽ ꝓgenitorẽ meũ & ſoliũ ſcytharũ regnũ. Tibi ãt pro terra & aqua quę dono poſcis mittã q̃ decet ad te venire dona: pro eo q̃ herũ te meũ eſſe dixiſti iubeo te flere. Hoc a ſcythis reſpõſum eſt: qd caduceator reuerſus Dario renũciauit. Scytharũ reges audito nomine ſeruitutis indignatione pſuſi partẽ illam quæ cum ſauromatis ordinata erat: cui præerat Scopaſis mittũt ad collo quẽdũ cũ Ionibus qui iſtrũ põte iũctũ adſeruabãt. At perſæ nõ amplius ſibi vagandũ eſſe ſtatuerũt: vt hoſpitibus qui ipſorum cõmeatũ eripiebãt inſidias tenderẽt diſtributis qui aduerſus ereptores frumẽtariæ rei iuſſa exequerẽtur. Enimuero equitatus ſcytharũ ſemp in fugã vertebat equitatũ perſarũ: ſed fugientes incidẽdo in peditatũ ab eo defenſabãtur. Ita ſcythæ ſummoto equitatu hoſtili tamẽ metu peditũ abſcedebãt: & nihilo minus noctibus quoq; incurſiones faciebãt. Aduerſus quos quid darianis auxilio fuerit referam res i primis admirabilis aſinos ac mulorũ ſpẽs. Nã (vt ſuperius a me demõſtratum eſt) nullus in terra ſcythica neq; aſinus neq; mulus gignitur: ac ne vllus qdẽ viſitur pp frigorã. Itaq; rudẽtes aſini pturbabãt ſcythaꝝ equos & cũ ſcythæ ſæpenumero pſas adoritẽtur: eorũ equi exaudita aſinorũ voce cõſternati auertebãtur arrectis auribus ſtupefacti vtpote inſolentia tum vocis: quã prius nõ audiſſent: tũ formæ quã nũq̃ inſpexiſſent. Atq; hõe quidẽ paululũ quiddã momẽti ad bellum adferebat. Cæterũ ſcythæ vbi animaduertũt perſas tumultuantes quo diutius in ſcythia illi cõmorarentur: & com-

Idanthyrſus ad Darium.

Idanthyrſus ſuũ ꝓgenito rẽ vocat Iouem.

Scopaſis.

Scytharum equitatus.

Aſinus. Mulus.

Vehemẽs apud ſcythas frigus.

morantes ad omniū neceſſariarū rerum inopiā redigerentur: fa
ciendū ita ſibi putarunt: vt pecoribus ſuis vna cum paſtoribus
relictis in aliū ipſi abſcederent locum. Perſæ illuc ſe cōferentes
excipiebant pecora. Quo facto cū ſæpius idē tentarent ad vlti-
mū Darius inopia rerū laborauit. id reges ſcytharū intellegen-
tes mittūt ad eum cū muneribus caduceatorē aue mure rana: &
quinq; ſagittis. Perſæ eum qui munera ferebat: perconctabātur
quid illa ſignificarent. Iſte negare ſibi aliud eſſe mandatum niſi
cum illa tradidiſſet celerrime rediret, iubere tamē ipſos perſas
ſi ſolertes forent interp̄tari quid ſibi dona vellent. Hoc cum au
diſſent perſæ cōſultabant. Et Darii quidē ſentētia erat ſcythas
ſeipſos ei donare & terram atq; aquam hac ratione coniectans
quod mus quidē in terra gignatur: & eodē quo homines victi-
tet. Rana autē in aquis naſcatur. Auis vero ſit equo adſimilis.
Sagittis dandis quod ſeipſos tradere videantur. in hanc ſen-
tentiam Darius dona interpretabatur. At Gobryes vnus e ſep-
tē qui magos ſuſtulerunt: hoc dicere dona coniectabat. O per-
ſæ niſi effecti vt aues ſubuoletis in cœlum: aut mures ſubeatis
terram: aut ranæ inſiliatis in paludes: non remeabitis vnde ve-
niſtis his ſagittis confecti. Et perſæ quidem munera interpræ-
tabātur. At vna pars ſcytharū cui datū ante erat negociū meo-
otidis paludis cuſtodiendæ: tunc autem cū ionibus qui ad iſtrū
erant colloquēdi. vbi ad pontē venit: ita verba fecit. Viri iones
libertatē vobis adferentes venimus ſi mō nos exaudire volue-
ritis. Adcepimus. n. Darium vobis precepiſſe: vt ad ſexaginta
dūtaxat dies cuſtodiā pōtis ageretis: & niſi intra id tēpus ipſe
nō adforet: domū abiretis. itaq; ſi id feceritis & apud illū & a-
pud nos culpā deuitaueritis. Proinde cū ad p̄ſtitutā diē pmā-
ſeritis: iā licet abſcedatis. Hæc ſe facturos recipiētibus ionibus
ſcythæ rapti retro abiere. At cęteri ſcythæ poſt miſſa Dario do
na cū peditatu ac equitatu aduerſus perſas in acie inſtructi ſtete
rūt tāq; cōflicturi. Cū interi lepus in mediū proſilit: quē vt q̄ſq;
vidit inſeq̄bat. Perturbatis ſcythis ac vociferātibus ſciſcitabat
Darius vnde hoſtiū tumultus exiſteret: & cū audiſſet illos lepo
rē inſectari: inquit ad eos perſas cū q̄bus cætera colloqui cōſue
rat. Hi viri videtur mihi magno nos hī cōtemptui: & nūc Go-
bryes recte dixiſſe de ſcythicis donis: quo magis cū mihi quoq;
ipſi res ita ſe habere videantur: bono conſilio eſt opus vt tutus
nobis eo vñ venimus ſit receptus. Ad hæc Gobryes equidē in-
quit o rex horum ego virorum inopiā videbar mihi fere fama

Scythæ mu
nera ad Da-
rium: Auis:
Rana: Mus:
& Sagittæ
quinq;.

Gobryes.

Scythiæ mu
nerum inter-
prætatio.

Scythæ lepo
rē inſectātes.

habere cognitã: ſed vbi aduenì euidentius intellexi. Animaduertens eos habere nos ludibrio. Proinde mihi videtur cũ primum nox aduenerit incẽſis e more ignib⁹ & aliis q̃ cõſueuerũt fieri actis imbecillíſſimis quibuſq; militũ ad hoſtẽ fallendũ relictis aſinisq; omnibus adligatis abeundũ priuſq̃ aut ad iſtrum recta pergant ſcythæ ad pontẽ ſoluendũ: aut ionibus ſoluere li beat: quod nobis factu facile erit. hoc gobryes cõſilium dabat. Cui adſentiens Darius vbi nox adfuit: reliquit in caſtris viros languore p̃ditos: & eos quorum amiſſio minimi facienda eſſet: nec non omnes aſinos adligatos aſinos quidẽ vt vocẽ ederent Infirmos autẽ hoſtes hoc titulo vt dũ ipſe cũ flore copiarũ ad riretur hoſtẽ: iſti interea caſtra tutarentur. Hæc perſuadẽs his q̃ relinquebãtur. Darius adcẽſis ignibus q̃ maturrime ad iſtrũ cõtendit: aſini quod multitudine deſtituti eſſent: eo magis tudere. Quos audiẽtes ſcythæ credere omnino perſas in eiſdẽ permanere caſtris. Verũ vbi illuxit ii qui relicti erant cognito ſe p̃ditos eſſe a dario manus extendere ad ſcythas & q̃ cõtigerãt referre. His illi auditis repẽte retractis duab⁹ ſcythar̃ partibus & vna ſauromatarũ budiniſq; ac gelonis pſas recta ad iſtrũ via p ſequuntur vtpote pleroſq; pedites & itinera neſcientes ea præſertim quæ diuortia habebãt: ipſi equites & cõpendia viarũ ſcientes. Sed cũ vtriq; ab alteris aberrarent: multo priores ad põtem ſcythæ peruenere q̃ perſæ. Ibi cognito ſe prꝙuertiſſe perſas ita ad ionas qui in nauibus erant verba fecerunt. Viri iones cũ dierũ numerus iam pertranſierit: iniurii eſtis qui adhuc permaneatis: ſed quoniã hactenus timore manſiſtis: nunc ſoluite q̃ celerrime traiectum: atq; abite ſoſpites liberiq; diis pariter ac ſcythis gratiã habẽtes. Nã eum qui antea dominus veſter erat ita tractabimus: vt aduerſus nullũ mortaliũ ſit facturus expeditionem. de hac re conſultantibus ionibus Mileiadis quidẽ athenienſiũ ducis & cherſõnenſiũ qui ſunt in helleſponto tyranni ſententia erat ſcythis obtemperandũ eſſe: & ioniã ſeruitute liberandã: at hiſtiæi mileſii diuerſa: q̃ diceret nũc quidẽ eos ſuæ quẽq; vrbis tyrannos eſſe ob Darũ. Potentia vero darii ſublata neq; ſe mileſiis: neq; aliũ quẽq; vl̃ q̃ præeſſe poſſe. Fore enim vt ſingulæ ciuitates populare ſtatũ q̃ tyrannicũ mallent: Hanc ſentẽtiã cũ dixiſſet Hiſtiæus: omnes cõfeſtim qui milciadi adſenſi fuerant in eam tranſierunt. Fuere autem qui diſceptauerũt dũtaxat alicuius apud regẽ exiſtimationis helleſpontinorũ q̃dam tyranni Daphnis abidenus & Hippodus lãpſacenus: & te

Aſini darii in caſtris.

Strabo in ſeptimo aliã fuiſſe huiuſmodi fugæ cauſam tradit.

Iranio ad iones

Milciades. Cherſonẽſes

Hiſtiæus.

rophantus parienus: & Metrodorus procõneſius & Ariſtagoras cizycenus & Ariſton byzantius: & iſti quidẽ ex helleſpõto: ab Ionia aũt Stractis Chius & Aeaces ſamius: & Laodamas phocenſis: & Hiſtiæus mileſius: cuius ſententia prælata eſt ſentẽtiæ Milciadæ. Aeolum vero vnus adfuit qui eſſet auctoritatis Ariſtagoras cymæus Hi poſteaq̃ Hiſtiæi probauere ſententiã: hoc ſibi agendũ dicendũq; cenſuerunt: vt pontẽ quidem ab vlteriore ipſa eatenus ſoluerent: vt exrra ſagittæ iactũ eſſent: ne nihil facere viderẽt: cũ tamẽ nihil facerent: ne ve ſcythæ vim adferre tentarent: & iſtrũ põte tranſire: ſed ſoluentes illinc pontem quaſi oia ad votũ ſcytharũ facerent. Hoc ſententiæ Hiſtiæi addendũ cũ decreuiſſent ita p vniuerſis ad ſcythas Hiſtiæ⁹ verba fecit. Viri ſcythæ iocundã nobis rem adtuliſtis & oportune inſtatis. Atq; vt vos nobis probe viã oſtẽdiſtis: ita nos vobis obſequenter obtẽperabimus. Vt.n. cernitis traiectũ reſidimus ad hibituri omnẽ diligentiã cupiditate adſequẽdæ libertatis. Cæterũ dũ nos hæc diſſoluimus: Interea vos illos inquirere tẽpus admonet & inuẽtos tam veſtro q̃ noſtro noie ita vlciſci vt merentur. Scythæ Ionib⁹ iterũ fidẽ habentes tãq̃ vera elocutis: ad ingrẽdos pſas reuerterũt atq; ab omni illoꝝ itinere aberrarũt: ipſi ſibi huius rei cauſa q; pabula equoꝝ illis in locis corruperãt: fonteſq; obſtruxerãt: quod nihil feciſſent facile ſi voluiſſẽt perſas inuẽturi nũc ita faciẽdo viſi ſibi ſunt optime cõſuluiſſe ob q̃ tñ eos res fruſtrata eſt. Quippe in ſua regione eã partẽ cõſectãtes in q̃ Cibaria equis atq; aquę forent hoſtẽ indagabant: rati illũ eadẽ parte fugam intẽdiſſe. at ille obſeruato quod pri⁹ tenuerat itinere abierat atq; ita quoq; ægre traiectus reperit locũ: & cũ noctu pueniſſet nactus pontẽ ſolutũ animo ꝓrſus cõcidit: veritus ne ſe relicto iones abiſſent. Erat apud dariũ ægyptius quidã omniũ hominũ vocaliſſimus. Hũc Darius ſupra ripã iſtri poſitũ iubet inclamare hiſtiæũ mileſiũ Hiſtiæus eũ ſępi⁹ inclamantẽ: ad primã tamẽ inclamationẽ exaudiẽs: oẽs naues admouit: & ad traiiciẽdũ exercitũ pontẽ iũxit. Atq; hũc in modũ perſæ profugerũt: quos indagantes ſcythę iterum aberrauerunt & ob id Iones tãq̃ non liberos ſed peſſimos & ignauiſſimos omniũ hominũ iudicãt deq; eis tãq̃ de ſeruis loquẽtes mãcipia dños amãtia eẽ aiũt & inſectatione digniſſimos. Hæc in Iones ſcythæ probra iaciũt. Darius p thraciã iter faciẽs ſeſtum cheronneſi puenit atq; illinc aſiã nauibus ipſe trãſiuit relicto in Europa exercitus duce Megabyzo viro perſa: cui Darius aliqñ

Hiſtiæi ad ſcythas oratio.

Vocaliſſimus quidã ægyptius.

Iones ab ſcythis hominũ ignauiſſimi dicuntur.

Seſtus.

Megabyzus.

hunc honorē habuit: vt hoc verbū inter persas diceret, cū esset esurus mala punica: simul ac primū malū aperuit interrogatus a fratre Artabano nūq̄ tantū hominē sibi optaret q̄tū illic esset acior.respondit se prēoptare tot sibi esse Megabyzos q̄ greciā subditam. His verbis apud persas hominē honorauit: quem tūc prētorem reliquit cū octoginta milibus militum: Megabyzus autē hic immortalē sui memoriā apud hellespontios reliquit. hoc dicto q̄ cum apud byzantiū agens audisset calchedonios decem & septē annis ante byzancios vrbem condidisse inquit chalcedonios eo tēpore cæcos fuisse: qui cū pulchrior adesset locus ad vrbē condendā nequaq̄ turpiorē elegisset nisi cæci fuissent. hic igitur Megabyzus in hellespontia plaga pro prētore relictus: eos qui diuersarum a medis partium erant subigebat: & iste quidem talia agebat.

Strabo in.7. Chalcedonios ab Apolline (cū oraculū Byzātii consulerent) cæcos fuisse vocatos multo ante Megabyzum tēpore tradit.

Expedito adversus pœnos

DEr idē aūt tēpus alia ingens aduersus pœnos extitit expeditio ob eā quā ego cōmemorabo cām his prius expositis. argonautarū posteri cum a pelasgis qui fœminas athenienſiū & ex Brayrone p̄dati sunt essent eiecti a lenno lacedæmonē nauigauerunt. cōsidentesq̄ apud taygetū ignes adcenderunt: quos lacedæmonii cum aspexissent: nunciū misere sciscitatū quinam: & vnde essent. Illi nuncio sciscitanti respōderunt se minyas esse ab his heroibus oriundos: qui in argo nauigassent: quicq̄ cum lennum adpulissent illic eos procreassent. Hāc orationē stirpis minyarum cum audissent lacedęmonii misso iterum nūcio sciscitātur quid sibi velit ipsorū aduentus atq̄ ignis adcensio. Illi vero se respōdent a pelasgis eiectos redire ad parentes. æquissimū. nid factū esse oraręq̄ vt sibi liceret vna cum eis habitare: tum bonorū tum agrorum participes. Eos recipere in ea quæ ipsi vellent lacedæmoniis placuit cū ob alia ad hoc faciendū inductis tū p̄cipue q̄ tyndaridæ Castor & Pollux in argo nauigauerant receptos minyas & agris imptierūt: & in tribus cooptarūt. Ibi cōfestim in alios ablocatis quas in lēno duxerant vxoribus matrimonia cōtraxerūt. Lōgo de inde interiecto tēpore statim elata superbia cū alia flagitiosa ppetrarunt: tū regnū adfectarunt. quo nomine eos lacedęmonii morte mulctandos cū cēsuissent cōprehēsos in carcerē cōiecerūt. Quoscūq̄ lacedęmonii morte plectēdos cēsent eos noctu plectūt: interdiu neminē. Cū vero essent in illos animaduersuri: exorati sunt ab eorū vxoribus q̄ ciues erant & primorū spartanorū filiæ veniā ingrediendi car-

Minyæ recepti a lacedæmoniis.

Castor. Pollux.

Lacedæmonū supplicia nocturna.

Nocturna supplicia

cetē & cū ſuo cuiuſq; viro colloquēdi nullū in illis dolū eſſe ſuſ
picātes. Horū pmiſſu Minyarū vxores ingreſſæ carcerē omni
veſte q̄ geſtabāt viris tradita illoꝝ veſtē illæ ſumpſerūt. Ita Mi
nyæ muliebri veſte amicti veluti mulieres e carcere prodierunt
rurſuſq; apud Taygetū cōſederunt: hac eadē tempeſtate Theras
Autheſionis filius. Thiſamei nepos. Therſandri pronepos. Po
lynicis abnepos miſſus ē in coloniā Lacedęmonis genere cad
meo auunculus Ariſtodemi filiorū Euryſthenis & Proclis (quo
rum pupilli eſſent) tutelā gerebat regni ſpartani. Adultis mox
pupillis ac recepto imperio Theras ita grauiter tulit ſibi ab aliis
imperari: quoniam imperium deguſtaſſet: vt negaret ſe lacedę
mone moraturum: ſed ad cognatos nauigaturū. Erant autē in
inſula quæ nūc Thera quōdā Caliſta vocabatur viri phœnices
a Mēbliare Pœcilis filio oriūdi. Cadmus. n. Agenoris Europā
q̄ritans in inſula q̄ nūc Thera vocatur adpulſus cū eſſet: ſiue re
gionis amore captus: ſiue qua alia volūtate reliqt illic cū alios
quoſdā phœnices. tū Mēbliarē cōſanguineū ſuū. Iſti ante ad
uentū Theræ lacedęmone octo ætatibus hominū inſulā (q̄ Ca
liſta. i. pulcherrima vocabaſ) incoluerūt. ad quos theras cū mul
titudine tribulium miſſus eſt: nequaq̄ ad illoa eiiciēdos: ſed ad
vna habitandū. & ad inſulā valde frequētandam. Poſtea vero q̄
Minyas e carcere elapſos & apud Taygetū cōſidētes Lacedæ
monii tū necare ſtatuerāt Theras necē eoꝝ deprecabaſ recipiēs
ſe illos ex ea regione abducturū & huic poſtulato lacedęmoniis
adſentiētibus cū tribus biremibus ad poſteros Membliaris na
uigauit ducēs ſecū non vniuerſos Minyas ſed paucos: quos in
ſex partes diſtribuerūt: & totidē illic opida cōdiderūt Lepreū:
Matiſtū: Thryxas: Pyrgū: Epiū: Nudiū: quorū plana Helei me
moria mea deleuerūt. Inſulæ aūt a cōditore thera nomē eſt in
ditū. hic filio q̄ negaret ſe nauigaturū cū eo relinq̄ ergo (inqt)
ouē lupi s. Ex quo dicto nomē aduleſcēti impoſitū eſt. Oilycus
.i. oui lupus: & id nomē alteri p̄ualuit. Oilyco natus eſt fili⁹ Ae
geus: a quo vocātur ægidæ in ſparta ingēs tribus. Ex hac tribu
viri cū ſibi nō permanerēt filii ex Erinyum oraculo delubrum
Laio & Oedipodę extruxerūt: quod poſtea apud eos Theręos
manſit: qui ex his viri procreati fuere. Hacten⁹ lacedæmonii cū
Theræis conſentiunt: quod deinceps extitit ſoli Theræi factū
hoc modo eſſe memorāt. Grinus Eſani filius ab hoc Thera o
riundus cum eſſet Theræ inſulæ rex cōtulit ſe Delphos ducens
ex vrbe ſolennes hoſtias cum aliis eum ciuibus comitantibus

Minyę ab vxoribus libe rati.
Valeri⁹ Max. in .4. lib. ca. .6. & Strabo in .8. li. & .13.
Theras.
Thiſamenus
Therſandrus
Polynices.
Thera.
Caliſta.
Callimachi carmina
Nomine Caliſto primum ſed poſtmodo Thera Dicta fuit tellus vrbis origo meæ.
Membliaras.
Cadmus.
Lepreum.
Matiſtum.
Thryxæ.
Pyrgus.
Epium
Nudium.
Thera.
Oilycus.
Aegeus.
Aepidæ.
Laii delubrū
Oedipodæ delubrum.
Grinus.

tū vero Batto: qui erat e genere Polymneſtei apud Myniας gra-
Grinus Rex. tioſus Conſulenti Grino theræorū regi de aliis rebus. Pythia re
ſpōdit vt vrbem in aphrica cōderet. Cui viciſſim iſte equidem
inquit. Ego o princeps ſenior ſum & grauis ad moliendum. tu
Battus. vero quēpiā horū iube iſta facere: ſimul hæc dicēs Battū oñde-
bat. Hæc hactenus tūc vbi reuerſi ſunt ꝑ nihilo habuere reſpō-
ſum: neq; vbi terrarū aphrica eſſet gnari: neq; ex incerto oracu
lo coloniā mittere audientes. Septē poſt hæc annos in thera cū
nō pluiſſet: & oēs (ꝑter vnam) arbores exaruiſſent: cōſulētibus
theræis pythiā: rñdit mittēdā in africā eſſe coloniā. Illi quoniā
nullū malī remediū erat: mittūt in cretā nūcios inueſtigatū: ſi
qs aut indigenarū aut aduenarū illic eſſet: qui in africā nauigaſ
Itamum ſent. Nūcii cū cretā perraſſent: & ad vrbē Itamū pueniſſent: in
Corobius. ea cōtraxerūt cū purpurario quodā: cui nomen erat Corobio.
Platea. Is agebat ſe ventis abreptū in africā adpliciſſe: & ad plateam
inſulā ap hricę. Hūc nūcii mercede inductū in therā duxerunt.
Verū nō multi ad rem explorandā ex thera initio profecti ſunt
duce ipſo Corobio: quo in ea inſula relicto cū aliquot mēſium
cibariis ipſi q̄ celerrime reuerterunt ad cæteris de inſula renū-
ciandū. Quibus vltra ꝑſtitutū tēpus redire differētibus omnia
Corobio deficiebant. Sed adpulſa eo naui famia: q̄ ab ægypto
Colæus. redibat. cui⁹ gubernator erat Colæus: famū omni re geſta a Co
robio audita in ānū homini cibaria reliq̄rūt. Ipſi ex hac inſula
Subſolanus cū ſoluiſſent ægyptū optātes vēto ſubſolano abrepti ferebant
ventus. nec intermittēte flatu herculeas trāſuecti colūnas puenerunt in
Tarteſus. Tarteſum pōpā ferētes ad rē diuinā. Erat ea tempeſtate id em
porīū. i. nundinæ intemeratum adeo vt inde reuertentes iſti ex
mercibus queſtū maximū fecerint: inter omnes quos nouimus
Soſtrates. græcos dūtaxat poſt Soſtratē Laodamantis: cū quo nemo poſ
ſit cōtendere. Ex hoc queſtu famū decima. i. ſex talētis ſelecta
Ahenum fecerūt ahenum ad exemplū crateris argolici gryphinis capiti
ingens. bus in circuitu altrinſecus obuerſis: & in templo Iunonis collo
carunt ſuſtinētibus illud tribus coloſſis .i. humanis ſimulacris
ſeptenum cubitorum genu nixis: & hoc primū facto ingens a-
micitia Cyrenæis Theræiſq; cum famiis contracta eſt. Theræi
vbi relicto in inſula corobio ad therā reuerſi renunciarunt eſſe
illis inſulā e regione aphricæ ſitam. placuit theræis vt e ſingulis
opidis: q̄ ſeptē erant viri mitterent fratribus inter ſe ſortitis qs
potius mitteretur duce eorū rege Batto: ita duas biremes in pla
team miſerūt. hæc theræi memorant. Cætera iam theræis cum.

Cyreneis cõſtant. Nã q̃ ad Battũ pertinet. Cyrænei nequaq̃ cũ theręis cõſentiunt. hic. n. narrant. Eſt in creta opidum axus: in quo fuit Etearchus rex. Hic amiſſa vxore induxit filię nomine Phronimæ nouercã q̃ domũ ingreſſa (vt erat ita re ipſa) ſe nouercam p̃ſtitit: cũ lędendo atq; oẽ genus iniuriarũ excogitãdo tũ ad extremũ impudicitiã impingendo. idq; ita rẽ habere viro perſuaſit. Iſte ab vxore deceptus rẽ de filia neciariã cõmẽtus eſt. Erat in axo, negociator qdã theræus nomine Thæmiſon. Hũc in familiaritatẽ adceptũ Etearchus adiurat vt q̃ rẽ oraretur in ea ſe miniſtrũ p̃beret. Vbi hominẽ iureiurando adegit adductã ei tradidit filiã ſuam: iubens vt eã abductã in mari demergeret. Themiſon ancipiti animo inter nefas operis & hoſpitii pfidiã ita ſibi faciẽdũ putauit. Adcepta puella mare ingreſſus cũ in alto fuit vt iureiurãdo Etearchi ſatisfaceret reuincta funibus puellã demiſit in pelagus: ea deniq; retracta therã puenit. Ibi Polymneſt' vir inter theręos ſpectatus in concubinatũ Phronimã adcepit: ex q̃ interiecto tẽpore natus eſt ei filius ſono vocis exili ac balbutiẽti: cui nomẽ impoſitũ eſt Batto: vt Theræi & Cyrenęi aiũt. Vt ãt ego ſentio aliud aliqd: ſed eũ cognominatũ Battũ poſtq̃ in africã abiit: cũ pp oraculũ apud delphos ſibi reditũ tũ pp honorẽ quẽ adſecutus eſt. Battũ. n. pœni regẽ adpellant. & ob id reor pythiam lingua punica q̃ nouerat cũ oraculũ reddidit vocaſſe Battum: q̃ futurus rex eſſet in africa. hic vbi in virilem adoleuit ætatem delphos adiit ob linguæ vitium. Cui cõſulenti pythia reſpondit.

Batte venis vocis cauſa dux te iubet ire
Lanigeram in lybien habitatum phœbus Apollo.

Ad hæc Battus ſic vicißim inqt. O princeps ego ad te veni gratia cõſulendi de voce: tu de aliis mihi rñdes: q̃ nequeũt fieri lubẽs migrare in africã q̃ copia q̃ue manu. Hæc loquẽs nõ p̃ſuaſit illi vt alia rñderet: ſed eadẽ q̃ prius rñdẽte Pythia illinc digreſſus abiit in therã. Mox deinde cũ & huic ipſi & cęteris theręis male cõtingeret: nec mali eã dephẽderetur. ob hæc mittũt delphos ſciscitatũ. qbus cũ rñdiſſet Pythia melius cũ ipſis actũ iri: ſi cyrænẽ in africa cõderẽt cũ Batto miſerũt theræi Battum cũ duabus biremibus. Iſti africã p̃fecti: qñquidẽ nõ aliud hẽbãt qđ agerẽt: retro ad therã ſe receperũt, ſed eos theræi arcẽtes adceſſu terræ repellebãt ac rurſus reuerti iubebãt. Ita neceſſitate adacti remenſo iterũ mari cõdiderunt opidũ in inſula africæ adiacenti noie. vt prius dictũ eſt: platea: q̃ fertur par eſſe

Battus.
Axus.
Etearchus.
Phronima.
Thęmiſon.
Polymneſtus
Battus cur.
Hũc Battum Callimachus elegiographus ,pgenitorẽ ſuũ fuiſſe ait. Vide Strabonẽ in .17.
Platea op.

cyrenæis magnitudine. hãc biẽnio ſcolẽtib⁹ cũ nihilo meli⁹ ſe cũ ageret vno e ſuis relicto. cæteri delphos nauigarũt ad oraculũ cõſulẽdũ. Eo poſtq̃ venerũ ſciſcitãtib⁹ qd ita ſecũ in aphricã profectis nihil tñ melius ageretur. Pythia reſpõdit huis verbis.

Lanigerę libyes ſcis q̃ nec adiueris vrbem.
Me melius tuum ego ingenũ mirabor euntis.

His auditis: ii qui cũ batto erant rurſus redierunt. Neq; n. ſinebat eos de⁹ alio migrare priuſq̃ in aphricã cõceſiſſent. Reuerſi ad inſulã recepto (quę reliquerant) incoluerunt locũ in aphricae regione inſulae nomine ariſtũ amœniſſimis collibus vtrinq; concluſum: & vtrinq; flumine p̃terlabẽte. Hũc locũ ſex ãnis cũ incoluiſſent: Septimo deferendũ putauerunt admonitu pœnorũ vt in meliorẽ tranſirent. Ita illinc eos pœni veſperũ verſus & ad locorũ ſpecioſiſſimũ abduxerunt & quidẽ noctu: ne græci interdiu faciẽtes iter diurnũ ſpatiũ metiendo animadverterent. Eſt autẽ huic loco nomen iraſta: Eos vbi ad fontẽ q̃ apollinis eſſe fertur duxerunt inquũt. Viri græci hic vobis incolere cõmodũ eſt: vbi cœlũ vocaliter ſonat. Sub batto igitur (qui condidit zoã & annos quadraginta regnauit: & ſub eius filio arceſilao: q̃ regnauit ãnos ſexdecim) cyrenæi habitauerũt tot oſo quot in coloniã initio miſſi fuerãt. Sub tertio aũt batto (q̃ felix ẽ adpellat⁹) cũctos græcos ad nauigãdũ in aphricã cũ cyrenęis habitatũ iduxit pythia. Nã adcerſebãt eos cyrenęi ad agri partitionẽ. Induxit aũt hęc verba reſpõdens.

Iraſta.
Apollinis fons.
zoa.
Arceſilaus.

Serior in libyen q̃ſq̃ peruenerit almam
Diſcernendi agri mox hũc ad firmo pigebit.

Cum ergo ingens multitudo cyrenam ſe contuliſſet: finitimorũ penorũ agros vaſtabat: atq; inter ſe partiebãtur. At illi eorũ q̃s rex noſe addricaneas agris exuti a cyrenęis miſſis in ęgyptũ quibuſdã ſeſe dediderũt aprii ęgyptiorũ regi: iſte cõparatũ grãdẽ ægyptiorũ exercitũ miſit aduerſus cyrenas. Cyrenæi inſtructa apud iraſta locũ & ad fontẽ theſtin acie cũ ęgyptiis cõflixerunt: eoſq̃ ſuperauerũt vtpote in expertos ãtea atq; contẽptores græcorũ: adeorũq; pfligarũt: vt panci ex eis in ęgyptũ redirẽt. Qua de re ęgyptiis ſucceſentes aprii ab eo deſciuerunt. Huius Batti filius extitit arceſilaus q̃ regnũ adeptus inter initia cũ fratribus ſuis ſeditiones exercuit: donec illi relicto eo in aliũ afriçę locũ migrauerũt: vbi cõtracti vrbẽ hãc cõdiderũt: q̃ vt tunc barca nũc adpellat. Et iter cõdendã pœnos ſolicitabãt ad deſtiçiãdũ a Cyrenęis Arceſila⁹ tã ſuis defectoribus: q̃ eorũ recepto-

Addricaneaſ
Apries rex.
Theſtis fons
Arceſilaus.
Barca op.

ſtb⁹ bellū intulit quē reformidātes pœni fugā ad oriētales pœ nos intēderūt. Sed fugiētib⁹ arceſila⁹ eo vſq; inſtitit iſequēdo dū ad leuconē africæ pueniret & pœnus videret oportunus ad muadēdū. Itaq; cōgreſſi eo pœni adeo ſupauere cyrenęos: vt ex illis ſeptē milia ceciderint. Poſt hāc cladē arceſilaū ęgro tantem epoto medicamēto frater ſuus learch⁹ ſtrāgulauit: Sed eū dolo vxor Arceſilai interfecit noie Erixo: Arceſilao ſucceſ ſit in regno battus pedib⁹ nōvalēs: ſed claudus. cyrenæi ob ad ceptā calamitatē delphos miſerūt p quoſdā interrogatū quam rōnē ineūtes p̄clariſſime habitarēt. his pythia reſpōdens iuſſit ex mātiena arcadū adducerēt moderatorē. Itaq; petētib⁹ cyre nęis mātieni dederūt quēdā noie Demonacē virū iter popula res p̄batiſſimū. Hic igitur vir Cyrenē p̄fectus: vbi ſingula quę q; edoctus ē in tres tribus diſtribuēs illos ita digeſſit: vt vnā q dē partē faceret therę orum atq; cōfiniū: alterā autē pellopon neſiū atq; cretēſiū: tertiāvero cūctos⁹ inſulanos⁹ Qui etiā huic batto regi cū alia oia ſuperiores reges optinuerāt cōtulit: tū ve ro peculiaria fana ac cerimonias in media ciuitate inſtituit: quæ inſtituta ſub hoc quidem batto ſincera permanſerunt Verum ſub eius filio arceſilao vehementer iunt perturbata negante ar ceſilao batti illi⁹ claudi: & pheretimę filio ſe laturū q̄ mātiene⁹ Demonax cōſtituiſſet: ac repoſcēte honores ſuos⁹ maios⁹: hinc ſeditione orta eictus p̄fugit in ſamū: mater eius in ſalaminem cypri: Obtinebat ea tēpeſtate ſalaminis iperium euelthō q delphis dedicauit thuribulū ſpectaculo dignū: qđ in teſauro cori thiorū ſitū ē: adhuc p̄fecta pheretima p̄cabatur vt ſe filiūq; cy renē cū exercitu reducerēt. ille oia potius q̄ exercitū huic dabat pheretima id qđ dabat adcipiēs dicere bonū id qdem eſſe: ſed melius facturū eū ſi qđ obſecraretur daret exercitū Cūq; idēti dē ad oia q̄ dabātur hoc diceret: tandē miſit ad eā Eueltō do no fuſum aureū: atq; colū pēſo circūdatā dicētiq; q̄ cōſueuerat verba pherotię inqt talibus rebus donari fœminas nō exercitu Arceſilaus interea ſami agens vnūquemq; ſolicitabat ad ſpem rei agrariæ coactoq; ingenti exercitu miſſus eſt delphos ad cō ſulendum de reditu in patriam. Cui Pythia ita reſpondit. Ad q̄ttuor Battos ac totidē Arceſila⁹ octo hoium etates dat vobis Apollo. Cyrenæ regnare Vlterius vos conari dehortatur. Tibi vero ſuadet vt ingreſſus in domū tuā quietem agas: q; ſi forna cem inueneris plenā amphorarū. ne eas excoquas ſed ad aurā emittas. Sin fornacem incenderis ne cōmittas vt circūfluū in troeas: alioqui peribis tu pariter & taurus optime opus faciēs.

Leucon.

Learchus, Battus Claudus.

Mātiena. Demonax.

Salamis. Euelton. Thuribulum delphicum.

Arceſilaus.

Hæc arceſilao Pythia reſpondit. Iſte ſumptis iis quos cõtraxe
rat e ſamo redigit cyrenẽ: recuperatoq; rerũ ſtatu īmemor ora-
culi factus vocatis ad dicendã cauſam iis q cõtra ipm in parti-
bus fuerant obiecit culpã fugæ ſuæ. At illorũ alii exilio ſolum
vertebãt: alii ab eo cõphẽſi in cyprũ ad necẽ mittebãtur: quos
gnidii ad ſuã terrã adpulſos liberauerunt: ad therãq; dimiſerũt
Aglomach⁹. Quoſdã qui in grandẽ q̃dã & priuatã aglomachi turrim refu-
gerant circũdata materia arceſilaus igni cremauit. Hoc ppetra
to agnoſcens id eſſe oraculũ quo pythia nõ ſinebat eũ inuẽtas
in fornace ãphoras excoq̃re: exceſſit vltro ex vrbe cyrene exti-
meſcens necẽ oraculo p̃dictã. & q̃ cyrenẽ exiſtimaret eſſe cir-
Alaziris. cũfluã. Cõtulitq; ſe ad regẽ barceoꝝ nomine Alazirin: cuius fi
lius in matrimonio habebat cognatã ſuã. Et quidã tũ barcei tũ
cyrenei exules cũ in foro agentẽ animaduertiſſent obtrũcarunt
Arceſilai mors. & in ſuper eius ſocerũ alazirin. Ita arceſilaus ſiue volẽs ſiue inui
tus oraculo nõ obſecutus fatũ ſuũ impleuit. Mater eius phero-
tima dũ filius ſuus mali ſui ſibi auctor barcæ agit, ipſa interea
honorib⁹ filii cyrene fungebat̃; ac munera obibat cũ alia: tũ in
ſenatu p̃ſidendo. Vbi cognouit filium in vrbe barca oppetiſſe
mortẽ: fuga ſe proripuit in ęgyptũ. Nã arceſilaus fuerat de cã-
byſe cyri benemeritus: q̃ is extitiſſet q cyrenẽ cãbyſi tradide-
rat: ac tributũ inſtituerat. Hæc in ęgyptũ cũ peruenĩſſet ſupplex
Ariãdi adſedit: hortãſq; eũ ad ſe vlciſcendã p̃tendẽs titulũ q̃
Ariãdes. ideo filius ſuus quia cũ medis ſentiret interẽpt⁹ eſſet. Erat hic
ariandes ęgypti p̃tor a cãbyſe cõſtitutus: qui aliq̃to poſt tẽpo-
re cũ emulari dariũ vellet: ab eo ẽ interfectus. ſiquidẽ audiens
atq; animaduertẽs dario cordi eẽ memoriã ſui relinquere ope:
qđ a nullo alio regũ factũ eſſet: id ſibi imitandũ putauit donec
mercedẽ adcepit. Et enim darius ex auro q̃ potuit purgatiſſimo
monetã percuſſit. Idẽ ariandes ægypti p̃tor ex argento fecit.
Et nũc quoq; extat puriſſimũ argentũ ariandicũ. Ea re cõperta
Ariandicum argentum. darius inſimulatũ quaſi rebellare vellet morte adfecit. Tũc ta-
men ariandes hic miſert⁹ pherotimæ oẽs ei copias ægypti tra
didit pedeſtres ſimul & nauticas p̃poſitio qdẽ pedeſtrib⁹ ama
Pherotima. Amaſis. ſi viro marophio: nauticis aũt Mandra generis Paſargadi ſed
Mandra. priuſq̃ copias mitteret caduceatore barcã miſſo percõctabatur
quiſnam percuſſor arceſilai extitiſſet: Barcæi ſe omnes extitiſſe
reſpondent multa .n. ſe ab illo mala eſſe perpeſſos. His auditis
Ariandes ita exercitũ vna cũ pherotima mittit. Atq; hic quidẽ
titulus inferendi belli extitit: Verũ (vt mea fert opinio) exer-

citus mittebatur ad pœnos ſubigendos. pœnorũ multæ ſunt & variæ nationes: quarũ paucæ regi obtẽperabant. Pleræq; darũ cõtemnebant. Colũt autẽ ægyptũ verſus vt hinc incipiamus: Pœnorũ primi Adrimachidæ: q eiſdẽ fere (quib⁹ ægyptii) moribus vtũtur. Veſtem geſtant qualẽ & alii pœni. Vxores eorum in vtroq; crure armillã ẽreã. eidẽ capitis comã alunt: quarũ q̃q; ſuos (quos capit) pedũculos p̃mordet: atq; ita abiicit. Hoc iſti ex omnibus pœnis ſoli factitant: ſoliq; vírgines nupturas regi exhibent. q̃ illi placita fuerit eam deuirginat. Pertingnnt hi adyrmachidæ ab ægypto ad portũ vſq; nomine plynẽ. His confines ſunt gigamæ locum qui occaſum ſpectat incolẽtes aphroſiade tenus inſula. In huius loci medio eſt inſula plateavbi vrbẽ condidere cyrenẽi: atq; in cõtinente eſt portus Menelai & Azíris: quã cyrenæi incoluere: & dehinc Silphium incipit ab inſula plateas pertingens vſq; ad fauces ſyrtis apud hos idẽ pene ritus qui apud alios ſunt. Gigamas ab occaſu cõtingũt Aſbytę q ſupra cyrenẽ incolentes pertingunt ad mare. Nã maritima cyrenei coluut. Iidẽ nõ poſtremi ſed p̃cipui pœnor⁹ ſunt: q quadrigis vehãtur ſtudioſi in cyreneorũ moribus maxima ex parte imitandis. Horũ ſunt occaſum verſus cõfines Auſchiſæ q ſupra barcã incolentes ad mare pertingunt ad heſperidas. Circa mediã Auſchiſarũ plagã habitãt cabales exigua natio ad mare pertingentes ad Tauchirã opidũ in agri barcei eiſdẽ quib⁹ ii qui ſupra cyrenẽ ſunt moribus vtentes auſchiſarũ quod ad occaſum vergit contingũt. Naſamones grandis natio qui ſub æſtatem relictis ad mare pecoribus cõſcendũt ad locũ augilẽ decerpturi palmulas. Nã palmę illic & permultę ſunt & ſpatioſę & fructiferę omnes. Ex q̃bus vbi palmulas p̃maturas decerpſerunt: ad ſolẽ ſiccantes maturefaciunt. Deinde lacte maceratas ſorbillant. Vxores plures ſinguli e conſuetudine habẽt: & cum his in p̃patulo coeunt eodẽ pene quo Maſſagetę mõ prius Scipione pretento. Naſamonibus mos eſt cũ quis primum ducit vxorem prima nocte vt ſponſas ſingulos conuiuas obeat venęris gratia: & vt quiſq; cum ea concubuit: donum det illi quod ſecum habet domo adlatum. Iureiurando ac diuinatione tali vtuntur per eos viros qui iuſtiſſimi atq; optimi apud illos fuiſſe dicuntuntur: iurant illorum ſepulchra rangentes. Diuinant ad ſuorum adcedentes monumenta & illi vbi preces peregerũt: indormiunt. Vbi quodcunq; per quietem inſomnium viderũt: eo vtuntur. Fidei dandæ cõſuetudo hæc eſt. De manu alterius

Pœni.
Pœnorũ varię nationes.
Adrimachidæ.
Pedunculi mordẽtur.
Virgines regi deuirginãtur
plynes.
Gigamæ.
Plateæ.
Aſbytæ.
Auſchiſæ.
Barca.
Cabales.
Tauchira.
Naſamones.
Augiles.
Coitus palã
Maſſagetæ.

vterq; ſumpto inuicē poculo bibit. Quod ſi nihil humoris hõe rint: ſumptũ e terra cinerem lingũt. Naſamonibus cõfines ſunt Pſylli qui hunc in modũ interciderunt. auſter eis omnia recep tacula aquarum arefecerat. Erat autem omnis eorũ regio quę in era Syrtem eſt aquarũ inops. Ob id iſti publico colloquio atq; cõſilio expeditionẽ fecere aduerſ' auſtrũ. Quę pœni memorãt refero. Hos cum ad harenas veniſſent: auſter ſpirãs illic obruit. Pſyllis extinctis eorũ terrã naſamones optinẽt. Super hos auſtrũ verſus in loco feris frequẽti garamãtes habitãt: qui oĩum hominũ cõmerciũ aſpectũq; refugiunt nihil bellicę armaturæ habentes: ac ne defendere quidẽ ſeſe audentes: Hi ſupra Naſamones incolunt. Circa maritima vero occaſum verſus cõfines ſunt macæ: q ſummũ capitis verticẽ radunt in medio capillos creſcere ſinentes hinc atq; hinc in orbẽ tondentes. In bellũ pelles ſubterraneorũ ſtruthionũ ferũt pro argumento. Per eos flumen cinyps e colle: qui vocatur gratiarũ fluens in mare influit. Hic collis gratiarum nemoribus frequens eſt cũ cætera (cuius memini) africa ſit arboribus nuda ducentorum ab ea ad mare ſtadiorũ intercapedinis. Horũ macarũ finitimi ſunt Gnidanes: quorũ vxores ferũt fimbrias pelliceas ſingulæ multas ob hoc (vt memoratur) q; vt a quoq; viro venerem paſſa eſt fimbriam orat: & vt quæ plurimas habet: ita præclariſſima cenſetur tanq; a pluribus viris adamata. Horũ gnidanorũ oram in mare porrectam incolunt Lotophagi: qui e ſolo loti fructu victitant: q fructus eſt inſtar fructus lentiſci ſuauitate adſimilis fructui palmarum. ex hoc fructu Lotophagi vinũ conficiunt. Lotophagis ſecundum mare vicini ſunt Machlyes Loto & ipſi veſcentes: ſed minus q; ſuperiores: Pertingunt autẽ vſq; ad ingentẽ amnẽ nomine Tritonem: qui in grandẽ paludẽ Tritonidẽ influit: in qua eſt inſula q; dicitur phla. Hanc inſulã aiunt dici a lacedæmoniis habitari debere. Aiunt autem hunc in modũ Iaſonem poſteaq; ſub pelio argo exædificauit impoſitis in ea cum aliis ſolẽnibus hoſtiis: tũ vero tripode æreo circuiſſe pelopõneſum animo dephos eundi: eũq; cum teneret curſum circa Maleam abreptũ a uento aquilone & abductum in aphricam & priuſq; tellurem cerneret in aſpretis paludis tritonidis aſtitiſſe: eiq; hæſitanti de egreſſu adparuiſſe Tritonẽ ac iuſſiſſe dari ſibi tripodẽ: q; diceret oſtenſurum ſe illis exitum atq; incolumes remiſſurum. Adſentiente Iaſone ita demum tritonem oſtendiſſe qua ratione e brubus enauigarent: & tripodem ab illis in templo poſitum eſſe;

Naſamones.
Sponſarũ cõitus cum coniuis.
Fides apud naſamones dandę cõſuetudo.
Pſyllivt Agatharchides ſcribit a pſyllo rege dicti ſunt.
Garamantes
Macæ.
Cinyps.
Gratiarum collis
Aphrica ſine arboribus.
Gnidanes.
Gnidanorũ vxores.
Lotophagi.
Loti fructus.
Machlyes.
Triton.
Tritonis.
Phla.
Iaſon.

in eoq; tripode oraculum reddidiſſe: & iis qui cum Iaſone erãt. omnem rationem indicaſſe. Fore.n. vt cum quis tripodem adcepiſſet ex omnibus qui in agro naugarent neceſſario centum ciuitates adcolerent paludem tritonidem. Hæc cum audiſſent pœni qui montem gratiarum colunt tripodem occultaſſe: Iuxta hos machlyes habitãt auſes circum paludẽ Tritonidem. Ita vtriq; habitant vt medio Tritone dirimantur. Quorũ Machlyes quidem occiput crinitum geſtant. Auſes vero anteriorẽ capitis partem. horum virgines anniuerſario Mineruæ feſto in honorem ipſius deæ indigne inter ſe bifariam diuiſæ præliantur lapidibus fuſtibuſq; dicẽtes ſe morem patrium ſeruare ei q̃ Mineruam nominamus: & quæ virgines e vulneribus decedunt eas falſas virgines adpellant: ſed priuſq̃ a pugnando deſiſtant hoc faciunt. q̃ virgo in pugnam optimam operam nauauit; eam ſemper communi cõſenſu cæteræ virgines exornant cum cætera armatura græca: tum criſta corinthia & currui impoſitã circa paludem circunferunt. quibus autẽ rebus ornabantur olim virgines anteq̃ adcolerent græci nõ habeo dicere: Arbitror ornari ſuetas armis ægyptiis: nam ab ægypto adfirmari & ſcutũ & galeam ad græcos eſſe tradita: minerũam aiunt Neptuni eſſe filiam ac paludis Tritonidis: eãq; neſcio quid a patre reprehenſam donaſſe ſe ipſam ioui: & Iouem ſibi illam aſciuiſſe filiam. hæc illi agũt. Iidẽ promiſcue cũ mulieribus non vna habitãtes ſed pecudũ more concumbũt. Vbi apud mulierem puer robuſtus eſt factus: apud quem virum habitare ſuſtinet (Nam tertio quoq; menſe viri cõueniunt) eius filius cenſetur. Iſti maritimi pœnorum paſtoralium qui Nomades dicunt. Supra hos in mediterraneis africa feris eſt frequens Supra hanc partem efferatã ſuperciliũ ſoli fabuloſum eſt porrectũ a thebis ægyptiis ad columnas herculis: in hoc ſupercilio ferme decẽ dierũ itinere ſunt Grumi grãdes ſalis iocundi in collibus & ſingulorũ colliũ vertices e medio ſale eiaculantur aquã dulcẽ pariter & gelidã: circa quam homines habitant vltimi ſolitudinem verſus & ſupra plagã feris inceſſam a thebis itinere dierũ decem primi ammonii habentes templum ad thebani iouis effigiem. Et enim thebis quemadmodũ a me ſuperius memoratũ eſt aſpectu Aretio Iouis ſimulacrũ ẽ. Apud hos eſt alia quoq; aqua fontana: q̃ ſub matutinũ quidẽ tepet: ſub horã quo foru frequẽtiſſimũ ẽ frigeſcit: ſub meridiẽ multo frigidior eſt: Eaq; hora hortos irrigant.

Machlyes. Auſes. Strabo l. 71. nõ auſes ſed anaſes hos adpellat. Virgines ãni uerſario mineruæ feſto ſe inter ſe pugnãtes.

Scutum. Galea. Minerua cuius filia.

Aliud de mineruæ patre ſentit diodor. ſicul. l. 7.

Nomadæ.

Ammonii.

Aqua variæ qualitatis.

Declinato iam die remittitur frigus: donec ſol occidit: tũc tepeſcit magis ac magis caleſcens ad mediam vſq; noctem: quo tempore feruens exæſtuat: p̃terita nocte media ad aurorã vſq; refrigeſcit. Cognominatur aũt fons ipſe ſolis. Poſt ammonios per ſupercilium labuli decẽ rurſus dierũ itinere eſt collis ſalis & aqua illi ammoniæ par hominibus circũ habitantibus: cui loco nomen eſt augila: ad quẽ locũ naſamones pergũt palmulas decerptum. Rurſus decem dierũ ſpatio ab augileis alius collis eſt ſalis & aqua & palmularũ fructiferarũ magna vis: quemadmodum apud alios incolentibus illic hominibus. quibus nomen eſt garabantibus natione ſane magna: qui inducta ſup ſalem humo ita ferunt. Ab his ad lotophagos breuiſſimũ iter a quibus triginta dierũ ſpatium eſt ad eos apud quos gignũtur boues p̃poſtere paſcentes. Ideo autẽ præpoſtere paſcũtur: quod cornua inflexa anterius habent & ob id ceſſum euntes paſcuntur. Nam offenſantibus in terra cornibus progrediendo paſci nequeunt alioqui nihil differentes a cæteris bobus præter craſſitudinem pellis atq; duriciã. Garabantes hi troglodytas æthiopes quadrigis vehũtur. Nam troglodytæ æthiopes omniũ quos fando cognouimus perniciſſimis pedibus ſunt: ſerpentibus lacertiſq; & aliis id genus reptibilibus veſcentes. Lingua nulli alteri ſimili vtentes; ſed veſpertilionũ more ſtridentes: A garabantibus decem quoq; dierũ itinere alius collis eſt ſalis & aqua adcolẽtibus hominibus: quibus nomen eſt Athlantibus ſolis omniũ hominũ: quos ipſi nouimus: innominatis. Nã ſales quidẽ apud eos vocãtur atlantes, ſingulis aũt eoꝝ nullũ nomẽ imponitur. Hi ſolem tranſcendentẽ execrantur. eiq; p̃terea omnia cõuicia ingerunt: q; torridus & ipſos & regionẽ pdat. poſt totidẽ dierum iter: alius tumulus ſalis eſt cũ aqua & hominibus adcolentibus: cui confinis eſt mons nomine athlas exilis & vndiq; teres: & vt fertur adeo celſus vt eius cacumen nequeat cerni: q; a nubibus nũq; reliquatur neq; hyeme neq; æſtate. Colũnam cæli illũ eſſe indigenæ aũt. ab hoc monte cognominantur hi homines. nam athlantes vocãtur: dicũturq; nec vlla animante veſci: nec vlla ſomnia cernere. ad hos vſq; atlantes poſſum recenſere nomina eoꝝ qui in ſupercilio africæ habitãt. Poſt hos nihil amplius. Porrigitur autẽ id ſupercilium ad colũnas vſq; herculeas atq; vlterius. Intra quod eſt metallũ. i. effoſſio ſalis decem dierum itinere: & homines incolentes domicilia ſua facientes ex micis ſalis. Iſti. n. iã tractus aphricæ vacant imbribus, Nam ſi

Solis fons.

Augila.

Garabantes.

Boues p̃poſtere paſcentes.

Troglodytæ

Solem execrantes.

Athlas mõs.

Athlantes.

Domus ex ſale.

plueret illic nō poſſent manēr parietes ſalis. Supra hoc ſuperci
liū auſtrū verſ⁹ ac mediterranea africæ deſerta ēt plaga ē & ſine
aqua feriſq; ſine ꝓuuia ac lignis oī prorſus hūore vacās. Ita ab
ęgypto ad tritonidē lacum paſtoricii aphri ſunt carne victitan
tes ac lacte. nihil vaccinum guſtātes: qa nec ęgyptii guſtant ſuē
nec alētes qdē vaccam: nec cyreneæ fœminæ ferire ſibi fas pu Cyrenęarum
tant ob iſidē quæ eſt ī ęgypto: cui ēt ieiunia & dies feſtos agūt fœminarum
ſtudioſe. At mulieres barcææ nō mō guſtu vaccinæ carnis. ſed ob Iſidem ſu
ēt ſuillæ abſtinent. Atq; hęc quidem ita habēt: ad occaſum vero perſtitio.
Tritonidis lacus iā non ſunt paſcuales pœni: neq; eiſdē mori
busvtētes: neq; idem circa infantes (qđ paſcuales ſolent) facti
tantes. Nā pœnoꝝ qui paſtorales ſunt an omnes ñ queo ꝓ cer
to dicere: ſed pleriq; hoc faciunt: vbi filii ipſorū quadrimi effe
cti ſunt venas verticis illorū lana ſuccida inurunt: nōnulli ve
nas tempoꝝ eā videlicet ob cām ne vllo vnq; tpe phlegma. i. pi Phlegma .i.
tuita defluens e capite officiat: eaq; de re ſe aiunt eſſe optima va pituita.
letudine. Et ſunt e re vera pœni iter oēs quos nos nouim⁹ ho
mines ſaluberrimo corpore incertū mihi an ob hāc cauſam: cer Pœni ſaluber
te optima valetudine ſunt. Quod ſi pueris inurendis ſpaſmus rimo cōrpe.
exiſtat: inuenta eſt ab eis medicina. Vrina enim hirci iſpera eos
libe[illegible]. ea refero quę ipi aphri narrāt Apud paſtoricios aphros Aphri paſto
talia ſunt ſacrificia. Vbi pro primiciis autē pecudis præciderūt rici.
eā ſupra domū abiiciunt. Hoc acto ceruicem eius auerſunt. So
lis oim deorū imolāt Soli & Lunæ: & his quidē vniuerſi pœni
ſacrificant. At qui circa Tritonidem paludē incolūt ēt Miner
uæ Tritonicq; ac Neptuno: ſed Mineruę pręcipue. A qb⁹ aphris Mineruæ
græci veſtē & ægidas ſimulacrorum Mineruæ mutuati ſunt: p ægis.
ter q̄ q; apud aphros pellicea veſtis ē & pendentes ex eius ægi Aegis vnde.
dib⁹ fimbriæ ñ ſunt ſerpētes ſed e loris factæ. Cætera vero oia Naſamonū
ad idē exēplar effecta ſunt nomine quoq; ipſo teſtificāte veniſ cadauera.
ſe ex aphrica paladiorum ſtolā. Quippe aphræ mulieres ſup ve Naſamonū
ſtem amiciuntur nudis pellibus caprinis fimbriatis ac rubrica meminit .Q.
delibutis. a quibus ægeis id eſt caprinis pellib⁹ ægidas denomi Curtius i .4.
nauere græci. Quinetiam hic primū mihi videt eiulat⁹ in tēplis geſt. Re.
extitiſſe: q; eo aphricanæ mulieres vehemētervtūtur ac belle: & Alex.
ab aphris quadriiugos equos iūgere græci didicere. Sepeliunt
autem paſtorales apgri defunctos vt græci præter naſamones
qui illos ſedentes ſepeliunt obſeruantes vt dū quis cœpit agē
animā eū ſedētē conſtituant ne ſupinus expiret. Domicilia eoꝝ
ſunt virgultis cōpacta ſuſpenſis circa lētiſcos & ea quoquo ver

uerſus verſatilia. Et iſti quidem talibus vtuntur moribus. Coꝛ
Auſes (vt pauloante dixi) Strabo in .17. hos Anaſees vocat.
tingũt aũt hos ab oriẽtali parte Tritonis fluminis hi auſes quí ſunt aratores: q vero pœni domos poſſidere cõſueuerũt is nomen impoſitũ ẽ Maxies: q dextrã capitis partẽ comatã geſtant ſiniſtrã radunt: corpus minio tingunt adſerentes ſe a troianis eſſe oriũdos. Regio hec & reliqua ad occidentẽ vergẽs multo
Maxies.
frequẽtior eſt feris ſiluiſq; q̃ regio paſtoraliũ: Nã q̃ ad auroram reſpicit: quã paſtorales incolũt Tritone flumine tenus & deꝑſ ſior eſt & harenoſa: Hinc deinceps q̃ aratorũ eſt veſperã ſpectãs mõtana valde eſt ac nemoroſa feriſq; frequẽs. Siquidem apud hos & ſerpẽtes ſunt ſupra modũ grandes ac leones. Elephãtes
Aſini cũ cornibus.
quoq; & Vrſi & Aſpides & Aſini corpib⁹ p̃diti. & Cynocephali. i. capita canina habẽtes: & Acephali. i. nõ habẽtes capita. ſed
Cynocephali
in pectoribus oculos vt ab Aphris memoratur: necnõ viri fœ-
Acephali.
minæq; agreſtes & aliæ pmultæ feræ haud ementitæ. Quorum nihil apud paſtorales eſt. ſed alia veluti cyconiæ & capræ: & bubali & aſini nõ illi quidẽ cornua habentes: ſed alii impoti: nũq̃
Oryes.
.n. bibunt & Oryes. quibus vlnales palmæ ꝑ cornibus fiũt. Huius fere magnitudo eſt ad æquiparationẽ bouis & Baſſaria: &
Baſſaria.
Hyenę: & Hiſtriches: Arietes agreſtes & Dictyes & Thores. i. ex
Hyenę.
hyæna & lupo geniti: & Pãthere & Bobryes & Crocodili tri-
Dictyes.
cubitali ad ſummũ magnitudine terreſtres lacertis adſimiles: &
Thores.
Struthii ſubterranei: & ſerpẽtes puſilli cũ ſingulis cornibus.
Bobryes.
hæ ſunt illic feræ & itẽ q̃ alibi ꝑter ceruũ & aprũ. Ceruus .n. &
Struthii.
Aper prorſus in aphrica nullus eſt. Sunt ibidẽ quoq; tria muriũ genera: quoꝝ alii bipedes vocãtur: alii zegeries punica linguæ
Tria murium genera.
qđ in noſtra pollet idẽ quod colles: alii Echines. Sunt pꝛeterea muſtellæ: q̃ in ſilphio naſcuntur murenis ſimillimæ. Tot habet
Ceruus in aphrica nullus
feras pœnorũ paſtoraliũ regio: q̃tũ nos maxime ſcrutando lõgiſſima inueſtigare potuimus. Maxyũ pœnorũ cõfines ſunt zabyces: vbi fœminę aurigãtur currus imbellũ. his finitimi ſunt
Aper i aphrica nullus.
zigantes: vbi magnã vim mellis apes cõficiunt: ſed multo plus opifices viri facere dicũtur. Oẽs minio inficiũtur ac ſimiis veſcuntur: quarũ adfatim gignitur iis qui in mõtibus degũt. iuxta hos aiunt carthaginienſes ſitã eſſe inſulã nomine Citanẽ duzegeries:
Echinies.
centorũ ſtadiorũ longitudine artã in latũ: in quã pergi e continente poteſt oleis refertã ac vitibus & in ea eſſe portũ vnde vitzabyces.
zigantes.
gines indigenarũ pẽnis volucrũ pice illinitis ramenta auri referunt e limo. Hæc anvera ſint haud equidẽ ſcio: ſed quæ narrãt
Citane.
ſcribo. Fuerit aũt totũ vt ipſe ego in zacintho vidi picem e lacu

referri: Sũt eo loci cõplures lacus: quoꝝ qui maxímus ſeptuagi
ta quoquo verſus pedũ ẽ altitudinis duũ paſſuũ: in hunc virgi=
nes contũ: cuius in ſummitate Myrtus adligata eſt dimittunt.
Deinde referunt myrto picem odorẽ quidã aſphalti habentem
ſed cætera præſtantiorem pice pieria: eamq; in ſcrobẽ: quẽ iux
ta lacum foderunt effundunt: & vbi multum illius adgeſſerunt
ita e ſcrobe in amphoras tranſfundũt. Quicquid aũt in lacum
decidit: id ſub terrã means redditur in mari: quod a lacu quat=
tuor ſtadiis abeſt. Ita id quod de inſula adiacenti aphricæ dicit
conſentaneũ eſt veritati. Aiunt præterea carthaginienſes locũ
eſſe Aphricæ extra colũnas Herculis habitatum hominibus eo
quoties ipſi adplicuere ſe merces e nauibus exponere: eaſq; in
crepedine terræ: deinceps collocare: tũ conſcenſis nauibus fu=
mũ excitare: fumo aũt cõſpecto indigenas ad mare cõtendere:
dehinc auro pro mercibus depoſito: rurſus illinc abſcere: ſed ñ
extra conſpectũ: tum ſe illuc e nauibus egreſſos præciũ cõſide=
rare: & ſi dignũ mercibus videatur eo ſumpto abire. Sin minus
conſcenſis iterũ nauibus cõſpicere. Illos vero adcedentes plus
auri ad id quod depoſuerũt addere donec pſuadeant. Neutros
aũt alteris iniuriã inferre: neq; enim aut ſe contingere aurũ pri
us q̃ ipſi ſumpſerint aurũ. Atq; hi ſunt Pœnorũ (quos nomina
re poſſum) quoꝝ pleriq; neq; tunc de rege medorũ curabant qc
quam neq; nunc curent. De qua regione eatenus queo dicere a
quatuor eam nationibus quantũ nos ſcimus non amplius in=
coli: quarũ duæ ſunt indigenæ: totidem non indigenæ. Indige
nę quidem pœni atq; æthiopes: quoꝝ alteri ad aquilonẽ aphri
cæ: alteri ad auſtrũ incolunt. Aduenæ vero phœnices & græci.
Neq; vero videtur mihi bonitas aphricanæ terræ cum bonitate
aſiæ atq; europæ comparanda præter vnam Cynipem: quæ tel
lus fluuio cognominis eſt. Hæc optimę cuiq; telluri par eſt pro=
uentu fructus cerealis omnino cæteræ aphricæ. Eſt enim pulla
& vda fontibus ac ſecura ſiccitatis aeris: ac ne imbre quidẽ qui
ſit vehementior læditur. Nã in eo tractu aphricæ pluit ex pro=
uẽtibus fructuũ terræ totidẽ menſuræ illic quot e Babylonica
tellure pcipiuntur. Bonum ſolũ & illud eſt quod Eueſperitę eo
lunt. Nam quoties id eximie ſeipſum vbertate ſuperat: cẽtuplũ
reddit. At illud cynipiũ circiter trecenta. Porro Cyrenaica re=
gio quæ huius africæ editiſſima eſt: quã paſtorales incolũt: tris
in ſe plagas cõtinet admiratione dignas. primam quę mariti=
ma ẽ: q; in ea iam fructus maturi metuntur vindemianturq; his

Pœni atq; æ=
thiopes indi
genæ.

Phœnices &
græci adue=
næ.

Cynipes ter=
ra fœcunda.

Eueſperitæ.

Cyrenaica re
gio.

cõpoſitis in plaga quæ ſupra maritimã ẽ: medios fructꝰ legũt: quos colles appellãt dũ hii fructus adornãtur: ii qui ſunt in edi tiſſima plaga coquuntur atque matureſcũt Itaq; dũ primi fructꝰ bibunt atq; edunt: vltimi aduẽtãt. Atq; hũc ĩ modũ ad octo mẽſes p̃ceptio fructuum cyreneos occupat. Hæc hactenus de his dicta ſunt

Barcę op.

DErſæ ad vlciſcendã pheretimã ab Ariande miſſi ex ægypto barcem peruenerũt opidum obſederũt miſſis illico qui denũciarent dedi auctores necis arceſi lai: eos opidani vt qui cędis oẽs participes eſſent in colloquiũ non admiſerũt. ita octo mẽſes barcẽ cum obſediſſẽt pſæ: nono menſe cuniculos ſuffoderunt ad murũ ferentes: & valida tormenta admouerunt: ſed cuniculos qdem faber quidam ærarius deprehendit ęreo ſcuto hunc in modum. Circunferens illud intra murum admouebat pauimẽto vrbis: quod vbicũq; admouebatur alibi illinc e ſolo nihil ſoni reddebatur. ad locũ aũt qui ſuffodiebatur æs clipei reſonabat. Vbi e diuerſo fodientes barcæi perſas ſuffoſſores interemerunt. Tormenta aũt barcæi ipſi repulſabant. Verum cum multum temporis contriuiſſent. & multi vtrinq; caderẽt: nec pauciores ex pſis Amaſis dux peditatus talem rẽ cõmentus eſt. Animaduertens barcæos vi nõ poſſe ſuperari ſed dolo: latã foſſam per noctẽ de preſſit: eiq; fragilia ſuperſtrauit ligna: & ſuper ea humũ induxit reddens ſolum cætero æquabile. Simul atq; illuxit. barcæos in colloquiũ euocat. Illi libenter obtemperauere: q; eis cordi erat ad pactionem deuenire. Pactionem autem in hanc formulam ineunt. ferientes fœdus ſuper ocultam foſſam. Quoad humus ea ita haberet tandiu fœdus in ea regione ratum foret. Barcæis quod æquum foret ſe penſuros regi promittentibus: & Perſis ſe nihil rerum nouarum aduerſus Barcæos eſſe molituros. Barcæi dehinc fœderibus freti & ipſi ex vrbe prodibant & ex hoſtibus cuicunque licebat intrandi vrbem faciebant poteſtatem patefactis omnibus portis. At perſæ reſciſſo ponte occulto in vrbẽ proruperũt. Ideo autem pontẽ quem fecerant reſciderunt: vt fœdus ſoluerent: quod cũ barcæis percuſſerãt tãdiu ratũ fore fœdus: q̃ diu maneret terra vt tunc manebat. Refracto. n. ponte non manere fœdus in ea regione amplius pheretima traditos ſibi a perſis barcęos qui faciendæ cædis principes fuerant ſudibus ſuffixit per ambitũ murorũ. Fœminarũ quoq; deciſas mãmillas circa muros adpẽdit. Cęteros barcęos

Cuniculi depræhenſio.

Amaſis. Dolus in hoſtes.

Barcæorum fœdus.

Perſis vt diriperent imperauit præter battiadas: & qui cædis adfines nō extiterant. His vrbē permiſit reliquis in ſeruitutem abreptis Perſæ redierūt: qui cū ad vrbē Cyrenē rediſſent. Cyrenæi eos oraculi cuiuſdā ſeruandi gratia per vrbē deduxerūt. Sed inter tranſeūdū prefectus nauals exercitus Badres illis p cepit vt vrbē diriperēt recuſante Amaſi peditum duce: ſe enim aduerſus vnā Barcē Græcā ciuitatē eſſe miſſos. Verū poſtq̄ trā ſierūt: & ad rupē Lycei Iouis ſubſederūt: pœnitentiā eos ſubiit quod Cyrenē nō occupaſſent: eāq̄ iterum adoriri conati ſunt. Cyræneis eos cōtēptui habētibus. Et licet nemo contra ferret arma: tamē inceſſit eis metus: illicq̄ curſu ſe proripientes ſexaginta circiter ſtadia cōſederunt. Vbi ſtatiua habentibus ab Ariande nūcius aduenit ad eos reuocandos cū a Cyrenæis cōmeatum ſibi præberi precarentur. Eo adcepto in ægyptum reuertebātur. Quos deinde pœni excipientes veſtitus atq̄ vtēſilium gratia vt quiſq̄ relinquebatur trahebaturq̄: interficiebant: donec in ægyptum peruentum eſt. Hic Perſarum exercitus in africam longiſſime ad eueſperidas proceſſit. Quos autē Barcæo cœpere: quoſq̄ ex ægypto eiecere ad regem iis Darius rex ad incolendū dedit vicū Bactrianæ regionis: cui vico nomen impoſuere Barcæ ad meā vſq̄ memoriā etiā incolis frequentem. Verum ne ipſa quidē Pheretima probe vita exceſſit. Nā poſteaq̄ vltra Barcæos celerrime in ægyptū rediit: male periit. Vt. n. exiſtūt acres admodū & inuidioſæ vltiones deorum in homines viuens vermibus cōputruit. Talis ac tāta Pheretimæ Battiſiliæ in Barcæos vindicta extitit.

Badres.

Lyceus. Iuppiter.

Barce inquit Strabo in. 17 alio noie Ptolemais dī. Vide Martianū capellā in. 6. Acres deorū vindictæ. Pheretimę mors tetra.

¶ Herodoti Halicarnaſſei Hiſtoriarū Liber Quintus: qui Terpſichore inſcribitur Laurentio Vallenſe interprete.

AT Perſæ qui in Europa ſub Megabyzo relicti a Dario erāt primos ex Helleſpōtiis Perinthios Dario ſubeſſe recuſantes: ſubegerūt antea quoq̄ a Pæonibus male adfectos. Si quidē Pæones qui ſunt a Strymone admoniti diuino reſponſo vt bellū Perinthiis inferrent: & ſi quidē a Perinthiis ex aduerſo conſidentibus prouocarentur nominatim compellantibus eos inuaderēt: ſin minus ab inuadēdo abſtinerēt: ita fecerūt. Enim uero conſidentibus Perinthiis e regione pœnū in ſuburbanis,

Perinthii. Pæones.

Ibi ſingulare certamen ex prouocatione cõmiſſum eſt viri cum viro equi cũ equo canis cũ cane. Et cum victores duobus certaminibus Perinthii præ gaudio carmẽ Pæana cantarent: tunc Pæones hoc ipſum eſſe reſponſum dei coniectantes inter ſe dixere nũc oraculum dei perfectũ eſt nũc noſtrum eſt opus. Atq; ita in Perinthios canẽtes impetũ fecere ægregieq; vincẽtes ex illis paucos reliq̃re. Quæ quondam a Pæonibus geſta fuerant: hũc in modũ geſta ſunt. Tunc aũt Perinthii pro libertate ſtrẽnue pugnantes tamen multitudine a Megabyzo ſuperati ſunt Perintho capta. Megabyzus per thraciã arma circũferens: oẽs eius vrbes atq; oẽs nationes pacatas regi reddebat. Hoc.n. illi a Dario fuerat imperatũ: vt ommẽ thraciã ſubigeret. Gẽs thracũ ſcdm Indos omniũ maxima eſt: quæ ſi aut vnius impio regeret: aut idẽ ſentiret (vt mea fert opinio) inexpugnabilis foret: & omniũ gentiũ multo validiſſima. Sed quia arduũ illis eſt: & nulla ratione contingere põt: ideo imbecilles ſunt. Habent ãt multa nomina ſingularũ regionũ ſingula. Moribus tamẽ ac opiniombus cõſimilibus imbuti ſunt p̃ter Getas & Trauſos: & qui ſupra Creſtonos incolãt. Ex quibus q; Getæ ſe pro immortalibus gerãt: a me cõmemoratũ eſt. Trauſi vero in cæteris quidẽ omnibus idẽ quod Thraces verũ circa natalia ſuoꝝ atq; obitus hoc factitãt. Edito puero ꝓpinqui eũ circũſidentes cũ ploratione proſequũtur: recẽſentes quaſcũq; neceſſe eſt illi q; vitam ingreſſus ſit perpeti humanas calamitates. Hominem fato functũ per luſum atq; lætitiã terræ demandant referẽtes quot malis liberatus in omni ſit fœlicitate. At qui ſupra Creſtones incolũt: iſta agunt. ſinguli plures vxores habẽt: quoꝝ vbi quis deceſſit: diſceptatio magna fit inter vxores acri amicoꝝ circa hãc rẽ ſtudio q̃ nã dilecta fuerit a marito p̃cipue. Quæ talis iudicata eſt: & hunc honorẽ adepta: ea a viris ac mulieribus exornata: ad tumulũ a ſuo propinquiſſimo mactatur: vnaq; cum viro humatur: cæteris vxoribus id ſibi pro ingenti calamitate ducentibus. Nam id eis ſummo dedecori datur. Reliquis Thracibus hic mos eſt. Liberos in mercato venũdant. Virgines nõ adſeruant: ſed quibus libuit cũ viris cõcumbere ſinunt. Vxores adſeruant vehementer: eaſq; magno ære a parentibus coemunt: punctas notis eſſe frontes nobile iudicatur: nõ eſſe notatas pũctis ignobile. Ocioſum eſſe pro honeſtiſſimo habetur. Agricolatorem vero pro contemptiſſimo. E bello atq; rapto viuere pulcherrimũ. Atq; hi quidẽ ſunt eoꝝ inſigniſſimi mores. Edus ãt

Perinthus vrbs.

Megabyzus.

Thracũ gẽs maxima.

Getæ. Trauſi.

Naſcentiũ fletus. Mortuorũ lætitia. Hoc idẽ thraces factitare Solinꝰ dicit.

Creſtones. Vxorum contentio.

Thracum Mores.

Ocioſum eſſe.

hos ſolos colũt. Martẽ: Liberũ: Dianã: ſed reges p̃ter popula- Mars.
res etiã Mercuriũ. Eũq; e diis p̃cipue per quẽ ſolũ iurant: a quo Liber.
progenitos quoq; ſe aiũt. Optimatibus eoꝝ tales ſunt ſepultu- Diana.
ræ ꝓ lato triduũ cadauere: mactatiſq; omniſariis hoſtis cõui- Mercurius.
uãtur. Illudq; defletũ prius: deinde cõbuſtũ ſepeliunt: aut aliter
humo cõtegũt: adgeſtoq; deſup tumulo cũ alia ois generis cer-
tamina ꝓponũt: tũ p̃cipue certa cũ rõe Monomachiã. i. ſingu- Monoma-
lare certamẽ. Et ſepulturæ qdẽ Thracũ huiuſmodi ſunt. Qd ãt chia.
huius regionis ad aquilonẽ vergit nemo põt ꝓ cõperto referre Thracum
quinã homines eã incolãt: ſed illã q̃ trans iſtrũ plaga eſt cõſtat Sepulturæ.
vaſtã eſſe atq; ignotam: vbi ſolos audio habitare homines noie
Sigynnas veſte medica vtẽtes eorũq; equos toto corpore hir- Sigynnæ.
ſutos eſſe ad quinq; digitos altitudine piloꝝ eoſdẽ puſillos ac
ſimos: Inualidoſq; ad viros geſtãdos: ſed currui iũctos eſſe p-
nicíſſimos: atq; his curribus indigenas inuehi. Horũ fines ꝓxi-
me adcedere ad Henetos: qui ſunt in Adria. Eos quoq; ſe colo Heneti in
nas Medorũ dicere: qui quo pacto coloni Medorũ fuerint: eq- Adria.
dẽ nõ queo dicere: ſed fiat quidlibet intra lõgũ tẽpus. Sigyn- Sigynnæ.
nas pœni qui ſupra Maſſiliã incolũt inſtitores adpellãt: Cyprii
iacula. Verũ vt Thraces aiũt apes loca tranſiſtrana obtinent: &
ob illas vlterius pergi non poſſe: quæ cũ dicũt haud credibilia
apud me dicũt: quoniam hoc animal conſtat frigoris intolerans
eſſe. Mihi tamen loca quæ ſeptẽtrionibus ſubſunt: videntur ob
gelu inhabitabilia eſſe. Hactenus de hac regione. Cuius orã ma
ritimam Megabyzus Perſis obedientem reddidit. Darius trãſ-
miſſo rapidiſſime Helleſponto poſtq̃ Sardis venit: recordatus
eſt beneficii in ſe ab Hiſtiæo collati & conſilii Cois Mytilenæi.
Quibus adcerſitis Sardis obtulit electionem. Hiſtiæus vt qui Hiſtiæus.
eſſet Mileti tyrãnus nullam ſibi tyrannidẽ popoſcit: ſed Myr-
cinũ Hedonidẽ animo vrbis in ea condendæ. Et iſtæ quidem Myrcinus.
hanc elegit. Coes autem vt qui non tyrãnus: ſed priuatus eſſet Coes.
optauit Mitylenes tyrannidem. Impetrato vterq; quod optaue
rat: eo ſe contulit. At Dario res huiuſcemodi oblata eſt: vt illam
videnti inceſſerit cupido iubẽdi Megabyzo vt Pæonas ex Eu-
ropa e ſedibus in Aſiam trãſportaret: erant Pygres & Mantyes
viri Pæones qui poſtq̃ Darius tranſmiſit in Aſiam: & ipſi Sar-
dis venere cupidi tyrannidis apud Pæonas potiundæ ducen-
tes vna ſororem procera ſtatura atq; ſpecioſam. Hi obſeruato tẽ
pore dum in ſuburbanis Lydorũ Darius præſideret: talem rem
ſibi agendã putarunt. Sororem q̃ optime poterant cum exor-

naſſent: ad aquã mittunt vas capite continentem: equũq; e brachio trahentem: linũq; nentẽ. Eam prætereuntẽ Darius adtẽte conſiderabat q; neq; perſica erãt illa quæ ageret mulier neq; lydica neq; vllarũ ex aſia fœminarũ. Hæc conſiderãs miſit quoſdam ſuos ſatellitum iuſſos obſeruare inquam rẽ vteretur mulier equo. Iſtis obſequẽtibus fœmina vbi puenit ad flumẽ equo ſatisfecit: vas aqua ipleuit. His actis eadẽ via regredit aquã capite ſuſtinẽs: equũ e brachio trahẽs ac fuſum verſans. Admiratus Dari⁹ tũ iis q̃ ab exploratorib⁹ audiſſet: tũ iis q̃ ipe audiſſet adduci corã fœminã iubet. Ea adducta aduleſcẽtes fratres q; aderant non procul rẽ ipſam ſpeculantes interrogãti Dario cuias illa eſſet: aiunt ſe pæones eſſe: & illam ſuã ſororẽ. Ad quos Darius quinam homines eſſent pæones: & vbi locorum habitarent: & cuius rei gratia illi veniſſent Sardis perconctari. Adule ſcentes ſe vero veniſſe dicere vt ſeſe ei donarent: pæoniã autẽ eſſe ad flumen Strymonem ſitam: qui Strymon non procul abeſſet ab Helleſponto pæones eſſe coloniam teucrorũ qui troia fuerunt. Hæc ſingulatim illi referebant. Interrogatiq; Dario nunquid omnes illic fœminæ tam laborioſæ eſſent adfirmare prõpte adita habere. Huius. n. rei gratia illud fiebat. Ibi Darius literas ad Megabyzũ: dat quẽ in thracia põfectũ reliquerat iubens e ſedibus ſuis pæones ad ipſum tranſferri cũ liberis pariter & vxoribus. Eques cũ hoc nuncio confeſtim ad helleſpontum cucurrit. Helleſpontoq; tranſmiſſo literas Megabyzo reddidit. Quibus ille lectis ſumpto e thracia duce aduerſus pæoniam exercitũ ducit. Pæones cognito perſarũ in ſe aduentu cõtractis copiis proceſſere ad mare rati illac perſas igreſſuros ad dimicandũ. Et pæones quidẽ ad arcendũ exercitus Megabyzi ingreſſum parati erant: Perſæ aũt certiores facti pæonas cõueniſſe ad intercludendũ ab ora maritima ingreſſum: ſumptis ducibus iter ad ſuperiora cõuertunt: hoſtẽq; latentes in eius opida irrumpũt: & illa vtpote vacua facile occupant. Quod vbi reſciuere pæones protinus diſperſi ad ſua quiſq; dilabũtur. Seq; perſis dedunt. Ita e pæonibus Syropæones & Pæoplæ: & q ad Praſiadẽ vſq; paludẽ incolũt e ſuis ſedibus emoti in aſiã ſunt abducti. Qui vero circa pangeũ montẽ incolũt: doberaſq; & agriamias & odomantes & ipſam Praſiadẽ paludẽ a principio non cepit Megabyzus. Tentauit tamen expugnare eos qui Paludem incolunt. Incolunt autem hunc in modum. In media palude compactæ erant ſublicæ tenuem a continente ingreſſum

Pæonia.
Strymon.

Megabyzus i pæones exercitũ ducit.

Syropæones
Pæoplæ.
Praſias.
Pange⁹ mõs

vno ponte habentes. Has ſublicas tabulata ſuſtinentes olim communiter omnes ciues ſtatuebant. Mox e lege hunc in modum ſtatuendum cenſuerunt: vt pro ſingulis vxoribus quas quiſque duceret (Ducunt autem ſinguli multas vxores) ternas defigeret ſublicas e monte ſumptas: cui nomen eſt Orbelus: Hoc habitantes modo obtinent ſinguli ſuper ea tabulata tu- Orbelus.
gurium in quo degunt: & fores inter tabulata compactas deorſum ad paludem ferẽtes paruulos liberos per pedem reſte illigant metuentes ne illi in aquam deuoluantur. Equis autem & ſubiugabilibus piſces pro pabulo prębent. Porro piſciũ tanta ẽ copia vt quoties quis tanuã cõpactam reclinauerit. demiſſam ſune ſportã vacuã aliquanto poſt retrahat piſciũ plenã. Quorũ duo ſunt genera: vnũ quod vocãt Papraces: alterũ Tilones. E Papraces.
Pæonibus ii qui capti fuere in Aſiã ſunt abducti. Pæonib⁹ cap Tilones.
tis Megabyzus nuncios in Macedoniã ſeptẽ Perſas q poſt eũ e-unt in exercitu ſpectantiſſimi miſit ad Amyntã petituros regi Dario terram & aquã. Eſt autem e Palude praſiade breuis admodũ in Macedoniã via. Nã in primis paludi confine eſt Metallum: ideſt foſſo æris. Vnde poſtea tẽpora Alexandro in ſingulos dies ſingula talenta proueniebant. Poſt Metallum ſuperato monte quẽ vocant Dyſorum Macedonia intratur eo per- Dyſorus.
ſæ vbi peruenere: & in conſpectũ Amyntæ ad quẽ mittebãtur regi Dario terrã & aquã petiere: Amyntas & ea dedit: & homines in hoſpitiũ vocauit. Inſtructaq; ſplendidæ cœna percomiter adcepit. Perſæ poſtq̃ a cœna ad potũ peruenere: hoſpes (inquiunt) Macedo nobis perſis cõſuetudinis eſt quoties magnã Perſarũ conexhibuimus cœnã: tũc etiã concubinas & adoleſcentulas vxo- uiuia.
res ad adſidendũ introducere: proinde tu nunc quoniam libẽter excepiſti nos: & liberali hoſpitio proſecutus es: regiq; Dario & terrã das & aquã ſectare cõſuetudinẽ noſtrã. Ad hęc Amyn Amyntæ cõtas nobis (inqt) Perſæ iſta conſuetudo non eſt: ſed viros a fœ- uiuium.
minis ſe mouendi. Verũ quandoquidẽ vos exigitis qui domini eſtis: hoc quoq; vobis præſtabitur. Hactenus locutus Amyntas fœminas adcerſit: illæ vt iuſſæ præſto fuerunt: & e regione Perſarum deinde cõſederunt Quas perſæ conſpicati formoſas Amyntã adloquuntur negantes omnino id factũ eſſe ſapienter Satius enim futurũ fuiſſe ab initio non venire fœminas: q̃ poſtq̃ venerant non adſidere: ſed ex aduerſo ſedere in oculorũ dolorem. Ita coactus Amyntas illas adſidere iuſſit. Quæ cũ obtẽperaſſent: illico perſę mammillas illarũ tractare vtpote pluſcu-

Fœminę a viris ſemotæ.

lo vino temulenti: nõnulli etiã tẽptare ſuauiari: Hæc Amyntas intuens & ſi iniquo ferebat animo: tamen præ metu Perſici no minis quieſcere. Verũ eius filius Alexander cũ adeſſet: atq; hęc ſuſpiceret vtpote aduleſcens & malorũ inexpertus neq; q amplius tolerare poſſe. Itaq; grauiter ferẽs ad Amyntã inquit. Tu vero pater cæde ætati: abiq; hinc ad requieſcendũ: neq; indulgeas nimiũ potationi. Ego hic remanens oia hoſpitib⁹ q̃ oportet exhibeo. Amyntas eũ rei nouæ aliqd facturũ animaduertẽs ad hæc reſpondit: filii inquiens verba tua hinc me ſummouẽtis pene intellego. Ideo. n. me dimittis q aliquid noui agere in animo habes. Quare nolo te quicq̃ noui in hos viros perpetrare futurũ in pernicieẽ noſtrã ſed tolera ſpectans q̃ gerũtur. Nam q ad diſceſſum meũ pertinet parebo. His reſponſis Amyntas abiit. Et Alexãder ad perſas. Vobis inqt hoſpites cũ his fœminis vel oĩbus ſi libet facillime licet concũbatis: ſed cũ qua ea re coneũbere libeat indicate. Nũc. n. fere tempus cubãdi aduẽtat: & vos bene potos eẽ temulentoſq; video. Proinde has fœminas ſi vobis cordi eſt ſinite ire ad ſe lauandũ quas cũ lotę fuerint adcipiatis. Hæc locutus Alexander adprobantibus Perſis egreſſas fœminas in muliebre remittit cõclaue: ac totidẽ viros leues malas habentes mulieribus veſtibus exornat: traditiſq; pugionibus introducit: admonetq; perſis inquiens. Vos vero ꝓſę a nobis in cõuiuiũ eſtis omni munificẽtia adcepti: Quippe q bus & q̃ habebamus: & q̃ inuenire potuimus ea oĩa repſentauimus: & q oĩum maximũ eſt etiã noſtras ipſor⁹ matres & ſoroꝛes liberaliter exhibemus: vt omni honore adfecti a nobis intellegatis quibus rebus digni eſtis: vtq; regi qui vos miſit renũcietis a græco quodã macedonũ principe vos & mẽſa & lecto bene adceptos eſſe. Hæc locutus Alexander ſingulos Macedonas quas fœminas eſſe aiebãt: adſidere iuſſit ſingulis perſis. Qui poſteaq̃ a Perſis adtrectari cœpere: illos obtrũcauere. Et hac quidẽ morte adfecti ſunt Perſæ ipſi pariter & eor⁹ comitatus. Comitabantur. n. eos & vehicula & familia & omnis generis adparatus: q̃ cũcta cũ illis omnibus pariter intercepta ſũt. Nõ multo deinde interiecto tẽpore cũ magna hoꝛ⁹ viroꝛ⁹ iter Perſas inqſitio fieret: Alexãder illos prudenter occupauit tum multa aliis pecunia tũ ſorore ſua noie Gygea Bubari data viro Perſæ vni ex inqſitoribus interfector⁹. Ita hoꝛ⁹ perſarũ cædes deprehẽſa: ſed ſilẽtio ſuppreſſa ẽ. Eſſe aũt græcos q hæc fecere a Perdica ꝓgenitos quẽadmodũ ipſi aiunt: & ego adſentior in

Alexander ad perſas.

Virí pro mulieribus.

Perſarũ cædes i cõuiuio

Gygea. Bubaris. Perdica.

iis q̃ poſtea dicã. id ita eſſe probatur: & ſi q in Olympia certami
nibus græcor̃ præſunt cõſentiũt. Nã cũ Alexãder certãdi gra
tia ad hoc ꝛ̃pm deſcendiſſet: a cõcurſoribus ꝓhibebatur q̃ ne-
garent barbaror̃ id eſſe certamẽ: ſed græcor̃ At vbi palã fecit
ſeſe argiuũ græcus eſſe iudicatus eſt: & ſtadium currẽs ꝓximus
primo extitit. Et hæc quidẽ ita geſta ſunt: Megabyzus aũt Peo
nas ducẽs abiit in Helleſpõtũ & illo trãſmiſſo peruenit Sardis.
Cũ interi Hiſtiæus mileſius iã muris cingeret locũ quo a ſe pe-
tito donatus a Dario fuerat in præciũ ſeruatæ ratis q̃ locus eſt
ad flumen Strymonẽ nomine Myrcinus. Megabyzus cognito Myrcinus.
q̃d fiebat ab Hiſtiæo cũ primũ venit Sardis primũ ducẽs pæo
nes ita eſt Dariũ adlocutus. rex quidnã tu rei feciſti dato loco
ad vrbẽ cõdendã in Thracia viro græco eidẽq̃ ſolerti atq̃ in-
duſtrio: vbi adfatim materia eſt ad naues edificandas multũq̃
remigum atq̃ pecuniæ Multis etiã cũ Barbaris tũ græcis inco
lentibus q̃ nacti ducẽ faciẽt quicquid ille vel die vel nocte prę-
ceperit. Nũc tu virũ hũc ita fauentẽ inhibe ne domeſtico bello
adflicteris: inhibe autẽ miti modo adcerſitũ: quẽ cũ adceperis:
da operã ne quãdo in græciã reuertatur. Hæc locutus Megaby
zus perfacile Dario perſuaſit tanq̃ ꝓbe ꝓſpiciens q̃d eſſet euẽ-
turũ. Darius miſſo in myrcinũ nũcio ad Hiſtiæũ hæc inqt. Hi-
ſtiæe rex Darius hæc dicit mihi rebuſq̃ meis melius conſulen-
tẽ q̃ te inuenio neminẽ: q̃d nõ verbis ſed factis cõpertũ habeo.
Proinde cũ res magnas agere deſtinẽ: præſto mihi ſis vt ea ti-
bi aperiam. His verbis fide habita Hiſtiæus & ſimul magnifa-
ciens cõſiliariũ regis fieri Sardis ꝓfectus ẽ. Cui aduemẽti Da
rio, Hiſtiæe ego (inqt) ea de cã te adcerſiui: q̃ poſteaq̃ a Scythis
rediꝛ maturaui: & tu ab oculis meis abfuiſti nullius rei deſideriũ
tã me tenuit breui: q̃ vt tu in aſpectũ & colloquiũ meũ venires:
cũ ſcias omniũ poſſeſſionũ p̃cioſiſſimã eſſe virũ amicũ ſoler- Amicꝰ ſolers
tem bene ſentientem: quæ ibi ambo adeſſe ego teſtimonio eſſe
poſſum e rebus meis. Quare tibi ego qui feciſti probeq̃ veniſti
hoc gratificãdum putaui: vt omiſſa Mileto & recens condita
in Thracia vrbe me ſequaris ſuſa: eadem quæ ego habitaturus:
meuſq̃ conuictor ac conſiliarius futurus. Hæc locutus Darius
vna ſecum Hiſtiæum ducens ſuſa verſus iter intendit prefecto Artaſernes.
Sardibus Artapherne fratre ſuo ex eodem patre. Item prefec- Otanes.
to Otane oræ maritimæ: cuius patrem Siſamnem vnum e regi- Siſamnes.
bus iudicibus q̃ iniuſte ob pecuniam iudicaſſet rex Cambyſes
interemerat. Interemptoq̃ detractum corium in lora concidit

quibus tribunal in quo ille ſedens iudicarat intendit: ibidemq; eius filiũ Otanẽ ſedere iudicem p̃cepit atq; in memoria habere in quo tribunal iudicaret. Hic igitur Otanes in eo tribunali ſedens: tũc Megabyzi ſucceſſor exercitus Bizantios ac Chalcedonios cepit. Cepit item Antãdrum qui eſt in terra troade. cepit quoq; Lamponiũ. Sũpta etiã a Leſbiis claſſe cepit Lẽnũ: & Imbrũ a pelaſgis tũc quoq; vtrãq; habitam. Sed Lẽnii quoniã prælio contẽderant: & aliquãdiu repugnauerant: mala perpeſſi ſunt: quos qui ſuperfuere. iis præfectũ Perſæ impoſuere Lycaretũ Meandri eius qui Sami regnauit germanũ. Hic Lycaretus cum Lemno præeſſet hac de cauſa mortem oppetiit: q̃ omnes in captiuitatẽ redigebat: atq; euertebat alios inſimulans deſertores Scythice expeditionis: alios vexatores copiarum Darii a Scythis reuertentium. Hæc iſte in ſua præfectura perpetrabat. Sed non diu in malis faciendis deliuit: & ceperũt iterũ Naxo atq; Mileto calamitates Ionibus fieri: e Naxo quidem q̃ inter inſulas felicitate præſtabat: e Mileto autẽ q̃ ea tempeſtate ppe ſeipſam ſuperatis maxime florebat. Eratq; Ioniæ prætextũ cũ laboraſſet duabus ſuperioribus ætatibus morbo ſeditionis: do nec eam ſeditionẽ Parii ſedauerint: ex omnibus græcis correctores a Mileſiis delecti. Hũc aũt in modũ eos Parii correxere. Cum Miletum veniſſent viri inter Parios præſtãtiſſimi cernerentq; domos vehementer labefactas: dixerũt velle ſe regionẽ ipſorũ peragrare. Id facientes & omnẽ agrũ Mileſiũ luſtrantes vt quẽq; fundum animaduertebant bene cultũ fructũq; emittẽtem: cõſcribebant domini nomen. peragrata omni regione cũ paucos huiuſmodi fundos compiſſent: q̃ maturrime ad vrbem deſcenderunt. Coactoq; cœtu decreuerũt vrbem ab iis eſſe incolendã: quorũ fundos bene cultos inueniſſent. Videri. n. illos ita curaturos publica vt ſua ipſorũ curauiſſent. Cæteros Mileſios qui prius ſeditioſi fuiſſent: iuſſerũt horum dicto audientes eſſe. ita Mileſios Parii correxerũt. Ex his tunc vrbibus hoc mõ cœperunt Ioniæ mala contingere. Ex Naxo quidẽ locupletes e plebe in exiliũ miſſi Miletum ſe cõtulerunt. Miletum ãt procurabat Ariſtagoras Molpagæ: idẽq; gener ac cõſobrinus Hiſtiæi Liſagoræ quem Darius ſuſis deſtinebat. Nã Hiſtiæus Mileti erat tyrãnus & per id tempus ſuſis degebat: dũ Naxii Miletum venere iam pridem Hiſtiæi hoſpites cũ Miletum Naxii aduenere obſecrarunt. Ariſtagoram vt aliquantulũ copiarũ ipſis præſtaret ad redeundũ in patriam: ille colligens ſi per eũ iſſi

Antandrus.
Lamponiũ.
Imbrus.
Lycaretus.
Naxus.
Miletus.
Parii Mileſios correcturi veniunt Miletum.
Qui priuata & publica alienaq; negligit.
Mileſii a Pariis correcti.
Ariſtagoras.

in patriã redirent: fore vt Naxio imperaret: tamẽ prætendens Hiſtiæi hoſpitiũ ita eos eſt adlocutus. Meæ quidẽ vires ad tantum copiarũ prebendũ nõ ſuppetũt . vt inuitis his qui Naxum tenẽt: vos poſſim reducere:cũ audiã octo milia ſcutatorũ Naxiis ac multũ longarũ nauiũ eſſe:tamẽ omne ſtudiũ ad i ſtud efficiendũ adhibebo hoc ſcilicet in animo verſans . Eſt mihi amicus Artaphernes Hyſtiaſpis filius Darii regis frater q Perſis eſt omnium in Aſia maritimorum multo exercitu præditus ac multa claſſe. Hunc ego virũ opinor facturũ omnia ex animi noſtri ſentẽria. His auditis Naxii inſtare Ariſtagoræ vt rẽ q̃optime poſſet cõficeret: vtq; munera homini polliceretur dicere & ſe exercitui ſumptũ ſuppeditaturos magnam videlicet ſpẽ habebat cũ ipſi Naxo adpuiſſent Naxios oia q̃ iuberent eẽ facturos atq; adeo cæteros inſulanos. Nulla dũ.n. Cycladũ inſulaq; ſub Dario erat ꝓfectus Sardis Ariſtagoras ait ad Artaphernem eſſe inſulã Naxũ nõ ſpacioſã illã qdẽ:ſed pulchrã alioqui & bonã: Ioniæq; vicinã: multis p̃terea & pecuniis & ſeruciis p̃ditã. Proinde tu aduerſus hanc regionẽ ducito exercitũ p cãm illuc exules reducẽdi. Qd facienti tibi magnæ ſunt penes me in expedito pecuniæ: p̃ter illas quæ in exercitũ erogabũtur. Has.n. æquũ eſt nos p̃bere: qui aduẽtus noſtri auctores ſumus & te inſulas regi adquirere ipſam Naxũ & q̃ ex hac pendẽt Parum & Andrũ. Cæteraſq; quæ Cyclades nominãtur. Vñ proficiſcens haud difficile inuades Eubœam inſulã magnã ac beatam: nec inferiorẽ Cypro ac facilẽ ſane ad capiendũ centũ omnino nauibus ad has occupãdas ſuffecturis. Huic reſpõdes Artaphernes: tu vero (inquit) quæ ſunt ex vtilitate regiæ domus exponis. & probe iſta ſuades omnia p̃ter q̃ de numero nauium. Nam pro centũ nauibus ducentę tibi ineunte ſtatim vere in promptu erunt Oportet tamen de his rebus auctoritatem quoq; regis adcedere. his auditis Ariſtagoras lætus Miletum rediit. Artaphernes autem miſſo Suſa ad Darium nũcio: per quẽ de rebus ab Ariſtagora dictis cũ certiorem faceret. vbi ille rem adprobauit ducentas naues inſtruxit tum Perſarũ: tũ aliorum ſociorum magna ſane multitudine p̃fecto eis duce Megabate viro Perſa familia Achæmenidarum ſuo ac Darii conſanguineo. q (ſi vera ſunt quę poſt hoc tẽpus geſta) filiam deſponderat Pauſaniæ Lacedęmonio Cleombroti filio græciæ tyrannidẽ adfectanti. Delecto itaq; duce Megabate exercitum Artaphernes ad Ariſtagorã miſit e Mileto Megabates Ariſtagora ſũpto atq; ladũ

Artaphernes

Cyclades inſulæ. Naxus.

Paros. Andros. Eubœa.

Megabates. Achęmeni darũ familia Pauſanias.

exercitu cũ Naxiis profectus ẽ p ſimulationẽ eũdi in Helleſpõ tũ: atq; vbi Chiũ puenit: Claſſẽ cõtinuit apud caucaſa vt illinc vẽto aquilone traiiceret in Naxũ. Sed quoniã nõ erat fatale naxios ea Claſſe deleri: hoc negocii contigit Megabates in circũeundis nauiũ excubiis offendit nauẽ Myndiã a nemine cuſtodiri: quã rẽ indigne ferẽs iuſſit ſatellites inuentũ eius nauis principẽ noie Scylacẽ vincire traiectũ p Thalamiã ideſt p foramẽ per qđ remus extat: ita vt caput extaret corpus intus eſſet. Ariſtagoras a quodã factus certior hoſpitẽ ſuũ Myndũ a Megabate vinctũ adflictari perſam adit hominẽ excuſat: repoſcit cũ nihil exoraret: ipſe adcedẽs Scylacem ſoluit. Id vbi reſciuit Megabates grauiter admodũ ferens Ariſtagorã inuaſit: cui Ariſtagoras quid tibi (inquit) eſt cũ iſtis negociis. Nõne te miſit Artaphernes vt me ſeq̃reris ⁊ atq; eo nauigares quocũq; ego iuberẽ? qđ multa agis? His verbis indignatus Megabates vbi nõ adfuit: miſit Naxum quoſdã cũ naui ad rem Naxiis quæ impẽderent exponendã. Naxii vt qui minus q̃ hãc aduerſus ſe Claſſem venturã expectabant: vbi id audierunt: oĩa confeſtim ex agris in vrbẽ comportare: & ſe tanq̃ obſidendi eſſent inſtruere cibariis potu muroq; refectione. Et iſti quidẽ tanq̃ inſtante ſibi bello ſeſe adparabant. Illi vero poſteaq̃ e Chio in naxũ traiecerunt: iã præmunitos adgreſſi ſunt. Cõſumptiſq; quatuor in obſidione mẽſibus: abſumpta q̃ ſecum adtulerant pecunia: ab Ariſtagora maxima cũ plura deſideraret obſidio. Vbi mœnia Naxiis exulibus ædificauerunt: in contionẽ reuerterunt male adfecti Ariſtagoras quando quod Artaphernẽ receperat præſtare non poterat: nec exercitui ſtipendiũ exigenti dare preſertim Megabate inſimulãte apud milites male adfectos. Præterea ne regno mileti fraudaretur: his de cauſis trepidus de defectione conſultabat. Contigit. n. e ſuſis ab Hiſtiæo venire quendã cõpuncto noctis capite quibus Hiſtiæus Ariſtagorã cõmonefaciebat vt ab rege deficeret. Id nãq; volens Hiſtiæus Ariſtagoræ indicare: quia alia ratione facere non poterat vtpote itineribus cuſtoditis fideliſſimo e ſeruis caput eraſit: literaſq; ipreſſit & hominẽ retinens coad capilli refruticarent vbi illi renati ſũt raptiſſime dimiſit miletũ nihil aliud mandãs niſi vt cũ miletũ peruenĩſſet. iuberet Ariſtagorã Eraſo ſuo capite iſpicere. Ea ãt ſtigmata ſignificabãt (vt a me ſuperi⁹ dictũ ẽ) defectionẽ hoc ideo Hiſtiæes faciebat: q; magnã ſibi iacturã ducebat ſe ſuſis diſtineri: ẽt atq; etiã ſperãs fore vt ſi ab Ariſtagora rebellaret: ad

Scylacis pœna.

Thalamia remi foramen.

Scylacis ſolutio.

Naxi obſeſſio.

Hiſtiæi ad Ariſtagoram Nuncius.

Literæ in capite impreſſę

Defectionis ſignificatio.

mare proficiſcereť. Sin miletus nil noui mollireť : nullā ſibi viā amplius eē ad eā reuertēdi intellegebat. Eū Hiſtiæus quidē hęc cōſiderans nūtiū mittebat Ariſtagoras aūt cū ei hæc oia cōſentanea per idē tēpus cōtigiſſent: rettulit ad ſeditioſos tā de ſua ſentētia q̄ de Hiſtiæi mandatis. Cui cū cæteri oēs adſenſiſſent iubentes vt rebellaret. Hecatæus tñ Logopius .i. ſermonū auctor initio diſſuadere bellū ſumi aduerſus regē perſarū enumerans cūctas nationes:qbus Darius īperaret: omnēq; illius potētiā. Sed cū hoc ꝓſuadere nō poſſet ſecūdo loco ſuadere vt claſſe mare occuparent:negās ſe videre q̄ alia ratione id eſſet euenturū. Scire.n.ſe mileſios vires eſſe imbecillas:ſi tñ pecunię e tēplo:quod eſt in Branchidis tollerētur:quas Crœſus Lydus reposuiſſet:multū ſpei recipere maris potiūdi atq; ita pecuniā & ipſos habituros ad vtendū:nec hoſtes ſpoliaturos. Erāt autem hæ ingentes pecuniæ quēadmodū a me in primo libro demōſtratū eſt. Verū ne hæc quidē ſententia obtinuit:ſed illa vt omni no rebellareť: vtq; vnus eoꝝ myuntē nauigaret ad exercitū:qui e Naxo reuerſus illic agebat: vt conareť duces Claſſiarioꝝ cōprehēdere. Miſſus ad hoc ipſum Iatrogoras dolo cepit Oliatū ibanolis Mylaſſenſem:& Hiſtiæū Tymnis termerēſem:& Coē Alexādri:quē Darius mytilene donauerat & Ariſtagorā Heraclidis Cymeū:cōplureſq; alios. Ita exꝓfecto Ariſtagoras defecit omnia in Dariā cōmentus. Et primū quidē verbo dūtaxat tyrannidē immutās: ſtatū rei publicę mileti conſtituit : vt ſecū libēter mileſii rebellarent. Idē dehinc in reliqua Ionia fecit tyrannoꝝ alios eiiciēs:alios vtiq; quos cœperat e nauibus iiſq; quę aduerſus Naxūvna ierāt:vt ciuitatibus gratularetur aliū in alia vrbe diuēdēs ex qua quiſq; illoꝝ erat quoꝝ Coem mitylenęi vt adceperunt ſine mora productū lapidibus interemerūt. Cymęi ſuum dimiſerunt. Poſteaq̄ & alii cōplures Tyranni fuga ſolum vertere:paſſim per ciuitates tyrannoꝝ abdicatio facta eſt. Tyrānis ſummotis Ariſtagoras mileſius ſecundo loco iuſſit in ſingulis ciuitatibus cōſtitui ſingulos magiſtratus: moxq; ipſe Lacedæmonē triremi pro legato miſſus eſt. Opus enim erat magnā aliquā cōparare ſocietatē. Spartæ regnū: iā nō tenebat Anaxā drides leōtię filiꝰ ga ñ ſupſtes erat ſed eiꝰ obitu filius Cleomenes regnabat:nō ille qdē pp virtutis ſpecimē:ſed pp genꝰ. Et teni Anaxādrides ducta i matrimoniū ſororis filia:q̄ &ſi cordi erat:tñ ex ea liberos ñ ſuſcipiebat. Id cū ita eēt: Ephori his eū verbis incuſauerūt. Si tu tibi nō ꝓſpicis certe nobis hoc nō eſt

Hecatæus.

Logopius.i. ſermonum auctor.

Brāchidæ.

Crœſi pecuniæ.

Iatrogoras.

Oliatus.

Coes.

Coes lapidibus interēptꝰ.

Anaxandrides.

Ephori.

Euriſthæi genus.

deſpiciendũ Euriſthæi genus labefieri. Tu quandoquidẽ vxorem habes: quæ nõ concipit: aliã ducito gratiſſimã rem ex hoc Spartiatis facturus. his ille reſpõdens negat ſe earum rerũ alterutram eſſe facturũ: ſed hos nõ recte conſulere qui ipſum hortẽtur repudiata (quã haberet) vxore innoxia alteram ducere: eoq; ſe nõ eſſe pariturum. Cui Ephori atq; optimates cõſilio inter ſe habito retulerũt. Quoniã is cernimus amore coniugis quam habes implicitum facito quod dicimus: ac noli repugnare: ne quid de te Spartiatæ grauius conſulant. Cõiugem quam habes vt repudies non poſtulamus. quecũq; ei p̃ſtans nunc ea omnia p̃ſtato. Alterã tamẽ ducito p̃ter hãc vxorẽ quę ſit fœcũda. Hęc dicẽtibus adſenſus eſt Anaxandrides duas dehinc vxores habẽs binis ædibus habitabat haud q̃quã Sparciatice faciẽs. Nõ lũgo interiecto tempore vxor: q̃ poſterius ducta eſt: parit hunc Cleomenẽ: quẽ mater ſucceſſorẽ regni Spartiatarũ nũcupabat. at vxor prior q̃ hactenus ſterilis fuerat: & ipſa cõcepit hoc fato vſa: q̃ cũ re vera p̃gnãs eſſet: domeſtici tñ poſterioris vxoris id audiẽtes: ac moleſte ferẽtes dieere iactari hoc ab illa aio ſubiiciẽdi ſibi partũ. Itaq; his indigne ferẽtibus: exacto tẽpore pariẽdi Ephori incredoli fœminę parturiẽti cuſtodes adſederũt: quæ Dorieũ peperit: moxq; Leonidem: & poſt hunc gradatim Cleombrotũ. Sũt qui dicãt Cleõbrotũ: atq; Leonidẽ fuiſſe gemínos. Quæ Cleomenẽ peperit ſecũdo loco in matrimoniũ ducta Prinetade Demarmeni filia alterũ filiũ amplius nõ genuit. Et Cleomenes quidẽ nõ cõpos vt fertur ſed inops mẽtis. Dorieus aũt inter æquales oẽs primus: erat: meritoq; putans ſe ob virilitatẽ regno potiturum. Hic ita opinione p̃ſumẽs defuncto Anaxandrida cũ Lacedęmonii Cleomenẽ ex lege q; maximus natu eſſet: creaſſent indigne tulit id ſibiq; a Cleomene imperari. Igitur petita a Spartiatis plebe Coloniã duxit: neq; delphico vſus oraculo in quã terrã ad vrbẽ cõdendam tenderet neq; quippiam cõſuetorũ executus. adeo rem indigne ferebat in Aphricam nauigans ducibus Theræis ad Cinypẽ delatus locum cõmuniit totius Aphricę pulcherrimũ iuxta flumen: ſed illinc tertio eiectus anno a Macis & Aphris & Carthaginienſibus in Peloponneſum abiit vbi Antichares vir Cleonius ei conſilium dedit ex Laii oraculis: vt Heracleam in Sicilia conderet adfirmans Erycis regionem eſſe Heraclidarum ipſo Heracle. i. Hercule conditore. Hoc ille audito delphos ſe contulit ad oraculũ cõſulendũ nunq̃d regione (ad quã mittebatur) potiturus eſſet.

Anaxandridæ vxores.

Cleomenes.

Dorieus.
Leonides.
Cleõbrotus.
Prinetades.

Itacę.

Antichares.

Eryx.
Heraclidæ.

Pythia eum potiturũ reſpondit. Sũpta itaq; Dorieus claſſe quã & in Aphricã duxerat italiam præteruehebatur: ea tẽpeſtate vt ferunt Sybaritę cũ Tely rege ſuo bellũ crotoniatis erant illatu- Sybaritæ.
ri. Id metuentes Crotoniatæ Dorieũ vt ſibi opem ferret oraue Telys.
re. hoc præcibus inductus vna cũ illis aduerſus ſybariã cõten-
dit: eãq; cepit: hæc Sybariæ Dorieũ & qui cũ illo erant: feciſſe
aiunt. Crotoniatæ negant quẽpiã ſe pegrinũ in bello aduer-
ſus Sybaritas aſciniſſe p̃ter vnũ Calliam heleũ Amicleorũ vati Callias.
cinium: & hũc a Telyſybaritarũ tyranno ad ipſos tranſfugiſſe
hoc modo q; ſacrificans de eũdo aduerſus Cratonẽ non lita-
ret. Hæc iſti aiunt: quarũ rerum vtriq; teſtimonia hæc adferunt
Sybaritæ quidẽ phanũ ac templũ prope craſtin lapidũ maceriã Craſtis.
qđ Dorietũ capta vrbe aiunt extruxiſſe Mineruæ cognomine
Craſtiæ: & hoc ipſius Doriei necis volunt eſſe maximũ teſtimo
nium: q; præter vaticinia agẽs interẽptus eſt. Si n. nihil niſi id
ad quod mittebatur feciſſet: nec tranſgreſſus eſſet ericinã regio
nẽ obtinuiſſet: & obtẽtam poſſediſſet nõ ipſe cum exercitu ab-
ſumptus eſſet. At Crotoniatæ multa mõſtrãt peculiariter dona
ta Calliæ Heleo in agro crotonienſi: q̃ etiã ad meã vſq; memo
riã prognati Calliæ colebant. Dorieo aũt & eius poſteris nihil
omnino fuiſſe donatũ: cui ſi in bello Sybaritano fuiſſet Cro- Bellum ſyba
niatis auxilio multo plura q̃ Calliæ fuiſſe donanda. Hæc pro ſe ritanum.
vtriq; eoꝝ teſtimonia referunt: quoꝝ vtris adcedere vt quiſq; Crotoniatæ.
mauult: his adcedat licet. Nauigarunt aũt cũ Dorieo & alii du-
ces coloniæ ſpartiatarũ deducendæ Theſſalus & Parebares & Theſſalus.
Cæleas & Eurylicon: qui cũ omni claſſe ſiciliã tenuerũt ſupera Parębares.
ti a phœnicibus atq; egeſtanis in prælio occubuerunt. vna tan- Cęleas.
tũ ex hac aduerſa pugna ſuperſtite Euryleonte q̃ collectis eoꝝ Euryleon.
reliquiis occupauit Minoã ſelinuſioꝝ coloniã: ſelinuſioſq; libe Selinuſii.
rauit Monarchia Pythagoræ. Hunc cũ ſuſtuliſſet ipſe tyranni- Monarchus.
dem Selinũtis inuaſit. Sed breui Monarchus. i. vnicus priceps
extitit. Nã ſelinuſii impetu in eum facto cum ad Iouis forenſis Iouis foren-
arã cõfugiſſet obtruncarunt. Dorieo & vitæ & mortis cõmu- ſis ara.
nes fuit Philippus Bucacidæ vir crotoniata. qui deſponſa ſibi Philippus.
filia Tolys Sybaritæ crotone ꝑfugerat: abnegatoq; matrimo- Bucacidæ.
nio tranſmiſit Cyrenẽ: Ex hac diſcedens ſectatus eſt familiarẽ Olympioni-
triremem ac familiariũ virorũ ſumptũ: q; eſſet olimpionices. i. ces. i. victor
victor certaminis ad olympia & omniũ illinc græcorũ ſpecio- certaminis
ſiſſimus. Ob quam corporis ſpeciẽ a Segeſtanis ea quæ nemo ad olympia.
alius reportauit. Nam ſepulturę eius heroico monumento ex- Segeſtani.

Cleomenes.

Gorgo.

Tabella totiꝰ orbis.
Aristagoræ tabella.
Aristagoræ ad Cleomenē oratio.
Iones.
Barbarorum arma.

Iones.
Lydia.

Phryges.
Cappadoces
Syri.
Cilices.
Cyprꝰ insula
Armenii.

Matieni.
Cissia.
Choaspes.
Susa.

Messenii.
Arcades.
Argiui.

tructo Segestani hostias offerunt: Hunc in modū Doricus vita functus est qui si in animū induxisset sibi ferendū esse cleomenis regnū: & in sparta pmansisset: regno fuisset Lacedæmoniorū potitus. Neqꝫ n. diu Cleomenes imperauit: ac sine liberis decessit vna dūtaxat relicta filia nomine Gorgo. Cleomene igitur imperium tenente spartam venit Aristagoras mileti Tyrannus. Cleomenēqꝫ adiocutuꝰ cōuenit habēs (vt Lacedęmonii aiūt) æreā tabellā in qua totius terræ ambitus erat incisus cunctūqꝫ mare atqꝫ oia flumina. Huius in colloquiū vbi venit ita ad eum inquit. Studiū meum Cleomenes: q huc aduenerim ne mireris. Non. n. ab re hoc fit. Prolē Ioniā ꝓ libera seruam esse cū nobis ipsis dedecus doloꝛqꝫ maximus est: tū vero vobis & eo maior: quo magis cæteros in græcia antecellitis. Proinde nūc p deos grȩcos eripite Iones a seruitute cōsanguineos vestros: quod facile est ad præstādū. Nā neqꝫ Barbari sunt viri strennui: & vos in summū rei bellicæ ꝓ virtutē euasistis: & genus pugnādi eorū huiuscemodi est breues arcus. ac breuia spicula: lōgasqꝫ in capitibus cristas: vnde faciles captu sunt gerentes in pugnā eunt: ad hæc tantū bonoꝛqꝫ est his qui eā incolūt continentē: quantum nō est cæteris vniuersis tū auri (vt ab hoc incipiamꝰ) tū argēti tū æris tū variæ vestis tum iumentorū tum mancipioꝛqꝫ: quibus vos si potiri hbuerit potiemini. Sunt quoqꝫ inter se cōfines vt ego differā. His Ionibus cōfines sunt Lydi: qui terrā incolunt: tum aliarū rerū: tum vero argenti feracissimā. Hæc autem dicebat ostendens ex ambitu terrę in tabella quā adtulerat descripto Lydis vero dicebat Aristagoras cōfines sunt hi Phryges auroram versus pecoꝛqꝫ copia & terræ vbertate: omniū (quos ego noui) longe beatissimi. Phrygibus confines sunt Cappadoces quos nos Syros adpellamus His cōfines sunt Cilices huius maris adcolæ: vbi hac Cyprus insula est ita: qui tributū annuū regi pendūt quingena talenta. His Cilicibus cōfines sunt ii Armenii: & ipsi re pecuaria abūdantes. Armeniorū hanc regionē contingunt Matieni: quorū terræ Cissia hęc cōfinis est. In qua iuxta fluuiū hūc Choaspē sita sunt hæc Susa: vbi rex magnus domicilū habet: atqꝫ hic pecuniarū thesauri sunt. Hanc vos vt bem si animose ceperitis. iam cū Ioue de diuitiis licet certetis. Neqꝫ vero operæ prætium est vos suscipere prælia pro terra neqꝫ multa neqꝫ ita feraci: & pro exiguis finibus aduersus Messenios vestros consortes & Arcades & Argiuos. quibus nihil est neqꝫ auri neqꝫ argenti: quarum rerum cupiditate quis inducitur

ad morte periclitãdum. Ergo cum offeratur occaſio totius Aſiæ facile potiundæ: aliud quippiã præoptabitis: Hæc Ariſtagoras dicebat. Cui reſpondens Cleomenes mileſie (inquit) hoſpes in triduum tibi differo reſpondere Tunc quidem hactenꝰ proceſſum eſt. Vbi vero dies reſponſione præſtituta adfuit: & ad locum de quo conuenerant ventum eſt. Interrogauit Ariſtagoram Cleomenes quot dierum ab Ionio mari ad regẽ ſit iter. Ariſtagoras alioqui ſolers & valde illum antecellens prudentia in hoc tamen lapſus eſt qui cũ non deberet rẽ (vt ſe habebat) illi aperire volens ſpartiatas in Aſiam educere: dixit trium menſium neceſſe iter. Cleomenes interpellata huius quam orditur iſtuerat oratione de itineris ſpacio inquit hoſpes mileſie abſce de e ſparta ante ſolem occidentem: nihil.n. rationis dicis. Cũ iſtud facile ſit Lacedæmonijs q bis eos trimeſtri itinere abducere a mari. hiẽc locutus Cleomenes domum abiit. Ariſtagoras ſumpto oleæ ramo ad domũ Cleomenis ſe cõtulit: eãq; ingreſſus iubebat præcabũdus ad ſe audiendũ mitti illius filiã. Adſiſtebat.n. Cleomeni filia: Cui nomẽ erat Gorgo vnica ples: eaq; octo aut nouẽ ãnos nata. Cleomene iubente eũ dicere q̃ vellet: filiolæ.n. gratia nolle prohibere. Tunc Ariſtagoras incepit pol liceri illi vndecim talenta ſi præcibus ſuis annueret. Abnuente Cleomene ſubinde adiiciendo eo peruenit: vt quinquaginta talenta polliceretur Ad quod Puella pater (inquit) hoſpes te corrũpet: niſi hinc abis. Conſilio Puellæ delectatus Cleomenes in aliud conclaue abiit: & Ariſtagoras e ſparta prorſus abſceſſit: nõ facta ei ãplius poteſtate indicãdi itineris q̃d erat vſq; ad regẽ ea nãq; itineris rõ ita habet Vbiq; ſunt regii Stathmi. i. mãſiones ac diuerſoria pulcherrima. Iter oẽ p loca culta atq; tutũ: id nũq; ermiſſũ p Lydiã: & Phrygiã vigiti mãſionũ hoc ẽ vicenorũ caſtrorũ ẽ: Paraſãgę nonagita q̃tuor & dimidiatꝰ. E phrygia excipit fluuius Halys. cui imminẽt portę quas tranſire dino neceſſe. atq; ita fluuiũ trãſmittere: & præſidiũ quod ſupra illum eſt trãſgreſſo in Cappadociã & eam permetiendi vſq; ad fines Cilices duodetriginta Stathmi ſunt. Paraſãgæ cẽtũ quatuor. In hoꝝ mõtibus poſitas duplices portas ac totidẽ præſidia p-tranſis. Hæc tibi tranſgreſſo & per Ciliciam iter facienti tres Stathmi ſunt Paraſangæ qndecim ac dimidiatus. Ciliciã autẽ ab armenia diſterminat flumẽ. (qđ nauibus trãſitur) noie Euphrates, In Armenia Stathmi ſunt diuerſoriꝝ qndecim Paraſangæ qnq̃ginta ſex & dimidiatus in quibus & præſidiũ ẽ.

Ariſtagoras ſapiens lapſus eſt.

Cleomenis ad Ariſtagoram reſpõſio

Ariſtagoras redit ad Cleomenem.

Gorgo.

Puellę aſtus.

Ariſtagoræ e ſparta abitio

Stathmi. i. manſiones.

Halys.

Euphrates.

Tigris.

Gynges.

Cissia.

Choaspes.
Susa.
Paraxanga.

Memnonia Regia.

Susa.
Memnonia vrbs.
Ephesus.

Hipparchus.

Gephyræi. i. Pōtani qui & Tanagrici dicūtur inquit Strabo in. 9.

Eam fluuii qui nauibus transeuntur quatuor influūt: quos trāsmittere prorsus necessariū est. Primus Tigris. Secūdus dehinc ac tertius eiusdē nominis & Sinon idem fluuius nec ex eodem fluens loco. Nam horū quos enumeraui primus Tigris ex Armenijs: fluit alter ex Matienis. Quartus fluuiꝰ nominatur Gynges: quem Cyrus aliquando in trecentos ac sexaginta diduxit Alueos. Ex hac Armenia in terrā Mantienā tendenti Stathmi sunt quattuor. vnde in regionē Cissiā transeunti sunt vndecim Stathmi: Parasangæ vero quadraginta duo & dimidiatus ad fluuiū Choaspē: & eū nō nisi nauibus trāsmittendū: supra quē vrbs Susa est sita. Oēs aūt hi Stathmi: sunt cētū vndecim. Tot diuersoria Stathmoꝝ sunt ascendenti Sardibus Susa. Quod si iter regiū recte metiamur Paraxangis: & Paraxanga valet q̄tum triginta stadia vt valet: sunt e Sardibus ad regiam quæ dicitur Memnonia tredecim milia stadiorū & quingenta: cū sint Parasangæ quadrigenti quinquaginta. Itaq; pagrādo singulis diebus centena & quinquagena stadia cōsumūtur foliđi nonagita dies. Hūc in modū ab Aristagora Milesio apud Cleomenē Lacedæmoniū dicēte triū mensiū interesse recte dicebatur. Quod siquis exploratius ista inquirat: hoc quoq; ego iudicabo. Nam iter ab Epheso ab Sardis hac ratione decet cōputari. A græco mari ad Susa (hęc. n. vrbs Memnonis vocatur) dico esse tredecim milia stadioꝝ & quadraginta. Ex Epheso ad Sardis quingenta & quadraginta stadia: atq; ita tribus omnino diebus p ducitur iter trimestre. Digressus e Sparta Aristagoras Athenas cōtendit tyrānis liberatas hoc mō. Postquā Hipparchum Pisistrati filiū. Hippiæq; tyrāni fratrē: qui in somnis visionē cladis suæ euidentissimā vidisset interfecere Aristogiton & Harmodius prisco genere Gephiræi Post hæc nihilominus Atheniēses imo magis: quā prius tyrānidē quadriēnio pertulerūt. Visio aūt insomnii Hipparchi hæc erat pridie Panathenæorū videbantur. Hipparchus cernere virum adsistētem sibi procerē atq; speciosum hos versus per ænigma dicentem.

Intoleranda leo tolera tolerans animo ægro
Nemo viris pœnas iniustis iure rependet.

Vbi dies illuxit: cōfestim p̄ se ferebat referre hæc velle ad somniorū coniectores. Sed mox spreta visione misit pompam Vbi mortē oppetiit Gæphyræi e quibus erāt pcussores Hipparchi (vt ipsi aiunt) fuere a principio ex Erethria oriundi. Verum vt ego interrogando comperio: fuere Phœnices ex his qui cū

Cadmo in terrā q̄ nūc vocatur Bœotia venere; atq; eā incolu-
ere ſortiri Tanagricū tractū. Vñ Cadmeis primū, p Argiuos ex
actis iterū Bœotios Higephyræi expulſi Athenas diuerterunt.
Ab Atheniēſibus recepti ſub cōditiōib⁹ ſunt vt ciues inter eos
eſſent multis nec memoratu dignis: q̄s agerēt rebus impoſitis.
Phœnices iſti q̄ cū Cadmo aduenerūt: quorum Gephyrei fuere
dū hāc regionē incolūt: cū alias multas doctrinas in græciā in-
troduxere: tū vero lras q̄ apud græcos vt mihi videt antea non
fuerāt. Et p̄iæ q̄dē illę extiterūt e q̄bus oēs Phœnices vtūtur.
Progreſſu deinde tēporis vna cū ſono mutauerūt modulū pri-
ſtinū. Et cū ea tēpeſtate in pleriſq; circa locis eor⁹ adeolę Ionea
eſſent: q̄ literas a Phœnicibus diſcēdo adceperāt: eas illi cū ſu-
is pauculis collocātes in vſu habuerūt: & in vtēdo cōfeſſi ſunt
vt rō ferebat vocari Phœnices q̄a eſſent a Phœnicibus in græ-
ciā illatæ: priſcaq; cōſuetudine Byblos adpellāt pelles: q⁹ aliq̄n
penuria libror⁹ hoc eſt ſcyrpor⁹: pellibus caprinis ouillíſq; vte-
bātur. Adhuc quoq; ad meā vſq; memoriā multi Barbaror⁹ ta-
libus in pellibus ſcribūt. Quin ipſe vidi apud Thebas Bœotias
in Iſmenii Apollinis tēplo literas Cadmeas in tripodibus q̄buſ
dā inciſas magna ex parte cōſimiles Ionicis. Quorum tripodū
vnus habet hoc epigramma.

Optulit Amphitryon me gentis Theleboorum.

Hæc fuere circa ætatem Laii: qui fuit filius Labdaci nepos Po-
lydori pronepos Cadmi. Alter Tripus exametro carmine ait.

Scæus in aſſueto pugilum certamine victor
Me tibi ſacrauit ſpecioſum munus Apollo

Scæus hic Bippocontis filius fuit: qui tripodē dedicauit. niſi
alius fuit idē quod hic nomen habens circa ætatē Oedipodæ
Laio geniti. Tertius Tripus & is hexametro carmine ait Laoda
mas ipſum tripodem ſua in vrbe monarchus fuit.

Hoc inſigne decus tibi magne dicauit Apollo.

Sub hoc Laodamāte Eteoclis filio: q̄ monarchus fuit ſolus. i.
principatu eſt potit⁹ eiecti ſunt Cadmei ab Argiis: & ſe ad En-
cheleas cōtulerūt. Gephyræi āt poſtea in ſuſpitionē Bœotiorū
cū veniſſent: Athenas cōmigrarūt. Vbi ſunt ab eis tēpla extru-
ctaſeo rſum a cæteris cū alia q̄dā tū Cereris Acheæ & tēplū & orgia Qd fuerit viſum Hipparchi in ſomnis & vū fuerūt oriūdi Gephyræi ex q̄bus fuere pcuſſores Hipparchi: a me cōmemo-
ratū eſt. Vñ oportet ad eū redire ſermonē: quē a principio inſti-
tuerā q̄ rōne ſint Atheniēſes liberati tyrānis. Hippia tyrānidē

Bœotia non Boetia ſcri-
bendū eſt qd
græca exigit
Ratio ſic βο
ιωτια.
Cadmus.
Literæ apud
græcos ex
phœnicib⁹.
Literę phœ-
nices.
Byblí.
Biblia
pelles rapi
pi
Apollínis
Iſmenii
templū.
Polydorus.
Laii genus.
Labdacus.
Scæus.
Labdacus.
Scæus.
Laodamas.
Achea
Ceres.

optinẽte & infenſo eis pp cædẽ Hipparchi Alchmæonidæ: qui genere ſunt Athenienſes, pfugi patria pp Piſiſtratidas: quoniã ipſis vna cũ cæteris exulibus res de redeundo tẽtata omni ope fruſtrata fuit: cõatiq; Athenas reuertẽdo liberare vehementer deciderãt. Lypſidriũ ſup Meoniã cõmunierũt. Dehinc oia adueriſus Piſiſtratidas cõminiſcẽdo mercede cõduxerũt ab Amphictyonibus tẽplũ delphis ædificãdũ id qđ eſt: tũc ãt nõ erat. Eniuero cũ bene noiati eſſent ac viri ſpectati iã inde a ſuis maioribus extruxerũt tẽplũ exẽplari pulchrius ac cætera oia. Nã cũ ex lapide Porino cõuentũ eſſent: vt illud facerẽt: tũ anteriora eius pariẽ lapide effecerũt. Vt igitur Athenienſes aũt hi viri delphũs ſedẽtes Pythiã pecunia perſuaſerunt: vt & quoties viri Spartiatæ venirẽt ſiue priuato ſiue publico agmini petẽtes oraculũ proponeret ipſis liberare Athenas: Lacedæmonii ãt poſtquã ſibi idẽ ſemp dicereť mittũt Anchimolũ Aſteris inter populares eximiũ cũ exercitu ad expellendos Athenis Piſiſtratidas tametſi hoſpites ſuos & iprimis amicos. Antiquiora enim duxerũt q̃ ad deũ q̃ q̃ ad homines ptinẽt. hos itaq; mari nauibus mittũt cũ qbus Anchimolius ad Phallerũ adpulſus copias eduxit Id preſciſcentes Piſiſtratidæ auxilia Theſſalia euocauerũt. Societatẽ. n. cũ Theſſalis fecerãt: qbus rogãtibus cõi decreto Theſſali miſerunt mille equites cum ſuo rege Cynea viro Coniæo. Hos ſocios vbi habuere Piſiſtratidæ: hoc excogitauere: planiciẽ Phalero⁹ detergũt: eq; locũ equitabilem reddũt: atq; illiac eqtatũ in caſtra hoſtiũ imittũt. Equitatus in Lacedæmonios irruẽs cũ alios multos: tũ vero Anchimoliũ interemit. Cæteros q ſupfuere ad naues repulit. Hũc in modũ primus Lacedæmonio⁹ exercitus abſceſſit. Extat in Alopecis ãt. icæ buſtũ Anchimolii iuxta Herculis tẽplũ qđ eſt in Cynoſargi. Poſt hæc Lacedæmonii maiores copias cõtra Athenas miſerũt nõ mari ſed terra p̃fecto illis duce Cleomene Anaxandridæ filio cũ qbus prã attica inuadẽtibus cõgreſſus primũ Theſſalo⁹ eqtatus nõ diu poſt in fugã verſus eſt fuſis ſupra q̃draginta e ſuis. Qui ſupfuere q̃ quiſq; potuit recta in Theſſaliã rediere. Cleomenes ad vrbẽ pergens vna cũ iis Athenienſibus: qui liberi eſſe cupiebãt: obſedit tyrãnos intra murũ pelaſgicũ redactos. Neq; tamẽ oio Piſiſtratidas etecere Lacedæmonii. Quippe q de faciẽda obſidione nõ cogitauerãt. & Piſiſtratidæ cibo potuq; bñ inſtructi erãt. Itaq; cũ aliquot dies Lacedæmonii tyrãnos obſe diſſent. Spartã abiere. Hic tñ caſus qui alius in fauſtus idẽ aliis

Athenarum tyranni.
Hippias.
Lipſydrium.
Amphictyones.
Porinus lapis.
Parius lapis.
Scite dictũ.
Anchimoli⁹.
Phalerus.
Cyneas rex.
Piſiſtratidarũ equitatus in Lacedæmonios.
Anchimolii cædes.
Anchimolii buſtum.
Cleomenis fuga.

fauſtus extitit. Nã filii Piſiſtratidarũ: qui clam extra regionẽ ſe ponebãtur: intercepti ſunt. Quo ex facto oẽs eoꝝ res pturbatæ ſunt. & pro redimendis filiis ad volũtatẽ Atheniẽſiũ trãſegerũt: vt intra quinq; dies ex attica excederẽt. Moxq; in Sigæum quod eſt ſupra Scamandrũ cõceſſerũt: cũ ſex & triginta annos regnaſſent oriũdi e Pylo: atq; a Nelo ex eiſdẽ prognati ex qbus ii qui fuere: cũ Codro ac Melancho: qui prius aduenticii: tamẽ Athenienſiũ reges euaſere. Eaq; de re Hippocrates Piſiſtrati pater repetita memoria Piſiſtrati filii Neſtoris idẽ nomẽ filio ſuo impoſuit. Hoc Atheniẽſes modo tyrannis liberati ſunt. qui recepta libertate quæ cũq; aut fecere: aut paſſi ſunt memoratu digna antequam Ionia defecerit a Dario: & Anſtagoras Mileſius Athenas oratũ auxilia venerit. hæc prius ediſſeram. Athenę cũ magnæ fuiſſent antea tũc tamẽ tyrãnis liberatæ extitere maiores. In quibus duo viri præpollebant Cliſthenes vir Alcmæonides: q (vt fama fert) Pythiã: perſuaſerat: & Iſagoras Tiſandri illuſtri quidẽ familia. ſed q̃ vetuſta nõ queo adfirmare. Eius tñ cognati Ioui Cario immolant. Hi viri per factiones de potentatu cõtendẽbãt. Cliſthenes cum vinceretur populum amplectendo ex quattuor tribubus mox decem effecit: cognominib⁹ Iouis filiorum Leontis: & Agicoris: & Argadei: & Hopletis in alia cũmutatis: quæ ipſe inuenit aliorum heroum indigenarum præterq̃ Aiacis: quem & ſi hoſpitem: tamen adiecit vtpote finitimũ ac ſocium. Qua in re videtur mihi Cliſthenes hic auum ſuũ maternũ Cliſthenem Sicyonis tyrannũ fuiſſe imitatus. Ille enim quia cum Argiis bellũ geſſiſſet: ſummouit e Sicyone certamina canẽtiũ poemata ob Homeri carmina: in quibus argos atq; Argii tantopere celebrantur. Neq; hoc modo ſummouit: ſed etiam optauit monumẽtum Adraſti calamitoſi: quod erat in ipſo Sicyonorum foro: quia fuerat Argius exterminare. Ideoq; delphos adiit ad oraculum conſulẽdum nunquid Adraſtũ eiiceret: cui Pythia reſpondens inquit Adraſtum quidem Sicyonum regem eſſe: ipſum vero lapidatorem. Id non concedẽte ſibi deo Cliſthenes reuerſus excogitabat quo pacto Adraſtus ipſe demigraret: quod vbi excogitaſſe ſibi viſus eſt: miſit ad Bœotias Thebas nunciatum velle ſe adferre Sicyonem Menalippõ Aſtaci filiũ: eũq; tribuẽtibus Thebanis in vrbẽ intulit: atq; ei Phanũ in ipſa curia deſignatũ exędificauit munitiſſimo iã ſoco: in quẽ intulit Menalippum. Quod factum debeãt exiſtimari q̃ inimiciſſimum Adraſto q; & Meceſtem fratrem eius: &

Sigæum. Scamandrus

Hippocrates Piſiſtratus cuius epiſtola ad Solonem extat apd Diogenẽ Laertiũ in primo

Athenæ tyrãnis liberatæ.

Cliſthenes.

Iſagoras.

Iupiter Carius.

Iouis filiorũ cognomina.

Sicyon.

poemata Homeri

Adraſtus.

Meceſtes.

Tyndeũ generum Menalippus interfeciſſet. Cliſthenes vbi fanum extruxit hoſtias & dies feſtos Menalippo dedit ab Adraſto:ereptos:quibus illũ Sicyonii magno cum honore proſequi conſueuerant. Etenim regio Polybi fuerat qui cum ſine liberis decederet:imperiũ Adraſto legauit nepoti ſuo ex filia:Eũ Siconii cũ aliis honoribus proſequebantur: tũ vero tragicis choris ita vt nõ *Dionyſium*:ſed Adraſtũ venerarentur. Cliſthenes choros quidẽ libero:cæteras vero cerimonias Menalippo dicauit. Hæc ille in Adraſtũ egit. Tribus autẽ dorienſiũ ne forent cædẽ Syconiis q̃ argiis in alia nomina commutauit:ex quibus Syconios plurimũ ridiculos reddidit. Quippe ſuis & aſini vltima cognomina pro priſtinis impoſuit p̃terq̃ tribui ſuæ: cui a ſuo ipſius imperio nomẽ indidit id eſt ab archæ. Itaq; hi tribules Archelia vocabãtur. Cæteros; alii Hyate.i. ſuales:alii Oneate.i aſinales: alii Choereatæ .i. porcales. His tribuũ nominib⁹ Sicyonii & Cliſthene imperãte & eo defuncto ad ſexaginta anos vſi ſunt q̃ poſtea inter ſe reputãtes in alia tranſtulerũt. Hyltas Pamphilos:Dyamanates. Quarte tribui q̃ adiecerunt impoſito cognomine Aegileæ ab Aegileo Adraſti filio Hæc Syconiis Cliſthenes & ipſe (vt mihi videtur) p̃contẽptu Ionũ ne forent cædẽ ipſis & Ionibus tribus Cliſthenẽ ſibi cognominem imitatus eſt. Cũ.n. populus athenienſis fuiſſet antea exagitatus poſteaq̃ omniũ auctoritatẽ ad ſuam vnius redegit: tum tribuũ nomina cenſuit immutanda:& plures ex paucioribus faciẽdas decẽ pro quattuor & totidẽ Philarchos id eſt tribunos a tribuũ præfectura. Ita populos in tribus diſtributo atq; cõpoſito erat multo ſuperior his qui erant cõtrarie factionis. Superatus ĩ partibus iſagoras hoc inuicẽ excogitauit vt Cleomenẽ lacedæmoniũ aduocaret. Iam inde obſidione Piſiſtratidarum ſibi hoſpitem factũ:qui tamen culpabatur q; ad vxorẽ Iſagoræ ventitaret. Is miſſo primũ athenas caduceatore Cliſthenẽ eiecit: & cũ eo alios cõplures Athenienſes quos piaculi inſimulabat videlicet admonitu Iſagore hæc dicẽs: Nã Iſagoras atq; amici eius non erant adfines cædis:cuius inſimulabantur Alchmæonide & qui erant enagees ita nominabantur qui Athenienſiũ piaculo obſtricti erant: Cylon quidã Athenienſis vir Olympionices Adfectatæ tyrannidis cõpertus eſt. Simulato nãq; æqualiũ ſodalitio arcem occupare conatus. Id cum efficere non potuiſſet adſedit ſimulacro dei ſupplex ipſe ac ſocii. Hos illinc ſummouerunt quidem magiſtratus naucratiorum: qui tunc Athenas

incolebant data fide puniendi eos citra mortem. Sed culpa horum mox interfectorum fuit penes Alcmæonidas: Hęc ante Pisistrati ætatem gesta sunt. Vbi cleomenes per nunciũ eiecit Clisthenem atq; piaculares: q̃uis Clisthenes ipse profugisset: nihilo secius Athenas venit non magna cũ manu: atq; illinc septingentas familias militares Athenienſiũ tanq̃ piaculo cõtaminatas relegauit: quas ei suggerebat Isagoras. Hoc acto conabatur secundo loco senatũ dissoluere: & magistratus trecentis Isagoræ militibus mandare. Verũ reluctante senatu atq; obtemperare nolente Cleomenes Isagorasq; cũ suæ factionis hominibus arcẽ occuparunt. Quos cæteri Athenienses cũ senatu sentiẽtes biduo obsederunt. Tertio die quicũq; Lacedæmonii ibi erant: adcepta fide regione discesserũt: rato effecto quo Cleomeni dictum est. Nã ei ad occupandã arcem ascendenti: & ad dei penetrale cõsulendi gratia eunti: exurgens e sella sacerdos antequã ille valuas referaret: Lacedæmonie (inqt) hospes rursus redeas neue templum introeas. Non enim doribus hic introire fas est. Cui Cleomenes. Ego (inqt) mulier Dores non sum sed Achę* Itaq; admonitu vti nolens atq; in conatu pergens. tunc quoq; iterum a proposito cũ Lacedæmoniis decidit. Cæteris ad necem iunxere Athenienses: & in iis Timesitheum fratrem eius: cuius manualia opera atq; strẽnuitatem in primis referre habeo Atq; hi quidem in vincla coniecti mortem oppetiere. Atheniẽses autẽ post hęc reuocatis Clisthene septingentis militũ familiis quos Cleomenes exagitauerat sardis mittũt ad contrahendam cũ persis societatem. Intellegebãt. n. sibi cum Cleomene atq; lacedæmoniis esse bellandũ: vt sardis venere nuncii mandataq; exposuere: perconctatus est eos Artaphernes Hystaspis filius Sardiũ prętor qui nã homines esse Atheniẽses: & vbi terrarum incolentes qui socii persarũ fieri orarent: vbi id ex nunciis audiuit: ita eis ingenue respõdit. Si regi Dario terrã darẽt & aquã se contracturũ cũ eis societatem, sin minus illos abscedere præcepit. Nuncii inter se collocuti qđ societatẽ facere cuperent daturos se esse dixerunt. Quo nomine vbi reuersi sunt domũ vehementer accusati sunt. Cleomenes intellegẽs ab Athenienſibus se & verbis & factis lædi: ex omni peloponneſo copias coegit dissimulans quẽ ad finem cum haberet in animo tũ populũ Athenienſem vlciſci: tũ Isagoram cõstituere tyrãnũ qui vna cum eo ex arce decesserat comparato exercitu ingenti ipse Eleusina inuasit & ex cõposito Bœotii Cenoẽ occuparũt:

Clisthenes atq; piaculares athenis eiecti.

Arcis atheniensis occupatio.

Dores nõ sũ sed Acheus.

Timesitheus

Athenienses legati ad Darium.

Artaphernes Sardiũ p̃tor.

Cenoem Bœotii occupãt.

Hyſies. & Hyſies vltimos Atticæ populos & ab altera parte Chalcidẽſes oræ Atticę loca populabãtur. Atheniẽſes & ſi ancipiti bello diſtricti Bœotiorũ & Chalcidenſiũ vltione dilata arma cõtra Pelloponnenſes in Eleuſine agẽtes ferũt. Dũq; ambo exercitus conſerturi prælio eſſent. Corinthii primi omniũ ſeccũ reputantes iniuſte a ſe agi auerterũt ſe atq; abſceſſerũt. Secũdum hos idem fecit Demaratus Ariſtonis filius: qui & ipſe erat rex Spartiarũ: & e Lacedæmone copias cõtraxerat: nec a Cleomene ſuperiori tẽpore diſſenſerat. Ob quã regũ diſſenſionem lex apud Spartã lata eſt nõ licere vtriq; regi cũ exercitu ꝓdire. Nã prius prodibãt & his ſe iũctis alter⁹ quoq; e Tyndaridis relinq. Quin & iſti antehac ab eis euocati exercitũ ambo cõmitabãtur. Tũc cæteri ſocii qui erãt in Eleuſine cernẽtes nõ cõuenire inter reges & Corinthios aciẽ deſeruiſſe: & ipſi dilapſi abierunt. Quarto nũc dores in Atticã ꝓfecti ſunt bis ad bellãdũ ingreſſi bis ob Athenienſiũ multitudinis cõmodũ. Primo quia Megara Coloniã deduxerãt: q̃ expeditio recte vocẽt ſub Codro Atheniẽſiũ rege. Iterum ac tertio dũ ad expellendos Piſiſtratidas ex Sparta ventũ eſt. Quarto dũ Cleomenes Pelopõnenſes ducens Eleuſinẽ inuaſit. Ita quarto tũc dores aduerſus Athenas expeditionẽ ſumpſerũt. Dilapſo igitur indecore hoc exercitu ibi Athenienſes volentes vltũ ire iniurias: primã expeditionẽ fecerũt aduerſus Chalcidenſes: quibus Bœotii ad Euripũ iere ſuppetias. His conſpectis Athenienſes putarunt ſibi cũ eis priuſq̃ cũ Chalcidẽſibus pugnã cõſerendã. Itaq; ingreſſi cũ illis egregie ſuperãt: permultiſq; eorũ cæſis ſeptingentos capiunt. Eodẽ die tranſgreſſi Euboiam cũ Chalcidenſibus conflixere: quibus etiã victis quatuor milia colonor⁹ in prędis equitũ reliquerũt.

Euripus.

Equites dicti locupletes. Equites autẽ apud Chalcidenſes vocabãtur locupletes. Horũ quoſcũq; ceperũt vna cum Bœotiorum captiuis vinctos in carcerẽ coniecerũt. quos aliquãto poſt binis mulctatos minis ſoluerũt: eor⁹ quibus adligati fuerant vincula in arce ſuſpenderũt: quæ ad meam vſq; memoriã extabant pendẽtia e muris a Medo ambuſtis e regione cœnaculi ad occaſum ſpectantis: decimam quoq; redemptionis conſecrarunt. Facta ærea quadriga quæ ad ſiniſtram manum intrantium ſtatim propilæa arcis ſtabat cum hac inſcriptione.

Demaratus rex.

Spartiatarũ lex.

Redẽptionis Decima.

Attica perdomitis acri ſub Marte iuuentus
Bœotum populis Chalcidicaq; manu
Damna rependerunt vinclis & carcere cœco:

Quorum hæ de decima ſtant tibi Pallas equæ.

Et Athenienſes quidem augeſcebant. Iuris autẽ æquabilitatem eſſe rem bonã nõ ex vno tantũ: ſed vndiq; datur intellegi. Si q= dem Athenienſes q̃diu tyrannis ſubiecti fuerunt nullis finiti= morũ in bello præſtantiores erant. Liberati vero tyrannis mnl to omniũ primi extitere. Vnde liquet eos dum tyrãnis parebãt de induſtria peccaſſe tãquã domino laborãtes. at libertate pa= ta ſibi ipſi quiſq; rem gerere properabat. Athenienſes ita age= bant Thebani autem poſt hæc vlciſcendi illos cupidi ſciſcitatũ ad deum miſerunt. Quibus reſpondens. Pythia negabat ꝓſeſe eos poſſe illos vlciſci: iubebatq; vt ad famæ celebritatẽ referẽ= tes rogarent ſibi ꝓximos. Reuerſis qui miſſi ad oraculũ erant: ac reſpõſum exponentibus. Thebani illud nihili faciẽtes quod referebatur vt rogarẽt ꝓximos dicebant. Nũquid nõ proxime nos incolũt Tanagræi Coronæiq; & Theſpienſes: qui noſtri af ſidue cõmilitones alacri atq; cõcordi in partes animo bella no biſcũ tolerant? Quid hos rogari oportet nũquid potius hoc nõ habendũ pro oraculo? Hæc illis ratiocinãtibus quidam re audi ta inquit ego quid ſibi velit oraculum videor mihi intellegere. Aſopi duæ filiæ fuiſſe tradũtur Thebe & Aegina q̃ quoniã ſo= rores ſunt opinor deo reſpondere nobis vt Aeginetas rogem? qui vicem noſtram vlciſcent. Thebani quoniam nulla q̃ hæc vi ſa eſt d. cti potior ſententia: protinus miſere ad Aeginetas orã= dos auxilia tanq̃ proximos ex dei oraculo. Illi petẽtibus his au xilia dixere ſe mittere cum eis Aeacidas. Societate Aeacidarũ freti Thebani cum laceſſiſſent Athenienſes adcepta offenſione aduerſæ pugnæ: iterum auxilia virorum remiſſis Aeacidis ora uerunt. Quorum p̃ce moti Aeginetæ tum magnitudine opum inflati: tũ priſtinæ inimiciciæ q̃ geſſere cũ Athenienſibus memo= res: bellum illis haud indictũ intulerunt. Nam cum Atheniẽſes Bœotiis incumberent: ipſi longis nauibus in Atticã traiiciẽtes cum alios multos populos in cætera ora maritima in Phalerũ diripuerunt magnã ex hac re calamitatẽ Athenienſibus adferẽ tes. Inimicitia aũt q̃ Aeginetæ aduerſus Athenienſes debebãt ex hoc initio extitit. Epidaurii cũ ſua ipſis terra nihil redderet: de hac calamitate delphicũ cõſuluere oraculũ. Quibus Pythia iuſſit vt Damiæ & Auxeſię ſimulacra erigerẽt: & poſtq̃ erexiſſẽt melius ſecũ actũ iri. Sciſcitãtibuſq; Epidauriis vtrũ ex ære fa= cerẽt illa an ex lapide: reſpondit ſe e neutro fieri ſinere: ſed e li= gno Oleagino: Oleæ tñ nõ oleaſtri. Rogabant igitur Epidaurii

Iuris æqua= bilitas.

Athenienſes tyrannide li= berati.

Tanagræi.

Coronæi.

Theſpienſes.

Aſopus.

Aſopum qua tuordecim ſu ſcepiſſe libe= ros Diodor? Siculus in .5. tradit.

Thebe.

Aegina.

Phalerus vrbs dire= pta.

Epidaurii.

Aeginetarũ odia in Athe nienſes.

Athenienſes ſibi ſibi permitteret oleã incidere: quæ ſcilicet Oleas illas ſacrificatiſſimas eſſe exiſtimarent. Fertur etiã nuſq̃ gẽtium niſi Athenis illa tẽpeſtate oleas fuiſſe. Athenienſes ſe vero dixerunt conceſſuros hac duntaxat lege ſi quotannis illi ſacra Mineruæ vrbanæ & Erictheo Adferrent. Adcepta cõditione Epidauri: quæ rogabant impetrauerunt: & ſimulacra ex his oleis fabricata ſtatuerunt: terraq; ſua fructum eis ferente quod cõuenerat Athenienſibus perſoluebant. Eo tẽpore atq; ſuperiori Aeginetæ Epidauriis parebãt tũ in aliis: tum vero in litibus q̃s Aeginetę inter ſe vel auctores vel rei illuc ſe conferentes agebant. Verũ ex eo tempore fabricatis nauibus nullo conſilio vſui ab Epidauriis deſciuerũt. Factiq; hoſtes ac mari potiti cũ alias clades inferebant: tũ ſimulacra Damiæ & Auxeſiæ ſurripuerunt: eaq; aſportata in regionis ſuæ mediterraneo loco ſtatuerunt: cui nomen eſt Oeæ viginti ferme ,pcul ab vrbe ſtadiis. Hoc in loco illis erectis ſupplicabãt ſacrificiis atq; iocabundis choris mulierũ denis viris vtriq; dæmonũ adſignatis: q̃ choris præeſſent: Nã chori neminẽ virum nuncupabant: ſed indigenas fœminas: quę cerimoniæ apud ,pſos quoq; Epidaurios fuerant. Surreptis ſtatuis Epidauri quod fuerant pacti Athenienſibus non ſoluebant. cuius rei cũ a nunciis Athenienſiũ admouerentur: reddidere rationẽ cur iniurii non eſſent. Se.n quã diu apud ſe ſtatuas habuiſſent: quod cõuentũ erat exoluiſſe: eſdem iam viduatos nõ debere exoluere. Sed Aeginetas qui illas haberent a quibus id exigi iubebant: ad eas repetendas Aeginam Athenienſes miſere. Aeginetæ negare quicquam negocii e.ſe cum Athenienſibus. Poſt reperta ſimulachra Athenienſes aiunt triremẽ miſſam publice cũ ciuibus quibuſdam: qui Aeginam cũ venerunt ſimulacra tanquã e ſuis lignis facta conatos eſſe ſe ſuis ſedibus e molin vt aſportarent. Cunq; eo pacto pene nequirent circundatis funibus trahere tentaſſe. Sed dũ trahũt tonitruũ & cum tonitruo terræmotum extitiſſe: Eaq; de re illos remiges qui trahebant ſimulacra ab his amentiã eſſe cõuerſos. & hoc morbo ſeſe tãq̃ hoſtes mutuo trucidaſſe: donec vn⁹ ex omnibus relictus eſt: qui ad Phalerũ ſe recepit. Athenienſes ita rem geſtã eſſe memorãt. Aeginetæ negant illos vna cum naui veniſſe. Facile.n. ſe vnam nauim atq; adeo cõpluſculas etiã ſi ſibi nullæ fuiſſent: naues fuiſſe propulſaturos: ſed cũ compluribus in ipſorũ terrã inuaſiſſe ſe vero ceſſiſſe: nec pugna nauali cõtendere voluiſſe: qui tamen planũ facere nequeunt. An quia ma

Oleæ tãtum athenis eẽ dicebantur.

Simulacra ex oleis.

Damia Auxeſia. Oea.

Athenienſes Aeginã ad repetenda ſimulacra miſſi

Mutuã Athenienſium cędes.

pores ſe eſſe adpugnandū agnoſcerent: ceſſerint: an volētes p̄miſerint illos facere qđ fecerūt. Atheniēſes quoq; quoniā nulli ꝑpugnatores obſtarent: egreſſos e nauibus ad ſimulacra ſe cōuertiſſe: & cū ea e ſuis veſtigiis amoliri nequirent: ita circūdatis reſtibus trahere conatos donec illud ambo ſimulacra cōtrahūt fecere nem apud me fide carentē alicui alteri credibilē. Aiūt. n, illa procubuiſſe ſibi in genua: atq; ex eo tēpore ſemp genu iuxta permanſiſſe. Et hæc quidē Atheniēſes feciſſe: ſe vero q; audirent ſibi bellū ab Atheniēſibus illatū iri: ꝑparaſſe argios vt ſi bi aduerſus Athenienſes in æginā deſcēdentes: adeſſent auxilio: eoſq; cū latuiſſent hoſtē in trauiciendo ex Epidauro inſulā in Atheniēſes: q nihil præſciſſent a nauibus diſcluſos irruiſſe; & interea tonitruum ipſis terræ motuſq; extitiſſe. Hæc ab argis Aeginetiſq; cōmemorātur. Athenienſes quoq; confitenturvnū omnino e ſuis incolumē in atticā reuertiſſe: quē tñ argi aiūt ſuperſtitem fuiſſe ex Attico exercitu quē ipſi profligaſſent eundē Athenienſes demonio incolumē nihilo ſetius periiſſe referunt hunc in modū. Cū Athenas ſe recepiſſet: Cladēq; renunciaſſet: vxores eoꝝ (q aduerſus Aeginā profecti fuerant) indigne ferē tes vnum ex omnibus eſſe reducē circūfuſas hominē prehendiſſe: ac Fibulis veſtimentoꝝ pupugiſſe percōctantes ſingulas vbi ſuus vir eſſet atq; hoc modo hunc fuiſſe cōfectū. Idq; factū mulierum viſum eſſe Athenienſibus ipſa clade triſtius. In quas cū alia ratione animaduertere nō poſſent veſtē illarū in iadem mutauerunt. Nā antea Doridē veſtē gerebāt Atticæ fœminæ ſimilimā corinthiæ. Itaq; mutuanerūt in lineā ne Fibulis vterētur: q̄q̄ reuera ſi ratione vtamur nō ias olim veſtis fuit ſed caira quoniā oīs priſca veſtis fœminarū græcarū eadē erat quę nūc: q̄ Doridē adpellamus. Præterea argii & Aeginetæ idem adhuc factitāt: apud quoꝝ vtroſq; mos eſt Fibulas faciēdi ſeſcuplas q̄tunc menſura cōſuetum erat: quas præcipue fœminę eorū tēplis deorū conferrare ſolent: neq; aliud quicquā Atticū illic offerre ne vrceū quidē ſed ex hollis gentilibus in poſterū ibidē potare. Eoq; contentionis proceſſere Argiæ atq; Aeginetæ mulieres cū Atticis: vt ad meā vſq; ętatē Fibulas geſtauerint q̄ antea grā diores Odioꝝ principiū Aeginetarū in Atheniēſes hoc quēad modum cōmemoratum eſt extitit. Cuius rei circa ſtatuas geſtæ memoriā retinētes Aeginetæ libenter Thebanoꝝ rogatu auxilium tulere Bœotiis: qui cū maritima Atticæ vaſtarent Atheniēſeſq; aduerſus Aeginā expeditionē inirēt: aduenit e delphis

Vxores mariti repetētes Vxorum audacia.

Fibulis non vti mulieres, Ias veſtis,

Atticarū veſtes.

Doris veſtis.

Corinthia veſtis.

Caira veſtis,

Aeginetarū in Atheniēſes odiorum principium.

oraculũ vt ab Aeginetis lædendis triginta annos abſtinerent:
Aeaci phanũ triceſimo anno cum phanũ Aeaco dicaſſent bellum cum Aeginetis inchoarent: ad votũ eis re ſucceſſura. Sin bellũ continuo inferrent: fore vt inter ea multa detrimenta adciperent & inferrent: ſed ad extremũ illos ſubigerent. Hoc oraculũ ad ſe Athenienſes adlatũ vbi audiere: eatenus ei obtẽperandũ cẽſuerunt: vt Aeaco phanũ dicarent: quod nunc in foro extructũ vidimus: ſed triginta annis nõ eſſe abſtinendũ q̃ videlicet nõ diſſent eẽ fatale multa ſe paſſuros indigna ab Aeginetis ſi bello abſtinerent. His tamen ad vlciſcendũ ſeparantibus Lacedæmoniũ factum extitit impedimento: Si quidẽ Lacedæmoniis audito cõmento Alcmæonidarũ erga Pythiam & quæ egiſſet Pythia in ipſos atq; Piſiſtratidas duplicẽ ſeiacturã feciſſe animaduertebant: q̃ & ſuos hoſpites in patriã eieciſſent: & nulla ſibi ex hoc facto gratia ab Athenienſibus haberetur. Præterea oraculis vrgebantur denũciantibus multa ipſis & indigna ex Athenienſibus futura: quoq; añ hac ſecuri fuiſſent p̃ſertim ex eo qđ a Cleomene ſpartã reuerſo didicerãt. Etenĩ Cleomenes potitus eſt ex Arce Athenienſiũ oraculis q̃ a Piſiſtratidis prius poſſeſſa cũ expellerẽtur relicta fuerant in tẽplo. Ea Lacedæmonii vbi per Cleomenẽ adcepere & animaduertebant Athenienſes augeſcẽtes: nec adipſis obtẽperãdũ vllo modo eſſe aiãtes. Præterea genus Atticũ quod ſub tyrãnis fuiſſet infirmũ: & ad parẽdũ prõptum: nũc parta libertate ipſis par exiſterẽt: Hæc oĩa cõſiderantes adcerſierũt Hippiã Piſiſtrati a Sigeo Helleſpõti: quo piſiſtratidæ cõfugerant. Poſtq̃ Hippias adcerſitus adfuit adcitis etiã alioq; ſociorũ nũciis ita ſpartiatæ apud eos verba fecere. Agnoſcimus viri ſocii nos haud recte egiſſe: qui emẽtitia oraculis inducti viros qui erãt noſtri in primis hoſpites: quiq; in animũ inducebãt prebere nobis Athenas obnoxias e patria eecimus & cũ hæc fecerimus tũ ingratã populo vrbẽ tradidimus: quã poſteaq̃ per nos liberatus reſpexit nos pariter ac regẽ noſtrũ p dedecus detrimentũq; eiecit: inflatuſq; ſuperbe famã auget: p̃cipue quidẽ Bœotios ſuos finitimos atq; Chalcidẽſes didiciſſe qui ipſi ſint: ſed fore fortaſſis vt alius qs ſi peccauerit idẽ diſcat. Quare quoniã in illis agendis peccauimus: nũc demum operã vt illuc vna vobiſcũ eũtes ſupplicĩũ de illis ſumamus: hac .n. de cauſa Hippiã & vos e ſua quoſq; vrbe adcerſimus: vt publico conſenſu & cõmuni exercitu reducẽtes hõe Athenas: reddamus ei q̃ abſtulimus: hęc Spartiatæ: q̃ cũ alii ſocii nõ proba-

Atticũ gen' ſub tyrannis infirmum.

tent: eumq; silentiũ agerent Corinthius Soficles ita locutus est Eo tẽpore cœlũ sub terra ac terra supior cœlo erit: homineſq; domiciliũ in mari habebũt: quo tẽpore vos Lacedæmonii reb⁹ publicis exertis Tyrãides in vrbes introducere conabimini: nihil est in rebus humanis neq; iniustius neq; magis mortiferũ: quod si bonũ vobis videtur ciuitates subesse Tyrãnidi: ipsi vobis principes Tyrannũ cõstituite: atq; ita vt aliis cõstituatis operã date. Nũc ipsi tyrannoq; expertes & ne id in sparta cõtingat vehementissime cauẽtes: hoc i socios studetis efficere. Qui si esletis vt nos sumus experti: meliorẽ (quã nũc facit is) de hac re diceretis sententiã. Nã ista res apud corinthios ciuitatis perturbatio fuit. Cũ esset apud eos paucorũ regimẽ: & hi qui Bacchiadæ vocãtur vrbẽ incolerẽt: vltro citroq; inter eos matrimonia cõtrahebãtur. Hoiũ vni nomine Amphioni nata est filia Labda: cui nomẽ erat Labdæ: quã quoniã nemo Bacchiadarũ duxere volebat: duxit Eetion Echecratis e petra quidẽ tribu sed ornũdus a Lapithe ac Cænide. Qui cũ neq; ex hac mulere neq; ex alia tolleret liberos missus ẽ delphos cõsulẽdũ de p le. Eũ introeuntẽ statim Pythia his versibus cõpellauit.

Soficles Tyrannis.

Tyrannidis malum pulcherrime scribit zenophõ in dialogo de Tyrannide.

Eetion te nemo (licet sis tantus) honorat
Conceptũ pariet saxũ graue Labda monarchos.
Qui cadet in cues emendabitq; corinthum.

Hoc oraculũ quod Eetioni redditum est eodem tendebat quo alterũ antea Bacchiadis redditũ haud prius intellectũ q̃ hoc re nunciatum est in hæc verba.

Amphion. Labda. Eetion.

Concipit in petris aquila enixura leonem:
Robustum sæuum: genua & qui multa resoluet.
Hæc bene nunc animis versate corinthia proles:
Qui colitis pulchrã pallenẽ altãq; corinthum.

Id oraculũ cũ ad eã diẽ fuisset indeptehẽsum: simulatq; ex hoc Eetionis patuit eodẽ vtrunq; pertinere silẽtio suppressere aio futurũ Eetionis filiũ extinguendi. Et primum mulier enixa est miserunt e suo numero decẽ viros ad tribum: in qua habitabat Eetion: qui puerũ extinguerent. Isti postq̃ ad petrã peruenere: & ad Eetionis atriũ adcessere: puerũ petunt. Labda cur venisset ignara paternæq; benevolentiæ causa venisse eos rata adfert filium & in vnius eorum manũ porrigit. Erat autem inter viã constitutum: vt q primus eorum puerũ cepisset: is humi illum adlideret. Verum diuina quadã fortuna puer ei viro cui a Labda tradit⁹ erat adrisit. Quã rẽ illi cõsiderãti miseratio subiit

Labdę filius. Labdę filii miseratio.

pueri occidendi. Sic miſertus alteri tradidit & ille tertio atque ita deinceps per manus traditus infans per omnes deeſ trāſiit: ac nemine interimere volēte rurſus matri ē redditus. illi egreſſi atq; ante ianuā ſtantes alius aliū incuſabant: caſtigabantq; ſed primū p̄cipuæ. qui ex cōuento non feciſſet donec interiecto tē poris ſpacio placitū eſt vt rurſus introgreſſi oēs fierent particiſ pes cædis ſed neceſſe erat ex Eetionis ſtirpe germinari Corinſ

Labdę filius in mēſura frumentaria occultus.

tho perniciē. Nam Labda ſtans pro foribus hæc omnia exaudie bat. Eoq; metuens ne illi immutata voluntate adceptum rurſus puerum interimerēt aſportauit. & in menſura frumentaria occuluit: qui locus viſus eſt minime inueſtigabilis: cū ſciret illos ſi rediſſēt ad inueſtigādū puerū omnia ſcrutaturos: vt & cōtigit. Nam introgreſſis & ſcrutantibus vbi nō adparuit: viſum eſt eis abeundū: atq; iis a quibus miſſi eſſent dicendū ſe cūcta quę illi mandaſſent perpetraſſe. Atq; ita reuerſi dixerunt. Poſthęc Eeſ

Cypſelus. Cypſela .i. mēſura frumentaria.

tionis filio creſcenti impoſitū eſt nomē Cypſelo ob periculum hoc quod deuitauerat in Cypſela .i. menſura frumētaria. Vbi in virilē adoleuit ætatē: cōſulenti oraculū delphis anceps eſt reſſ ditum: quo fretus Corinthum adgreſſus occupauit. Oraculum autem hoc erat.

Vir locuples noſtras hic qui deſcendit ad ædes
Cypſelus Eetides claræ rex eſto Corinthi

Ipſe & eo cogniti ſed nulli deinde nepotes & oraculū quidem

Cypſelus Periandri pater Vide Laertiū in primo.

hoc erat Cypſelus vero tyrannide potitus talis extitit: vt Coſ rinthiorum multos inſecutus ſit: multos pecunia: longe pluſſ rimos anima priuauerit. Cui cū triginta regnaſſet annos bene vita defuncto ſucceſſit in tyrannide filius Periander: qui inter

Periander. Thraſybulꝰ.

initia mitius agebat q̄ pater: ſed vbi per nūcios cōſuetudinē hoſ buit cū Thraſybulo Mileti tyrāno multomagis quā pater cruſ delis effectus eſt. Miſſo in præcone Thraſybulū interrogauit qua rōne ipſe rebus tutius cōſtitutis ciuitatē pulcherrime gubernaſſ ret. Thraſybulus eo qui a Periandro miſſus erat extra opidum educto ingreſſus eſt rus quoddā ſatū & vna cū nūcio ſegetem

Spicarū decruncatio. T. Liuiꝰ i primo Tarquiniū ſuperbū papauerum capita hoc pacto decuſſiſſe ait Vt

interambulans ſciſcitabatur hominē de ſuo aduētu e Corintho detruncans atq; abiiciens: & quā q; videbat ſpicā inter altas exſt tantē donec ſegetē formoſiſſimā atq; denſiſſimā hūc in modū corripit p̄diūq; illud peruagatus nullo verbo reddito præconē remiſit. Reuerſus Corinthum p̄co auido p̄ceptionis audiendę Periandro negauit ſibi quippiā reſpondiſſe Thraſybulū mirari q; ſe ad virū veſanū Periander miſiſſet: & ſua ipſius deſtruentē

exponitq; quæ ex Thraſybulo vidiſſet Periander id qđ a Thraſybulo actũ erat intellegens atq; interpretans ſibi ab illo p̃ceptũ vt eminentiſſimos quoſq; populariũ interimeret: tunc vero omnẽ in ciues ſæuiciã exercuit interficiendo ac perſequẽdo cõ ſumans id quod a Cypſelo fuerat omiſſum. Adeo quidẽ vt vno die vniuerſas mulieres Corinthias exuerit pp Meliſſam vxorẽ ſuam. Nã cũ ad Thelprotos qui ſunt ad flumen Acherontẽ miſiſſent nũcios ſciſcitatũ mortuorũ oraculũ de hoſpitis depoſito: Meliſſa adparens negauit ſe indicaturã aut dicturã vbi nam depoſitũ eſſet collocatũ quoniã ipſa algeret quia nuda eſſet: nihil.n. ſibi prodeſſe veſtes cũ quibus ſepulta vtpote nõ cõcrematas: cuius rei quod vera loqueretur teſtimonio: foret qđ Periander in frigidũ furnũ panes ingeſſiſſet. Hæc Periandro renũciata ob illud argumẽtũ fidem fecere: q; ipſe cũ Meliſſa q̃uis defuncta coierat. Itaq; ſtatim poſt eũ nunciũ per p̃conẽ edixit vt oẽs Corinthiæ mulieres ad Iunonis tẽplũ ꝓdirent: eo tanq̃ ad diẽ feſtũ quã ornatiſſime poterãt cũ iſſent mulieres iſtæ diſpoſitis clã ſatellitibus eas oẽs ſine diſcrimine exuit ingenuas pariter & ancillas atq; eas veſtes ad foueã cõportatas: Meliſſam p̃cãdo cremauit. Hæc vbi fecit & nũcios iterũ eoſdẽ miſit: tũc ei Meliſſæ Idolũ hoc eſt inanis imago expoſuit vbinam depoſitũ hoſpitis conlocaſſet. huiuſmodi eſt tyrãnis Lacedæmonii vobis & taliũ operũ: Eoq; nos Corinthios cũ magna admiratio cœpit ſimulatq; vidimus vos adceſiſſe Hippiã tũ vero maior nũc dũ iſta dicitis. Propterea deos græcorũ inuocantes teſtamur apud vos ne velitis tyrãnides in ciuitatibus cõſtituere: quas nõ extinguitis: ſed excitatis p̃ter æquitatẽ dũ Hippiã reducitis: in quo ſcitote Corinthios vobis non adſenſuros. hæc Soſicles Corinthiorũ legat⁹: quẽ excipiẽs Hippias eoſdẽ quos ille deos inuocãdo dixit cũ cęteros tũ p̃cipue Corinthios defideraturos Piſiſtratidas dũ veniſſent dies quibus expiare ſe ab Atheniẽſibus negret hactenus reſpõdit Hippias: quoniã oracula illa ipſe p̃ cęteris nota haberet. Cæteri ſocii qui antea ſilẽtiũ tenuerũt: audito Soſicle liberius ꝓ ſe quiſq; in vocẽ erũpentes, adcędere ſentẽtię Corinthios; obteſtariq; Lacedæmonios ne qd agerẽt nou aduerſus græcã ciuitatẽ. Ita ab ea re ceſſatũ eſt. Hippias illinc ꝓfectus offerẽte ſibi Amynta Macedone antemũthẽ: & Theſſalis Iolcon: neutrũ adcipere voluit: ſed rurſus ad Sigeũ cõceſſit: qđ armis Piſiſtratus a Mitylenæis eripuerat: eoq; capto tyrãnũ ibi cõſtituit Hegeſiſtratũ filiũ Nothũ ex mu-

ſexto Tar.ei⁹ filio quid de Gabinis eẽt agẽdũ ꝓ tuto renunciatet Epiſtola thraſybuli ad Periãdrũ extat apud. D. Laertiũ in prio. Meliſſavt ait Laerti⁹ in .I. Lyſis quoq; dicebatur. Theſproti. Acheron. Periander cũ defuncta cõcubuit Corinthiæ Mulieres denudatæ. Meliſſa crematæ.

Soſicles.

Amyntas. Antemus. Iolcus. Hegeſiſtrat⁹.

Achilleũ op. Ilienſis ager. Alcæus fugiens.

Here Argia qui tamẽ q̃ a Piſiſtrato adceperat nõ tenuit ſine p̃lio: nã dũ inter Mitylenæos ac Atheniẽſes pugnatũ eſt: hos ex opido Achilleo: illos e Sigeo prodeũtes hos repetentes regionẽ illos refellentes hac rõne quod dicerent nihilo magis iuris eſſe Acolibus in agrũ Ilienſem q̃ ſibi ac cæteris græcis qui Menelao in raptu Helenes operã nauaſſent. his aſſidue bellãtibus cũ alia in p̃lius geſta ſunt: tum illud qđ Alcæus poeta in prælio quod cõlatis ſignis gerebatur vincentibus Atheniẽſibus: ipſe quidẽ fugæ ſe mandans euaſit: ſed armis eius potiti ſunt Athenienſes: quę apud templũ Mineruæ in Sigeo ſuſpenderunt hãc rem Alcæus carmini mandantẽ in Mitylene repoſuit indicãs

Melanippus Alcæi ſodalis. Hippias. Athenienſes nũcii ad Artaphernem.

Menalippo ſodali ſuã calamitatẽ. Mitylenæos tamẽ atq; Athenienſes reduxit in gratiã Periander Cypſeli: qui delectus arbiter ita eos recõciliauit: vt vtriq; ea colerent q̃ haberẽt. Atq; hoc modo Sigeum factũ eſt Athenienſiũ. Hippias poſteaq̃ Lacedæmone in Aſiam abiit: cũcta agitabat in ſimulando Atheniẽſes apud Artaphernẽ atq; omnẽ operã dando vt Athenæ in illius ac Darii venirent poteſtatẽ. Quæ agitantẽ Hippiã cũ adcepiſſent Atheniẽſes: mittũt Sardis nuncios ad diſſuadendũ Perſis fidem habere exulibus Atheniẽſibus. Sed Artaphernes iubere Atheniẽſes (ſi ſalui eſſe vellẽt) ſuſ⁹ Hippiã reciperẽt. Atheniẽſes eã cõditionẽ recuſare: & malle p̃feſſi eſſe Perſarũ hoſtes: dũ ita apud Perſas inſimulãtur: atq; ita animati ſunt Athenienſes eã cõditionẽ recuſare. Hoc interim tẽpore Mileſius Ariſtagoras a Cleomene Lacedæmonio reiect⁹ e Sparta Athenas venit. Nã ea ciuitas inter cæteras p̃pollebat ad quã ciuitatẽ vbi venit Ariſtagoras vbi eadẽ q̃ in Sparta cõmemorauit de cõmodis q̃ eſſent in Aſia: deq; Perſico bello q̃ neq; ſcutũ neq; lãceã in vſu haberẽt: facileſq; eſſent ad capiendũ. Hæc ille referẽs ea quoq; addebat Mileſios eſſe Atheniẽſiũ colonos quos æquũ eſſet ab eis liberari q̃ multũ poſſerẽt. Deniq; nihil nõ pollicebat obtus p̃cibus obſecrãs q̃ tãtopere cupiebat donec eos induxit. Facilius.n.ei viſum eſt multos decipere q̃ vnũ: q̃ ſi Cleomenẽ ſolũ fallere nõ potuit: id tñ in triginta milibus Athenienſiũ effecit. Itaq; Atheniẽſes p̃ſuaſi decreuere viginti naues Ionibus auxilio mittẽdas. Melanthio illis p̃fecto viro inter populares omni in re ſpectato. Hęc claſſis initiũ maloꝝ extitit Græcis pariter & Barbaris. Ante cuius egreſſum Ariſtagoras reuectus Miletũ excogitauit conſiliũ: qđ in nullã Ionũ vtilitatẽ erat redũdaturũ q̃q; he ille quidẽ hac rõne faciebat: ſed vt regi Dario moleſtiam

Artaphernis ad Atheniẽſes reſpõſio. Ariſtagoras. Perſæ neque lanceã neque ſcutũ in vſu habent. Facilius multos q̃ vnũ decipere. Melanthius. Malorꝝ Græcis & Barbaris initium.

adferret. Etenim miſit quēdā in Phrygiā ad Pæones: q a flumine Strimone erāt in captiuitatē abducti a Megabyzo locū at q vicū p ſeſe incolētes: ad quos vt peruenit nūcijs ita verba fecit. Viri Pæones miſit me Ariſtagoras Mileti tyrānus ad oſtendēdā vobis (ſi obtēpare velitis) ſalutē. Nūc. n. cūcta Ionia a tege defecit eadēq; vobis p̄ſtat facultatē ſalutis parādæ ad patriā noſtrā: per vos quidē vſq; ad mare deinceps nobis ſā curæ erit. his auditis Pæones magnā ſane voluptatē adceperūt: ſumptiſq; liberis atq; vxoribus ad mare fugā ſe ꝓripuerūt: nōnullis eoꝝ p̄metu illic remeātibꝫ. Vbi ad mare puenere: illinc in Chiū trāſmiſerę. Quo poſtq̄ adplicuere eoꝝ veſtigia inſecutus adfuit ingēs equitatus Perſarū: & qa eos adſeq; nō potuit: miſit in Chiū ad illos vt eodē redirēt. Cuius orōne repudiata a Chiis ſunt in Leſbū trāſportati. Mox a Leſbis in Doriſcū: vñ terreſtri itinere ſe in Pæoniā receperūt. Poſt hęc ad Ariſtagorā Athenienſes viginti cū nauibus venere ducētes vna q̄q; triremes Erethrioꝝ: qui nō Athenienſiū grā cōmilitiū p̄ſtabāt: ſed debitā ipſis Mileſiis gratiā reddebāt. Nam Mileſij aliq̄n pro Erethriis in bello Chalcidēſi p̄ſtiterāt cum Samii cōtra Erethrios atq; Mileſios Chalcidiēſibus opē tuliſſent: Ariſtagoras vbi ipſi atq; alij ſocii adfuere. expeditionē fecit aduerſus Sardis nō tñ ipſe, pficiſcēs ſed Mileti remanēs p̄fectis alijs ducibus Mileſioꝝ frē ſuo Charapino cęteroꝝ ciuiū Hermophāto. Hac claſſe Iones vbi puenere Epheſū relictis nauibꝫ: apud Coreſſum (qd eſt agri Epheſi) ipſi cū ingēti manu ſūptis vię ducibꝫ Epheſijs ad ſupiora tēdebāt ſcdm flumē Cayſtrū tenētes iter illinc ſupato Tmolo Sardis aduenīūt. eaſq; occurrēte nemine capiūt: oiaq; eius vrbis loca p̄ter arcē: q̄ Artaphernes ipſe tutabaꝫ hīs nō exiguas viroꝝ copias: q̄ res fuit impedimēto quo minus q ingreſſi erāt vrbem diriperēt. Erāt Sardibꝫ dom̄ plerq; arūdinaceę: ſed q̄ latericię tñ ex arūdinibus lacunaria hēbāt. Harū vnā qdē e militibus cū incēdiſſet: repēte ignis e domo in domū elapſus totā vrbē abſumpſit. Ardente vrbe & vaſtante iā extrema incēdio. nec hīte regreſſū Lydi & Perſarū q̄cūq; in vrbe erāt vndiq; circūuēti ex vrbe in forū cōfluūt: & ad amnē Pactolū q mediū foꝝ interfluens Eramētas auri e Tmolo illis defert: deinde flumini Hermo immiſcetur & ille mari. ad hūc amnē & ad hoc forū cōglobati Lydi pariter & Perſæ ſeſe defendere adigebanꝫ. Iones vidētes hoſtium alios ſeſe tutantes: alios magna multitudine ſe obuiam ferentes metu perculſi ad montem (qui dicitur Tmolus)

Ariſtagoræ ad Pæones nuncii.

Pæones trāſportati.

Athenienſiū naues ad Ariſtagoram.

Erethrii.

Charapinus.

Hermophāt⁹

Coreſſum.

Cayſter.

Tmolus.

Sardis captę

Sardis crematæ ſunt.

Pactolus.

Hermus.

se recipiunt: atq; illic non ad naues crematis Sardibus defla-
Templum Cybeles cõcrematum. grauit vna templũ Cybeles indigenæ deæ: cuius prætextu po-
stea Persæ tẽpla q̃ in græcia erãt cremauerunt: hoc vbi Persæ q̃
intra halim domicilia habebant resciuerunt: tũc vero ad ferẽdã
Ionum fuga. Lydis opẽ conuenerunt: nec adepti Sardibus Iones iam illinc
profectos eadẽ via insecuti cõperunt Ephesi: congressiq; cum
illis ex aduerso instructis in fugam eos vertunt multosq; oc-
Eualcides. cidunt & in his cũ aliis illustres viros: tũ Eualcidẽ Erethiorũ
Simonides ducem qui donatus laurea in certaminibus fuerat & a Simoni-
Cæius poeta de cæio maiorem in modũ celebratus. ex ea pugna qui euasere
per vrbes fuere dissipati. Et tũc quidem ita demicatu est. Athe-
nienses aũt post hæc desertis prorsus Ionibus & si per nuncios
Aristagoræ magnopere rogabantur: negauerunt: se auxilio fu-
turos. Quoq; societate fraudati Iones (tamen quoniã ista ad-
uersus Darũ egerant) nihilo segnius bellũ aduersus regẽ para-
bant. Hellespontũq; inuecti: Byzantiũ ac cæteras circa vrbes in
Caunus vrbs suam potestatẽ redegerunt. Inde cuecti magnã Cariæ partẽ in
belli societatẽ asciuerũt. Nã Caunus q̃ prius societatẽ facere re
Cyprii. cusauerat: vbi Sardis cõflagrarunt: & ipsa Ionibus adessit. Pre-
Amathusii. terea Cyprii omnes vltro exceptis Amathusiis. Defecerũt autẽ
Onesilus. Cyprii a medis in hunc modũ. Erat Onesilus quidã Gorgi sa-
Gorgus. laminiorũ regis frater natu minor Chersis filius. Siromi nepos
Chersis. Euelthõdis pronepos. Hic vir cũ sæpenumero antea Gorgum
Siromus. sollicitasset ad rebellandũ ab rege: tunc Ionas rebellasse vehe-
Onesili dol⁹ mentius vrgere hominẽ instituit. In quo quia nihil proficiebat
Gorgus ad medos trãs-fugit. obseruato tẽpore dũ Gorgus opidũ egrederetur vna cum suis
militibus eũ portis excluſit. Gorgus opido exutus ad Medos
transfugit. Eo potitus Onesilus omnibus Cypriis vt rebellarẽt
suadebat: persuasis cæteris Amethusios rebellare obnuẽtes ob
sidione circũdedit: Dũ hic Amathuntem obsidet Darius vt ei
nunciatũ est Sardis captas incensasq; ab Athenienſibus atq; Io
nibus: & huius cõparandæ Classis atq; rei cõtexendæ fuisse au
ctorem. Aristagorã Milesium. Fertur cũ primũ hic audiuit: Io-
Darii ad Io-nem excussa in cœlũ sagitta oratio. nes nihil fecisse: probe sciens non fuisse illos p̃contentu sui re-
bellaturos. Deinde interrogasse quinã essent Athenienses. Id
Verba inter cœnandũ ter oblata Dario cũ audisset: tũ arcũ poposcisse eoq; sumpto sagittam q̃ imposu-
it in cœlũ excussisse: & ea in aerem excussa dixisse o Iupiter cõ
cede mihi vt Athenienses vlciscar. Atq; hæc locutus cuidã
famulorũ p̃cepisse vt sibi semper adposita cœnã ter diceret he
re memento Athenienſium & cũ hoc præcepisset adcito ad suũ

cõſpectũ Hiſtiæo Mileſio: quẽ ipſe diu diſtinuerat: ita eũ fuiſſe adlocutus. Audio Hiſtięe procuratorẽ tuũ: cui tu miletũ demãdaſti nouas aduerſum me res eſſe demolitũ: Viros.n. ex altera cõtinente perſuaſit vt Iones ſequerẽtur: qui mihi cõmiſſorum pœnas dabunt eoſq; induxit ad me Sardibus priuandũ. Nunc igitur videtur hæccĩe tibi bene haberet? Quos quidnã ſine tuis cõſilijs actũ eſt: proinde vide ne rurſus teipſum in culpã induas. Ad hæc Hiſtiæus. quod nã inquit rex protuliſti verbũ. Me ne conſulere rem q̃ tibi ſit quippiã ſiue multũ ſiue parum molestiæ adlatura? Quid mihi q̃rens iſta faceret? Aut cuius rei indigens: cui omnia adſunt q̃ tibi? Quẽ tu omniũ conſiliorũ tuorũ communione dignaris. Quod ſi iſtud quod ais egit procurator meus: ſic habeto id eũ feciſſe ſuo cõſilio. Principio rõnẽ iſtam nõ admitto: mileſios ac meũ ꝓcuratorẽ qppiã rerũ nouarũ feciſſe aduerſus ſtatũ tuũ. Si qd tñ huiuſmodi faciũt: & tu id qd eſt audiſti rex intellige qd rei egeris q̃ in ea mari ablegandũ putaſti. Nã Iones id agere adgreſſi ſunt poſtq̃ ego ex ipſoꝝ conſpectu ſum amotus: cuius adgrediẽdi iã pridẽ libidine tenebãt. Quod ſi ego in Ionia fuiſſe: nulla ꝓfecto ſe ciuitas cõmouiſſet. Proinde nũc ꝓpere dimitte me vt in Ioniã cõtendam: oĩa illic negocia tibi integrũ reſtituturus: & hũc miletũ ꝓcuratorẽ harũ rerũ machinatorẽ i tuã poteſtatẽ redacturus. Hæc ex animi tui ſentẽtia cõfecero: tuo p deos regios me nõ prius exuturũ hãc veſtẽ q̃ indutus in Ioniã deſcendã: q̃ Sardiniã inſulã maximã tibi tributariã reddã: Hæc Hiſtiæus fallẽdi gra dicebat. Quib⁹ pſuaſus Darius hoiem dimiſit p̃cipiens vt poſteaq̃ ea q̃ ſpopõrat præſtitiſſet: ad ſe Suſa reuerteretẽ dũ nũcius de Sardibus ad regẽ venit: Dariuſq; illã rẽ arcu fecit: & Hiſtiæũ ẽ adlocutus: Hiſtiæuſq; ab eo dimiſſus ad mare ſe cõtulit: hoc interea oĩ tẽpore hæc geſta ſunt. Oneſilo Salaminio Amathuſios obſidẽti nuncius adferẽ artybiũ virũ inter perſas eximiũ cũ magna vi pſarũ curſum tenere in cyprũ. Quo adcepto Oneſil⁹ legatos paſſim in Ioniã dimittit ad Iones euocãdos: q nõ diu in deliberando ciuitati cũ magna Claſſe ad eũ ſe cõtulerũt. & cũ cyprũ tenuiſſent Perſæ eodẽ e Cilicia traiecerũt: terreſtriq; itinere Salaminẽ cõtenderũt phœnicib⁹ Claſſe circũeuntib⁹ ꝓmontorium q̃ claues Cypri vocãtur. His eas facientibus Cyprii tyranni conuocatis Ionũ ducibus dixere. Viri Iones vobis nos Cyprii optionẽ damus cũ vtris dimicare velitis cũ Perſis an cũ Phœnicib⁹: Si terra manultis cũ Perſis acie cõfligere iã tẽp⁹ ẽ e naui-

Hiſtiæus ad Darium.

Callida ad fallendũ regem oratio.

Hiſtiæi abitio

Artybius.

Cypri claues

Cypriorum oratio.

bus egrediẽdi:& in acie ſtãdi vt nos veſtras ingreſſi naues,cum Phœnicibus dimicemus. Sin cũ Phœnicib⁹ fortunã tẽtare ma ultis facite. quoniã alterutrũ opus eſt eligatis vt q̃tũ in nobis ſitũ eſt Ionia atq; Cyprus in libertatẽ vindicẽt. Ad hæc Iones cõe (inquiũt) Ioniæ cõſiliũ nos miſit ad mare tutãdũ. non ad naues tradẽdas:quo ipſi cũ Perſis in terra cõfligerem⁹. Itaq; q= dẽ vbicũq; cõlocabimur: vt opa nauemus emitemur. Vos vero debetis q̃lia ab impantib⁹ Medis paſſi eſtis reminiſcẽtes viros egregios vos oſtẽdere. Hæc Iones rñderunt. Poſt hec Perſis in cãpũ Salaminũ tẽdentibus Cypriꝰ reges aduerſus alios hoſtes cõſtituerũt alios Cyprios aduerſus Perſas optimũ quẽq; Sala=

Artybius. Artybii equis.

miniosq; ac Solienſiũ aduerſus Artybiũ Perſarũ ducẽ. Oneſilus vltro cõſtitit. Inſidebat Artybius equo in armatũ erigere ſe do cto. Qđ audiẽs Oneſilus ad ſatellitẽ ſuũ (Erat.n. ei ſatelles ſane q̃ peritus rei bellicæ & alioqui ſolertiæ plenus) Audo (inqt) Artybii equũ edoctũ ſe erigere & pedibus ſimul atq; ore eum in quẽ agiẽ ꝓficere ꝓinde tu ꝓpere inita ratione dicito vtrũ malis

Oneſilus ad ſuũ ſeruum.

obſeruare equũ ne tibi feriẽdũ an ipſum Artybiũ. Ad quẽ ſeruꝰ ſuus. Ego vero (inqt) rex paratus ſũ & vtrũq; & alterutrũ & oio qcqd impaueris facere. Promã tñ qđ rebus tuis eſſe cõducibili⁹ ſentiã: regẽ ac ducẽ oportere cũ rege ac duce certare. Siue.n. ta

Seruus ad Oneſilum.

lem occidas decori tibi fore: ſiue a tali (qđ abſit) occidaris qđ ſcđm eſt dimidiũ mali eſſe. hos vero famulos cũ famulis hoſtiũ debere cõfligere. Nã qđ ad equũ adtinet: nõ eſt cã cur eius arti ficiũ extimeſcas. Recipio.n. tibi eũ poſthac aduerſus neminẽ ſe erecturũ. hæc illo locuto mox exercitus cõflixere terreſtres na ualeſq;. Et claſſe qđẽ Iones eo die ſtrenue pugnantes ſupauere Phœnices. Samiosq; tñ ꝑcipua virtus extitit. In terra vbi cõcur ſum eſt dũ acies dimicãt circa impatores hoc actũ eſt vbi Arty=

Artybii mors.

bius equo cui inſidebat in Oneſilũ inuectus eſt. Oneſilus vti cõ uenerat cũ ſatellite Ipſe inuadentẽ Artybiũ ferit eius ſatelles eq ſublatos pedes in Oneſili ſcutũ iactãtis hiſce in ꝑcutiẽs abſci dit. quo ictu Artybi⁹ Perſarũ impator illic vna cũ equo corruit

Steſenor. Curii tyrãn⁹

Cęteris pugnãdo occupatis Steſenor Curii tyrãnus nõ parum circa ſe copiarũ habẽs ꝓdidit ſocios curiẽſes: hi Argiosq; colo= ni dicunt eẽ poſt hosq; ꝓditionẽ ſtatim Salaminii: q cornibus ve

Oneſili mors Ariſtocypus. Solon. Philocyprus ab Solõe ver

hebant idẽ fecere. Quo ex facto Perſæ Cypriis ſuperiores extite= re. Hosq; acie in fugã verſa cũ alii multi occubuere. tũ vero One ſilus Cherſis: q Cyprios ad defectionẽ induxerat. & Soliorum rex Ariſtocypus Philocypri eius inquã Philocypri: quẽ Solon

Athenienſis Cyprũ ꝓfectus inter tyrãnos maxime verſibus cele brauit. Oneſili caput Amathuſii quoniã ipſos obſederat: excisũ in opidũ rettulerũt: ac ſupra portas ſuſpẽderũt. Qđ ſuſpẽſũ cũ iã exinanitũ eẽt in greſſum apũ examẽ fauo referſit, ea de re oraculũ Amathuſius (Nã oraculũ cõſuluere) reddidũ eſt vt depoſi tũ caput humanarẽt: Oneſiloq; quotannis tãq; heroi ſacrificarẽt. Hoc faciẽtibus melius cũ eis actũ iri qđ Amathuſii ad meã vſq; memoriã faciebant. Iones & alii q ad Cyprũ pugna nauali dimicauerant: vbi didicere res Oneſili ꝑditas: & cęteras Cypri vrbes obſeſſas ꝑter Salaminẽ: eã aũt Gorgo priſtino regi Salaminios reſtituiſſe in Ioniã redire maturauerunt. Ciuitatũ Cypriarũ diutiſſime obſidionẽ Soleptulit: ſed eã Perſę qnto mẽſe q̃ obſidere cœperũt: circũ ſuffoſſo muro expugnauerunt. Ita Cypri cũ annũ liberi fuiſſent: denuo in ſeruitutẽ ſunt redacti. Ac Dautiſes qui filiã Darii in matrimoniũ hẽbat. Hymæeſq; & Otanes atq; alii Perſarũ duces & ipſi filias Darii i matrimonio hñtes ꝓſecuti eos Iones q aduerſus Sardis expeditionẽ fecerãt poſtq̃: in naues repulerũt ꝑlio victos dehinc inter ſe ptiti ſũt vt bes q̃s expugnarẽt: Dauriſes qdẽ cõuerſus ad vrbes in Helleſpõto ſitas: cœpit Dardanũ: cœpit Abydũ & Periopẽ Lãpſacũ & Peſon ſingulas dieb⁹ ſingulis. Cui a Peſo ad vrbẽ Pariõ cõtẽdẽti nũcius adferẽ Cares cũ Ionibus ſentiẽtes a Perſis deſeciſſe. Igiẽ cõuerſo itinere ex Helleſpõto aduerſus Cariã copias duxit: ſed anteq̃ pueniret de ei⁹ aduẽtu certiores facti Carii ad colũnas (q̃ albæ dicũt) cõueniũt: atq; ad ãnẽ Marſyã: q ex Hiriade regiõe defluit i Mæãdrũ. Ibi coactis Cariis multæ ſũt a multis dictę ſnię: ſed optia oim meo iudicio a Pixodoro Mauſoli viro Cyndiẽſi q Sineſis cilicũ regis filiã i matrimonio hẽbat ab hoc ſnia dicebaẽ vt trãſmiſſo Meãdro Cares flumẽ a tergo hñtes ita demũ cũ hoſte cõgrederẽt· vt ſublata ſpe retro fugiẽdi atq; ibidẽ mãere coacti redderẽt meliores q̃ natura eẽnt Verũ hęc ſnia nõ puicit: ſed illa vt Perſis poti⁹ a tergo Mæander eẽt: vt ſi Perſæ fugã faciẽtes euaderẽt: tñ in flumẽ incidẽtes abire nõ poſſent: poſt hæc cũ adeſſent Perſæ: ac Mæandrũ trãſiſſent: ibi ſup amnẽ Marſyã Cares ꝑliũ cõſeruere cũ Perſis acre atq; diuturnũ. Ad poſtremũ multitudine hoſtiũ terga vertũt. Quo in ꝑlio Perſarũ cecidere duo milia: Cariũ decẽ milia: ex quibus qui effugerunt ad Labridẽ in Iouis militaris tẽplũ ſe receperũt in magnũ atq; ſacrũ lutũ Platanorum. Si autẽ ex his (quos nouimus) Cares ſunt qui Ioui militari hoſtias offerant.

ſibus eſt celebratus.

Oneſili caput.

Oneſilo tãq; heroi ſacrificant.

Sole vrbs.

Cyprii in ſeruitutem redacti.

Dauriſes.

Hymæes.

Otanes.

Dardanus vrbs capta.

Abydus.

Periopes.

Peſos.

Parios.

Columnæ albæ.

Marſya flũuius.

Pixodorus.

Syeneſis.

Iouis militaris templũ.

Cares. Huc Cares cũ ſe recepiſſent: de ſalute cõſultabãt vtrũ ſeſe Perſis dedere: an Aſiã penitus relinq̃re ſatius eẽt. De hac re cõſultãtibus ſubſidio Venere Mileſii cũ ſociis. Ibi Cares imutata priori volũtate rurſus ad bellũ inſtaurãdũ animanť: & cũ inuadẽtibus Perſis cõcurrũt: & cũ diutius q̃ prius dimicãdũ eſſet: fugãtur multis cæſis Mileſiorũ p̃cipue poſt adceptã calamitatẽ hãc Cares copiis reparatis repugnauerũt. Audiẽtes. n. vrbes ſuas in uaſum iri a Perſis inſidias illis in via: q̃ in Mylaſſa fert collocauerũt auctore Heraclide Ibanollæo viro Mylaſſenſi: In eas inſidias Perſæ noctu incidẽtes obtrũcati ſunt cũ ducib⁹ ſuis Dauriſe & Hermoge & Siſamante necnõ Myrſe Gygis filio. Hũc in modũ interiere hi Perſæ Hymæas aũt q & ipſe erat ex inſequẽtibus Ionas q aduerſus Sardis militauerãt: ad Propõtidẽ conuerſus cœpit Cion & Myſiã. Hac expugnata audiẽs Doriſen relicto Helleſpõto tẽdere aduerſus Cariã omiſſa Propontide: in Helleſpontũ ducit exercitũ. Cœpitq̃ Aeoles oẽs q orã Iliadẽ incolũt: Cœpit itẽ Gergithas q a priſcis Teucris relicti fuerãt. Has gẽtes cũ cœpiſſet Hyemæas morbo deceſſit Troade: & hic qdẽ ita mortẽ obiit. Artaphernes ãt Sardiũ p̃fectus & Otanes tertiꝰ dux aduerſus Ioniã cõfinẽq̃ Aeolidẽ delecti impatores cœpere ex Ionia qdẽ Clazomenas: ex Aeolia vero Cumã. Quibus opidis captis Ariſtagoras Mileſiꝰ vbi hoc adcepit: nõ erat cõpos mẽtis vt q pturbaſſet Ioniã: & magna negocia cõfudiſſet. Itaq̃ cernẽs hæc vbi cõſtitit ei rẽ effici nõ poſſe: nec Dariũ regẽ ſupari: de fugiẽdo deliberabat: cõuocatiſq̃ ſuæ factionis hoĩbus cõſulebat ſatius fore eis ſi Mileto expellerenť in ſeptẽtrionalia loca aliqua ꝓfugere ducẽtes Coloniã vel in Sardiniã vel in Myrcinũ Hedonũ: quã Hiſtiæus a Dario donatus mœnibus ſtruxerat. hæc Ariſtagoras pcõctabatur. Verũ Hecateus Hegeſandri vir Logophœos negabat Coloniã alterutro dedu cendã. Sed ſi Mileto eiicerẽtur mœnia in Lero inſula ædificãda: atq̃ illic quieſcẽdũ Deide illinc miletũ eẽ remeãdũ: Hoc cõſulebat Hecateus. Sed Ariſtagoras cuiꝰ ſnia p̃cipue erat abeũdi in mircinũ demãdata mileto pythagoræ viro inter populares ꝓbato ꝓcuratore Miſeti ipſe ſumptis ſecũ oĩbus volũtariis in thraciã nauigauit regionẽq̃ optinuit ad quã cõceſſerat. Ex ea ꝓfectus cum vrbem obſidet tam ipſe q̃ eius exercitus a thracibus tã & ſi illic adcepta fide excedere volentibus interemptus eſt: Et Ariſtagoras quidem qui Ioniam ad defectionem induxerat ita oppetiit.

Mileſii & Cares fugantur.

Mylaſſa. Heraclides. Dauriſes. Hermoges. Myrſes. Hymæas.

Aeoles. Gergythæ.

Clazomenę. Cuma.

Myrcinus vrbs. Hecateus. Leros.

Pythagoras Mileti procurator. Ariſtagoræ mors.

¶ Herodoti Halicarnaſſei Hiſtoriarum Liber Sextus: qui inſcribitur Erato Laurentio Vallenſe Interprete.

ARiſtagoras quidē Ionicæ rebellionis auctor ita oppetiit. Hiſtiæus aūt Mileti tyrānꝰ a Dario commeatum adeptus Sardis venit eo cum veniſſet e Suſis interrogatus ab Artapherne Sardiū præfecto: quidnā ei videretur Iones ad rebellandū induxiſſe. & cum negaret ſe idſcire qn imo mirari quod actū eſſet tāq̄ eius rei prorſus ignarus. Artaphernes qui eū fuiſſe artificem cōperiſſet: in idipſum intuēs inquit. Hiſtiæe ſic res hęc ſe habet hunc calceum tu quidem conſuiſti. Ariſtagoras autem ſibi induit hoc Artaphernes ad rebellionem pertinens dixit. Quē Hiſtiæus tāq̄ rei gnarū veritus prima ſtatim nocte fuga ſe ad mare proripuit: regem Dariū fruſtratus. Cui Sardiniā inſulā maximā in illius poteſtatem redacturū ſe pollicitus: ſubiit primas partes Ionici belli aduerſus Dariū gerēdi. Is cum in Chiū tranſmiſiſſet: a Chiis in vincla coniectus eſt exploratū habentibus eū a Dario illuc iſſe ad res nouas moliendas. Sed vbi oēm cognouere rationē q̄ regi hoſtis eſſet: hominem ſoluerunt. Ibi interrogatus Hiſtiæus ab Ionibus cur ita prompte vt a rege deficeret Ariſtagoræ delegaſſet: & tanta clade Iones adfeciſſet: non dixit cauſam penes illos merito fuiſſe: ſed regē Dariū cōſtituiſſe Phœnices e ſedibus ſuis amotos in Ioniā tranſferre: & Ionas in Phœnicē. & hac cauſa lr̄as ſe miſiſſe. Cū nihil oīno rex cōſtituiſſet: ipſe Ionas terrefaciebat. Poſt hæc ad Perſas q̄ Sardibus erant: literas dant tāq̄ ſecū antea de rebellione cōlocutos: quas literas fecit per nūciū quēdam Hermippū Artaniteū. Eas Hermippus non iis ad quos dabantur reddidit: ſed Artapherni: Ille omnibus q̄ agebātur cognitis iubet Hermippum & eas reddere quibus Hiſtiæus mittebat: & q̄ vicißim a Perſis ad Hiſtiæū reſpōderētur ſibi dare. ita rebus palā factis Artaphernes de multis Perſarū ſuppliciū ſumptis: & Sardibus quidem tumultus extitit. Hiſtiæus autem hac ſpe lapſus exoratis Chiis Miletū reductus eſt: ſed Mileſii libenter etiā Ariſtagora liberati nullo pacto animū inducebāt ad aliū tyrannū illuc recipiendū vtpote guſtata libertate: a quibus Hiſtiæus ſub noctē conatus introire Miletum a quodam Mileſio in femore vulneratus eſt. Ita reiectꝰ a patria ſua rurſus ſe recepit in Chiū: atq̄ illinc quo-

Hiſtiæus ab Artapherne interrogatꝰ.

Prouerbiales ſentētiæ hūc Caleeū qui dē tu cōſuiſti

Ariſtagoras calceū ſibi induit.

Hiſtiæus in Chium.

Hiſtiæus a Chiis in vincla cōiectus.

Hermippus.

Hiſtiæ in Miletum.

Libertas guſtata.

niam Chios ad tradendas ſibi naues inducere non poterat: tra
iecit Mitylenē: Leſbiiſq; vt ſibi traderent naues perſuaſis octo
illorū triremibus armatis byzantiū remigauit. Ibiq; ſubſidens
nauigia q̄ e ponto ꝓdibant intercipiebat: ꝑter eorū qui ſe para-
Hiſtiæus apd tos obſequi ſibi adſentiebātur. Hiſtiæo & Mitylenæis hęc agē
Mitylenęos. tibus aduerſus ipſam Miletū ingens exercitus hoſtiū Claſſia-
Phœnices rius pariter & terreſtris in expedito erat: Duces.n. Perſarū coa-
prōptiſſimi. ctis in vnū copiis cūcti in eā contendebāt minoris cætera opi-
da facientes. Inter Claſſiarios prōptiſſimi erant Phœnices: cū
Cyprii. quibus militabant & Cyprii recens ſubacti & Cilices & Aegyp
Cilices. tii. Hos aduerſus Miletū & cæterā Ioniā venturos cū adcepiſ-
Aegyptii. ſent: Ionii miſerunt: ſuos quiq; primores ad cōmune gręciæ cō
ſilium. Quibus in eū locū coactis atq; deliberātibus viſum nul-
las debere terreſtres copias aduerſus Perſas cōtrahi: ſed Mile-
ſios mœnia per ſeipſos futuri tutari: cæteros Claſſem inſtruere
nulla naui prætermiſſa inſtructaq; claſſe primo quoq; tempore
Lada inſula. cōtractos apud Ladā ante Miletū pugna nauali decernere. La-
da aūt parua quædā eſt inſula vrbi Mileſiorū obiacēs. Poſt hęc
impletis idē nauibus ad locū præſto fuerūt comitātibus æoli-
bus: qui incolūt leſbū: atq; ita aciē inſtruxerunt: Cornu qd erat
aurorā verſus ipſi Mileſii cū octoginta nauibus tenebant. His
Prienenſes. contigui Prienenſes erant duodecim cū nauibus: & Theii cum
Theii. tribus Theiis: Chii cū cētum. Vltra hos locati erant Erithręi &
Chii. Phocenſes. Erythræi quidē cū octo nauibus. Phocenſes vero
Erithręi. cū tribus. Phocenſibus adhærebant Leſbii cū nauibus ſeptua-
Phocenſes. ginta. Vltimo in loco erant Samii cū ſexaginta nauibus tenē-
Leſbii. tes cornu occaſum verſus. In ſumma omnium numerus trecē
Ionicę naues tæ ſexaginta tres triremes: tot fuere Ionicæ naues: Barbaræ ve-
Barbaræ na- ro numero ſexcentæ Quæ vbi & ipſæ magnū Mileſiū venere:
ues. omniſq; ei peditatus adfuit: tū vero duces Perſarū audita mul-
titudine nauiū lādum extimuerunt ne illos ſuperare: neue Mile
Perſæ ad Io- tum niſi mari potiti eſſent capere nō poſſent: & ob id apud Da
nū tyrannos. rium adirent periculū pœnæ ſubeundæ. Hæc reputantes con-
tractis Ioniæ tyrannis: qui ab Ariſtagora Mileſio delecti princi
patu ad medos perfugerant: & tunc aduerſus Miletū militabāt
Horū quicunq; aderant cōuocatis ita verba fecerūt. Viri Iones
qui veſtrū de domo regi bene meritus eſt nunc adpareat. Suos
.n. populares quiſq; veſtrū conetur adducere: ab reliquis ſociis
eliciēdo illos ac ꝓmiſſione nihil eos q̄ rebellarint moleſtię ſē-
ſuros: nullas eorum vel ſacras vel priuatas ædes incenſum iri:

nihil violentius q̃ antea paſſuros. Sin minus iſta facere: ſed om
nino decernere prælio voluerint hæc eis damna dicite euentu
ra: quæ certe cuenient. Ipſos prælio victos in ſeruitutẽ rapien-
dos: liberos eorũ a nobis caſtrandos: virgines in bacchia aſportã
das: terram aliis tradendam. Hæc locutis Perſarum duc̃b⁹: Io
num tyranni ſub noctem ad ſuos quiſq; populares denunciatũ
miſerunt Iones ad quos ii nuncii peruenerunt: contẽnere hæc
nec animũ ad proditionẽ faciendã inducere ſibi quiſq; ſoli illa
a Perſis denunciari exiſtimantes. Hoc ſimul atq; Miletũ Perſæ
adplicuere geſtum ẽ. Mox cum ad Ladam Iones coacti eſſent
conciliaq; haberentur: & alię ab aliis ſententiæ dicerentur: Dio Dionyſius
nyſius phocenſis dux ita locutus eſt. Quoniã in ſummo ancipi- phocenſis.
ti res noſtræ ſunt viri Iones: vt aut liberi ſimus aut ſerui: & qui-
dem tanq̃ fugitiui. ſi vultis deuitare calamitates: ſubeundus eſt Labor ſubeũ
nobis in præſentiarum labor: Ita ſuperatis hoſtibus liberi eſſe dus.
poteritis. Sin autẽ ignaui fueritis: & ab ordine receſſeritis: nul- Ignauia.
lam veſtri ſpẽ habeo: quo minus pœnas regi rebellionis detis.
Sed adſentiamini mihi: & voſipſos mihi permittite: & ego diis
& æquo iuuantibus recipio vobis aut non concurſuros hoſtes
aut ſi occurrent multo inferiores futuros. His auditis. Ionis ſe-
ſe Dionyſio permiſere. Ille Claſſem aſſidue in cornua produ-
cens vt remiges exerceret: ſubinde loca inter nauigandum va-
riare cogebat: quin etiam propugnatores armatos eſſe: & reli-
quũ diei naues in anchoris ſtare quotidie laborẽ Ionibus exhi-
bens ad ſeptimũ vſq; diẽ obtemperãtibus; atq; imperata faciẽ-
tibus. Poſt eũ diem Iones vtpote taliũ laborũ inſueti tum defa
tigatione tum ſole adflictati iter ſe dixere. Quo nos deorũ offẽ
ſo iſta patimur qui deſipientes ac mente capti viro phocenſi ſu
perbo tris naues habẽti oino nos permiſimus: eũq; toleramus.
Quos ille ſumptos pdit intolerabilib⁹ erũnis: quorum multi in
morbũ inciderunt: multi idem paſſuri videntur quib⁹ ſatius ẽ
quis aliud q̃ hæc mala pati atq; adeo ſeruitutẽ ſi qua futura ẽ
expectare: q̃ pſenti adflictari. Agite deinceps huic ne obtẽpere
mus. Hæc inter ſe locutis mox deide nemo illi parere velle: ſed
tẽtoriis: more militari in inſula defixis frui vmbraculis: ac nolle
naues igredi: neq; ad munia ſua redire; Id aiaduertẽtes Samio
rũ duces: & magnã Ionũ cõfuſionẽ: putauerũt ſibi admittẽdã Aeacis Syloſontis
orationẽ Perſarũ: quã per nũciũ aperuerat Aeaces Syloſontis literę.
rogans vt a ſociis deficerent: cum preſertim non fieri poſſe vi
deretur vt regis potentiã ſuperarent: ac pbe ſcirẽt ſi preſentem

Darii Claſſem ſuperaſſent aliam quincuplo maiorẽ adfuturam nacti igitur occaſionẽ vbi primum viderunt Ionas negãtes ſe in officio futuros lucrifaciendã putauerunt ſuos ſacrorũ atq; priuatorũ conſeruationem. Aeaces autem cuius orationẽ admi-

Samii Aeacis oratione admittunt.

ſere Samii filius Syloſõtis Aeacis fuit Sami tyrãnus ab Ariſtagora mileſio exutus principatu quẽadmodũ alii Ioniæ tyranni. Itaq; poſteaq; Phœnices nauigare aduerſus Ionas cœperũt: Ioneſq; & ipſi naues in cornua digeſtas producere ac propius ventũ eſt prælũq; cõſertũ: Tunc quinã Iones ignaui qui ve egregii fuerint haud queo p cõperto ſcribere: quia alius in aliũ reiicit culpã. Dicũtur tamẽ Samii quẽadmodũ cũ Aeace cõpoſuerant ſublatis velis ex acie exceſſiſſe: Samumq; abiſſe præter

Trierarchi.

decẽ naues: quarũ trierarchi permãſerũt: dimicaruntq; nolẽtes dicto audientes eſſe ſuis ducibus. Quo ex facto cõmune Samiorũ cõſilium eis donauit vt ipſorũ nomina a maioribus repetita tãq; egregiorũ virorũ in lapide ſcriberentur: extatq; his lapidibus adhuc in foro. Leſbii videtes Samios qui iuxta erant: fugã capeſſere idem fecere quod Samii. Cũ id pleriq; Ionum facerent eorũ qui pugnando perſtitere: Chii præcipue circũuenti ſunt: & quia nolebãt perfide agere: edita egregia opera oppreſſi ſunt (vt ſuperius dictũ eſt) centum naues cũ adtuliſſent: ſingulas cũ quadrageniis propugnatoribus delectorũ ciuium & ſi cernerẽt pmultos ſociorũ eſſe proditores: tamen inique ſe facturos cenſuerunt: vt illorũ ſimiles eſſent. ſed relicti cum paucis diſcurſando dimicauerunt: donec cũ pluribus captis hoſtiũ nauibus plurib' ſuarũ amiſſis cũ cæteris in terrã ſuã perfugerũt. Quorũ vero naues inualidę quia laceratæ erant Ii Chii inſequente hoſtę ad Micalẽ fugientes in pactis terræ nauibus: ac relictis per cõtinentẽ pedeſtre ter fecerunt: & cũ in agrũ Epheſium ingreſſi eſſent: ſub noctẽ ad vrbẽ cõtendebant: cũ illic a mulieribus ſacra legiferæ cereris fierent: quos armatos Epheſii ingreſſos agrum ſuũ videntes cũ de eis nihil auduiſſent: ſuſpicati fures eſſe & ad mulieres tendere vniuerſi ad vim arcendam ꝓcurrerunt. Chioſq; interemerunt. Et hi quidẽ hoc caſu occiderũt. Dionyſius aũt phocenſis poſteaq; res Ionũ adciſas intellegit captis tribus hoſtiũ nauibus abiit nõ iã in agrũ phocẽſem: pbe ſciens eũ in cætera Ionia direptũ iri. ſed vt erat recta cõtendit in phœnicem. Vbi nauibus onerariis ſpoliatus: raptaq; ingenti pecunia in Siciliã nauigauit: atq; illinc prodeũdo latrocinia agitaunt in nullum quidẽ græcorum ſed in Carthaginienſes a tyrrhenos.

Trierarchorũ nomina lapidibus inſcripta.

Leſbii.

Chiorũ fuga

Ceres legiferã.

Chioꝝ cędes

Dionyſius phocenſis.

At Perſæ victis pugna nauali Ionibus miletũ a terra atq; mari obſederũt: ſuffoſiſq; muris & omni genere tormentorũ admoto: eam ab Arce adceperũt ſexto q̃ rebellauerat Ariſtagoras anno: atq; diripuerunt vt defuncta ſit ea calamitate quã oraculũ predixerat. Si quidẽ Argiis apud Delphos de ciuitatis ſuæ ſalute conſulentibus Oraculum promiſcuum redditum eſt: quod in ipſos quidem Argios tendebat. ſed ex adiectione ad Mileſios. quod quatenus ad Argios pertinet: cũ ad eum locum venerimus referemus. Quatenus autẽ ad Mileſios ita habet.

Tunc quoq; commentrix operum milete malorum:
Permultis cœna & præſtantia munera fies:
Crinitiſq; pedes tua pluribus abluet vxor:
Noſtri erit aſt aliis dilubri cura gemellis.

Hæc tunc Mileſiis contigerunt: cũ ex eis pleriq; viri a Perſis q̃ criniti erant ſunt cęſi vxores ac liberi in prædã ceſſerunt: templumq; quod erat in geminis & delubrum atq; oraculum deflagrarunt. Nam pecuniarũ quæ in hoc tẽplo erant ſæpe alibi mẽtionẽ fecimus. Mileſii conſeruati e cæde dehinc ſuſa perducti ſunt. Quos rex Darius nulla alia pœna adficiens collocauit in vrbe Anipa ad mare (quod rubrũ vocatur) ſita vbi fluuius Tigris eã præterfluens exit in mare Agrũ Mileſium vrbi circunie ctum atq; planiciem ipſi Perſæ optinuere: montana caribus Pegadenſibus poſſidenda ceſſerunt. Hæc Mileſiis a gente Perſarum paſſis nõ reddiderunt vicem. Sybaritę qui vrbe exuti Laõ & Scydron incolebant. Nam Sybari a Crotoniatis direpta vniuerſi Mileſii (qui puberes erant) capita deraſerunt: & ingentẽ luctũ adiecerũt. Ex omnibus. n. ciuitatibus (quas nouimus) hę præcipue mutuo hoſpitio: iũgebantur. At non item Athenienſes: ſed mileti expugnationẽ ſe per moleſte tuliſſe cum aliis multis rebus declararet. Tũ vero hac q̃ Phrynicho docente actum: quẽ de Mileto direpta fecerat theatrũ illacrimauit: & Atheniẽſes cũ q̃ domeſtica mala refricuiſſet: mille dragmis mulctauerũt adiecto interdicto neq; poſtea eo actu vteretur. & Milet⁹ q̃ dem Mileſiis deſolata eſt. Samiis autẽ iis qui aliquid habebãt adeo non id quod ſui duces erga Medos fecerant probatur: vt iniſto ſecundũ pugnã nauali cõſilio viſum ſit priuſq̃ eo tyrãnus Aeaces veniret in coloniã proficiſci ne manentes & medis ſeruirent & Aeaci. Etenim: per hoc idem tempus zanclei (qui ſunt Sicilienſes) miſſis in Ioniam nunciis ſolicitabant Iones ad pulchrum Littus cupientes illic vrbem Ionum condere. Hoc

Milet⁹ capta

Oraculũ promiſcuum.

Oraculum ex adiectiõe ad Mileſios.

Anipa vrbs.

Tigris oſtũ.

Pegadẽſes.

Laos.

Scydros.

Sybaris.

Phrynicus.

Samii in coloniam.

zanclei.

Littus pulchrum.

autem littus quod pulcherrimũ dicitur ſiculorum quidem eſt: ſed ad tyrrhenũ Siciliæ vergit. His ergo ſolicitantibus ſoli ex Ionibus Samii cum iis (qui effugere) Mileſiis eo conceſſerunt. Quibus in Siciliam tendentibus tãq; adpulſis Locros qui ſunt in zephyris hoc rei contigit: vt interea zanclæi vna cũ ſuo rege (cui nomẽ erat Scythes) obſederant vrbem ſiculoꝝ vt eâ expugnarent. Idq; cũ dediſſet Anaxileus tyrãnus Rheginus q; erat zancleorũ hoſtis adiens Samios ſualit ſatius eſſe vt pulchrum littus ad quod nauigarent valere ſinerent: & zanclã occuparẽt viris deſertã. Samii perſuaſi zanclã occuparũt. Id zanclæi cum audiſſent vrbi ſuæ ſuppetias eunt aduocato Hippocrate Gelæ tyranno. Erat. n. is eorũ ſocius. Qui poſteaq; ad illos iuuandos cũ exercitu venit: Scythæ zanclæorũ monarcho tãq; vrbis deſertori & fratri eius Pythogeni vincula indidit: eoſq; in opidũ Inycũ relegauit, ac cæteros zanclæos Samiis (cũ qbus publice locutus fuerat) dato & adcepto iureiurãdo ꝓdidit pacta mercede: vt dimidiũ oſs p̃dæ vrbicæ: atq; captiuoꝝ ipſe haberet: itẽ omnia q̃ in agris eſſent q̃q̃ pleroſq; zancleorũ titulo captiuorũ in vinculis habebat: quoꝝ ſũmos quoſq; trecẽtos Samiis occidẽdos tradidit: qđ tñ illi facere noluerũt. Cæterũ Scythes zanclæorũ monarchus ex Inyco profugit in Himerã: atq; illinc trãſmiſit in Aſiã: aſcenditq; ad Darũ regẽ: quẽ Darius iuſtiſſimũ virorũ omniũ cenſuit: qui e Græcia ad ſe aſcendiſſet. Nam cũ exorato rege in Siciliã abiiſſet: turſus e Sicilia ad regẽ rediit donec natu gradior ac beat⁹ apud Perſas exceſſit e vita. Samii itaq; Medis liberati zanclã vrbẽ pulcherrimam nullo negocio adepti ſunt. Poſt nauale p̃liũ pro Mileto geſtum Phœnices iubentibus Perſis Aeacem Syloſontis tãq; de ipſis benemeritum: & qui egregiã operã nauaſſet. Samũ reduxerunt. Quæ ciuitas ſola ex omnibus q̃ a Dario rebellauerũt: ea fuit: cuius neq; vrbs neq; tẽpla incenderẽtur: q; in pugna nauali a ſociis defeciſſet: Statim expugnata Mileto Perſæ Cariã cępere ciuitatibus partim ſe vltro dedentibus: partim vi adactis. Et hæc quidem ita geſta ſunt. Hiſtiæo ãt Mileſio dũ circa Byzantiũ agit: & Ionũ onerarias naues quæ e ponto curſum tenebãt intercipit: adfertur nuncius de rebus ad Miletũ geſtis. Itaq; negociis ad Helleſpontum pertinentibus Biſalto Apollophanis Abydeno delegatis ipſe habens Leſbios Chiũ nauigat. & apud locum quẽdã agri Chii vbi vocant concam regionis: q; ab eius præſidio nõ reciperetur: congreſſus permultos interficit tã eorũ q̃ cęteroꝝ

Scythes rex. Anaxileus.

zancla.

Hippocrates

Pythogenes Inycum op.

Hippocratis fidei & fœderis violator.

Scythes fugit.

Himera.

Scythes iuſtiſſimus.

Scythes beatus.

Samos.

Caria capta.

Hiſtiæus.

Biſaltus.

Chiorum: & ex opido quodam progrediẽs cum Leſbiis Chios vtpote ex pugna nauali male adfectos ſubegit. Sed videlicet quoties ingentes ſunt euenturæ calamitates vel ciuitati vel nationi ſolent ſignis prænũciari: etenim Chiis ante hanc cladem ingentia ſigna contigerant. Vnũ q̃ ex choro centum iuuenum quos miſerãt delphos duo omnino rediere nonaginta octo peſtilentia abſumptis. Alterum q̃ ſub idem tẽpus pauloante nauale pugnã tectum ſupra pueros literas diſcentes corruit. ita vt ex centum viginti pueris vnus omnino euaſerit. Hæc eis ſigna deus præmonſtrauit. Poſt hæc excepit pugna nauali q̃ in ciuitatẽ in genuam deiecit. Adceſſit ad cladẽ pugnæ Hiſtiæus cũ Leſbiis. qui Chios iam exauſtos facile ad excidium deduxit Hiſtiæus illinc cũ multa Ionũ & Aeolũ copia aduerſus Thaſum cõtendit. Cui Thaſum obſidenti cum eſſet nunciatũ Phœnices a Mileto in reliquã Ioniam profecto eſſe Thaſum inexpugnatã reliquit: atq; in Leſbum traiicit eum omnib⁹ copiis: & illinc q̃ copias ſuas formidabant traiicit in prouinciam Atarnis tanq̃ frumentandi gratia tam illinc q̃ ex agro Eccaico qui erat Myſorum. Erat in iis locis forte Harpagus vir Perſa non parui exercitus dux: qui cũ Hiſtiæo egreſſo in terrã certamine cõmiſſo & ipſum Hiſtiæum viuũ cœpit: & maiorem exercitus eius partem occidit. Hunc autem in modum captus eſt Hiſtiæus: dum Græci cum Perſis pugnarent apud Malenã regionis Atamidis ac diu preſtarent: mox equitatus emiſſus in Græcos impetum dedit. Quo ex facto verſis in fugam Græcis Hiſtiæus haud credens ob præſentem noxam ſe interfectum iri ab rege ob quandam vitæ cupiditatẽ captus eſt: qui vt fugiẽs capiebatur a quodam Perſa vtque ab eodem erat tranſfodiendus: ſeſe Mileſium Hiſtiæum eſſe lingua Perſica vtens indicauit: Quem opinor ſi ſeruatus ad regem Darium perductus fuiſſet: nihil tale fuiſſet paſſurum remiſſa ei a Dario culpa. Nunc ne id cõtingeret: ne ue fuga elapſus rurſus apud regem magnus exiſteret. Artaphernes Sardiũ pretor: & Harpagus qui cœperat eũ Sardis perductũ in crucem ſuſtulerũt tamẽ truncũ. Nã caput ſale conditũ Suſa ad regẽ Dariũ detulerũt. Ea re audita Darius obiurgatis qui id fecerãt: q; hominẽ viuũ in cõſpectũ ſuũ nõ adtuliſſent: iuſſit Hiſtiæi caput eos elotũ atq; obuolutũ ſepelire tanq̃ de ipſo viri ac de Perſis benemeriti. Ita res Hiſtiæi habent. Perſarum nautiæ copiæ circa Miletum hibernantes altero a profectione anno haud difficulter inſulas continenti adiacentes cœperunt:

Malorum ſigna.
Chiorum prodigia.
Iuuenũ chorus peſtilẽtia abſumptus.
Scholę tectũ in pueros.
Hiſtiæus.
Thaſus.
Atarnes.
Eccaicus ager.
Harpagus.
Hiſtiæus capitur.
Malena.
Hiſtiæus trãſfodiẽdus ſuũ nomẽ edidit
Hiſtiæi crux
Hiſtiæi caput ad Darium regem.
Hiſtiæi capitis ſepultura.

Chiũ Lesbũ Tenedũ: quarũ insularũ vt quãq; capiebãt euerri-
Euerriculare culabãt. Euerriculant aũt hũc in modũ Viri manũ mutuo tan-
gentes a mari aquilonari ad australe pertrãseũt. Post hæc oẽm
insulã peragrãt venãdo homines. Cœperũt quoq; in cõtinẽte
Iades. vrbes Iades eadẽ rõne præter q̃ q; nõ euerriculabãt homines.
Neq; n. poterãt, vt nõ falso cellerint ea q̃ duces Persarũ minati
sunt Ionibus cũ ex aduerso castra haberẽt. Nam postea q̃ potiti
sunt vrbibus formosissimos quosq; puerorũ seligentes castra-
uerũt exectis testibus faciẽtes eunuchos. Virgines q; speciosas
ad regẽ transportarũt. & super hęc vrbes cũ ipsis tẽplis crema-
Ionum ser- uerunt. Ita tertio Iones sunt in seruitutẽ redacti primũ a Lydis
uitus. bis: deinceps a Persis profectis ab Ionia naualis exercitus om-
nia quæ ad leuã sunt in Hellespõtũ nauigãtibus subegit. Nam
quæ sunt ad dexterã iam subacta erant a Persis per cõtinentẽ.
Chersõnesus Hellesponti aũt hæc in Europa sunt Chersonnesus: in qua fre-
Perinthus. quẽtes sunt vrbes: & Perinthus & super Thraciã Muri & Syle-
Muri. bria: & Byzantiũ. Quos Byzantii & qui vlteriori in littore sunt
Sylebria. Chalcedonii nec expectauerũt quidẽ aduẽtũ Phœnicæ classis
Byzantium. sed relictis suis vrbibus in interiora Euxini ponti recesserunt.
Chalcedonii Ibiq; vrbẽ Messambriã cõdiderũt. his vrbibus quas cõmemo-
Meſiambria. rauj incensis Phœnices ad Proconesum: & Artacẽ cõuertũtur.
Proconesus. Quib⁹ & ipsis igni traditis rursus in Chersonnesum reuehũtur
Artaces. euersuri cæteras vrbes quas superiore adcessu non euerterant.
Cyzicus. *Nam Cyzicum ab initio ne adcesserant quidẽ: q; ipsi* Cyzicenj
Oebarus. iam ante aduentum hunc classis Phœnicum sub rege erant: cũ
Dascylus. se Oebari filio Megabyzi qui Dascyli præses erat dedissent.
Cardia. Cæteras Chersonnesi vrbes præter Cardiam Phœnices sube-
Milciades. gerunt: quarum ad id tempus tyrannus fuerat Milciades filius
Stesagoras. Cimonis nepos Stegasoræ: cuius imperii auctor fuerat Milci-
Dolonci. ades Cypseli filius ad hũc modũ. Dolonci Thraces qui Cher-
sonnesum hanc tenebant cum ab Absinthiis bello vexarẽtur:
reges suos vt de bello consulerent: delphos miserunt. Quibus
Pythia respondit vt Coloniæ in suam terram deducendæ eum
auctorem adciscerent: qui primus eo templo abeuntes hospitio
inuitasset. Dolonci sacram viam ingressi per Phocenses atque
Pysistratus. Bœotios iter fecerunt, A quorum nemine inuitati Athenas di-
Tethrippõ- uertunt, Ea tempestate Athenis omne quidem imperium tene-
phus. bat Pysistratus: dominabatur tamen & Miltiades Cypseli e fa-
Milciades. milia Tethrippotrophi ab Aeaco & Aegina oriundis nuper fa-
Phileus. milia facta Atheniẽsi: cui⁹ auctor extitit Phileus Aeacis filius.

Miltiades hic vt ſedebat in domus ſuæ veſtigio cernēs Dolon cos præterēũtes non illius loci veſtem gerentes neq; tela: hoies inclamauit: adcedētibuſq; optulit domicilium & hoſpitiũ congiarium. Illi in domũ excepti: & hoſpitaliter adcepti aperuerũt ei oraculũ: preceſq; addiderũt vt deo obſequeretur. Miltiades ea oratione audita confeſtim pſuaſus eſt vt qui pteſus imperiũ pyſiſtrati cuperet illinc emigrare: ꝓtinuſq; delphos ſe contulit oraculum conſulturus nunquid faceret quod a doloncis rogaretur. Iubēte. Pythia ita miltiades cypſeli qui quadrigario curriculo prius olympiacam palmã reportauerat vna cum doloncis nauigauit: ſumptis Athenienſiũ volũtariis quibuſq; ad expeditionē ineundã: & vbi locũ tenuit ab iis qui ſe deduxerãt tyrãnus creatus eſt. Is ante oĩa cherſonneſi iſthmum id eſt inter bre uem inter duo maria inter capedinē ab vrbe Cardia ad Pactyã muro ꝓpſepſit: ne ab Abſinthiis regionē incurſantibus infeſtari poſſet. eſt ãt Iſthmus hic ſex ac trigita ſtadioꝝ ab Iſthmo itrorſus ois cherſõneſus quadringẽtoꝝ viginti ſtadiorũ eſt lõgitudinis. interſeptis igitur faucib⁹ Cherſõneſi Miltiades atq; hoc modo abſinthiis cohibitio primis cæteroꝝ lampſacenis intulit bellũ. illi diſpoſitis inſidiis eum viuũ excepere. Ea re Cræſus lydus audita (erat ãt Cræſo miltiades carus ꝓ nũcios lampſacenis ꝓcepit vt hoiem miſſũ facerēt: alioq; ſe illos i morē pini extriturum cominatus eſt. Hac oratione nutantibus lãpſacenis qd ſibi vellet quod Cræſus minabatur ſe illos i morē pini extritu rũ. Vix tãdē quidã e maioribus natu itelligens quid illud eſſet expoſuit inquiens pinũ ex omnibus arboribus ſolam eſſe quæ exciſa nullam ſobolem remittat: ſed prorſus emoriatur. Ea pro pter veriti Cræſum Lãpſaceni ſolutum Miltiadē remiſerunt. ita Miltiades ob Cræſum euaſit: qui poſtea ſine liberis moriẽs imperium atq; opes tradẽs Steſagoræ Cimonis ſui e matre germani. ei defuncto cherſõnitæ (vt mos eſt) cõditori vrbis ſacrificant: certamẽq; equeſtre ac gymnicũ ſtatuto tẽpore celebrãt: in quo nulli Lampſacenoꝝ certare permittitur. Durante cum Lampſacenis bello contigit: vt Steſagoras quoque liberis orbus decederet apud curiam percuſſus ſecuri in capite a quodã qui ſe tranſfugã verbis ſimulabat: ſed re ipſa q̃ hoſtis erat atrocior. Steſagora hunc in modũ defuncto tum Piſiſtratide Miltiadē Cimonis filiũ fratrem defuncti cum trireme ad ſuſcipiẽdas in Peloponneſo res dimiſerunt: in quem etiam Athenis beneficia contulerãt: tãq; nõ ſane conſcii mortis Cimonis patris

Miltiades.

Miltiades victor in olympici certamine.

Iſthmos.

Cardia.

Pactya.

Abſinthii.

Miltiades capitur.

Pini natura

In morẽ pini

Ex Auli Gellii epithomate tertii capitis octaui libri (nã octaui tantũ epithomata habem⁹) cõſtat Herodotum parũ vere in ſcribẽda pini natura dixiſſe.

Steſagoras ſecuri pcuſſ⁹

Steſagoræ mors.

Miltiades remittitur.

eius: de qua morte alio in libro qualis fuerit cõmemorabo. Miltiades vt venit in cherſonneſum domi ſeſe continebat in honorem videlicet Steſagoræ fratris. Quod audientes cherſonnitæ vndiq; ex omnibus ciuitatibus principes contraxerũt ad lugendã cum Miltiade fratris necem. Hi poſtq̃ venerũt illic in vincula conjecti ſunt: & Miltiades cherſonneſum obtinuit cõductis auxiliariis: filiãq; Olori regis thraciæ Hegeſipylã duxit vxorẽ. Quem & ſi nuper illuc profectum: tamẽ non mediocria ſed grauia ſane negocia exceperunt. Nã tertio q̃ hæc geſta ſunt anno e cherſonneſo profugit non auſus expectare venientes Scythas nomades: qui ab rege Dario iritati coactis copiis ad hanc vſq; cherſonneſum proceſſerunt. Illis digreſſis eũ rurſus dolonci reduxere tribus annis anteq̃ aliis curis implicaret. Tunc Phœnices apud tenedum eſſe cũ audiſſet quinq; cũ triremibus (quas præſentibus facultatibus iplicauerat) Athenas naiigauit ſoluens ex vrbe Cardia: qui dũ perſimum nigrum tranſmiſſa cherſonneſo curſum tenera phœnicũ Claſſe circunuẽtus ipſe quidem cũ quatuor triremibus ad imbrũ euaſit: quintam tamen Phœnices inſecuti ceperunt: cui prẽerat Miltiadis filius natu maximus Metiochus non ex filia Olori Thracũ regis: ſed ex alia muliere. Eũ Phœnices eũ Miltiadis filium eſſe cognouiſſent: ad regem perduxerũt rati ſe magnã apud eum graciam inituros: quoniam Miltiades in dicenda apud Iones ſententia ſuaſiſſet vt Scythis rogãtibus Iones ſoluta rate domum abire obtẽperaretur. Oblato tamẽ ſibi Methiocho Darius tm̃ abeſt vt quicq̃ mali fecerit vt permultis eũ bonis adfecerit. Donauit enim domo facultatibus vxore etiã Perſide: ex qua liberi geniti ſunt qui inter Perſas cenſenť. Miltiades autẽ ex imbro Athenas peruenit: Neq; hoc anno quicquã eſt a perſis amplius in Ionas ſæuitum: ſed benigne ſane cũ eis actũ. Hoc anno Artaphernes Sardium præſes adcitis hoſtium nunciis ad git Iones ad pactiones inter ſe faciendas de tradendis mutuo iis qui iniurias intuliſſent: neue quid inuicem ferrent: aut agerent. Ad hoc adactis Ionibus per Paraſangas (ita.n. Perſæ tricena ſtadia adpellant) regiones diuiſit: regionatiq; vectigal iſtituit: quod regi penderent: quod vectigal ab Artapherne inſtitutũ ad meam vſq; ætatẽ: qui illic fuere pependerũt eadẽ pene qua prius cõditione inſtitutum. Et hæc quidẽ illis pacata erãt. Cęterũ ineũte ſtatim vere aliis ducib⁹ ab rege abdicatis: Mardonius Gobryas filius adhuc adoleſcens & recens in matrimoniũ adcepta Darii

Olorus rex. Hegeſipyla.

Imbrus. Metiochus. Imbrus.

Metiochus Dario oblat⁹ a Metiocbus a Dario facultate & domo donatus.

Paraſangę Artaphernes vectigal inſtituit.

Mardonius.

filia Artozuſtra ad mare deſcendit per magnas ducēs peditum Classiariorūq; copias. Quo cū exercitu poſtq̄ in Siciliā peruenit: ipſe conſcenſa naui cū Classe abiit aliis ducib⁹ pedeſtres copias in Helleſpontū ducentibus: vbi p̄teruectus Asiā i Ioniā p uenit Mardonius. Mirā hic rē ego referā iis græcis qui nō adſentiūtur. Othanē inter ſeptē Perſas ſuaſiſſe potiorē eſſe Perſis ſtatū popularē abdicatis tyrānis: Mardonius ſtatū popularem in ciuitatibus conſtituit. His actis in Helleſpontum ire contendit: vbi coacta ingenti vi nauium ac peditatus eas copias traiecit Helleſpontum: perq; Europam iter Erethriam verſus atq; Athenas faciebat. Hæ igitur ciuitates prætextum Dario erant belli inferendi: ſed in animo habebat q̄ plurimas poſſet græcarum ciuitatum ſubigere: Nam & Classe Thaſios nec manum ex aduerſo leuantes ſubegit: & peditatu Macedonas vltra eos: qui iam ſeruiebant in ſeruitutem redegit. Etenim quæ intra Macedones ſunt nationes iam ſubacte erant. Hæc Claſſis e Thaſio tranſmittens ac terram legens ad Achantum vſq; proceſſit: & ex Acantho ſoluens dum Athon circūuertit: ventus aquilo vehemens: atque admodum atrox & intolerandus dicitur in eam ingruiſſe: nauiumque pleraſque in Athon propulſas ad trecētas adflixiſſe: vt ſupra viginti milia hominū interierint: Partim q̄ a feris rapti: partim q̄ natare neſcirēt: partim q̄ petris adliſi. (Nam ſeuiſſimū circa Athon eſt mare) partim gelu abſūpti. Et cū nautico quidē exercitu ita actū eſt. Mardonius autē cū pedeſtribus copiis in Macedonia ſtatiua habentē Thraces Brygi ſub noctē muaſere: & cū alios multos ex eis occiderūt: tū ipſum Mardoniū vulnerauerūt. Sed non idcirco ſeruitutē perſarū deuitare potuerunt. Nā Mardonius nō prius ex iis locis deceſſit: q̄ illos i ſuā redegit poteſtatē. His ſubactis rurſus reduxit exercitū. tū ob adceptā apud Brygos calamitatē in exercitu terreſtri: tū ob maiorē in Classe ad Athon. Ita hic exercitus pugna turpiter geſta rediit in Aſiam. In ſequenti anno Darius ante omnia Thaſios e vicinis inſimultatos tanquā defectionem molientes miſſo nūcio iuſſit diruere muros & naues in Abdera recipere. Nam Thaſii vt qui ab Hiſtiæo mileſio fuerant obſeſſi: & prouentus & magnos habebant: pecunia multa vtebantur cum in compingendis nauibus longis: tum validioribus muris vrbi circundandis. Erat autem eis prouentus ex continenti atq; ex metallis: Ex foſſitia quidē metallorū aureorum materia ſeptuaginta talentorum. Ex Tharſis autem

Artozuſtra.

Othanes.

Thaſios.

Macedones ſubacti.

Acanthus.

Athon.

Mare circa Athon ſeuiſſimum.

Mardonius.

Brygi.

Thaſii.

Thaſior̄ p̄uentus.

metallis minus: ſed tamē frequēter ita vt ſi thaſii forēt immunes tributorum: fuerint eis in ſummā prouentura quotannis ex cōtinenti: atq; ex metallis ducēta talenta: & quādo plurimū trecenta. Quæ metalla ipſe quoq; inſpexi: & tamē longe admirabiliora fuere. quæ phœnices ii qui cū Thaſo eam inſulā condiderunt inuenere: quæ inſula ab hoc Thaſo phœnice nomen obtinuit. Hæc aūt Thaſi phœnicea metalla ſunt iter locū q̄ vocāt Aenyrorū & Conyrorū ſita: atq; e regiōe Samothraciæ ingēs mōs indagādo euerſus ē. Et hoc quidē huiuſcemodi eſt. Thaſii aūt iubente Dario & muros ſuos diruerunt: & naues omnes in abdera receperunt. Poſt hæc Darius quid in animo græci haberent pugnare ne ſecū: an ſeſe dedere tentandū ratus legatos per græciam dimittit alius alio iuſſos petere terram & aquam. Hos in græciam alios item ad tributarias ſibi maritimas ciuitates mittit imperans longas naues fieri: & Hippophoras: id eſt naues quibus equi feruntur. Dū hæc iſti cōparant legatis p̄ græciam eūtibus & quæ Perſes præceperat petentibus terrā multi in cōtinente populi dederunt: Inſulani quoq; cū alii omnes ad quos eadē petituri legati adceſſere. Tū vero Aeginetæ: Qua de re cōtinuo Athenienſes iritati ſunt q̄ putarent hoſtili in ipſos animo dediſſe terrā & aquā Aeginetas: vt vna cū Perſa aduerſus Athenas militarent. Itaq; libenter occaſionē contra Aeginetas amplexi ſpartam profecti illos inſimulauerunt: q̄ ex eo quod fecerant: græciam prodidiſſent. Ad hanc delationē Cleomenes Anaximādriæ ſpartiatarū rex ęginam trāſmiſit animo præcipuos eius rei auctores cōprehendendi. Conanti illos cōprehendere cū alii Aeginetæ inceſſere: tū præcipuæ Crius Polycriti negans eū gauſurū ſi quē abduceret Aeginetarū. Nā id eum facere ſine cōmuni conſilio ſpartiatarum: ſed ab Atheniēſibus pecunia corruptū. Alioqui cum altero regeventurū fuiſſe ad ſe cōprehendendos. Hoc autē dicebat ex epiſtola Demarati Eum Cleomenes ab Egina diſcedens interrogauit quod ei nomen eſſet. Ille reſpondit quod erat crios ideſt aries. Cui Cleomenes crie (inquit) iā nūc præferrato cornua tanq̄ occurſurus magno malo ſpartę. Per id tēpus demaratus Cleomenē inſimulabat: & ipſe rex ſpartiatarum nulla re alia niſi familia inferior Cleomenem (ab eodē. n. oriundi) ſed familia Euryſthenis: ꝺ primigenius fuerat: non nihil honoratior erat. Etenim Lacedæmonii nulli poetarum adſentientes negant ſe in eam quā nunc poſſident regionem deductos a filiis Ariſtodemi: ſed ab ipſo

Thaſus inſula a thaſo ei⁹ conditore.

Aenirorum.

Conyrorum.

Hippophoręs naues.

Legati Darii in græciam.

Cleomenes rex.

Cries. i. aries

Feſtiuū dictū

Demaratus Lacedæmoniorum de ſe opinio.

Ariſtodęm⁹.

Aristodemo regnãte qui fuit Aristomachi: qui fuit Cleodæi: q̃ fuit Hylli filius. Nec multo post Aristodemi vxorẽ noie Aeginã q̃ dicũt fuisse filiã Autesionis: q̃ fuit Tisameni: q fuit Thersandri: q fuit Polynicis filius pepisse geminos: eisq; natis Aristodemũ morbo decessisse. Lacedæmões ãt q cũ erãt inito cõsilio creasse regẽ e pueris eũ q eẽt primigen⁹: vt lex iubebat: sed nescientes vtrũ puerorũ eligerent cũ essent similes ac pares id cũ nequirent ipsi decernere prius fuisse perconctatos genitricẽ eaq; negante se dignoscere: sed dissimularet q̃ videlicet (vt credibile est) magnopere cuperet ambo effici reges: ita hæc sitabundos Lacedæmonios delphos scisciatũ quid in ea re gerẽt & iis Pythiam respondisse vt vtrunq; puerorũ ducerent ad regẽ sed primi ingenium magis honorarent. Hoc responso a Pythia edito Lacedæmonios nihilominus incertos quo pacto primigenium reperirent: admonitos fuisse a quodã Messenio nomine Panite vt obseruarent vtrũ puerorũ mater priorem lauaretur cibaretq; quã si deprehẽderent eodem semper modo facitare: habituros id omne quod quererent: & inuenturos quod vellẽt: sin illa alternando erraret palam fore ne ipsam quidẽ quippiã magis nosse: & isti aliam rationẽ inirent. Ibiq; spartiatas ex admonitu Messenii obseruantes matrẽ puerorũ ignara cur obseruarentur. Animaduertẽteq; illam præferentẽ alteri primigeniũ tum cibando tũ lauãdo adcepisse puerũ qui magis honorabat a matre tanq̃ primigeniũ publicæq; alendũ curasse impositũ ei nomine Eurysthene: iuniori Procle hos aũt fratres vbi adoleuerunt per omne vitæ tẽpus inter se dissensisse: & itidem eorũ posteros perseueralse. Hæc soli græcorum Lacedæmonii aiunt Nam quę cõmemorantur a græcis ego scribo: hos dorienſium reges vsq; ad Perseum Danaæ a deo geniti recenseri recte a græcis & ostendi græcos esse. Iam tũ enim isti inter græcos censebantur. Ideo aũt dixi vsq; ad Perseũ: nec altius repeti: q̃ nullũ Perseo cognomentũ fuit mortalis patris: quẽadmodum Herculi Amphitryon. Itaq; a me rectam rationẽ sequente dictũ recte est vsq; ad Perseum. A Danae vero Acrisii filia retrorsum patres eorum recensendo constabit principes dorienſium ex ægypto oriundos. Hæc generis recensio ex cõmemoratione græcorum facta est. Vt autẽ a Persis fertur. Perseus ipse cum esset Assyrius factus est græcus non tamen progenitores eius. Nã progenitores Acrisii recensere ad progeniem Persei nihil adtinet: eosq; quẽadmodum græci aiunt Aegyptios fuisse. Hæc de his

Aristomach⁹
Cleodęus.
Hyllus.
Aegina.
Autesion.
Tisamenus.
Thersandr⁹.
Polynices.
Messenii.
Panitus consilium.
Eurysthenes
Procles.
Perseus.
Hercules.
Amphitryõ
Danae.
Perseus.
Acrisius.

Dores.

hactenus. Quod autem regnũ dorũ cum ægyptii essent sibi traditũ adeperint: hoc quoniã ab aliis dictũ est omittemus. Quæ vero alii non adtigerunt: eorũ faciemus mentionẽ. Has dignationes regibus spartiatæ tribuerunt duo sacerdotia Iouis Lacedæmonii & Iouis cælestis: & ius belli in quãcunq; libuerit regionem inferẽdi: vt id nulli spartiatarũ prohibere fas sit alioqui piaculari crimine teneatur: vt in expeditionibus adeundis primi erant reges: in abeundo postremi sint. Centũ delecti viri eis in militia custodes adsint. In egressibus vtantur quotcũq; pecoribus libuerit: quoq; immolatorũ pelles omnes ac terga adipiant: Bellica hæc: alia sunt q̃ pacis tẽpore eis tribuũtur. Quoties aliqua publica eunsceratio fit primi in cœna reges discumbant: & iis primis distribui incipiat vtriq; eorũ duplum omniũ q̃ cæteris conuiuis: libaminaq; immolatorũ & coria eorum sint. Singulis quoq; calendis instantis mensis singula pecora vtriq; e publico dentur apollini imolanda: & farinæ Medimnũ .i. sex modia: & vini laconicus quartarius: & in spectaculis singulorũ certaminũ certis locis præsideant. Liceatq; quibuscunq; libeat eiusdem inniti: & vtriq; binos eligere pythios. Sunt autem pythii qui Delphos ad consulendũ oracula mittuntur: quiq; publice cum regibus pascũtur. Regibus ad cœnam non eiusdem mittantur binę Chœnices id est semodia farinæ & vini singulę Cotyle est sextarii p̃sentibus dupla dentur omnia. Eadem ratione a priuatis quoq; inuitati ad cœnã honorent. Vaticinia q̃ de virgine pupilla vtri danda sit ei ne cui mater an cui pater despõderat: nec ñ deviis publicis: & siqs adoptiuũ filiũ facere velit, uitis regibus. Liceat quoq; eis pro suo arbitrio adsidere in senatu qui constat ex duo de triginta senibus: si eo non adcesserint eorum maxime propinqui duo senatores ius regũ optineat duos calculos ponendi: Tertiũ pro seipsis. Vtentibus hæc regibus a re publica spartiatarum tribuuntur. Illa defunctis equites per vniuersam Laconicam obitũ regis enunciant. Fœminę per vrbem circũeuntes hollas pulsitant: Cũq; hoc fit necesse est ex singulis domibus duos ingenuos: marem ac fœminã luctu fordari magnus pœnis (nisi hoc faxint) impositis. Eadẽ circa funus regum cõsuetudo Lacedæmoniis est: quæ barbaris asianis. Nã plærique barbaroq; eodẽ ritu in mortibus regũ vtũtur. Siqui dẽ posteaq; mortẽ obiit Lacedæmoniorũ rex: oportet eius exequiis adesse ex omni Lacedæmonis regione necessarios quosq; spartiatarum qui sunt numero vicinorum. Quorum & item

Spartanorũ regum iura.

Iupiter Lacedæmonius.

Iupiter cœlestis.

Medimnũ .i. sex modia.

Pythii.

Chœnices. Cotyle.

Spartanorũ senatus.

Regum fin⁹. Fœminę hollas pulsitãtes

ſeruorum atq; ipſorum ſpartiatarū poſteaq̄ multa milia in vnū coacta ſunt: promiſcua cum mulieribus frontes ſuas intrepide plangunt: & vlulatu immenſo vtuntur. Vltimum quēq; regum dicentes ſemper fuiſſe optimum. Qui vero regum in bello perīt eius ſimulacrum cum expreſſerunt: in toro bene ſtrato effe runt: Cuius tumulatione decem dies iuſtitium ē: nulluſq; magi ſtratuum conſeſſus: ſed luctus continens: in hoc quoq; cum per ſis iſti conueniunt. quod defuncto rege alter qui ſuccedit liberat̄e alieno quicunq; ſpartiata aliquid aut regi aut reipublicæ debebat. Apud Perſas qui rex creatus eſt omnibus ciuitatibus tributum quod debebant remittit. Cū ægyptiis etiam Lacedæmonii in hoc congruunt: q; eorū præcones & tibicines & coqui in paterna artificia ſuccedunt. & coquus e coquo: & tibicē ex tibicine: & præco ex præcone gignitur. Neque vlli propter vocalitatem aliis inſidiantes ſe ipſos ingerūt: ſed i paterno o pere perſeuerant: atq; hæc quidem ita fiunt. Cleomenē tūc eū apud Aeginam eſſet communi græciæ bono operam dantem inſimulabat Demaratus non tam Aeginetis ſtudens: q̄ inuidia & odio ductus. Quem Cleomenes ab Aegina reuerſus conſultabat vt regno ſummoueret ob hanc rem intendens in eū actionem. Ariſton ſpartæ regnum obtinens cum e duabus vxoribus liberos non ſuſciperet (Neq; n. in ſe culpam eius rei eſſe agnoſceret) tertiam duxit vxorem: & duxit hunc in modum. Erat ei amicus quidam ſpartiata: cuius opera ex omnibus ciuibus maxime vtebatur. Cui viro erat vxor ſpecioſiſſima ex turpiſſima talis facta. Siquidē hanc mala forma prædītā eſſe cernens nutrix ſua. Idq; parentes eius vtpote locupletes ęgre ferre: hoc excogitauit vt puellam ſingulis diebus baiularet ad Helenæ templum: quod eſt in loco qui dicitur therapne ſuper phanū phœbi. Eo quoties nutrix intulerat puellam ſtans ante ſimulacrum deam præcabatur vt alumnā deformitate liberaret. Cui aliquādo exeunti de tēplo mulier quædam adparuiſſe fertur: atq; interrogaſſe illam quidnā in vlnis geſtaret: & cum nutrix ſe infantem geſtare reſpōdiſſet: iuſſiſſe ſibi oſtēdi. Cūq; negaret nutrix ſe id facturam qđ infantem parentes ſui vetuiſſent oſtendi cuipiam: inſtitiſſe iubere prorſus vt ſibi oſtenderetur: magni. n. facturam illam ſi a ſe infans conſpiceretur. Ita nutrice puellam oſtendente: demulcētem caput puellæ dixiſſe futuram eam omnium ſpartanorum fortiſſimam. Atq; ab eo priſtinam ſpeciem decidiſſe: quam cum ad nubilem peruenit ætatē duxit vxorem

Vltimus q̄ſq; regū ſemper optimus.

Regis i bello iterēpti apd Lacedæmones ſimulacrum.

Filii in patrno pſeuerant opere.

Demaratus.

Ariſton rex.

Mulier ex turpiſſima ſpecioſiſſima.

Helenæ templum.

Therapnę loc⁹

Ageti vxor formoſiſſima.

Agetus Alcidis filius ille amicus Ariſtonis. Eius mulieris amore titillatus cũ eſſet Ariſton: hãc rẽ cõmentus eſt. Ageto ſodali ſuo: cuius illa erat vxor: recepit ſe dono daturũ vnam e ſuis rebus quãcũq; ille optaret: atq; inuicẽ iuſſit illũ ſimile munus ſibi dare. Agetus nihil de re vxoria ſuſpicatus cum videret Ariſtoni quoq; vxorẽ eſſe: adcepit conditionẽ: & in eam rem iuſiurandũ interpoſuit. Cui mox Ariſtõ e ſuis rebus preciosis donauit quã ille elegit. Ipſe viciſſim cũ eius partes petendi muneris ab illo fuerunt ibi optauit vxorem eius adferri. Agetus dicere ſe ꝑter vnũ cætera annuiſſe iureiurando tñ adactus ac dolo ſeductus ad eam ducendã abiit. Ita tertiã hãc Ariſton repudiata ſecũda duxit vxorẽ: quæ circa legitimũ pariendi tẽpus nondũ exactis decẽ menſibus hunc ei genuit Demaratũ. Ariſton cũ ei ſedenti in baſilica cũ Ephoris quidã famulus nũciũ nati filii adtuliſſet ſciens quo tẽpore duxiſſet vxorẽ deductis in digitos menſibus dixit iureiurãdo hic nõ eſt filius meus. Quod audiẽtes Ephori haud magni fecere impræſentiarũ. Sed poſteaq; puer adoleuit pœnituit Ariſtonẽ dicti opinantẽ vtiq; filiũ ſuũ eſſe Demaratũ.

Demaratus. Ariſtonis de filio recẽs nato dictum.

Demaratus quid.

cui iõ nomẽ impoſitũ eſt Demaratus: ideſt a populo votis petitus: q; ante eũ natũ omnis popul⁹ vota fecit: vt Ariſtoni omniũ ante id tempus regum probatiſſimo filius gigneretur: ea de re id nomen impoſitũ eſt. interiecto deinde tempore Ariſtone vita functo Demarat⁹ optinuit regnũ ſed videlicet neceſſe erat vt id quod auditũ fuerat hominẽ regno priuaret. Ea propter a Cleomene vehementer inſimulabat: cum antea q; ab Eleuſine abduxiſſet exercitũ: tum eo tẽpore cũ aduerſus Aeginetas cum Medo ſentientes traiecit Cleomenes. ergo ingreſſus cũ vrgere Cleomenes cõponit cũ Leutychida Menaris filio agis nepoti ex eadẽ q̃ erat Demaratus familia ea pactione vt ſi eũ regem in locũ Demaratus conſtituiſſet: ſe aduerſus Aeginetas cõmitaret

Leutychides Percala.

erat aũt Leutychides Demarato inimicus ob hanc ꝑcipue cãm q; cũ Percala filia Chilonis filii Demarmeni ei deſpõſata eſſet: Demaratus inſidioſe hominẽ coniugio priuauit: præoccupata & præcepta vxore ac retenta. Ob hanc cauſam Leutychidi inimicitiæ cum Demarato extitere. Is tunc Cleomene ſolicitante cõtra Demaratũ iurauit negans eũ rite Spartanorũ eſſe regem: quod Ariſtonis filius non eſſet. deinde quod iurauerat inſtitit cõfirmare q; Ariſton aliquãdo dixiſſet cũ ei nũciaſſet famulus ſuus filium ei natum & menſes conferens iureiurando negaſſet illũ eſſe filiũ ſuũ. Huic verbo inſiſtẽs Leutychides pronũciabat

Demaratũ neq; Ariſtonis filium eſſe neq; rite Spartæ regnare Eiſdem Ephoris adhibitis teſtibus qui Ariſtoni adſidẽtes tũc hæc ab illo audierant. Tandẽ re in cõtentione deducta viſum eſt Spartiatis oraculũ (quod delphis eſt) conſulendũ an foret Demaratus Ariſtonis filius nec ne. Ibi Cleomenes cũ ex ipſius erga Pythiã prouidentia nihil ſuſpitionis eſſet: ſubornat Cobonem quẽdã Ariſtophanti maxima apud delphos auctoritate vt perſuadeat Perialłã mulierum vaticinantiũ antiſtitem dicere ea q̃ Cleomenes volebat dici. Ita Pythia ſciſcitantibus iis q ad oraculum erant miſſi: negauit Ariſtonis filiũ eſſe Demaratum. Quæ tamẽ res ſequenti tempore palã facta eſt. & Cobon e delphis profugit: & Perialla honore abdicata. Hactenuſq; ad depoſitũ regno Demaratũ acta ſunt. Is e Sparta ad Medos pfugit. Ob hanc contumeliã q; cũ eiectus regno gereret magiſtratum adeſſetq; ſpectaculo Gymnopediarũ ideſt nudorũ puerorũ palæſtræ: miſit ad eũ Leutychides in locũ Demarati rex factus deridendi inſultandiq; cauſa miniſtrũ qui interrogaret qualis eẽt præfectura poſt regnũ. Eã interrogationẽ ægre ferens Demaratus reſpõdit ſe vtrũq; expertum illũ vero non: & eam interrogationẽ Lacedæmonijs futurã initiũ plurimæ aut calamitatis aut fœlicitatis. Hæc locutus velato capite e theatro domũ abiit. cõfeſtimq; præparata Ioui bouẽ immolauit: quo immolato matrẽ adcerſiit: quæ cũ aduenijſſet poſitis in eius manus extis mulierem his verbis obſecrauit: per ego te mater cum alios deos tunc Iouẽ hũc domeſticũ quẽ tango precor promas mihi veritatẽ quiſnã re vera meus eſt pater. Nã Leutychides inter cõuitia obiicit te e priore viro grauidã ita ad Ariſtonẽ veniſſe. Alii etiam dementius referentes aiũt te ad domeſticum aſinariũ vẽtitaſſe: illiuſq; me filium eſſe. Qua de re ego te adiens obſecro vt verum dicas. Si quid enim eorũ quæ dicũtur feciſti nõ ſola feciſti: ſed quod multæ. Et multus de hac re Spartæ ſermo eſt negantium Ariſtoni fuiſſe genituram ad filios procerãdos. Nam ſi fuiſſet priores vxores fuiſſe concepturas. Hæc Demaratus. Cui mater ita reſpondens. Fili inquit quoniam præcibus mecum agis vt dicam veritatẽ. omne tibi verum exponeã. Vt me domũ Ariſton duxit tertia quam me duxerat nocte ſimulacrum tãq; Ariſtonis ad me venit: quod poſteaq; mecũ cõcubuit: corona quæ geſtabat mihi circũdedit atq; abiit. Dehinc Ariſtõ aduenit qui cernens me coronas habentem ſciſcitabatur quiſnam me illis donaſſet. Ego ipſum reſpondit: eoq; id abnuente

Cobon. Perialla.

Demaratus regno priuatus.

Gymnopediæ.

Scitũ Demarati reſpõſũ.

Demarati ad matrẽ oratio Iupiter domeſticus.

Simulacrum cũ matre Demarati.

iurani adſerens nõ bene illũ facere qui negaret. Quippe q̃ paulo ante ingreſſus vbi mecũ coiſſet coronis me donaſſet. Ariſton cernens me iurantẽ intellexit eam rem diuinã fuiſſe cõpertũq; eſt illas coronas fuiſſe ſumptas ex heroico cõditorio: quod eſt iuxta ianuã aulæ extructũ: qui prouocãt Aſtrabaci. & vates id eẽ hunc eundem heroem reſpõderunt. Habes igitur fili (ita vt volebas) audire: Aut enim ex hoc heroe genitus es: paterq; tibi eſt Aſtrabacus heros: aut ex Ariſtone. Nã ea te nocte cõcepi. Verũ hoc tibi p̃cipue exprobrant inimici. q̃ Ariſton cũ ei te ortũ nũciatũ eſt multis audientibus negauit te ſuũ eſſe: quia tẽpus decẽ menſiũ nõ exiſſes: per inſcitiã taliũ rerũ illic hoc verbũ excidit. Nam mulieres etiã nouẽ menſes ac ſeptẽ menſiũ partũ edunt: nõ omnes decimũ menſes explentes. Ego te fili ſeptimeſtrem genui. Ipſe quoq; Ariſton nõ diu poſt agnouit ſe per in prudẽtiam id verbũ extuliſſe. Itaq; alias oratiões de tua genitura noli admittere. Omnia. n. veriſſime audiſti. Nã quod ad aſinarios adtinet ipſi Leutychidi & iis qui talia loquũtur ſuæ vxores de aſinariis pariant filios. Hæc illa dixit. Demaratus auditis quæ volebat ſumpto vaticino per ſpeciẽ eũdi delphos ad oraculum cõſulendũ Helim contendit. eũ ſuſpicati Lacedæmonii fugam capeſſiturũ inſecuti ſunt. Sed Demaratus iam ex Heli zacynthũ traiecerat: quẽ illuc tranſgreſſi Lacedæmonii p̃henderũt eiuſq; famulos: ſed zacythiis eũ dedere abnuentibus. Demaratus illiq; in Aſiã ad regẽ Dariũ traiecit. A quo magnifice exceptus eſt: territorioq; ac vrbibus donatus. Ita in Aſiam Demaratus abiit ac tali fortuna vſus eſt. Vir cũ aliis in multis factis dictiſq; apd di tẽp⁹ tradit Lacedęmonios illuſtris: tum quod illis olympiadẽ palmã quadriiugo certamine reportauerat rem eius ſolius ad ea tempora regum Spartiatarum. Leutychide Menaris qui in regnũ amoti Demarati ſucceſſerat natus eſt filius zeuxidemus: quẽ nõnulli Spartiatarũ Cyniſcon id eſt catulum vocabant. Is Spartæ non regnauit ante Leutychidẽ defunctus relicto filio Archidemo. Leutychides orbatus filio alteram duxit vxorem Eurydamen Menii ſororem Diactoris filiam: ex qua nullã prolẽ virilẽ ſuſcepit: ſed filiã nomine Lampito: quam Archidemus zeuxidemi in matrimoniũ adcepit ab ipſo Leutychide datam. At ne Leutychides quidẽ ipſe Spartæ cõſenuit: ſed has poenas Demarato rependit. In expeditione Pharſalica dux cũ omnia faciendi ius haberet multę pecuniæ per corruptelã dono adcepit: ipſeq; in re deprehenſus cũ ſederet in caſtris vtraq; manu pecuniã te-

Aſtrabacus. heros. Partus tempora. Cenſorin⁹ in lib. de die natali ex Pythagorę ſententia duos tiñ partus ponit: alteꝝ ſeptimeſtrẽ. alterum decimeſtrem Plini⁹ ſecũd⁹ in. 7. lib. cap. 5. pariẽdi tẽpus a. 7. mẽſib⁹ ad. 11. eẽ dicit: in cui⁹ capitis fine mulierẽ partũ tuliſſe. 13. mẽſibus p̃ter ſtatutũ pariẽ ac tali fortuna vſus eſt. Vir cũ aliis in multis factis dictiſq; apd di tẽp⁹ tradit Lacedęmonios illuſtris: tum quod illis olympiadẽ palmã quadriiugo certamine reportauerat rem eius ſolius ad ea tempora regum Spartiatarum. Leutychide Menaris qui in regnũ amoti Demarati ſucceſſerat natus eſt filius zeuxidemus: quẽ nõnulli Spartiatarũ Cyniſcon id eſt catulum vocabant. Is Spartæ non regnauit ante Leutychidẽ defunctus relicto filio Archidemo. Leutychides orbatus filio alteram duxit vxorem Eurydamen Menii ſororem Diactoris filiam: ex qua nullã prolẽ virilẽ ſuſcepit: ſed filiã nomine Lampito: quam Archidemus zeuxidemi in matrimoniũ adcepit ab ipſo Leutychide datam. At ne Leutychides quidẽ ipſe Spartæ cõſenuit: ſed has poenas Demarato rependit. In expeditione Pharſalica dux cũ omnia faciendi ius haberet multę pecuniæ per corruptelã dono adcepit: ipſeq; in re deprehenſus cũ ſederet in caſtris vtraq; manu pecuniã te-

Demaratus apud Dariũ. Demarati laus. Leutychides rex. zeuxidemus. Cyniſcos. i. Catulus. Archidemus

nens in iudiciũ delatus e Sparta profugit. domuſq; eius exciſa Et Tegeæ in quã ꝓfugerat: mortẽ obiit. Sed hæc ſequẽti tẽpore acta ſunt. Tũc autẽ Cleomenes cũ ſibi res in Demaratum bene ceſſiſſet deſumpto protinus Leutychide cõtendit aduerſus Aeginetas maiorẽ in modũ illis ꝓpter ignominiã inſenſus. Ita Aeginetæ vtriuſq; regis contra ſe aduentũ nõ repugnandũ iam ſibi eſſe putauerũt. Ex quibus reges adduxere decem quos delegere diuitiis ac genere eminentiſſimos cũ alios tũ Crium Polycriti & Caſambũ Ariſtocratis. qui plurimũ habebant potẽtiæ. Eos in Atticam adductos penes inimiciſſimos Aeginetis Athenienſes depoſuerũt. Poſt hæc Cleomenes cũ eũ ſubiiſſet metus Spartiatarũ iam manifeſtus maleficii in Demaratũ excogitati in Theſſaliã ſubterfugit: atq; illinc in Archadiã profectꝰ res nouas moliebatur ſolicitãs Arcadas aduerſus Spartã: adigenſq; eos iureiurando ad ſe ſequẽdũ quocũq; ipſos educeret. Qnin etiã in animo habebat primores illorũ ad vrbem Nonacrim ductos adigere ad iuſiurandũ per aquã Stygis. In hac ãt vrbe ab Archadibus fertur eſſe Stygis aqua. Et eſt videlicet talis ea aqua: E petra emanat aquula diſtillãs in vas quoddam in gyrũ maceria præſeptũ. Nonacris ãt vbi fons hic viſitur vrbs Arcadiæ eſt ante Pheneon vrbẽ. Talia molientẽ Cleomenem Lacedæmonii cum animaduertiſſent timentes ſibi ipſi Spartã reuocarunt ad priſtinam dignitatem. Sed eum reuerſum ſtatim morbus inſaniæ cœpit & iam antea ſubinſanũ. Nam vt cuique Spartiatarum obuius erat in eius faciem infligebat ſcæptrum. Hæc illum facientem ac deſipiſcentem proqinqui ſoleis ligneis illigauerũt. Qui cuſtodẽ digreſſus aliis ſolũ remanſiſſe cernens petiit ab eo gladiũ. Cuſtode abnuẽte dare ab initio cõminabatur: quæ mox ei facere donec minus cõterritus cuſtos (erat.n. ſeruus quidã) gladium tradidit. Eo adcepto Cleomenes a Suris incipiens ſeſe detruncabat. In longũ nãq; diſcindẽs carnes e tibiis ad fœmora ꝓceſſit e fœmoribus ad coxarũ vertebra: atq; ilia quouſq; peruenit ad vterũ. in quo reſcindẽdo ſic expirauit. Vt plericq; Græcorũ memorãt: quia Pythiam corruperat ad ea dicenda quę circa Demaratũ acta ſunt. Vt ſoli Athenienſes qđ adortus Eleuſinã Phanũ deorũ fuerat depopulatus. Vt Argiꝰ qua eos qui e pugna fugerãt: Argios ex Argi templo ipſorum abductos obtruncarat: & ipſum lucum quẽ in Argia occupaſſet incenderat. Fitenim Cleomeni delphis oraculũ poſcẽti reſpõſum fuerat eum Argos eſſe capturum. Qui poſteaq̃ ad flumẽ

Eurydames. Lampito Leutychidæ mors. Crios. Caſambus. Cleomenes in Arcadiã. Nonacris vrbs. Stygis aqua. Nonacris Pheneum. Cleomenes inſanus. Plutarchus i vita Cleomenis aliud ſentit. Cleomenis furor. Cleomenis mors. Eleuſinæ Phanum.

Eraſinus flu. Eraſinũ copias ſpartitarum duxit: quod flumẽ e lacu Stymphalo manare fertur. Hunc. n. lacũ in voraginem cõdi: & argis poſtea exorientẽ adparere. Illicq; iam eã aquam vocari Eraſinum Ad hoc igitur flumen poſteaq; peruenit: ei hoſtias immolauit & cũ læta non eſſent exta: de flumine tranſmittendo ait delectari ſe quidem Eraſinum nolle prodere ciues ſuos: non tamen ideo argios gauiſuros. Moxq; illic motis caſtris ad Thyreã venit: & mari taurũ cum mactaſſet: nauibus copias ad regionẽ tirynthiam ac nauplĩã duxit. Id audientes argii ad eos arcendos obuiã tendũt ad mare. Et cũ aduentarent tyrinthum in loco cui nomen inditũ eſt ſepia: relicta non magna inter duas acies intercapedine conſederunt e regione Lacedæmoniorũ: Neq; vero illic pugnã ex aperto reformidabant: ſed ne dolo exciperentur. Nã ad hanc rem adtinebat oraculũ quod Pythia ediderat cõmuniter eis atq; Mileſiis in hæc verba.

Stymphalius lacus.

Thyrea.

Tirynthia.

Nauplia.

Sepia locus.

Verum quando marem peruertet fœmina victrix:
Inter & argiuos referet præluſtris honorem:
Tunc arguarum reddet pleraſq; gementes:
Vt venturorum aiat quis quandoq; virorum:
Teloſæuus obit ſinuoſo corpore ſerpens.

Hæc omnia argiis cum contigiſſent metũ inentiebant. Ideoq; eis viſum eſt p̃cone hoſtium eſſe vtendum. Atq; ita eſſe faciendum quoties p̃co'ſpartiata quippiã Lacedæmonĩs denunciaret idem facerent ipſi. Cleomenes animaduertens argios faciẽtes quicquid apud Lacedæmones præco denunciaſſet: præcepit ſuis vt cum præco denunciaret prandendũ: tunc raptis armis tenderent in argios. Hoc executi Lacedæmonii in argios e voce præconis prandentes impetum faciunt: eorũq; cũ multos occiderunt: tum pulures in locum argi fuga elapſos circũſederunt: qui dum adſeruantur: Cleomenes hoc ſibi faciendũ putauit. Sciſcitatus quoſdam quos ſecum habebat per fugas mittit præconem ad euocandũ nominatim eos argios qui in luco præcluſi erant ad ſe redimendos. Eſt autẽ apud Lacedæmonios redemptio in ſingulos viros bine mnæ. Ita argiorũ quinquaginta vt quiſq; euocatus fuerat Cleomenes interemit: quod faciens latebat cæteros: qui in Phano erant vtpote denſo luco interiecto non cernentes quid illi extrinſecus agerent: niſi poſtquam quidã conſcenſa arbore quod fiebat inſpexit. Vnde non amplius qui euocabantur prodiere. Ibi Cleomenes iuſſit vndiquaq; ſeruorum lucum materia circũdare: atq; illis obtempe-

Apud lacedæmones redemptio.

Cleomenes profanus.

rantibus lucū incendit. Eoq; iam ardēte perconctatus eſt quē dam perfugarū cuiuſnam deorū eſſet ille lucus. Perfuga Argi eſſe reſpōdit. Quo audito Cleomenes vehemēter ingemiſcēs: O Apollon inquit vates q̄topere me fruſtratus es: dicens me Argos eſſe capturum. Conticio iam exitum habuiſſe oraculū. Poſt hæc maiore copiarum parte Spartam redire permiſſa: ipſe cū mille delectis perrexit ad tēplū Iunonis illic ſacrificaturus. Sed ſacrificare ſuper aram volens cū a ſacerdote vetaretur negante fas eſſe externo illic ſacra facere: iuſſit ſeruos abductum verberare. Ac poſteaq̄ immolauit: Spartam abiit. Reuerſum inimici ad Ephoros citauerūt crimini dantes quod pecunia corruptus Argos cum facile poſſet nō cœpiſſet. Quibus reſpondit Cleomenes (incertum mihi vere an falſo) ſe poſteaq̄ templum Argi cœpiſſet: putaſſe dei expletum eſſe oraculū: & proinde nō prius tentādam vrbem q̄ ſacris operatus ſciret an ſibi deus illā traditurus eſſet: an impedimento futurus. Sibi autē apud Iunonis templū litāti effluxiſſe flammā e pectoribus ſimulacri: atq; ita ipſos intellegere proculdubio eum nō eſſe Argos expugnaturum. Si enim e capite ſimulacri flamma extitiſſet: fore vt vrbem ab arce caperet. Cum vero e pectoribus fulgur extiterit: id omne fuiſſe confectum quod deus confici voluiſſet. Hæc dicēs credibilia ac probabilia Spartiatis dicere viſus eſt: multoq; maiore parte ſententiarum abſolutus. Cęterum Argos ita viris deſolatum eſt: vt ſerui eorum res omnes tuſceperint: atque magiſtratus adminiſtrarint: dum filii cæſorum ad puberem adoleuere ætatem quæſeſe in ſuū ius adſerentes ac reuerſi Argos mācipia eiecere. Serui eiecti prælio Tyrinthem optinuere: eatenus quidem dum fuit in eis mutua beneuolētia: & donec ad eos venit vates quidam Cleander genere Phigaleus ab Arcadia. Is perſuaſit ſeruis vt dominos adorirentur. Vnde bellū inter eos diuturnum extitit: donec Argii ægre euaſere victores. Ob hoc igitur aiunt Argi Cleomenem ad inſaniam redactum male periſſe. Ipſi autem Spartiatæ negant ab vllo dęmonio Cleomenē ad inſaniam redactum. Sed conuerſatione Scytharum intēperātem meri eſſe factum: & idcirco furioſum. Scythas.n. nomades poſt illatū ſibi a Dario bellū ad illū vlciſcendū perſtitiſſe: miſſiſq; Spartā nūciis ad ſocietatē faciendā ita pepigiſſe tanq̄ ex vtrorūq; vtilitate foret vt ipſi quidē Scythæ iuxta flumen Phaſim conarētur mediā regionem inuadere. Spartiatæ vero ab Epheſo aſcendere & ad certum locum vtrique occurrerent.

Argi lucus.

Lucus Argi exuſtus.

Preſagia.

Argos a ſeruis tectum.

Cleander vates.

Cleomenis inſania vnde

Scythæ intē perantius bibētes.

Cum iis ſcythis qui ad hoc miſſi ſunt conſuetudinem habuiſſe Cleomenē aiunt: atq; ex eo nimiā didiciſſe potandi intēperantiam: atq; ob id inſaniſſe ſe arbitrari. Vñ quoties intēperantius bibere volunt aiunt Scythiſſato. i. age Scytam. Ita de Cleomene referunt Spartiatæ. Mihi vero videt̄ ille has pœnas Demarato pependiſſe. Eū defunctum vbi audiere Aeginete Spartanū nūcios miſere vociferatum cōtra Leutychidē de obſidibus qui Athenis tenerētur. His Laecedæmonii cōſilio inito multū iniuriæ ab Leutychide illatū eſſe cenſuerunt: hominēq; dedendum quē illi Aeginā deportarent ꝓ iis qui Athenis tenerentur. Hūc cū eſſent ducturi Aeginetæ: Tunc ad eos Theaſides Leoprepis vir ſpartæ ꝓbatus quid (inquit) viri æginetæ facere vultis: Regem ne ſpartiatarū deditum a ſuis ciuibus abducere. Si nunc ꝓ iracundia ſpartiatæ ita decreuerūt: Cauete ne quod exitiale malū in veſtrā regionē (ſi hoc feceritis) inferant. His auditis Aeginetæ ab illo abducendo ſuperſederunt hac tū conditione vt ſecū ꝓfectus Athenas Leutychides redderet ſibi viros q illic depoſiti eſſent. Vbi Athenas venit Leutychides: ac depoſitum repopoſcit: Athenienſes vt qui reddere nollent tergiuerſari: q̄ dicerent duos in deponendo reges fuiſſe: Ideoq; iniquū eſſe id alteri ſine altero reddi. Quibus negantibus ſe reddituros Leutychides facite (inquit) Atheniēſes vtrū ipſi vultis ſi reddetis ſancte facturi e contrario ſi non redditis. Qualis autē res circa depoſitū contigit ſpartæ volo referre. Dicimus nos ſpartiatæ fuiſſe tertia ab hic ætate quendā Glaucū Epicydis filium: qui cū aliis ſummis laudibus excellebat: tū iuſtitia inter omnes optime audiebat: qui per id tēpus Lacedæmonem incolebant. & hunc procedente tēpore contigiſſe: vtvir quidā Mileſius ſpartā venerit hominis cōueniendi gratia: atq; ita ſit adlocutus. Ego ſum vir Mileſius: qui ad tuā glauce fruendā iuſtitiam venio. Nā cum eſſet tua fama celebris cū per omnē aliam græciam: tū vero per Ioniam: apud memetipſum ratiocinatus ſum. Ionia quidem ſemper obnoxia periculis eſt: Peloponneſus autem tuto fundata: & ob id videre licet eoſdē homines nihil habere pecuniarum. Hæc reputanti mihi atq; conſulcanti viſum eſt dimidiū mei cenſus in pecuniā redactū deponere penes te q̄ probe intelligo hęc penes te depoſita mihi incolumiā fore. Tu vero has pecunias adcipe: & hanc notā quā vna cuſtodis: quā notā quiſquis habens repoſcet pecuniam ei reddito. Hæc hoſpes qui mileto venerat dixit. Atq; ea cōditione depoſitum Glaucus ad-

cepit. Multo deinde tpe interiecto filii eius q pecuniã depoſue rat ſpartã veniũt: Glaucum cõueniunt: exhibitaq; nota pecuniã repoſcũt. Ille enim uero repellere hoies atq; his verbis e cõtrario reſpondere neq; iſtius rei quicquã reminiſcor: neq; ad me pertinet ſcire q̃ dicitis. Volo tñ reminiſcens qcqd iuſtũ fuerit facere: & ſi adcepi iure optimo reddere: ſin a principio nõ adcepi: grẽ eorũ legibus in vos vti. Ad quod cõfirmandũ: pſtituo vobis tẽ pus huic ad quatuor menſes. Ita Mileſii facta iactura tanquam fraudati pecunia diſceſſere & Glaucus delphos ſe contulit ad oraculum conſultandum. Cui conſulenti an oreo id eſt iure iurando pecuniã prædaretur: Pythia reſpondit is verſibus.

Glauce epicydides equidem expedit: ad breue tempus.
Sic orco viciſſe: interuertiſſeq; nummos:
Deiera: & euorcũ quoniam manet exitus idem:
Aſt Orci natus qui nomine: qui naubus qui
Nullis eſt pedibus rapide aduenit vſq; adeo dum
Conuoluens omnẽ perdat proleq; domumq;
Cum ſobole euorci melius ſed poſtea agetur.

Orci natus.

His auditis Glaucus veniam ſibi eorum quæ dixiſſet vt daret deum obſecrabat. Cui Pythia inquit idem pollere tentare deũ & facere. Tunc Glaucus adcitis Mileſius hoſpitibus pecuniam reddidit. Cur autem hæc oratio apud vos inſtituta eſt dicetur. Glauci nunc nulla ſuperest neq; ſoboles neq; domus: quæ illius cenſeatur. Sed ex ſparta radicitus extirpata eſt. Ita bonum eſt nihil aliud de depoſito cogitare: q̃ vt repetentibus reddatur. Leu tychides hæc locutus cum nihilo magis ab Athenienſibus audiretur diſceſſit. At Aeginetæ priuſquam ſuperiorum iniuriarum quas Athenienſibus intulerant. gratificantes thebanis dare pœnas hæc fecere. Cum Athenienſibus ſuccenſerẽt quod ſibi ab illis iniuriam fieri arbitrarentur: ſed adviciſcendũ adparabant. Erat enim Athenienſium in Sunio biremis quædã: quã delum iã inde a theſeo quotannis mittebant. Hanc Aeginetæ locatis inſidiis intercepere plenã primoribus Athenienſiũ viroſq; adligauere. Ea clade ab Aeginetis adcepta Athenienſes non amplius differendum putauerunt quin oĩa illos excogitarẽt. Etenim erat quidã Nicodromus Cnuthi adpellatus vir in ægina ſpectatus: hic ſuã ipſius priorẽ abiectionẽ Aeginetis imputans q̃rebatur q prius ſua de miſſione cũ tranſegiſſet cognito Athenienſes eſſe animatos ad nocendũ Aeginetis qb⁹ ipſe offenſus eſſet cõpoſuit cũ illis deprodere Aegina ad certã diẽ:

Tentare deũ & facere idẽ pollere.
Depoſitum reddendũ eſſe

Nicodrom⁹.

Vetus vrbs. quo eſſet rē adgreſſurus ipſe & illos oporteret venire ſubſidio Atq; ita ex cōpoſito vrbē (q̄ vet⁹ vocaſ)occupat: ſed Atheniē ſes ad idē nō adfuerūt: quia claſſis eoꝝ par æginetanæ nōdū erat cōparata:qui dum a corinthiis cōmodari ſibi naues rogāt. Interea res corrupta eſt. Corinthii per id tēpus Atheniēſibus a miciſſimi dededere rogantib⁹ naues viginti: ſed dantes vendi derunt ſingulas quinis drachmis: quoniā eas dono dare veta bantur lege: His adceptis Atheniēſes & ſuis inſtructis in ſum mā ſeptuaginta numero in æginam nauigauerūt:peruenerūtq; poſtridie eius diei q̄ erat diſtinatus. Qui cū ad diē nō adeſſent: conſcenſo nauigio Nicodromus ex Aegina profugit:aliis nō nullis Aeginetarū eū comitantibus:quibus Atheniēſes Sunii Sunium. incolendū dederūt: Vnde iſti procedentes eos qui in inſula e rant Aeginetas & ferebāt & agebāt.Sed hęc poſterius acta ſunt proceres æginetarū ſuperata plebe quæ vna cū Nicodromo tu multum fecerat: mox eos quos ceperant:ad necē exegerūt. Vn de piaculum admiſere quod nullo ſtudio expiare potuerunt:p occupatiq; prius ex inſula ſunt deiecti q̄ deū ſibi propiciarent. Nam cum ſeptingentos e plebe quos viuos ceperant ad necem Cereris tem educerent: vnus eorum e vinculis elapſus fugit ad Cereris legi plum adiēs. ferę veſtibulū:eiuſq; cardinibus prehenſis adhærebat: quē illi cum auellere non poſſent abſciſſis viri manibus ita deduxerūt: quæ manus cardinibus conſertæ manſerunt.Hæc cū apud ſe fe ciſſent Aeginetæ claſſe ſeptuaginta nauiū cum Athenienſibus qui ſuperuenere congreſſi ſuperantur. Victi nauali prælio eoſ dem quos prius argios in auxilium vocauerunt: ſed illi nolue re eis amplius auxilio eſſe cauſati q; & naues Aeginetæ neceſſa rio ſumptæ a Cleomene oram argolidem tenuiſſent. & ipſi cū Lacedæmoniis in terram deſcendiſſent:vt nonulli quoq; e Si Sicyones. cyonibus nauibus deſcenderunt in eadem contra ipſos expe ditione.Quo nomine vtriſq; multa ab argiis iniuncta eſt mille talentorum:quorum quingena vterq; populus ſolueret. Et cū Sicyoni ſuam culpam agnoſcentes centum talentis cum argiis Aeginetæ ſu decidiſſent: Aeginetæ ne agnoſcere quidem culpam voluere. perbi. Erant enim ſuperbiores. Eapropter rogantibus eis nemo am plius argiorum publice auxilium tulit:ſed voluntariorum circi Eurybates. ter mille duce quodam cui nomen erat Eurybates q; palma rū viro.Quoꝝ pleriq; nō remeauere: ſed in ægina ſub Atheni enſib⁹ occubuere. Et ipſe dux Eurybates ſiguları certamīe ter victor q̄rto ſub Sophāe Decelis oppetiit. veꝝ Aegiete ſua claſſe

adorti incõpoſitos Athenienſes ſuperauere eorũq; naues quatuor cum ipſis pugnatoribus cœpere. Et Athenienſes quidem bellum cũ Aeginetis contraxerũt. Perſa ãt q̃ ipſius partes erãt exæquabatur cum famulo aſſidue in memoriam redigente vt reminiſceretur Atheniẽſiũ. Tũ Piſiſtratidis adſidẽtibus Athenienſeſq; criminãtibus: tum cupiditate per hoc p̃textũ qđ natus erat ſubigendi Græcos quicunq; ſibi terram & aquã denegaſſent. Itaq; Mardoniũ qui male rẽ naualem geſſerat p̃fectura amouit: alioſq; deſignatos duces aduerſus Erethriã & Athenas mittit in Dati genere Medũ: Artapherne Artaphernis fratris ſui filiũ Datis mãdatis vt Athenas atq; Erethriã diriperẽt: captiuoſq; in cõſpectũ adferrẽt. Poſtq̃ hi duces declarati ab rege digreſſi ad planiciẽ Ciliciæ maritimã deuenere cum ingẽti ac bene inſtructo exercitu: & ibi caſtra poſuere aduenerũt nauticæ copiæ oẽs vt ſingulis erãt imperatæ. ad hæc Hippagogæ naues quas ſuperiore Darius anno mandauerat tributarias ſuis p̃parãdas. In has introductis equis: atq; terreſtri peditatu ſexcentis cũ triremibus in Ioniã cõtẽderũt. Hic nõ recto curſu ſecũdũ cõtinẽtẽ in Helleſpontũ: etiã Thraciã verſus nauigabãt ſed e Samo vnde ſoluerãt p̃ter Icariũ interq; inſulas præcipue (vt ego ſentio) metu circũeũdi Athon quẽ ſuperiori anno circũnauigãtes magnã iacturam fecerãt: præſertim coacti ꝓpter Naxon quã antea nõ cœpiſſent. ad quã poſteaq̃ ex Icario pelago adpulſi ſunt (in hãc. n. vt primũ copiæ ducerẽtur Perſæ vrgebãt) Naxii memores priorum fuga ſe in mõtes cõcitauerũt nõ auſi reſiſtere. eorũ quos adepti ſunt Perſæ in ſeruitutẽ raptis delubra atq; vrbẽ incenderunt. His actis ad cæteras inſulas redeũt. Hæc dum iſti agunt: Delii relicta & ipſi delo fuga in tẽ nõ abeunt. Eo tendẽtes naues p̃cedens Datis non ſinebat ad Delũ habere ſtationẽ ſed trans Delũ apud Pheneã: & ſimul cognito vbi Delii eſſent miſſo caduceatores his eos verbis affat' eſt. Viri ſacri quid fuga abiſtis non pro merito deme male opinãtes. Ego. n. & ipſe mea ſponte animat' ſum & ab rege iuſſus quo in loco duo dii geniti ſunt: ne quid aut eum locum. aut ei' incolas lædam. Redite igitur ad veſtra ipſorum & incolite inſulam. Hæc Deliis per caduceatorem dixit. Mox trecentas tauris libras ſuper arã geſtas adoleuit. His actis aduerſus Erethriã primũ nauigauit ſimul omnẽ claſſem ſimul Iones pariter atq; Aeoles agens. ſtatiq; ab illius digreſſu Delos tremuit (vt Delii aiunt) ad meam vſq; ætatem tunc & primũ & poſtremũ cõ-

Codex græc' habet Amphibologia

Siqdẽ pp dũ os gtios dubiũ ẽ an Sophane De celis an deceleo ſit legẽdũ

Plutarch' latin' tñ habet Socharesdeceleus in vita Cymonis.

Mardonius a prefectura ſemotus.

Datis.

Hippagogæ naues.

Naxos.

Delii.

Phenea.

Datis ad deos oratio.

Delii ſacri.

Delos tremuit.

mota deo mala ventura hominibus portendẽte. Nã ſub Dario Hiſtaſpis & Xerxe Darii: & Artaxerxe Xerxis filio trib⁹ his deinceps ætatib⁹ plus malorũ paſſa eſt Græcia q̃ viginti aliis ante Dariũ ætatibus partim a Perſis: partim ab ipſis primoribus de principatu bellantibus. Vt nõ ab re Delos cõmota ſit prius immobilis: de qua in oraculis ita ſcriptum erat.

Hiſtaſpis. Darius. Xerxes. Artaxerxes. Delos commota.

Et Delon q̃is ſit adhuc immota mouebo:

Et ſane in noſtra lingua pollẽt hæc nomina: Darius q̃ coercitor: Xerxes q̃ bellator: Artaxerxes q̃ magn⁹ bellator. Barbari poſtq̃ a Delo ad alias inſulas profecti ſunt ſumebãt illic tũ copias tũ liberos inſulanorũ obſides aut militaturos aduerſus vicinas ciuitates videlicet Athenas & Erethriam ſignificantes. Sed tãdiu obſeſſi ſunt: eorũq̃ ager vaſtatus: donec in deditionem Perſarũ venerũt. Erethrienſes audito Perſarũ exercitu aduerſum ſe venire: auxilia ab Athenienſibus imploraruere. Quib⁹ nõ denegãda auxilia rati Athenienſes miſerũt ſubſidio illis ea quatuor milia hominũ q̃ Chalcidenſiũ equitũ obtinuerãt p̃dia. Sed Erethrienſiũ haud quaquã ſincerũ erat conſiliũ: qui tãtũ adcerſebãt: Athenienſes tñ ancipiti ſententia vacillabãt q̃buſdã eorũ cẽſentibus vrbẽ deſerẽda: & in cacumina Euboiæ eundũ: quibuſdã qui ꝓpria lucra a Perſis expectarẽt proditionẽ moliẽtibus. Horũ vtrorũq̃ animos animaduertẽs Aeſchines Nothonis filius Erethrienſiũ primarius patefecit Athenienſibus omnẽ p̃ſentiũ rerum ſtatũ orauitq̃ vt domũ abirent: ne vna cũ illis occũberẽt. Hæc conſulenti Aeſchini obtẽperantes Athenienſes illinc in Oropum tranſgreſſi ſalutẽ ſibi pepererunt. At Perſæ eo aduecti naues oræ Erethricæ ad Phanũ & Chœreas & Aegilia adplicuerũt: potitiq̃ his locis cõtinuo equos exposuere: & tãq̃ cũ hoſtibus conflicturi ſe inſtruxere: aduerſus quos non decreuerant Erethrienſes ſibi eſſe prodeñdum. Sed quandoquidẽ ſententia de vrbe non deſerẽda euicerat: merito dabãt operã vt mœnia cuſtodirent. Adoriẽtibus ea Perſis acri pugna per ſex dies certatum eſt: multiſq̃ vtrinq̃ cadẽtibus. Septimo die Euphorbus Alchimachi: & Philagrus Cynei inter populares ſuos viri ſpectati vrbem hoſtibus prodidere: quam ingreſſi Perſæ poſtq̃ tẽpla ſpoliauere incenderunt. In vltionẽ eorũ tempore q̃ Sardibus deflagrauerant hominibus ruſſu Darii in ſeruitutẽ captis. Potiti Erethria aliquot illic dies morati in Atticã nauigauerunt tũcq̃ magnã partẽ vaſtauerunt rati idẽ facturos Athenienſes quod Erethrienſes feciſſent. Eteni erat locus

Aeſchines. Oropus cui⁹ meminit Strabo in primo & nono. Euphorbus. Philagrus. Erethria capta.

Atticę Marathon proxime Erethriã ad equitandum opportuniſſimus. quo illos. Hippias Piſiſtrati filius deducebat. Eodem Athenienſes & ipſi re andita ad vim arcendã proceſſerũt decẽ prefectis ſibi ducibus: quoꝝ decimus erat Miltiades: cuius patrem Cymonẽ Steſagoræ fugere ex Athenis Piſiſtratum Hippocratis cõtigerat: & dũ fugit optinere Olympiadẽ quadriuugo certamine: quã victoriã muneris gratia tranſtulit in Miltiadem ex matre germanũ: proximaq; Olympiade eiſdẽ equabus aliã Olympiadẽ cũ vicilſet a filiis Piſiſtrati interfectus eſt nõ iã vino Piſiſtrato. Interfectus eſt autẽ ad Prytaneum noctu ſum muſſis percuſſoribus: ſepultuſq; ante vrbẽ trans viã (quæ vocatur Diacœle) & e regione ſepultæ ſunt eque illę q̃ tris Olympiacas victorias reportarãt. Idẽ quod iſtę iam alię equę fecerũt q̃ fuerunt Euagoræ Lagonis. Aliæ p̃terea nullæ. Per idem tempus maior natu filioꝝ Cymonis Steſagoras apud Miltiadem patruũ in Cherſonneſo educabatur: minor autem apud ipſum Cymonẽ Athenis erat nomen habens a Miltiade Cherſonneſi conditore. Hic igitur Miltiades e Cherſonneſo tunc profectus dux Athenienſium erat e duplici cæde elapſus ſemel cum eum Phœnices vſq; ad Imbrũ perſecuti ſunt magni faciẽtes capere hominẽ vt ad regem perducerẽt: iterũ cũ ab iis elapſum domũ ſuã reuerſum ac ſe reducem eſſe exiſtimantem inimici ſui exceperunt. & ad iudiciũ deduxerũt accuſantes occupatæ in Cherſonneſo tyrannidis. Hoc reatu liberatus ſuffragiis populi dux declarat⁹ eſt. Duces cũ adhuc in vrbe ante omnia legatũ Spartam mittũt Philippidẽ illũ quidẽ Atheniẽſem: ſed tabellariam operã factitantẽ. Huic Philippidi (vt ipſe refert) & Athenienſibus renũciauit circa Partheniũ mõtẽ: qui ſupra Tegeã eſt obuius fuit Pan: cõpellatoq; nominatim Philippide iuſſit nũciari Athenienſibus quid ita Atheniẽſes nullã gererent curã ſui: qui bene ipſis vellet: quicq; iam ſæpenumero de eis benemeritus fuiſſet: atq; etiã futurus eſſet. His verbis fide habita Athenienſes quod eorũ iam ſtatus erat bene cõſtitutus extruxerunt ſub arce templũ Panos: illicq; annuis hoſtiis ex quo nũcium adcepere ſacrificant: ardenti candelabro ſupplicanti: Philippides aũt hic qui ſibi Pana dixit adparuiſſe tũc cum a ducibus miſſus eſt: iterũ Athenis egreſſus Spartã peruenit adienſq; magiſtratus: Lacedæmonii (inquit) orãt vos Athenienſes vt ſibi opẽ feratis: nec ciuitatẽ inter Græcos vetuſtiſſimã cõtẽnatis in diſcrimen adductã ne Barbaris viris ſeruiat. Etenim Erethria direpta eſt:

Marathon.

Miltiades.

Cymon.

Prytaneum.

Diacœle.

Euagoras.

Miltiades.

Nõ parua apud ſcriptores de Cymonis filiis varietas ẽ vt apũ Probũ Aemiliũ i vita Miltiadis & Plutarchũ invita Cymonis videre licet q & de nobis & de nũero opiniones adducit.

Philippides.

Parthenius mons.

Panos tẽplũ.

Erethria.

insignicq; ciuitate græcia imbecullior reddita. His mandatis a Philippide expositis placebat quidē Lacedæmoniis opē ferre Athenienſibus ſed id ſibi impoſſibile confeſtim facere videbatur nolentibus legem rūpere Nam erat nouus dies inſtātis mē ſis: quo die negabant ſe progreſſuros nec niſi orbe lunari imple to & iſti quidem pleniluniū expectabāt. Hippiæ autē Piſiſtrati filio q̄ Barbaros in Marathonem perducebat: viſum hoc in ſō nis ſuperiore nocte oblatū eſt. Videbatur ſibi hippias cū matre concūbere. Quo ex ſomnio coniectabat fore vt reuerſus Athenas: ac recepto dominatu ſenex domi ſuæ obiret. Hunc in modum interpretabatur viſum ſuū ei: tū dū p̄dam Eretrienſem q̄ depoſuerat in inſula Styreorū nomine Aegileā reportat: dūcq; naues ad Marathonē adpulſas in ſtationibus locat: ac Barbaros in terrā egreſſos diſponit: talia adminiſtranti cōtigit ſternutatio: tuſſiſcq; ſolito vehementior. Vnde cōcuſſis eius vtpote ſenis pleriſcq; dentibus vnus illoq; ex violentia tuſſiendi excuſſus eſt: & in harenā delapſus: qui magna adhibita ad inueniendum diligentia cū tamen non adpareret: ſuſpirans hippias ad eos q̄ aderant ait Hęc terra non eſt noſtra: nec eam poterimus nobis ſubiectā efficere: ſed tantūmodo partem q̄tum ſpacii dēs qui mihi aderat optinet. Huc hippias ſuā viſionem: interpretabat euaſiſſe: Athenienſibus apud herculis phanū inſtructis ſuperuenere auxilio platæenſes omni cū populo qui ſeſe Athenienſib⁹ dediderant: & pro quibus frequentes iam labores ſuſceperant Athenienſes: dediderant autē ſeſe hoc modo: cum a thebanis p̄merentur Platæenſes: primū Cleomeni Anaxandridæ qui interuenerat: atq; Lacedæmoniis ſeſe dediderunt: a quibus tamē recepti non ſunt hac oratione vtentibus a nobis 'qui procul habitamus frigidum quoddam fuerit vobis auxilium. Nā priuſq; noſtrum quiſq; audiat: poſſitis occupati ab hoſtibus ſæpe expugnari: Suademus autem vt vos ipſos Athenienſibus dedatis vicinis pariter & ad tutandū nō inualidis. hoc Lacedæmonii nō tam cōſulebant platæenſibus q̄ eis bene vellent: q̄ optarent Athenienſes defatigari Bœotio bello. Id ſuadentibus Lacedæmoniis non aduerſati platęenſes aditis Athenienſibus dū rem diuinam duodecim diis faciunt: eis ad aram ſuppliciter ſedentes ſeſe dediderunt: aduerſus quos Thebani re audita exercitū duxerunt. in eorūq; auxiliū Athenienſes venerunt. Sed dū cō ſerturi prelium eſſent Corinthii haud cōtemnendā ſibi rē putantes ad eos reconciliandos interuenere: atq; vtrorūq; pmiſſu

Non⁹ iſtātis menſis dies. Quo tpe Lacedæmoniis progredi nō licebat.

Hippiæ ſomnium.

Aegilea.

Hippię dens.

Hippiæ Sternutatio & tuſſis.

Herculis phanum.

Platæenſes.

Cleomenes Anaxādride Lacedęmoniorū ad Platęenſes oratio.

regionē h ūc i modū terminarūt: vt Thebāi eos Bœotios q̄ nol
lēt iter Bœotios cēseri ſinerēt facere q̄dvellēt. Hocvbi decreue
re Corinthii abſceſſere. Abſcedētes quoq; Athenięſes adgreſſi Platęenſes a
Thebani ſūt: cōmiſſaq; pugna repulſi. Vñ Athenięſes trāſgreſ pud Mara-
ſi quos Corinthi ſtatuerant terminos a ſopū fecerunt limitem thonē Athe-
Thebanis. Ergo plathæenſes Athenięſibus ſeſe cum dedidiſ- nienſibus fue
ſent: ad Marathonē tunc auxilio venerunt. Erant aūt in Athe- re adminicu-
nienſium ducibus ancipites ſentētiæ aliis vetantibus fieri prę- lo.
lium. Paucíores. n. ſe eſſe q̄ vt cū medis confligerent: aliis quo- Aſopus flu.
rum erat Miltiades ad pugnandū hortātibus. Itaq; cum eſſent
bifariæ ſententiæ & deterior vinceret: ibi Miltiades Callima- Callimach⁹.
chum aphidneū adiit tunc forte polemarchū ideſt belli princi Aphidnęus.
pem. qui magiſtratus per ſuffragia electus in danda faba hoc ē Polemarch⁹
in declaranda ſententia vndecimus eſt. Nā quondam Athenię .i. belli prin-
ſes in dicenda ſententia parem ducibus faciebant polemarchū ceps.
Adhuc Miltiades in te (inquit) nunc Callimache ſitū eſt: Vtrū Fabam dare.
in ſeruitutem Athenæ redigantur: an tu eas liberando memo- Suffragia.
riam tui in omne æuū relinquas: qualē ne Harmodius quidē at Harmodius.
q; Ariſtogiton reliquerunt. Nā Athenienſes nunc in maximū Ariſtogiton.
omniū (ex quo nati ſunt) venere diſcrimē: qui ſi medis ſuccū-
bant palā eſt q̄ paſſuri ſint traditi Hippiæ. Sin autē ſuperēt: po
terit hæc ciuitas vrbiū gręciæ effici prima. Quo autē pacto hęc
fieri poſſint & quomodo ad te harū rerum arbitriū redeat nūc
exponam: Noſtræ qui duces ſumus bifariæ ſunt ſentētiæ de p̄
lio cōmittendo: aliis id ſuadentibus: aliis diſſuadentibus. Qui
niſi prælium cōmittimus, vereor ne magna exiſtat ſeditio: quę
mentes eorum ſolicitet ad ſentiendū cum medis: Si pugnamus
anteq̄ aliud vitii in nōnullis ſubeat: poſſumus diis æquis cū vi
ctoria diſcedere. Hæc omnia ad te tendunt: & abs te dependēt
qui ſi meæ ſententiæ adceſſeris: erit & tibi patria libera: & ciui-
tas omniū græcarū princeps. Sin adceſſeris ſententiæ diſſua-
dentium pugnam: eorū quæ recenſui bonorū tibi contraria ex
iſtent. Hæc dicens Miltiades Callimachū induxit. Ita adcedē- Miltiades.
te ſententia Polemarchi obtentū eſt vt confligeretur. Poſt hæc
li duces quorū ſententia de cōfligendo fuerat: vt cuiuſq; dies
imperitanti venerat: vicē ſuam Miltiadæ dabatur: q̄ ille adci-
piens nō tamen prius decertandum putauit: q̄ dies imperii ſua
adnenit. Itaq; vbi vices eius fuere: tūc Athenienſes hūc i modū
inſtructi ſunt ad confligendū: dextro cornu præerat Callima- Callimachus
chus Polemarchus. Ita. n. lex apud Athenienſes tūc poſtulabat

vt Polemarchus dextrũ cornu tenere. Hoc duce ſequebant de
Athenienſis exercitus ordo. inceps cæteræ tribus vt quæ ordine erat. Nouiſſimi ſunt colocati Platæenſes iidẽ ſiniſtrũ cornu tenẽtes. Quo factũ eſt vt ab huius pugnæ tẽpore: quoties Athenienſes ferunt hoſtias apud Panaginæ. Panagynas ideſt publicos cõuentus: q̃ quinto quoq; anno fiũt Athenienſis præco cõceptis verbis pręceſſ bona Atheniẽſibus pariter & Platæenſibus. Igit Athenienſiũ acies tũc apud Marathonẽ inſtructa idcirco ſic erat q; aciẽ medicã imitabatur: ſed in medio paucis cõferta ordinib⁹: ideoq; illic debilior: vtroq; aut in cornu cõfertior: q̃ poſteaq̃ ita inſtructa eſt: ac ſacrificiũ litatũ eſſe Atheniẽſes audite: tũc curſum in barbaros tẽdũt. Erat aũt inter vtrãq; aciẽ nõ minus octo ſtadiorum intercapedinis. Quos curſu ferri in ſe vidẽtes Perſæ aptabãt ſe tãq̃ illos excepturi inſaniæ dãtes id q; cernerẽt curſu tẽdere cũ pauci eſſent ñ equitatu nõ ſagittis fretos Hoc ita barbari interp̃tabãtur. Athe
Medicum nomẽ græcis terrorẽ incutere ſolebat. nienſes poſteaq̃ cõferti cõfluxere cũ barbaris. pugnã memoratu dignã edebãt. Quippe primi oſum græcoꝝ (quos ipſi nouimus) curſu in hoſtẽ viſi ſunt: primi ſuſtinuerũt cernere medica veſte idutos: eũ ante hac vel audire nomẽ medoꝝ græci terror fuiſſet. In Marathone cũ diu pugnatũ eſſet barbari circa mediã
Marathonis pugna. aciẽ vicerũt: vbi Perſæ ſtabãt & dacæ: eãq; p̃ſpẽtes hoſtẽ i mediterranea pſeq̃bant. At in vtroq; cornu vicere Atheniẽſes Plataeenſeſq;: ac barbaris q terga dederãt: fugere pmiſſis cõtrahũt cornua & cũ iis q mediã ipſoꝝ aciẽ perfregerãt dimicãtes ſuperant fugiẽtes perſas vrgẽt: cædũtq;: donec ad mare pueniẽtes
Callimachi mors. petuto igne naues corripuere. Quo in certamine Callimachus Polemarchus interficit egregia nauata opa. Oecubuit quoq; e
Steſileus. Cyneginus. ducibus Steſileus Tharſili & Cynegirus Euphorionis: dũ ſuã mã puppim adprehẽdit abſiſſa bipẽni manu cecidit. Nec non alii Athenienſes multi & clari. Septẽ quidẽ noues optinuerunt Atheniẽſes hoc mõ cæteris barbaris retractis receptaq; pręda Erethriẽſi ex inſula vbi reliq̃rant cireũuecti ſunt aio p̃uertendi Atheniẽſes e veſtigio abeũtes: cæterũ Atheniẽſes ab Alemęonidis ſimulati ſunt q; videlicet ex cõpoſito Perſis adhuc apd inſulã agẽtibus ſcutũ oſtenderint. Dũ illi ſamum cireũuehũtur: Athenienſes e veſtigio abeũtes celerrime ad ferendã vrbi opẽ ꝓperauerũt. Barbaroſq; eodẽ tẽdentes pręuerterũt, pgreſſi ex Herculis tẽplo: qđ eſt in Cynoſargi caſtra poſuerũt. Barbari ſupato claſſe Phalero (hic. n. Atheniẽſiũ nauale tũc erãt) ſup eũ
Phalerum. locũ aliquãdiu pp tẽpeſtatẽ morati rurſus I Aſiã abierũt quoꝝ

in hac pugna apud Marathonē geſta occubuere circiter ſex mi lia trecēti. Atheniēſiū vero cētū nonaginta duo. Tot ex vtriſq; cecidere. In q̄ pugna hęc res mira cōtigit. Atheniēſis q dā Epizelus Euphagoræ dū ſtāte acie pugnāt: ſtrēnue luminib⁹ cape ret nec; ſaucius vlla parte corporis nec; ictus: atq; ita cæcus m reliquum vitę tempus pmanſit. Quē audiui dicere ſolitū de ſua clade viſum ſibi eſſe ante ſe ſtare virum quendā armatum pro cero corpore: cuius mentum omnē clipeū inūbraret: & hāc la ruam ipſum p̄tergreſſam: ſed ſe illum q ſibi adſiſteret occidiſſe. Hæc Epizelum ſolitū cōmemorate audiui Datis in Aſiam cū Claſſe rediens vbi Myconē tenuit vidit in ſomnis viſum. Id tñ quod fuerit non traditur. Vbi primū dies illuxit: naues rimatus eſt Cōpertoq; in naui phœnicea ſimulacro Apollinis inaurato ſciſcitatus eſt quo e tēplo ſublatū eſſet. & vbi audiuit ex quo tē plo nauigans ſua naui in delū. (Iā. n. delii in inſulā redierant) ſibi ſimulacrū in tēplo depoſuit. præcepitq; Deliis vt illud in Deliū Thebanorū referrent: quod eſt ſupra mare e regione chal cidis: Hoc vbi p̄cepit Datis vela illinc fecit. Delii tamen hanc ſtatuā nō reportauerunt: ſed vicesimo poſt anno eā Thebani ex oraculo in Deliū cōtulerunt. Datis & Artaphernes poſteaq; in Aſiā nauigauere: captiuos Erethrienſes ſuſa perduxere: Quos Darius rex & ſi in eos ante captiuitatem vultū cōtraxerat acer bitatis q; ſe priores iniuria laceſſiſſent: tamen vt in conſpectum ſuū adductos vidit ac ſibi ſubiectos: nullo alio malo adfecit: ſed in ſuo Ciſſiæ regionis Stathmo collocauit. Cui nomē ē Arde ricca ducētis ac decē ſtadiis procul a ſuis quadraginta a puteo q̄ exhibet trifarias rerum ſpecies. Nā ex eo Aſphaltū ideſt bitu mē: & ſalē: & oleū haurītur ad hūc modū. Haurīt quidē celoneo ideſt inſtrumēto ciconia: p ſitula aūt dimidiato vtre ad ciconiā adligato: quo in puteū decuſſo qcqd haurīt mox i ciſternā diſ fūdit: atq; hic alio effuſū triplici varietate cōcreſcit. In Aſphal tū quidē & ſalē protinus. Hoc autē oleū Perſæ Rhadinacē ad pellant atrū ac grauiter olens. Hoc loci rex Darius locauit Ere thrienſes: quē ad meā vſq; memoriā tenuere ſeruantes priſtinā linguā. Quod ad Erethrienſes adtinet ita habet. Poſt pleniluniū duo milia Lacedęmoniorū Athenas venerūt tāta feſtinatio ne adipiſcēdi hoſtē: vt triduo q̄ ex parta diſceſſere i Atticā pue nerit: & licet ſerius ad pugnā veniſſet: tñ intuēdi medos cupidi ad illos ituēdos i Marathonē p̄rexerūt. Quib⁹ viſis laudatiſq; Athenienſibus ob præclarum facinus rurſus redierunt. Tenet

Marathonē apud clades.

Epizel⁹ cæt⁹

Datis.

Mycon.

Simulacrum Apollinis ſublatum.

Delius Thebanorum.

Arderica.

Puteus trifarias rerū ſpēs exhibens.

Aſphaltum.

Rhadinace.

Alcmęonidę

admiratio me nec rõnẽ inire poſſum Alcmęonidas vnq̃ Perſis ex cõpoſito oſtẽtaſſe parmã q̃ vellẽt Atheniẽſes Barbaris atq̃ Hippiæ ſubeſſe. Quippe quos cõſtat inhabẽdis odio tyrãnis vehemẽtiores q̃ ſimiliores fuiſſe Calliæ Phenippi: qui fuit pater Hipponici. nam Callias cũ alia omnia in Piſiſtratũ inimiciſſime cõmẽtus eſt: tũ vero ſolus Atheniẽſiũ omniũ illius Athenis eiecti cũ publice ſub p̃cone vẽderẽtur bona emere auſus ẽ.

Callias vir præſtans.

Huius Calliæ mẽtionẽ crebro plęriq̃ oẽs habere debẽt: cũ ob ea q̃ dicta ſunt vt viri ſummopere patriã liberantis: tũ ob hæc q̃ in Olympia fecit. Nam & in equorũ curſu palmam optinuit: & in quadrigario fuit ſecũdus: & in ludis Pythiis cum primas optinuiſſet in vniuerſos Græcos ſumptuoſiſſimus extitit: tum ob id qualẽ ſe in filias ſuas q̃ tres fuerũt exibuit. Nam poſteaq̃ nubiles extitere: hoc eis magnificẽtiſſimũ munus eſt gratificatus: vt quẽ ſibi vna quæq̃ vellet ex omnibus Atheniẽſibus cũ

Alcmęonidę accuſati q̃ parmã Perſis oſtẽderint.

deligeret: atq̃ ita eam illi nuptum dedit. At Alcmæonidæ aut perinde aut nihil minus q̃ Callias Peroſi tyrannos fuere. Quo maior me admiratio ſubit: minuſq̃ admicto criminationẽ eos Parmã Perſis oſtentaſſe: qui per omne tẽpus tyrannos effugerunt: & quorũ aſtutia Piſiſtratidæ tyrannidẽ reliquerunt atque ita multomagis Athenarũ liberatores extiterunt meo iudicio:

Harmodius. Ariſtogiton. Alcmęonidę

q̃ Harmodius & Ariſtogiton illi enim Hipparcho interempto nõ tam cæteros Piſiſtratidas ab adfectanda tyrannidę reppſſerunt. q̃ ad illam iritauerunt. Alcmæonidæ autem proculdubio Athenas liberauerũt: & modo ipſi fuere qui Pythiã perſuaſere ad Lacedæmonios commonefaciẽdos vt Athenas liberarent: quẽadmodũ ſuperius a me cõmemoratũ eſt. At n. aliquid forſitan Sucſes q̃ Atheniẽſi in populo patriã prodiderũt. Immo

Oſtentare clipeum.

nulli erant eis inter Athenienſes viri illuſtriores: neq̃ qui magis eſſent honorati. Neq̃ vero ſermo optinuit clipeũ ab his eẽ oſtẽtatũ: ſed tantũmodo fuiſſe oſtẽtatum: quod nihil eſt quam ſi id demũ diceretur oſtenſus quidẽ eſt ſed a quo oſtẽſus incertum. Quãquã Alcmęonidæ iam pridẽ extiterant Athenis clari

Alcmæon. Megacles.

ſane vſq; ab Alcmæone atq; etiam Megacle. Etenim Alcmęon Megaclis filius iis Lydis qui Sardibus a Croeſo delphos ad oraculum ierant adminiſtrum ſe præbuit: eoſq̃ comiter adcepit.

Crœſi donũ. Alcmęõ multo auro a Crœſo donatus.

Cuius beneficẽtiam Crœſus a Lydis quos ad oraculũ miſerat cũ audiſſet hominẽ adcerſiit: & vbi aduenit: eũ donauit tanto auro q̃to ſemel corpore ſuo ferre poſſet. Ad iſtam doni conditionẽ Alcmæon hanc aſſutiã adtulit. Per grandẽ tunicam ami-

ctus ingenti in ea ſinu relicto: cothurniſq; (quos laxiſſimos rep perit) calceatus ad theſaurū perrexit ad quem ducebatur. Ibi in acerua rū ramentorū procumbens primū cothurnos quibus erat indutus auro quātum ferebant referſit. Deinde omnē ſinū ſuū atq; etiam crines ramentis ſubigens & parte in eos deſumpta e theſauro proceſſit ægre trahēs cothurnos cuiuis alteri rei q̄ ho mini ſimilis: cuius os turgidū eſſet & omnia onuſta. Id cernēs Crœſus in cachinnūq; erumpens ea omnia illi donauit: nec mi nora his alia dona dedit. Ita domus hæc vehementer locuple tata eſt: & Alcmæon quadrijugos equos alens vicit Olympia. Sed eam deinde ſecunda ætate Cliſthenes Sicyonis tyrannus ſuſtulit: vt multo magis q̄ prius inter Græcos celeber extiterit. Erat enim Cliſthenis Ariſtonimi filio Myronis nepoti Andrei pronepoti filia nomine Agariſta: quā pater deſtinabat nuptum dare ei quē p̄ſtantiſſimū Græcorū omniū cōperiſſet. Cū igitur ludi Olympia celebrarētur: & ex eis Cliſthenes curriculo qua drigali victor extitiſſet: nūciari iuſſit voce præconis vt quiſq; ſeſe dignū putaret qui Cliſthenis gener eſſet. Is ad ſexageſimū diem aut prius Sicyone præſto foret: quoniā Cliſthenes intra annū a ſexageſimo die incepturum exequi nuptias deſtinaſſet. Itaq; omnes Græci aut ſua ipſorū: aut familiæ claritate ſibi cō fidentes ea proci cōtenderunt: quibus Cliſthenes & curriculū & palæſtram ad certandū p̄parauerat. Ex Italia illuc ſe cōtulit Smindyrides Hippocratis Sybarita. Florebat autem maxime Sybaris ea tempeſtate: qui vnus vir in plurimū delitiarū pro ceſſerat: & Syritanus Damaſus Anyris filius eius q ſapiens ad pellabatur. Et hi quidē ab Italia venerunt. Ab Ionio autē ſinu Amphinneſtrus Epiſtrophi Epidamnius. Aetolus vero Meges germanus Titermullius qui Græcos robore fuerat ſupgreſſus: & in extrema Aetoliæ homines fugerat. E Peloponneſo Leo cides Phidonis Argiorū tyranni filius eius inq̄ Phidonis qui ſpacia Peloponnenſibus ſtatuit longe omniū Græcorū inſolē tiſſimus: qui ſummotis Helienſiū Agonothetis id eſt munera riis ipſe Agonotheta extitit i Olympia id eſt certamē p̄miūq; propoſuit. Nec non Amiāttus Lycurgi Arcas ex Trapezontē: & Laphanes Azenus ex vrbe Pæo filius Euphorionis eius qui (vt in Arcadia fertur fama) in domū ſuā excepit. Caſtorē & Pol lucem: & ob id in omnes homines hoſpitalis: & Heleus Aegæi vir præclarus. Iſti ex ipſa Peloponneſo venerunt. Ex Athenē ſibus autē Megacles Alcmeonis eius filius qui ad Crœſum ſe

Alemeonis callidita.

Alemæonis domus locu pletata.

Cliſthenes

Agariſta.

Smindyri des.

Sybaris.

Syritanus.

Amphin neſtrus.

Epidamnius

Aetolus.

Meges.

Leocides.

Phidon.

Agonotheta

Amiantus.

Laphanes.

Pæos vrbs.

Euphorion.

Heleus.

Megacles.

Hippoclides

cõtulerat: & alter Hippoclides Tisandri diuitiis ac forma inter Athenienses præcipuus. Ex Erethria quæ per id tempus flore-

Lysanias.

bat: Lysanias sol' huc ab Euboea. E Thessalia Ascopadeis Di-

Diactorides.

actorides Crannonius. Ex Molossis. Alcon. Tot proci fuere: q

Crannonius.

cum ad diem præstitutã adfuissent: Clisthenes ante omnia pa-

Alcon.

triam singulorum famil'iãq; perconctatur. Deinde eos annum apud se detinens exploraut vniuscuiusq; & virilitatem & iracundiam & eruditionem & mores: nunc cum singulis: nunc cũ vniuersis cõgressus & iuniores in gymnasia educens præcipue tamen in conuiuiis experiebatur. Quãdiu enim eos apud se tenuit hoc facere ac magnifice adcipere. Sed et inter procos pre-

Hippoclides

cipue cordi erant Athenienses: & illorum magis Hippoclidem Tisandri strennuũ esse iudicabat: cum præsertim eius maiores.

Cypseli Corinthii.

Cypselis Corinthiis propinqui fuissent. Cum autem destinatus nuptiis dies illuxit. quo ipse Clisthenes edixerat iudicaturum se quem ex omnibus deligeret mactatis centum bobus in conuiuiũ tum ipsos procos: tum omnes Sicyonios adcepit. postea vero q̃ cœnatum est: proci certamẽ de musica habere cœperũt pariter & de oratione habenda in mediũ procedẽte potatione.

Eumelia Hippoclidis virtus.

Hippoclides cum longe alios antecederet: iussit tibicẽ sibi canere Eumeliã. i. sedatũ quoddã saltationis genus. tibicine obsequente saltauit sibi quidẽ placens Sed Clisthenes omnẽ rem cernens dissimulabat. Post hæc aliquãtulũ inter quiescẽs Hippoclides iussit aliquam sibi inferri mẽsam. Qua illata primũ super eam Laconicos saltauit modulos. Mox alios Atticos tertio super mensam capite statuto cruribus veluti brachiis modulabatur ad cuius primã ac secũdã saltationẽ & sistomachabatur Clisthenes tã impudentẽ sibi generũ fieri: tamẽ sese cõtinebat nolẽs in eũ erũpere. At vbi vidit cruribus veluti nauibus gesticulantẽ: iã se vltra cõtinere nõ sustinẽs inquit fili Tisandri de saltasti matrimonium. Cui excipiens ille ait. Non est istud curæ Hippoclidæ. Vnde prouerbium factum est. Non est istud curæ Hippoclidæ. Tũc Clisthenes silẽtio ipposito in mediũ hæc pro-

Hippoclides ab Clisthene ob saltationẽ impudens iudicatus.

Desaltasti matrimonium

Prouerbium Non est istud curæ Hippoclidæ.

lit. Viri proci meæ filiæ vos eqdẽ oẽs laudo: vobisq; oĩb' si fieri posset gratificarer. neq; vnũ e vobis p̃cipuũ p̃bãs neq; cæteros improbãs. Verũ fieri nõ põtvt de vnica virgine deliberans oĩm voto satisfaciã. Itaq; singulis vestrũ q cõpotes huius matrimonii nõ estis tã dignos meæ filiæ nuptiis: quos domo pergre abfuistis singulã argẽti talẽta dono do. Megacli ãt Alcmeonis filio meã filiã Agaristã desponeo ritu Atheniẽsiũ. annuẽ

Megacles Alcmæonis gener Clisthenis electus.

te cõditiõi Megacli nuptiæ apud Cliſthenẽ celebratę ſunt. Ha Megacles
ctenus q̃ iudicãdis procis geſta ſunt. Ex Hippocrate vero ali⁹ Hippocratis
Megacles & alia Agariſtia ab Agariſtia Cliſthenis nomẽ habẽs Agariſtę duę
quę nupta Xantippo Ariphonis cũ prægnans eſſet viſa eſt ſibi Xantippus.
in ſomnis parere Leonem: paucoſq; poſt dies peperit Xantippo
Periclem. Miltiades cum antea probatus apud Athenienſes: tũ Pericles.
vero poſt rem bene geſtam in Marathone maioribus incremẽ- Miltiades.
tis auctus petit ab Athenienſibus ſeptuaginta naues cum pro-
pugnatoribus & pecunia nõ promens eis cui regioni bellũ eſſet
illaturus: ſed tãtũmodo ſe illos locupletaturũ: ſi ſe ſequerẽtur.
Ad eam.n. regionem ſe illos ducturũ vnde adfatim aurũ nullo
negocio reportarent. His verbis Athenienſes etectis animis na-
ues (vt petierat) tradiderũt. Quib⁹ Miltiades adceptis in Parõ Paros.
nauigat per ſpeciem vlciſcendæ iniuriæ quam intulerant Parii
q; Triremi in Marathonem vna cum Perſis veniſſent. Hoc eo
tore orationis vtebatur: cum autẽ infenſus eſſet Pariis ob Ly-
ſagoram Tiſei filium: genere Parium: qui ipſum apud Hidarnẽ Lyſagoras.
Perſam accuſauerat. Eo poſtq̃ peruenit Miltiades Parios intra Hidarne.
mœnia coactos obſedit: miſſoq; caduceatore poposcit centum Perſæ.
talenta negans ſi ea ſibi non darent ſe prius illic abductũrum
copias q̃ eos euertiſſet. Parii non vt quicquã pecuniæ Miltiadi
dent cogitant: vt cuſtodiant vrbẽ excogitant cum alia loca in-
terſpicientes: tum maxime vnde ea oppugnari poterat: adeo vt
noctu laborantes murum duplo quam olim fuerat excitarint.
Hactenus Græci de hac re cõmemorãda cõſentiũt. Deinceps
geſta ipſi Parii referunt hunc in modũ. Miltiades cũ inops cõ-
ſilii eſſet adiſſe: atq; adlocutũ fuiſſe mulierẽ captiuã genere Pa- Timo.
riam nomine Timũ: quæ eſſet indigenarum deor⁹ adminiſtra. Probus Ae-
Hãc cũ in cõſpectũ veniſſet: conſiliũ ei dediſſe. ſi magnificaret milius cũ vi-
Paron capere exequeretur quæ a ſe præciperẽtur. Eius deinde ſum ob lucũ
ꝓceptis auditis Miltiadẽ adceſſiſſe ad maceriã quandã ante vr- noctuno tẽ-
bẽ q̃ Maceria ſepitur tẽplũ Cereris legiferæ: eãq; quia fores a- pore incenſũ
perire nõ poterat tranſiliiſſe: & illã tranſgreſſum ſolariũ aſcen- tũ ne claſſis
diſſe ad aliquid intus faciendũ: ſiue admouendũ aliquid quod regia aduẽta
moueri nefas eſt: ſiue ad aliquid quodcũq; ſit agendũ. & cũ pro ret aufugiſſe
foribus eſſet ſubeunte horrore ꝓoccupatũ eadẽ via reuertiſſe: tradit Miltia
deq; Maceria deſilientẽ femur cõuulſiſſe: alii in genua ꝓcidiſſe dem.
ſiũt: ita Miltiades: malẽ habẽs domũ remeauit: neq; pecuniam Miltiadis fæ
Athenienſibus portãs. neq; Paro Parta vrbe tm̃ p ſex & viginti mur cõuulſũ.
dies obſeſſa & Agro populato. Parii cognito q; miniſtra deor⁹ Miltiades do
mũ remeat.

Timo Miltiadem admoniſſet: volentes ob id de ea ſuppliciū ſumere: Poſtq̄ obſideri deſierint delphos miſerunt ſil citatum nunquid miniſtram deorum cōdemnarent: quę rationem capiē dæ patriæ hoſtibus detexiſſet: quæq; Miltiadi expoſuiſſet ſacra: quę ad virilem ſextum efferri neras eſſet. Id Pythia fieri nō permiſit negans timum earum rerū eſſe auctorem: ſed quia Miltiadæ non bene obeundum eſſet: ideo ei ducem malorum adpatuiſſe. Hæc patris Pythia reſpondit: Miltiadem e paro reuerſum cum alii Athenienſes in ore habebant: tum pręcipue Xantippus Ariphonis qui eum apud populum adcuſauit: q; Athenienſes circunſcripſiſſet. Cui adcuſationi Miltiades non per ſe ipſe reſpondit (neq; n. poterat) Quippe qui putreſcente femore iaceret in lecto: ſed pro eo amici ſui adiegantes cū alia multa & Lemnum expugnatam: q̄ vltus Pelaſgos Athenienſib⁹ tradidiſſet: Tum vero pugnam in Marathone geſtam: interuentu tamen populi ne capitis damnaretur: quinquaginta talentis cul pa mulctata eſt. Poſt hæc Miltiades diſſoluto atq; marceſcente fœmore deceſſit. Quinquaginta autem talenta cymon filius exoluit. Porro Lēnum Miltiades hunc in modum optinuerat. Pelaſgi poſteaq̄ ex attica ab Athenienſibus exacti ſunt ſiue iure ſiue iniuria (nam de hoc nihil habeo pręter relata) quia Hæcatæus Egeſandri e ſermonibus ait iniuria. Athenienſes. n. cum viderent regionem quę erat ſub Hymneſſo: q̄ illis habitandā dederant mercede muri circa arcem procedendi bene excultam q̄ prius mala fuiſſet: & a nemine adcipi digna: liuore captos fuiſſe & libidine terræ potundæ: & ita illinc exegiſſe illos nulla alia re in excuſationem adlata: Vt autem Athenienſes aiunt iure electi quippe cum eſſent ſub Hymneſſo habitantes illinc prodire ſolitos hanc iniuriam intuliſſe quoties filiæ ac filii Athenienſium ad nouem fontes aquarum pergerent (nulla dum. n. aut eis aut vllis græcis per id tempus mancipia erant) Pelaſgos eis per contumeliam & contemptum vim adtuliſſe: neq; hoc feciſſe contentos ad extremum manifeſto deprehenſos dei nuandis Athenienſibus conſilia agitaſſe. Se vero adeo meliores q̄ illi fuerant viros fuiſſe: vt cum haberent facultatem interimēdi eos quos ſibi inſidiatos deprehendiſſent: tamen noluerint: ſed eis pręceperint vt e regione excederent: atq; ita illos ſolum vertentes: tum alia loca: tum vero Lemnum optinuiſſe. Illa Hecatæus: Hæc Athenienſes aiunt. At Pelaſgi hanc Athenienſiū iniuriam yleiſcendi aiu di: ii qui Lemnum incolebant gnari q̄

Xantippus.

Miltiades ad cuſatus.

Lemnos.

Cymon.

Pelaſgi.

Exacti.

Hecatęus Hymneſſus.

dies feſti Athenienſiũ celebrarẽtur biremib⁹ inſtructis inſidias manipulatim collocarunt vxoribus Athenienſiũ die feſtũ Dianæ apud Bauronẽ agentibus permultaſq; illarũ, illinc raptis abierũt: & in Lemnũ delatas pro cõcubinis habuerunt. Hæ fœminæ poſteaq; filiis abundauere lingua eos attica ac moribus Athenienſiũ imbuerunt. Et illi cõſuetudinem cũ Pelaſgi dum filiis habere abnuebant: & ſiquis e ſuis ab illoꝝ vllo vapularet: cuncti auxilio aderant: & mutuo ſeſe tutabãtur: ac dignos ſe q aliis pueris dominarẽtur exiſtimabant: atq; adeo lõge prꝙualebãt. Qua re animaduerſa Pelaſgi inter ſe collocuti ſunt. cõſideranteſq; rẽ eſſe indignã atq; inter ſe dicebant: ſi nunc dum pueri ſunt dignoſcunt ſibi opitulari aduerſus filios vxorũ legitimarum: quas virgines duximus & eis cõtinuo præeſſe conaꝫ: quid nã faciẽt in virilẽ adulti ætatẽ: Itaq; cũ id eis altius inſediſſet: placitũ eſt vt eos filios e matribus Atticis ſuſceptos necarent. His necatis addunt & cedes matrũ. Ex hoc facinore & illo ſuperiore fœminarum q̃ viros ſuos vna cũ Thoãte interimerunt vſu receptũ eſt per græciã vt teterrima queq; facinora lẽnia adpellentur. Pelaſgi cũ eis poſt necẽ liberorũ atq; vxorũ neq; tellus fructum reddere neq; vxores neq; pecua vt prius gignerent pariter fame & liberorũ orbitate vexati delphos miſerunt peti cõ aliquod laxamentũ præſentiũ maloꝝ. Iuſſi a Pythia pœnas Athenienſibus quas illi vellent pendere Athenas iere: polliciti⸗q; ſunt daturos ſe pœnas illis omnis iniuriæ. Athenienſes ſtratis in curia toris q̃ poterant ſplendidiſſime adpoſitaq; menſa omniũ bonorum refertiſſima iuſſerunt Pelaſgos ita ſe habentẽ regionẽ ſibi traderent. Tũc Pelaſgi excipientes dicere ſi nauis vento aquilone atq; vno die nos e veſtra regione in noſtrã perueheꝫ: ita demũ vos quod petitis trademus. Hoc dixere q; ſcirent fieri non poſſe. Nã Attica multo magis ad auſtrum vergit q̃ Lemnus. Hæc hactenus Tunc cõpluribus deinde interiectis annis vbi Cherſonneſus (quæ eſt in helleſponto) Athenienſiũ ditionis fuit: Miltiades Cymonis ventis Etheſiis perflantibus ex Eleunte: quę eſt in Cherſonneſo ſoluens in Lemnum delatus eſt: præcepitq; Pelaſgis vt ex inſula excederent: redigẽs eis in memoriam oraculũ quod nunq̃ illi expletum iri ſperaſſent. Quorum Ephæſtienſes quidem obtẽperauerunt: Alyrthinęi autem nõ agnoſcentes Cherſonneſum eſſe Atticam tandiu obſeſſi ſunt: donec in deditionẽ venerũt. Ita Lẽno potiti ſunt Athenienſes atq; Miltiades.

Athenienſiũ vxores raptę Bauro.

Liberi Mulierum Atticarũ interempti.

Mulieres Atticę interẽptę.

Prouerbium.

Lemnia facinora.

Pelaſgi ad Athenienſes.

Athenienſes ad Pelaſgos

Pelaſgorum reſponſio.

Attica.

Lemnos.

Cherſõneſus

Eleus.

Hephæſtiẽſes.

Alyrthinæi.

Lemnos capta.

POLYHYMNIA

Herodoti Halicarnaſſei Hiſtoriarum Liber Septimus.

DOſtea vero q̄ nūcius pugnæ ad regem Darīū Hyſtaſpis filiū adlatus eſt ad Marathonem geſtæ: cū antea vehemēter infenſus eſſet ille Athenienſibus q̄ Sardis inuaſiſſent: lōge infenſior factus eſt: ac ꝓpenſior ad bellū Græciæ inferendū miſſiſq̄ cōtinuo nūciis ad ciuitates edixit vt ſingulæ multoq̄ ātea maiores copias: nec nō naues nauigia equos rē frumētariā cōparārēt. his nunciis Aſia triēniū exagitata eſt. Vbi cū delectus agit optimi cuiuſq̄ aduerſus Græciā militaturi: & adparatui opera datur. Quarto anno Aegyptii (q̄ fuerant a Cambyſe ſubacti) defecere a Perſis. Quo magis aduerſus vtroſq̄ Darius expeditionem ſumere properabat: Aegyptios atq̄ Athenienſes. Dum hæc comparat interea ingens inter eius liberos de principatu exorta diſſenſio eſt: quoniam ex inſtituto Perſarū oportebat ita demū ire in expeditionem cum regni ſucceſſorem declaraſſet. Erant autē Dario iam anteq̄ regnaret liberi tres e priore vxore Gobrys filia ſuſcepti: & poſt partū regnū alii quatuor ex Atoſſa Cyri filia. Superiorum maximus natu erat Artabazanes: poſteriorum Xerxes. Qui cū ex eadem matre nō eſſent diſceptabant. Artabazanes quidem q̄ omnis paternæ ſobolis ipſe maximus natu foret cum apud vniuerſos homines ſit inſtitutum vt maximus natu liberorum optineat principatū. Xerxes vero q̄ ipſe Atoſſa genitus eſſet filia Cyri qui Perſis libertatem adquiſiſſet. Dario nondum ferente ſententiā aderat forte Demaratus Ariſtonis qui per id tempus altercationis Spartano regno exutus: ac Lacedæmone profugus Suſa aſcenderat. Hic vir audita liberorum Darii controuerſia adiit (vt fama fertur) Xerxē: admonuitq̄ vt ad cætera quę pro ſe dicebat hoc adderet ſe quidem genitum e Dario iam rege & Perſarum imperiū obtinente. Artabazanem vero e Dario cū erat priuatus. Proinde neq̄ æquū neq̄ iuſtum eſſe alium quempiam potiuſq̄ ſe illam dignationē adipiſci: quoniam Spartæ quoq̄ ſic vſurparetur: vt ſi cui anteq̄ regnet filii naſcantur: deinde regi iam alius huius poſtea nati ſucceſſio regni ſit. Hac a Demarato ſubiecta ratione vtentem Xerem tāquam iuſte dicentē. Darius regem declarauit: q̄q̄ etiā citra preceptum Demarati Xerxes (vt mea fert opinio) regna-

Aegyptios a Perſis defectio.

Darii liberi de impio diſceptantes.

Atoſſa.

Artabazanes ab Plutarcho In apophthegmatis Animes a Iuſtino vero Trogi Pōpei circunſcriptore Archemenes vocatur.

Xerxes.

Demaratus.

Xerxes rex a Dario declaratus quē tñ ab Anaphernē domeſtico iudice Iuſtin⁹ Trogi Pōpei circūſcriptor declaratū & alteri ꝓpoſitū tradit.

uiſſet quippe cum omnis potentia penes Atoſſam eſſet Declarato Darius Xerxe rege cum conaretur rebus adparatis exire in expeditionem altero adfectione Aegyptiorum anno ſupremũ diem obiit ſex & triginta annis regni expletis haud cõpos voti vt Aegyptios & Athenienſes vlciſceretur. Eius morte regnum ad Xerxem filium deuenit: qui ab initio nequaq̃ animatus erat ad bellũ Græciæ inferendũ: ſed Aegypto. Cæterũ Mardonius conſobrinus ſuus Gobrys & ſororis Darii filius eũ adiens his verbis eſt adlocutus. Domine hauđ decorum eſt Athenienſes tam male iam de Perſis meritos non dare pœnas eorum q̃ perpetrauerunt. Tu vero quod in manibus habes perfice. tamen vbi Aegyptum quæ dignitati tuæ iniuriam fecit domueris: ſume aduerſus Athenas expeditionem: vt & bene ds te loquantur homines: & poſthac abſtineat alius a bello tibi inferendo. Et hæc quidem erat ratio vltionis exigendæ. Illa autem rationis adceſſio Europam eſſe regionem admodũ ſpecioſam: omniaq̃ genera fœlicium arborum ferentem: ac ſummæ bonitatis & dignã quę a ſolo inter mortales rege poſſideatur. Hæc Mardonius dicebat vt iuuenis ac nouarum rerũ cupidus imperiiq̃ Græciæ pro rege adminiſtrandi quod etiam regi perſuaſit cõditione temporum adiutus. Nam ad alia vt rex hoc faciendum induceretur: adiumento fuere primũ e Theſſalia nuncii ab Alebadis ad regem inuocandum aduerſus Græciam ſe enim omne obſequium præſtituros. Alebadæ autem iſti erant Theſſaliæ reges. Deinde ii Piſiſtratidæ qui Suſa aſcenderãt: qui cum eadem verba habuerunt quæ Alebadæ: tum vero prætendebant Onomacritũ quendam Athenienſem: quem ſecum habebant ſortilegum & Muſæi ſocium ediſertatorem. Aſcenderant autẽ cum eo reuerſi in Græciam. Nam Onomacritus ab Hipparcho Piſiſtrati Athenis fuerat eiectus: qđ per Laſum Hermonis manifeſto deprehẽſus fuiſſet inter Muſæi ſortes: hãc etiã inſeruiſſe fore vt inſulæ Lemno adiacentes mari ſubmergerentur: ob id Hipparchus hominẽ eiecerat cũ familiariſſime illo antea veteretur: & tũc eũ eodẽ vt i cõſpectũ regis veniret aſcẽderat. Decq̃ eo honorifice cũ aliis Piſiſtratidis loquebatur. Onomacritus ſi quæ ſortes cladẽ Barbaro nũciabant earũ nullã recitauit. Itaq̃ adcedẽte hoc ſortilego & Piſiſtratidarũ & Alebadarum ſuaſionibus Xerxes ad inferendum Græciæ bellũ inductus. Sed altero a morte Darii anno primam expeditionem fecit aduerſus Aegyptios q̃ rebellauerãt: quos ſubactos & in arctiorem q̃ ſub

Darii anni in regno.

Darii ſepultu ræ meminit Strabo i. 15. geogra.

Mardonius.

Europæ laudes.

Alebadæ.

Onomacrit⁹ Muſæus.

Laſus.

Hipparchus:

Xerxes cur Græciæ bellũ intulit.

Dario fuerant ſeruitutẽ redactos tradidit gubernãdos Achæ-
Achæmenes meni fratri ſuo Darii filio quem præſidem Aegypti interfecto
Inarus. deinde tempore interemit Inarus Pſammietichi vir pœnus.
Xerxis oratio Xerxes recepta Aegypto prodituros aduerſus Athenas exer-
citum præſtantiſſimos: quoſq; Perſarum in concilium vocauit:
vt & illorum ſententias audiret: & ipſe diceret quę liberet. Qui-
bus coactis ita locutus eſt.

VIri Perſæ equidẽ ego non ero huius inſtituti auctor:
ſed ab aliis traditi imitator. Nam quemadmodum
a maioribꝰ natu adcipio ex quo imperiũ hoc a Me-
dis eripuimus Aſtyagæ per Cyrum amoto nunquã
conquieuimus: ſed ita deus agit: & multa nobis ſibi
Cyrus. obſequentibus in melius confert: atque ea quidem quæ Cyrus
Cambyſes. Cambyſesq; ac pater meus fecere: quas gẽtes imperio addide-
re non adtinet referre apud Probe ſcientes. Ego poſteaq; hanc
ſedẽ adcepi: dedi operam ne ab iis qui hoc honore ſunt functi
degenerarem. neue minus potentiæ Perſis adquirerem. Quod
animo verſans inuenio nobis adceſſuram gloriã pariter ac ho-
norem: & regionem neq; inferiorẽ neq; deteriorẽ ea quã recu-
perauimus: ſed feratiorẽ vna cũ vltione iniuriæ atq; vindicta
ideoq; nunc ego vos cõtraxi: vt id quod agere conſtitui vobis
exponerem. Conſtituo iuncto Helleſponto copias per Europã
traducere in Græciã vt Athenienſiũ vlciſcar iniurias: quas cũ
Perſis aliis: tum patri meo intulere: Noratis autẽ & Dariũ ad-
uerſus hos viros bellum mouere deſtinaſſe. Verũ ei morte præ-
uento non cõtigit vt illos vlciſceretur. ego vero eius vicẽ alio-
rũq; Perſarum vlciſcens non prius deſinam quã expugnauero
incenderoq; Athenas: cuius ciues & me & patrẽ meum priores
Ariſtagoras. iniuria adfecerunt. Semel cũ Sardis vna cũ Ariſtagora Mileſio
ſeruo noſtro venientes cremauerunt Lucoſq; ac delubra. Iterũ
Datis. in nos quid fecerunt terrã ſuã ingreſſos cũ Datis & Artapher-
Artaphernes nes duces fuere oẽs Scytis. Harũ gratia rerũ iritor ad inferẽdũ
Pelopis eis bellũ: quos atq; ipſos finitimos regionẽ Pelopis Phrygis
regio. incolentes: ſi in poteſtatẽ redegerimus: tot bona futura eſſe ra-
tiocinando cõperio. Terrã Perſidem ætheri Iouis cõterminam
reddimus. Nullam. n. regionẽ ſpectabit Sol finitimam noſtræ:
Xerxis ma- ſed ego omnẽ permenſus Europã vna vobiſcũ cunctas regio-
gna habẽdi nes in vnã redigã. Nã ita rem habere audio nullã reliquã eſſe
libido. hominũ neq; ciuitatẽ neq; gentẽ quę nobiſcũ dimicare poſſit.
Ita ſubactis his (quos dixi: & qui nos laceſſierunt) iugũ ſeruile

ſuſtinebunt. In quo ſi mihi vos gratificari voluetitis: vbi tẽpus vobis indicauero (quo vos p̃ſto eſſe oportet) tunc vnuſquiſq; debebit in pigre adeſſe. Quorũ qui ornatiſſimis cũ copiis aderit: eũ donabo his quæ in noſtra domo preciоſiſſima habẽtur. Et hæc quidẽ ita agenda ſunt. Sed ne ſolus videar in conſilio ſententiam dicere rẽ pono in medio: iubens vnicuiq; (q̃ libet) ſententiã dicere. His dictis loquendi finem fecit.

Mardonii oratio.

POſt quẽ Mardonius domine (inquit) tu vero non modo ſuperioribus Perſis: ſed etiã venturis es præſtantior: qui cum alia & optima & veriſſima cõmoras. Tum vero q; Iones qui Europã incolũt non ſinis habere ludibrio nos minuſq; ipſi ſunt ludibrio dignos. Etenim res indigna eſt: ſi Sacas & Indos & Aethiopes & Aſſyrios: aliaſq; multas ac grandes nationes: quæ nihil Perſas læſere: tamen potentiæ prolatãdæ gratia in prouincias redegimus: Græcos qui nos laceſſere iniuria inceperunt non vlciſcemur? Quidnã metuẽtes quas illorũ copias: quã pecuniarũ vim? Eoꝝ pugnã nouimus. Eoꝝ nouim⁹ vires eſſe imbecillas. Eoꝝ quos ſubegimus liberos penes nos habemus: hos qui domi noſtræ habitantes: Iones & Aeoles & Dores adpellantur. Quos ipſe quoq; exptus ſum dũ eis iuſſu patris tui intuli bellũ dũq; in Macedoniã vſq; proceſſiſſem: & pene vſq; ad ipſas Athenas nemo mihi pugnatur⁹ occurrit: & ſane cõſueuere Græci (vt audio) in cõſultiſſime inire bella propter imperitiã ac ſinifieritatem. Nã cũ bellũ inter eos inductũ eſt in locũ quem pulcherrimũ planiſſimũq; inuenere deſcendẽtes ibi prælia faciũt Ita vt magno cũ ſuo malo victores inde diſcedant. Deuicti ne lõgius repetã ad internitionẽ deuenirũt. Quos oportebat cum ſint eiuſdẽ linguę interpoſitis caduceatoribus ac nũciis tollere cõtrouerſias: & omnia alia poti⁹ agere q̃ pugnare: aut ſi neceſſe habent inter ſe omnino pugnare locũ aliquem inuenire vtriſq; difficillimũ: & ibi fortunã belli tẽtare. Hoc itaq; ritu haud pbo vtẽtes Græci nũq̃ mecũ verbis egerũt de dimicãdo cũ Macedonia tenus promouiſſem. Tibi autem rex quis obuiam venturus eſt bellandi cauſa copias Aſiæ atq; omnẽ claſſem agenti? Non eo audaciæ procedent vt reor Græcoꝝ res. Quod ſi me fallit opinio & illi vecordia elati ad pugnandum nobiſcum venient: diſcant nos eſſe in re bellica præſtantiſſimos hominum. Nihil igitur ſit quod nõ experiamur. Nam ſua ſponte nihil fit: ſed omnia ab experimento hominibus fieri conſuerunt. His

Quare a Perſis Sacæ Indi Aethiopes Aſſyriiq; ſubacti ſunt.

Græcorũ imperitia in bello.

Experimenti laus.

Sua ſponte nihil fit.

Mardonius ſententiæ Xerxis adſentatus loqui ceſſauit. tũ ſilẽ tibus aliis Perſis: nec diuerſam ei quæ dicta eſſent ſententiam dicere audentibus: Artabanus Hiſtaſpis filius Xerxis patruus vir circũſpectus ita inquit.

Artabani oratio dignissima.

Diuerſæ ſententiæ neceſſariæ.

Athenienſiũ laus.

EX nili diuerſæ inter ſe ſentẽtiæ dicantur: non poteſt quis eligere meliorẽ: ſed neceſſe habet ea que dicta eſt vti: At cũ plures dictæ ſunt licet tanꝝ aurum: purũ deligere quod per ſe diſcerni cũ nequeat: comparatũ cum altero diſcerni poteſt. ego patri tuo Dario eidẽq; fratri meo ſuadebã ne ſumeret aduerſus Scythas expeditionẽ viros nulla vſq; opida incolẽtes Sed ille ſperans Scythas Nomades ſe ſubacturum mihi non eſt adſenſus. Itaq; ſumpta expeditione multis & egregiis viris de exercitu amiſſis abſceſſit. Tu vero rex bellum inferre deſtinas viris multo (q̃ Scythæ ſunt) pſtantioribus: quiq; & mari & terra optimi eſſe dicũtur quib⁹ in rebus quid durũ ſit: hoc me tibi iuſtũ eſt pmere iũcto pontibus Helleſponto ais te copias per Europã in græciã deducturum: atq; eos cõuenit aut in terra aut in mari aut vtrobiq; abs te ſuperari. Siquidẽ ferũtur viri eſſe fortes. Cuius rei licet hinc argumẽtũ capi. Si tot copias ductu Datis & Artaphernis Atticã regionẽ ingreſſas ſoli Athenienſes pſligauerunt: ergo nõ vtraq; in parte ſucceſſit Quod ſi iidẽ cõſcenſis nauibus pugna nauali victores ad Helleſpontũ nauigẽt: ac deinde pontẽ ſoluant: hoc durũ fuerit rex. Neq; vero hoc ex mea vnius priuata prudentia cõiecto: ſed ex eo caſu quo aliquando parũ abfuit quin opprimeremur cũ pater tuus iũcto Boſphoro Thracio: ac flumine Iſtro pontibus cõmiſſo traiecit ad Scythas eum traiectũ Scythæ omnino inſtitere pẽcari Iones quibus cuſtodia pontiũ delegata erat vt interſcinderẽt. Quo tẽpore ſi Hiſtiæus Mileti tyrannus alioꝝ ſententiæ adceſſiſſet: ac nõ contradixiſſet: actũ erat de rebus Perſarũ res dictu quoq; horribilis omnẽ regis ſtatũ in vno viro poſitũ fuiſſe. Quare noli tuvllũ tale adire diſcrimen nulla ſubſiſtente neceſſitate: ſed mihi potius obtẽpera: Hunc exercitũ in præſens miſſum facito: iterũq; dũ tibi videbitur re apud teipſum conſiderata edicito qđ optimũ eſſe arbitraberis. Bene.n. cõſultare cõperio maximũ eſſe lucrũ. Nã etiã ſi quid e cõtrario euenturũ eſt: nihilo tamen minus bene conſultũ eſt: ſuperauitq; fortuna conſiliũ. At q turpiter conſultauit: ſi ei fortuna obſecundauit: ille eſt quidẽ voti cõpos: nihilo tamen minus male cõſiliũ cepit. Videsvt pgrã dia aialia fulmine ꝺeua

Artabani ex preteritis prudentia.

Strabo in. 7.

Darii ab Scythis noctu remeaſſe tradit ne toto cũ exercitu ſiti deleretur.

Diſcrimẽ ſine neceſſitate non adeũdũ.

Conſultare lucrum eſt. maximum.

ferit:nec ſinit inſoleſcere parua vero nilul lædit. Vides vt magna ſemper ædificia magnaſq; arbores huiuſmodi fulminum tela percutiũt. Gaudet enim deus eminentiſſima queq; deprimere. Vnde & ingens exercitus ab exiguo profligatur quoties deus his quibus inuidet aut metũ incutit aut tonitruum. Propterea quidã ſecus ac dignitas ſua poſtulabat: in calamitatem inciderunt:quia deus neminẽ aliũ q̃ ſeipſum ſinit magnifice de ſe ſentire. Omnis res properãdo parit errores. Vnde magna detrimenta fieri adſolent. In cuntando autẽ bona inſunt:ſi non talia quæ ſtatim videantur eſſe bona:certe quæ ſuo tẽpore bona q̃s eſſe cõperiat. Et hoc quidẽ tibi rex ſuadeo. Tu vero Gobryæ fili Mardonide ſine loqui ſtulta de græcis haud dignis q̃ male audiant. Nam græcis detrahendo ipſum regẽ vis excitare ad bellũ illis inferendũ:ad quod tu omni auiditate contendis:qđ abſit:vt fiat detractio. Nanq; importuniſſima res eſt in q̃ duo ſunt qui iniuriam faciunt: Vnus cui iniuria fit:qui. n. detrahit iniurius eſt quod non præſentẽ accuſat. Item qui huic credit. iniurius eſt quod prius credit q̃ rem compertam habeat. & illi cui abſenti detrahitur ob id fit iniuria q̃ ab altero inſimulatur vt malus: ab altero talis putatur. Quod ſi omnino bellũ his viris inferre oportet agedum rex ipſe permaneat domi apud Perſas noſtrum amborũ:liberi deponantur:tu in expeditionẽ ito: delectis (quos velis) viris ac quantiſcunq; copiis: & ſi ex ſententia tua res ſuccedent regi:interimãtur liberi mei & inſuper: ego ſin ſuccedent (vt ego dico) interimantur tui: & inſuper tu ſi redieris. Quod ſi hanc ſubire conditionẽ recuſas: cupiſq; in græciam prorſus deducere exercitũ: adfirmo fore vt aliqui eorum qui hic reliquẽtur:audiant Mardoniũ poſt adlatam Perſis magnam aliquã calamitatem a canibus volucribuſq; diſcerpi: aut in Athenienſiũ ſolo aut in Lacedæmoniorũ:niſi forte antea interviã tũc agniturũ aduerſ⁹ q̃les viros ſuades regi vt moueat bellũ. Hęc Artabano locuto Xerxes ita p̃cit⁹ his verbis excepit

ARtabane q̃ patris mei frater es hoc te ſubleuat:ne dignam ſtulta oratione mercedem recipias. Hac tamẽ te notabo ignominia quia inſtrennuus es & ignau⁹: ne comes ſis meæ in græciam expeditionis:ſed hic vna cum fœminis maneas: Ego etiam ſine te (quę dixi) conficiam. Neque enim fuerim Darii qui fuit Hyſtaſpis qui fuit Atamnis: qui fuit Ariaramnis:qui fuit Tiſpei:qui Cyri: qui fuit Cambyſis: qui fuit Achęmenis filius: niſi Athenienſes

Fulmina ſummа petunt.
Supbarũ repreſſio.
Exercitus ingens a paruo vincitur.
Feſtinãtia parit errores.
Mora ꝓdeſt.
Importuniſſima res.
Detractor iniurius.
Detrahere ñ licet.
Credere malum eſt
Xerxes ad Artabanum.
Darii genus.
Achęmenes.

vltus fuero probe intelligēs ſi nos quieuerimus non quieturos illos ſed noſtrā terrā cum exercitu inuaſuros prout colligere licet ex iis:q̄ illi facere cœperunt:q & Sardis incenderunt:& Aſiam incurſarunt. Itaq; neutris ſatis eſt ſeceſſiſſe:vtriſq; propoſitum eſt certamen & agendi & patiendi: vt aut hæc omnia ſub græcis:aut illa omnia ſub Perſis ſint. Medium .n. inimicitiarū nullum eſt:Quare honeſtū erit nos iam iniuria laceſſitos exigere vltionem:vt qua calamitatē paſſurus ſunt intelligam profectus aduerſus eos viros:quos etiā Pelops Phryx noſtrorū maiorum ſeruus ita ſubegit:vt ad hoc vſq; tēpus & ipſi homines & eorum regio ab illius (qui ſubegit) cognomine adpellentur. Hæc hactenus locutus eſt. Deinde ſub veſperum cū fuiſſet ſtomachatus Artabani ſententia per noctem apud ſe cōſultās cōperit prorſus non eſſe ſibi opus inferre græciæ bellum immutaq; rurſus ſententia cū obdormiſſet viſus eſt in ſomnis (vt fertur a Perſis) videre quendā corpore ingenti atq; ſpecioſo: qui ſibi adſtans diceret. Reuocaſti ne ſententiam Perſa de inferendo græciæ bello:cū prædixeris Perſis te cōparaturū eē exercitum neq; ſi reuocaueris eam bene facis:neq; qui tibi adſentiatur adeſt. Quare perge ire eam viā q̄ interdiu ire deſtinaueras. Hæc locut⁹ ille viſus eſt Xerxi ab aſpectu euaniſſe. Vbi dies illuxit huius inſomnii nulla ratione habita coacto eorundem paſarum quos pridie coegerat concilio Xerxes ita verba fecit.

Pelops. Strabo in.7. & Diodorus Sicul.i.5. Pelopē Phrygium ducto ſecū populo ab ſe Pelopōneſo noie indidiſſe tradunt

Nullā belli mētionē .prſus faciētes.

Xerxis ſomnium.

VIri Perſæ veniā mihi date dicenti contrariā ſuperiori ſententiā. Nam & ego nondū ad ſummū quo perueniendum eſt mihi prudentiæ peruenī:& qui vt illud faciam ſuadent:nullo vnq̄ a me tēpore abſcedūt Eoq; mihi Artabani ſententiam audienti:confeſtim iuuentus efferbuit: vt verba in virum grandē natu effunderem petulantiora q̄ debui. Nunc itaq; agnoſcens erratum meū vtar illius ſententia:& quoniā reuocaui expeditionis ſumendę ſententiam vos quieti eſtote. Hæc vbi audiere Perſæ lætitia adfecti regē adorauere. in ſequenti nocte idē rurſus inſomniū quieſcenti Xerxi adſiſtens inquit fili Darii videris expeditionem apud Perſas reuocaſſe verbis meis pro nihilo habitis quaſi illa a nemine audiſſes. Hoc igitur nunc bene intellige niſi extēplo inis expeditionē:hoc tibi ex ea re cōtinget quēadmodum breui magnus & amplius effectus es: ita breui rurſus humilis eris. Hoc viſo perterrefactus e cubili exiliit pariter: & nunciū miſit ad adcercendū Artabanū. Qui vbi aduenit ita ad eum inquit.

Xerxis p reuocanda expeditione oratio.

Artabane ego ſtatim cū in te bene cōſulentē mihi ſtultis verbis inuectus ſum nō fui cōpos mētis. Sed nō multo poſt pœnitens cognoui id mihi eſſe faciēdū: qđ tu p̄cipiebas. Tamē id volēs exequi nō poſſum. Nā mihi iā animo immutato & prioris ſentētię pœnitētī adparuit in ſomnis viſio diſſuadēs omnino hoc quod poſterius facere cōſtituerā: quin etiā nūc interpoſitis minis abiceſſit. Quod ſi deus eſt qui in ſomniū miſit: eique prorſus eſt cordi expeditionē ſummi aduerſus Græciam: cōtinget hoc tibi id qđ mihi in ſomniū itidem vt mihi p̄cipiens: quod ita fore coniecto ſi omnē meū ornatum ſumas eoq; indutus in ſella mea cōſideas: & deinde in cubili meo capias ſomnū. Hęc locuto Xerxi Artabanus initio nolle obſequi: atq; negare ſe dignū qui regio in ſolio ſederet: tandē eū cogeretur: fecit imperata hæc p̄locutus. Apud me rex tantūdē valet bene ſentire per ſe: & alteri bonā dicenti ſententiā adcedere: quę ambo tibi cū adſint malorū tamē hominū colloquia te deprauant: quēadmodū mare quod eſt hominibus omniū vtiliſſimū feret ab ingruentibus ventorum flatibus nō ſini natura ſua vti. Ego vero cū ex te male audiui: nō tam meam dolui vicem q̄ tuā: qui cum p̄poſitæ eſſent duæ ſententiæ Perſis vna quę detrimentū augeret: altera quæ tolleret dicens pernitioſum eſſe imbui animum vſu plura ſemper expetendi. His propoſitis ſentētiis tu elegiſti eā quæ & tibi ipſi & Perſis eſt periculoſior. Nūc āt cū ad te mutato in melius cōſilio de ſumēda aduerſus Græcos expeditiōe ais adceſſiſſe in ſomniū alicuius dei nutu quod te vetat dimittere exercitū: hoc nō res diuina eſt fili. In ſomnia n. iſta ſunt quę adeuntia homines fruſtrantur: quēadmodū ego te docebo multis q̄ tu ānis natu grandior. Conſuerūt ipſa ſomniorū viſa plerūq; fruſtrari ob ea quę quis per diē mēte agitauit. Nos nudius tertius expeditionē hāc inter manus & qdē vehemēter habuimus. Qđ ſi hoc nō eſt cuiuſmodi ego dico ſed aliqđ diuini habens tu ipſe omnia in ſumma dixiſti. Adpareat. n. vt tibi ita & mihi eadem iubens. Verū nihilo magis adparere mihi debebit tuū amictū gerenti q̄ nō gerenti ſed meū neq; magis quieſcēti in tuo toro q̄ non: ſed in meo: ſi etiā alias vult ſe exhibere. neq; eo veſaniæ peruenit illud quicqđ eſt qđ ſeſe optulit in ſomnis vt me cernens putet eſſe te ducto e veſtibus argumento. Id ſi me cōtēptui habebit: profecto nec aſpectu ſuo dignabitur ſiue mea gerentem veſtimēta ſiue tua: ſed te adibit qđ iam animaduertendū eſt. Nam ſi frequentius adeeſſent: ipſe quoq; fatebor

Xerxis ad Artabanū.

Mare hominibus vtiliſſimū.

Somnia ex aegritudine diei cuenire

Sōnia vnde Sōniorū & ratione & exēpla viſur⁹ legat Platonē i nono de republica libro Ariſtotelē i 4. de aialiū hiſtoria libro ciceronē in. I. de diuinatōe Valeriū Maximū in prio

Aur. Macrobiũ in. 1. de sõnio Scipiõis & sõniorũ spẽs & eorũdẽ definitiones argutissime põit Necnõ Petrarchã in. 4. de reb' memorandis lib. vbi plura in. 3. tractatu leges.

Artabani sõnium.

Cõcupiscere multa malũ est.

Xerxis visio.

diuinã rẽ esse. Cæterũ si ita tibi agẽdũ videtur: neq; id reuocari potest: ten ad cubandũ in tuo cubili pergo. Age mihi quoq; cũ ista pfecero adpareat. Hac tãtũ cõditione tuę sentẽtiæ ac quiescam. Hæc locutus Artabanus q; speraret ea a Xerxe sine vllis verbis admissum iri: tussa executus est. Et cũ induta sibi Xerxis veste regali solio resedisset: moxq; recubuisset: idem in somniũ dormientẽ adiit: q; Xerxẽ adierat: eiq; super adsistens ita inqt. Tu ne ille es qui festinantẽ ire in Græciã Xerxẽ distines: tanq; eius curator. Tu neq; in futurũ neq; in psens cõsideras qui dissuades id qđ est fatale cõtingere. Quid ãt Xerxẽ pati necesse est nisi dicto audiẽs fuerit ei ipsi demõstratũ est. His verbis Artabano visus est ille vir in somnis minitari: cadẽtibusq; ferramẽtis cõari oculos ipsi eruere. Qua de re vehemẽter exclamãs Artabanus exiliit: aditoq; Xerxi obseruatã sibi in somnis visionẽ exposuit. Secũdoq; loco hæc inquit. Equidẽ rex ego veluti homo q; multa iam viderã: & magna negocia sub Hessonibus cõtigisse nõ sinebant te omni ætati indulgere gnarus rẽ esse malã multa cõcupiscere. memoria tenẽs qũo cũ exercitu Cyri cõtra Massagætas actũ est qũo cũ exercitu Cambysis cõtra Aethiopes qui etiã cũ Dario nullitaui aduersus Scythas. Hęc sciẽs ego sentiebã te si qesceres omniũ hominũ beatissimũ. Sed quoniã demonius quidã instinctus est & Græcos clades quędã (vt videt) missa diuinitus manet: ego quoq; cedo: ac sentẽtiã muto. Tu vero quæ diuinitus missa sunt indicato Persis: iubetoq; iis quę ad adparatũ pertinẽtia ante pceperas operã dẽt. hoc agitone quid tuorũ deo tribuente det. His dictis & sublatis visione animis vbi dies extitit: ibi cõfestim Xerxes hęc Persis exponit. Artabano quẽ cõstabat prius solũ omniũ id fuisse dehortatum tunc exhortante. Post hæc ineunti expeditionẽ Xerxi tertiũ in somnis visum oblatum est quod magi auditũ coniectarunt ad vniuersam terrã pertinere: portẽderecq; omnes homines Xerxi seruituros. Visum autẽ tale erat. Videbatur sibi Xerxes surculo oleagino coronatus esse. Cuius oleæ ramis vniuersa tellus occuparetur: & mox corona capiti circũdata euanescere. Hęc magis interpretatis sine mora Persæ qui in cõcilio fuerant: ad suã quisq; præfecturam digressi omni studio incubuerũt ad exequẽda iussa cupidi dona quæ proposita fuerant optinendi Xerxes ita copias suas contraxit: vt omnem continentis locum scrutaretur. Siquidem a debellata Aegypto per totum quadriennium comparauit exercitum: atq; eius adparatũ quinto anno ineunte

mouit cum ingenti copiarum manu. Nam omniũ quos nouimus exercituũ hic multo maximꝰ extitit: adeo vt ad eum nihil fuiſſe videatur aut ille Darianus: qui aduerſus Scythas ductus eſt aut ille Scythicus qui Cymmerios inſequens medicã regionem inuaſit: ac pene omnia ſuperiora Aſiæ ſubegit ac tenuit: quo nomine Darius poſtea Scythas uult vltum aut ille (vt fama fert) Atride aduerſus Iliũ: aut ille ante Troicũ bellũ Myſorum Teucrorũq; qui per Boſphorũ in Europã tranſgreſſus omnes Thraces in ditionẽ ſuã redegit: ad Ioniũq; pontũ deſcendens ad Peneũ vſq; amnẽ qui ad meridiẽ vergit proceſſit. Neq; illi oẽs exercitus: neq; alii iis abiecti cũ vno hoc cõparari merẽtur. Quis.n.ũ adtulit ad Xerxẽ ex Aſia copias: q̃ aqua p̃terigẽtes amnes potando non defecit? Alii nãq; naues p̃ſtabant aliis vt peditatũ: aliis vt equitatũ: aliis vt nauigia aduectandos equos eorũ qui vna militabãt: aliis vt naues lõgas in vſum pontiũ p̃ſtarent: inuinctũ erat aliis vt frumentũ & naues. Quæ triennio ſuperiore p̃parata erant p̃cipue propter Athon vt in quo ſuperior claſſis dũ circũuehitur adflictata eſt: ad Eleũtem.n. Cherſonneſi claſſis habebat ſtationẽ. Illinc q; oẽs copię ſub verberibus cœperũt Athon effodere per vices aliis ſuccedẽtibus: adiuuantibus etiã in effodiẽdo adcolis præpoſitis operi. Bubare Megabazi: & Artache Artachis filio viris Perſis. Eſt ãt Athos mõs ingens ac nobilis ad mare ptingens. Ab hac parte hominibus cultus ad cõtinentẽ deſinens in ſpeciem Cherſonneſi. i. Peninſulæ cũ Iſthmo duodecim ſtadiorũ. Hæc planicies atque tumuli e mari Acanthiorũ ad mare q̃d eſt cõtra Toronem non ſunt magni. In hoc Iſthmo vbi Athos finitur: ſita eſt vrbs Græca nomine Sana. Quæ ãt extra Sanã & intra Athon ſitæ ſunt vrbes: eas tunc Perſes cõtinenti inſulanas facere adgreſſus eſt: quæ hæ ſunt Dion: Olophyxus Acrothoon Thyſſus Cleonæ. Hæ ſunt vrbes q̃ apud Athon incolunt: hunc in modũ Barbari locũ nationatim effodebãt recto limite iuxta Sanã. Poſteaq̃ depreſſa erat foſſa ab iis qui in imo fodiebãt: alii humuũ effoſſam aſſidue tradebant aliis ſuper ſcalas ſtantibus: & iſti excipiente tradebant deinceps aliis dũ ad ſummos perueniebatur: qui illã efferebãt atq; abiiciebant. Qua in re tumuli effoſſi duplicem laborem illis p̃terq̃ Phœnicibus præbebant. Nam cũ eandem facerent foſſæ mẽſurã ſuperius in ore: q̃ inferius in fondo: id neceſſe fuit contingere. At Phœnices cum aliis in rebus: tum vero in illo prudentiã ſuã declarauerunt: qui partẽ quæ ſibi con-

Xerxis exercitꝰ Dariano & Scythico maior.

Peneus.

Xerxis copię

Eleus.

Athos effoſſus eſt.

Athos mõs.

Sana vrbs.

Dion.

Olophyxus.

Acrothõ hic

Plinıana lectione legẽdũ eſt quãus apũd Põponiũ Mælã i ſcõ coſmogra = phię Acroaõ legatur.

Thyſſus.

Cleonæ.

Plini⁹ in .4. capite .10. dicit Xerxē abſcidiſſe Athō cōtinēti i lōgitudine paſſuū Mille qn gētorū Mōs a planicie excurrit i mare 75 milia paſ. Ambit⁹ radicis .150. M. colligit qđ Mela Pōponi⁹ i.2.geog. & Solin⁹ tradunt.

Albū litus.

Tyrodiza.

Eion.

Celęnæ colliſ eſt in quo vrbs eiuſdēnois fuit antiquatoq; noie Apamea vocaſ Strabōis in .12. & Soli ni teſtimonio q̄q ipſe Strabo i .13. celęnas & Apamea diſtixerit.

Mæandri fontes.

Marſyæ pell⁹ Pythius.

Lyd⁹ ditiſſimus.

tigerat ita excauauerunt. vt os foſſę duplū eſſet q̄ ipſam foſſam eſſe oportebat: procedēteq; opere aſſidue illā coartantē: & cum ad imū deuentum eſſet: foſſa cæteroq; partibus adæquaretur. Eſt āt hoc loco pratum quoddam vbi illoq; erat & mercatus & ptorū quo multū etiā ex Aſia frumenti moliti cōportabatur. Hanc foſſam Xerxes (vt ego coniectura colligo) iactantiæ gra deprimi iuſſit potentiæ oſtēdendæ cupidus ac memoriæ relinquendæ. Nam cū liceret nullo negocio naues per Iſthmū trāſportare: iuſſit Iſthmū intercidi ad mare recipiendum in foſſam tantæ latitudinis: vt duæ triremes pariter illac agitari poſſent. Eiſdem imperatū eſt vt foſſam facerent quibus fuerat vt flumē Strymona pontibus iungerent. iſta Xerxes hūc in modū fecit. Cōparauit item ad pōtū armaturam Scirpi atq; albi lini copiā dato hoc Phœnicibus atq; Aegyptiis negocio: vt commeatū exercitui cōportarent: ne homines neue iumenta quæ ducebātur in Græciā abſumerētur. Sed admonitus iuſſit illū in loca q̄ cuiq; oportuniſſima eſſent alius alia via cōportaret vndiq; ex Aſia naubus onerariis & vecturis. Verū plurimi cōportarūt in oram quæ dicitur Album littus: vt quibuſq; pręceptū erat. Alii in Tyrodizam Perinthioq; oram: alii in Doriſcū: alii in Eiona quæ eſt ſuper Strymonē: alii in Macedoniā. Dū iſti in imperato ſibi traiectu occupātur: interea Xerxes coactis omnibus peditibus copiis iter ingreſſus eſt Sardis verſus mouēs ex Criſtallis Cappadociæ: illic.n. edictū erat vt cunctę copiæ cogerētur: quæ per continentē erāt cū Xerxe iturę. in quibus quiſnā præfectorū agmen pulcherrime inſtructū ducens ab rege donatus eſt, ppoſito præmio adfirmare nō poſſum qa nec a principio cū res in iudiciū deducta eſt cognoui. Poſteaq; trāſmiſſo flumine Haly adtigerūt Phrygiā itinere per eā facto puenerūt Celænas: vbi fontes Mæādri exiſtūt: & alterius ānis nō minoris Mæādro noie Catarractæ: q ex ipſo foro Celænarū exoriēs influit in Mæādrū. In qua vrbe & in quo foro viſitur ſuſpenſa Syleni Marſyæ pellis in vtrē formata: q̄ a Phrygib⁹ ferē Apollo illi detractā ſuſpēdiſſe In hac vrbe reſidēs Pythi⁹ Atys filio⁹ vir Lyd⁹ oēm regis exercitū: atq; ipſū Xerxē magnifice tiſſimo hoſpitio excepit: ſpopōditq; ſe pecuniā ei i bellū ſuppeditaturū. Ob q̄ ſpōſionē Xerxes eos q aderāt Perſes interrogauit q̄ſnā eēt Pythius: & q̄tū poſſidēs q hoc polliceret. illi rex inquiūt hic ille eſt qui Dariū patrem tuū aurea platano ac vite donauit: quique nunc omniū hominum diuitiis princeps eſt ſecundum te.

Hæc vltima verba Xerxes admiratus ſecũdo loco percõ ctatus eſt ipſe Pythium q̃tum ei pecuniarũ eſſet. Cui ille: Neq; te (inquit) celabo rex neq; diſſimulabo me ſcire meas ipſius facultates. ſed ſciens perinde exacte recenſebo. Etenim poſtea q̃ adcepi celerrime te ad mare græcũ eſſe deſcenſurũ volẽs tibi ad bellum pecuniã dono dare: ſubducta ratione cõperi mihi eſſe argenti quidẽ duo milia talentorũ: auri vero quadragies cẽtena milia nũmum Daricos; ſeptẽ milibus minus: quæ tibi dono do Nã ipſi mihi victus e mancipiis atq; ex agricolis ſuppetit. Hæc Pythius. Quibus verbis delectatus Xerxes hoſpes lyde (inquit) Ego ex quo Perſidem regionẽ egreſſus ſum: neminẽ adhuc natus ſum: qui in exercitũ meum hoſpitalitatẽ exercere voluerit Aut qui in conſpectũ meũ veniens ſua ſponte pecuniã mihi ad bellũ cõferret præter te: qui & exercitũ meũ egregia hoſpitalitate proſecutus es: ingentẽ pecuniam polliceris. Obq̃ viciſſim ego te iis remunerandum duco, hoſpitẽ meum te facio & iſta q̃dragies centena milia nummũ meo ipſius explebo datis ſeptẽ milibus ne q̃dringẽtę Miriades ideſt quadragies centena milia ſint imperfectæ: ſed addito e meis ſupplemento ſumma ſit ſolida. Quæcq; poſſideas ipſe poſſideto: ac ſcito ſemper talẽ agere: Nã ita agentẽ te neq; in præſens neq; in poſterum pœnitebit. Hæc locutus & quæ dixerat executus perrexit aſſidue porro ire. prętergreſſuſq; vrbẽ Phrygiam nomine Anyna & ſtagnũ ex quo conficitur ſal peruenit Coloſſas Phrygiæ: opidũ vbi Lycus amnis hiatum terræ ſubiens occultur. Deinde fere quinq; poſt ſtadia emergens elabitur & ipſe in Meandrũ. Mouẽs e Coloſſis exercitus venit ad opidũ Cydra: quod eſt in finibus phrygum ac Lydoꝝ: vbi cippus depactus atq; erectus a Crœſo eſt indicans literis eos fines. Vbi e Phrygia in Lydiã ventũ eſt ad diuortia viarum quarũ ſiniſtra in Cariã fert dextra Sardis: q̃ tenentibus neceſſe eſt prorſus Meandrũ tranſire vrbẽq; Callatibũ prætereire in qua ſunt opifices mellis e mirica & tritico cõficiendi. Hanc viã tenens Xerxes cõperit platanũ q̃ ob pulchritudinẽ aureo monili donauit: eãq; tuendam viro immortali delegauit. Et ad vrbẽ Lydoꝝ: altero die peruenit. Poſtq̃ Sardis aduenit principio caduceatores dimiſit in græciã petitũ terrã & aquã: edictũq; vt cœnas regi inſtruerẽt ad oẽs ciuitates præter Athenas & Lacedæmonẽ. Eorũ autem cauſa mittebat peti tũ terrã & aquã q̃ hęc añ a Dario petẽti nõ miſerãt. Hos tũc p territos olo arbitrabat. id igitur volẽs explorare caduceatores

Pythii diuitiæ.

Myriades.

Anyna.
Coloſſæ.
Lycus flu.

Cydra.

Callatibum.

dimiſit. Secũdũ hæc ſeſe adparabat tãq̃ Abydũ profecturus cũ interea ii quibus negociũ hoc datũ erat Helleſpõtũ ex Aſia in Europã cõtũxerant. Eſt ãt Cherſonneſi in Helleſpõto Seſtum inter & Abydũ vrbes ora ſalebroſa q̃ in mare procurrit Abydo tenus regione. Vbi nõ lõgo poſt tẽpore. ſub Xanthippo Antiphronis filio Atheniẽſiũ duce Artayctẽ virũ Perſam Seſti p̃fectũ cæpere viuũ: ſtipitiq; ſuffixerunt: qui ẽt in tẽplũ Proteſilai qđ eſt in eleunte ad luctus fœminis nefanda perpetrabat. Ad hãc orã ex Abydo iũgere põtẽ incohauere ii: qbus hoc munus erat delegatũ: hinc Phœnices albo lino illic Aegyptiis ſcripto. Eſt ãt ex Abydo ad vlteriorẽ cõtinentẽ ſeptẽ ſtadio; traiect⁹: quẽ põtibus iũctũ ingẽs adorta tẽpeſtas ea omnia dirupit atq; diſſoluit. Quod cũ audiſſet Xerxes indigne ferens iuſſit trecẽta Helleſponto verba infligi: & in eius pelagus par cõpedũ demitti. Iam audiui miſiſſe quoq; cũ his ẽt qui ſtigmata Helleſponto inurerent: certe mãdauit: vt colaphos Helleſponto incuterent dicentes barbara verba ac veſana. O aqua amara dominus hãc tibi irrogat pœnã: q; eũ læſiſti qui de te nihil male meritus erat Te tñ rex Xerxes velis nolíſue tranſmittet. Meritoq; nemo hominũ tibi ſacrificat vt doloſo pariter & amaro flumini. Hac pœna mare Xerxes plecti iuſſit: atq; eis qui p̃poſiti operi erant: caput præcidi. Et illos quidẽ pontes fecerunt ii quibus hæc ingrata merces propoſita erat. At alii Architecti qui alios fecerũt hoc modo iunxerunt biremes triremeſq; trecentas ſexaginta. Euxinũ verſus Pontũ cõpoſuere. Item ab altero latere trecẽtas quatuordecim Ponto quidẽ tranſuerſas: Helleſponto ãt ſecũm defluxũ vt ſtabiliret funes armamentoq; prægrãdes quoq; anchoras quas cõpoſuerant dimiſerunt partim ab hoc latere cõtra Pontũ ventorũ cã qui extrinſecus ſpirant: partim ab altero cõtra Veſperũ & Egæũ Eurũ & Auſtri cã relicto ad aurorã tribus in locis inter biremes trãſitu: vt qui vellet in Põtũ minutis nauigiis & extra Põtũ nauigare poſſet. His actis cõtenderunt a terra armamẽta cõtorquẽtes machinamẽtis ligneis nõ iã ſeparatim vtraq; ſed bina ex albo lino hinc: quaterna e Scirpo illic quorũ quidẽ retinaculorũ craſſitudo hæc erat & ſpecies: ſed p̃portione q̃ e lino robuſtiora erãt: cuius cubitus talento adpendebãtur: iuncto pontibus traiectu codices lignorũ diſciſſos & ad latitudinẽ ratis adæquatos apte inſtrauerunt ſup armamẽta intenta. Hos vbi gradatim diſpoſuerũt: tũ vero rurſus deſuper innexuerunt. Quod poſteaq̃ fecere materiã adtulerunt tonci-

Helleſponti pons.

Artayctes.

Abydos.

Helleſponti ſtadia.

Pons diſſoluitur.

Helleſponti compedes.

Theopõpus Hecatæus Cleareus Solenſis: & plerique q̃ magos ſcripſere hiſtoriã Herodotũ mendacii arguũt qđ nihil harũ rerũ Xerxes fecerit. Vide Dioge. Laer. in .1. Valeri. Max. in .3. tñ Herodot. adſentit.

Pons alter artificior.

neq; impoſuerunt. Deinde ſuper materiam aggerē cōportarūt: quo iniecto ſemper hinc atq; hinc ne maris aſpectu iumenta & equi terrerentur p̄tenderūt. Perfectis his q̄ ad pontes pertinēt: & item circa Athon aggeribus ad fauces foſſæ ꝓpter æſtuaria maris ne ipſę fauces Aluei abſtruerēt Xerxes nūciato ſibi prorſus alueo abſoluto Sardibus vbi hibernauerat ineunte vere inſtructo cū exercitu profectus eſt Abydū verſus: cui mouēti Sol ſuā in cœlo ſedē relinquēs adparere deſiit: cū nullę nubes vel ſereniſſimus aer eſſet: & ꝑ die nox extitit id animaduertēti cura inceſſit pcōctādi magos: quid oſtētū id vellet portēd re. illi reſpōdēt deū ſignificare Græcis ciuitatū defectionē q̄ dicerēt Solē Græcorū: Lunā ipſorū eſſe p̄ſidē. Ea re audita Xerxes maiorē in modū letatus ire pgebat. Quē ꝓcedentē adiēs Pythius Lidus cæleſti oſtento pterritus elato animo ꝓpter munera his verbis adlocutus eſt. Domine indulgebis ne quiddā qđ impetrare cupio tibi leue cōceſſu: ſed mihi ꝑ magno futurū. Xerxes nihil nō poti⁹ illū q̄ qđ petebat petiturū ratus ſe indulturū reſpōdit & peteret ꝓloqui iuſſit. Pythius vbi hoc audiuit ſumpta fiducia. Domine (inqt) qnq; mihi liberi ſūt: quos oēs cōtingit in militiā tecū ire aduerſus Græciā. Hos vnitu q̄ ſo rex miſert⁹ mei q huc ꝓceſſi ætatis indulge militiæ vacationē eiq natu eſt maximus: vt & mei ipſius & cēſus curā gerat quatuor tecū vna ducas: ita cōfectis q̄ in aio hēs curſus reuertaris. Rex ob id admodū indignatus his verbis rñdit. Homo iprobe tu ne cū ego ipſe in expeditionē eā aduerſus Græciā filioſq; meos & fratres domeſticos & amicos ducā: auſus es mētionē filii tui facere qui meus es ſeruus: quē oportebat cū oi familia & vxore me comitari. Probe nūc diſcito hoc animū in hominū habitare auribus. Qui bene audit eius corpus voluptate pfundit: q vero male: is exacerbatur. Tu itaq; cū bene feciſti: & alia eiuſdē generis ꝓmiſiſti nō gloriaris te ſupgreſſum eē regē munificētia. Poſtea vero q̄ ad impudētiora cōuerſus es: nō tu qdē ꝑ merito ſed minora q̄ ꝑ merito adcipies. Nā te & quatuor liberos liberant tua munera. Vnius āt quē p̄cipue cōplecteris damno mulctabere. Hæc cū rñdiſſet ſubito impauit his qbus delegatū eſt iſta exequi vt maximū natu filiorū Pythii inuētū diſcinderēt mediū: eiuſq; diſciſſi dimidiū ad dexterā viæ: & dimidiū ad ſiniſtram diſponerēt: & illac trāſiret exercitus. Hoc illi vbi executi: illac exercitus pertrāſiuit: in quo p̄cedebant ii q̄ ſarcinas portabant & impedimenta. Poſt hos omnigenarū gētiū nō diſtinctæ ſed

Solis eclypſis.

Sol Græcorum deus Luna.

Audiēs bene
Audiēs male

Xerxis impietas & ſingtitudo.

promiſcue copiæ numero vltra dimidiũ exercitus. Poſt has in-
Agminis ordo. tercedebat interuallũ (neq; n. cũ rege miſcebãtur) quarũ prin-
cipes erãt mille equites e Perſis omnibus delecti. Scãm totidẽ
haſtati. & ii delecti ex omnib⁹ verſis deorſum in terrã ſpiculis.
Niſeus equi. Poſt hos equi decẽ q̃ pulcherrime ornati qui Niſei dicũtur. iõ
Niſei cãpus. ſic dicti q̃ eſt ingens mediçe regionis cãp⁹ noie Niſeus: q grã-
des fert equos. Hos. x. equos ſequebatur ſacer Iouis currus: quẽ
. viii. equi albi trahebant pone auriga comitãte: qui pedibus in-
grediens habenas tenebat'. Hãc. n. ſellã nemo mortalium inſcẽ-
dit. Poſt quẽ ipſe Xerxes vehebatur curru equorum Niſeorum
Patiramphis precedẽte auriga: cui nomẽ erat Patiramphi Otanis filio viri
Perſæ. Hũc quidẽ in modum Sardibus proceſſit Xerxes: ſed e
curru quoties ratio exigebat in Eſſedũ trãſcẽdebat. Eũ ſeque-
bantur haſtati Perſarũ optimi ac nobiliſſimi mille e more pila
geſtãtes. poſt hos alius delectus eqtatus mille Perſarũ. Dehinc
ecẽteris Perſis. x. milia peditũ delecta: quoꝝ mille in lanceis ꝙ
coronis geſtabant mala punica argentea: gerebãt itẽ aurea & ii
qui in terrã verſus ſpectantia ſpicula habebãt etiam mali ii qui
Xerxẽ proxime ſequebantur. Hæc. x. milia ordine ſubſequebãt
equitatus. x. milibus Perſarũ: relicta poſt hos duoꝝ ſtadiorum
intercapedine: mox ibat cætera multitudo promiſcua ita exer-
Caicus flu. citus e Lydia perrexit ad flumẽ Caicũ & regionẽ Miſiã: a Cai-
Cana mons. co ãt a leua habens montẽ Canã per Atarnẽ ad vrbẽ Carinã.
Carina vrbs. Ab hac per campũ Thebanũ ad vrbẽ Atramytiũ & Antandrũ
Atramytiũ. pelaſgidem prætergrediens & Idã ad ſiniſtrã manũ ſtringens
Antandros. ad terrã Ilienſem peruenit cui primũ ſub Ida noctẽ agẽti toni-
trua & fulgura ingruerũt: & cõplures ex eo exercitu exiauerũt.
Deinde ad Scamandrũ eſt vẽtũ: qui fluuiorũ omniũ primus ex
Scamandri quo iter e Sardibus fieri cœptũ eſt. Hunc profluentem ſua aqua
aqua Xerxis deſtituit: nec hominibus iumẽtiſq; potãtibus ſuffecit. Eo Xer-
exercitui nõ xes poſtq̃ puenit Priami pergamũ aſcẽdit loci viſendi cupid⁹.
ſuffecit. Quod vbi cõtẽplatus eſt: & ſingula quæq; eoꝝ audiuit. Miner-
Rhœtio uæ Iliadi mille boues immolauit: quarũ libamine magi heroi-
vrbs. bus parentauerũt. His actis terror pernoctẽ exercitum inuaſit:
Ophryneos. ſimul atq; illuxit illinc mouerũt a leua ſtringẽtes Rhœtion vr-
Dardano bem & Ophryneon & Dardanon: qui Abydo contermina eſt a
vrbs. dextra Gergitas & Teucros. Vbi Abydon venerũt Xerxi inceſ-
Gergitas. ſit cupido omnẽ exercitum oculis ſubiiciendi. itaque in ꝓtorio
Teucros vrbs quodã quod ei Abideni prius ab illo fuſſi e candido lapide in
tumulo regio pro dignitate extruxerant reſidens proſpiciebat

littus & illic terrestres copias atq; classem: q̃ dũ intuetur subiit eũ cupiditas spectandi illius certamen. Id certamen postq̃ commissum est: in quo Sidonii vicere voluptatem. Xerxes cœpit cũ certaminis tum copiarũ spectaculo. Et cum intueretur omnem Hellespontum nauibus obductũ omnia littora atq; Abydenoꝝ plana hominibus refertaꝫ ibi se beatum esse iactauit: & post hæc lachrymas fudit. Quod animaduertẽs Artabanus eius patruus qui libere sentiens dissuaserat bellum Græciæ inferendum his verbis interrogauit. Quã diuersa rex inter se nunc facis & dudũ dixisti: qui te beatum esse dixeras: nũc lachrymas fundis & ille reputantem me inquit q̃ breuis est omnis humana vita: subiit horũ miseratio: quorum cum tot sint nemo ad centesimũ annũ super erit. Excipiens Artabanus atqui (inquit) alia quam istud est viuendo miserabiliora parimur. Ita tam breui vita nullus hominũ adeo fœlix extitit neq; horum neq; aliorum: cui non crebro ne dum semel subeat animo moriendi volũtas potiusq̃ viuendi. Nam incidentes calamitates & morbi vitam perturbant: efficiuntq; vt cum breuis sit: tamẽ perlonga videatur. Ita mors optatissimũ est perfugium erumnosæ vitæ q̃ deus dulci gustu aspergens ob id inuidus fuisse deprehenditur. Cui Xerxes Artabane (inquit) quoniã humanæ vitæ cõditio talis est qualem tu exponis. eã cõmemorare superseḋeamus: neq; tristium faciamus mentionem: cũ iocunda in manibus habeamus. Hoc mihi potius edissere. Nisi tibi ita eudẽs insomnii visio fuisset oblata: perstares ne adhuc in priore sententia dissuadens mihi aduersus Græciã bellũ: an ea persisteres. Agedũ apte hoc mihi dicito. Ei respõdens Artabanus. Visio (inquit) rex qua in somnis obiecta est: ad votũ succedat ambobus. Ego tñ adhuc metuo & adeo metu perculsus sum: vt nõ sim apud me. Nã mecũ reputãs cũ alia multa: tũ vero duo & ea omniũ maxima video tibi esse hostilissima. Ad hæc Xerxes dæmonia viroꝝ (inquit) q̃nã istas ais mihi hostilissima esse. Vtrũ horũ tibi improbandũ videtur tãq̃ nõ satis copiosum. Terrestris ne exercit⁹ quasi multo numerosior ille Græcus futurus esse videat: an classis tãq̃ illoꝝ classe inferior: an hæc ãbo. Nã si ob hoc imbecilliores tibi videtur nostræ res celerrime alterũ qs exercitũ cõparetur. Respõdit Artabanus neq; hũc rex exercitũ improbauerit quisq̃ qui sit mẽtis compos: neq; hanc nauiũ multitudinẽ etiã si plures coegeris. Quæ antẽ duo dico esse tibi multo hostiliora: ea vero hęc sunt terra & mare. Neq; n. vllq̃ maris port⁹ est eiusmodi vt ego

Xerxes viso exercitu illachrymauit.

Xerxis spectaculum.

Vitæ miseriæ

Mortis bonum.

Xerxis & Artabani colloquium.

Duo Xerxis hostilissima

Terra & mare

cõiecto: qui ſurgẽte tẽpeſtate ſit capax huius tuæ claſſis: idone uſq; ad eam tutandam: neq; vero vnum tibi portũ eſſe oportet: ſed vniuerſam cõtinentẽ eſſe portũ: quo ſe recipiant naues. Ita q; cũ portus tibi opportuni deſinit: intellige Homines in arbitrio fortuitorũ: non fortuita in arbitrio hominũ e duobus vno expoſito pergã dicere alterũ. Terra cũ ob alia tibi hoſtilis ẽ: tũ eo hoſtilior: ſi nihil obſtiterit quo longius proceſſeris aſſi due vlteriora ſurripiens. Nulla eſt hoibus rei bene gerẽdæ ſatietas. Vnde etiã vt nemo tibi occurrat dico regionẽ maiori in tẽpore maiorem famẽ eſſe adlaturam. At vir ita demum fuerit optimus ſi in deliberando quidẽ omnẽ rem quancũq; pati poſſet reputans extimeſcit. In re autẽ agenda eſt audax. Cui Xerxes Artabane (inquit) merito tu quidẽ horum ſingula cõmemoraſti. Tamen nõ eſt vt omnia reformides: oiaq; perq; cõſideres. Nã ſi velis in rei cõſultatione ſemper omnia perinde conſiderare: nunquã aliquid effectas. Satius eſt omnia alacriter adgredientẽ dimidium erũnarum pati. q̃ omni in re præſumpto metu nihil omnino pati. Quod ſi repugnando omnibus quæ dicũtur: non vis cõmittere vt quod firmũ eſt infirmetur. pinde peccas atq; is qui cõtraria iſtis dicat. Et hoc æqualiter ſe habet. Scire vero aliquem (cũ ſit homo) qua ratione qd firmũ eſſe oporteat: nequaquã arbitror. At iis qui facere qd volũt cõſueuit plerũq; ſuccedere emolumentũ: raro aũt iis qui penſant oia: & quos agere piget. Cernis quo res Perſica potentiæ proceſſit: quo nunq̃ prius greſſam videres: ſi ii qui ante me extitere reges: iſtiuſmodi conſiliis quibus tu vſu fuiſſent: aut vtentes iſtis ſententiis nõ alios ſuaſores tales habuiſſent nũc pericula cõtẽnentes tantopere ſtatum ſuũ prouexere: Magna enim negocia magnis cũ periculis ſuſcipi volunt. Quare nos illorũ facta æmulantes optimo anni tẽpore ingredimur: ſubactaq; oi Europa rurſus reuertemur nullã vſq̃ neq; famẽ neq; rem triſtẽ paſſi. Nam & cõmeatus adfatim ipſi nobiſcũ portamus: & ad quãcũq; vel regionẽ vel gentẽ venemus eius re frumentaria potiemur. Nã aratoribus viris non paſtoribus inferemus bellũ Poſt hæc Artabanus quando qdem (inquit) nõ ſinis vllã rẽ formidari: & tũ mecũ admittis cõſiliũ neceſſe eſt. enim de multis negociis in longius extrahi orationem Cyrus Cãbyſe genitus oẽm prẽter Athenas Ioniã Perſis tributariã reddidit Quare ſuadeo ne quo pacto hos viros: aduerſus patres ſuos ducas Nã ſine Ionibus ſatis ſuperq; ſufficimus hoſtẽ ſuperare: quos neceſſe eſt aut iniuſtiſſimos eẽ ſi metropolim

Homines in fortuitorũ arbitrio & non contra.

Vir optimus.

Homo firmi ſcit nihil.

Quib⁹ ſoleat perſæpe fœlici⁹ ſuccedere

Magna cum periculis ſuſcipi.

ſuam in ſeruitutē redigāt aut Iuſtiſſimos ſi illius libertatē adiu
uent. Si Iniuſtiſſimi erunt nullo modo certe nobis magno vſui Iniuſtiſſimi.
futuri. Si iuſtiſſimi magnā poterunt ſuo exercitu adferre perni Iuſtiſſimi.
ciem. Itaq; hoc vetus dictū tanq; probū rex in mente habe: non
ſtatim ab initio Exitū omnem eſſe manifeſtū. Ad hæc excipiēs Exitus oīs.
Xerxes. Artabane (inquit) ſentētiarū (quas dixiſti) in hac p̄ci- incertus.
pue falleris: q Iones metuis ne immutent: quos maximū habe
m⁹ cōmilitiū: quos & tu teſtis es: & alii qui ſub Dario aduerſus
Scythas militauerū t: cū in eorū eſſet poteſtate ſitum vniuerſas
Perſarū copias & p̄dere & ſeruare fidē tñ iuſtitiāq; p̄ſtiſſe: nec
q̄q̄ nos leſiſſe. Præterea cū liberos ſuos atq; vxores in noſtra
terra reliquerint: nō eſt cā cur eos aliq̄d rerū nouarū moliri ſuſ
piciemur. Quare ne hoc quidē extimeſcas: ſed bonū habēs ani
mū tutare meā domū atq; Tyrannidē. Tibi. n. ſoli ego ſcæptra
mea permitto. Hæc locutus Xerxes Artabanū Suſa dimiſit. ite Xerxes ad p-
rūq; illuſtriſſimos quoſq; Perſarū adcerſit: q poſteaq̄ p̄ſto fuere ſas oratio.
his eos verbis adlocutus ē. Perſæ ego vos: quos opera mihi o-
pus ē cōtraxi: vt viri p̄ſtātes exiſtatis: neue res hactenus geſtas
a Perſis magnas p̄claraſq; dedecoretis: ſed cū ſingula tū vniuer
ſi exhibeam⁹ nos alacres: cōmune. n. hoc hominibus bonū eſt
ſtrennuos eſſe. Eaq; de re vos cenſui præmonēdos ad bellū cō
ſtanter tolerandū. Nā vt ego audio aduerſus viros egregios tē
dimus: quos ſi ſuperauerimus nullus vnquā nobis alius exerci-
tus obſtabit. Nūc igit deos præſides terre Perſidis p̄cati tran-
ſeamus. At eo⁹ē quidē die ſeſe ad tranſeundū parauerunt. Po-
ſtero antē tantiſper morati ſunt dū ſolē exorientem cernerent
omnifarios odores in pontibus congerentes ac Myrto iter cō
ſternentes. Vbi ſol exort⁹ ē ex aurea phiala Xerxes libās in ma Xerxis dona
re apud Solē vota concepit: ne quid ſibi aduerſi contingeret. in Helleſpon
quo prius deſiſteret Europā ſubigere: q̄ ad illius terminos pue tum.
niſſet. Hæc p̄cat⁹ phialā in Helleſpōtū abiecit: aureūq; craterē
ac gladiū Perſicū: quem Acynacē vocāt Hoc pro cōperto diiu Acynacis .i.
dicare nō poſſum vtrū Solī dedicās gladiū demiſerit in Pela- gladius Per-
gus: an Helleſpontū q; eū flagellaſſe pœniteret in cōpenſatio- ſicus.
nē gladio donauerit. His actis per alterū pontiū qui vergebat
in pontū peditatus omnis equitatuſq; tranſiuit per alterum qui
vergebat in ægæū iumenta atq; ſeruitia p̄cedentibus decē mi-
libus Perſarum coronatis omnibus quos promiſcuus omnium
nationum ſequebatur exercitus. Et hi quidē eo die. In ſequē-
ti autē primi trāſiere equites. q̄q; ſpicula deorſum verſa geſta-

bant: & ii etiam coronati. Dehinc equi ſacri ac ſacer currus. Tũ ipſe Xerxes. Poſt haſtati & mille equites & ꝑterea alius exercitus quin etiã naues pariter adulteriora litora agebãtur. ꝙꝙ hoc audiui poſtremũ omnũ pertranſiſſet regem. Xerxes poſteaq; in Europã traiecit: conſpicabatur exercitum ſub verberibus tranſeuntem. Tranſiuit autẽ eius exercitus ſeptẽ per dies totidẽq; noctes nullo tẽpore intermiſſo. Ibi iã tranſgreſſo Helleſpontũ Xerxe: fertur quidã vir Helleſpõtius dixiſſe: O Iupiter quidnã tu ſub ſpecie viri Perſę & adcepto Xerxis Prolouis nomine gręciam e ſedibus ſuis exigere vis omnes homines ducens cũ etiã citra hoc tibi liceret facere id: Tranſgreſſis omnibus & iter ingredientibus ingens prodigium oblatum eſt: q; Xerxes nihili fecit: & ſi coniectura diſcutiendũ. Si quidem equa Leporẽ enixa eſt quod facile erat ad cõiectandũ. Fore. n. vt Xerxes exercitum aduerſus Gręciam cũ maximo ſtrepitu & ambitioſiſſime duceret rurſuſq; pro ſeipſo ſollicitus ad eundẽ locũ fuga reuocareret. Alterũ quoq; ei prodigiũ dum Sardibus foret exhibitũ eſt. Mula enim mulum edidit ancipitia genitalia habente maris & fœminæ ſed maris ſuperiora. Quoꝝ ꝓdigiorꝝ vtrũq; pro nihilo habens ire pgebat comitantibus enim terreſtribus copis nauticis extra Helleſpontũ nauigantibus ac terrã legẽtibus: & e diuerſo atq; terreſtres agentibus. Nã ipſi quidẽ veſperũ verſus ad Promontoriũ Sarpedonis nauigabant: quo cũ peruenilſent: iuſſi erant permanere. Illi vero ad auroram & ſolis exortũ iter faciebant per Chierſonneſum dextrorſum habẽtes ſepulchrũ Helles filiæ Athamãtis ſiniſtrorſum Cardiam vrbem per medium opidi: cui nomen eſt Agora ideſt foro. Illinc deflectentibus ad ſinum nomine Melana hoc eſt nigrũ fluuius cui idẽ eſt nomen non ſuffecit: ſed alueum ſuũ deſeruit. Hoc fluuio tranſmiſſo a quo ſinus hic cognominatur ad veſperũ verſus contenderunt: Aenon vrbẽ æolidẽ & lacũ Stendoridem ꝓtereuntes dum ad Doriſcon ꝓuentũ eſt. Eſt autẽ Doriſcus traciæ litus pariter & campus ingẽs: quẽ grande flumen Hebrus interfluit: vbi extructus eſt is murus qui Doriſcus adpellatur: cui impoſitũ eſt Perſarum præſidiũ a Dario iam inde cũ Scythis inferebat bellum Cũ igitur locus digerendis recenſcendiſq; copiis idoneus ſibi videretur: Xerxes ita ſibi faciendum putauit. Eius iuſſu Nauarchi cum eo adpuliſſent omnes naues ad litus Doriſco cõtiguũ receperunt vbi Sala vrbs Samothracia & zona ſitæ ſunt: cuius vltimũ promontoriũ Serrium nominatur: qui locus quondam

Xerxis exercitus traiectus in Europam.

Lepꝰ ex equa natus cuius Valerius Maximus in .I. meminit.

Mula mulum peperit.

Helles ſepulchrum.

Cardia vrbs

Agora.

Melaſ. flu. defecit.

Aenos vrbs.

Stendoris lacus.

Doriſcus.

Hebrus.

Sala vrbs.

zona vrbs.

Serrium.

fuerat eiconū. In hoc litus adpulſa claſſe ac ſubducta qui in ea ſubducenda laborauerant reſpirauere. Per hoc tēpus apud Doriſcū Xerxes luſtrabat exercitū. equidē quantū ſinguli adtulerint copiaꝝ p certo adfirmare nō poſſū: qm̄ a nullis priꝰ hoiꝬ id refertur. Conſtat autē terreſtriū copiarū nūerū fuiſſe cētū ſeptuaginta Myriades: idem decies ſepties centena milia quorū numerū hoc modo inierunt. cōtraxerūt vnū in locū Myriadem q̄ ſunt decem milia hominū: qua coartata q̄ maxime poterant circulū extrinſecus deſcripſerunt loco circūſcripto: emiſſaq; illinc Myriade ſepē circūdederūt: Eatenꝰ excitātes vt vmblico tenus pertingeret. Eam vbi fecere aliam ſubindē atq; aliā Myriadē introduxerunt donec oēs cōnumerauerunt Cōnumeratos autē nationatim digeſſerunt: Ex quibus qui militabant hi erant Perſę hunc in modū ornati circa capita geſtabāt pilea: quos vocant tiaras impenetrabilia: circa corpus tunicas variis ſquammis e ferro cōſertas in ſimilitudinē piſcium. Femoralia circa crura pro clipeis Gerra id eſt cetra pharetris ſubter pendētibus. Haſtas breues: arcus grādes: ſagittas arūdineas. Ad dextrum femur pugiones e baltheo ſuſpenſos. Hi ducē habebant Otanē patrem Amaſtris: que erat vxor Xerxis. Vocabantur aūt quondā Perſæ a græcis Cephenes: a ſe vero ipſis atq; ab oculis Artæi. Verū poſteaq̄ Perſeus Danaes & Iouis filiꝰ ad Cephenum belli filium cōmeauit & Andromedā eius filiā duxit vxorē tulit ex ea filium quē Perſen adpellauit: eūq; illic reliquit: a quo (nā Cepheus carebat virili prole) cognomen ſortiti ſunt Perſæ. Medi eodē ornatu inſtructi militabant. Nā hæc armatura medica eſt nō Perſica. Habebant autē ducē Tigranē Achæmenidem. Ii quondam ab omnibus vocabantur Arii. ſed vbi ad eos cōceſſit ex Athenis Medea colchis immutauerunt & ipſi nomen. ita de ſeipſis Medi cōmemorant. Ciſii in militia cætero ornatu vt Perſæ ſunt armati: ſed pro pileis mitras ferūt. Eis dux erat Anaphanes Otanis filius: Hircani quoq; Perſica armatura ornati ducem habebāt Megapanū: q poſtea Babylonis procurator fuit. Aſſirii qui militabant hunc habebant ornatum ferreas in capitibus galeas Barbarico quodammodo cōſertas non facile penetrabiles: Clipeos: haſtas: pugiones. Aegiptiacis adſimiles: & p̄terea ligneas clauas ferro inductas ac lineos thoraces: iſti græcis Syrii vocabantur: ſed a barbaris Aſſirii ſunt vocati iter quos Chaldei ſunt. iis præerat Hoſtaſpes Artachęi filiꝰ Bactrii capitis ornatu in acie ſimillimo illi mediço muniti

Xerxis numerus.

Myrias ſunt .x. milia hominū perſarū armatura.

Tiara quid.

Gerra.

Otanes.

Amaſtris vxor.

Cephenes.

Artæi.

Cepheus.

Andromeda

Perſeus.

Perſæ vnde.

Medorū armatura.

Tigranes.

Arii q ſint.

Medi Ciſii.

Anaphanes.

Hircani.

Megabanus.

Syrii.

Sacę.

Bactrii.

erant: ſed more gentis arundineis arcubus & haſtis breuib⁹ Sa
cæ & Scythæ ſunt criſtatas in capitibus caſſides geſtabant in
acutã erectas: atq; cõpactiles: induti femoralibus: nec non arc⁹
gentiles atq; pugiones: adhoc Dolabras ac bipẽnes. Hos cum
ſint Scythæ Amirgii Sacæ adpellabãt: q; cũctos Scythas Per
ſæ Sacas adpellant Bactriis & Sacis præerat Hiſtaſpes Darii fi
Indi. lius: & Atoſſæ Cyri filiæ: Indi veſtiti erant amictu e lignis cõ-
fecto: arcus arundineos geſtabãt. itemq; arũdineas ſagittas fer
ro præfixas. ita inſtructi indi erant ſub duce Pharnazatre. Arta
batis filio. Arii medicis arcubus muniti erant cæteris quẽad-
Siſamnes. modũ Bactrii. Iis p̃erat Siſãnes Hydarnis fili⁹. Parthi & Cho
Choraſmii. raſmii & Sogdi: & Sandauri: & Dadicæ eandẽ in acie q̃ Bactrii
Artabazus. armatura geſtabãt. Quorũ Parthis & Choraſmiis p̃erat Arta-
bazus. Pharnacis Sogdis Artanes Artæi Sandaurii & Dadi-
Siſymnæ. cis Artybius Artabani filius. Caſpii Siſymnis: quod eſt gen⁹ pe-
nulæ induti arcus gentili more arũdineos geſtabant & Aciaces
Sarangæ. ducẽ ſui agminis habẽtes Ariomardũ Artybii germanũ. Sarã-
ge indumenta geſtãtes verſicoloria decori erant. Caligaſq; ge
nuũ tenus extẽtas arma habebãt arcus lanceaſq; medicas duce
Pactyes. Pherẽdatæ Megabazi filio. Pactyes & ipſi Siſymnas ferebãt &
vernaculos arcus atq; pugiones: quos duxerat Artaytes itrãi-
Vtii. Myci. tis filius. Vtii & Myci & Paricanii eodem quo pactyes armati
Paricanii. erant. Sub his ducibus Vtii quidẽ & Myci ſub Arſamene Darii
Arabes. Paricanii vero ſub Siromitre oebazi filio. Arabes ſuccincti erãt
ziræ. ziras amiculi genus arcus recuruos habileſq; geſtabãt. Aethio-
Aethiopes. pes pardorũ pellibus leonũq; amicti arcus e palmarũ Spathis
factos gerebant quatuor non minus cubitis longos & itẽ p̃lon
gas ex arundine ſagittas pro ferro p̃fixas eo lapide acuminato
quo ſigilla ſculpunt: p̃terea haſtas capræe cornu p̃fixas in mo-
dũ ſpiculi acuminato & clauas p̃ferratas. Ii cum eũ in pugnam
dimidiatum corpus Gypſo dimidiatũ minio illinunt. Arabum
Arſanes. Aethiopũq; qui trans Aegyptũ incolũt: dux erat Arſanes Da-
Artyſtona. rii filius. & Artyſtonæ Cyri filiæ: quã Darius ex vxoribus ma-
Aethiopum xime adamans cũ talari ex auro tunica effinxit. Arſanes quidẽ
crines. Aethiopibus: qui ſunt trans Aegyptũ atq; Arabibus præerat.
Ii autẽ Aethiopes qui ſunt ab ortu ſolis (nã bifariã militabãt)
cenſebãtur cũ Indis ſpecie nihil admodũ a cæteris differentes
ſed ſono vocis dũtaxat atq; capillatura: Nã Aethiopes qui ab
ortu Solis ſunt promiſſos crines: qui ex Aphrica criſpiſſimos
inter omnes homines habent. Aethiopes qui ex Aſia ſunt ple-

tacq; arma quæ Indi geſtabant pelleſq; frontũ equinarũ cũ auribus atq; iubis in capitibus vt ipſæ iubæ, criſtis eſſent. & hirtæ aures equinæ rigerent. in locũ clipeorũ pelles gruũ prætendebant. Poeni corio armati iere: ac iaculis præuſtis duce Magã ge Aorizi filio Paphlagones capitibus gerebant compactiles caſſides ſcuta exigua haſtas haud longas. Præterea iacula pugioneſq; pedibus caligas more gentis ad media crura ſubtentas. Eandem quã Paphlagones armaturã geſtabant. Lygies & Matieni & Mariandini: & Syri. Iſti Siri a Perſis Cappadoces vocantur. Paphlagonũ & Macianorũ dux erat Dotus Megaſidi filius: Mariandinorũ & lygiõ & Syrorum Gobryes Darii filius & Artiſtonæ. Phryges proximam Paphlagonicæ armaturã gerunt paulum differentes (qui vt Macedones aiunt) tã diu vocati ſunt Bryges q̃diu Europei fuerunt Macedonum adcolæ. Tranſgreſſiq; in Aſiã vnã cũ loco immutauere in Phryges. Armenii horũ cultu armati erant vtiq; Phrygiũ coloni. His vtriſq; p̃erat Artochmes: qui Darii filiam in matrimonio habebat.

Poeni. Paphlagones. Lygies. Matieni. Mariandini. Syri dicti Cappadoces Gobryes. Bryges dicti. Phryges.

Lydi proxime ad græcorũ armaturam adcedebãt Olim Meones vocati: priſtinoq; noie ſublato ab Lydo Atyis cognomẽ adceperũt. Miſi ſup capita gẽtiles galeas ferebant Scutula quoq; ac p̃ęuſta iacula. Sũt ãt Lydoꝝ colonia mõte olympo olympieni noiari. Hoꝝ vtriſq; p̃erat Artaphernis filiꝰ q collega Date apd Marathonẽ cõflixit Thraces e pelle vulpina caſſides geſtabant tunicis induti & inſup circũdati variis ſagulis: pedibꝰ ac tibiis indutis caliga e pellibus hinnulorũ: ferẽtes p̃terea iacula & peltas & pugiũculos. Iſti trãſgreſſi in Aſiã vocati ſunt Bithyni prius adpellati (vt ipſi aiunt) Strymonii. q; Strymonẽ adcolerẽt: a ſuiſque ſedibus exacti. Teucris & Myſis Thracibus: qui Aſiã incolunt præerat Bagaſſaces Artabani filius geſtantibus breuia e corio ſcuta & bina ſingulis veruta ad lupos conficiendos apta in capitibus æreas caſſide: & ſuper caſſides ex ære factas aures bouis & cornua impoſitis etiã criſtis cruribus pãno phœniceo induris. Martis oraculum apud hos viros eſt. Camelees Meones qui Laſinii vocantur eundem cultũ geſtabãt: quẽ cilices: quẽ ego dũ ordine ad cilices veniã indicabo. Minyæ Lanceolas gerebãt & veſtes fibulis ſubſtrictas: & eorũ nõnulli Lycios arcus in capitibus galeas e pellibus factas. Horũ omnium p̃efectꝰ erat Badres Hyſtanis filiꝰ. Moſchi lineas circa capita caſſides gerebãt ſcuta q̃ ac haſtilia breuia ſed longa in haſtilibꝰ ſpicula. Eodẽ quo Moſchi ornatu militabãt Tibareni & Ma-

Lydi Olim. Meones. Olympieni. Artaphernes Thracũ arma tura. Bithyni ſunt Strymonii olim vocati. Bagaſſaces. Camelees. Meones. Minyæ. Badres. Moſchi.

Tibareni. Macrones. Moſynœci. Ariobardus. Parmis. Autarces. Alarodii. Sapires. Mardontes. Chiliarchæ. Myriarchæ. Xerxis impe ratores. Mardonius. Tritãtæchmes. Smerdome nes. Maſſyſtes. Gerges. Megabizus. Hidarnes.

crones & Moſyncœci quos hi regebant Moſcos & Tibarenos Ariobardus Darij filius & Parmys filię Smerdis filii Cyri. Ma crones & Moſyncœcos Autarces Choraſmis filius: qui Seſti in Helleſpõto præſes erat. Mares in capitibus ligneas galeas ge rebãt ſcutulaq; e crudo bouis tergore: atq; lanceolas præterea Machæras quibus atq; olchis præerat pherendates Theaſpis filius. Alarodii & Sapires eodẽ quo Colchi ornatu militabant duce Maſiſtio Sirometris: inſulanæ gentes q̃ rubro e mari ſecu tæ ſunt ex iis inſulis ad quas trãſportare rex ſolet: quos e ſuis locis ſummouet: gerebant procima medis & veſtimenta & ar ma quibus præerat Mardõtes Bagæi: qui apud Micalẽ dux al tero anno in pugna oppetiit. Hærant nationes: quæ per con tinentẽ ibãt: ex q̃bus cõſtabat peditatus exercitus q̃b⁹ ii p̃erant q̃ cõmemorati ſunt: q̃q; ordinarãt milites cõnumerauerãtq; & Chiliarchas ideſt tribunos qui mille & Myriarchas qui decem milibus præſunt delegerant. Nã Myriarchæ cẽturiones deca noſq; creauerant: Erant & alii agminũ & gentiũ pretores. Ve rum ii qui nominati ſunt duces horũ tamen & totius exercit⁹ imperatores Mardonius Gobryis filius: & Tritãtæchmes filij Artabani: qui diſſuaſerat bellum Græciæ inferendum & Smer domenes Otanis filius ambo hi fratrum Darii filii: Xerxis pa trueles & Maſſyſtes Dario & Atoſſa gẽitus: & Gerges Artagu & Megabizus zopyri filius. Hi erant imperatores omnium co piarum p̃ter delecta Perſarũ decem milia: quibus pręerat Hy darnes Hidarnis filius: qui vocabantur immortales: ob hoc q̃ ſi quis eorum aut nece aut morbo numerum imminueret alius ſufficiebatur: nec vnq̃ plures erant pauciores ue decẽ milibus p̃ cipio inter omnes cultu decori: & iidẽ præſtantiſſimi omnium vt dictum eſt. & præterea immenſo auro cõſpicui ducẽtes vna carrucas cũ pallacib⁹ ac familia permulta eaq; belle ornata: nec non camelos ac iumenta p̃ter cęteros milites. q̃ cõmeatum ſu portabant. Equitant autẽ hæ nationes: ſed non omnes habe bant equos verũ hæ ſone. Perſæ qui eadẽ erant qua peditatus armatura ornati: niſi q̃ qdam ſingulares in capitibus opera ex ære ferroq; ductilia. Sunt quidam Nomades homines: qui Sa gartii adpellantur & gẽte & voce Perſæ: ſed cultu inter Perſicũ & pactycũ qui adtulere equitatum octo miliũ equitũ armaturã neq; aheneã neq; ferream adſueti ferre p̃ter pugiones vrentes teſte e loris cõſerta: q̃ freti in prælium eunt. Eſt autem prælium eorum virorum huiuſmodi. Vbi cum hoſte congreſſi ſunt ini

Nomades Sagartii.

iciũt eas reſtes in ſũmũ laq̃os hñtes q laq̃us cũ aut equũ aut ho mine adeptus eſt:eũ ad ſe trahũt. Ita illi illaq̃ati cõficiũt. Talis hoꝛ pugna eſt iidẽq inter Perſas cẽſentur. Medi eãdẽ eqtes q̃ pedites armaturã gerunt:& itẽ Cilli.indi quoq eandẽ quã pe ditatus ſuus geſtant armaturã. Cæterũ equos deſultorios age bant:& currus:quibus currib⁹ ſuberant & equi & aſini agreſtes. Bactri eodẽ ornatu inſtructi erãt equites quo pedites. & item Caſpii pœni & ipſi eandẽ quã pedites armaturã gerebãt:currũ quoq cũcti agitatores Itidẽ & Caſpii & Paricanii atq ſuus pe ditatus inſtructi erant. Nec non Arabes eo quo pedites orna ti cultu agitabãt camelos nihilo inferiores equis pernicitate. Hæ ſolę gẽtes erãt eq̃ſtres. Fuitq nũerus eqtũ octo milia My riadũ.i.octoginta miliũ p̃ter camelos & currus. Et alii qdẽ eq tes in ordinẽ redacti erãt. Arabes ãt in vltimo locati ob id po ſtremi ne eqtatus cõſternaretur equis camelos non tolerantib⁹ Equitatus præfecti erant Harmamithres & Tithæus filii Da tis. Tertius horũ collega Pharnuches Sardibus erat relictus æ grotus. Nã cum Sardibus proficiſceretur in calamitatẽ incidit inſciens. Equitante.n.eo canis ſub pedes equi intercurrit: quo equus impræuiſo deterritus.atq erectũ ſeſe adtolens Pharnu chem excuſſit. Hic collapſus ſanguinẽ euomuit: nactuſq mor bũ qui in Phtiſin ideſt tabẽ euaſit. Equo aũt a caſu ſtatim do mini fecerũt famuli vt ille iuſſerat. Abducto nanq in eũ locũ vbi dñm ſtatuerat:crura cũ genibus abſciderũt. Itaq Pharnuches a p̃fectura ſumuotus eſt. Triremes inito numero fuere mille du centæ & octo:quas hi adtulere Phœnices cũ Syris (qui paleſti nam incolunt) trecentas hunc in modũ ornati: circa capita ga leas græcanicis proximas gerũt induti thoracibus lineis cum ſcutis vmbone carentibus cunq iaculis. Hi Phœnices (vt ipſi memorant) quondã mare rubrũ adcolebant: illinc tranſgreſſi maritima Syrie habitant. is tractus Syrie & quicquid ægypto tenus eſt:Palæſtina vocitatur. Hi circa capita caſſides forcipi culatas gerũt cõuexa ſcuta magnis vmbonibus p̃dita:ac gran dia pila nautica & grandes bipẽnes. Eorũ turba thoraces gere bat ac magnas machæras. Hũc in modũ iſti armati erãt. Ciprii centũ qnquaginta naues hoc mõ armati reges eorũ Mitris re dimiti erant. Reliq tunicas geſtabãt cætera vt græci. Quorũ gẽ tes ſunt partim a Salamine & Atheniẽſib⁹: partim ab Arcadia. partim a Cythno partim a phœnice:partim ab Aethiopia oriũ di: vt ipſi Ciprii aiunt. Cilices centũ naues. Hi circa capita fe

Reſtiũ pugna

Equſtum nu merus.

Harmamithres & Tithæus Datis filii.

Pharnuches.

Phtiſis.

Triremiũ nu merus.

Phœnices.

Paleſtina.

Cypriorum armatura.

Cypriorũ ge nus varium.

Cilices quõ dam.

rebant gentiles galeas proſcutis parmulas e crudo bouis corio factas laneis veſtibus induti: bina ſinguli iacula geſtãtes enſem Machære Aegyptiace perſimilẽ: quondã Hypathæi adpellati: ſed a Cilice Phœnice Agenoris filio ita cognominati Pãphilii triginta naues Græcanicis armis ornati: ab illis originẽ ducẽtes: qui cum Amphiloco & Calchante e Troia diſiecti fuerant. Lycii p̃buerũt naues quinquaginta thoracibus Ocreiſq; armati arcubus quoq; e cornu factis & arundineis ſagittis ſine pennis atq; iaculis gerẽtes ex humeris ſuſpenſas caprarum pelles: & in capitibus pilea pinnis coronata quin etiã pugiones & falces: e Creta oriũdi quõdã Termilæ nominati: ſed a Lyco viro Athenienſi Pandionis filio Lycii cognominati. Dores qui ſunt ex Aſia naues triginta. Ii Græca gerebant arma vti e Pelopõneſo ꝓpagati. Cares ſeptuaginta naues. Cętera græco more ornati: ſed & falces & pugiones gerebãt: quos prius adpellatos fuiſſe Hoetines in ſuperioribus libris dictũ eſt: Iones centũ naues armati græco ritu: qui quãdiu in Peloponneſo regionẽ (quę vocatur Achaia) incoluerũt: & ante aduentũ Danai & Xuti in Peloponneſum (vt Græci aiunt) vocabãtur Pelaſgi Aegialees id eſt litorales: ſed ab Ione Xuti filio Iones ſunt adpellati. Inſulãi naues decẽ & ſeptẽ armati vt Græci & ipſi Pelaſgica gens: ſed mox Ionica ob eandẽ cauſam: ob quã & duodecim opida ſunt: Ionica ab Athenieſibus adpellata: Aeoles ſexaginta naues ritu Græco armati olim Pelaſgi (vt apud Græcos fertur) vocati. Helleſpontii centũ naues prętęr Abydænos quibus mãdatum erat ab rege vt circa locum manerent ad pontes cuſtodiẽdos. Cæteri e põto erãt Græco more armati: Ionũ ac Dorũ coloni. In omnibus aũt nauibus Epibatę erãt Perſæ & Medi & Sacæ. Quarũ velociſſimas adtulere Phœnices & inter Phœnices optimas Sidonii. Harũ ſingulis & item pedeſtribus eoꝝ copiis p̃fecti erãt vernaculi duces: quoꝝ ego quia ratio hiſtoriæ nõ exigit: neceſſario nõ faciã mẽtionẽ. Neq; enim ſingularũ nationũ duces digni memoria fuere. Quarũ quot vrbes tot duces extitere: ſed nõ vt ductores: verũ vt ſerui quẽadmodũ alii qui duce bãt in militiã venere: qm̃ duces penes quos ſũma impii erat vt ſingularũ gẽtiũ principes qn̄ eoꝝ Perſę fuerit a me cõmemoratũ eſt Nauticis hi prefuere Ariabignes Darii: & Præxaſpes Aſpathenis: & Megabazus Megabatis: & Achęmenes Darii filius Iadicæ quidem claſſi & Cariæ Ariabignes ex Dario & filia Gobryis genit⁹. Aegyptiacæ ãt Achæmenes Xerxis ex vtroq;

Hypathæi. Cilices vñ. Pamphilii.

Lycii quõdã Termilæ dicebantur.

Lycii vnde. Dores.

Cares prius dicti Hoetines.

Iones.

Achaia. Pelaſgi. Aegialees.

Iones vnde.

Aeoles olim Pelaſgi vocabantur.

Helleſpontii

Ariabignes. Achæmenes

parẽte germanus. Reliquæ ãt claſſi reliqui duo. Porro biremes Lembos quinquaginta aut triginta remor& actuaria nauigia & alia minuta cum Hippagogis q̃ equos vehũt cõtracta cõſtat ad triũ miliũ pueniſſe. Eor& qui in claſſe erãt ſecũdũ duces illu ſtriſſimi fuere Sidonius: Tetramneſtus Alleſi filius: & Tyrius Mapten Sizoni & Aridius Merbalus Arbali & Cilix Cyenneſis Horomedontis: & Lycius Ciberniſcus Sicæ. Cypri autem Gorgus Cherſis: & Timonas Tymagoræ: Cariorũ vero Hiſtię Tymnis: & Pigreſſus Seldonii: & Damnaſithymus Candaulis filius. Aliorũ nũc præfectorũ mẽtionẽ facere ſupſedeo tãq̃ nõ neceſſe habens. Verũ Artemiſiæ pręcipua me tenet admiratio mulieris expeditionẽ aduerſus Græciã ſecutæ: q̃ defuncto viro ac pupilli filii tyrãnidẽ optinẽs nulla adacta neceſſitate ſed præſtãtia animi atq; virilitate in militiã cõceſſit. Momẽ ei erat Artemiſiæ Lygdamis filiæ paternũ genus ex Halicarnaſſo: matternũ e Creta imperans. hæc Halicarnaſſeis & Cois & Niſiriis & Calidniis quinq; cũ nauibus venit omni copia inſtructis. Ita poſt Sidonias hæ naues fuerũt illuſtriſſimæ. Eadẽ apud regem optimas inter oẽs ſocios ſententias dixit. Quas ciuitates recẽ ſui ſub illius imperio fuiſſe: eaſq; vniuerſam gẽtẽ animo Doricã eſſe Halicarnaſſeorũ quidẽ Troezeniã cæterorũ ãt Epidauriã Hactenus de nautico exercitu Xerxes inito copiarũ numero mi litibus inſtructis cõcupiuit illos luſtrando oculis obire quẽadmodũ & fecit: itaq; inſenſo curru ſingulas nationes luſtrãs q̃nã eſſent pcõctabatur: quarũ ꝓfeſſionẽ ſcribæ excipiebãt: donec ad extremos equitũ peditũq; peruentũ eſt. Hoc perfecto & nauibus in mare deductis Xerxes e curru in nauim Sidoniã tranſcendit: reſidenſq; ſub aureo tabernaculo: ꝓteruehenſq; nauim proras ſciſcitabat de ſingulis itidẽ vt de terreſtri exercitu fecerat: deſcribiq; iubebat. Enimuero Nauarchi productas a litore quatuor fere iugerũ ſpacio naues ſtabilierãt cõuerſis a terrã ꝓris & in vnã frontẽ digeſtis: Epibatis quoq; i. ꝓpugnatoribus tanq̃ ad bellũ armatis. Quos Xerxes inter proras & litus nauigãs cõſpicabat. Vbi ãt & claſſem luſtrauit egreſſus nauí adcerſit Demaratũ Ariſtonis comitẽ aduerſus Græciã expeditiõis: eiq; adcerſito ita inqt. Demarate iuuat nũc me q̃ cupio abs te interrogare: qui & Græcus es & nõ ex minima ciuitate vt audio tã ex te q̃ ex aliis Græcis: qui me adloquendi gratia adeunt. Nũc igitur hoc mihi expone nunquid Græci ſuſtinebũt manus cõtra me leuare. Nam (vt ego opinor) ne omnes quidem Græci

Hippagogæ.
Sidonius.
Tetramneſt⁹.
Aridius.
Cilix.
Lycius.
Gorgus.
Timonas.
Hiſtiæus.
Tymnis.
Pigreſſus.
Damnaſithymus.
Artemiſia.
Iuſtinus in. 2.
Artemiſiam Halicarnaſſi ppulchre laudãs in ea Virilẽ audaciã quẽadmodũ in Xerxe muliebrem timorem extitiſſe ſcribit.
Epibatæ.
Demaratum Xerxes conſulit.

ac cęteri mortales qui ad Heſperũ incolũt ſi cõgregentur pares eſſent noſtris armis: nec me inuadentẽ expectarent: cũ hoc ſint inter ſe concordes libet tamen mihi abs te audire quid de hoc dicas. His verbis interrogauit Demaratus excipiẽs vtra (inqt) apud te rex vtar veritate ne an iocunditate. Ille vt veritate vteretur iubere. Neqꝫ.n. ſibi ob id eum minus iocũdũ fore q̃ antea fuiſſet. Hoc vbi Demaratus audiuit: quoniã (inquit) me iubes rex omnino veritatem proloqui: ea dicã quæ nemo niſi mẽtiẽs apud te poſtea carpet. Græcia ſemper alumna fuit paupertatis hoſpes virtutis: q̃ ſapientia adciuit & a ſeuera diſciplina: quã vſurpans Græcia & paupertatem tuetur & dominatũ ita laudo quidem omnes Græcos qui Dorica illa loca vel circa incolũt: ſed nõ de cunctis eis verba faciam. Verum de Lacedæmoniis ſolis. tam primũ nego fieri poſſe vt tuam orationem admittãt adferentem Græciæ ſeruitutem. Deinde animo venturos tibi obuiã ad pugnandũ etiã ſi cæteri Græci omnes ſentiant tecũ. Neqꝫ vero de numero eorũ quęras quot illi ſunt qui hoc facere poſſint. Nam ſi in exercitu eorũ mille fuerint: ii tecum cõgredientur: & item ſiue pauciores ſiue plures. Hæc cum audiſſet Xerxes ſublato cachinno inquit. Demarate quodnam extuliſti verbum: mille omnino viros cum tanto exercitu cõgreſſuros. Agedũ die mihi nonne teipſum ais iſtorũ virorꝫ fuiſſe regem? Vis ne igitur ſine mora tu cũ decem vfris dimicare. Quod ſi veſtri populares omnes tales ſunt quales tu prędicas profecto ſecundũ veſtra inſtituta debes tu qui illorũ es rex duplũ pręſtare q̃ ſinguli eorũ: qui ſi denis e meo exercitu pares ſint: iure abs te poſco vt viginti ſis par. ita verba (quæ dixiſti) cõprobabũtur. Atqꝫ ſi tales ſunt illi ac tanta ſtatura qualis quantuſqꝫ tu ac cęteri Græci qui in colloquiũ meũ venerunt: videte ne cũ tanto opere gloriamini: fruſtra id inſolenterqꝫ faciatis. Nam age intelligam quocũqꝫ argumento vnde fieri queat: vt mille aut decẽ milia atqꝫ quinquaginta milia hominũ qui præſertim ſint oẽs liberi nec vnius imperio ſubiecti tanto exercitu obſiſterent cũ ſim⁹ nõ plures q̃ milleni ad ſingulos eorũ ſi fuerint gnqꝫ milia. Nam ſub vno (quemadmodũ apud nos fit) imperatore milites illius metu etiã cõtra ſuã ipſorũ naturam meliores efficiunt adactiqꝫ verberibus vel pauciores aduerſus plures eunt. idẽ remiſſo libero ſibi arbitrio neutrum horũ facerent. Adeo opinor Græcos etiã pares numero Perſis ægre cũ eis ſolis certaturos. Quinimo iſtud apud nos ſolos eſt qđ ais. Verũ nõ ita multum

Demaratus ad Xerxem.

Græcia. Græciæ laudes.

Lacedæmonium Virtus.

Militum imperatoris virtute meliores (vel cõtra ſuam ipſorꝫ naturam) efficiuntur.

ſed rarum. Sũt. n. e Perſis meis ſatellitibus: qui velint cũ ternis Græcis pariter dimicare. Quorum tu expertus multa blateras. Ad hæc Demaratus intelligebã (inquit) rex ab initio me vera dicentẽ nõ iocũdũ tibi futurum. Sed quia tu dicere me veriſſima coegiſti: dixi quę erant e dignitate Spartanorũ. Quãq; ipſe optime intelligis quãtopere nũc illos ego amẽ: qui me honore & dignatione paterna exutũ/ extorrẽ/ profugũq;/ fecerũt: quẽ pater tuus exceptum victu ac domicilio donauit. Quare nõ eſt credibile virũ prudentẽ reſpuere beneuolentiã exploratã: ſed maxime obſeruare. Ego n. neq; cũ decẽ ꝓmittã me poſſe dimicare neq; cũ duobus. ac ne ſingulari qdẽ certamine volens certauerim. At ſi neceſſe fuerit: aut vehemens diſcrimen inſtiterit: libentiſſime cũ vno quolibet iſtorũ omniũ dimicarẽ: qui ſe ſingulos aiũt idoneos ad certandũ cum ternis Græcorũ. Etenim Lacedæmonii pugnando cum ſinguli non ſunt illi quidem cęteris deteriores viris. At cõferti cũctorũ virorũ ſunt excellentiſſimi. Nã licet ſint liberi nõ tamẽ ſunt vſq; quaq; liberi: quippe quibus pręeſt domina lex: quã multomagis metuũt q̃ tui te: Faciunt ergo quęcũq; illa cogit. Cogit ãt idẽ ſemp vetãs ſemp eos ex acie fugere quantã vis hominũ multitudinẽ: ſed iubens vt ordinẽ nõ deſerentes aut vincant aut occumbant. Hæc ego ſoquens ſi tibi blaterare videor: volo poſt hac in cæteris ſilentiũ agere. Hactenus loqui coactus tibi vero ex ſententia cõtingat rex. Hęc locuto Demarato Xerxes ad riſum verſus nulla indignatiõe permotus eſt. ſed comiter hominẽ remiſit. Poſt Demarati colloquiũ vbi Doriſco ꝓfecit ꝓtorẽ Maſcamen Megaloſtis filiũ amoto eo quẽ Darius ꝓfecerat: ire cũ exercitu aduerſus Græciã pergit. Huic Maſcami quẽ illic reliquit Xerxes vni tãq; omniũ ꝓtorũ ꝓſtãtiſſimo quos aut ipſe Aut Darius conſtituiſſet dona quotannis miſit: & itẽ eius poſteris Artaxerxes filius Xerxis. Etenim ante hãc expeditionẽ in Thracia & vbique Helleſpõto ꝓtores fuerãt qui oẽs poſt eãdẽ expeditionẽ a græcis eiecti ſunt: & e Thracia & ex Helleſponto ꝓterq; e Doriſco. Vñ Maſcamen Græci p multa conati tñ eiicere nequierũt. Obid huic ab eo qui in Perſis regnat ſemp dona mittũtur. eoq; vero qui a Græcis expulſi ſunt neminẽ rex Xerxes virũ egregiũ eſſe duxit pręter vnũ Bogem ex Eione: quẽ laudare nõ deſinebat: eiuſq; (qui ſupfuere) liberos maximo inter Perſas honore ꝓſequebatur. ſiquidẽ magnis ferri laudibus Boges meruit: qui eũ ab Atheniẽſib⁹ & Cymone Miltiadis filio obſideretur: licẽ

Lacedæmonum lex.

Maſcames.

Artaxerxes.

Boges ſua omnia cõbuſſit.

retq; ei adcepta fide egredi:& in Asiam remeare:tamen abnuit ne regi præ metu superfuisse videretur: sed ad extremũ vsq; p̃stitit Atq; vbi nihil in mœnibus cõmeatus reliquũ fuit: adcenso ingenti rogo interemit liberos cõiugem cõcubinas familiã: eosq; in rogũ dereciit. Dehinc omne aurũ vrbis atq; argentum e muris dispersit in Strymonẽ. His acti semetipse coniecit in rogum. Ita hic merito a Persis ad hoc vsq; tẽpus præconio celebratur Xerxes e Doriſco in græciã tendens vt quosq; populos adibat secũ militare cogebat. Erat autẽ (vt superius a me expositũ est) omnis ad Thessaliã vsq; tractus in ditionẽ redactus & regi tributarij effecti a Megabazo:& mox a Mardonio. Digressus a Doriſco p̃teriit primũ Samothraces muros quos; vltimũ opidũ ad vesperã sitũ est nomine Mesambria cui vicinũ est opidũ Thraciorũ Sthrymma:quæ opida interfluit amnis Lisus:cuius aqua tunc non suffecit copiis Xerxis sed defecit. Hæc olim regio vocabat Galdaica:nũc aũt Briãtica:quæ tñ optimo iure Ciconũ est. Trãsmisso profluente Lisi arefacto Xerxes has Græcas vrbes prætergressus est Maroneam Dicæã:Abdera eas inq̃ præteriit:& hos qui iuxta eas sunt famosissimos lacus Ismaridẽ:qui Maroneã Sthrymmãq; interiacet: Bistonidẽ Dicæe cõtiguum:in quẽ duo flumina ingrediuntur Trauus & Copsantes qui iuxta Abderẽ sit. Nullũ nobilẽ lacũ præteriit Xerxes:sed fluuiũ Nestum mare subeuntẽ. Post has regiones perrexit mediterraneas versus vrbes. In quarũ vna est lacus triginta ferme stadiorũ in circuitu piscosus & admodũ salsus: quẽ sola iumenta cũ aquarẽtur exiccauere. Huic vrbi nomẽ est Pisyrus. Has vrbes:& maritimas & græcas siniſtrorsum relinquẽs p̃teriit Xerxes:per quas autẽ gentes Thraciæ ꝓuinciæ iter fecit hæ sunt Pæti:Cicones:Bistones Sapæi:Derſæi:Hedoni:Satræ. Quos; qui maritimi erãt nauibus secuti sunt:qui vero mediterranei a me sunt cõmemorati:præter Satras. Cæteri omnes terrestri itinere sequi coacti sunt. Satræ nulli olim hominũ quantũ nos scimus fuere subiecti:sed soli e Thracibus ad meã memoriã liberi semper p̃stitere. Editos.n. montes incolũt:omnigenis arboribus ac niuib⁹ obsitos viri in re bellica eximii:apud quos oraculũ est Dionysii idq; in editiſſimis mõtibus. Eorũ qui in illo tẽplo prophetant.i. vaticinantur sunt bisſi. Antistes vero q̃ reddit respõsa quẽadmodũ Delphis & nihilo magis varie. Peragrata (q̃ dixi regione) Xerxes secundo loco trãsiit muros pieq; quos; vni nomẽ ẽ Niphrage:alteri Pergamo. Hac iter p̃ter eos

Mesambria op.
Sthrymma.
Lisus fluuius defecit.
Galdaica.
Briantica.
Maronea.
Dicæa.
Abder.
Ismarides.
Bistonis.
Trauus.
Copsantus.
Nestus fluui⁹
Pisyri lacus exaustus.
Thraciæ populi.
Cycones.
Bistones.
Sapæi.
Derſæi.
Aedoni.
Satræ liberi.
Bisſi.
Pieres.
Niphraga.
Pergamum.

mõtes faciebat a manu dextra reliquẽs mõtẽ Pãgæũ magnũ at Pangæus.
q; excelſũ: in quo aurea ſunt & argẽtea metalla: quẽ cũ Pieres &
Hodomãti: tũ p̃cipue Satræ exercẽt ſup Pãgæũ ad aq̃lonẽ ha- Hodomanti.
bitãtes Pæones: Doberes & Peoples p̃tergreſſ⁹ Xerxes ad ve- Peones.
ſperã verſ⁹ cõtẽdit: donec ad flumẽ Strhymonẽ puenit & vr- Doberes.
bẽ Eionẽ cui⁹ p̃tor Boges (de quo pauloañ fecim⁹ mẽtionẽ) Peoples.
adhuc viuebat. Regio pãgeo mõti circũiecta noiatur Phyllis. Eion vrbs.
Hinc veſperũ verſ⁹: porrecta ad flumẽ angitẽ qđ Strymonẽ ſu- Phyllis regio
bit. hic meridiẽ verſ⁹ ad ip̃m Strymonẽ ad quẽ magi mactatis Angites flu-
eq; cãdidis litauerunt. His & aliis cõplurib⁹ medicamẽtis i flu uius.
mẽ factis p nouẽ vias Hedonoꝝ iere: iuxta q̃s Strymonẽ põti-
b⁹ iũctũ inuenere. Audiẽtes aũt eũ locũ nouẽ vias Hedonorũ
adpellari totidẽ illic pueros ac virgines puellarũ indigenarũ fi
lios viuos defoderẽt. Perficũ. n. defoderẽ viuẽtes. Nã & Ameſtri Ameſtris.
Xerxis vxorẽ iã ꝓuectæ ætatis audio bis ſeptẽ illuſtriũ Perſaꝝ
liberos defodiſſe ad referẽdã ꝓ ſe gratiã deo q ſub terra eſſe fer
tur. Vbi a Strymone ꝓgreſſus ẽ exercit⁹ illic ad Solis occaſum
verſus ẽ littus: in quo ſitã vrbẽ græcam noie Argilũ pręteriit.
Hæc & q̃ ſuper eam eſt regio q̃ vocaꝛ Biſaltia. Illic ſinũ neptuni Biſaltia.
tẽpli a leua manu habẽs perrexit ad cãpũ noie Syleũ præteriẽs
Stagirũ græcã vrbẽ: peruenitq; Acanthum ducẽs vna ſingulas
harũ gentiũ & ſtẽ adcolas mõtis pangæi: & earũ quas ſuperius
cõmemorauí, iis qui maritimi erant claſſe: qui procul a mari a-
berant terreſtri itinere ſequẽtibus. hãc viã qua Xerxes duxit ex
ercitũ Thraces neq; cõfundũt neq; ferunt: ſed ad mea vſq; tem
pora magnopere venerãtur. Poſteaq̃ Acanthũ peruenit Xerxes:
p̃cepit Acanthiis vt hoſpitalitatẽ exiberent. eoſq; medica veſte
donauit: laudãſq; q; alacres cerneret eẽ ad bellũ: quodq; audi-
re foſſam cẽ abſolutã Xerxe apud Acanthũ agente contigit vt
Arthachęes qui foſſæ faciũdæ pręfuerat morbo decederet vir Arthachęes
Xerxi ſpectat⁹ gñe Achęmenides ſtatura inter Perſas ꝓceriſſia vir ingens.
Quippe cui q̃tuor oĩno digiti decrãt a lõgitudine quinq; regi-
orum cubitoꝝ. Xerxes magno dãno ducẽs maximũ hominum
facto functũ adparitiſſime eũ funerauit exhibito etiã epulo: eiuſ
q; tumulũ oĩs exercitus extruxit: cui tã q̃ heroi ex oraculo Acã
thii ſacrificant nomine eũ nuncupantes. Et rex quidem Xerxes
amiſſo Artachæe iacturã ſe feciſſe exiſtimabat. At ii græci qui
exercitum excipiebant cum Xerxi cœnam præberẽt: in omnem
miſeriam deuenere. adeo quidem vt ſuis latibus efficerẽtur ex-
torres. Dũ Thaſii pro ſuis q̃ in cõtinente ſunt vrbes Xerxianas

Antipater. adcipiunt copias: Antipater orgis filius elatus animo vir inter populares illuſtris erogauit in cœna quadrigenta argenti perfecti talenta. Eã rem vbi adcipere qui p̃erant aliis circa vrbibus (tale.n. conuiuium iãpridem inductũ fuerat & diu celebratum) hoc vbi adcepere p̃ſertim præconibus paſſim prædicantibus. Tũc vero opidani frumentũ (qđ in vrbibus erat) inter ſe diſtributum molebant: farinãq; triticeam ordeaceãq; in complures menſes faciebant. Ad hæc excogitauere ob præciũ optima q̃q; pecora ſaginare: & altiles aues habere terreſtres paluſtreſq; in cortibus & in viuariis ad adcipiendũ exercitum. Quinetiã aurea argenteaq; pocula & cr̃ateres faciebant & cætera q̃ menſæ imponuntur. Hæc omnia ipſi regi & iis (qui cum illo veſcebãtur) fiebant. Cætero autẽ exercitui q̃ ad eſum dũtaxat p̃cepta erant. Sub aduentum exercitus tabernaculũ vbi exercitus maneret ſtatuebatur reliqui ſub dio agebant. Vbi tẽpus cœnæ aderat: tunc conuiuatores laborẽ ſuſtinebant. iſti cum expleti noctem illic exegerant poſtero die reuulſo tentorio & omnia adparatu ſumpto ita abiccedebant nihil relinquentes omnibus aſportatis. Vnde Megacreontis viri Abderitæ elegans dictũ extitit. qui ſuaſit Abderitis vt vniuerſi mares pariter ac fœminę ſua delubra adirent: ſupplicitercq; dijs adſidentes p̃carentur: vt poſthac dimidiũ futurorũq; malorũ a ſe propulſaretur. Nã de p̃teritis magnã ſe gratiã illis habere q̃ rex Xerxes non bis quotidie cibũ capere conſueſcet. Fore.n. vt Abderitæ ſi iuberetur etiã prandiũ ſolũ cœnam inſtruere aut nõ p̃ſtolarentur Xerxẽ aduenientem: aut preſtolati peſſime inter omnes homines adfligerentur. Et iſti quidem q̃q; grauare. tamẽ quod ſibi imponebatur exeq̃bantur Xerxes vero ex Acantho duces claſſis a ſe diMegacreõtis dictũ. Abderitarũ preces. Thermavtbs miſit iuſſo ad Thermã cum claſſe ſe opperiri. Eſt autem Therma in thermæo ſinu ſita: a qua ipſe ſinus habet cognomẽ. Hac .n. compẽdiariam magis viã eſſe audiebat. Nam e Doriſco ad Acanthũ vſq; ita inſtructus exercitus iter fecerat tripartito diuiſus ois iuſſu Xerxis: vt vna pars ſecundũ mare iret pariter cũ claſſe: cui parti præerant Mardonius & Maſſiſtes: altera p mediterranea: cui præerant Tritantæchmes & Gergis Tertia inter has media cũ qua Xerxes ipſe incedebat ducibus Smerdomene & Megabyzo. Nauticus exercitus vbi a Xerxe diſceſſit: foſſam enauigauit in Atho depreſſam ac perductã ad ſicum in quo Aſſa & Pendorus & Sincus & Sarca vrbes ſitæ ſint. Exq; b'ſumpto cõmilitio pergit ire ad ſinũ Thermęũ: circũuectuſq;

Aſſa. Pidorus. Sincus. Sarca.

Ampelon promõtoriũ Toroneũ pernauigauit has græcas vrbes: vnde & naues & cõmilitiũ ſumpſit: Toronam: Galipſum: Sermylã: Mecibernã: Olynthũ q̃ regio nũc Sithonia nominat Ab eo promõtorio Ampeli p̃cidens mare vſq; ad promõtoriũ Canaſtreum totam fere Pallenẽ preteruectus eſt. illinc quoque & naues & cõmilitiũ ſumpſit ex Pontidæa: ex Amphyſtie noua vrbe: ex Aegea: ex Therambo: ex Sciona: ex Menda: ex Sana: hæ ſunt vrbes ſitæ in Pallena Phlegra prius adpellata: pernauigata hac regione ad preſtituũ locũ peruenit ſumptis etiã militibus e vicinis Pallenæ vrbibus ac Thermeo ſinui cõterminis: quibus hæc nomina ſunt Lipaxius Combrea Liſſæ Gigonus Campſa Smila Aenea quarũ regio adhuc Creſſæa nominatur Ab Aenea in qua finis enumerandarũ vrbiũ mihi factus eſt: iã ad ipſum Thermeũ ſinũ curſus claſſis extitit: & ad terrã Migdonã donec ad Thermã quo p̃ceptũ erat puẽtũ ẽ ad vrbẽ Sindũ: & ad Chaleſtrã ſup Axiũ ſitã flumẽ: qđ Migdoniã terrã dirimit a Botæide: cuius terræ Botæidis arctũ ad mare locũ optinent vrbes Ichne & Pella. Hic nauales copiæ circa flumẽ Axiũ & vrbẽ Thermã & alias in medio horũ vrbes ſtatiua habuere regem opperiẽtes. Huc puenire volẽs Xerxes Acãtho ꝓfectus cũ terreſtribus copiis mediterranea p̃cidebat pagrans Pæoniũ agrũ atq; Creſtonicũ ſup amnẽ Chidorẽ: q e Creſtonæis initio ſumpto p terrã Migdoniã fluẽs in paludẽ (q̃ eſt ſupra Axiũ) euoluitur: hac iter facientẽ Xerxe Leones impetũ dederũt in Camelos: qui cõmeatũ portabãt. Sub noctẽ. n. relictis locis cõſuetis eo deſcẽderũt: nulloq; alio neq; iumento neq; homine tacto in Camelos graſſati ſunt. Cuius rei cãm admiror q; Leones quoties aliũde eis eſt quo indigent abſtinẽt ab inuadẽdis Camelis qđ animal nũq̃ antea nec expti fuerãt illic nec viderãt. Sũt añt p ea loca Leones multi & boues agreſtes p̃grandibus cornibus qui ad græcos venũt. Leonũ terminus eſt Abderorum flumen Neſt⁹: & Achelo⁹: q p Acarnaniã fluit. Nã nemo aut ad auroꝛã trans Neſtũ vſq̃ gẽtiũ viſerit leonẽ in Europa: aut trãs Acheloũ ad Heſperũ in reliqua cõtinẽte: ſed in hoꝝ fluuioꝝ medio leones gignũtur. Poſtq̃ Thermã venit Xerxes ibi ſubſtitit tãtũ maritimi ſpacii occupãtibus caſtris q̃tũ eſt ad vrbe Therma: & Mygdonia vſq; ad cõfluẽtẽ Lydei & Haliacmonis: vbi agrum Botiætidẽ: Macedonicũq; diſterminãt. In his locis ſtatiua habuere Barbari: qbus: potãtibus ſolus ex iis (q cõmemorati ſũt) amnibus: Chidorus e Creſtonæis fluẽs nõ ſuppetiit: ſed defecit:

Ampelon.
Torona.
Galipſus.
Sermyla.
Mecibernа.
Olynthus.
Sithonia.
Pallene.
Põtidæa.
Amphyſtie.
Aegea.
Therambus.
Sciona.
Menda.
Sana.
Pallene olim
Phlegra.
Sindus vrbs.
Chaleſtra.
Axius flũs.
Botiæis.
Ichne.
Pella.
Therma.
Chidorꝰ flu.

Leonum natura.

Neſtus flu.
Achelous.

Lydeus flu.
Haliacmõ fl.
Chidori aq̃ defecit.

Olympus. Xerxes e Therma proſpiciens Theſſalicos montes Olympũ &
Oſſa. Oſſam p̃ celſæ magnitudinis: audiẽſq; in medio eorũ anfractũ
Peneus. anguſtũ eſſe p quẽ fluit Peneus: & illuc viã eſſe q̃ in Theſſaliam
fert cupidine captus eſt nauigãdi ad oſtiũ Penei inſpicẽdũ: qa
ſuperiorẽ viã tenẽti erat eũdũ p Macedones ſupne habitantes
Perræbi. ad Perræbos p̃ter Gonũ vrbẽ. Nã hac tutiſſimũ iter eſſe audie
Gonus vrbs bat. Atq; vt cõcupiuit ita & fecit. Itaq; cõſcenſa naui Sidonia
q̃ ſemp cõſcẽdebat quoties ei tale aliquid facere libebat: extulit
ſignũ cæteris nauibus, pficiſcendi relictis illic terreſtribus co-
piis. Eo poſtq̃ puenit oſtia Penei cõtẽplantẽ ingens admiratio
cũ ſubiret adcitos viæ ductores interrogauit nunquid flumen
Theſſalia poſſet auerti vt alibi mare ingrederetur. Narratur ãt Theſſalia
quõdã lacus. quõdã lacus fuiſſe vtpote cõcluſa vndiq; p̃altis montibus. Nã
Theſſaliæ qđ Theſſaliæ ad aurorã ſpectat: id Pelion & Oſſa iũctis inter ſe
deſcriptio. radicibus p̃eludũt. Quod ad ventũ Aquilonem: id Olympus.
Pelion Qđ ad Heſperũ id Pindus. Qđ ad meridiẽ & vẽtum auſtrũ: id
Oſſa. Othrys. Qđ inter hos mõtes mediũ id Theſſalia eſt ita deuexa
Olympus. vt cũ alii frequẽtes amnes in eã defluant: tũ il quinq; præcipue
Pindus. Peneus Apidanus Onochonus Enipheus Pamiſus: qui e mõ-
Othrys. tibus Theſſaliã cingentibus in eam planiciẽ cõfluẽtes per vnũ
Apidanus. anfractũ & eũ arctũ in mare euadũt in vnã aquã omnes redacti
Onochonus qui ſimul ac cõfluentẽ fecerũt: Peneus retento ſuo nomine cę-
Enipheus. teros in nominatos reddit. Fertur quõdam cum nondum eſſet
Pamiſus. hic anfractus per quẽ flumina mearent hos fluuios & p̃terea la-
Boebeis la- cum Boebeidẽ nõ fuiſſe nominatos: quẽadmodũ nũc & tamen
cus. nõ minus q̃ nunc fluxiſſe: ſed ſuis fluentis omnem Theſſaliam
effeciſſe Pelagus: ipſi quidẽ Theſſali memorãt Neptunũ feciſſe
conuallẽ: per q̃ meat Peneus haud abſurde ſentientes. Qui. n. ar
bitratur Neptunũ terram quatere: & q̃ terrę motu diſcuſſa ſunt:
huius dei eſſe opera: ei cernenti hunc locum videtur Neptunus
id feciſſe. Nãq; diducto illa montium (vt mihi videtur) terrę-
motus eſt opus. Xerxi interroganti nũquid alibi effent in mare
oſtia Penei: productores ſui rẽ cõpertã habẽtes. Rex (inquiũt)
nulli ſunt huic flumini alibi in mare tendentes exitus q̃ iſte hic.
Cuncta. n. vndiq; mõtibus redimita Theſſalia eſt. Ad hoc Xer-
xes dixiſſe fertur. Solertes ſunt viri Theſſali: qui ſuæ ſibi imbe-
cillitatis conſcii iam pridẽ cum alia p̃uiderunt. Tum vero hoc
quod regionem habeant facilem occupatu & mature expugna
bilem. Solũ enim hoc eſſe negotiũ flumen obſtructo anfractu
auerſoq; alueo per quem meat in eorũ terram inducatur. a quo

omnis Theſſalia p̃ter mõtes aquis obduceretur. Hæc ita ſe habere Xerxes apud filios Alei dixit. Quoniã Theſſali e Græcis principes regi ſeſe tradiderãt ratus id illos per totam nationẽ diuulgaturos. Hoc locutus & locum cõtemplatus Thermã renauigauit. Vbi complures dies circa Pieriam eſt commoratus. Pieria.
Nam mõtem Macedonicum vt illac in Perrhæbos omnis transiret exercitus. Tertia eius pars repurgabat. Eodem legati qui dimiſſi in Græciã fuerãt ad terrã petendã regreſſi ſunt partim inanes: partim terram & aquã adferentes. Quam qui dederunt eorũ hi fuere Theſſali: Dolopes: Aenieẽſes: Perrhæbi: Locri: Magnetes: Meliẽſes: Achæi: Phthiotæ: & Thebani: cæteriq; Bœotii
præter Theſpienſes & Platæenſes cũ quibus ii Græci percuſſerant fœdus. qui bellũ aduerſus Barbarũ ſumpſerant. Fœdus ãt ita habebat. Quicũq; Græci ſeſe dedilient Perſę: nõ adacti neceſſitate eorum decimũ quẽq; rebus bene conſtitutis ſe deo qui delphis eſt deuoturos. Ita apud Græcos iuſiurandum habebat Xerxes neq; Athenas neq; Spartã legatos terrã petitũ miſerat: ob id quod quos ante Darius ad hoc ipſum miſiſſet: eorũ alios iſti in Barathrũ: alios in puteum deiecerant: iubentes eos illinc terrã & aquã ferre ad regẽ. Hac de cauſa Xerxes nullos illuc ad petendũ miſit. Et Atheniẽſibus quidẽ q; ita legatos tractarint: quid triſte cõtigerit non queo dicere. niſi qđ eos ſolũ cũ vrbe vaſtatũ eſt quod tamen ipſum non ea cauſa ſuſpicor contigiſſe
Lacedęmoniis vero ita Talthybii qui fuit Agamemnonis preco incubuit. Eſt autẽ Spartæ Talthybii templũ eũ eius poſteris: q Talthybiadæ nominãtur. Quibus honos legationis Spartanorũ ſemper tribuitur. Itaq; poſt eã rem Spartiatæ cum læta exta eis nõ eſſent. Itaq; diu cõtingeret perteſi hui⁹ calamitatis
Lacedęmonioꝝ cetu frequẽter coacto hoc edictũ propoſuere. Si quis Lacedæmoniorum velit pro Sparta occumbere. Tunc Sperchius Aneriſti & Bulis Necolei filius viri Spartiatæ & natalibus & opibus inter primos vltero ſe obtulerũt ad ſatisfaciẽ dũ ſua pœna Xerxi Darii filio ob legatos apud Spartã interẽptos. Ita hoc Spartiatæ tãq; mortẽ obituros miſerũt ad Medos.
Digna admiratione cũ audacia horũ viroꝝ: tũ verba ab eis habita. Nã Suſa tendẽtes: ac Hydarnẽ Perſam Aſianæ oræ maritimæ præfectũ: venerũt: qui eos hoſpitaliter munificeq; adceptos his verbis interrogauit. Viri Lacedæmonii quid ita reſpuitis effici amici regis. Cernite. n. ex me & meo ſtatu quã ſcit honore proſequi rex viros egregios vos itidem honoraturus ſi

Theſpienſes.

Darii legati in puteum miſſi.

Talthybius.

Talthybiadę

Sperchius Bulis.

Hydarnes.

Lacedæmoniorũ legatorũ ad Hydarnẽ oratio.

vosipsos ei dediderit is. Videamini modo apud eum esse viri egregii: quoniã singuli vestrũ rege donãte principatũ græciæ obtinebit. Ad hæc illi respõdentes Hydarnes (inquiunt) non ex æquo consiliũ tuũ ad nos spectat: atq; ad tẽ qui conditionis quam sua les expertus es nostræ inexpertus. Nã quidem ea nosti. Libertatẽ autẽ nondũ expertus es vtrũ sit dulcis an nõ. Quę si tibi experta foret: non vt hastis sed vt securibus pro ea dimicaremus: nobis suaderes. Hæc Hydarni responderunt. Dehinc vt ascenderũt Susa & in cõspectũ regis venerunt principio iubẽtibus satellitibus ac vim adferentibus vt procũbentes regẽ adorarent: & per capita eos ad id agendũ impingentib⁹. Negauerunt se vnquã id esse facturos: neq; .n. sibi esse cõsuetudinem hominẽ adorãdi: neq; se ad id venisse. Posteaq; in hoc repugnauerant: secũdo loco hæc illis & his similia dixere. Rex medorũ nos miserũt Lacedæmonii ad luendam pœnã p̃ iis legatis qui spartæ: interiere. Hæc istis dicentibus Xerxes p̃ magnanimitate negauit se fore Lacedæmoniis similẽ. Illos. n. interimendis legatis ius omniũ hoium cõfudisse: se vero q̃ illis exprobaret id nõ esse facturũ: neq; eos occidẽdo Lacedæmonios culpa soluturũ. Hac re p̃ Spartiatas gesta in p̃sens ira Talthibii cessauit: & si spartã reuersus Sperchio & Bule longo tamẽ deinde tempore interiecto excitatũ est inter Pelopõnenses & Atheniẽses bellũ: (vt Lacedæmonii aiũt) quod mihi diuinitus maxime videtur esse gestũ: quia ira Talthybii nũcios corripuerit: nec pri⁹ quieuerit. Quod autẽ ira inciderit in eorũ qui ad regem ascenderunt: filios Nicolã Bulis. & Aneristũ Sperchii filiũ: q̃ piscatores Tirynthios in naui oneraria plena viris nauigãtes cœpit manifestũ est apud me diuinitus id factũ esse ex ira dei q̃ nũcii q̃ in Asiã a Lacedæmoniis mittebantur: proditi a Sitalce Terei Thracũ rege: & a Nymphodoro Pythei viro abderita excepti sunt iuxta Bisanthẽ quæ est in Hellespõtho: & adducti in Atticam ab Athenien sibus necati sunt: cũq; iis Aristeas Adimanthi Corinthius. Verũ hæc multis post regis expeditionẽ ãnis gesta sunt: Quæ expeditio vt ad superiorem orationẽ redeã nomine quidem tendebant cõtra Athenas: re tamen vera cõtra cunctam Græciã eam diu antea græci cum audissent: non proinde oẽs adfecti sunt. Nã ii q̃ terrã & aquã dederãt Persę fiduciã aio p̃sumebãt tanq̃ nihil ingratũ passuri a barbaro qui nõ dederant magno in metu versabãtur: Quippe cũ nulla tanta classis esset in greçia. q̃ posset excipere inuadentẽ præsertim plenisq;

Libertas.

Lacedæmoniorum legatorũ cõstãtia

Xerxis magnanimitas.

Talthibii ira sola Lacedæmoniorũ voluntate peccata.

Sytalces.
Tereus.
Bisanthes.
Aristeas.

bellū detractantibus & libenter ad partes medorū inclinātib⁹. Hoc ego loco neceſſe habeo ferre ſentētiam apud multos quidem homines inuidioſam nō tamen quod mihi videtur verum diſſimulabo an Athenienſes formidantes periculum quod impendebat patria deſeruiſſent an non deſerentes ſed permanentes ſeſe dediſſent Xerxi nihil omnino aduerſus regē in mari facere conati: an nemo mari ſe oppoſuiſſet Xerxi: atq; hæc in continenti geſta eſſent. An etiā multæ loricę eſſent muris inductæ a peloponnenſibus per Iſthmū an proditi a ſociis Lacedæmonii: iiſq; non voluntariis ſed per vrbes a claſſe barbara occupatis ac deſerti fuiſſent: deſertiq; & magna opera adgreſſi genero ſæ occubuiſſent: an hæc paſſi eſſent: An priuſq; viderent alios græcos cū Medis ſentiētes cum Xerxe depacti eſſent: atq; ita vtrinq; ſub Perſis græcia fuiſſet: Nā murorū apud Iſthmū loricarū q̄nam vtilitas fuiſſet rege mari potiente: a nemine qui audire. Nūc autē ſiquis Athenienſes græciæ liberatores extitiſſe dicat profecto nō oberrauerit a vero: Nā vtro ſe illi adpliſſent hæ partes erant p̄p̄oderaturæ. Cū vero p̄tulerint græciā p̄eſtare liberā nimirū ipſi fuere q̄ quicquid græciæ reliquū erat cū Medis nō ſentientes erexerunt: quiq; ſecundū deos repulerunt. ne oraculis quidē horrendis ac terribilibus q̄ e Delphis veniebāt inducti ad græciā: ſed perſiſtēs deſerendā cōſtituerunt excipere hoſtē ſua inuadētē. Siquidē cōſultoribus delphos miſſis vti oraculo volebant. Nunciī factis apud templum q̄ ritus poſtulabat ædē ingreſſi conſederūt. Quibus Pythia cui nomen erat Ariſtonice ita reſpondit.

Athenienſes græciæ liberatores.

Ariſtonice Pythia.

Quid miſerande ſedes populus: fuge ad extima terræ
Aedibus & globidæ deſertis collibus vrbis:
Nā caput & corpus minime ſincera manebunt:
Extremi ue pedes poterunt ſupereſſe manuſue:
Aut mediū ſed ea ignis edax deformia reddet
Et mari acer equis vrgens Aſiegene currū
Atq; alias pleraſq; tuas non ſolius arces:
Permultaſq; deum ſæuis dabit ignibus ædes
Quas ego p̄uidi iam nunc ſudore madentes:
Atq; metu tremere & de laqueatibus altis
Nigrantem cogente malo manare cruorem:
Ite ſed ex adito atq; malis effundite mentem.

Athenienſiū oraculum.

His auditis Athenienſium conſultores maximo ſunt mœrore adfecti: Quibus inter ſeſe agitāribus tā triſte reſpōſum Timon

Timon illuſtris.

Androbuli vir apud Delphos illustris fuasit hæc fere vt sumptis oleæ ramis de integro reuerterētur ad consulendū supplici ter oraculū. Obtemperātes ei Athenienses dixere. O princeps redde nobis oraculū melius de patria in honorem horū palmitum quos gestātes ad te venimus: Alioqui hinc abs te non abituri: sed in hoc adito ad obitū vsq; permansuri. Hæc dicētibus Antistes iterum hoc modo respondit.

Athenienſiū oracula.

Pallas olympia cum multis hortatibus vsa:
Et præcibus blandita Iouē placare nequiuit:
Hoc tibi faboritē responsum adamantie propinquans.
Nā capitis reliquis quæ limes cecropis oræ
Intus habet quodcūq; sacer penetrale Citheron
Iupiter e ligno muris tritonida donat:
Qui soli inuicti tibi sint natiſq; saluti.
Tu vero aduentū peditūq; equitūq; quietus.
Terrestresq; acies ne p̄stolare: sed hosti
Terga dato vel si tibi fors erit obuius vsq̄
Diuina o Salamis mulierum pignora perdes
Vsq̄ vel Cerete sparsa coeunte vel vsq̄.

Hæc legati vterāt ita arbitrati prioribus mitiora postq̄ cōscripserunt Athenas rediere: reuersiq; ad populū recitauere: & cum aliæ multæ sentētiæ essent oraculū interprætantiū. & ex pluri mū perplexe: quidā e maioribus natu dixere videre sibi deū respōdere saluā fore arcē. Oli enī Athenienſiū arcē p̄septa vallo fuisse. Et ii quidē interpretabantur vallū esse hūc ligneū murū: Alii vero dicebant deū significare naues: easq; cæteris omissis ædificari iubebant. Verū hos qui aiebāt naues esse ligneū murū fallebant vel cerere sparsa coeunte vel vsq̄. Circa hos versus cō fundebaſ eoꝝ sentētia: q classem volebāt eē ligneū murū. Nam oraculū q interp̄tabanſ in eā sententiā adeptiebāt fore: vt ipſi instructa classe ad Salaminē pugna nauali succūberenſ. Erat āt inter Athenienses quidā q in primores recēs puenerat nomine Themistocles neoclis filius: qui negabat interp̄tes oia recta cōiectare: q; diceret si clades q̄ p̄dicitur ad Athenienſes spectaret: vllo mō nō ita placide nobis deū fuisse responsurū. Sed sic o salamis misera p eo q; dixit o diuina salamis: si circa eā sui incolæ forēt oppetituri. sed recte cōiectantibꝰ sentiēdū a deo cōtra hostes editū esse oraculū nō cōtra Athenienses. Itaq; suadebat vt seſe istruerēt tāq̄ p̄lio nauali certaturi: & tāq̄ hic eē ligneꝰ murꝰ. Hāc Themistoclis sentētiā Atheniēſes potiorē eē cēſuerūt:

Themiſtocles.

q̃ illoꝝ q̃ interp̃tãtes oraculũ diſſuadebãt adparatũ pugnæ na
ualis: ſed hãc eſſe in ſumma ſentẽtiã dicebãt nõ leuandã in ho
ſtẽ manũ: ſed ex Attica regione demigrandũ: & aliã incolendã
Extitit & alia (ante hãc Themiſtoclis) ſentẽtia ad tẽpus egre-
gia Cũ magna vis pecuniæ e puentu metalloꝝ q̃ ſunt e laurio
eſſet in ærario Athenienſiũ: æqꝝ diuidũda viritim denis in ſin-
gulos puberes drachmis: Tũc Themiſtocles hãc diſſuaſit Athe
nienſibꝰ diſtributionẽ ſed ex pecunia claſſem ducentarũ nauiũ
cõpararent ad Aeginetĩcũ bellũ. Hoc. n. bellũ cõflatũ græciæ ſa
lutẽ adtulit cogẽs Athenienſes nauticos fieri. Et q̃q̃ hæc claſſis
in eũ vſum in quẽ cõparata fuerat nõ venit: tamen in vtilitatẽ
Græciæ ceſſit: ipſa iam præparata cũ præſto eſſet: & alterã ex
ædificari oporteret: placuit Athenienſibꝰ initio poſt oraculũ cõ
ſilio barbarũ Græciã inuadentem cũ nauibus opperiri vniuer-
ſos deo obſequẽtes vna cũ Græcorũ voluntariis. Et hæc q̃dẽ
oracula Athenienſibus ſunt redita: Coactis autẽ in eundẽ locũ
Græcis qui per Græciã melius ſentiebãt: interq̃ ſe collocutus
interpoſita fide ibi cõſilio habito viſum eſt ante oia miſſas fa-
ciendum pecunias debitas & inimicitias & hoſtilitates. Erant
aũt cũ alia aliorũ bella: tum vero maximũ inter Athenienſes &
Aeginetas. Poſteaq̃ Xerxem cũ exercitu Sardibus eſſe audiere
Athenienſes decreuere cũ aliquot in Aſiã mittẽdos ad res re-
gis explorandas: tũ nũcios partim argos ad contrahendam ad
uerſus Perſam belli ſocietatẽ: partim in Siciliam ad Gelonem Gelon.
Dinomenis: partim in corcyrã partim in cretã iubentes opem
Græciæ ferri eo animo vt ſi fieri poſſet ois vis Greca vnũ eẽt
& ad idẽ agendũ oẽs incũberent tanq̃ calamitate cũctis græ-
cis impẽdẽte. Ferebãtur aũt res Gelonis magnæ eſſe: nec mul-
to minores q̃ Græcoꝝ. Vbi hæc eis placuere: & in Græciã iter
ſe rediere: principio ſpeculatores in Aſiã tris viros miſere. Qui
cũ Sardis veniſſent in ſpeculãdo regis exercitu deprehẽſi ſunt:
& a ducibꝰ pedeſtriũ copiarũ torti deducebãtur tanquã peritu
ri lata in eos mortis ſentẽtia. Id vbi Xerxes audiit reprehẽſa du-
cũ ſentẽtia mittit quoſdã e ſatellitibus iubẽs vt ſi vinos adipi-
ſcerent ſpeculatores ad ſeſe deducerẽt. Eos adhuc ſuſtites a-
depti ſatellites p̃hẽſos i regis cõſpectũ adduxerũt. ſciſcitatus
rex q̃ de cã veniſſẽt: p̃cepit ſatellitibꝰ vt hoies circũducerẽt pe
ditatũ oẽm eqtatũq̃ oñtãtes: & eos vbi cõtẽplãdo illa expleti
fuiſſent: ſine noxa dimitterẽt quocũq̃ locoꝝ ire libuiſſet. Hoc Xerxis fidu-
Xerxes ea ratione imperauit q̃ cogitabat fore vt ſi ſpeculatores cia.

Speculatorū libertas.

negati fuiſſent: neq; Græci præſciſcerent potentiam ſuam eſſe fama maiorem: neq; quippiam ipſe læderet hoſtes tribus viris interemptis ſed eiſdē in Græciā regreſſis Græci vt ſe opinari dicebat auditis rebus ſuis antequā exercitum cōpararent: propriam libertatem traderent: atq; ita nō oporteret ſuſcipere moleſtiam de exercitu in eos ducendo. Hæc ſententia Xerxis cum altera quadam congruit. Nam cum Abydi ageret Xerxes vidit naues curſum tenentes per Helleſpontum: quæ frumentū e pōto in Aeginā Pelopōneſumq; portabāt. Quas vbi audiere eius adceſſores eſſe hoſtium: ſeſe ad eas corripiendas adcingebant intuentes in regē quando id agi p̄ciperet: Xerxes eo interrogauit quoniā ille tenderent: qui cū reſpōdiſſent ad hoſtes tuos domine & frumento honuſtæ. Tūc Xerxes excipiens (inquit) nonne eodem quo iſti & nos nauigamus tū rebus aliis: tū vero frumento inſtructi? Quid igitur hi officiunt nobis quibus commeatū portant ita ſpeculatores rebus inſpectis dimiſſi in Europam rediere. Poſt quorū reditum Græci qui cōtra Perſam cōiurant nuncios iterū Argos miſerūt. Quibus Argii reſpōderūt res ſuas ita habere audiſſe ſe iam inde ab initio Barbarum excitaſſe aduerſus Greciā bellū: & cum adcepiſſent intellexiſſentq; Græcos ſeſe colligere tentaturos Perſæ obſiſtere principes fuiſſe mittendi Delphos: qui deum conſulerent quid ſibi optime facientibus eſſe euenturum. Nuper enim ſex milia ſuorum fuiſſe interempta a Lacedæmoniis & Cleomene Anaxādridæ. Eaq; de cauſa ſe mittere. Et iis qui miſſi fuerant interrogantibus ſic Pythiam reſpondiſſe.

Frumenti naues.

Argiuorum oraculum.

Finitimis inuiſe deis dilecte beatis
Interius tutamen habens impune maneto
Et tutare caput nam membra tuebitur illud.

Hæc illis Pythia prius reſponderat. Poſtea vero q̄ nūcii Argos venerunt: ſenatūq; ingreſſi mandata rettulerunt. Argii reſponderunt ad ea quæ dicebātur ſe promptos eſſe in triginta annos pacificare cū Lacedæmoniis percuſſo fœdere: ſed ea cōditiōe imperii vt dimidiū imperii penes ſe eſſe: q̄q; ius imperandi ipſorum ſit tamen dimidiū imperii ſe eſſe cōtentos. Hoc aiebant ſuō ſenatum reſpōdere q̄uis diſſuadente oraculo ſocietatē cōtrahere cū Græcis: q; etſi formidarent: tamen properare vt fœdus triginta annorū feriretur. Intra quos annos liberi ſui in virilem ætatē adoleſcerent: hac videlicet ratione: ne ſi qua calamitas ad ſuperiorē adcederet in bello Perſico niſi fœdera fo-

rent in poſterum ſubiecti Lacedæmoniis eſſent. His dictis Argiorum a ſenatu quidam e nũciis Spartanorum ita reſpondit. Quod ad fœdera quidẽ adtineret ſed ad eos qui plures eſſent relegare: quod autẽ ad imperiũ id vero ſibi demandatũ eſſe: vt reſponderet: dicereteꝙ Spartanis duos eſſe reges Argiis vnum ideo nõ poſſe fieri vt altero vtro Spartæ regi abrogetur imperium. Et nihil obſtare quo minus cũ iis duobus rex Argius parem dignitatẽ obtineat. Ibi Argii negare ſe perpeſſuros inſolẽtiam: ſed præoptare a Barbaro imperari ſibi q̃ Lacedæmoniis cedere. At ita edixerũt nũciis vt priuſq̃ occideret Sol: ex agro Argio excederent. Alioqui hoſtiũ loco futurorũ. hoc ipſi Argii ſe habere memorant. Aliter tamẽ per Græciam narratur Xerxẽ ante q̃ bellum Græciæ inferret miſſiſſe Argos per caduceatorẽ qui cum peruenit: ita fertur verba feciſſe. Viri: Argi Xerxes rex hęc vobis inquit. Nos arbitramur Perſen ex quo nos ꝓgeniti ſumus fuiſſe filiũ Perſei Danaes filii ex Andromeda genitum: quæ fuit Cephei filia. Ita ex vobis oriundi ſumus. Quod cũ ita ſit: nefas eſt & nos ꝓpugnatoribus noſtris inferre bellũ: & vos alii opem ferendo nobis aduerſarios fieri: ſed potius domi veſtræ vos conſidentes ocium tenere. Nã ſi mihi ex ſentẽtia ſuccedit nullos pluris q̃ vos faciã. Hæc Argii cũ audiſſent: rem cõ feciſſe dicũtur: & a principio diſſimulantes quod actũ eſſet: nihil popoſciſſe græcos: ſed cũ ab illis deprehẽderẽtur: tunc partẽ imperii popoſciſſe gnari id Lacedæmonios nõ conceſſuros: vt hoc prætextu ociũ agerent: cui rei competit ꝙ quidã græcorum multis poſtea annis geſtũ fuiſſe memorant. Cum Suſis Mennonis alterius negocii gratia eſſent Athenienſium nuncii: Callias Hipponici & college qui pariter aſcenderãt: cõtigit vt Argii & ipſi per id tẽpus Suſa mitterent nũcios: qui Artaxerxẽ filium Xerxis interrogarent an amicitiã: quam cum Xerxe cõtraxiſſent: putaret adhuc durare an ab illo pro hoſtibus haberẽtur: quibus Artaxerxes imo vero maxime perdurare reſpondit: nullãꝙ ſibi ciuitatem amiciorem putare q̃ Argos. Verum an caduceatorem Xerxes Argos miſerit ad ea dicẽda: & an Argiꝰ nuncii qui Suſa aſcenderunt Artaxerxem de amicitia interrogauerint: pro cõperto dicere nõ poſſum: nec vllam de his aliam proferre ſententiam: niſi quam Argii proferunt. Id demũ ſcio ſi omnes homines: qui domeſtica mala in medium cõtuliſſent cum vicinis mutare volentes mala vicinorum intuitu fuiſſent libenter: reportaturos rurſum ſingulos ea quæ ipſi adtuliſſent.

Xerxes ad Argiuos.

Perſes Perſarũ parens.

Argiuorum diſſimulatio.

Callias.

Artaxerxes.

Malog̃ portionẽ ſuã qſqꝙ referret ex cõi aceruo.

Ita non turpiſſime ab Argiis actum eſt. Ego vero quæ dicũtur dicere debeo attamen non omnino omnibus credere: quod in vniuerſum a me dictum ſit: quoniã & hoc narratur Argios extitiſſe: qui Perſam in græciam adcerſierũt. Poſteaq̃ cũ Lacedæmoniis male pugnaſſent pro dolore preſenti quid vis præoptantes. Et de Argiuis quidẽ dictũ eſt. In Sicilia autẽ ad agẽdũ cũ Gelone tum alii nũcii a ſociis iere. Tum vero a Lacedæmoniis Syagrus: huius Gelonis ꝓgenitor fuit Oecetor: q in Gela erat ex inſula Telo. quæ Epitriopo obiacet: qui dũ Gela cõderetur a Lindiis q ſunt Rhodo & Antiophema adſumptus non eſt. Interiecto tamẽ tempore poſteri eius deorũ inferorũ ſacerdotes illic perſeuerauerũt oriundi a Teline vno ex ea familia: qui eos illic collocauit hũc in modũ. Quidã viri Geloi per ſeditionẽ eiecti in Mactoriũ vrbẽ (quæ ſita eſt ſuper Gelã) ꝓfugerũt. Hos Telines Gelã deduxit nullis virorũ copiis adiutus: ſed horũ deorũ ſacris quæ vnde adceperit an ipſe poſſederit: id vero dicere nõ poſſum. His ſacris fretus eo deduxit illos vbi poſteri ſui deorũ ſacrificoli eſſent. Quæ res mihi admirationi fuit ꝓter ea quę audio tantũ opus Telinẽ effeciſſe: qualia opera non a quocũq; viro effici cõſueuerũt: ſed ab eo qui ſit caſti ingenii robuſtæq; præſtantiæ. Quãq̃ vt fertur ab incolis Siciliæ fuiſſe natura effœminatum ac viro molliorem. Hunc in modũ ille dignitatẽ hanc adeptus eſt Cleandro Patareo: qui ſeptem annos Gelæ tyrannide potitus eſt vita functo: a Sabyllo autem viro Geloo fuit interfectus. Ibi frater eius Hippocrates ſuſcepit imperiũ. Quo tyrãnidẽ optinẽte erat illic Gelon prognatus Telinus vatis cum aliis multis: quorum vſus erat Aneſidemus Pataeci fatelles Hippocratis. Hæc diu poſt ob virtutem declaratus eſt totius equitatus ꝓfectus. Nã quibus in bellis Hippocrates obſedit Calipolitanos Naxios & zanclæos & Leõtinos: pugnauitq; cũ Syracuſanis & permultis Barbarorum in iis bellis Gelõ extitit vir ꝓclariſſimꝰ adeo vt nulla omniũ (quas rettuli) ciuitatũ effugerit Hippocratis dominationẽ ꝓter Syracuſanos quos pugna ad flumen Elorũ ſuperatos Corinthii Corcyreiq; liberauerunt: ſub hac tamẽ cõditione vt Syracuſani Camarinã quæ ipſorũ quondã fuiſſet Hippocrati traderent Hippocrates cũ totidẽ ãnos quot frater Cleander tyrãnidẽ optinuiſſet illato ſiculis bello ante vrbẽ Hyblã perit. Ita Gelon per cãm tuẽdi liberos Hippocratis Euclidẽ & Cleãdrũ vbi ciues q; abnuerẽt dicto amplius audientes eſſe ꝓlio vicit ipſe Geloorũ imperiũ

Syagrus.
Gelon.
Oecetor.
Telos.
Lindii.
Telines.
Mactoriũ.
Gela.
Telines effœminatus.
Cleander.
Sabyllus.
Gelon.
Elorus fluuius.
Hippocrates
Hybla vrbs.
Euclides.
Cleander.

adeptus eſt liberis Hippocratis dominatu fraudatis. Poſt hoc cõmẽtũ quoſdã Syracuſanos qui Gamori vocabatur a plebe ſu iſq; ſeruis qui Cylliri nominabantur eiectos in patriam ex vrbe Caſmena reducendo potitus eſt etiã ipſis Syracuſis. Nã ei veniẽti plebs Syracuſana & vrbẽ & ſe ipſam dedit. Quam Gelon vbi adcipit: Gelã quam tenebat minoris faciens Hieroni fratri demandauit. ſibiq; Syracuſas habuit. & quidẽ pro omnibus vtilibus. Ideoq; ea ciuitas cõfeſtim excucurrit: atq; propagata eſt. Nam deductis eo Camarinæis Gelon ciuitatẽ dedit Camarina euerſa dimidio & eo amplius Gelonorũ itidẽ vt Camarinæis fecit. Nec nõ Megarenſiũ qui ſunt in Sicilia cũ obſeſſi ad dedi tionẽ veniſſent locupletiſſimos quoſq; qui bellũ ei intulerãt: & ob id ſe interfectũ iri putarent: Syracuſas traduxit: ac ciuitate donauit. Nam plebem Megarenſem quæ belli mouendi fuerat expers: quæq; nihil mali ſe paſſurã ſpectabat: Syracuſas adductã venũdedit: ex Sicilia abſportandã. Idem hoc fecit Euboiis q ſunt in Sicilia proceres a plebe diſtinguẽs. Hoc ideo de vtriſq; fecit: q; Arbitraretur cõtuberniũ plebis tẽ eſſe moleſtiſſimã. Ea ratione magnus tyrãnus effectus eſt Gelon. Ad quem legati Græcorum poſteaq; Syracuſas corãq; venerunt ita locuti ſunt. Lacedæmonii pariter & Atheniẽſes: eorũq; ſocii nos miſere ad te in ſocietatẽ adſumendũ aduerſus Barbarũ: quẽ audiſti prorſus bellũ græcię inferre iũcto põtibus Helleſpõto virũ Perſam ſecum oẽs Eoas ex Aſia copias ducentẽ per ſimulationẽ belli Athenis inferẽdi nos inuadẽtẽ: cũ in animo habeat omnẽ græciã redigere in ſuã poteſtatẽ. Tu igitur cui magna potẽtia adeſt nec mima græciæ portio: Siciliæ princeps ferto opẽ iis q græciã a ſeruitute vindicãt: eãq; vna cũ illis liberato. Coacta enim cũcta græcia erimus magna manus pugnaq; pares inuadẽtib⁹ nos. Quod ſi e nobis alii proditores fuerint. Id ſincerum quod ſupererit græciæ exiguũ erit. Vnde periculũ eſt ne omnis græcia peſſum eat. Neq; enim ſperaueris Perſam ſi nos põlio ſupera uerit: ad te nõ eẽ vẽturũ: quinimo hoc ante caueris: nobis nãq; opẽ ferẽdo temetipſum tutaris Rei cõſilio geſtæ lætus plerũq; eſt exitus. Hęc legati dixere. Quibus reſpõdẽs Gelon multus in hac oratione fuit. Viri græci (inquit) inſolẽtẽ habetis orationẽ: qui auſi eſtis me adire hortantes ad ineundã aduerſus Barbarũ ſocietatẽ: cũ ipſi me orantẽ prius aduerſus exercitũ Barbaricũ recuſaueritis ſociũ. Nã dũ mihi erat cũ Carthaginẽſib⁹ certamẽ incũbẽti ad vltionẽ necis Doris Anaxãdridę de ægeſtãnis

Gamori.

Cylliri.

Caſmena.

Gelas.

Camaria.

Megarenſes.

Euboii.

Græcorum legati ad Gelonẽ.

Conſiliũ prodeſt.

Gelonis reſponſio.

exigendã:offerebãq; me adiutorẽ ad liberanda emporia:vnde vobis magna emolumenta atq; voluptates prouenerãt: vos venire noluistis: neq; mei adiuuandi gratia:neq; vltionis de nece Doriana exigendæ. Itaq; quantũ in vobis est omnia hæc a barbaris possidentur Verũ nobis hæc in melius reciderunt. Nunc quoniã circunuenit vos atq; adtigit bellum:ita demũ Gelonis memoria facta est:Sed cõptẽptus a vobis nõ ero vestri similis: sed paratus ab opẽ ferendã ducentarũ triremiũ & viginti miliũ armatoꝝ:ac duũ miliũ eqtũ:totidẽq; ferẽtariorũ:totidẽq; leuis armaturæ.totidẽ sagittariorũ:totidẽ funditorũ:ac rei frumẽtariæ cunctis Græciæ copiis suppeditaturæ donec fuerit debellatum. Hæc me præstiturum recipio:sed ea lege polliceor vt ego sim aduersus barbarum Græcorum imperator. Aliter neq; ipse venirẽ:neq; alios mitterem. Ea Syagrus audiens non tulit:sed o q̃ eiularet (inquit) Pelopides Agamennon si audiret Spartiatas imperiũ subdidisse Geloni atq; Syracusanis. Tu vero ne feceris huius rei mentionem amplius. Sed si tibi animus est opem ferendi Græciæ:esto sub imperio Lacedæmoniorum. Si dedignaris subesse: non habes animum opem ferendi Ad hæc Gelon vbi vidit verba Syagri auersa hanc ad extremũ protulit orationem. Hospes spartiata contumeliæ homini factæ solent irritare indignationem. Verũ tu contumeliosis in me verbis in uehens non tamen induxisti me ad vicem cõtumelioſe reddendam. Sed quando vos ita imperiũ amplectimini: multo me magis q̃ vos decet illud amplecti: qui multo maiorũ copiarum ac plurium nauiũ imperator sum. Cæterum quoniã ista oratio vestra in contrariũ nititur: nos aliquãtũ a superiore nostra oratione decedemus: Sin vos terrestribus copiis præfueritis: ego nauticis præero. Sin nos mari imperitate iuuat: ego terrestribus copiis imperitare volo. Ex quo oportet vos aut alterutra harũ rerum esse contentos: aut his sociis destitutos abscedere. Hanc Gelon conditionem offerebat. Cui nuncius Athenienſis Lacedæmonios ante vertens ita respondit. Rex Syracusatorũ Græcianos ad te misit non imperatorũ indiga: sed exercitus. Tu vero præ te fers non missurum te exercitũ nisi sis Græciæ imperator: Videlicet vt illi imperes adfectas. Itaq; quantum ad eam partem pertinet: q̃ cuncto Græcorum exercitui præ esse postulas: suffecerit nobis Athenienſibus silentiũ agere intelligentibus Laconem fore idoneũ ad redendã pro vtriſq; rationem. Quãtum ad illud adtinet quod poscis vt vniuersæ classi p̃sis

Syagri rñsio.

Cõtumelia indignationẽ irritat.

Gelonis magna imperandi libido.

Athenienſis nũcii rñsio.

ſta habeto: nos etiam vt Lacon permittat nõ eſſe permiſſuros præeſſe te claſſi noſtrũ munus hoc eſt niſi Lacedęmonii id velint quibus præeſſe claſſi volẽtibus nõ cõtradiceremus. Alteri vero cõcederemus nemini. Nam alioqui fruſtra plus nauium q̃ cæteri græci poſſideremus. Si Syracuſanis imperiũ cederemus qui ſumus Athenięſes & antiquiſſimæ originis: ſoliq; gręcorũ qui nũq̃ ſolum vertimus: e quibus virum inſtruendo ornãdoq; exercitu aptiſſimũ Homerus verſificator ait illum iſſe: vt nõ ſit dedecus nobis iſta cõmemorare. His Gelon iſta reſpõdit. Hoſpes Athenienſis apud vos qui præſint habetis: qui ſubſint non habetis. Quocirca quũ nihil cedere ſed totum optinere velitis: q̃ celerrime hinc retro abſcedatis renũciaturi græciæ ver ex anno illi exaruiſſe: cuius dicti ſenſus hic eſt. Cũ conſtet probatiſſimã anni partem eſſe ver talem eſſe ſuũ exercitũ innuebat: quo græcia priuaretur: quaſi quodã vere: quod illi exareſceret non inita ſecũ ſocietate. Hoc reſponſo Gelonis adcepto nũcii gręcorũ profecti ſunt. poſt hæc Gelon timẽs quidẽ ille græcis ne impares Barbaro eſſent: tamen indignũ atq; intolerandum ſibi ratus vt profectus in Pelopõneſum ſubeſſet Lacedęmoniis qui Siciliæ tyrannus eſſet omiſſa hac via aliam iniit. Nam vbi primũ audiit Perſam tranſmiſiſſe Helleſpõtũ: miſit cum tribus biremibus Cadmũ Scychæi coum multa cũ pecunia ac placidis verbis ad obſeruandum: quo caſura eſſet pugna vt ſi Barbarus vinceret ei pecuniã traderet: terrãq; & aquam eorum locorum quibus Gelon imperaret: ſin vincerent græci rurſus pecuniam reportaret. Hic Cadmus ante id tempus cũ tyrannidẽ Cǫorũ a patre adcepiſſet ſatis validam nullo aduerſo caſu ſed ob iuſticiam ſua ſponte eam in media ciuitate depoſuit: atq; in Siciliã abiit. Vbi vna cũ Samiis vrbẽ zanclam cuius nomẽ in Meſſanã mutatũ eſt tenuit atq; incoluit. Hunc Cadmũ atq; hunc in modum eo profectũ Gelon ob iuſticiã quã illi ex aliis rebus adeſſe nouerat Delphos miſit: cuius hominis inter alia quę edidit opera iuſta hoc nõ in poſtremis reponitur: q̃ tantũ pecuniæ a Gelone cõmiſſum interuertere cũ poſſet noluit: ſed poſteaq̃ græci pugna nauali ſuperiores extitere. Xerxeſq; cũ exercitu abiit: & ipſe in Siciliam rediit cum omni pecunia. Fertur autẽ & hoc ab iis qui Siciliam incolũt Gelonem inducto ad obtemperandũ Lacedæmoniis animo fuiſſe laturũ græcis auxilia niſi Terillus Crinippi eiectus ex Himera vbi erat tyrannus a Terone Aeneſidemi Agragãtinoq; monacho adceſſiſſet per id tẽpus Phœ-

Athenienſes græcorũ ſoli qui nũq̃ ſolũ verterunt.

Gelonis reſponſio.

Cadmus Gelonis nũcius.

zancla olim nũc Meſſana

Terillus.

Teron.

nicum & pœnorũ & Iberorũ & ligiorũ & eliſycorũ & Sardoñ & cyriniorũ trecenta milia duce eorũ Amilcare Hannonis Carthaginienſiũ rege: quos Terillus abduxerat cũ perſuaſos hoſpitii neceſſitudine: tũ præcipuæ prõpta animi volũtate Anaxilei Critenei Rhegini tyranni: qui filios ſuos Amilcari obſides dedit vlciſcendi ſoceri cauſa. Habebat. n. Anaxileus in matrimonio Terilli filiam nomine Cydippã Ita Gelonẽ cũ nequiret auxilia Græcis ferre Delphos miſiſſe pecuniã: p̃terea aiunt iidem contigiſſe vt eodẽ die Gelon & Theron Hamilcarẽ Carthaginienſem in Sicilia ſuperarint: quo Græci in ſalamine Perſam Quinetiã Hamilcarẽ qui a patre quidẽ Carthaginienſis a matre vero Syracuſanus erat: & ob virtutẽ Carthaginienſiũ rex cũ cõflixiſſet prælio victũ e cõſpectu fuiſſe ablatũ audio: nec vſq; gẽtium aut viuũ aut mortuũ cõparuiſſe. Omnia. n. Gelonẽ indagando colluſtraſſe: Apud ipſos autẽ Carthaginienſes illius imaginem colẽtes hæc fama eſt dũ Barbari cũ Græcis in Siciliã ab aurora ad crepuſculũ ſine intermiſſione pugnarent tãdiu. n. extractum fuiſſe prælium: interea Hamilcarẽ in caſtris permanentẽ ſacrificaſſe: atq; litaſſe ſolida corpora adgerentẽ in ingentẽ pyram: ſed cõſpectis ſuis in fugã verſus vt erat in factẽdis ſacris occupatus ſeſe in ignẽ miſiſſe: atq; ita cõbuſtũ e cõſpectu ſublatũ. Cui ſiue hoc mõ vt Phœnices: ſiue alio vt Carthaginiẽſes & Syracuſani memorant ex oculis ablato nunc Carthaginiẽſes ſacrificant extructis monumentis cũ alibi in oĩbus ſuis coloniis: tum præcipue in ipſa Carthagine. Hactenus quæ ad Siciliam adtinent. Corcyrei aliud nunciis reſponderunt: aliud fecerunt: Nã cũ eos iidẽ nuncii qui in Siciliã inerãt adiiſſent: & eiſdẽ quibus Gelonem verbis adlocuti fuiſſent: polliciti ſunt confeſtim ſe auxilia miſſuros ac p̃ſidio futuros negantes ſibi Græciã neglectui habendã ſalute periclitantem: Quæ ſi cõlaberetur nihil aliud ſibi ſupereſſe: q̃ vt primo quoq; die ſeruirent. Ideoq; ſibi quo ad poſſent illã eſſe adiuuandã. Hæc illi aſpectu ſpecioſa reſponderunt. At vbi ferre opẽ oportuit aliud habẽtes in animo ſexaginta naues inſtruxere: ægreq; digreſſi Peloponeſo adplicuere: ac circa Pylon & Tænaron oræ Lacedæmonioq; naues in ſtatione ſtatuere obſeruantes & ipſi bellũ quo caderet deſperantes fore vt Græci ſuperarent: ſed opinantes Xerxẽ multũ ſuperiorem victæ Græciæ imperaturũ. itaq; curauere vt hæc verba apud Perſam facerẽt. Adhortantibus nos Græcis ad hoc bellũ rex: qđ nõ minimũ & copiarũ & nauiũ ſed plurimũ ſcđm Athe-

Anaxileus.

Cydippa.

Theron.

Hamilcar ſuperatus.

Amilcaris genus.

Iuſtinus Trogi Põpei circũſcriptor in .4. li. Hamilcarẽ cũ excercitu amiſſum in .20. autem lib. in Siciliẽ ſi bello interfectũ ſcribit.

Corcyreorũ naues.

Corcyreorũ oratio ad Xerxem.

nienſes habemus tamē aduerſum te ire noluimus: aut quippiā tibi moleſtiæ facere. Hæc dicendo ſperauerunt ſe pl⁹ aliquid q̄ cæteros adlaturos: quod etiā (vt mihi videtur) contigiſſet. Ad Græcos autē excuſationē parauere: qua etiā vſi ſunt. Accuſanti b⁹. n. Greçis q⁹ opē nō adtuliſſent: dixere ſexaginta ſe triremes armauiſſe: ſed peruētos eteſias ſuperare Maleā neqſſe. Atq; ita ad Salaminē ſe nō cōtulere: nec vlli⁹ cladis pugnæ nauali⁹ participes fuere. Et iſti quidē ita Greços a ſe ſummouerūt: Cretes poſtq̄ aditi ſūt abiis Græcis qb⁹ hoc negociū datū erat hoc ſibi faciēdū putarūt: vt certos hoies publicitus Delphos mitterēt deū cōſultores nūquid ſibi ſatius foret Græciā defendere. Quib⁹ Pythia rñdit. O ſtulti iputate vobis quaſcūq; lachrimas ob defenſionē Menelai vobis Minos gemebūdus īmiſit. Quo niā illi qdē nō ſuntvlti cædē minois in camico factā. Vos aūt vlti eſtis illis mulierē a Sparta aviro Barbaro raptā. Hæc cretes adlata vbi audiere ab auxilio ferendo ſuperſedere. Si quidē fertur Minoē cū Dædalū veſtigās in Sicaniā: q̄ nūc Sicilia dicit: peruenīſſet: vi ei⁹ vitæ adlata occubuiſſe. interiecto deinde tpe oēs cretes p̄ter Polichnitanos & p̄ſios diuinitus inſtructos cū magna claſſe in Sicaniā traieciſſe. & quinquēnio obſediſſe Camicū: q̄ (vt mea fert opinio) Atragātini icolūt. Ad extremum cū neq; illā expugnare poſſent: neq; pmanere: fame euecti ea relicta abiiſſe: & dū circa Iapygiā curſum tenēt: ingenti eos tempeſtate adorta in terrā fuiſſe eiectos: laceratiſq; nauibus cū nullus in Cretā receptus oſtēderetur: illic ſubſidentes vrbē Hyriā condidiſſe: & mutato nomine ꝑ Cretibus Iapyges Meſſapios eſſe effectos. & ꝑ inſulanis continenticos: & ab vrbe Hyria alias incoluiſſe. Quas diu poſt Tarētini euertētes magnā in ruinā deuenere. Vt hæc maxima cedes omniū (quas nouimus) extiterit tū ipſorū Tarentinoꝝ: tū Rheginoꝝ: quia Micytho chœri ad tria milia ciuiū adacti opē ferre Tarētinis interiere. Ita ipſorum Tarentinoꝝ qui cæſi ſunt numerus nō eſt īnitus: Micyth⁹ qui Anaxilei famulus erat & procurator Rhegii relictus: vbi ex ea vrbe excidit Tegeā Arcadū incoluit: cōplureſq; ſtatuas in olympia cōſecrauit. Sed mihi Rheginoꝝ & Tarētinoꝝ exceſſus ab oratione factus. in Cretā igitur deſolatam præſiſ aiunt cum alios homines tū pręcipue Gęrcos īmigraſſe: Tertiaq; ab exceſſu Minois ætate res Troianas fuiſſe in qb⁹ nō deterrimos extitiſſe Cretēſes Menelai defenſores: & ob id eos Troia reuerſos vna cū ſuis oub⁹ fame peſtilētiaq; correptos. Iterūq; deſolatā

Cretenſiū oraculū. Minois mors.

Sicania quæ oli Trinacria nūc vero Sicilia dr̄ingt Diodo. in .6. Nō Polichnitanos ſed Polichmitanos vt in græco ſcribr̄ codice legēdum eſt.

Præſii Camic⁹ vrbs Acragantini vt in græco codice & nō Atragātini.

Hyria vrbs.

Micythus.

Cretēſes cur græcis nō tulerit auxiliū.

Cretã cum reliquis nunc a tertiis Cretenſibus habitari. Harũ rerum memoriã refricando Pythia illos ad ferenda græcis auxilia animatos cohibuit. At Theſſali neceſſitatæ ſuabẽti circa initia Medorũ partes foouerũt: cum expectarent nõ placere illis quæ Aleuandæ excogitaſſent. Nã cum primũ audiere Perſam traucere in Europã nuncios ad Iſthmũ mittunt: vbi prouiſores Græciæ delecti e ciuitatibus coacti erant ad rebus Græciæ proſpiciendũ. Ad quos poſtq̃ venere nuncii Theſſalorũ ita verba fecere. Viri græci olympiacum ingreſſum cuſtodiri expedit: vt Theſſaliæ pariter atq; oi græciæ ſit belli tutamen. Nos eqdem ad cuſtodiendũ præparati ſumus: ſed vos quoq; debetis multum illic mittere cõpiarũ: quas niſi mittatis ſcitote nos pactionem inituros eſſe cũ Perſa. Neq; n. decet nos adeo ante cẽterã grẽciam poſitos pro vobis ſolos occũbere. Quibus ferre opem ſi recuſatis: nullã poteſtis iniungere neceſſitatem. Nulla nãq; fortior neceſſitas eſt q̃ imbecillitatis. Itaq; per noſmet ali qua ratione ſalutẽ nobis comparare conabimur. Hæc Theſſali. Ob quæ græci illuc mittendum decreuere exercitũ pedeſtrem mari ad ingreſſum cuſtodiendũ. Exercitus vbi coactus eſt per Eurippũ nauigauit qui poſtq̃ ad Algas Acaiæ peruenit egreſſ⁹ illic relictis nauibus in Theſſaliã contendit: & ad Tempe peruenit ad ingreſſum qui ab inferiore Macedonia Theſſaliã fert iuxta amnẽ Peneũ inter Olympũ & oſſam montes. ibi caſtra poſuere græci ad decẽ milia armatorũ coacti: quibus aderat Theſſalorum equitatus ducibus e Lacedæmoniis quidẽ Eueneto carini delecto ex Polemarchis: q̃q̃ nõ eſſet e regio genere. Ex Athenienſibus autẽ Themiſtocle Neoclis filio. Verũ paucos illic dies immorati ſunt: Aduenerunt enim ab Alexandro Amyntę viro Macedone nuncii ſuaſum eis vt illinc decederent ne in ingreſſu perſtantes ab exercitu irrũpente proculcarent: Videlicet multitudinem terreſtrem nauticãq; indicando. Horũ conſilio græci: (nam & bene ſi conſuli & bono erga ipſos animo Macedo eſſe videbatur) obrempe rauerũt. Quanq̃ mihi videntur metu quoq; id ſuaſiſſe: q⁹ audierant aliũ etiam eſſe in Theſſaliã ingreſſum per Perrebos in ſuperiori Macedonia iuxta vrbẽ Gõnon: qua & tranſiuit: exercitus Xerxis. ita græci ad naues regreſſi rurſus ad Iſthmum ſe receperunt. Hęc fuit in Theſſaliam ſumpta expeditio: dũ rex in Europam ex Aſia tranſiturus erat: ſed Abydi iam agebat. Theſſalia a ſociis deſerti iã nihil ambigẽtes ita prompti ad Medos tranſiere: vt in rebus gerendis ſeſe regi

Theſſali.

Imbecillitatis Neceſſitas fortiſſima.

Eurippus.

Algæ.

Euenetus.

Themiſtocles.

Gõnus vrbs.

præſtiterint vtiliſſimos. Græci ad Iſthmũ reuerſi ob ea quę ab Alexandro dicta erant cõſultabant: & qua ratione bellũ gerendum ſtatuerent: & quibus in locis. Eruitq; hæc ſententia vt præſidio aditum Thermopylarum cuſtodirent: quippe qui vidébatur & anguſtior q̃ ille Theſſaliæ: & ſolus & ipſorum terræ propinquior. Nam ſemitam (qua græci intercepti poſtea fuere apud Thermopylas) haud nouerãt prius per quã ducibus Trichinijs ad Thermopylas hoſtis peruenit. Hũc igitur aditum vt tuerẽtur decreuere ne Barbarus tranſiret in Græciã: vtq; claſſis peruehereturHiſtiæ Otidẽ orã ſup Artemiſiũ. Hæc.n. loca inter ſe vicina ſunt: vt audiri vtrinq; poſſint q̃ apud alteros gerãtur: q̃ loca ita ſe habent: Artemiſiũ quidẽ a Pelago Thracio ex laxitate in arctũ cogitur traiectũ: qui eſt inter inſulã Sciathũ & cõtinentẽ Magneſiæ: ab anguſtijs aũt Euboiæ iam Artemiſiũ excipit litus: in quo eſt Artemidis id eſt Dianæ tẽplũ. Ingreſſus vero in Græciã p Trichinũ vbi artiſſimus dimidii iugeri eſt q̃q̃ ad dexterã regionẽ non eſt hic locus artiſſimus: ſed ante poſtq; Thermopylas. Iuxta Alpenos a tergo ſitos tãtũmodo ad agẽdũ vehiculũ patet anterius iuxta flumẽ Phœnicẽ prope vrbem Anthelã ſolũ agẽdo vehiculo ſufficit. Thermopylarũ qđ mõtis ad Heſperũ vergit inadceſſum eſt: & prælati p̃cipitti ꝓtentũ vſq; ad Oetã. quod aũt viæ vergit ad aurorã: Ida mari excipit ac vadoſis. In hoc ingreſſu ſunt Therma lutra id eſt calida lauacra: quæ Chytrus id eſt hollas indigenæ vocãt: & deſup: Ara Herculi extructa. Ad hos ingreſſus murus eſt edificatus: ſuper quẽ olim Pyle id eſt porte erãt. Eũ aũt edificauerãt Phocenſes metu Theſſalorũ ex quo illi ex Heſprotis terrã Aeolidẽ iere habitatũ: quã nũc poſſidẽt. Et quia Theſſali conabãtur eos ſubigere: p̃ſidio impoſito tutabãtur: aquãq; calidã ingreſſui induxere: vt eſſet lacunoſus locus: oĩa excogitãtes ne in ſuã terram Theſſali incurſarẽt. Hic tñ murus quõdã extructus maiori ex parte iã vetuſtate erat collapſus: quo rurſus excitato viſum eſt illinc faciẽdũ: vt illis Barbarũ: arcerẽt a Grecia. Eſt aũt ꝓxime viã vicus noie Alpeni vnde frumẽtati Græci ſtatuerãt. Et hęc quidẽ loca viſa ſunt Græcis opportuna. Cũcta.n. rimati atque ratiocinati vt vbi Barbari neq; multitudine neque equitatu vti poſſent: ibi illos Græciam inuadẽtes exciperẽt Poſtea vero q̃ Perſam in Pieria eſſe audiere: ex Iſthmo digreſſi ſunt peditatus ad Termopylãs inſidẽdas. Cæteri mare ad Artemiſiũ dũ græci (vt cuiq; p̃ceptũ erat) ꝓpere ad ſuccurrẽdũ tẽdũt. Interea Del-

Thermopylarũ aditus.

Artemiſium.

Scyathus inſula.

Trichinus.

Alpeni.

Phœnix flu.

Anthela vrbs

Thermopylarũ mons.

Therma lutra.

Cythrus.

Alpeni vicus

phi deū conſulnere de ſeipſis pariter & de Græcia ſoliciti. Hiſ reſpōſum eſt vt ventos p̄carētur: illos enim maximos fore gręciæ auxiliatores. Delphi qđ adcepere oraculū cū iis primū græcis cōmunicauere qbus libertas cordi erat: quo nuncio illos q̄ Barbarū magnopere timerēt immortali beneficio demeruere.

Thya. Deīde ſtatuta vētis ara in Thya vbi Phanū Thyæ Cephiſi filię a qua & locus hic habet nomē Hoſtias illis imolauere. Propter qđ oraculū etiā nūc Delphi vētos ꝓpiciāt. Nauticus Xerxis exercitus ex vrbe Therma mouēs decē ex oībus nauib⁹ velociſſimas recta admiſit in Sciatū vbi erāt tres Pręſidiariæ naues gręcoꝝ Troezenia Aeginetica Attica: q̄ pręuiſis Barbaroꝝ nauib⁹

Praxinus. in fugā ſe ꝓripuerūt. ſed ex iis Troezeniā cui præerat Praxin⁹ inſecuti Barbari cōtinuo excipiūt. Deinde ſtrennuiſſimū quēq; ꝓpugnatorū eius ad portā adductū deīnceps mactāt: Eorū q̄

Leo. capti mactatiq; ſunt & primo & ſtrēnuiſſimo nomē erat: Leoni quo noīe nō nihil fortaſſe gloriabat. Aeginetica vero cui⁹ Trie-

Trierarchus. rarchus erat Aſonides nō nihil tumultus hoſtib⁹ p̄ſtitit. q̄ ei⁹

Pythius pugnator p̄ſtantiſſimus. Epibata erat Pythius Iſchenoi vir eo die pręſtātiſſimus: q̄ capta nauī tñ eo vſq; pugnādo reſtitit: donec totus dilaniatus eſt: quē Colapſum nō mortuū ſed ſpirantē Perſæ qui nauiū cepe-rant admiratione virtutis magnū operæ prętium putauerūt vt ſeruarēt vulnera Smyrna medentes: Sindoneq; Byſſina & faſciis obligantes: ac rurſus in caſtra ſua reuerſi hominē vniuerſo exercitui oſtētabant admirabūdi ac ꝓbe obſeruātes: cum alios quos in eadē iā nauī ceperāt tāq̄ mancipia adſeruarēt. Duabus

Phormus. nauibus interceptis tertia cui p̄erat Phormus vir Athenienſis dū fugit ad Hoſtia Penei impacta eſt: qua ſine viris Barbari potiti ſunt. Nā Atheniēſes ſimul atq; nauē ipegerūt: ab ea deſiliētes iter Theſſaliā intenderūt: ſeq; Athenas receperūt. Huius rei per ignes e Sciatho edictos facti certiores Græci: q̄ ad Artheſiſium caſtra habebant: & ob id perterriti illinc Chalchidem eōceſſerūt ad Euripp̄ū tutandū relictis peredita a Euboiæ lo-

Herma. ca diurni ſpeculatoribus e decē Barbaroꝝ nauibus tres ad Her-

Myrmeca. ma: quod eſt inter Sciathū & Magneſiā noīe Myrmeca ꝓpe-cte ſunt: quē locū vbi tenuere Barbari lapideū illic titulū ipoſuere. Qui ex Therma ſoluerūt vbi litus oculo effugit cū oī claſſe naui gabant vndecim diebus: ex quo rex a Therma diſceſſerat inter ſe diſſipatis: ſed eos Herma ducebat. qđ erat i traiectu fere Scy-

Sepias. ris Pammoꝝ. Hinc totū diē nauigātes Barbari orā Magneſiā

Caſthanea vrbs. tenuerūt ſuper Sepiadē & litus qđ ē inter vrbē Caſthaneam &

oram Sepiadē Ad hūc vſq; locū atq; Thermopylas exors ma-
lorū Xerxis exercitus fuit: & adhuc claſſis quēadmodum ego
ſupputādo inuenio mille ducētarū ſeptē ex Aſia nauū: in qui-
bus a principio e ſingulis nationibus & erāt milia ducēta & q̄-
draginta vnū: ac quadringēti ducenos ſupputādo viros in ſin-
gulis: & p̄ter indigenas ꝓpugnatores addēdo Perſarū Medo-
rūq; ac Sacorū tricenos Epibatas. Reliquus aūt hic exercitus
cōſtabat ex triginta ſex milibus ducētiſq; ac decē. Adiiciā huie
& ſuperiori numero eos q̄ ſunt ex Biremibus: in quarū ſingulis
plures fecerim octoginta potiuſq̄ pauciores viros Quarū na-
uiū ſumma vt ſuperius dictū eſt triū miliū fuit. Ita in eis fuerint
virorū viginti quatuor Myriades ideſt ducēta & quadraginta
milia. Hęc igitur erat claſſis ex Aſia vnius & quinquaginta My-
riadū virorū in vniuerſum: & p̄terea ſeptē milia ſexcēti decem.
Peditatus fuit decies ſepties centena milia. Equitatus octogin
ta milia: q̄bus addo Arabes q̄ Camelos & Pœnos qui curr⁹ agi
tabant: quæ facio viginti milia quæ copiæ claſſiariæ & terre-
ſtres in ſummā redacte fiunt ter & vicies cētena & p̄terea decē
& ſeptē milia ſexcēti & decē. Has copias ex ipſa Aſia fuiſſe cō-
tractas dictū eſt præter ſeruitia quæ ſequebātur: & eos qui in
frumētariis vehebātur. Huic omni enumerato exercitu adiiciē
dus eſt ille ductus ex Europa: de quo ex opinione dicere opor-
tet. Ii Græci q̄ ſunt e Thracia ex inſulis Thraciæ obiacentibus
adtulerūt naues cētū viginti: quarū viri ſiunt triginta quatuor
milia. Terreſtres copias adtuleř Thraces: & Peōes & Heordi &
Botięi & gen⁹ Chalcidicū & Brygi & Pieres & Macedones &
Perrębi & Aeniēſes: & Dolopes: & Magnetes: & Achęi: & q̄ ma
ritīa Thracię hītabāt. Has nationū reor trecēta milia hoīm fu-
iſſe: q̄ Myriades illis Aſiaticis adiectæ fiūt in ſūmā virorū pug-
nātiū ducētæ ſexaginta q̄tuor: & p̄terea mille ſexcenti ac decē.
Hoc tāto pugnatorū numero nō pauciora ſed plura fuiſſe arbi-
tror q̄ hos comitabāt ſeruitia & eos q̄ frumentariis in nauigiis
erāt. & in aliis nauibus vna cū militarib⁹ viris vehebanť: quos
neq; plures neq; pauciores facio ſed totidē. Ita æq̄ti numero pu
gnatorū explebūt totidē Myriadas: ſiēteq; quingētæ & viginti
octo Myriades & tria milia ducēti & viginti viri: quos Xerxes
Darii duxit ad Sepiadē vſq; ad Thermopylas. Hic vniuer ˢco
piarū Xerxis nūer⁹. Nā mulierū piſētiū & Pallacū & Eunuchorū
nūerū nemo ꝓ cōperto q̄at dicere: at ne ipedimētorū qdē alio-
rūq; iumētorū ſarcinatorū neq; eanū idicorū exercitū cōitantū

Xerxis nauis mille diræ.

Nauālis exercitus.

Summa Peditatus.

Xerxis exercitus numerus.

præ multitudine quiſq̃ inire numerũ poſſit. Quo min⁹ miror ꝓ
ditũ eſſe fluenta quædã nõ ſuppeditauiſſe. Magis miror vnde
tot Myriadibus cibaria ſuppetierint. Nã ſubducta ratione cõ-
Frumenti nu mer⁹ die quo q; a Xerxe cõ ſumptus. Medini
perioſi ſinguli quotidie ſingulas frumẽti chœnicas ideſt ſe-
modia nõ amplius adcepiſſent: abſumpta fuiſſe ſingulis dieb⁹
centũ milia medinorũ & trecentos ac quadraginta medinnos:
qui ſinguli cõſtant e ſenis modiis haud ad numerãdo mulieres
Eunuchoſq; & iumẽta atq; canes. In quo exercitu cũ tot viroꝝ
milia eſſent nemo aut ſpecie aut magnitudine corporis erat q
Xerxis digni tas.
cũ Xerxe ipſo poſſet cõtendere tãq̃ dignior q illud imperiũ op
tineret. Nauales copiæ poſtq̃ e ſtatione ſoluerũt. ꝓuectæq; o-
tã terræ Magneſiæ tenuerũt q̃ eſt inter vrbẽ Caſthanæã & orã
Sepiadẽ primæ quæq; naues ad terrã habuere ſtationẽ: aliæ de
inceps in anchoris ſtetere ad octauũ vſq; ad ordinẽ intra ma-
re ꝓcedẽtes vtpote anguſtiore litore q̃ vt claſſem caperet: atq;
ita per noctẽ ſtetere. Sub ipſum vero diluculũ ex ſereno cælo &
tranquillo cũ mare efferueſceret: incidit in eã atrox tẽpeſtas ac
Helleſpõtia ventus.
vehemens vẽtus Subſolanus quẽ Helleſpõtiam nũcupant: qui
circa illa loca habitabãt. Eum ventũ quicũq; augeſcere animad
uerterunt. & quibus per cõditionẽ ſtationis licuit: ii tẽpeſtatem
ꝓuenerũt reuulſiſq; nauibus ſeſe atq; illas inco lumes ꝓſtiterũt.
At quas naues vẽtus exteriores nactus eſt: ear ũ alias ad loca q̃
Ipni.i. furni.
dicũtur Ipni .i. furni q̃ ſunt in peleo extulit alias in littus alias
in ipſam Sepiadẽ illi ſit alias in vrbẽ Caſtanæã: alias in melibo
am expulit: erat. n. intoleranda vis ei⁹. Enimuero ferũtur Athe
nienſes Boreã inuocaſſe ex oraculo alio qđ eis redditum eſt vt
generũ ſuũ ad ſibi opitulandũ inuocarent. Habet aũt (vt apud
Boreas. Orithya.
græcos ferũ) Boreas in matrimonio Orithyam Atticã Erich-
thei filiam. Ex hoc cõiugio (vt fama eſt) Athenienſes inducti
ſunt ad cõiectandũ Boreã ſibi generũ eſſe: & dũ in Chalcide ꝓ
Europa excubarent cũ intelligerent auctũ iri tẽpeſtatẽ: inuoca
uere Boreã cui prius ſacrificauerãt & Orithyam vt ſibi auxilio
eſſent: & Barbarorũ naues corrũperent: quẽadmodũ prius fece
rant circa Athon. Nũ ob id Boreas ingruerit in Barbaros apud
ſtationẽ agentes nõ queo dicere. Certe Athenienſes aiũt: & an
te fuiſſe ſibi auxilio Boreã: & tũc illud effeciſſe: Atq; degreſſi il
Iliſſus fluui⁹.
linc delubrũ Boreæ extruxere ad amnẽ Iliſſum. In hac qui pau-
ciſſimas naues ii non pauciores quadringẽtis periſſe aiunt vi-
Aminoclis fortuna.
ros quoq; innumerabiles ac vim pecuniarũ imenſam. Vt Ami
nocli Cratineo viro magneti maiorẽ in modũ fuerit. fructuoſã

hoc naufragiũ: qui aliq̃to poſt dũ circa Sepiadẽ humum fodit multa pocula aurea electa multa argẽtea præcepit: Theſauroſq; Perſarũ inuenit adfatimq; aliarũ ex auro rerũ lucratus eſt: & cũ alioqui nõ eſſet fortunatus e rebus repertitiis mirifice eſt ditatus. Nã fuit ei vtilitas q̃dam ingrata ac doloris cauſa q; erat filiis orbatus. Nauiũ autẽ onerariarũ aliorũq; nauigiorũ q̃ perierunt numerus iniri non poteſt. Vnde p̃fecti claſſis veriti ne ſibi poſt adceptã calamitatẽ Theſſali incurſarent: excelſum ſibi valium e naufragiis circũdederunt Triduo. n. tempeſtas perſtitit. Quarto tandẽ die magi inciſiones faciendo & veneficiis in cã tãdo vẽtũ ad hæc Theti ac Nereidibus ſacrificando tẽpeſtatẽ cõpeſcuerunt. Siue aliter tẽpeſtas ipſa ſua ſponte ceſſauit: Theti autẽ ideo magi ſacrificauere: q; ab Ionibus adceperant Thetim ex eo loco raptã fuiſſe a Peleo omnẽq; eam oram ſepiadẽ illius eſſe aliarũq; Nereidũ. Et ventus quidẽ: quarto die conquieuit. Atq; græcis diurni ſui ſpeculatores ex Euboicis verticibus decurrentes: altero ab exorta tẽpeſtate die indicarũt oĩa quæ circa naufragiũ cõtigerant. Quæ iſti vbi audiere fuſis prius liberatori neptũno libamentis celeberrime rurſus ad Artemiſiũ reuertuntur ſperantes ſibi paucas aliquas naues fore cõtrarias. Ita ad Artemiſiũ prouecti iterũ ſtationem: habere ad tẽplum Neptuni cognomine Liberatoris: quod nomen ab illis inditum ad hoc vſq; tempus p̃durat. Barbari poſteaq̃ ventus conquieuit: & fluctus cõſtracti ſunt reuulſis nauibus ad cõtinentẽ enauigabãt circũuehenteſq; promontoriũ Magneſiæ rectũ curſum in ſinũ qui ad pagaſæa fert tenebãt. In hoc Magneſiæ ſinu locus quidam eſt in quo fertur Hercules cũ e naui argo aquatũ miſſus eſſet derelictus fuiſſe ab Iaſone atq; a ſociis dũ in terrã Cholchidem ad vellus nauigarent. Illinc. n. aquati in Pelagus erãt: abituri eaq; de re nomẽ loco fertur eſſe Aphetæ. i. dimiſſe Hoc in loco Xerxianæ naues ſtationẽ habuerunt: quarũ quindecim q̃ lõge vltimæ adpellãbatur: proſpectis græcorũ ad Artemiſium nauibus ratæ ſuas eſſe in mediũ earum & ad hoſtes delatæ ſunt quarũ dux erat Sandoces Thamaſii cum æolidis præfectus quem ante Darius ob hanc cauſam captũ cruce adfecerat: q; cũ e regiis iudicibus eſſet iniquã ſententiã ob pecuniã tulerat: ſed eius in cruce ſuſpenſi Darius reputans plura peccatis eſſe beneficia in domũ regiam collata. Hoc reperiens agnoſcẽſq; properantius ſe q̃ prudentius egiſſe hominẽ ſoluit. ita regẽ Dariũ elapſus ac vitæ reſtitutus tũc in Græcos delatus nõ iterum erat:

Xerxis naues .cccc. ſubmerſæ.

Thetidis raptus a Peleo

Neptunus liberator.

Hercules ab Iaſone relict⁹

Apheta.

Sandoces.

Cuma.

elapſurus. hos ad ſe curſum tenẽtes Græci vbi videre cognito hominũ terrore adgreſſi repẽte cepere. in quarũ nauiũ vna captus eſt Aridolis Alabãdẽſiũ (q ſunt in Caria) tyrãnus: in altera Pẽthylus Demonoi dux Paphius: q e Papho. xii. naues cõduxiſſet: amiſſis earũ .xi. tẽpeſtate quæ ad Sepiadẽ extiterat cum vna q̃ ſupabat tẽdẽs ad Artemiſiũ captus eſt Hos Græci q̃ volebãt de Xerxis exercitu ſciſcitati victos ad Corinthios illibrmũ dimiſerũt. cætera Barbarorũ claſſis p̃ter. xv. naues quibus p̃fuiſſe Sãdocẽ dixi ad Aphetas peruenit. Xerxes cũ terreſtribus copiis per Theſſaliã & Achaiã iter faciens triduo euaſit in Meliẽſes cũ in Theſſalia certamẽ curule feciſſet ſuas equas experiendi gratia: q̃ illic optimas Græcarũ equas eſſe audiebat. In eo certamine multo inferiores Græciæ. Fluuios qui ſunt in Theſſalia ſolus Onochonus potanti exercitui nõ ſuffecit Xerxi ad litoralia Achaiæ tendenti perductores ſui cũcta referre cupientes enarrabãt id qđ de tẽplo Iouis Aphlyſtii ab indigenis enarratur: Athamantẽ Aeoli filiũ inito cum Ino cõſilio necem Phryxo machinatũ. Deinde Achæos ex oraculo tale certamen illius poſteris ꝓpoſuiſſe: vt q̃ eo genere maximꝰ natu eſſet: huic aditu Curię .i. Prytanei (q̃ Leitũ Achæi vocant) interdiceret: ipſis excubias agẽtibus ſiquis adiſſet non prius adire poſſet q̃ mactatus eſſet. ita multos cum iam mactandi eſſent: eo metu in aliã ꝓfugiſſe regionẽ. interiecto deinde tẽpore cũ reuerſi eſſent & in Prytaneũ ingreſſi: ſi eſſent deprehenſi toto corpore coronis cooperto: & cũ põpa eductos mactari conſueſſe. Hoc poſteros Cytiſſori Phryxo geniti ob id pati: qđ cũ Achæi expiationẽ loci faciẽtes ex oraculo Athamantẽ Aeoli eſſent ĩmolaturi Cytiſſorus iſte e terra Cholchide venięs illũ liberauit. Eoq; facto poſteris eius irã dei fuiſſe iniectã. Hæc cũ audiſſet Xerxes vbi ad lucũ adfuit: & ipſæ ab eo abſtinuit: & idẽ ſuis copiis imperauit. Domũq; itẽ ꝓpugnatoꝝ Athamãtis ac Phanũ venerat ad eſt. Hæc in Theſſalia Achaiaq;: a qbus locis ꝓceſſit Xerxes in Melidẽ iuxta maris ſinũ vbi totũ diẽ æſtus atq; reciprocatio fluctuũ fit. huic ſinui circũiectus eſt locus cãpeſter alibi ſpatioſus alibi arctus admodũ. Et ipſi campo circũiecto mõtes editi atq; inacceſſu omnẽ Meliadẽ cingẽtes regionẽ q̃ Petræ Thrachinię nominãtur. Prima in ſinu vrbs ab Achaia eũtibꝰ eſt Anticyra: quã amnis Sperchius p̃terlabẽs ex Aenienſibus in mare defluit. A quo alter amnis viginti ferme ſtadiis abeſt: cui nomẽ inditũ eſt Dyras: quę fama ę emerſiſſe ad ferẽdã ardẽti Herculi

Aridolis.
Alabandẽſes
Penthylus.
Theſſalæ equæ.
Onochonus
defecit Xerxi
Aphlyſtius
Iuppiter.
Athamas.
Inus.
Prytaneus,
Leitus.
Cytiſſorus.
Thrachiniæ
Petræ.
Anticyra.
Sperchius.
Dyras fluꝰ.

opē. Ab hoc totidē ſtadiorū intercapedine alius ānis eſt q vocaſ Melas. i. niger. Vñ vrbs Trechis qnq; ſtadia abeſt ſita in am Melas flūs.
pliſſimo regionis: ſpacio a mōtibus ad mare vtpote duobus & Trechis.
viginti milibus iugerū planicie mōtis: q terrā Trachenā circū =
dat. Ad Trechinis meridiē amphractus eſt p quē Aſopus circa Aſopus flu.
tadices mōtis defluit: ad cuius meridiē alius nō magnus: amnis
eſt noie Phœnix ex his mōtibus in Aſopū defluēs. iuxta Phœ= Phœnix flūs
nicē anguſtiſſimū vię eſt. Quippe q muro coartata mō plauſtrū
agi pōt a flumine Phœnice ad Thermopylas quindecim ſtadi=
orū eſt interuallū: in quo vicus eſt nomine Anthela: quē p̄terflu Anthela vic⁹
ens Aſopus in mare euoluitur: & ei locus ſpacioſus eſt circūiec=
tus: vbi tēplū Cereris Amphyctionidis extructū viſitur: & ſe= Amphyction
dilia Amphyctionibus & ipſius Amphyctionis delubrum. Rex
Xerxes quidē in Thrachinia Melidis caſtra hēbat. Græci vero
in trāſitu q locus a pleriſq; Græcoꝝ vocaſ Thermopylæ: ab in= Thermopylę
digenis āt atq; accolis pylæ. Hæc erāt vtrorūq; caſtrorū loca. Græci ad
Xerxe omnibus q̄ ad ventū Boreā ſpectāt vſq; ad Trachinē po Thermo=
tito Græcis q̄ per hanc cōtinētē ad auſtrū & meridiē ferūt te= pylas.
nētibus. Qui hoc in loco Perſam Græci operiebātur. Hi fuere
Spartanoꝝ trecenti armati. Tergeitarū & Mantienorum: mille
totidē ex vtriſq;. Ex Orchomeno Archadiæ centū viginti: ex
reliqua Arcadia mille: Tot quidē ex Arcadia. A Corintho autē
quadringenti. A Phlyunte ducenti: & Mycenorum octoginta.
Hi Peloponneſo aderant a Bœotiis: Theſpienſes ſeptingenti:
Thebani quadringēti. Pręter hos euocati erāt Locrēſes Opūtii
cū omni copia & Phocēſiū mille. Ipſi. n. Græci eos euocauerāt
miſſis nūcijs qui dicerēt ſe quidē p̄cuſores alioꝝ veniſſe. Cæte
ros aūt ſocios ꝓpediē expectari: tutelā vero malis eſſe in Athe
nienſiū p̄ſidio Aeginetarūq; & eoꝝ quibus res naualis iniuncta
eſſet. Nec ſibi quippiā eſſe formidoſum. Non. n. deum eſſe qui
bellum Græciæ inferret: ſed hominē. Nec mortalē quempiam
aut eſſe aut fore qui ex quo natus eſt mali exors ſit: & vt quiſq; Mali exors
maximus eſt: ita ei deberi mala Itaq; cū mortalis ſit qui bellum nemo eſſe
inferat ab opinione eſſe caſurum. Hæc illi audiētes in Trachi= poteſt.
nem auxilio iere. Erant his cū alii duces ſuæ quiſq; ciuitatis: tū
vero penes quē ſūma impii erat: quē maxime admirabant Lace
dęmonius Leonides Anaxādridæ: q Leōtis: q Eurycratidæ. q Leonides
Anaxādri: q Eurycratis: qui Polydori: q Alcamenis: q Telechi rex.
qui Archelai: qui Ageſilai: q Doryſſi: q Leobotis: q Echeſtrati:
q Hageſis: q Euriſthenis q Ariſtodemi: q Ariſtomachi: q Cleo=

dæi qui Hilli. qui Herculis filius fuit adeptus ex inopinato regnũ. Nam cũ duo forent ei fratres natu maiores Cleomenes & Dorieus: aberat a cura regioni adipiſcendi. Verum Cleomene ſine virili ſobole defuncto: & Dorieo iam non ſuperſtite: ſed & ipſo in Sicilia vita functo: ita regnũ ad Leonidẽ peruenit: qui
Cleõbrotus. Cleombroto maior natu erat. Is enim nouiſſimus fuit Anaxandridæ liberorũ: habebatq; in matrimonio Cleomenis filiã: qui dum ſe ad Thermopylas cõtulit: delegerat trecentos e primoribus: viros et quibus fili erant: adſumpſeratq; eos Thebanos: quorũ de numero feci mentionẽ quorum dux erat Leontiades Eurimachi. Hac de cauſa Leonides dedit operã vt Græcos ſu
Leõtiades. meret ſolos: q̃ eos maxime inſimulabat: quia cum Medis ſentirent. Euocabat igitur eos ad bellũ ſciẽdi cupidus an vna mitterent auxilia: an ex profeſſo adimerent Græciæ ſocietatẽ. Sed illi aliud ſentientes tamẽ auxilia miſerũt. Eorũ qui cũ Leonida fuere primos miſerũt Spartiatæ: vt his inſpectis alii ſocii in militiam proficiſcerẽtur: ne ue cũ Medis ſentirent ſi eos ſuperari
Carnia. audirent. Ipſi autẽ celebratis Carnis (hæc.n. ſacra morabãtur eos) relictis Spartæ cuſtodibus erant cũ omni copia illuc celerrime ituri auxilio. Reliqui etiã ſocii ad id agendũ itidẽ animati nã tẽpus Olympiadis in hæc negocia inciderat haud ſuſpicati tam cito apud Thermopylas bello decernendũ p̃curſores miſerant: Ita iſti ſibi faciendum ſtatuerant. At ii Græci (qui apud Thermopylas erãt) vbi ad ingreſſum Perſa aduẽtabat metu p̃culſi de decedendo cõſultabant. Cæteri Peloponnenſes cẽſebant faciendũ vt reuerſi in Peloponneſum Iſthmi cuſtodiam agerent. Huic ſentẽtiæ cũ infenſi eſſent Phocẽſes & Locri: Leonides: ſuadebat illic perſtandũ: & nũcios ad adcerſendas ſubſidio ciuitates dimittendos tãq̃ ſe paucioribus q̃ vt Medorum exercitũ arcerent. Hæc iſtis cõſultantibus Xerxes equitẽ quẽdam ad ſpeculandũ quot illi eſſent: & quid agerent mittit. Audierat enim iam tum cũ in Theſſalia eſſet: eo loci contractã eſſe exiguã copiam: eiuſq; duces eſſe Lacedæmonios: atq; Leonidã e genere Herculis. Eques vbi ad ſtationẽ Græcorũ ſucceſſit cõtẽplatur: aſpicitq; non ille quidẽ omnes milites: nã eos q̃ intra murũ quẽ excitauerant excubabant: intueri nequibat: ſed eos q̃ extra murum agebant. Erant autẽ eo tẽpore exteritis manendi in Lacedæmoniorũ ſtatione vices. Eos animaduertit partim ſe ludo gymnaſtico exercentes. Partim comã pectentes. Hęc cum admiratione intuitus eorum numero ac ceteris omnibus plane

cognitis per ociũ ſeſe recipit. Nemo.n. illorum inſequebat: ſed hominẽ magno cõtentui habebãt. Regreſſus ad Xerxem cũcta quę inſpexerat refert. Quæ Xerxes audiẽs nõ poterat cõiectare quidnã molirentur tãq̃ quoad poſſent perituri pariter & hoſtẽ perdituri. Sed cũ ridiculã rem ſibi facere vídẽrẽtur: adcerſit ad ſe Demaratũ Ariſtonis: qui in exercitu erat: quẽ vt venit interrogauit horum ſingula cupiens noſſe quid ab Lacedæmoniis ageretur. Et ille audiſti (inquit) antea me dũ aduerſus Græciã p̃ficiſcerentur de his viris. Et cũ audiſſes loquentẽ hæc euẽtura prouidebã: deriſui habuiſti. Quanq̃ mihi ſummũ diſcrimen eſt aduerſus te rex veritatem tuenti: audias tamẽ nunc quoq; veritatem. Hi viri ad nobiſcũ pugnandũ de ingreſſu venere atq; hoc adparant. Nã ita ſeſe apud eos habet cõſuetudo Quoties adiræ animæ periculũ debent tunc capita comunt: quod ſcies ſi hos & quí ſpartæ manſerũt ſubegeris: Nulla hominũ gẽs alia eſt quæ cõtra te rex audeat tollere manus. Etenim nũc aduerſ⁹ regnũ inter Græca pulcherrimũ atq; viros p̃ſtantiſſimos tẽdis Xerxe quod hæc eis admodũ incredibilia vídẽrẽtur quæ dicerentur interrogãte quo pacto tantillæ copiæ cũ ſuis pugnaturę eſſent: rurſus inqt p̃ vano me ducas niſi hoc tibi vt ego animo vſu venerit. Hæc dicens tñ Xerxi nõ perſuaſit. Itaq; quatriduũ Xerxes ſuperſedit ratus eos illic fugã eſſe facturos. Quinto die cũ putaret impudẽtiã illoꝝ atq; temeritatẽ eſſe in permanẽdo ira percitus: Medos in eos ac Ciſſios mittit imperãs vt illos caperent viuos: & in cõſpectum ſuũ adducerent. Medi vbi facto impetu in Græcos impreſſionẽ fecerũt multi cadebant aliiſq; ſuperueniẽtibus nihil tamen p̃mouebant: & ſi vehementer ingruebant: palã facientes cũ aliis omnibus: tũ vero ipſi regi ſe q̃dem multos homines eſſe: at paucos viros. Fuit autẽ hic pugnę cõgreſſus interdiu. Poſt vbi Medi ſe ægre tutabãtur tum vero ipſi ſe ſubduxere. Perſæq; ſubeuntes excepere ii quos imortales rex adpellabat: quorũ dux erat Hydarnes tanq̃ facile hoſtẽ p̃fligaturi. Vbi & hi cũ Græcis cõgreſſi nihilominus q̃ Medi p̃ficiebant: ſed eodẽ modo pugnabant vtpote lõgioribus haſtis q̃ Græci vtẽtes & in locis anguſtis vbi null⁹ multitudinis erat vſus. Ibi Lacedæmonii dignam memoratu pugnã edebãt cum aliis in rebus oſtẽtantes ſe perite inter iperitos pugnare: tũ vero quod quoties terga vertebant cõſerti fugiebãt. Quos Barbari: dũ fugientes cernerẽt cũ vociferatione & crepitu ingruebãt. At Græci rurſus ſe cõuertentes aduerſis pectoribus eos exci-

Lacedæmoniorũ militũ cultus.

Medi in Lacedæmones. Perſæ q̃ immortales dicũtur i Lacedæmones.

piebant: & q̃uis innumera multitudine ꝓsternebãt: Aliquot tñ illic ex ipsis spartiatis occubuere. Persæ posteaq̃ & cæteruatim & vniuersis copiis iter occupare conati: nihil tñ ꝓmouebãt: ite rũ sese receperũt. Fert Xerxes cũ ad spectaculum adesset in ipso cõgressu pugnãdi ter e solio resiliisse: q; videlicet exercitui suo timeret. Postero die nihilo melius Barbari ꝑliati sunt. Nã sperantes fore vt illiq pauci essent & saucii neqrent manus leuare ad pugnãdũ cũ cõfixissent eos Græci excepere instructis ordinibus & in suo qsq; loco ac ꝑ nationes digesti: ꝑter Phocẽses qui in mõte ad iter obsidẽdũ locati erant. Persæ vbi nihil aliud q̃ pridie agendũ videt abscedũt. Ibi regẽ ancipitẽ quodnã in re præsenti cõsiliũ capesseret: Epialtes Eurydemi adloquturus addit tanq̃ magna aliqua re ab illo remunerãdus indicauit ei tramitẽ: q per mõtẽ ad Thermopylas ferebat: quo factionẽ eorũ Græcoꝝ q illic erãt euertit. Is postea Lacedæmonioꝝ metu in Thessaliã ꝓfugit: cuius ꝓfugi Pylagoræ Amphyctiones apud Pylęã cõgregati caput pecunia licitati sunt: q interiecto deinde tpe ab Athenade viro Trachinio Anticyræ. (Nã illuc redierat) interẽptus est quẽ & si ob aliam causam q̃ ego in sequẽtib⁹ reddã Athenades hic interemit: nihilo tñ facius ab Lacedęmoniis præmio adfect⁹ est. Hũc in modũ Epialtes postea interiit. Est & alia quæ fertur fama. Onetẽ Phanagoræ virũ Carystium & Coridalũ Anticyrensem fuisse: q ea dixerint regi & Ereũ mõtem Persas deduxisse: qđ apud me ꝓrsus fide caret. Nã hinc licet cõiectemus primum q; Græcoꝝ Pythagoræ nõ Onetæ & Coridali sed Epialtæ Trachini caput pecunia licitati sunt: q; scilicet eũ cõpertissimũ haberent. Deinde q; Epialtem ob hãc causam scimus se fuga ꝓripuisse. Postremo q; Onetes q nõ erat Meliensis ita demũ tramitẽ illũ nouisset: si in ea regione permultũ diuersatus fuisset ideoq; Epialtę culpã ascribo: q; Persas ꝑ mõtẽ circũduxit: & ad tramitẽ ꝑduxit. Xerxes ea quę Epialtes se cõfecturũ spondebat probans maiorem in modũ lætus sine mora Hydarnem cũ iis quibus ꝑerat copiis misit. Ille circa lucernarum incensionem ideſt sub crepusculũ e castris profectus est: & tramitem ingressus: & quem tramitẽ indignæ Meliẽses vestigauerũt eoq; inuestigato Thessalos deduxere aduersus Phocenses eo tempore quo Phocenses interspto muris transitu ad arcendũ bellum in præsidio erant extrinsecus nihil admodum ꝑseptus transitus erat: cũ nihil esset vtilis Melienſibus Etenim sic sese habet ille callis. Ab Asopo fluuio q per mõtis

Epialtes Xerxi indicauit tramitem ad Thermopylas.

Athenades.

Onetes. Coridalus.

Lucernarum incensio.

Thermopylarũ callis.

meat anfractũ incipit: cui mõti ac vię idẽ nomẽ eſt inditũ Anapæa: Hæc Anapæa per dorſum mõtis extenta deſinit iuxta Alpenũ vrbẽ: q̃ prima eſt ex Locridibus Meliẽſes verſus ac iuxta lapidẽ noīe Melãpygon. i. nigrũ fontẽ: ac iuxta Cercopon Hedras hoc eſt malicioſorũ ſedes: vbi anguſtiſſimus callis eſt. Hac via atq; ita ſe habẽte Perſæ Aſopũ trâſmittẽtes iter tota nocte fecerunt a dextra Oeteos mõtes ad ſiniſtrã terrã Trechiniorũ habẽtes: ac ſub exortũ auroræ in cacumẽ mõtis euaſerunt: quo in loco ſicut ſuperius oſtẽſum ẽ mille Phocenſiũ armatorũ p̃ſi diũ excubabat: tũ ad ſuã terrã: tũ ad viã tutandã. Nã tranſitus inferior a quib⁹ dictũ eſt cuſtodiebaſ q; eã per mõtẽ viã vltro ab Leonide adceptã obſidebãt: qui hoc modo Perſas aſcẽdiſſe animaduerterũt. Cũ eos illi toto mõte cõſcẽdendo propter frequentiam quercũ latuiſſent: tñ edito multo ſtrepitu (vt res poſtulat) frondiũ ſubter pedes cõſtratarũ (erat. n. cæli trãquillitas) Phocẽſes recurrerũt: & dũ ſibi arma induunt: confeſtim Barbari adfuere: qui cõſpicati viros arma ſibi circũdantes obſtupuere. Quippe qui vt in exercitu adſeruatũ fuerat neminem ſibi ſperabãt occurſurũ Ibi Hydarnes perterritus ne Phocẽſes Lacedæmonii forent: Epialte perconctatus eſt quiſnã ille eſſet exercitus. Mox certior rei factus Perſas tanq̃ in aciẽ inſtruxit. Quoq; miſſilibus multis crebriſq; Phocenſes cũ ferirentur: fugam fecerũt in verticẽ mõtis gnari aduerſum ſe ab initio illos veniſſe: & ſe p̃parabãt tanq̃ perditi. Ita iſti ſentiebãt. Verum eis ſpretis ii qui circa Epialtem & Hydamẽ erant Perſæ rapidi de mõte deſcendũt: At iis Græcis q apud Thermopylas erãt: primũ vates Megiſtias extis inſpectis indicauit mortẽ illis pariter & ſibi impẽdere. Deinde tranſfugæ notũ fecere Perſas mõtem circuire: ſed hi adhuc p noctis tẽps tertio loco ſignificauere ſpeculatores diurni qa verticibus mõtis decreuerunt iam die illucęſcente. Hic inter ſe cõſultantes Græcis ſentẽtiis diſcrepabãt Alii. n. ſtationẽ nõ deſerẽdã ſuadebãt: Alii id diſſuadentes cõtendebãt. Ita diſſidentiũ partim abſcedũt: dilapſiq; in ſuã quiſq; vrbẽ ſe recipiũt: partim q cũ Leonide erat ad illic pſtandũ ſe adcingũt. Ferũ aũt ipſe Leonides eos q abſceſſere dimiſiſſe de illorum vita ſolicitus. Se vero & Spartiatas q adeſſent nõ facturos e ſua dignitate ſi ſtationem deſererẽt: ad q̃ tutandam ab initio veniſſent. Cęterũ ego magis illi opinioni adcedo Leonidẽ poſteaq̃ aſiaduertit ſocios ignauos: & inuitos eẽ ad piculum ſubeũdũ; veniã eis abeũdi dediſſe ſibi vero decedere honeſtũ;

Anapæa.
Alpenus.
Melãpygus.
Cercopos.
Megiſtias.
Leonides.

putaſſe permanenti autē illic ingentē gloriam futurā: & Spartæ nunq̄ defuturā fœlicitatē ſperaſſe. Si qdē iā inde ab initio moti belli Spartiatis Pythia redditū erat oraculū fore vt aut Sparta euerteretur a Barbaris: Aut rex eius occūberet: quod oraculū hexametris illa verſibus reddidit in hæc verba.

Spartiatarū oraculum.

Vobis ampliuagæ colitis qui mœnia ſpártæ.
Aut vrbs clara dabit Perſa victore ruinam
Aut ſi non erit hoc oriundus ab Hercule quidam.
Flebitur extinctus rex in Lacedæmonis ora.
Nā neq̄ taurorum neq̄ vim feret ille Leonum:
Sed Iouis & cuius reor haud tolerabile robur
Alterutrū donec paſſim diſcerpſerit horum.

Hæc reputantē Leonidē cupidūq̄ gloriæ cōparandæ credidérim ſolū ex Spartiatis remiſiſſe ſocios potiuſq̄ illos q abierunt in ſententiis diſſidentes tā deformiter abiſſe. Cui rei nō minimo fd mihi teſtimonio eſt. Vatē Megiſtiā huius expeditionis comitē qui ferebatur Acarnas eſſe: & a Melāpode oriundus p̄ſocutum ex extis ea q̄ erant euentura: eundēq̄ cum propalam a Leonide dimitteretur ne ſecū periret: tamen abſcedere noluiſſe: filiū modo qui ei vnicus erat vna militantē miſſum feciſſe. Ita ſocii quos Leonides remittebat ei obtēperantes abiere Theſpienſes tantū atq̄ Thebani pſtitere cū Lacedæmoniis. Thebani quidē inuiti ac nolentes: quippe quos Leonides loco obſidū deſtinebat. Theſpienſes vero libentiſſimi qui negauerunt ſe Leonida & qui cū eo erant deſertis abſceſſuros: Permanēteſq̄ vna cū illo occubuerūt: quoꝝ dux erat Demophil⁹ Diadromei Xerxes ſub exortū ſolis libaminib⁹ factis tātiſp morat⁹ dū tp̄s eēt quo foꝝ ſolet maxie frequēs eē hoib⁹ e caſtris mouit. Ete nim ita ab Epialta erat mandatū. Nā deſcenſus a monte cōpēdiarius magis ac breuioris multo ſpacii q̄ circuitus mōtis atq̄ aſcēſus. Barbari q circa Xerxē erāt: ad Leonidē & ad Græcos q cū eo erant adceſſere: & iſti tanquā ad necē iā multo magis q̄ a principio fecerant progreſſi ſunt ad fauces introitus laxiores. Nā munitiones muri eos tutabātur: & cū ſuperioribus diebus in loca arctiora pdeūtes dimicaſſent: tūc extra anguſtias facto cōcurſu permulti Barbaroꝝ cadebant. Nam duces a tergo ſui quiſq̄ agminis verberibus quę geſtabant vnum quēq̄ cedebāt aſſidue ad procedendum adhortātes: Multi eorum in mare decidentes: abſumebant: Multo plures inuicem viui proculcabātur: cum nulla pretereūtis ratio haberetur. Cūq̄ ſcirent impen-

Demophil⁹.

Megiſtias.

dere ſibi necem ab iis qui montem circuirent: quod roboris habebant id omne in Barbaros oſtendebãt ingruentes ac ſeſe intrudentes. Quorũ pleriſq; cum iam lanceæ diffractæ eſſent: nõ nulli gladiis Perſas obtruncarent: tũc Leonidas in hoc labore cecidit nauata ſtrẽnuiſſime opera & cũ eo alii inſignes Spartani: quorum ego tãquã ſtrẽnuorum virorum nomina audiui. Et quidẽ trecentorũ omniũ Perſarum quoq; illic cũ multi alii tã celebres ceciderũt q̃ in celebres: tũ vero duo Darii filii Abrogomes & Hyperãthes: quos Dari⁹ ex Phratagina Atamis filia tulerat. Atarnes autẽ Darii regis frater Hyſtaſpiſq; Arſamei filius: qui dum Dario filiã nuptum dedit: omnẽ inſuper ei domũ tradidit: vt qui eſſet vnicę pater. Hi duo Xerxis fratres ſup cadauer Leonidæ pugnantes occubuere adeo vehementi Perſarũ Lacedæmoniorũq; conflictu: vt Græci ter hoſtibus in fugam verſis cadauer Leonidæ virtute ſubtraxerit: & eo vſq; perſtiterint: dũ ii qui cũ Epialte erant adfuere: quos vbi audiere Græci tum vero pugnandi ardor immutatus eſt. Nã ad anguſtias viæ ſeſe recepere: & introgreſſi murũ tumulum quẽdam occupãtes addenſati inſedere cũcti p̃ter Thebanos. Eſt autẽ tumulus in ingreſſu vbi nũc ſuper Leonidẽ ſtat lapideus Leo. Hoc in loco defenſantibus ſeſe gladiis quia adhuc eis ſuppetebãt Barbari circũfundũtur: & manibus & vocibus inceſſentes. Alii ex aduerſo vrgentes & munitionẽ muri ſubruẽtes. Alii vndiq; circũueniẽtes circũſtantes Lacedæmonioꝝ atq; Theſpienſiũ cũ tales extiterint: prẽſtantiſſimus tamẽ extitiſſe fertur Dieneces Spartanus: quem anteq̃ cũ Medis cõfligeretur: hoc dixiſſe aiũt: cum a quodã Trachinio audiſſet Barbaros præ multitudine ſagittarũ quas emitterent ſolem obducere: tantã eorũ eſſe copiã adeo nõ expaucefactus eſt vt parui faciens Medoꝝ turbam reſponderit. Omnia ſibi bona Trachinium hoſpitem nunciare: ſi Medi Solem obducerẽt: ſe ſub vmbra cũ illis non in Sole pugnaturos. Hæc & alia huiuſmodi dicta memoratu digna aiũt Dienecem Lacedæmonũ reliquiſſe. Secũdum hũc e Lacedæmoniis duo fratres p̃ſtãtiſſimi furũt fuiſſe Alpheus & Macron Orſiphanto geniti e Theſpienſibus Dythyranibus Harmatidei. His eo loci vbi ceciderũt ſepultis & iis q priuſquã ſocii a Leonide remiſſi ſunt occubuerant. Epigrammata his verbis inſcripta ſunt.

Terdecies centum hic certarunt milibus olim
E Peloponneſo bis modo mille viri

Hæc vniuerſis ſuperſcripta ſunt. Illa peculiariter Spartiatis.

Leonidæ mors.

Abrogomes.

Hyperãthes.

Phratagina.

Atarnes.

Dieneces p̃ſtãtiſſimus.

Dienecis dictum.

Alpheus.

Macron.

Epigrammata.

Nos Lacedæmonijs refer hic peregrine iacentes
Exhibito illoꝝ vocibus obſequio
Hoc epigrãma inſcriptũ eſt Lacedæmonijs. Illud vati.
Nobilis hoc buſtum eſt Medi occidere Megiſtæ
Sperchion ad fluuiũ nõ ſed inultus obit
Qui vates obitum q̃is p̃ſciret adeſſe
Spartæ haud ſuſtinuit deſeruiſſe duces.

Qui hos epigrammatis & cippis exornarunt Amphictyones fuere præter epigramma vatis Megiſtæ. Qđ Simonides Leoprepis filius ꝓpter hominis familiaritatẽ inſcripſit. Ex his tre
Eurytus. cẽtis duo Eurytus & Ariſtodemus ferũtur ob extremã lippitu-
Ariſtodæm⁹ dinem e caſtris ab Leonida remiſſi: & in Alpenis decubuiſſe: & cõmunicato inter ſe cõſilio cũ liceret aut ſalutẽ ſibi parare ſpartam verſus: aut ſi reuerti recuſarẽt vna cũ aliis occũbere in nostro hoꝝ quæ licebat eis facere inter ſe cõueniſſe: ſed cũ ſententiis diſcreparent: Ariſtodemus quidem præ ignauia remãſiſſe: Eurytus vero audita Perſarum circuitione petiſſe arma: ſeq; eis indutũ iuſſiſſe ſeruũ vt ad pugnãtes deduceret. Iſte vbi deduxit fugæ ſe mãdauiſſe. Hic dato in agmẽ ipetu occubuiſſe. Qđ ſi vel Ariſtodemus ſolus redire ſpartã neglexiſſet aut ſi ambo reduces fuiſſent: videtur mihi Spartiatæ nullã iis pœnã irrogaturi fuiſſe. Nũc altero eoꝝ extincto in hũc qui habens eãdẽ occũbendi occaſionẽ: tamen occũbere noluerit: neceſſario debuiſſe magnopere iraſci. Quidã hunc in modũ & ob hãc cauſam Ariſtodemũ ſoſpitem rediſſe ſpartã aiunt. Alii enim cũ ab exercitu pro nũcio mitteretur & poſſet pugnæ quæ fiebat adeſſe: tamẽ recuſaſſe: ſed moratũ in via fuiſſe ſuperſtitẽ: ſociũq; eius q vna mittebatur in pugnã profectũ oppetiſſe. Ariſtodemus Lacedæmonẽ regreſſus probo & ignominia notatus ẽ: probo quod eũ nemo neq; igni neq; adloquio ſpertiuit: Ignominia quod Ariſtodemus fugax adpellatus eſt. Verũ hic omnẽ ſibi obiectã culpam in pugna apud plateas geſta deleuit. Fertur itẽ alius ex eiſdem trecentis ſuper fuiſſe in Theſſaliã pro nũcio miſſus: cui nomen erat Pantite. Sed ſpartã reuerſus cum opprobrio eſſet ſeſe
Pantita. ſtrangulaſſe. Thebani quorũ dux erat Leontides vi retẽti aduer-
Leontides. ſus regis copias tamen a partibus Græcorũ e quibus erant dimicauerunt. At vbi res Perſarũ ſuperiores eſſe animaduerterũt Ibi a Græcis qui cũ fuerant ad tumulũ ire properantibus ſe diſſociantes manus ad Barbaros protenderunt: ad eoſq; propiuſ adceſſerunt referentes quod veriſſimũ erat ſeſe cũ Medis ſen-

ſiſſe:terrāq; & aquā regi inter primos dediſſe ac vi coactos ad Thermopylas veniſſe:& a culpa cladis illatæ abeſſe. Hæc regi adlegantes quoq; etiam Theſſalos teſtes habebāt ſeruati ſunt: non tamen vſq;quaq; fortunati. Nā Barbari qui eos cepere ali quot vt adcedebant obtrūcauerunt:pluribus iuſſu Xerxis regis ac notas inuſſerunt a duce Leontida exorſi: Cuius filiū Eurymachum poſtea Platæenſes quatrigentoq; Thebanorū ducem: quod vrbē ipſorū occupaſſet interemere. Hunc quidē in modū Græci ad Thermopylas dimicauerunt. Xerxes autē adcitū Demaratō interrogauit hinc orſus:Demarate virū te bonū eſſe in dicio veritatis experior. Quæ enim dixiſti ea omnia p̄inde euenere.Nunc hoc mihi pandito quotnā ſunt Lacedęmonii:quotve eorū tales in re bellica an & vniuerſi.Cui Demaratus multitudo rex (inqt) Lacedæmonioq; omniū magna eſt & ciuitates multæ. Quod autē diſcere vis a me ſcies. Eſt in Lacedæmone vrbs ſparta octo miliū ferme virorū:qui omnes his qui hic pugnauere ſunt ſimiles: Cæteri Lacedæmonii nō illi quidē ſimiles:ſed tamen viri ſunt ſtrennui. Ad hunc Xerxes Demarate inquit Agedū expone quo pacto hos víros minima cū difficultate ſubigamus. Tu nāq; calles quo tēdant eorum cōſilia vtpote quoq; rex fuiſti Cui Demaratus: Tū cū inquit me rex libēter cōſulas:æquū eſt me tibi quod optimū ſit expromere Id quod vis hoc pacto fiet:ſi trecētas naues cū ſuis propugnatorib⁹ in orā Lacedæmonē mittas.Adiacet aūt illi inſula noie Cythera:quā obrui mari q̄ extare cōducibilius eſſe Lacedæmoniis Chilō aiebat vir apud nos ſapientiſſimus videlicet expectans ſemp ab ea aliquid tale futurū:quale nūc ego expono· Non ille qdē tuā claſſē p̄uidēs ſed quācūq; ſimiliter extimeſcēs. Ex hac igit̄ inſula p̄ficiſcētes tui Lacedæmonios territēt. Ita illi domeſtico occupati bello neq; tibi erūt infeſti:neq; cæteræ Greciæ cū a tuis pedeſtrib⁹ copiis expugnabit̄ auxilia ferēt. Subacta reliq̄ Græcia Laconici per ſe reddētur inualidi. Quod niſi feceris hoc fore expecta.Eſt peloponneſi arctus Iſthmus:quo in loco pelopōnenſibus omnibus coactis alia tibi prælia ſuperioribus atrociora futura proſpicio.At ſi illud feceris & Iſthmus hic citra præliū & cæteræ ciuitates vltro tibi ſe dedent. Poſt hūc Achæmenes Xerxis frater claſſis præfectus cū ei colloquio intereſſet. veritus ne Xerxes ad id agendū induceretur:Aiaduerto (inqt) te rex verba admittere viri:qui tibi proſpere agēti inuidet: Aut etiam res tuas prodit. His enim morib⁹ vti Greci gaudēt: vt &

Eurymach⁹.

Lacedæmon Sparta.

Cythera inſula.

Græcorum mores.

fortunato inuideant: & meliorem oderint. Quod ſi e præſenti conditione cũ naues quatrigentæ naufragiũ fecerint trecentas alias e cætera claſſe miſeris ad obeundam pelopõneſum: profecto fient nobis aduerſarii pares ad decertandũ. At ſi cõiuncta claſſis fuerit: inoppugnabilis reddetur: & ante omnia nobis illi impares erũt: ſimulq; omnis exercitus nauticus terreſtri & inuicem terreſtris vna interfaciens nautico erit auxilio. Quos ſi diſtraxeris: neq; tu illis vſui eris neq; illi tibi. Tu vero tua ipſi⁹ bene cõſtitueris: ſi aduerſariorũ res apud te nõ agitaueris. Hic illi bellũ ſiſtent: hæc agent tot numero ſunt. Illi enim per ſeſe ad ſibi ipſis proſpiciendũ ſufficiunt: & nos itidẽ ad proſpiciẽdum nobis. Quod ſi Lacedæmonii aduerſus Perſas in pugnã ibunt: impendentẽ ſibi cladem aut quaquã deuitabunt. Ad hæc ſubiiciẽs Xerxes recte (inquit) Achæmenes mihi videris dicere qđ & faciã. Demaratus quod optimũ ille quidẽ mihi ſperat eſſe id ſuadet: eius tamen ſententia a tua ſuperatur. Neq; vero illud admitto eũ nolle rebus meis bene cõſultũ: vt ex iis quæ antea ab hoc dicta ſunt & ex ipſa re cõlecto. Quoniã ciuis quidẽ ciui ſecundis rebus p̃dito inuidet: eũ que male odit: eum tamẽ patrio ſolo nihil eodẽ cõſultante quod optimũ ſibi videtur ſuadet nihil procul abfuerit a virtute: quales pauci ſunt. Hoſpes aũt hoſpiti proſpera fortuna vtenti omniũ eſt beneuolentiſſimus: eiq; conſultãti optime cõſulit. Quapropter ab inſectatione qua in Demaratũ vteris hoſpitẽ meũ Poſt hac abſtinere te iubeo. Hæc Xerxes locutus inter cæſos tranſiit vbi erat Leonides: quẽ cũ audiſſet Lacedæmoniorũ regẽ eũdẽq; ducẽ eſſe: iuſſit abſciſſo capite in crucẽ tolli. Vt mihi cũ aliis multis indiciis: tum hoc præcipuæ manifeſtũ ſit regẽ Xerxem maxime omniũ excãduiſſe in Leonidã viuentẽ. Nã alioqui nũquam in defunctum hoc genere deliquiſſet: cũ ex omnibus (quos ego noui) hominibus Perſæ ſoleant viros in re militari ptæſtantiores honore adficere. Illi quibus imperatũ erat: id executi ſunt. Redeo ad eã narrationẽ vnde mihi diſceſſum eſt. Lacedæmonii primi regẽ aduerſus Græciam tendere adceperũt: atq; ita Delphos ad oraculum miſerũt. Vbi reſpõſum eſt id redditũ: cuius pauloante memini. Adceperũt autem mirũ in modũ. Demaratus enim Ariſtonis q profugit ad medos non ille quidem Lacedæmoniis beneuolus vt & ego arbitror & ratio dictat: tamẽ hoc fecit ſiue in hoc bene illis conſultũ vellet: vt coniectare licet: ſiue q̃ inſultaret. Nã poſteaq; Xerxes ſtatuit aduerſus Græciam ſumere expeditionẽ:

Leonidæ crux.

Id Demaratus qui Susis erat cum adcepisset: censuit Græcis cõ indicandũ: sed cum aliter nequiret quippe periculosum erat ne deprehenderetur: hanc rem cõmẽtus est. Sõptis duarũ tabellarum pugillaribus cæcam illinc eradi. Deinde in eorũ ligno cõsilium regis exarat. Quod Literis exaratum rursus cæra induc- Literarum
cit: ne quid negocii apud viarũ custodes exhiberent pugillares astutia.
qui ferrentur. Qui vbi Lacedæmonem adlati sunt: nõ poterant eos Lacedæmonii interpretari anteq̃ (vt ego adcipio) Cleomenis filia eadẽq; Leonidæ vxor Gorgo illos admonuit ipam rem interpretata iubens cærã effringi. fore enim vt literas in ligno reperirent Ita ei auscultãtes Lacedęmonii literas repertas relegerũt: easq; deinde ad Græcos dimiserunt.

¶ Herodoti Halicarnassei Historiarũ Liber Octauus: qui inscribitur Vrania Laurentio Vallense interprete.

ATq; hæc quidẽ ita gesta dicũtur esse. Græci autẽ quibus res classiaria delegata erat hi fuere. Athenienses qui naues centum viginti Athenienſiũ
septem præbuere iũctis sibi platæensibus: q & si rei nauticæ inexperti: tamẽ strennue ala naues.
criterq; pro se illorũ naues armauerant: Corinthii qui adtulere naues quadraginta: Megarenses qui viginti: Chalcidenses totidẽ sibi ab Athenien sibus præbitas armauerunt. Aeginetæ vndeuiginti: Syconii duo decim: Lacedæmonii decem: Epidauri octo: Eretrienses septẽ: Troezenii quinq; Styrienses duas Chii totidem cũ totidẽ Pẽteconteris. Pẽtecõteri.
i. nauigiis quinquagenũ remorũ: quibus auxiliares erant Locri Opuntii cũ septẽ penteconteris. Hæ naues ad Artemisiũ in statione erant: quarum quot quiq; adtulerunt mihi dictum est. Vniuersarũ vero præter pentecõteros ad Artemisiũ coactarũ numerus fuit ducentarũ septuaginta vnius. his ducem
pepes quẽ summa imperii esset Spartiatæ prębuerunt Eurybi- Eurybias.
adis. Nã socii negauerunt se nisi Lacon esset imperator: secuturos esse Athenienses ductores. sed exercitũ qui futurus erat soluturos. Etenim iã inde ab initio anteq̃ in Siciliã ad societatẽ ineundam mitteretur: agitatũ sermonibus erat tanq̃ expediret rẽ nauticã Athenienſibus prmittere. Cęterũ recusantibus sociis cessere Athenięses qđ magnificerẽt Græciã superesse: q̃ intelligebãt esse piturã, si de principatu cõtenderẽt recte sentiẽtes.

Seditio inteſtina.

Nam inteſtina ſeditio tãto deterior eſt bello: quod cõcorditer geritur quãto bellũ deterius eſt pace. Hoc itaq; ipſum intelligẽtes nõ repugnandũ putauerũt: ſed tantiſper cõcedendũ: quoad magnopere illis indigebãt quẽadmodũ cõſtituerant. Si quidẽ poſteaq̃ expulſo Perſa iam de illius terra diiudicabãt: ſuperbiã Pauſaniæ cauſati Lacedęmonios ducatu abdicauerunt. Verum hæc poſterius geſta ſunt. Tunc ãt ii Græci qui ad Artemiſiũ ſe cõtulerãt: vbi viderũt & multũ nauiũ ad Aphetas eſſe cõtractũ & omnia plena exercitu hoſtili: perculſi metu q; p̃ter opinionẽ ſuã expectationẽq; res Barbaros ſuccederẽt: cõſultabant de facienda fuga ex Artemiſio interiorẽ in Græciã. Quorũ cõſolatione cognita: Euboei obſecrabant Eurybiadem: vt aliquãtulũ temporis præſtolaretur vſq; dum ipſi liberos atq; domeſticos ſubducerent. Vbi nõ perſuadẽt ad ducem Atheniẽſiũ Themiſtoclem tranſgreſſi paſciſcũtur cũ eo triginta talentis: vt tãdiu ante Euboeiã perſtaret: donec pugna nauali decerneretur. Themiſtocles hac ratioue Græcos retinuit. Eurybiadẽ ex hac tanq̃ ex ſua ipſius pecunia quinq; talentis imptit. Hoc perſuaſo Adimantũ Ocyti Corinthiorũ ducẽ qui ſolus reluctabatur negans ſe permanſurũ: ſed ab Artemiſio profecturũ: ita adlocutus eſt iureiurando interpoſito. tu vero haud quaq̃ nos deſeres quem ego maiorib⁹ donabo muneribus: q̃ quæ rex Medorũ vbi mitteret ſocios deſerenti. Hæc locutus ſtatim ad nauem. Adimanti tria miſit argenti talẽta. Iſtis pecunia corruptis cũ Euboeis gratificatus eſt Themiſtocles tũ reliquũ pecuniæ q̃ adceperat lucri fecit. q̃ eũ interuertiſſe ideo latuit: qui adceperãt: q; putabãt eã ab Atheniẽſibus ad hoc ipſum profectã eſſe. Ita in Euboea pſtitere: ac p̃liũ facere: qđ ita geſtũ eſt. Barbari cũ ad Aphetas cita diluculũ veniſſent. Cũq; id qđ etiã ante audierant cernerẽt paucas Græcoq; naues ad Artemiſiũ ſtationẽ habere libidine tenebantur adgrediendi ſi forte eos interciperent. cæterum ex aduerſo inuadẽdũ non videbatur ne ſe cõſpectis obuiã tendẽtibus Græci fugã capeſſerent: noxq; fugientes exciperet. Sed euenire oportebat vt hi effugerẽt: & illoq; inſidiantiũ ne ſacrificolus quidẽ euaderet. Igitur ad hanc rem tranſigendum hoc ſunt machinati ducẽtas ex omnib⁹ nauibus delectas extra Scyatũ circũagũt iuxta Capharea & Gereſtũ ad Euripiũ ne circũuehentes Euboeam ab hoſte cernerentur: ſed eũ circũuenirent ducẽtis quidem nauibus quæ hac irent viã (quę retro ferebat) obſepientibus. Reliqua vero claſſe ex aduerſo ingruente. Hoc

Themiſtocles.

Caute legẽd⁹ eſt Plutarch⁹ i vita Themiſtoclis q̃ haſce pecunias Themiſtoclẽ Eurybiadi dediſſe ait ex herodoti opinione Verũtñ i Græco Herodoto quinq; talẽta vt & in hoc latino tãtũ dediſſe dr. Adimantus.

cepto conſilio quas cõſtituerant naues miſerũt nõ habentes in animo ipſi eo die Græcos adoriri: nec priuſq̃ ſignũ qđ cõuenerat cũ iis qui circũnehebãtur: ab illis ederet iã de ſuo aduẽtu. His circũmiſſis naub⁹ reliquas apud Aphetas numerũ inibãt. In qbus recẽſendis dũ occupati ſunt. Scyllias qdã Sicyonius: qui ipſe in caſtris erat omniũ ea tẽpeſtate hominũ optim⁹ vrinator: qui ẽt in naufragio ad Peliũ facto multã pecuniã Perſis ſeruauit: multa & ſibi lucratus ẽ. Hic Scyllias iã pridẽ in animo habuerat ad Græcos tranſire: ſed cũ ad eã diẽ nõ fuiſſet nactus occaſionẽ: tũc ad Græcos trãſfugit ſed incertũ quonãmõ illinc trãſierit. Demiror tñ. ſi verũ eſt qđ refertur. Refertur. n. cũ ex Aphetis mare ſubiiſſet: nõ prius extitiſſe q̃ ad Artemiſiũ pernenit. Octoginta ferme maris ſtadia emẽſus. De hoc viro & alia memorãtur partim mẽdaciis ſimilia: parti vera: de quo mihi eaprobatur opinio eũ nauigio ad Artemiſiũ perueniſſe. Is vbi eo puenit Græcos certiores fecit & naufragii facti & nauiũ ad circũeũdã Eubœã dimiſſarũ. Hoc illi audito inter ſe collocuti ſunt. & cũ multę eſſent ſententię dictæ: illa euicit vt eũ diẽ illic maneretur: & in ſtatione pſtaretur dehic media nocte ſoluẽtes proficiſcerẽtur, & claſſi hoſtiũ quæ circũageretur occurrerent. Poſt hęc vbi nemo ſe ex aduerſo fert obſeruato diei crepuſculo ipſi ferũtur in Barbaros animo experiũdæ fortunę cũ in pugnã do: tũ in perrũpendo. Quos Xerxiani milites ducesq̃ paucis cũ nauibus venientes in ſe cõſpicati magnæ hoc illis demẽtiæ dãtes & ipſi naues educũt ſperãtes facile ſe illos irĩ interceptum. Merito ſane ſperãtes qđ viderẽt paucas eſſe Græcor̃ naues: ſuas vero multo plures atq̃ velociores. Itaq̃ p̃ cõtemptu illos in medio cõcludũt. Ex Ionibus tamẽ qui cũ Græcis bene volebãt inuiti militabant: magnæ calamitatis loco ducentes qđ viderent circũueniri illos: quor̃ neminẽ animaduerterẽt eſſe rediturũ. Adeo. n. infirma res Græcor̃ eſſe videbatur. At ii Iones qbus id qđ fiebat voluptati erat pro ſe quiſq̃ adnitebatur: vt ipſe primus aliqua naui Athenienſium capta donum ab rege adciperet. Nam apud exercitum plurimus erat per hos de Athenienſibus ſermo atque reſpectus. Græci vbi eis ſignum datum eſt primũ cõuerſis in Barbaros proris: puppes in medium coegerũt. Deinde ſecũdo ſigno dato opus eapeſſunt: q̃q̃ in exiguo ſpatio deprehenſi & a fronte mox triginta Barbarorum naues excipiunt. in quibus & Philaonem Cherſis filium Gorgi Salaminiorum regis germanum; & in eo exercitu virum eximium.

Scyllias vrinator.

Philaon.

Græcorum autē primus nauē hoſtium cœpit vir Athenienſis
Lycomedes. Lycomedes Aeſchrei: idēq; palam rei bene geſtę rettulit. in hac
pugna cū mutuē nunc hi: nunc illi ſuperiores eſſent: interuentu
noctis dirępti ſunt: & Græci quidē ad Artemiſiū reuecti: Bar-
bari vero ad Aphetas multo maius opinione ſua certamen ex-
Antidorus. perti. in hoc prelio ſolus e Græcis qui cū rege erāt Antidorus
Lemnius ad Græcos tranſfugit: qui Athenienſes ob eam rem
tractu ſoli in ſalamine donarūt. Vbi nox adfuit. Erat autē anni
tempus mediæ æſtatis immēſa vis aquarum extitit per totam
noctē: & dira tonitrua a Pelio. Cadauera quoq; ac naufragia ad
Aphetas efferebantur: circa nauiū proras excipiebantur: & Re-
morū palmulas perturbabāt. Hæc audiētes qui illic erant mili-
tes metu cōſternebantur credētes ſe eſſe vtiq; perituros: vt qui
in tantū malorū dcueniſſent. Quippe quos anteq̄ reſpiraſſent e
naufragio & tempeſtate: q̄ ad Pelion extiterat excepiſſet atrox
pugna nauali ex pugna nauali vehemēs imber & validi aqua-
rū in mare diſcurſus: ac dira tonitrua. Et iſtis quidē huiuſmodi
nox contigit. At iis quibus negociū datū erat vt Eubœiā cir-
cuirēt: q̄q̄ eadem nox: tamen multo etiā atrocior eſt: tāto quidē
quanto maius eſt quod eos dū in pelago ferrētur inuaſit: & tri-
ſtis exitus fuit. Vt enim eos curſum tenentes tēpeſtas ac pluuia
adorta eſt: cū eſſent ad cōcaua Eubœiæ ac flatu ferrētur ignari
quę efferebantur: ad petras impingebātur. & id omne adeo fie-
bat quo Græcæ claſſi par redderetur id nauiū quod ſupererat:
nec multo plus foret. Atq; hi quidē circa Eubœiæ cōcaua pe-
riere. Barbari vero qui apud Aphetas erant vbi ipſis libentibus
dies illuxit: naues ſuas ſtabilierunt ſatis habentes cū male rem
geſſiſſent quietē agere in preſens. At Græci auxilio tres & quin-
quaginta naues Atticæ ſuperuenere: q̄ ſuo aduentu illis tū ani-
mū addiderunt: tum nūcium adtulerunt eos Barbaros qui Eu-
bœiam circūuehebātur tēpeſtate illa quæ extiterat cunctos in-
teriſſe. Itaq; Græci eadē q̄ pridie obſeruata hora prouecti naues
eilicum inuaſere. Quas vbi corrupere & nox aduenit iterum ſe
ad Artemiſiū receperuut. Tertio die Barbarorū duces tū indi-
gne ferentes a tantula ſe claſſe vexari: tū a Xerxe ſupplicium ti-
mentes: non expectādum ſibi amplius cenſuerūt. vt Græci pri-
ores pugnā capeſſerent. ſed inſtructas naues circa meridiē edu
xerūt. Contigit autē vt per hos eoſdē dies & hæc naualia p̄lia
& illa in Thermopylas terreſtria gererentur. Erat autem omne
Eurypus. certamen his in mari de Eurypo quēadmodū illis qui cū Leo-

nida erant de trãſitu arcendo: Græci quidẽ ſeſe adhortabãtur: ne Barbaros intrare Græciam ſinerent. Barbari vero vt Græcoꝝ copiis ꝓfligatis trãſitu potirẽtur. Procedente Xerxianoꝝ claſſe in aciem ordinata: tum Græci ſe apud Artemiſium imotos tenerent: tunc eos Barbari vt cõprehenderent lunata claſſe circũdabãt. Ibi Græci ex aduerſo prodeuntes conflixere, Qua in pugna pari Marte pugnatũ eſt. Nam Xerxiana claſſis ꝑ magnitudine & copia ſua in ſe incidebat ptũbatis nauibus & mutuo incurſantibus reſiſtebat: tum necꝫ cedebat. Indigna. n. res videbatur a paucis nauibus in fugã conuerti. itaꝫ multæ Græcorum naues interibant: multi etiã viri ſed multo plures Barbarorũ & naues & viri: atꝫ ita dimicantes vtrinꝫ ab alteris abſceſſere. Hoc in prælio Xerxianos inter milites optimã Aegyptii nauauerũt operam: cũ aliis magis editis operibus: tũ hoc ꝙ quinꝫ Græcas naues cũ ipſis propugnatoribus cœpere e Græcis eo die ꝑſtãtiſſimi extitere Athenienſes: & inter Athenienſes Clynias Alcibiadis filius qui domeſtico ſumptu ac propria nauí cum ducentis viris militabat. Vbi vtrinꝫ libẽter in diuerſum abiere: ad ſuas ſtationes ſeſe recepere. Græci direꝑto prælio renecti: & ſi cæſoꝝ corporibus ac naufragiis potiti erant: tamẽ ꝙ male adfecti eſſent præcipueꝫ Athenienſes quoꝝ dimidium nauiũ vulneratũ erat de fugiẽdo in vlteriora Græciæ deliberabant. Themiſtocles reputãs ſi ab amicitia Barbari Iones & Cares abduceret fieri poſſe vt reliquos ſuperarent. Dũ Euboei pecora ad mare propellunt: illuc duces cõtraxit. eiſꝫ dixit ſe aſtutiam q̃dam habere q̃ ſperaret optimos quoſꝫ ſociorũ ab rege abductũ iri. Hactenus rem e nudauit addiditꝫ ad eã tranſigẽdam hoc ab illis agendũ eſſe: vt Euboeicoꝝ pecoꝝ q̃tum vellet quiſꝫ mactaret. Satius. n. eſſe ſuoꝝ copiis illis potiri q̃ hoſtem ac monuit vt ſuis quiſꝫ popularibus ꝑciperet ignẽ adcẽderet: ſibi ãt de diſceſſu ſub tempus oportunũ curæ fore vt ſine noxa abirent. Hoc illis probatum cum eſſet adcenſis ignibus ad pecora eſt itum. Nam Euboei contẽptꝫ Bacidis oraculo tãq̃ nihil dicente necꝫ exportauerant quicq̃: necꝫ importauerãt velut impendente eis bello. res ſibi quoꝫ ipſis obſcuras effecerãt. ita. n. habebat de his oraculum Bacidis.

Clynias Alcibiadis.

Themiſtoclis aſtutia.

Bacidis oraculum.

Dum iuga Barbaricus Canabacea iactat in æquor
Euboea capræ metentes fac procul abſint.

His verſibus cum nihil illi niterẽtur tam & ſi mala tum aderãt tum impẽdebãt. Fiebat: vt in pleriſꝫ aduerſa fortuna vterẽtur.

Dum hæc iſti agebãt: aduenit ex Trachine ſpeculator. Natu vt
Polyas. erat apud Artemiſium ſpeculator Polyas genere Anticyrenſis:
cui datũ erat negociũ cũ expedito nauigio actuario vt renũcia
ret his qui apud Thermopylas erant an claſſis diſceſſiſſent: &
Abronychus Abronychus Lyſiclis Atheniẽſis apud Leonidã patus cũ Lem
bo ad nũciandũ iis q ad Artemiſiũ agebãt. ſi qd noui pedeſtri-
bus copiis cõtigiſſet. Hic igitur Abronyclus aduenies indica-
uit ea q̃ circa Leonidã & eius exercitũ geſta erãt. Qua iſti re au
dita nõ iam ſibi differendũ abitũ putauerũt: ſed vt quiq; locati
erant abſceſſerũt. Primi Corinthii: poſtremi Atheniẽſes. Quo-
rũ Atheniẽſiũ velociſſimis nauibus delectis. Themiſtocles ad
aquas potabiles cõferẽs in lapidibus literas incidebat: quas po
ſtero die Ioues ad Artemiſium venientes legerũt in hæc verba.
Themiſto- Viri Ioues haud iuſte facitis militãtes aduerſus patres & Græ-
cles in Ioues ciã redigentes in ſeruitutẽ. Sed qđ p̃cipuũ fuerit ſtate a nobis.
Sin hoc facere nõ poteſtis: ſaltẽ nũc ſitis in medio: qđ & ipſi fa
cite: & Cares nũc faciant obſecrate. Qđ ſi horũ neutrũ agere li-
cet: & maior: neceſſitate eſtis obſtricti: q̃ vt poſſitis deſciſcere in
re gerẽda dũ pugnã cõſerimus ſponte agatis in ſtrẽnue memo
res a nobis vos eſſe oriũdos: & inimicitiarũ nobis cũ Barbaro
principiũ a vobis exitiſſe. Hæc Themiſtocles (vt arbitror) an-
cipiti cõſilio ſcripſit: vt ſi literæ regẽ laterent: Ionas induceret
ab rege ad ſe defciendũ. Sin ad eũ deferrẽtur: darenturq; cri-
mini infidos eidẽ redderet Ioues vt a præliis naualibus ſum-
mouerentur. Poſtq̃ hæc Themiſtocles inſcripſit: ex templo vir
Hiſtiæus quidã. Hiſtieus naauigio aduectus Barbaris nũciũ adtulit Gre
nuncius. cos ab Artemiſio profugiſſe. Illi homine q; fidẽ nõ haberẽt ſer
uari iuſſo naues veloces ad rẽ explorandam miſerunt. Qua per
iſtos re nũciata ita ſimul atq; refulſit ſol omnis claſſis addẽſata
ad Artemiſiũ cõtendit. Vbi ad meridiẽ vſq; immorata mox ad
Hiſtiẽa proceſſit eo adpulſi vrbe Hiſtiẽorũ potiti ſunt & opti-
mã portionẽ agri Hiſtiẽi maritimos vicos oẽs percurſauerunt.
Xerxis cla- Dũ iſti hoc in loco agũt. Xerxes præparatis q̃ ad cæſos pertine
des. bant: p̃conẽ ad claſſiarios mittit. Hæc aũt p̃parauerat. Quicũq;
Thermopy- e ſuo exercitu apud Thermopylas cæſi (Erãt ãt viginti milia)
lana cades. eor; m. ferme relictis cęteros depreſſa foſſa hũauit: & ne a claſ-
ſiario exercitu cerni poſſent eã humũ exagitauit: foliiſq; cõſtra
uit. præco vbi ad Hiſtiæã peruenit: facto totius exercitus cœtu
hæc dixit. Viri ſocii rex Xerxes dat veniã cuicũq; libet relictis
ordinibus ire viſum quẽadmodũ pugnatur cũ amẽtibus homi-

nibus: q ſe ſuperaturos ſperauerãt copias regis. hæc denũciãte precone mox nihil in frequẽtius q̃ nauigia fuit. ita multi viſere cupiebãt. Profecti eo nõ oẽs Lacedæmonios eẽ ac Theſpiẽſes credebãt: q ſtrati iacebãt: cũ etiã ſeruos cernerẽt. Itaq; res eos qui trãſmiſere nõ latuit. Hoc Xerxes circa ſuorũ cadauera fecit rẽ profecto ridiculã: vt mille iacentes extarẽt. Cæteri vero cõferti eundẽ in locũ quater milleni cõportati ſitiq; eſſent. Atque hunc quidẽ diẽ in ſpectaculo cõſumpſerũt. Poſtero ãt claſſiarii Hiſtiẽã ad claſſem remeauerũt. Reliqui qui cũ Xerxe erant iter ingreſſi ſunt ad quos pauci quidã ab Arcadia perfugę venerũt. Victus in opes & operam ſuam perſtare cupientes qui in conſpectu regis adducti interrogatiq; cum ab aliis Perſis: tum vero a quodam præcipue de Græcis quidnam illi agerent: reſpõderunt eos agere Olympia: & ſpectare certamen gymneticum: atq; equeſtre: rurſus eodem perconctãte qđ nã illis præmiũ eẽt propoſitũ propter quod certarent. Oleaginã coronã (inquiũt) eſſe qua donarẽtur. Ibi Tritantechines Artabani filius generoſiſſimam dixit ſentẽtiam: quæ apud regẽ pro timida eſt habita: Audiens eum præmiũ illis coronã eſſe non pecuniã: ſilentium tenere nõ potuit: quin corã omnibus diceret pape. Mardoni in quos viros induxiſti nos ad pugnandũ: qui nõ pecuniarũ certamen agitent ſed virtutis. Hoc ille dixit. Eo interim tempore poſt adceptã apud Thermopylas calamitatẽ cõfeſtim Theſſali caduceatores ad Phocẽſes mittũt vtpote iis infenſi: tũ ſemper antea, tũ p̃cipue poſt nouiſſimã cladẽ. Etenim nõ multis ante hãc regis expeditionẽ ãnis cũ ipſis Theſſali & eoꝝ ſocii omni cũ copia bellũ Phocẽſibus intuliſſent a Phocẽſibus fugati ſunt ac male mulctati. Nã cũ ad Parnaſũ vſq; peruenſſent Phocẽſes ſecũ habentes. Telliã vaticinũ illũ Helęũ: ibi Tellias hic huiuſmodi rem eis cõmentus eſt Sexcentos viros e Phocenſibus p̃ſtantiſſimos Gypſo tam ipſos q̃ arma illinit: eoſq; ſub noctem in Theſſalos dimiſit dato p̃cepto vt quęcunq; albicantem non cernerent: eũ obtruncarent. Hos primũ Theſſaloꝝ excubitores aliud quoddã p̃digiũ eſſe arbitrati. Deinde ipſe exercit⁹ adeo exhorruerũt vt tribus milibus cæſoꝝ atq; ſcutoꝝ Phocẽſes potiti ſint: quoꝝ ſcutoꝝ dimidiũ apd Abas: alterũ dimidiũ apud Delphos dedicauerũt: & ex decima pecuniarũ huius pugnę factæ ſunt ſtatuæ grandes quæ circa tripodem e regione delubri Delphis viſuntur: & alteræ eiuſmodi in Abaſis repoſite. Hoc Phocenſes in peditatũ Theſſaloꝝ a qbus obſidebãtur egerũt.

Res Xerxis ridicula.

Olympicorũ corona oleagina.

Vbi Tritãtechines legit i greco Herodo. eſt Tigranes.

Tritantęchinis dictum.

Certamẽ nõ pecuniarum ſed virtutis.

Tellias.

Phocenſes in Theſſalos.

Hyampolis.

Equitatū quoq; eorūdem (qui in ſuū agrū incurſauerat) inſanabili clade adflixit. Ad ingreſſum.n. qui eſt iuxta vrbē Hyampolim depreſſa ingēti foſſa amphoras illic inanes depoſuerūt: humūq; deſuper iniecerunt: eāq; reliquo ſolo exequauerūt: vbi cū Theſſalos expectarent incurſuros in eos Theſſali impetu dato tāq; rapturi in amphoras inciderunt. ibiq; equoꝝ crura confracta ſunt.

Theſſali ad Phocenſes.

Ob hæc ambo Phocenſibus infenſi Theſſali miſſo caduceatore ita dixere. Nūquid diſſimulatis āplius Phocenſes agnoſcere nō eſſe vos nobis pares qui & antehac inter Græcos q̄diu partes illorū nobis placuerint ſemper vobis antecellimus & nunc apud Barbarū adeo pollemus. vt penes nos ſit & agro vos exuere: vt in ſeruitutē redigere: q̄ facultatem & ſi optimē tamē iniuriarū nō ſumus memores: niſi vt eo nomine quinquaginta talenta rependatis: & nos vobis recipimus omnia nos ab agro veſtro damna auerſuros. Hæc Theſſali Phocenſibus denūciabant: q; ſoli Phocenſes inter eius loci homines cum Medis nō ſentiebant. idq; nulla alia cauſa (vt ego cōiectura cōperio) q̄ Theſſalorum odio partes Medorum (vt mihi videtur) ſecuturi ſi Theſſali partes Græcorum fouiſſent. Hæc deferentibus Theſſalis negarunt ſe Phocenſes pecuniā daturos: & ſibi utidē vt Theſſalis facultatem eſſe ſentiendi cū Medis ſi aliter ſentire vellent: ſed nequaq̄ fore vt ſponte eſſent proditores Græciæ. His verbis renūciatis adeo Theſſali ſunt in Phocenſes indignatione pciti: vt Barbaro duces itineris extiterint: & ex Trachina

Phocēſes ad Theſſalos.

Doris regio.

Doridis Podion.

Doridē regionē incurſauerunt. Nam eius regionis Podion angustus illic octoginta nō amplius ſtadia in latū protenditur inter Melidē ac Phocenſem regionis ſitus vrbis vetus Cryopiæ erat. Hæc autē regio Dorū: qui ſunt in Pelopōneſo metropolis eſt. hanc igitur Doridē regionē ingreſſi Barbari nihil admodū leſerunt cū Medis. n. (& ſi Theſſalis non videbat) ſentiebant: poſteaq̄ e Doride in Phocidē ingreſſi ſunt Barbari, ipſos quidē Phocenſes nō ſunt adepti: quorum nōnulli cacumina Parnaſſi conſederant: qui vertex eſt iuxta vrbē Neonē illic ſitā nomine Tithorea: eoq; ſe receperunt: ſed plures ad Locros Ozolas in vrbē Amphiſſam q̄ ſupra Criſeū ſita eſt campum: omnē tamen agrum Phocēſem incurſauerat. Sic. n. ducebātur a Theſſalis: & omnia q̄ nacti ſunt: igni ferroq; vaſtarunt: vrbes etiam ingreſſi ignes in ſacras ædes iniecerunt. Nā peragrātes eam iuxta Cephiſim amnē cuncta populati ſunt & hinc vrbem Drymon incenderunt illic Charadrā & Erochū & Tethroniū: & Amphi-

Parnaſſi vertex.
Neon vrbs.
Tithorea.
Ozolæ.
Criſeus cāp⁹
Cephiſis.
Drymos.
Charadra.
Erochus.
Tethroniū.
Amphicæa.

eam & Neonẽ & Pedieas & Triteas & Elateã & Hyampolim & Parapotameos .i. fluminis adcolas & Abas: vbi delubrũ Apollinis erat locuples & theſauris donariiſq; cõplurib⁹ exornatum: in quo vt tunc ita nunc reddunt⁹ oracula. hoc delubrũ poſteaq; diripuere incenderunt. Phocenſium etiam quoſdã per montana inſecuti cæperunt & mulieres aliquot quas præ multitudine ſtuprantium extinxerunt. prætergreſſi quoq; fluminis adcolas peruenere ad Panopeas. Vnde bifariam copiæ iam diuiſæ fuerũt: quarum plurima pars ac validiſſima cũ ipſo Xerxe Athenas verſus tendens Bœotios in agrum Orchomeniorum ingreſſa eſt. Bœotii cum Medis vniuerſi ſentiebant: quorũ vrbes viri Macedones in eis collocati: qui ab Alexandro miſſi fuerant ſeruauerunt volentes planũ facere Xerxi Bœotios ſentire cum Medis. Et hi quidẽ Barbari hac iter intenderunt. Cæteri vero cũ ſuis ducibus Parnaſſum a dextra perſtingẽtes ad tẽplũ quod eſt Delphis proceſſerunt quicquid agri Phocẽſis nanciſcebãtur: id omne fœdantes. Nam & Panopeoꝝ opidum deflagrauerunt: & Dauliorũ & Aeolidenſium. Ideo aut ẽ hac ab aliis ſeiuncti pergebant vt direpto quod Delphis eſt templo pecunias repreſentarẽt Xerxi regi: qui omnia q̃ in eo tẽplo erãt memoratu digna melius norat (vt ego audio) q̃ quę in edibus ſuis reliquerat permultis aſſidue referẽtibus cũ alia tũ p̃cipue Crœſi Alyattimis filii donaria. Hoc Delphi cũ audiſſent in extremã prorſus deuenere formidinẽ. Qua attoniti deũ de ſacra pecunia cõſultarunt nunquid ea humi defoderent an aliũ in locum tranſportarent. eas deus illas interdixit ne amouerent. ſe enim ſuffecturũ eſſe ad res ſuas tutandas. His auditis Delphi de ſemetipſis curãdũ putauerũt liberis vxoribuſq; in Achaiam tra-iectis: plericq; vertices Parnaſſi ſuperauerũt: & ad Corycĩũ antrũ: quidã ad Amphiſſam Locridẽ ſe ſubduxerunt: denicq; oẽs Delphi vrbẽ deſeruerunt: p̃ter ſexaginta viros ac prophetã. i. vaticinũ. Poſtea vero q̃ Barbari ſubeuntes appropinquabãt tẽplũq; cernebãt. Interim propheta: cui nomẽ erat: Acerato inſpicit ante delubrũ ſacra arma prolata e conclaui: quæ intus propoſita fuerãt: quæ nefas erat cuiq̃ mortali cõtingere: qd Oſtetũ iis Delphis qui aderãt perrexit nunciatũ. Vbi Barbari ꝓperãtes peruenere ad Phanũ Mineruę qd eſt ante templũ: tum vero etiã maiora q̃ ſuperius prodigia repſentata ſunt: res pfecto hęc valde mirãda. Nã arma Martia ſua ſpõte extra delubrũ ꝓpoſita adparuerunt. Quod tñ ſecũdo loco actũ eſt ex omnibus mi-

Pedieæ. Triteæ. Elateæ. Hyampolis. Parapotamii Abæ. Panopei. Vide ne Halyattis Vt exgręco pcipit codice ſit legendum. Apollinis oraculum. Corycium antrum. Amphiſſa. Delphi dereliꝯ ſunt. Aceratus. Mineruæ phanum. Arma ſponte ſua adparuerunt.

raculis, maxima eſt admiratione dignũ. Cum enim Barbari ad ſacellum Mineruæ: quod eſt ante templum adeederent: interea e cœlo fulmina in eos decidérũt: & a Parnaſſo duo abſciſſi vertices magno cum fragore ſunt deuoluti: per multoſq; eorum interceperunt. Atq; ex ipſo ſacello Mineruæ vociferatio iubilatioq; extiterunt. Quibus omnibus pariter ingruentibus terror incuſſus eſt Barbaris vt fugę ſe mãdarẽt. Ea re cognita Delphi deſcẽdentes magnam eorum ſtragẽ ediderẽ. Qui ſuperfuere recta ad Bœotios effugerũt: & cum rediſſent referebant (vt ego adeipio) alia ſe præter ea (q̃ dixi) miracula vidiſſe duos armatos humana natura auguſtiores inſtitiſſe ſibi cædem facientes atq; inſequẽtes. Hos duos Delphi aiunt indigenas heroas eſſe Phylacon & Autonoum quorũ Phana viſuntur. Phylaci quidẽ ſecũdum ipſam viam ſuper ædẽ Mineruæ. Autonoi vero ppe Caſtaliam ſub Hyampeio vertice. Saxa quæ a Parnaſſo decidérunt: adhuc ad noſtram vſq; memoriã integra extant in Phano Mineruæ Protemplaris locata: ad quod per Barbaros deuoluta peruenere: at q̃ hic receptus a templo horũ virorũ fuit Græcorũ claſſis ab Artemiſio profecta rogatu Athenienſium ad Salaminem ſubſtitit. Quod vt facerent ideo rogauerãt Athenienſes tũ vt liberos atq; vxores ex Attica ſubducerent: tũ vt cõſultarent quid ſibi agendũ eſſet. Nam in rebus quæ cõtigerant conſiliũ capiendũ habebant tãq̃ opinione fruſtrata. Quippe q̃ putaſſent inuenturos ſe Pelopõnẽſes ad excipiendum Barbarum in Euboea ſubſidẽtes horũ nihil inuenerant: ſed audiebãt illos Iſthmũ muro ſepire. hoc plurimi facientes vt ipſi ſupereſſent: & tertam ſuam optinentes tutarẽtur omiſſis cæteris. Hæc Atheniẽſes cũ audiſſent: ita ſocios obſecrarunt vt ad Salaminẽ ſiſterent claſſem. Quo aliis adpulſis Athenienſes in terram ſuã profecti propoſuere edictum: vt quaq; Atheniẽſium ratione poſſet ſeruare liberos atq; domeſticos ſuos. Ibi plurimi eorũ ſuos in Troezenẽ miſerũt: quidam in Aeginam: nõnulli in Salaminem. pro ſe quiſq; properãtes ſua pignora exportare. q̃ vellent oraculo obſequi: & ante omnia q̃ Atheniẽſes aiunt ingentẽ anguẽ arcis cuſtodẽ in templo fuiſſe obuerſatum. Et tãq̃ re uera eſſent quæ dicunt ſerpenti menſtrua nõ ceſſant libamina proponere q̃ ſint e melle confecta: q̃ cum ſemper ſuperioribus temporibus depaſcerentur tunc illibata manſerant. Id cum ipſa templi antiſtes indicaſſet: eo magis Athenienſes eoq; prõptius deſeruere arcem tãquam a deo etiã deſtitutam. Exportatis itaq; rebus

Phylacus. Autonous. Caſtalia. Hyampeus vertex. Protẽplaris Minerua:

Athenienſe edictum.

Athenienſis ars. Serpens in arce.

omnibus ad caſtrã nauigauerũt. Poſteaq̃ eos qui ab Artemiſio ſoluerãt ad Salaminẽ ſubſtitiſſe audierãt. Reliqui claſſiarii q̃ ad Troœzeniã erãt eodẽ cõfluxere. Nã vt in Pegonẽ Troœzeniorũ portũ coiretur erat edictũ. Pluresq; multo contracteq; ſunt naues q̃ ad Artemiſiũ decertauerãt: & a pluribus ciuitatibus eodem quo ad Artemiſiũ duce Eurybiade Euryclidis viro Spartiata nõ tñ e genere regio: quarũ multo plurimas ac maxime veloces optinebãt Atheniẽſes: q̃ claſſis ex his cõſtabat. Ex Pelopõneſo Lacedæmonii ſedecim naues p̃ſtabãt. Corinthii totidem quot ad Artemiſiũ p̃ſtiterant. Sicyonii quindecim; Epidaurii decem: Troœzenii quinq;. Hermionẽſes trex. Hi Dorici generis ac Macedonię gẽtis Hermionẽſibus exceptis ex Erineo & Pindo & Dryopide nouiſſime profecti. Nã Hermionẽſes Dyropes ſunt ab Hercule & Melienſibus e regione quæ Doris nũc voçatur abducti. Hæ copiæ Pelopõneſium erant. Eorũ qui ſunt in exteriore cõtinẽte Atheniẽſes ſupra quã cæteri naues p̃ſtabãt ſoli centũ octoginta. Quippe quibus nõ adfuerunt in pugna ad Salaminẽ geſta Platæenſes ob hãc cauſam q; cũ Græci ab Artemiſio dilapſi ſunt Platæenſes vbi iuxta Chalcidẽ impulſi fuere deſcẽdẽtes in Pieriã oræ Bœotiæ ad recipiendos domeſticos ſuos ſe cõuerterãt. Ita dum in ſuis cõſeruandis occupãtur: relicti fuere Athenienſes ſub pelaſgis eam (quæ nunc Græcia nũcupatur) tenentibus pelaſgi erant Cranai nominati: ſub rege vero Cecrope Cecropidæ cognominati. Erechtheo autẽ adepto imperium immutato nomine Atheniẽſes adpellati. Deinde Iones ab Ione xuthi filio: qui dux extitit Atheniẽſis exercitus. Megarẽſes tãtõdẽ copiarũ quãtũ ad Artemiſiũ adtulerũt, Ampracii ſeptẽ cũ nauibus auxilio venerũt Leucadii cũ tribus Dorica gẽs & a Corinthio oriũda. Ex inſulanis Aeginetæ triginta naues exhibuerũt: qbus alię quoq; erãt naues inſtructæ: ſed iis orã ſuã tutabanť. Verũ cũ triginta oino nauibus p̃cipuæ velocitatis: ad Salaminã dimicauerũt. Sunt ãt Aeginetæ Dores ab Epidauro. Cui inſulæ nomẽ ãtea fuerat Oenone. Poſt Aeginetas eaſdẽ q̃s ad Artemiſiũ viginti naues Chalcidenſes & ſeptẽ Eretriẽſes. Hi Iones ſunt. Dehinc Chii eaſdẽ adtulere gens ab Atheniẽſib⁹ Ionica. Naxii naues adtuleř q̃tuor quẽadmodũ & cæteri inſulani a populanbus ad Medos dimiſſi: ſed illoꝝ iuſſa aſpnati trãſiere ad Græeos diſceſſu Democriti viri inter ciues illuſtris & tũc Triearchi. Naxii Iones ſũt ab Atheniẽſib⁹ ducẽtes originẽ. Styreẽſes quoq; eaſdẽ q̃s i Artemiſio naues p̃bueř.

Pegon.
Quid ſi Pogonẽ legeres Eurybiades.
Hermionenſes.
Doris.
Græcia
Cranai
Atheniẽſes
quando.
Iones vnde.
Leucadii.
Aeginetæ.
Epidaurus,
Oenone.
Naxii.
Stireenſes,
Cynthii.
Seriphii.
Siphnii,
Melii

Cynthii vnã omnino & vnũ penteconterũ. Horũ vtrique Dryopes ſunt. Seriphii etiã & Siphnii & Meli fuere in partib⁹. Hi. n. ſoli ex inſulanis terrã Barbaro & aquã negauerunt. Intra Theſprotos iſti oẽs & Amnẽ Acherontẽ incolũt. Siquidẽ Theſproti cũ ſint cõtermini Ampraciis ac Leucadiis ex vltimis regionibus in militiã venerũt. Eorum qui extra hos habitãt ſoli fuere Crotoniatæ q Græciæ periclitãti auxilium vna naui tulere: cui præerat Phayllus vir Triſpythionicus. Sũt autem Crotoniatæ genere Achei: & cęteri quidẽ ex hac claſſe triremes adtulerunt Melii autẽ & Siphnii & Seriphii Penteconteros ideſt biremes. Melii duas. Siphnii Seriphiiq; Pentecõteros ideſt biremes ſingula: Melii ad Lacedęmone genus ducẽtes: Siphnii & Seriphii ab Athenienſibus Iones. Sũma nauiũ præter biremes fuit trecẽtæ quinquaginta octo. Quæ poſteaq; ex iis (quas dixi) vrbibus ad Salaminẽ cõuenerũt inter earũ duces cõſultabãtur. Eurybiade rogante vt qui vellent ſententiã dicerent. Vbi nã ex iis locis qbus ipſi potirẽtur cõmodiſſimum foret pugna nauali decernere. Iã enim Attica p derelicta erat: itaq; de cæteris locis deliberatur. Plerique illoꝝ ſcientię in hoc cõgruebant: pfecti ad Iſthmũ ante Peloponẽſum decertarẽt ac videlicet rõne q ſi male pugnaſſent ad Salaminẽ quidẽ ſibi in inſula obſeſſis nullũ ſubſidiũ oſtendebat. Ad Iſthmũ vero dabatur ad ſuos effugiũ. Hæc ratio cũ a ducibus Peloponnẽſium redderetur: aduenit quidã Athenienſis nũciatum iã Atticã Barbarũ eſſe ingreſſum eãq; omnẽ igne vaſtare. Nam copiæ quæ cũ Xerxe erant Boeotiam peragrantes incenſatũ Theſpienſiũ: qui in Peloponẽſum abſceſſerũt: tũ Platæenſiũ vrbe Athenas peruenerãt: & omnia illa peruaſtabant: Ideo autẽ Theſpiam & Platæã incenderunt: q a Thebanis adceperant illas ciuitates cõſentire cum Medis: A traiectu Helleſponti ex quo iter ingredi cæpere Barbari: vnũ mẽſem triuere tranſeũdo in Europã tres alios dũ in Atticam peruenere Calliade ſummũ Athenis magiſtratũ gerẽte. Vrbẽq; deſertã cæpere paucis quibuſdã Athenienſibus in tẽplo repertis necnõ quæſtoribus ærariis & hominibus ægenis: qui præſepta foribus atq; lignis arce ſubeuntes arcebãt qui nõ exierant illinc ad Salaminẽ ſimul præ inopia victus ſimul opinione oraculis ſoluendi quod ſibi reddiderat Pythea murũ ligneum in expugnabilẽ fore: id interptantes ex oraculo effugiũ eſſe non naues. Hos Perſæ caſtris ex aduerſo arcis poſitis in p minenti colle: quẽ Areiũ pagũ Athenięſes vocãt: huc in mo dũ

Theſproti. Acheron. Ampraci. Leucadii. Crotoniatæ. Phayllus.

Pentecõteri. Melii. Siphnii. Seriphii.

Nauiũ Græcarũ ſumma.

Theſpiæ vrbs Platæa vrbs.

Callias. Athenæ captæ.

Areius pag⁹.

obſederunt ſagittas ſtupa circũdatas vbi incenderant emitte-
bant in illoꝝ vallum Athenienſes. q̃q̃ obſeſſi & ad vltimũ malo
rum deducti etiã cõſenſo vallo tamẽ reſiſtebãt ac ne verba qui
dem piſiſtratidarũ cõditionẽ deditionis offerentium admitte
bant: & cũ alia ad repugnandũ excogitarunt: tũ vero hoc quo d
in Barbaros portis ſubeuntes deuoluebãt: Saxa molaria: Adeo
vt Xerxes per diu inops cõſilii fuerit: q̃ eos expugnare nõ poſ
ſet. Tandẽ ex difficultatibus adeeſſus quidã adparuit Barbaris
Neceſſe enim erat ſecundũ oraculũ omnẽ Atticã: quæ in con-
tinente eſt ſubiici Perſis Igitur a fronte arcis a tergo autẽ por-
tarum & aſcenſus qua parte nemo excubabat: quaq̃ nemo cre-
debat quẽpiam hominũ aſcenſurũ hac parte (& ſi loco prærup-
to) quidã conſcenderũt iuxta tẽplũ Agrauliæ filiæ Cecropis:
quos vbi ĩ arcẽ aſcẽdiſſe viderũt Athenienſes: partĩ e muro ſeſe p̃
cipitauerũt: atq̃ extincti ſunt: partĩ in ædẽ refugerũt. At Perſę
q̃ aſcẽderũt primũ ad portas cõtẽdũt: eiſq̃ patefactis ſupplices
trucidant. Atq̃ vbi omniũ ſtragẽ fecerunt direpto tẽplo arcem
incendunt Athenas omnino Xerxes potius equidẽ quendã Su
ſa ad Artabanũ mittit nuntiatũ res bene geſtas ac præſentẽ ſta-
tum. Poſtero die q̃ nunciũ miſerat cõuocatis Athenienſiũ exu-
ribus expeditionis ſuæ comitib⁹ iuſſit vt cõſcenſa arce hoſtias
ſuo ritu immolarent: ſiue aliquo in ſomniis viſo: ſiue ſua ſpõte
facti pœnitens q̃ tẽplum cõcremaſſet. Exules Athenienſes id
quod iuſſi erant executi ſunt Cuius rei cur mẽtionẽ fecerim ex
ponam. Eſt in arce hac Erechtheis (qui fertur fuiſſe tetrigena)
templũ in quo olea eſt & mare: vt apud Athenienſes p̃dicatur
Neptuno & Minerua in teſtimoniũ poſita q̃ de regione decer-
taſſent. Hanc igitur oleã vna cũ cætero tẽplo contigit vt Bar-
bari exurerent: Quã Athenienſes q̃ ab rege iuſſi erant diuinam
facere: Altero ab incenſione die cũ in templũ aſcendiſſent: aſpe
xerunt fruticaſſe edito a ſtipite virgulto cubiti inſtar. Et hęc q̃-
dem illi narrauerunt. At Græci qui apud Salaminẽ erãt vbi nũ
ciatum eſt vti res circa Athenienſiũ arcem haberent: eo pertur
bationis deuenere: vt nõnulli e ducibus nõ expectarent: dũ p̃-
poſitũ negociũ cõſtitueretur: ſed in naues irruerent: ac vela tol
lerent tanquã p̃fecturi. Cæteriq̃ qui relinquebãtur: ſtatuerẽt ſi
bi ante Iſthmũ prælio nauali decernendũ: & cũ nox adfuiſſent:
digreſſe cõcilio naues cõſcenderũt: Ibi Themiſtoclẽ pergentẽ
ad nauẽ ſuſcitatur Mneſiphilus vir Athenienſis quidnã ab ipſis
decretũ eſſet: & cũ ab eo audiſſet decretũ, eſſe vt ad Iſthmum

Quid ſi Aglauræ eẽt legendũ. Cecropis filia.

Athenarum arx incenſa. Erechtheis templum.

Olea in arce.

proficiſcerentur & ante Pelopõneſum dimicarent: Si iſti (inqt) a Salamine proficiſcãtur: iã tu pro nulla amplius patria dimicabis. Ad ſuã enim quiſq; patriam remeabũt: vt nec Eurybiades nec alius hominũ quiſpiã cohibere poſſit: quo minus copię dilabantur: Græciaq; peribit cõſilij inopia. Quare ſi qd cõmini-ſci poteſt perge: & quod decretũ eſt conare irritum reddere: Et Eurybiadẽ a ſententia reuocare vt hic perſtet. Themiſtocles cum hæc admonita ſibi ad modũ probarẽtur nullo reddito reſpõſo ad Eurybiades nauẽ prexit. Vbi hoſtem conuenit: ait velle ſe de negocio cõmuni cũ eo colloq. Hũc ille in nauẽ ingreſſum iubet

Mneſiphili orõ ad Themiſtoclem.

loq; quæ vellet. Cui Themiſtocles adſidens quæcũq; a Mneſiphilo adceperat tanq; à ſemetipſo refert: & alia adiicit multa donec Eurybiadẽ a ſententia reuocauit: perſuaſitq; vt e naui prodiret: & duces ad conſiliũ cõtraheret: li poſteaq; cõgregati ſunt priuſq; ad eos Eurybiades referret id: cuius gratia ipſos coegerat. Themiſtocles multis agebat verbis prout magnopere expediebat. Quẽ interfatus Corinthiorũ dux Adimantus Qcyti: Themiſtocles (inquit) in certaminibus ii qui ante alios exiſtũt Colaphis cedũtur. Eũ reſellẽs Themiſtocles: Atqui (inqt) relig-

Adimantus.

Adimanti dictum.

nõ coronãtur comiter Corinthio cũ reſpõdiſſet ad Eurybiadẽ cõuerſus: nihil eos dicebat quę dixerat prius: Illos poſteaq; a Salamine profecti fuiſſent dilapſuros. Præſentibus enim ſocius nõ putabat ſibi decorũ quẽpiam adcuſare: ſed aliũde oratione ſumpta in te nũc (inqt) ſitũ ẽ ſeruare Græciã ſi mihi adcedens nauale hoc prælij fac̃as: & nõ horũ quibuſdã cerdens claſſem ad Iſthmũ abducas: ytrũq; cũ audieris inter ſe cõparato. Si ante Iſthmũ cõfligẽs in patẽti pelago dimicabis: ybi nobis minimũ expedit naues habẽtib⁹ & grauiores & numero inferiores: Ex quo etiã ſi i aliis feliciter nobiſcũ agat: tñ amittes Salaminẽ & Megara & Aeginã. Nã illos vna conabit ſuus pedeſter exercitus. Atq; ita tu eos in Pelopõneſum ages: omnẽq; Græciã in diſcrimẽ adduces. Sin autẽ id feceris quod ſuadeo. hęc in eo reperies cõmoda: primũ ſi in arcto cõflixerimus nos pauc̃ naues cũ multis ꝓfecto ſi ęqua belli cõtingẽt multo ſuperiores erim⁹: quoniã in arcto opugnare ꝑ nobis eſt: in ſpacioſo ꝑ illis. ꝓterea Salamis ſeruab̃ ybi noſtri nũc liberi collocati ſũt & yxores. Eſt & alia hic cauſa ꝓpter quã itẽ debes ꝓcipue hic manere: q ꝑ Pelopõneſo & Iſthmo pugnabis: quo caue ſi ſapis ne iſtos ducas. Si id qd ſpero cõtinget vt claſſe vincamus: Barbari neq; ad Iſthmum nobis aderũt: neq; vſq; longius ab Attica

Themiſtoclis dictum.

Themiſtoclis conſilium.

Salamis Athenienſiũ profugium.

procedēt: ſed nullo ordine abibūt. Vnde nobis lucrifaciemus quæ ſeruauerimus Megara Aeginā q̄ atq; Salaminē. Apud quā credibile eſt nos hoſtibus fore ſuperiores. Credibilia enim ſuadentibus hoibus fere ꝓſpere cedit. Secus facientibus ne decus quidē vult adeſſe: & humanæ ſententiæ indulgere. Hæc dicētē Themiſthoclem rurſus interpellās Adimātus iubebat ſilere eū cui patria nō eſſet: qn etiā Eurybiadē nō ſinere virū extorrē ſentētiā dicere: & ita demū id ſinere cū vrbē Themiſtocles habuiſſet videlicet exprobrās q; Athenæ captæ eſſent: teneꝛēturq; ab hoſte. Tūc Themiſtocles & ille Corinthius multa ingerēs probra ratione oſtēdit ſibi eſſe & ſolū & vrbē multo maiorē q̄ illis. Vnde naues ferme ducentæ eſſent armatæ: quas nulli græcorū inuadentes poſſent propellere. Hūc cū ratione ſignificaſſet ad Eurybiadē tranſiens maiori cum acrimonia loquebatur ingens. Tu vero ſi hic manes: vir eris egregius: Sin minus græciæ euerſor. Totum enim belli momentū nobis naues ſuſtinēt. Sed mihi crede niſi hoc feceris nos ſicuti ſumus vbi domeſticos recepimus in Sirin q̄ in Italia ꝓfecturos: q olim iā noſtra ē: q̄q̄ vt oracula aiūt a nobis cōdi oportet Vos āt talibus ſociis de ſtitui meoꝝ verborū reminiſcemini. Hæc dicente Themiſtocle Eurybiades edocebaꝫ & ob id edocebaꝫ (vt mihi videtur) q; maxime formidabat ne ſi ad iſthmū claſſem reduxiſſet: ab Athenienſibus deſereretur quibus deſerentibus iam reliqui non eſſent in pugnando hoſtibus pares. ita ſententiam eā probauit. vt illic permanentes pugna nauali decernerent. Quod vbi Eurybiadi placuit: ii qui altercationibus velitati fuerāt circa Salaminem cū illic ſeſe adpararent tanq̄ prælium nauale facturi dies illuxit: & ſimul oriente ſole extitit terremotus & maris: propter quod viſum eſt faciendum vt æacidas in auxilium inuocarent. Id vbi fecerunt: & omnibus qui illinc e Salamine ſunt diuota feceꝛt: Aiacē Telamōis filiū inuocauerūt: nauēq; ad Aeacū & ad alios Aeacidas inuocādos Aeginā miſerūt. Narrabat autē Dicę⁹ Theocidis vir Atheniēſis atq; idē exul & apd Medos fa & illuſtris p id tps quo Attica regio Atheniēſibus deſolata a pedeſtri Xerxis exercitu vaſtabaꝫ te forte fuiſſe vna cū Demarato Lacedęmonio apd Cāpū Thriaſiū: vidiſſeq; puluerē trigita ferme miliū virorū capacē ab Eleuſine: & cū demirarēt quorū nā hoium eēt ille pulus ſtati ſe audiſſe vocē: q̄ vox ipſi videreꝫ Iacch⁹ Myſticus: & Demaratū vt q eēt ſacroꝝ q̄ fierēt in Eleuſine ignarus interrogaſſe qdnā eſſet qd ita ſonaret: ſeq; dixiſſe

Credibilia ſuadēti proſpere cedit.

Themiſtocles extorris dictus.

Siris.

Aiax Telamonius.

Dicęus.

Thriaſius cāpus.

Iacchus Myſticus.

Demarate non aberit quin grandis aliqua clades contingat regis copiis. Hoc autē palam eſt: cū Attica ſit deſolata numen ab Eleuſine reſonans venire auxilio Athenienſibus ac ſocius Qđ ſi in Pelopōneſum incumbat: periculum regi erit eiuſq; copiis quæ ſunt in continente. Sin ad claſſem quæ ad Salaminē eſt cō certetur periculum: adibit rex ne nauticum amittat exercitum. Hæc ſolēnia Athenienſes quotannis celebrant ceteri atq; Proſerpinæ: & his ſacris quicunq; vult & Athenienſium & aliorum Græcorum iniciatur. & vox quā audis eſt in hoc feſto Bacchācium. Et ad hæc dixiſſe Demaratum ſile: neue alteri cuiq; hoc verbum dixeris. Quod ſi ad regem referatur capite plectaris: vt nec ego te nec alius quiſpiā hominū queat eripere. Quamobrē tene ſilētium de hac expeditiōe: diis curæ erit. Hoc Demaratū admonuiſſe aiebat. Ex illo autē puluere ac voce factā eſſe nubē eāq; in ſublime elatā Salaminē verſus ad Græcorum exercitum fuiſſe delatam. Ita ſe didiciſſe nauticas Xerxis copias eſſe periturās. Hæc dicens Theocydis filius referebat Demaratum atq; alios teſtes citans. Claſſiariæ autē Xerxis copiæ vbi conſpecta Strage Laconicorum ex Trachinia in Hiſtiēam traiecit: triduū illic moratæ per Euripū nauigabant. Totidēq; diebus ad Phalerum preſto fueret. Nec. n. minori vt mihi videt numero vel pedeſtres copiæ vel nauticæ Athenas ꝓmotæ ſunt q̄ ad Sepiadē atq; Thermopylas. Nā in ſupplemētum eorū qui aut tēpeſtate ad Thermopylas aut in naualibus Artemiſium ꝑliis interſerūt eos ſubſtituā qui nōdū regem adſecuti fuerant Melienſes: Dorienſes: Locros: Bœotios: qui cum omni copia aduenerunt exceptis Theſpienſibus & Platæenſibus: necnon Caryſtios: Andrios: Tēios: ac ceteros omnes inſulanos p̄ter quinq; ciuitates quorum nominū ſuperius habui mentionem nā quo magis penetrabat in Græciā Perſes: eo plures eum nationes ſequebant.

Parii belli fortunam ſpectātes.

Qui oēs exceptis Pariis poſtq̄ Athenas venere: & ad Phalerū (Parii autē in Tythno relicti quo bellum caderet ſpectabant) Ibi Xerxes ipſe ad claſſem deſcendit animo cœtum claſſiariorū faciendi: & eorum audiendi ſentētias. Eo profectus vbi p̄ſedit adſidentibus qui adcitu eius aderant ſuæ quoq; gētis tyrānis ac nauiū præfectus vt cuiq; rex honorem dederat: quorū primus erat Sidonius rex tum Tirius: deinceps alii gradatim: miſit ad eos Mardoniū tentandi gratia ſciſcitatum ſingulos ꝑliū nauale faceret nec ne. Poſteaq̄ Mardonius a Sidonio exorſus ſingulos circuiens interrogauit: cæteri quidem eādem dixere

ſententiam iubentes fieri p̃lium. Artemiſia vero hæc (inquit) Mardoni quæ dico regi referas me neq; in prælijs ad Eubœã geſtis ignauiſſima extitiſſe: neq; minima cõtuliſſe. i te domine. Ideo cum talis ſit æquũ eſſe ea quæ in rem tuã maxime eſſe ſentio demonſtrare. itaq; hoc tibi ſuadeo: vt manibus parcas. nec prælium nauale facias cum iis viris: qui tanto ſunt tuis in manu ꝓſtantiores: quãto fœminis viri. Quid enim neceſſe habes omnino venire in diſcrimẽ pugnæ naualis? Nõne Athenas habes: quorũ gratia expeditionẽ ſumpſiſti? nõne reliquam Græciam? Nemo tibi obſiſtit qui tibi obſiſtebant ita ſummoti ſunt vt eos decebat. Quo autem ego recaſuras hoſtium res arbitror: id exponam. Si nõ inſtabis pugnæ nauali cõmittendæ: ſed claſſem perges hinc cõtinere ad terram: ac tendere ipſe in Pelopõneſum tunc tibi domine ſuccedent ea quorum gratia veniſti. Neq; n. diu tibi reſiſtere Græci poſſunt: ſed dilabentur: & abs te ad ſuas quiſq; vrbes defugient. Quoniã neq; commeatus eſt eis in hac inſula (vt ego audio) neq; eſſe credibile eſt: neq; ſi tu in Pelopõneſum pedeſtres copias duces hinc eos perſtituros. qui illinc huc aduenerũt neq; de pugna ꝓ Athenienſibus facienda curaturos. Quod ſi pugnã naualẽ gerere adproperabis: vereor ne copiæ nauticæ male re geſta pedeſtribus ſint exitio. Prꝛeterea hoc etiã rex in animũ dimitte vſu venire vt Bonis quidem hominibus mali ſerui ſint: malis autem boni. Ideoq; tibi (qui virorũ es optimus) ſerui ſunt mali: qui numero ſocioꝝ cẽſentur Aegyptii: Cyprii: Cilices: Pamphilie: q̃bus nulla vtilitas eſt. Hæc loquẽte Artemiſia quicũq; ei benevolebant noxiã illi rebantur ſuã orationem tãq; aliud mali paſſuræ ab rege quem vetaret pugnam facere nauale. At ii quidẽ male conſultum volebant: Inuidebantq; vt pote cui inter primos ſociorum omniũ bonos haberetur: gaudebant eius (quã dixerat) ſententiam tãq; perituræ. Xerxes poſtq̃ ad eum ſunt relatæ ſententiæ: magnopere delectatus Artemiſiæ ſententiæ: cum iam antea officioſam eſſe ſenſiſſet: tunc multo impenſius collaudauit. Nihilominus vt pluribus ſtaretur: iuſſit ratus ad Eubœã ſuos ſponte male pugnaſſe: q; videlicet ipſe abfuiſſet. Itaq; cõſtituit ſpectaculo pugnæ naualis intereſſe. Claſſiarii vbi nũciatum eſt illinc eſſe ſoluendum claſſẽ: Salaminẽ verſus ducũt: & p ociũ i aciẽ ſunt digeſti. Sed cũ eos dies defeciſſet: quo minus prælijũ cõmitterent (nox. n. interuenit) in poſterũ diẽ ſeſe inſtruebant: cũ interim Græcos metus formidoq; cœpit cũ alios: tũ vero Pelopõnenſes: q; ipſi

Artemiſiæ conſilium.

Bonis hominib⁹ ſerui ſũt Interdũ mali & eduerſo.

Cleobrotus.

Peloponnesi gẽtes septẽ.
Areades.
Cynurii.
Achaia.
Dorienses.
Aetoli.
Dryopes.
Helis.
Hermiona vrbs.
Asina vrbs.
Cardamyla.
Orneatæ.
Pereeci.

desidentes in Salaminẽ pro Athenienſiũ terra eſſent certaturi: qui ſi ſuperarentur in inſula deprehenſi forent obſidẽdi ſua terra ſine ꝓſidio relicta. Per eãdẽ noctẽ pedeſter exercit⁹ Barbarorum cõtendebat in Peloponeſum: q̃q̃ cũcta quæ poterant excogitata erant ne Barbari per cõtinentẽ ingrederentur. Nam vbi Leonidã cũ ſuis apud Thermopylas occubuiſſe adcepere Peloponnenſes celerrime ex vrbibus cõcurſu facto Iſthmũ inſederunt duce Cleobroto Anaxãdridæ filio Leonidæ frater. Ibi cõfidentes primũ vtã Scironidẽ obſtruxerunt deinde cõfilio initio Iſthmũ muro inædificabant: opuſq; perficiebãt. Quippe nemine (cũ tot milia virorũ eſſent) ceſſante. Nã & lapides & lateres & ligna & ciſtas fabulo plenas adferebãt nullo tẽporis momento opus intermittẽtes neq; diurno neq; nocturno quie gręcis ad Iſthmũ auxilio cũ oĩ copia venerit: Hi fuer Lacedæmõii & Arcades & Helei & Corithii & Sicyonii & Epidaurii & Phliaſii Troezenii & Hermionẽſes. Hi fuerũt q auxilio venerũt metuẽtes periclitãtu Græciæ: cæteris eni Peloponẽſibus id nihil admodũ curæ erat: & Olympia iã & Carniã ꝑtenerant. incolũt ãt Peloponneſum gentes ſeptẽ: quarũ duæ indigenæ eundẽ quẽ habitarunt olim iorũ nunc habitant: Areades & Cynurii: vna Achaica quæ nũq̃ illa quidẽ e Peloponẽſo exceſſit: ſed priſtino loco egreſſa alienũ incolit. Reliquæ quatuor e ſeptẽ aduẽtitiæ ſunt Dorienſes Aetoli: Dryopes: Lemnii. Dorienſiũ multæ fũt & inſignes ciuitates: Aetolo⁹ ſola Helis: Dryopũ Hermiona & Aſina: quæ ante Cardamylã Laconicã ſita eſt. Lẽmorũ omnes paroreitani: Cynurii cũ ſint indigenæ ſoli putãtur Ioues eẽ ſed effecti ſunt Dores ipſa die ſub ipſerio Argio⁹ impoſiti cũ eẽnt Orneatæ & Pereeci. Harũ igitur ſeptẽ gentiũ cęteræ preter eas (quas recenſui) e medio ceſſerũt: & ſi ingenue loq fas eſt in medio ſedentes cũ Medis ſentiebant. Apud Iſthmũ quidẽ in tali labore iſti occupati erant vtpote ꝓ omni iã curſu q̃ nulla ſpes e claſſe effulgeret currentes. Quæ audientes illi qui in Salamine erant: formidine afficiebãtur nõ tã pro ſeipſis: q̃ pro Peloponeſo ſolliciti. Adeo vt alius aliũ adiens ac ſummiſſa voce admiraretur in Eurybiadẽ cõſilii inopiã. Tandẽ res erupit in mediũ conſiliumq; contractum eſt: & multa de hoc ipſo dicebantur abbis quidem oportere in Peloponneſum nauigare: & pro illa adire periculum non autem pro regione captiua manentes pugnam nauali decernere. Ab Athenienſibus vero & Aeginetis & Megarenſibus ſatius eſſe illinc manẽtes dimicare. Ibi Themi-

ſtoeles poſtq̃ ſententia Peloponnenſium euicit: clancalũ e cõ-
cilio egreſſus miſit ad claſſem Medorum nauigium cum quo-
dam nullo dicere quæ oporteret: cui nomen erat Sicino contu-
bernali ſuo: atque eodem Pædagogo liberorum ſuorum: quem
poſt has res geſtas ipſe Theſpienſem fecit. Vbi Theſpienſes in
ciuitatem ſunt recepti atq; locupletem. Is tunc nauigio ad du-
ces Barbarorum profectus: hæc inquit dux Athenienſium q̃
partibus regis fauet: præoptatq; res veſtras q̃ Græcorum eſſe in
periores miſit me clam alus Græcis indicatum vobis illos me-
tu perculſos fugam facere velle: & nunc offerri vobis occaſio-
nẽ exequẽdi rẽ olim præclariſſimã: niſi p negligẽtiã eos dila-
bi ſinatis. Nã neq; inter ſe cõſentiũt: neq; vobis amplius obſi-
ſtent: quos cernetis inter ſe dimicãtes eos quivobiſcũ: & eos q̃
contra vos ſentiunt. Hac re Sicinus indicata ab illis abſceſſit.
Cui fidem habentes Barbari tum in inſulam paruam nomine
Pſyttaleam: quæ inter Salaminem & continentem ſita eſt mul-
tos Perſarum trauciũt: tum mediam circa noctem cornu quod
ad veſperam ſpectabat: producunt Salaminem verſus eam cir-
cuituri. Producunt item qui circa Cœon & Cynoſuram inſtru-
cti erant occupantes omne fretum Munychia tenus. Ideo autẽ
& naues producebant ne qua Græcia liceret effugere: ſed cir-
cumuenti vicem redderent prælioru ad Artemiſium geſto-
rum: & inſulam Pſyttaleam trauiciebant aliquot Perſas: vt eom
miſſo nauali certamine cum plurimum & virorum & naufragio
rũ eo efferretur (erat enim inſula in traiectu pugnæ ſita) ſi Per
ſæ ſuos ſeruarent alienos interimerent. Hoc ne hoſtis ſentiret
clanculum egere nulla noctis parte conceſſa ſomno. In has ego
res intuens non habeo aduerſari oraculis tanquã non veris vo
lens euidenter loquentia conari refellere.

Sicinus pęda gogus.

Pſyttalea inſula.

Cœon.
Cynoſura.
Non Numi-chia ſed Mu-nychia legen dum eſt.

Auricomæ poſtquam Dianæ littora iungent:
Nauales pontes cum littoribus Cynoſuræ:
Sæpe ſtolida fortes q̃ Athenas marte ſubegit
Compeſcet iuuenem meritiſſima pœna ſuperbum:
Inſtinctum furiis ſibi cædere cuncta putantem.
Nam miſcebitur æs æri mars languine pontum
Inficiet: graiis tunc libera tempora reddet
Saturno genitus ſimul & victoria pollens.

Cum ita euidẽter in his a Bacchide dicatur: Profecto neq; ipſe
de fide oraculis deroganda auſim: dicere neq; ab aliis dici ſuſti
neã. inter duces q̃ in Salamine erant ingens cõflat' eſt tumult'

non dum ſcientes a Barbarorum nauibus ſe circũueniri. Vbi au-
tem orto ſole inſpexerunt hoſtẽ inſtructum cenſuerunt: ibidem
Ariſtides iu- ſibi manẽdum. Quibus congregatis adplicuit ex Aegina Ari-
ſtiſſimus. ſtides Lyſimachi Athenienſis quidem ſed in exilium a populo
eiect⁹ q̃ ego (vt eius mores adcepi) virũ optimũ Athenis atq;
iuſtiſſimũ cenſui. Hic vir concilio adſiſtẽs: Themiſtoclem euo-
cauit nõ amicum ſibi ſed in primis inimicum. Verum præ ma-
gnitudine preſentium malo⁹ oblitus ſimultatum euocauit ho-
minem colloquendi gratia præ ſenſerat enim Peloponnenſes
maturare ad Iſthmũ claſſem reducere. Qui cum prodiſſet The-
miſtocles ad eum inquit. Nos & alio tempore & hocipſo con-
tẽdere debemus inter nos hac de re vter noſtrum de patria p̃-
clarius mereatur. Tẽ vero certiorẽ facio peræque eſſe Pelopõ-
Ariſtidis nenſibus multa verba facere ac pauca de abducendis hinc na-
dictum. uibus. Ego tibi (qđ ipſemet vidi refero) nunc ne ſi velint qui-
dẽ Corinthios atq; ipſum Eurybiadẽ enauigare poſſe quoniã
circundati ab hoſtibus vndiq; ſumus. Quare ingreſſus ad eos
Ariſtidis & hoc indicato. Cui reſpõdens Themiſtocles: Iocũda ſane (ingt)
Themiſtoclis iubes bonũ adferẽs nunciũ. Nam qđ ego præcabar vt fieret: id
colloquiũ. ipſe tu conſpicatus fieri veniſti nũciatũ. Vt. n. ſcias quæ fiunt a
Medis propter me fiunt: quoniã opus factus fuit vt Græci qui
nolebant ſua ſponte ad pugnã deſcendere deſcenderũt inuiti.
Plutarch⁹ di Tu vero quãdoquidẽ iocunda nunciatũ veniſti: per teipſum nũ
cit Ariſtidem ciato. quę ſi ego retulero: videbor rem commentitiã dicere nec
Aditis mille ipſis perſuadebo tãq; non hoc agentibus Barbaris. itaq; tute in-
periculis & p greſſus vti rex habet ipſe referas. Quod vbi feceris ſi tibi fidẽ
hoſtiũ claſſẽ habebunt: optime habet. ſin minus perinde nobis erit. Neq; n.
ex Aegina tra ſi vndiq; circundati ſumus vt tu ais amplius iſti diffugiẽt. Ari-
iiciẽs id The ſtides cõcilium introgreſſus eadem retulit dicens ſe ex Aegina
miſtocli ſigni veniſſe: & ægre elapſum q; latuerit ſtationem hoſtium omnem.
ficaſſe. enim claſſem Græcorum a Xerxis claſſe circũuenta. Ideoque
hortari ſe vt ad defenſionem ſui illi ſeſe prepararẽt. Hæc locu-
tus Ariſtides retro abiit. Rurſus inter duces altercatio orta plę
riſq; eorũ fidem nũcio nõ habentibus: quibus nõ credentibus
Panetius. aduenit triremes tranſfuga virorũ Teniorũ cui p̃erat Panetius
Tenii. Soſimenis q̃ oẽm veritatẽ adtulit. Cuius facti nomine Tenii in
tripode q̃ Delphis dedicatus eſt: inter eos q̃ Barbarũ debella-
runt ſcripti fuere. Ex hac naui q̃ ad Salaminẽ & altera q̃ ad Ar-
temiſiũ trãſfugit expleta eſt Græcorũ claſſis trecẽtorũ & octo-
ginta nauiũ. Duę nãq; prius ad explẽdũ nũerũ deſuerãt naues.

Græci vbi eis verba Teniorꝫ fecerũt fidẽ. ſeſe adparauerũt tã quam dimicaturi. Et ſub diluculum cũ propugnatorũ cætũ feciſſent: Themiſtocles ex oibus q̃ expedirent præcipiebat: cuius orationis ſumma erat melioꝝ cũ peioribus cõparatio quæcũqꝫ in hominis natura atqꝫ induſtria exiſtunt Exhortatus vt meliora eligerent. Vbi perorauit. iuſſit illos ingredi naues. Quibus ingreſſis rediit ab Aegina triremis quę ꝓfecta ad Aeacidas erat. Moxqꝫ oẽs naues Græci ſoluerunt. In quos mouentes cõtinuo Barbari ſunt inuecti. Ibi cæteri quidẽ Græci cũ inhiberent remos ceſſimqꝫ irent: Aminias Palleneus vir Atheniẽſis euectus nauí in hoſtilem incurrit: cui implicitus cũ hereret: nec abſtrahi poſſet ita cæteri venientes auxilio cõſerti ſunt: Hunc in modũ aiunt Athenienſes extitiſſe initiũ pugnæ Aeginetæ vero nauí (quæ ad Aeacidas abierat) feciſſe initiũ. Quanq̃ etiã hoc refertur ſimulacrũ mulieris fuiſſe eis oblatũ: & cũ adparuiſſet ita illos exhortatũ: vt omnis Græcorũ exercitus exaudiret ſed prius his verbis cõuiciatũ. O demonii quouſqꝫ remos inhibebitis Aduerſus Atheniẽſes inſtructi erãt Phœnices. Nã ii cornu tenebãt: qđ ad Eleuſinã Heſperũqꝫ vergebat aduerſus Lacedæmonios inſtructi erant Iones. Hic cornu tenebãt. qđ ad auroꝝ ſpectabat & Piræea: quorum pauci admonitu Themiſtoclis de induſtria ignauiter agebant: plericqꝫ minime Enimuero cõpluriũ Triarchorũ nomina commemorare poſſem: qui Græcas naues expugnauere. ſed neminẽ nominabo: prętr Theomeſtorẽ Androdamantis: & Phylacõ. Hiſtiæi ambo Samios. Quorũ dũtaxat ideo mentionẽ facio: qꝫ Theomeſtor ob hanc nauatã operã a Perſis Tyrannus Sami creatus. Phylacus inter bene de rege meritos adſcriptus eſt: & multo tractu ſoli donatus. Benemeriti aũt de rege Perſica lingua Oroſangæ vocãtur: de his quidẽ ita res habet. Multitudo autẽ regiarũ nauiũ ad Salaminem expugnabatur partim Athenienſibus corrupta: partim ab Aeginetis vtpote Græcis ſeruato ordine ac loco certantibus Barbaris & incõpoſite & incõſulte agentibus: Vt nõ ab re fuerit talẽ eis rem cõtingere qualis cõtigit: q̃q̃ eo die fuerunt atqꝫ extiterant longe ſeipſis preſtãtiores: & q̃ ad Euboeã exiterant pro ſe qſqꝫ adnitẽtes: ac Xerxẽ reformidãtes qꝫ ab eo ſe ſinguli conſpici arbitrabãtur: & de aliis quidẽ vel Barbaroꝝ vel Græcorũ ſingillatim quomõ dimicauerint nõ poſſũ ꝑ cõperto referre. Circa Artemiſiã vero hoc regi geſtũ ex quo impẽſius illa regi cõmendata eſt. Nã poſteaq̃ regias res in multũ tumultua-

Græcorũ naues. ccc. lxxx

Aminias

Pugnę initiũ ad Salaminẽ.

Theomeſtor. Phylacus.

Benemeriti de rege apud Perſas Oroſangæ vocãt

Hãc Artemiſiam Paulus Oroſius in 2 cap. 10. Artemidoram vocat.

Damaſithymus.

Artemiſię pugna glorioſa.

tionis deuenerant: hoc interim tẽpore Artemiſia cũ nauẽ ſuam Attica inſequeretur nullũ habens effugium quia ante ipſam naues amicorũ ſua vero proxima hoſti erat hoc ſibi putauit faciẽdũ: quod & feciſſe profuit. Nã vt fugiebat Atticã nauẽ in nauẽ ſociam quæ erat virorũ Calyndenſium impegit quaq; rex Calyndenſium. Damaſithymus vehebatur. Cum quo & ſi huic iã inde dũ eſſent in Helleſpõto cõtentio interceſſit: tamẽ incertũ an conſulto id fecerit: an fortuito nauis Calyndenſium oblata fuerit: eã Artemiſia vbi incurrit pariter demerſit proſpero caſu vſa: & duplex hinc ſibi bonũ adepta. Nam Triearchus Atticæ nauis eã cõſpicatus incurriſſe Barbarorũ virorũ nauem exiſtimans: hanc ãt Græcã eſſe nauem ante Barbaris profugiſſe: & a Græcis pugnare: ab hac ad alias ſe cõuertit. Ita ex hoc facto cõtigit Artemiſiæ tũ vt peſtẽ euitaret: tum vt e malo opere p̃cipue ſe probatam apud Xerxẽ redderet. Siquidẽ fertur cum rex ſpectans animaduertiſſet hanc nauẽ alteri incurriſſe quẽdam eorũ qui aderant dixiſſe. Cernis Artemiſiã domine vt bene præliat: vtque nauem hoſtilẽ depreſſit & regem interrogaſſe. Nunquid vere id opus Artemiſiæ eſſet: & illos qui plane noſſent inſigne nauis Artemiſianæ: ita rem habere adfirmaſſe: ratos eam nauẽ quæ corrupta eſſet hoſtilem fuiſſe. Nam p̃ter cætera quę mulieri vt dictum proſpere ceſſerunt: hoc quoq; adceſſit: q̃ e naui Calyndẽſi nemo ſeruatus eſt qui exiſteret accuſator. Vñ Xerxẽ ferunt ad ea quæ narrabãtur dixiſſe. Viri quidẽ extiterunt mihi fœminæ: fœminæ autẽ viri. Hæc aiũt dixiſſe Xerxem. In eo prælio cum alii multi & illuſtres viri tam Perſarum Medorũq; q̃ aliorũ ſociorũ occubuere. Tũ vero dux Ariamignes Darii filius: Xerxiſq; frater e Græcis pauci. Quippe qui gnari natandi cum ſuæ naues corruptę eſſent: nec pugna periſſent ad Salaminem enatabant: cuius rei quia imperiti erant Barbarorũ plerique in mari periere. Poſteaq̃ eorũ primæ naues in fugam verſę ſunt tum vero plurimæ corrũpebant. Nam q̃ in poſterioribus locatę erant: dũ earũ propugnatores conant p̃terire: vt & ipſi aliquã operam regi nauarẽt: vndiq; in ſuos naues incidebant. Quo in tumultu etiã hoc actũ eſt: vt quidã Phœnices quorũ naues corruptæ fuerãt regẽ adeuntes inſimulauerint Ionas tãq̃ proditores: q̃ propter eos amiſſæ naues eſſent. Vnde id cõtigit nõ vt Ionũ duces interficerentur. ſed vt ii Phœnices qui illos inſimulabant: eã adciperẽt meredẽ. Etenim illic adhuc ea loquẽtibus Samothracia nauis Atticæ impacta eã demerſit: & in hãc

Xerxis dictũ. Viri extiterũt fœminæ.

Fœminæ autem viri.

Quid ſi vt in græco exemplari Ariabignes legeret.

Aeginetica impulſa ipſam depreſſit. Verũ Samothraces vt qui iaculatores eſſent Epibatas nauis quæ ſuã depreſſerat iaculoꝝ ictibus extulerunt: eorũq; cõſcẽſa nau potiti ſunt. Quod factũ Ione ſ liberauit. Nam Xerxes vbi id egregiũ facinus Ionũ aſpexit: conuerſus ad Phœnices vt erat ſupra modũ mœſtus & oẽs arguẽs: iuſſit eorum capita præcidi nec cum ipſi imbelles eſſent meliores crimināretur. Quoties autem ſuorum quempiam aliꝰ quod opus edentem cernebat de eo homine percontabatur ſedens ſub monte qui eſt e regione Salaminis nomine Aegaleo & ſcribę Triearchum illum a familia & vrbe ſcripto adnotabãt Et cladi Phœnicum qui aderant additus eſt. Ariaramnes vir Perſa q̃q̃ amicus regis. Et iſti quidẽ in Phœnices conuertebãtur. Barbaris autẽ in fugã verſis & ad Phalarũ elabentibus Aeginetæ in freto ſubſiſtentes operã memoratu dignã ediderũt. Nã Athenienſes quidẽ in tumultuatione naues ſibi obſiſtẽtes fugientesq; expugnabant. Aeginetæ vero eas elabebãtur: quoties aliqua effugiebat. Athenienſes eo ipſo curſu in Aeginetas incidebant cum interim conflixerunt naues duæ: vna Themiſtoclis inſequens aliam: altera Polyeriti Crio geniti viri Aeginetæ dum nauim Sidoniam inuadit illam videlicet quæ ſpeculatoriã ī Sciatho Aegineticã cœperat: qua vehebatur Pytheas Iſchenī: quẽ Perſæ ſeminecẽ plagis tñ admiratione virtutis ſeruatũ in naui habebãt. Sidonia quæ hũc circũferebat nauis vna cũ Perſis eſt intercepta. Vt Pytheas ita ſoſpes rediret in Aeginetã. Polycritus vbi inſpexit Atticam nauem agnito ſigno nauis imperatoriæ inclamãs Themiſtoclẽ iocatus eſt exprobrãs Aeginetus q; cũ Medis ſentirent. Hoc Polycritus ſua naui incurrens in Themiſtoclẽ iaculatus eſt. Barbari quoq; naues ſupererant fuga ſe ꝓripuerũt in Phalerũ pedeſtres ad copias. In hac pugna nauali e Græcis optime audierũt Aeginetæ. Secũdo loco Athenienſes: e viris Polycritus Aeginetą Athenienſesq; Eumenes Anagyraſius & Aminias Palleneus: q & Artemiſiam eſt inſecutus nõ prius deſiturus q̃ aut illã cœpiſſet: aut ipſe captus eſſet Si Artemiſiam ea naui vehi animaduertiſſet. Quippe Trierarchis Athenienſiũ p̃ceptum erat vt eam caperent: ꝓpoſitũq; præmiũ decem miliũ drachmarum ei qui viuã ceꝑiſſet. Indigne.n. ferebãt mulierẽ aduerſus Athenas militare. At illa (vt antea dictum eſt) aufugit. fuerũt & alii quoꝝ naues incolumes in Phalerũ euaſerunt. Adimantũ Corinthioꝝ ducẽ Athenienſes ferunt ſtatim inter initia cõcurſus nauiũ expauefactum

Aegaleus mons.

Ariaramnes.

Polycritus.

Pytheas.

Eumenes.

Aminias.

Artemiſiæ odium.

Adimantus.

atq; perterritum ſublatis velis fugæ ſe dediſſe. Corinthioſque inſpecta fuga nauis imperatoriæ itidem abiſſe & cum fugiendo
Sciradis Mi- neruæ tẽplũ. veniſſent ad templum Mineruæ Sciradis quæ eſt in Salamine occurriſſe eis Celocẽ diuina cum pompa: quẽ quiſnã miſiſſent: cum nõ conſtaret ſcirentq; neminẽ ſuæ claſſis ad ipſos miſiſſe eos ob id coniectaſſe rem diuinã eſſe: & illos in Celoce erãt vbi propiores fuerunt. ita locutos fuiſſe. Adimante tu quidẽ conuerſis in fugam nauibus abſcedere Græcorum proditor. At illi q̃tum votis conceperunt: victores hoſtium euadent: & cum his verbis fidẽ non haberet. Adimantus hæc iterum dixiſſe ipſos poſſe pro obſidibus ductos mortẽ obire: niſi conſtaret Græcos eſſe victores. ita cõuerſa naui Adimantũ cũ cæteris ad claſſem ſuorũ re iã ab aliis nauata veniſſe. Hic de illis apud Athenienſes rumor extitit: quod ipſi Corinthii negant ſe inter primos pugnatores extitiſſe: pro quibus teſtimoniũ dicit reliqua Græcia.
Ariſtidis pugna. Ariſtides Lyſimachi vir Athenienſis cuius pauloante (vt viri optimi) mẽtionem feci per eum tumultũ qui circa Salaminem fiebat hoc regi geſſit. Permultis eorum qui ad litus Salaminis
Pſyttalea. locati erant ſumptis genere Athenienſibus & in Pſyttaleã inſulam traductis omnes Perſas qui in ea inſula erant interemit. Defuncti nauali pugna Græci reductis in Salaminem nauibus potiti ſunt naufragiis: quæ illic ſupererant parati ad aliã dimicationẽ q; ſperarent regem iis & quæ ſibi reliquæ erãt nauibus vſurum. Porro naufragioꝝ pleraq; ventus zephyrus ex Attica
Coliadis ora moliens aſportauit in oram nomine Coliadẽ: vt impletum ſit oraculum dum de cęteris q̃ ad pugnã nauales pertinent faciẽs mẽtionẽ: tũ vero de naufragiis illuc euectis a Bacide & Muſeo multis annis antea predictũ ac redditum Lyſiſtrato Atheniẽſi viro ſortilego q; omnes Græcos latuerat.
Horrebunt remis mulieres Coliadenſes.
Hoc futurum erat profecto rege. Cognita ſua clade Xerxes veritus ne quis Ionũ a Græcis ſubornatus aut ſua ſponte ad ſolũẽdos pontes in Helleſpõtum nauigaret. Vnde ipſe in Europa deprehenſus ſalute periclitaretur de fugiendo cõſultabant. nolens tamẽ neq; a Græcis neq; a ſuis detegi: aggerẽ in Salamine tẽtabat educere naueſq; Phœnicũ onerarias vt ꝓ rate ac muro eſſent innectabat: & ſe tanq̃ aliã pugnã naualẽ facturus ad bellũ inſtruebat. Quæ agentem videntes cæteri pro certo habebant
Mardonius. eum manendi animo atq; bellãdi illa adparare ſed nihil eorum Mardoniũ latebat vt probe gnarũ ingenii illius Xerxes & hæc

fecit & ſimul in Perſidē miſit qui p̃ſentē cladem nūciarent. his nūciis nihil pernicius trāſcurrit in rebus humanis qđ negociū hunc in modū eſt a Perſis excogitatū. Quot ex diebus tota via cōſtat totidē equos ac viros ferūt eſſe diſtinctos ad ſingulorū dierū iter faciēdum quos neq; vis niuiū neq; imber neq; æſtus neq; nox diſtinet: quin ꝓpoſitū ſibi curſum celerrime cōficiat. Quoꝝ curſoꝝ primus mādata tradit ſecūdo ſecūdus itē tertio: & ita deinceps illa mādata in aliū atq; aliū ptrāſeūt quēadmodū apud grecos fax q̃ Vulcano puices ferre curſores pſeuerāt. Hāc equoꝝ curſitationē Perſæ Angareon adpellāt. Et primus quidē nūcius Suſa ꝓfectus Xerxē Athenis potitū eē tāta Perſas (qui relicti erāt) voluptate adfecit: vt oēs vias Myrto cōſtraue rint: & p eas odores incenderint: & ipſi in ſacrificiis ac gaudiis verſarētur. Secūdus āt ita eos cōſternauit, vt vniuerſi veſtes di laniarēt: vociferationeq; & eiulati irrequieto vterētur culpā in Mardoniū refundētes nō tā de claſſe q̃ de ipſo Xerxe ſollicitī. Idq; tā diu dū Xerxes illos ita adfectos reddēdo ſedauit. Mardonius cū videret Xerxē magnā e pugna nauali iacturā feciſſe ſuſpicās agitare fugā ex Athenis ꝓ ſeipſo anxius erat tāq; pœnas daturus: q regi pſuaſiſſet inferre Græciæ bellū: putabatq; ſibi cōducibilius eſſe piclitari: aut ſubigere Græciā aut magna opa adgreſſum honeſte vita defungi: q̃q; opinio eius de ſubigē da Græcia ꝓpēſior erat. Hoc cū ſecū agitaſſet: regē hac oratōe eſt adlocutus. Dñe noli mœrorē ob hanc rē geſtā capere: aut ꝓ ita magna hoc iactura ducere. Nō.n. certamen quo omnia nr̄a cōſtāt in lignis eſt ſed in viris & eqs. Itaq; nemo tibi aut hoꝝ q tibi vidētur oſa cōfeciſſe egreſſus e nauibus conabitur obuiā ſe ferre aut ex hac cōtinēte. Vñ q ſe obuios tulere pœnas dederet Qđ ſi tibi videt faciēdū vt Pelopōneſū tētemus cōtinuo tēte mus. Si videt ſupſedendū ſupſedeamus licet: nec aio cōſterne ris. Neq; n. vlla poſſunt rōne ſubterfugere græci. quo minus ra tionē dēt eoꝝ q̃ & nūc & antea perpetrarūt: tuiq; ſunt ſerui. Et hoc qđ ꝑ ipue tibi agēdū puta. Qđ ſi tibi cōſtitutū eſt vt ipſe cū exercitu reuertaris. Aliud quoq; hēo ex hac re cōſilium. Rex ne cōmittas tu vt Perſæ Græcis ludibrio fiant. Nō.n. res Perſarū adflictæ ſunt neq; tu vbinā viri fuerimus ignaui. dicere po tes quales ſi Phœnices & Aegyptii & Cyprii cilices fuere: nihil illa ad Perſas adtinet culpa. Quare quoniā Perſæ huius rei in ſontes ſūt: iā mihi credito. Si tibi nō videbit pmanēdū: remea ipſe ad ſolū natale cū pleraq; parte copiarū. Ego cū delectis de

Tabellionū curſus & mores.

Fax Vulcani. Angareos.

Mardonii oratio ad Xerxē.

exercitu.xxx. Miryadibus militū debeo Græciā in tuā redige re ſeruitutē his auditis Xerxes vt ex malis gauiſus ē: voluptatē q; cœpit: & ad Mardoniū inqt ſe vbi ad cōſiliū retuliſſet reſpō ſurū vtrū eorū eſſet facturus: Et cū in cōſiliū vocaret delectos Perſarū proceres: placuit ei Artemiſiā quoq; ad cōſultandū ad ceſſi: quā ſolā conſtabat antea quæ facienda eſſent intellexiſſe:

Xerxis orō ad Artemiſiā

Quæ vbi aduenit eā Xerxes ſummotis aliis Perſarū cōſiliariis atq; ſatellitib⁹ hūc in modū adlocutus ē. Iubet me Mardonius hic pmanere ad tētandā Peloponēſeū: negās vllā culpā huius dāni eſſe penes Perſas atq; pedeſtres copias: ſed eis volentibus hoc tētari debere. Itaq; aut hoc me facere hortaſ: aut ſibi trade re triginta Miryades delectorū militū ad ſubigendā mihi græ ciam. Me vero ad patrias ſedes cū reliquo exercitu reuerti. Tu igitur quæ de pugna nauali nō ge: ēda probe cōſuluiſti. Vtrum mihi ſuades horum quod eligendo bene mihi cōſuluero. Hæc

Artemiſiæ conſilium.

Xerxi cōſultanti reſpondens Artemiſia arduū eſt inquit rex me dicentē tibi optima proſperū cōſilū dare: tamen e ſtatu rerum præſentiū mihi videtur eſſe faciendū vt tu ipſe domū remees: Mardoniū vero hic relinquas cū iis (quos vult) ſi mō velit ille: atq; recipiat ſe iſta facturū. Nā ſiue ea quæ ait: ſe velle ſubegerit: & hæc ei ex animi ſentētia ſuccedāt: tua res domine agitur: qa id tui ſerui effecerint: Siue Mardonio cōtra opinionē ſuā con tingat: non magna ſane calamitas erit ſaluo & te & rerū do meſticarū ſtatu. Etenim ſi incolumis es & domus tua: profecto Græci ſæpenumero pro ſeipſis multa certamina curſitabūt: at ſi quid cōtingat Mardonio cladis. Id nullius erit momēti græ ciaq; vincēdo nō vicerint ſeruo tuo interēpto. Tu vero Athenis incēſiſq; (cuius rei gratia expeditionē ſumpſiſti) reuerteris. De lectatus eo cōſilio Xerxes quod idē illa ſuaſiſſet: qđ ipſe habe ret in animo: qppe q (vt ego opinor) non remanſiſſet: ſi vel cū cti atq; cunctę id ei ſuaſiſſent adeo perterritus erat: Artemiſiam laudatā dimiſit ducētem ſecū liberos regios Epheſiū. Nā ali quot eum filii noti comitabātur: cū quibus ad eorū cuſtodiam

Hermotimus Pedaſenſes.

miſit Hermotimū genere quidē Pedaſenſem: ſed apud regem inter Eunuchos nulli ſecūm. incolūt autē Pedaſenſes ſuper Ha licarnaſſum: apud quos hoc rei fertur cōtingere: vt quoties Am

Amphictyen ſes.

phictyēſibus (qui circa eam vrbē habitāt) aliquid aduerſi cer tū intra tēpus eſt euenturum: tūc antiſtiti quæ illic Mineruæ eſt grandis herba naſcatur: quæ res bis apud eos adeidit. Ex his Pedaſenſibus Hermotimus erat cui maxima ex omnibus (quos

quidē ipſi nouimus) vltio cōtigit adceptæ iniuriæ. Siquidem eum captū ab Hoſtibus ac venalem mercatus eſt. Pæonius vir Chius ex hoc impuriſſimo q̄ſtu quē factitabat vitā ducēs. Nam quos pueros forma pręditos coemerat: eos caſtrabat: ductoſq; aut Sardis aut Epheſiū magna pecunia venūdabat. Apud Barbaros enim p̄cioſiores Eunuchi ſunt q̄q̄ nō ſunt caſtrati in omni genere: fidei gratia atq; vt alios p̄multos: ita hūc quoq; Pæonium exercuit: vt qui ex hac re vitā toleraret. Sed nō vſquequaq; infœlix Hermotimus e Sardib⁹ ad regem cū aliis muneribus deductus eſt. progreſſuq; tēporis ex omnibus Eunuchis maximo in honore apud regē Xerxē eſt habitus. Cū autē rex aduerſus Athenas moueret e Sardibus per id tēpus Hermotimus cuiuſdam negocii gratia deſcendit in Agrū Myſium: qui a Chiis incolit: ſed Atarnis vocitatur Ibi inuentū Pæoniū atq; agnitū adlocutus eſt & multis & cōmunibus verbis primū recēſēs ei q̄ per illū eſſet adſecutus bona. Deinde pollicēs q̄ gratiam illius meriti foret relatur⁹: ſi homo cū ſuis domeſticis illuc cōmigraſſet. Ea orōne libēter audita Pæonius cōtulit ſe illuc cūvxore & liberis. Quē poſteaq̄ cū oi re familiari adeptus ē: Hermotimus his verbis adfatus ē o oium poſt hoies natos ſceleſtiſſimū q̄ ex nefandiſſima negociatione q̄ſtū facis: qd aut ipſe ego aut meor⁹ quiſpiā vel tuor⁹ cuipiā mali fecit: q̄ ex vito neutrum me reddidiſti: putabas fore vt q̄ tunc machinabaris: laterēt deos q iuſta lege vtentes te infandorū opificē tradiderūt in manus meas: vt de pœna a me tibi irrogāda queri non poſſis hęc vbi exprobrauit homini filiis in cōſpectū eius adductis q̄ quatuor erant. coegit patrē illor⁹ genitalia recidere: qđ cū coactus feciſſet filii ſui adacti ſunt eius virilia abſcindere. ita ſupplicium ab Hermotimo in Pæoniū rediit. Xerxes filior⁹ Epheſiū deducendorū negocio artemiſiæ demādato adcitū Mardonium iuſſit e copiis (quas liberet) eligere vt cōſentanea verbis facta exequi expireſ. hacten⁹ eo die ē actū. Noctu aūt regis iuſſū p̄fecti claſſis e Phalero ſoluēte retro Helleſpōtū verſus abierūt. p ſe q̄ſq; adcelerātes ad cuſtodiēdas rates quib⁹ rex ptrāſiret. Qui cū ad zoſterē aduentaret: minuta q̄dā cōtinentis p̄tenta p̄montoria Barbari ſuſpicati nauigia eē p diu illinc aufugerunt. Tēpora deinde edocti non nauigia eē ſed p̄mōtoria in agmē ſeſe receperunt: Vt dies illuxit Græci cernentes ibidē pedeſtres copias hoſtium perſtare rati claſſem quoq; circa Phalerum eſſe ac pugnam naualem commitendā: ſe ad reſiſtendū adparabant: ſed

Aiaduerte ne ſit legendum Panionius vt in greco exēplari & non Pæonius.

Eunuchi in præcio ſunt.

Atarnis ager

Pæonii talio

Ex viro reddere neutrū. Deor⁹ vindicta.

Xerxis fuga.

zoſterem.

cognito illã vela fecisse: cõfestim insequẽdam sibi censebant: itaq; eã insecuti Andro tenus cernere cũ nequissent: ad Andrũ profecti cõsultabant. Quibus Themistocles suadebãt vt insulas versus ꝓfecti classem hostiũ insequẽtes recta ad Hellespontum nauigarẽt soluturi põtes. huic contrãriã Eurybiades opponebat sententiã q; dicerent fore vt si dissoluerent rates: maxima ob id calamitate adficerent Græciã. Persam n. depræhẽsus in Gręcia manere cogeretur: nõ quietus; q; sibi ociũ quidã agenti nec vlla res posset procedere: nec vlli retro ostẽderetur receptus & exercitus suus fame cõficeretur procedẽti: nec vero & rebus gerendis operã danti oia possent per Europam succedere: tũ in vrbibus cũ in nationibus q̃ vel captæ fuissent: vel antea sese dedissent: quinetiã rem frumentariam habiturum ex annuis semper fructibus Græcorũ. Nunc autẽ videri illũ vtpote victũ nauali prælio non perstiturũ in Europa: ideoq; permittendũ fugere dũ in terrã suam fugiendo perueniat. De qua terra deinde certamen iam fieri iubebat: Huic sententiæ aliorũ Peloponẽnsiũ duces adsensere. Themistocles pus aũ animaduertit se non posse plensq; persuadere vt ad Hellespõtũ nauigarẽt: adiit Athenienses qui p̃cipue & indignabãtur hostẽ effugere: animatiq; erant ad nauigandũ in hellespontum etiã per seipsos si cæteri recusassent. Eosq; ita est adlocutus. Et ipse multis iam huiusmodi casibus interfui: & de multo pluribus audiui talia cõtigisse viros ad necessitatem redactos prelium instaurare: & superiorem q̃ adcepissent calamitatem emendasse. Itaq; nos quoniam inuenimus quo pacto & nosipsos & Græciam tueremur: repulsa tanta hominũ nube nõ insequamur eos fugientes. Neq; n. nos istud efficim⁹: sed dii pariter & Heroes qui inuiderũt vnũ esse virũ & Asiæ regẽ & Europæ q̃ sit impiissimus atq; scelestus: qui sacra perinde atq; profana habens vtraq; incendit. Deorũq; simulacra subuertit: q & mare cecidit flagellis: & eorum pedes in illud deiecit. Sed bene nobiscũ impresens tẽpus agit. Ideoq; nunc quidẽ vt & nostri ipsor; & nostrorũ domesticorũ curam geramus: & vt spaciũ quis ad reficiendas ædes faciendãq; fomentẽ habeat in Græcia maneamus barbaro prorsus eiecto. Cũ autem ver adpetet tunc in Hellespontũ & in Ioniã nauigemus. Hæc dicebat Themistocles animo sibi apud Persam subsidiũ cõparandi: vt si q̃d apud Athenienses adfligeretur: haberet si sibi haberet: quo se cõuerteret prout & contigit. Hæc dicenti Themistocli Athenienses cũ tamen ab eo deciperent: adsen-

Themistocles.

ſſlunt. Nam cū antea prudens habitus fuiſſet poſteā vero prudēs ac bona conſulens cōpertus eſſet: protinus ad ei adſentiēdū prōpti fuere. Ille vbi Atheniēſes ipſius ſentētiā pbauere: miſit e veſtigio viros quoſdā cū nauigio ad exponenda regi mandata iuſſos tacere & ſi in omne tormētū deuenirent quorū vnus erat Sicinnus eius cōtubernalis. Hi poſteaq; ad Atticā peruenere: ceteris apud nauigium remanentibus ipſe ad regē aſcendit: atq; ita eū adlocutus eſt. Themiſtocles Neolis filius dux quidē Athenienſiū: ſed inter omnes ſocius vir optimus ac ſapientiſſimus miſit me tibi denunciaturū gratia tibi inſeruiendi ſe retinuiſſe Græcos claſſem tuam inſequendi cupidos: pōteſq; qui ſunt in Helleſponto ſoluendi. itaq; nunc magno cū ſilentio te illuc recipias. Hac renunciata iſti abiere. Græci poſteaq; decreuerunt neq; perſequendū ſibi vlterius Barbarorū claſſem neq; nauigandum in Helleſpōtum ad ſoluendum traiectū: Andrum obſederunt animo illā delendi. Nam primi ex inſulanis Andri pecunias poſcenti Themiſtocli denegauerant: eiq; adleganti Athenienſes illuc ire duobus magnis numinibus fretos Suadela & Neceſſitate: & ita ſibi dandas vtiq; eē pecunias reſpōderant Athenas pportione magnas eſſe atq; fœlices & diis propicijs bene proceſſiſſe. Nam ſe ad maximā ſoli tenuitatem redactos: Andriorūq; inſulam totidē propicia numina nūq; derelinquere ſed ſp incolere inopiā & impoſſibilitatē: quibus diis obnoxios Andrios pecuniā non daturos nunq;. n. Andriorum in poſſibilitate validiorē fore Athenienſiū potentiā. Hæc illi cū reſpondiſſet nec pecuniam dediſſent obſidebātur. Themiſtocles vero (neq;. n. vnq; adquirendo ceſſabat) ad cæteras inſulas minacia verba mittens pecuniā flagitabat eiſdem nūciis eiſdēq; verbis vtens: quibus apud Andrios fuerat vſus: niſi pecuniā darent q; poſſerentur exercitū ſe Græcorū illuc adducturū & eam inſulā obſeſſam delecturū. Hæc dicendo ingentē pecuniæ vi coegit a Caryſtiis atq; a Pariis: qui audito tū Andrū obſideri q; cū Medis ſenſiſſent tū Themiſtoclem maximo in honore inter duces eſſe: hoc metu pecuniam miſere. Aliarū autē inſularū aliqua pecuniā dederint nec ne adfirmare nequeo. Reor tamen alias quoq; dediſſe non has ſolū: Quāq; Caryſtius ne hac quidē re contigit effugere cladē vt Pariis qui Themiſtocle pecunia delinito hoſtē deuitarunt: ita Themiſtocles ex Andro profectus clā cæteris ducibus exegit pecunias ab inſulanis. At copiæ Xerxis illic aliquot poſt pugnā dies immoratæ mouerunt in Bœotios

Sicinnus.

Suadela.
Neceſſitas.

Themiſtoclis habēdę pecuniæ libido.

eadem q̄ venerant via quippe Mardonio viſum eſt ſimul regem
ꝓmittere intempeſtiuũ propter annũ tẽpus belligerari ſimul in
Theſſalia ſatius eſſe hubernare & deinde ineũte vere tẽtare Pe-
lopõneſum. is vbi in Theſſaliã peruenit: ibi ante oia decẽ milia
Idarnes. Perſarũ (q̄ immortales vocãtur) elegit excepto eoꝝ duce Idarne
q̄ negauit ſe regẽ eſſe relicturũ. itẽ de alijs Perſis Toracatos &
.m. equites. ad hec Medoꝝ Sacarũ: Indoꝝ peditatũ eqtatũq;
has natões ſibi totas deſumpſit: ex alijs ãt ſociis paucos: quoꝝ
dũtaxat aut ſpeciẽ animaduertebat: aut aliq̄d egregium facinus
cognouerat: ſed plurimos ex vna gẽte Perſarũ delegit torqua-
tos & armillatos. Secũdo loco Medos q̄ nõ nũero Perſis infe-
riores erãt: ſed robore. ita vt vniuerſi triginta myriades vna cũ
eqtibus eſſent. Hoc interi tẽpe quo Mardonius hẽt delectũ co-
piarũ & Xerxes circa Theſſaliã agit oraculũ e Delphis ad Lace-
dæmonios venit vt Xerxẽ pœnas necis Leonidæ repoſcerent:
& q̄d daretur ex eo reciperẽt. Mittũt igitur q̄ citiſſime Spartiatę
caduceatorẽ. is adhuc in Theſſalia nactus exercitũ vbi in con-
ſpectũ Xerxis venit ita verba fecit. Rex Medoꝝ Lacedæmoniꝫ
Fames in Xer xis copiarum partem. te & Heraclidæ (q̄ e Sparta ſunt) pœnas cædis repoſcũt quoꝝ
regẽ ipſorũ interemiſti dũ Græciã ꝓtegit. Ad ea Xerxes Ca-
chinos tollit: ac diu mũſo nõ reddito hic inq̄t mõſtrato Mardo-
nio vt ei adſiſtebat Mardonius pœnas tales dabit quales illos
decet Caduceator. hoc mũſo adcepto diſceſſit Xerxes Mardo-
nio i Theſſalia relicto ipſe ad Helleſpõtũ ire maturabat: intra q̄
quinq; & quadraginta dies ad traiectũ pueni nullã ꝓpemodũ
partẽ copiarũ ducẽs: q̄ quocũq; veniebant: & ad quoſcũq; ho-
mines eorũ direptis fructibus veſcebant. Vbi nihil fructũ re-
periebãt. ipſa herba vt e ſolo geminabat nõnulli delibatis cor-
ticibus & ſtrictis frondibus arborũ tam a greſtium q̄ manſuetã-
eum nihil omnino relinquentes hoc ꝓpter me facere coacti. Quos
Peſtilentia Xerxis copi-as excipit. deinde peſtilentia excipiens ac dyſenteria i. tormina inter viã
extinguebant. Eorum non multos Xerxes ægrotos reliquit in
ingens ciuitatibus vt in q̄q; veniebat vti illos curarent & paſ-
Dyſenteria Siria. cerẽt quoſdam etiã Theſſalium & aliquot in Siri Pæoniæ & in
Macedonia: vbi ſacrũ Ionis currũ quẽ in Græciã tendens reli-
querat reuerſus nõ offendi. Eũ Pæones Thracib⁹ cũ dediſſent
tamẽ repoſcenti Xerxi dixere vna cum equis inter paſcendum
fuiſſe abactũ a Thracibus: qui ſuperiora Strymonis circa fontes
incolerent. Quo in loco rex Biſaltecorum ac terræ Cœſtonicæ
Thrax. Thrax facinus eximiũ fecit. His & ſe dũtaxat volẽtem negauit

Xerxi ſeruiturũ:eoq; in edita mõtis Rhodope abiit: & filiis ve tuit ne aduerſus Græciam militarẽt. Illi patre cõtẽptui habito ſiue alioqui libidine belli inſpiciundi militauere cum Xerxe qui poſtq̃ incolumes reuerterũt:omnibus pater (erant autẽ ſex) ob eam cãm oculos effodit. Et iſti quidẽ hanc mercedem adepe- runt. Perſæ autẽ vbi citato itinere ad traiectum peruenere: Hel- leſpõtũ nauibus traiecere ad Abydũ. Nõ.n. intentas iam rates inuenere ſed tẽpeſtate diſſolutas. ibi copioſiorẽ q̃ in itinere cõ- meatũ adepti nulla modeſtia ſeſe reficiẽtes ac mutatis equis p multi interibant ex iis quidẽ exercitu ſuperfuerãt. Cæteri cum Xerxe Sardis peruenere. Narratur aũt & aliter hæc res. Xerxem poſteaq̃ Athenis ꝓfectus eſt ad oram ſuper Strymmonẽ illinc non amplius iter feciſſe: ſed exercitu Hydarni permiſſo: quẽ ad Helleſpontum deducerent ipſum naui Phœniſſa conſcendiſſe vt in Aſiam ſe reciperet: & dum curſum tenet a Strymonia in- genti vento fuiſſe exceptum: & eo vehementius tempeſtate ve- xatum q; nauis referta vectoribus erat a deo quidẽ: vt ſuper cõ tabulationes eſſent frequentes Perſæ: qui cũ Xerxe vehebãtur: ibi metu perculſum regẽ cum clamore interrogaſſe gubernato- rem num ꝙa ſalus eis eſſet: & cõ ille reſpõdiſſet. Here nulla ad- modum eſt: niſi horum vectoꝝ aliqua abitio. Tune Xerxem eo audito ita locutum. Viri Perſæ nũc aliquis veſtrum declaret ſe curã habere regis. in vobis .n. videtur ſita eſſe ſalus mea. Hæc vbi dixit Xerxes illos eo adorato deſiliiſſe in mare: atq; ita leua ta naui Xerxẽ incolumẽ in Aſiã perueniſſe & vbi primũ in ter- ram egreſſus eſt: hoc egiſſe gubernatorem q; regis quidẽ animã ſeruaſſet aurea corona donaſſe: q; autẽ multos Perſarum perdi diſſet decolaſſe. Hic alter modus q narratur reuerſionis Xerxis haud quaq̃ fidẽ apud me habet cũ ꝓpter alia tũ pp obitũ Per- ſarũ. Nã ſi id regi a gubernatore dictũ eſt: tñ ex infimis rõibus vel ob hãc vnã cui repugnari non poteſt negari hoc regẽ fuiſſe facturũ: quin potius Perſes viſum e tabulatis in vẽtrẽ nauis deſ cẽdere vtiq; priores Perſarũ & rẽiges Phœnices nequaq̃ Perſis numero pares in mare deiecturũ. Sed eũ (vt dictũ eſt ſuperius) itinere pedeſtri cũ reliquo exercitu in Aſiã reuertiſſe. Cuius rei id quoq; magno eſt teſtimonio: q; conſtat Xerxem cũ rurſus in Aſiã reciperet ſe Abdera perueniſſe: adhibuiſſeq; cõuiuio Ab- deritas & Acinace aureo eos ac tiara auro intertexta donaſſe & vt ipſi opidani aiũt illũ poſtq̃ ex Athenis retro fugit (qđ apd me fide caret) illic primũ zonã reſoluiſſe adeo fuerat terrore:

Thracis in filios vltio.

Xerxis nauis ad fugam.

Perſarũ multi ſubmerſi.

Duplex Xerxis reuerſionis modus.

Abdera vbi. correptus ſunt autē ſita Abdera ad Helleſpontū. Vel potius ad Strymonē atq; ad litus ex quo nauiū ille conſcēdiſſe ferť. Græci poſteaq; Andrū expugnare nequeunt: cōuerſi in Caryſtū vaſtato illorū agro rediere Salaminē. Ibi ante omnia diis primitias ſe legerunt cū aliarū rerum. tū phœniſſarū triremiū tres: quarū vna reponeretur apud Iſthmū: q̄ ad meā vſq; memoriā extabat altera apud Simiū: tertia Aiaci illic apud Salaminē. Secūdo loco p̄dam inter ſe diſpartiere: ex quibus primicias Delphos miſere. Vnde ſtatua effecta eſt lōgitudine cubitorū decē: truncam nauis partē manu ſuſtinens eodē in loco ſtans: vbi Alexander Macedo Aureus miſſis Delphos primiciis Græci publice deū perconctati ſunt Nunquid perfectas & adceptas primicias adcepiſſet. Quibus ille reſpondit habere ſe quidē a Græcis aliis verum nō ab Aeginetis: ſed repoſcere donū optime nauatæ ad Salaminē operæ in pugna nauali. Id cū audiſſent Aeginetæ aureas ſtellas tris dedicauerunt: quæ ſuper malū nauis æreum ſtant apud angulū proxime Croeſi craterē Poſt diſpartitā prædā græci ad Iſthmū nauigauerunt daturi precipuū præmium Græcorum meritiſſimo qui in hoc bello p̄clariſſime rē geſſiſſet. Eo vbi peruentū eſt duces Græci in aram. Neptūni ſuā quiſq; ſententiam ſcriptā detulere quēnam ex omnibus primū: & quē ſecundum iudicarent in ea autē ſuū quiſq; nomē inſcripſit ſe illū (qui præſtātiſſimus extitiſſet) exiſtimans. Sed in ſecundis partibus Themiſtocli adiudicandis plerīq; congruerūt. Ita cū ſinguli in primo loco ſingulos calculos haberēt In ſecundo Themiſtocles multo ſuperior extitit & licet hanc rē Græci liuore quodam ſuperſederint iudicare in ſuā quiſq; patriā reuecti: tamen Themiſtocles & habitus eſt & celebratus per vniuerſam Græciam omniū Græcorū longe prudentiſſimus. Ipſe quia nō fuſſet honore adfectus ab iis q ad Salaminē dimicaſſent: vt honore adficeretur Lacedæmonē ſe contulit. Eum Lacedæmonii & ſplendide exceperunt: & magnifice honorauerunt: Et primas quidem partes rei bene geſtæ Eurybiadæ: ſolerciæ vero ac dexteritatis Themiſtocli dederunt: vtriq; Oleaginā coronā donarunt. Præterea hunc biga (quæ apud Spartā erat) præſtantiſſimis laudatūq; verbis ampliſſimis trecenti ex primoribus Spartiatarū qui equites vocantur diſcedentem ad Tegeaticos vſq; fines comitati ſunt. Hunc ſolū ex omnibus (quos nouimus) hominibus Spartiatæ abeuntē deduxerunt. Eidem poſtq; ex Lacedæmone Athenas venit: ibi Timodem' vnus ex inimicis eius

Themiſtocles omnium prudentiſſimus.

Themiſtocles ſe Lacedæmonem contulit.

Eurybiades.

Timodemus

alſoqui non e claris viris liuore inſaniens crimini dabat itionẽ in Spartam: dicẽs illũ Athenarũ reſpectu nõ ſui ab Lacedęmo niis honores adſecutũ. Et cũ nõ faceret finẽ talia dicẽdi inquit ei Themiſtocles. O homo ita res habet neq; ego ſi belbitanus forẽ: ſic a Spartanis honorat⁹ fuiſſem: neq; tu ẽt ſi Atheniẽſis Atq; hęc hactenus: Artabazus Pharnacis vir inter Perſas cũ an tea illuſtris: tũ ex rebus Platæenſibus factus illuſtrior regẽ de ducebat iis ſexaginta milibus: q̃ ſibi Mardonius delegerat: quẽ vbi traiectu tenus comitatus eſt & iã eſſe in Aſia ſcit regreſſus circa Pallenen agebat vt pote Mardonio p Theſſaliã Macedoniãq; hibernãte: nec alias copias obire curãte. nec e ſua dignitate exiſtimabat nõ diripere rebelles Potidæatas in quos caſu incidiſſet. Etenim Potidæatæ poſtq̃ rex p̃terijt & claſſis Perſica a Salamine fugiens abiit e cõſpectu a Barbaris defecerant. Mox alii quoq; q Pallenẽ incolebãt rebellãtibus: tũc vero Artabazus Potidæã obſedit ſuſpicatus etiam Olynthios ab rege defecturos: & ipſos obſedit. Eã aũt vrbẽ tenebant Bottięi qui e ſinu Thermęo fuerant a Macedonibus eiecti. Hos Artabazus poſtq̃ obſidione cœpit in Paludẽ deductos trucidauit. Vrbẽq; adminiſtrandã Critobulo Toronæo tradidit ac genere Chalcidenſi. Ita Chalcidẽſes Olynthũ optinuere: expugnata Olyntho Artabazus Potidæę obſidendæ impẽſius ineũbebat. Hoc faciẽs cũ Timoxeno Scionęoꝝ magiſtratu de faciẽda pditiõe trãſegit incertũ mihi quonã mõ ab initio. Neq; n. tradit ad extremũ ita actũ eſt. Quoties exaratũ libellũ aũt Timoxenus ad Artabazũ: aut Artabazus ad Timoxenũ mittere volebat eo ſagittæ poſtremo innoluebat: adaptatiſq; deſup pennis ad locũ de quo cõuenerat ſagittã emittebat. Sed Timoxenus qui Potidæam prodebat: proditionis cõpertus eſt. Nã Artabazus ad conuentũ locum ſagittam dirigens fruſtrante iactu humerũ cuiuſdam Potidæatæ percuſſit. Ad quẽ ſaucij turba (vt adſolet in bello fieri) cũ concurriſſet ſubito reuulſa ſagitta animaduertens libellũ detulit ad magiſtratus. Aderat aũt & cæterorꝝ Pallenenſium cõmilitium. perlecto libello magiſtratus & cognito proditionis auctore nõ tamẽ cẽſuerũt Timoxenũ eſſe plectẽdũ Scionæę ciuitatis gra: ne in poſterũ ſemp Scionæi p pditionibus hẽrent: atq; hũc qdẽ in modũ Timoxenus pditiõis manifeſtus fuit: Artabazũ vero tris iã mẽſes obſidẽtẽ ingens æſtus maris excepit & is diuinitus. Vnde Barbari videntes locum feſtum lacunoſum in Pallenem conceſſerunt. Quorum cum duꝝ

Artabazus.
Potidæatæ.
Pallene.
Potidæa.
Bottięi.
Thermæus ſinus.
Critobulus.
Olynthus.
Timoxenus.
Artabazi mora.

partes permeaſſent eluuiem tres aliæ ſupererant: quas vbi pertrãſiſſent: oportebat intrare Pallenẽ. Sed eas tanta maris æſtuatio inuaſit: q̃ta nũq̃ extiterat vt indigenæ aiũt: cũ ea frequẽter illic adcidit. Eorum qui nandi erant ignari interiere. Qui erant gnari: eos Potidæatæ nauigiis adorti trucidauere. Huius æſtus ac reſtagnationis & cladis Perſarũ ferũt Potidæatæ hinc cãm extitiſſe: q̃ iſti e Perſis qui ſunt a mari oppreſſi in templũ Neptũni & eius ſimulacrũ qđ ſitũ eſt in ſuburbanis impie geſſerant. Hanc fuiſſe cauſam illi videtur vere dicere. Eos qui ſuperauere Artabazus in Theſſaliã ad Mardoniũ duxit. Et cũ iis qui regẽ reduxerũt ita eſt actũ Claſſiarius ãt Xerxis exercitus qui ſuperfuerat vbi a Salamine fugiens adtigit Aſiam rege cum aliis copiis e Cherſonneſo Abydũ traducto hyemauit apud Cumam. Idem primo ſtatim vere Samũ cõuenit: vbi nõnullę naues hyemauerant. Eius claſſis pleriq̃ Epibatæ erãt ex Perſis & Medis duceſq̃ ſupuenerãt Mardõtes Bagæi: & Artayntes Artachæi: cuius patruelis Amitres ab eodẽ aſcitus erat iſtoq̃ collega. Hi vt pote magnopere percuſſi nõ audebãt occaſum verſus ꝓducere ne vnuſquidẽ: ſed apud Samũ ſubſidẽtes Ioniã arcebãt ꝓhibebat trecentas naues cũ Iadibus habẽtes neq̃ expectãtes fore vt Græci in Ioniã irent: ſed vt ſua tutari cõtenti eſſent ducta ex hoc cõiectura: q̃ ipſos e Salamine fugiẽtes nõ fuiſſent inſecuti: ſed libẽter abſceſſiſſent. Atq̃ vt ſe victos mari ita lõge ſuperiorẽ terra Mardoniũ futurum arbitrabant. Qui dum apud Samũ erãt. ſimul cõſultabant ſiquid mali poſſent facere hoſtib⁹ ſimul ſubauſcultabant quonam res Mardonii ſpectarent. At Græcos excitabat tum veris aduentus tũ Mardonius in Theſſalia agens. Et eorũ quidem exercitus pedeſtris nõdum cogebatur: naues autẽ in Aeginã abierant numero centũ ac decem prefecto atq̃ Nauarcho Leutychidi: qui fuit Menaris: qui fuit Heliſei: qui fuit Hippocratide: qui fuit Leutychide: q̃ fuit Anaxilei: qui fuit Archidemi: qui fuit Anaxandridæ: qui fuit Theopõpi: qui fuit Nicandri: qui fuit Charilei: qui fuit Eunomi: qui fuit Polydectis: qui fuit Brytanis: qui fuit Euryphontis: q̃ fuit Proclis: qui fuit Ariſtodemi: qui fuit Cleodæi: qui fuit Hylli: q̃ fuit Herculis filius ex altera ab regia familia. Horum omnes qui prius cõmemorati ſunt ꝑter duos poſt Leutychidẽ reges Spartæ fuerunt. Athenienſiũ aũt duce Xantippo Ariphronis filius. Hac omni claſſe Aeginam profecta aduenium eo nuncii Ionũ: iidem qui nuper iierant ad orãdos Lacedæmonios vt Ioniam

Cuma.

Leutychides In græco exẽplari nõ Heliſei ſed Geſilei legitur.

Poſt illã particu'ã qui fuit Nicandri repoſui: q̃ fuit Charilei: q̃ in latinis codicibus nõ inuenitur.

liberarent. quorum vnus fuit Herodotus Baſilidis filius: ſeptẽ ab initio qui coniuratione inter ſe facta de trucidando Stratte Chiorum tyranno poſtea conſpiratione patefacta per vnũ eorũ qui rẽ detulerat. Cæteri qui ſex erãt e Chio ſubduxerũt. Spartamq; contulerunt: & tunc Aeginã oraturi Græcos vt in Ioniã nauigarent: ægræq; exoratos Delon vſq; perduxere. Nã vlteriora omnia Græcis formidoloſa erãt cũ locorũ ignaris tũ plena hoſtiũ eſſe credẽtibus: & tãtũdẽ abeſſe Samũ: quãtum Herculis colũnas. Cõtigitq; id rei vt neq; Barbari ſupra Samũ Heſperũ verſus nauigare auderent metu perterriti: neq; Græci Chiorũ rogatu aurorã verſus vltra Delon. Ita timor mediũ eorũ tuebat Dũ Græci nauigauere in Delũ. Mardonius q in Hybernis apud Theſſaliã erat, inde monẽs miſit ad oraculũ quẽdã genere Europeũ nomine Murẽ iubẽs vt quãtũcũq; ſibi liceret peruaderet ad oraculũ cõſultandũ: edocuitq; quid vellet ab oraculis ſcire. Qđ ãt fuerit: haud compertũ habeo nõ. n. memoratur Opinor nihil aliud q̃ de rebus p̃ſentibus fuiſſe. Cõſtat hũc Murẽ in Telebadiã veniſſe: & mercede corrupto quodã indigena Trophoniũ deſcẽdiſſe: & ad Abas Phocẽſiũ & illinc ad oraculum quin etiã prius Thebas adiſſe: Ibiq; tũ Apollinẽ Iſmeniũ cõſuluiſſe q̃ illic quẽadmodũ in Olympia fas eſt in tẽplis ſciſcitari oracula: tũ quodam nõ Thebano ſed hoſpite pecunia corrupto in delubro Amphiarai obdormiſſe. Ideo ãt nemini Thebano licet eo in loco vaticinũ eſſe. Qđ cũ Amphiaraus optionẽ eis dediſſet vtrũ malent vate vti ſe an auxiliatore: Thebani ſibi auctorẽ cũ maluerũt. Ea propter ne fas eſt vlli Thebano illic obdormiſcere. Tũc ãt maximũ extitiſſe miraculũ a Thebanis mihi narratur Murẽ Europeũ peruehigatis omnibus oraculis iſſe etiam ad Phanũ Apollinis Ptoi. Vocatur ãt id Phanũ ita: ſed ipſorũ Thebanorũ eſt ſitum ſupra paludem Copaidẽ ante montẽ proxime vrbẽ Acriphiam. Ad hoc templũ poſtquã peruenit is qui Mus adpellaretur: ſcecutos eum tris viros publice delectos ad deſcribenda ea quæ homini reſponderẽtur. Et ſtatim antiſtitẽ Barbara lingua vſum: & qui eos ſubſequebãtur ſtupuiſſe audiẽtes Barbarã linguã pro græca. Cũq; neſcirent quid in præſenti negocio agerent. Murẽ Europeũ pugillares ab eis quos ferebãt abſtuliſſe: & in illis ea quæ dicerentur a propheta exaraſſe: eũq; vt dicebãt lingua Caria: & vbi illa ſcripſiſſet digreſſum in Theſſaliã abiiſſe. Ea Mardonius intelligens quid dicerent nũcium dehinc Athenas mittit Alexãdrum Macedonem Amyntæ fi-

Strattes.

Europeus cui cognomẽto muri.

Iſmenius Apollo.

Amphiaraus.

Mus vir. Apollo Ptous.

Alexander.

lium: tũ quia in eũ propensi erant Persæ. Quippe cuius sororẽ Gygeã Amyntæ filiã in matrimonio habebat Bubares vir Perses: ex qua genuit Amyntã in Asia aui materni ferentẽ nomen cui ab rege Phrygiæ data est incolẽda vrbs Alabanda: tũ quia audiebat hospitalẽ atq; munificũ esse virũ Mardonius mittendum duxit. Hac p̃cipue ratione arbitratus se cõciliaturum sibi Athenienses populũ & multũ & strenuũ esse audiẽs: & q cladis Persicæ in mari adceptę p̃cipuꝰ auctor extitissẽt. Quibꝰ sibi cõciliatis spem cõcipiebat facile potiũdi maris prout etiã cõtigisset. Nã terrestribꝰ copiis lõge sibi superior esse videbat. Ita colligebat suas res fore superiores rebus Græcorum. Cui fortassis oracula illa reddita suadebant vt Athenienſem sibi sociũ asciseret. His obtẽperãs Alexandrũ hunc mittebat septimũ a Perdicca: qui Macedonũ Tyrannidẽ optinuit hũc in modũ. Tres fratres a Temeno oriũdi Gauanes Aeropꝰ Perdiccas ex agro i Illyricos profugerunt: & ex Illyris transgressi superiorẽ Macedoniam peruenerũt ad vrbem Lebæam. Vbi se ad mercenariã operam regi locauerunt vnus quidẽ equis. alter vero bobus: minus autẽ natu minutis pecoribus pascẽdis. Erant autẽ priscorũ hominũ Tyrannides in re nũmaria exiles non solũ populares facultates. Adeo ipsi regi sua vxor coquebat cibaria. Hæc cũ animaduertisset panẽ pueri Perdiccæ mercenarii dum coqueretur effici duplũ q̃ erat. Idq; semper cõtingere: indicauit marito. Ille re audita ilico ingressus est vt ostentũ cerneret quonã modo quid maius excresceret. Moxq; adcitis mercenariis vt a sua domo discederent imperauit. Et cũ isti dicerẽt ita demũ se abscedere iustũ esse: vbi mercedẽ adcepissent. Tunc rex mercedẽ nominari audiens hũc (inquit) solẽ ostendens in deũ contumeli osus dignam vobis mercedẽ reddo. Immeabat autẽ in ædes p fumarium sol. hoc audientes maiores natu Gauanes & Aeropꝰ stetere adtoniti. At adulescens adcipimus rex quæ das prælocutus gladio. (Nã gladium gerebat) circũscripsit in pauimento domus Solẽ: circũscriptũq; cum ter in sinum suum hausisset: abiit cũ cæteris. Quale autẽ esset id quod faciebat puer: & q̃ data cũ illorũ adsensu adcipiebat minimus natu renũciauit: quidam adsessorũ regi. Hoc audito rex ira percitus equites ad eos interimendos mittit: est autẽ in ea regione amnis: cui tanquam liberatori immolãt posteri illorũ qui ab Argo erant. Hic amnis posteaq̃ eum Temenidę transierant ita vehemens effectus est: vt ab equitibus transiri nequierit. Temenidę in aliam Macedo-

Gygea. Bubares. Alabanda.

Temenus. Gauanes. Aeropus. Perdiccas. Lebæa. Regis vxor coca.

niæ plagam tranſgreſſi habitarunt prope hortos qui ferebantur eſſe Midæ Gordio geniti. Quibus in hortis ſua ſponte naſcuntur Roſæ ſexagenũ foliorum fragrantiori odore q̃ cæteræ: & in qbus (vt fertur a Macedonibus) Silenus fuit exceptus. Super eos ſitus eſt fons nomine Berbinus per hyemen inadceſſu. Hinc egreſſi poſtq̃ eam plagam optinuerũt. Temenidæ cæterã Macedoniam ſubegerunt: Ab hoc Perdicca hunc in modum Alexander oriundus eſt. Amyntę filius fuit Alexander: Amyntas Alcetæ pater Alcetæ fuit Aeropus: Aeropi Philippus: Philippi Argeus huius Perdiccas qui parauit imperium. Ita Amyntæ fuit Alexãder filius: qui vbi Athenas venit a Mardonio miſſus ita verba fecit. Viri Athenienſes Mardonius hæc inquit. Nuncius mihi ab rege venit in hæc verba Athenienſibus iniurias (quas mihi intulerũt) omnes remitto. Nunc autẽ Mardoni ita facito. Suam eis regionem reddito: Præterea aliam pro ſuo arbitratu eligant: ſuaque libertate potiantur. Quinetiam eorum templa ſi mecum fœdus inire volent: omnia quæ ego incendi reſtituito. Hic nuncius cum mihi adlatus ſit neceſſe habeo iſta exequi niſi p vos ſteterit. Ego vero hæc vobis duco dicenda: quid inſanitis bellũ regi inferentes: cui nec vnquã præſtare: nec ſemper obſtare poteritis. Noſtis enim Xerxis & copias & facta auditis quoq; nunc de exercitu qui mecum eſt: quem ſi ſuperaueritis atq; vicerit is: nulla vobis ſi ſapitis ſpes erit: cum alius multo maior exercitus ſit adfuturus. Nolite igitur equiparando vos regi priuari ſolo veſtro & pro vobiſipſis adſidue diſcurrere: immo potius his moleſtiis vos explicate: cũ adſit vobis pulcherrima explicandi facultas: q̃ ab rege p̃uocati vt ſocietatem belli nobiſcũ ineatis citra dolũ & fraudẽ liberati eritis. Hæc me iuſſit Atheniẽſes apud vos Mardonius dicere. Ego vero de mea in vos benevolentia nihil cõmemorabo. Neq; enim nũc primum eã cognouiſtis. Obſecro tamen vt Mardonio morẽ geratis: quos animaduerto nõ ſemp̃ validos fore ad gerẽdũ cũ Xerxe bellũ: quales ſi animaduerterẽ eſſe: neq̃ huc cũ his mandatis veniſſem. Quippe regis vires ſupra hoim̃ ſunt & manus prælõga. Quod niſi propere adſentiamini magna pollicẽtibus. Quippe ex æquo fœdus facere volentibus timeo veſtrã vicẽ: qui ex omnibus ſociis & maxime in via habitatis: & ſoli ſemper præcipuã cladẽ adcipitis poſſidentes terrã inter diuerſas acies poſitã. Itaq; inducite in hoc animũ qđ magnope eſt e veſtra dignitate cũ rex magn⁹ vobis Græcoꝝ ſolis

Midæ horti.
Roſæ ſexagenũ foliorum.
Silenus.
Berbinus fõs a quibuſdam Berminus appellatur.
Alexandri genus.
Amyntas.
Alcętas.
Philippus.
Perdiccas.
Alexãder ad Athenienſes.
Regis vires.

iniurias remittens cupiat effici amicus. Hæc Alexander. Quã Athenas euntem ad inducendos in Barbari ſocietatem Athenienſes cum audiſſent Lacedæmonii id ne fieret vehemẽter extimuerunt reminiſcentes oraculorũ fatale eſſe vt ipſi cũ cæteris Doriẽſibus e Peloponneſo eiicerẽtur a Medis pariter & Athenienſibus. Ideoq; ſine mora mittendos illuc cenſuere legatos. Et ſane contigit vt contioni adeſſent Lacedæmonii. Extraxerant enim Atheniẽſes tẽpus probe ſcientes fore vt Lacedæmonii audirent venientẽ a Barbaro nuncium ad ſocietatem cõtrahendam. Quare de induſtria id fecere ad declarandã Lacedæmoniis ſententiã ſuam. Vbi dicendi finem fecit Alexander excipientes nuncii ſpartanorum ita locuti ſunt quæ Nos vero mi ſere Lacedæmonii oratũ vos ne quid noui in Græciam agatis: neq; verba adferuntur a Barbaro admittatis: q; neq; iuſtũ ſit vllo modo neq; decorum cum aliis Græcis tũ pręcipue vobis id q; multis de cauſis. Vos enim hoc bellũ excitaſtis etiam nobis inuitis: & propter imperium veſtrũ eſt decertatũ: quod certamẽ nũc in vniuerſam Græciam emanauit: cuius totius vos præcipui auctores fuiſtis & Græcis cauſa ſeruitutis res nullo pacto toleranda cũ præſertim conſtet Athenienſes ſemper & iam inde a priſcis tẽporibus vindicaſſe permultos homines in libertatem: & triſtem quidẽ conditionẽ veſtram dolemus. quod iã bis prouentu frugum fraudati eſtis: & iã domibus quæ dirutæ ſunt caretis. Quo nomine Lacedæmonii vobis ac cęteri ſocii ſpõdent ſe vxores veſtras & omnia ad bellũ iutilia proxime domeſticos ſuos quoad bellũ hoc ſteterit alituros. Neq; vero vos Alexander Macedo ſeducat cõmendans Mardonii orationẽ. Facit qđ ſibi faciendũ eſt. Quippe qui Tyrannus Tyranno operã pręſtat Sed nõ idem veſtra facere intereſt: ſi recte ſapitis: qui ſitis nihil Barbaris eſſe neq; fidum neq; verum. Hæc cum nũcii dixiſſent Athenienſes Alexandro ita reſponderunt: Et ipſi cognitũ habemus hoc vires Medorũ etiam atq; etiam maiores eſſe q̃ noſtras. Vt id nihil interſit exprobrare nobis. Adtamen in tutãda libertate eatenus reſiſtemus quatenus valebimus Vt autẽ ſocietatem cum Barbaro cõtrahamus: neq; tu perſuadere tentes: neq; nos ſi tu tentaueris perſuadebimur. Tu vero renuncia Mardonio Athenienſes dicere quoad ſol eodẽ itinere meabit: quo nũc meat: eouſq; ſe nunquam cum Xerxe ſocietatem inituros: ſed ſe protegendo propulſaturos eum fretos ope deorũ atq; heroum quoq; ille nihil penſi habens: & tẽpla & ſimulacra incendit. Tu

Tyrannus tyrãno operam preſtat.

Barbaris nihil fidũ neq; verum.

Athenienſes ad Alexãdrũ

quoq; poſſ hac eũ iſtiuſmodi oratione ne cõmittas vt Athenis videaris: neue per ſpeciẽ emolumentoꝝ infanda nos facere ſua deas. Nolumus enim te ingratũ quippiã ab Athenienſibꝰ pati: quibus & hoſpes & amicus es. Hæc Alexãdro reſpõderũt. Nũ ciis autẽ Spartiatarũ illa Lacedæmonios vereri ne fœdus inea mus cũ Barbaro: ſane humanũ eſt neq; hoc verẽtes eos turpe eſt veniſſe: quibus mens Athenienſium explorata eſſet: quoniã ne q; tantũ aut vſq; gentiũ eſt: neq; religio vlla ſpecie & bonitate præſtans: quã nos adcipientes: vt cũ Medis ſentiremus ad tra dendã ſeruituti Græciam induceremur: quod ne faciamus & ſi velimus multa & magna nos adhortantur: primũ atq; idem ma ximum q; deorũ ædes effigieſq; incenſæ pariter & obrutę ſunt quas nos in primis vltum ire neceſſe eſt potiuſquã cũ iis fœde rari qui iſta fecerunt. Deinde quod ſumus Græci eiuſdẽ & ſan guinis & linguę quoq; & fama & ſacrificia cõmunia ſunt & mo res adſimiles: eorũ proditores fieri Athenienſes nõ bene habe ret. Ex quo ſi antea neſciebatis nũc ita adcipiatis dũ vel vnius Athenienſiũ ſupererit: nũquam nos cõuenturos eſſe cũ Xerxe. veſtrã autem erga nos prouidentiam quod cõſulere nobis do mo carentibus ita vt domeſticos noſtros alere velitis gratã ha bemus. Et licet beneficiũ veſtrum cumulatũ ſit: nos tamen ita il lud orabimus: vt nihil vobis moleſtiæ adferamus. Quod cũ ita ſit: copias primo quoq; tẽpore emittẽdas curate. Nã vt nos cõ iectamus non diu differet Barbarus ingredi regionẽ noſtram: ſed ſimulatq; adceperit nunciũ nos nihil eorũ eſſe facturos quę orauit: aderit. Qui antequã adſit in Attica: tẽpus ẽ nos in Bœo tiam auxilio ire: Hoc ab Athenienſibus reddito reſponſo: La cedæmonii Spartam reuerterunt.

¶ Herodoti Halicarnaſſei hiſtoriarum Liber Nonus q inſcribitur Calliope: Laurentio Vallenſe interprete.

HOc ab Athenienſibus reddito reſponſo Lace dæmonii ſpartam reuerterũt. Mardonius po ſteaq; regreſſus ad eum Alexander Athenien ſium reſponſa indicauit mouens e Theſſalia citato agmine Athenas ire contendit. quacũ q; iter faciebat: Illinc viros ad bellum ſumẽs Theſſalis ducibus quos adeo non pœnitebat eorum quę hactenus egerant vt etiam multo ſtudioſius Perſam

inducerent: E quibus Thorax Lariſæus & Xerxem effugiẽtem deduxerat & tunc Mardoniũ propalam deducebat in Græciã Mardoniũ vbi cum exercitu Thebas peruenit: Thebani excepe runt: ſuadendo nõ ſinebant progredi longius: q; negarent illũ locum ponendis caſtris oportuniorẽ eſſe q̃ illum vbi ſubſidens conſequeretur vt omnẽ Græciam ſine prælio ſubigeret. Arduũ .n. eſſe etiam vniuerſis hominibus vt ſubigere Græcos inter ſe conuenientes: quod & antea cognouiſſent. Si vero feceris (dicebãt) quod nos ſuademus: occupabis nullo negocio validiſſima quæq; illorum conſilia. Mitte pecuniam ad eos qui prepotentes ſunt in ciuitatibus. Miſſa pecunia Græciam ad factionẽ rediges. Hinc eos qui tecum nõ ſentient admotis copiis facile expugnabis. Hæc Thebani ſuadebãt: quibus ille obtemperãdũ non putauit partim animi faſtu partim acri q̃dã libidine Athenas iterum occupandi præſertim ſperans incenſis per inſulas ignibus declaraturum ſe regi Sardibus agenti Athenas ab ipſo teneri: igitur in Atticam contendens cum illic Athenienſes ne tunc quidem inueniſſet: ſed pleroſq; eorũ in claſſe ad Salaminẽ eſſe audiret: vrbẽ cœpit deſertam decimo menſe q̃ fuerat iterũ ab rege capta. Eo poſtq̃ venit mittit ad Salaminẽ Murichidã quẽdam Helleſpontiũ cum eiſdem mandatis. Quæ Alexander Macedo pertuliſſet. Mittebat autẽ eadem mandata gnarus ille quidẽ non beneuolo erga ipſum animo eſſe Athenienſes. Sed ſperãs contumaciã depoſituros tãq̃ ſubacta omni Attica regione & ſub ipſius imperio poſita. Hac de cauſa Murichidẽ miſit in Salaminẽ. is vbi in ſenatũ venit Mardonii mãdata expoſuit. E ſenatoribus Lycidas ſententiã dixit ſatius videri ſibi eſſe vt ea quæ Murichides apud ſenatum diceret: ipſi admittentes ad põpulum referrent. Hæc ille dicebat ſiue q; pecuniam a Mardonio acceperat: ſiue q; id ſibi probaretur. Quod ſimulatq; audiere Athenienſes tam ii qui ex conſilio: q̃ qui extra concilũ erãt indigne ferẽtes Lycidã circũſteterũt: lapidibuſq; interemerũt. Helleſpontium vero Murichidẽ dimiſerunt illæſum. Excitato de Lycida apud Salaminẽ rumore: & cognito quod geſtũ erat Athenienſiũ vxores alia aliam exhortantes atq; prehendentes vltro domũ Lycidæ adiere hominiſq; vxorem ac liberos lapidauerũt. Hunc in modũ Athenienſes in Salaminẽ tranſierunt. Quã diu ipſi copias e Peloponneſo venturas ſibi auxilio expectabant; tãdiu hoſtes in Attica habuere ſtatiua. At vbi & ſocii tardius ſegnuiſq; agunt: & Mardonius aduentans iam eſſe in

Græcis ſubigere inter ſe cõcordes arduum eſt vel vniuerſis hominibus.

Murichides.

Lycidæ conſilium.

Lycidas lapidatus.

Lycidæ vxoris & liberorũ cædes.

Bœotia audiebatur. Ita ſupportatis omnibus reb⁹ & ipſi in Salaminē traiecerunt: nunciosq; in Lacedæmonē miſerunt cum conqueſtū de Lacedæmoniis qui neglectui haberent Barbarū eſſe Atticā ingreſſum: neq; cū ipſis ei in Bœotiā occurriſſent: tū admonitū eorū q̄ ſibi ſi ad eū deficere vellēt Mardonius ſpondiſſet: tū prædictū niſi præſidio ipſis eſſent ſe aliquod per ſemet remediū inuenturos. Agebāt autē per id tēpus Lacedæmonii ſolēnia q̄ vocantur Hyacinthia: q̄ feſta dei celebrare plurimi faciebant. Ad hæc murū ſibi in Iſthmo extruebant: q̄ iam pinnas adceperat. Ad hos poſteaq̄ nuncii Athenienſiū Lacedæmonem venerūt ducentes ſecum Megarenſiū ac Platæenſium legatos. Ephoris aditis ita locuti ſunt: Athenienſes ad hęc nos referenda miſerūt regem Medorū cū noſtrā nobis regionē reddere vel tū ſocietatē nobiſcū æqs cōditionib⁹ inire citra fraudem & dolū tum aliā regionē noſtræ addere q̄ ipſi noſtro arbitrio optauerimus: nos tū pudore Græci nominis & p magno flagitio ducētes prodere Græciā adnuere nolle: ſed recuſare q̄uis iniuria adfectos a Græcis ac proditos. Qui & ſi non ignoremus conducibilius eſſe nobis ſocietatē inire cū Perſa q̄ bellū gerere: tamen ſpōte noſtra ſocietatē nō inibimus: Et hæc quidem noſtra ſunt (q̄ in Græcos p̄ſtamus) officia: At vos qui tūc in oēm metū deueneratis ne paciſceremur cū Perſa poſteaq̄ cōpertā habuiſtis ſentētiā noſtrā: nequaq̄ pdēdi Græciā & murū quē in Iſthmo inędificabatis abſoluiſtis nullā habetis Athenienſium rationē: Et cū cōuenerit is nobiſcum de occurendo Perſę ad Bœotiā deſertores extitiſtis p nihilo ducētes Barbarū Atticam eſſe ingreſſum. Itaq; vobis Atheniēſes in pñs vſq; ſuccenſent q̄ nō eſtis offon functi. Quod ſupeſt vt primo quoq; tēpore nobiſcū copias mittatis iubēt: quo Barbarū in Attica: quoniā in Bœotia defecimus excipiamus noſtra in terra: vbi cāpus Thriaſius adpoſitiſſimus erit ad dimicādū. hæc vbi adcepere Ephori: reſpōſum in diē poſterū diſtulerunt. Poſtero die in alterum. id q; in decē dies fecerūt diē de die extrahētes: intra q̄ tēpus vniuerſi Pelopōnenſes magno ſtudio incūbētes Iſthmū muro intercluſere: ad finēq; pduxere: nō auſim dicere hāc fuiſſe cauſam cur iſti tātope ſolicitati fuerint cū Alexander Macedo Athenas pgebat: ne Atheniēſes Medoꝝ partes ſequerētur: nūc autem nihil aliud curarēt: q̄ vt ſibi Iſthmus inædificaretur putātes nō amplius quicq̄ Athenienſibus indigere. At ſub aduentum Alexandri in Atticam muto: quē extruebant nōdum per-

Hyacinthia Solemnia.

Thriaſius cāpus.

fecto Perſas vehemẽter extimeſcebãt. Tandem & reſpõſum & exitus fuit hmõi. Pridie q̃ iã vltimũ conciliũ fieret vir Tegeata nomine Chileus apud Lacedæmonios maxime inter hoſpites potẽtiæ cũ audiſſent ab Ephoris omnia q̃ Athenienſes dixiſſent his verbis eos adlocutus eſt ita ſe habet viri Ephori ſi Athenienſes nõ ſentiunt nobiſcum ſed cũ Barbaro q̃uis valido muro ſit Iſthmos ĩnæ dificatus: tñ magnæ fores patefactę ſunt Barbaro in Pelopõneſum. Quare prius eos audiatis q̃ aliquid decernant qđ cladẽ Græciæ adferat. Hoc Chileus cõciliũ dedit qđ in animũ admittẽtes Ephori cõfeſtim nihil collocuti cũ nũciis qui a ciuitatibus venerãt: quinq; milia Spartiatarũ cũ adhuc nox eẽt dimiſerũt p̃poſito eis Pauſania Embroti filio: q̃ p̃fectura erat quidẽ Pliſtarchi Leonida geniti. ſed cũ is puer eſſet Pauſanias p̃fectus eſt: qui eius patruelis erat: & idẽ tutor. Nã Cleõbrotus Anaxandridæ pater Pauſaniæ iã nõ ſuperat nõ diu poſtq̃ copias q̃ murũ extruebãt in Iſthmo reduxerat vita functus. Reduxerat ãt ab Iſthmo copias Cleombrotus ob eã cãm q̃ ſibi inter ſacrificandum aduerſus Perſam Sol in cœlo obſcuratus eſſet. Elegit ãt Pauſanias ſibi collegã Euryanactẽ Doris filiũ ſuũ gẽtilẽ . His copiis e Sparta cũ Pauſania p̃fectis nũcii de illarũ p̃fectione ignari vbi dies illuxit. Ephoros adeũt habẽtes in animo abire in ſuã q̃q; ciuitatẽ. Vbi adierunt ita verba fecere. Vos quidẽ Lacedęmonii deſidẽtes hic Hyacinthia: ac luditis ſociis p̃ditis: Athenienſes vero vt a vobis læſi ob penuriã focio; ita vt poterũt cũ Perſa trãſigent. Soluta ãt ſocietate vobiſcũ palã eſt nos ſi regis fuerimus ſocii militiæ comites futuros: in quãcũq; regionẽ nos illi educent. inde vos diſcetis quid nã vobis ex ea re ſit euẽturũ. Hęc locutis nũciis Ephori iureiurãdo inter poſito dixere ſuas ſe copias putare in Oreſtio eſſe tendẽtes ad uerſum peregrinos . Peregrinos enim Barbaros adpellabant. Hoc illi nõ intelligentes quid diceretur ſciſcitabãtur: ſciſcitati & rem omnẽ edocti atq; ſtupefacti quã celerrime abire ad illos inſequẽdos & cũ iis quinque milia finitimo; Lacedęmonio; delecta. His Iſthmũ verſus ire maturãtibus: Argii vbi primũ audiere copias e Sparta cũ Pauſania profectas præconẽ quẽ optimũ e diurnis curſoribus inuenerũt in Attica mittunt ad Mardoniũ: cui videlicet antea receperant ſe futuros impedimento: quo minus Spartiata egrederetur. Præco vbi Athenas peruenit Mardoni (inquit) miſerunt me Argii nũciatum tibi iuuentutẽ e Lacedęmone eſſe progreſſam ſecq; ne illa progrederẽ preſtare

Chileus.

Pauſanias. Pliſtarchus.

Euryanactes

Peregrini Barbari.

nequiſſe. Ad hæc tu bonũ cõſilium adhibe. Hoc ille locutus retro abſceſſit. Quo audito Mardonius iam non fidebat amplius perſtare in Attica: vbi ideo hactenus immoratus fuerat qđ audire cuperet ac ſcire ab Athenienſibus quid ageretur neq; populans neq; lædens Atticũ agrũ aſſidue ſperans fore vt ſecũ illi pacíſcerẽtur. Quod vbi deſperauit re cõperta priuſq; Pauſanias cum copijs Iſthmum egrederetur: ſubduxit exercitum incenſis Athenis ſiquid aut muroꝝ aut ædium priuatarũ ſacrarũq; extaret: eo omni diruto: atq; obruto. ideo ãt excedẽdõ ſibi putauit q; neq; adequitabilis eſſet Attica regio neque ſi ipſe male pugnaſſet euadi poterat niſi per anguſtias vbi a paucis trãſitu ꝓhiberi poſſet. Statuit igitur recedere illinc Thebas tum ciuitatẽ amicã tum regionẽ equitibus oportunã profecto illinc Mardonio & iã iter facienti perfertur nũcius properans aliũ exercitũ mille Lacedæmoniorũ Megara iter habere. Eo audito cõſultabat ſi quo pacto hos primũ poſſet excipere. Itaq; cõuerſũ exercitũ ducebat Megara ꝓmiſſo equitatu qui omnẽ orã Megaridẽ incuſaret. huc uſq; Europæ ad ſolẽ occidentẽ verſus lõgiſſime proceſſit hæc Perſica expeditio. Poſt hęc nũcius ad Mardoniũ venit Græcos in Iſthmo coactos eſſe. ita retroceſſit ꝑ Deceleã. Magiſtratus.n. Thebani adcolas Aſopioꝝ adcerſierãt: q Mardoniũ in Sphendaleas & illinc in Tanagrã duces itineris deduxeret. in Tanagra noctẽ moratus Mardonius poſtero die in agri Thebani Scolõ trãſuerſis tramitibus puenit. ibi Thebanoꝝ rura tametſi medicas partes fouẽtiũ vaſtauit: nõ illoꝝ odio ſed ingẽti neceſſitate adactus q; vellet cũ caſtra cõmunire tũ ſi ſibi in acie nõ cederet ex ſentẽtia effugium cõparare. Exporrexit ãt caſtra ſua ab Erythræis ſecũdum Hyſias Platæenſi tenus agro iuxta flumẽ Aſopũ muro cõmunies: ſed nõ ꝑ magnitudine ea ſtroꝝ verũ ꝑ ſingulas frõtes dena ſtadia hñti. Hoc in ope Barbaris occupatis Attaginus Phrynonis filius vir Thebanus cõuiuio magnifice adparato Mardoniũ ipm & Perſarũ honoratiſſimos qnquaginta inuitauit. Fiebat ãt cœna Thebis. inuitati illi hominẽ ſunt ſecuti. Cętera q referã ex Theſſandro adcepi viro quidẽ Orchomenio ſed Orchomeni inter primos honeſto: q ſe quoq; aiebat ad hãc cœnã ab Attagino inuitatũ cũ qnquaginta Thebanis. nec vtroſq; ſeorſum diſcubuiſſe: ſed in ſingulis lectis alternos Perſam & Thebanũ. Secũdũ cœnã cũ potioni daretur opa: Perſam qui eodẽ toro recũbebat Græce ipm interrogaſſe fuias eſſet: ſe vero reſpõdiſſe Orchomenũ eẽ; tũ illum dixiſſe,

Athenarum incendium.

Decelea.

Sphendaleæ.

Tanagra.

Scolos ager.

Attaginus.

Theſſandrus

Quoniam tu mihi mensæ consors & libaminũ effectus es: volo tibi relinquere sententiæ meæ monumentum: vt ipse quoq; prę scius huius rei queas tibi consulere. Cernis hos Persas in conuiuiũ adceptos & copias quę ad flumen in castris relicta sunt. Horum omniũ paruo post tempore pauculos cernes superstites Et inter dicendum multas lachrymas Persam effudisse: admiratũq; se ea oratione ad illum dixisse. Nonne hæc Mardonio expedit dicere & iis Persis qui secundũ eum in honore sunt: & illum subiecisse Hospes quicquid ex deo fieri oportet. Id homini ineuitabile est. Nã ne credibilia quidẽ dicentibus credere quisq; vult. Hoc permulti Persarũ cũ sciamus: tamẽ Mardoniũ sequimur illigati necessitate. Est. n. hoc in hominibus acerbissimũ: eum qui multũ sapit minime potentẽ esse. Hæc ego ex Orchomenio Thessandro audiebã. & ideo ipsum hæc statui aliis enarrasse priusq; præliũ ad platęas factũ est: Mardonio in Bœotia statiua habenti adtulerunt copias cæteri circa Græci qui cũ Medis sentiebant: & ad Athenas congregati sunt p̃ter Phocẽses. Nam & isti vehementer partibus Medorum studebant: nõ tamen volũtarii sed coacti. Idẽ non multis post diebus q; Thebas itum est: & ipsi aduenere mille armati duce Harmocyde inter populares spectatissimo. Eos Mardonius vbi Thebas peruenere missis equitibus iussit seorsum in cãpo subsidere: quod cum fecissent protinus adfuit vniuersus equitatus. Vnde postea rumor exercitum Græcoq; qui cum Medis erãt persuasit Phocenses ab equitatu taculis confodi quinetiã per ipsos Phocẽses idem deuulgatũ est: quod tunc dux suus Harmocydes his verbis adhortabatur. O Phocenses palã est hos homines certe nos neci destinasse accusatos (vt opinor) a Thessalis. Quare vnũquẽq; vestrum oportet egregiũ virum esse: q̃ dedentes nos fœdissima morte trucidari. Ipsi quoq; intelligant se Barbaros esse inter Græcos quibus mortẽ iutulerunt. His suos Harmocydes hortabatur. Quos vbi concluserе equites inuehebantur tãq; ad eos occidẽdos telis intẽtis veluti emissuri: nõnulliq; emiserũt. Phocẽses ex aduerso stantes facto orbe quoquo versus cũ sese opponerent ibi equites digressi retro abiere incertũ an ad hos interficiendos rogatu Thessalorũ ierint equites: & posteaq; animaduerterunt eos ad defendẽdum se conuertere veriti: ne ipsi vulnerarentur ita retro abscesserũt tanquã a Mardonio iussi an experiri voluerint nũquid isti p̃stantię haberẽt. Post abscessum equitatus misso ad eos præcone Mardonius ita inqt. Bono estote

nota Quicquid ex deo fieri oportet est ineuitabile.

Sapientes nõ esse potẽtes.

Harmocydes

Harmocydis oratio.

Phocenſes animo. viroſ .n. vos eſſe dediſtis ſpecimen nō tales quales ego audierā. Quo magis alacri animo tolerate hoc bellum. Non.n. aut me beneficus aut regē vincetis. Hactenus quæ circa Phocēſes ſunt geſta. Lacedæmonii vbi ad Iſthmū venere illic caſtra cōmuniere. Quod audiētes cęteri Pelopōnēſes vtiq; ii quibus meliora cordi erant: cernerentq; Spartiatas egredi volentes: indignū ſe putauerunt a Lacedæmoniis ſe in exeundo ſuperari. itaq; cum pulchre litatū eſſet: cuncti ex Iſthmo profecti ſunt & in Eleuſinem peruenerunt; vbi cum pulchra etiam fuiſſent exta ire perrexerunt. Quibus Athenięſes e Salamine trāſmittētes in Eleuſine admixti ſūt. Iſti poſteaq; ad Erythras Bœotiæ venere: cognito Barbaros ad Aſopum caſtra habere: inito de hac re conſilio e regione tetenderūt ſub Cithęronis radicibus: in quos Mardonius q; in campū non deſcenderent: omnē immittit equitatū cui præerat Maſiſtius: a Græcis Maſiſtius dictus vir apud Perſes inclytus. Niſæo equus inſidens aureo freno: & alus inſignibus eximie ornato. Equites vbi ꝓmouere ad Græcos per turmas egreſſi multum detrimenti inferebāt. Fœminas eos compellando. Erant forte Megarenſes ea parte collocati: qua parte nulla alia magis oppugnari: nulla ꝓ magis ab equis adiri poterat. Hac impreſſione equitum Megarēſes quia ſatagebant: mittunt ad duces Græcorum præconem qui ita cū venit verba fecit. Megarenſes aiunt viri ſocii nos ſoli excipiēdis hoſtibus impares ſumus: qui tenemus eādem in q̄ collocati ſumus a principio ſtationē. ibi hactenus tā & ſi ægre tamē ſtrēnue fortiterq; reſiſtimus. Nūc niſi alios nobis ſubſtituatis: ſcito te nos ab acie diſceſſuros. Hæc vbi preco renūciauit Pauſanias expediri fecit Græcos ſi qui alii vltro ad locū irent vt Megarenſibus ſuccederent. Recuſantibus cæteris Athenienſes ſuſcepere hoc munus videlicet eoꝝ trecenti delecti: quibus præerat Olympiodorus Lamponis. Hi fuere qui præ omnibus Græcis ad Erythras caſtra habentibus inſtructi ſucceſſere ſagittariis ſibi adſumptis. Qui cū aliquādiu pugnaſſent hic fuit pugnę exitus: impreſſionē faciente per turmas equitatu. Equus Maſiſtii vt erat p̄ aliis eminens: ſagitta per latus ictus eſt: quo dolore in pedes erectus Maſiſtiū excuſſit collapſum cōfeſtim Athenienſes circūſiſtunt: equo p̄henſo hominēq; ſeſe defenſantē interimūt: cū aliquādiu non potuiſſent: ita enim fuerat armatus: q.ſ. intus gerebat thoracē aureis ſquammis cōſertū deſuper Phœniceū paludamentū. Eius thoracē cū ferirent: nō prius aliquid

Erythræ.

Maſiſtius. Hāc clauſulā ex codice græco ſic reſtituē dā cēſui Maſiſtius: a græcis Maciſius dictus: nō āt i. 2. loco Maſiſtius.

Olympiodorus.

Thorax aureis ſquammis conſertus.

Paludamētū

profecerũt: quam quidã re animaduerſa illũ percuſſit in oculo. Ita Maſiſtius collapſus interiit quæ res latebat alios equites. Non.n eũ vt ab equo cadentẽ viderant. aut occũbentẽ. At ne tũ quidẽ cũ ſe recipiebãt quod actũ erat cognouere: ſed poſtq̃ conſtitere quia nemo ipſis imperabat ſtatim deſiderauerunt ducem cognitoq̃ (qđ geſtũ erat) mutuo ſe adhortati; omnes in hoſtẽ equos admiſere vt mortuũ eriperent. Eos conſpicati nõ

Maſiſtii cadauer.

iam turmatim ſed vniuerſos pariter irruere cęterum exercitum inclamauerunt. Dũ omnis peditatus auxilio veniebat: interea cietur aere p̃liũ de cadauere. At vbi p̃ſidio venere copię nõ amplius pſtitere equites: ita nec mortuũ eripere potuerũt ſed alios ſuper illũ e ſuis amiſere. Digreſſi illinc duo circiter ſtadia cõſultantes quid facto opus eſſet decreuere ſibi carẽtibus præfecto eũdũ ad Mardoniũ. Vbi in caſtra rediere ingens luctus cum omnem exercitum: tũ vero Mardonẽ cœpit extincti Maſiſtii viri

Maſiſtius p̃ſtans vir.

ſecũdũ Mardoniũ honoratiſſimi tã apud Perſas q̃ apud regem ita vt ciulatus eorum omnẽ Bœotiam peruaderet. & ſeipſos & equos & iumenta totõderint. Et Barbari quidẽ ſuo more Maſiſtiũ defunctũ honorabant. Græci ãt poſtq̃ equitatum inuadẽtium excepere & exceptũ reppulere: multo ſunt audaciores effecti & ante omnia cadauer plaſtro impoſitũ per ſtationes circũtulerunt. Erat autem ſpectaculo digna procentatis ac formę gratia: q̃ ideo faciebant: quia cuncti relictis ſtationibus ad inuendũ Maſiſtiũ pergebant. Dehinc cenſuerũt ad Platæas deſcendendũ: q̃ ſibi Platæenſis ager multo eẽt oportunior habẽdis caſtris q̃ Erythræus cum pp alia: tũ propter aquandi commoditatẽ. Vbi viſum eſt in eũ locũ & ad fontẽ Gargaphiũ: qui

Mardonius. Tonſura obſumus.

Gargaphius fons.

ibidẽ eſt ſatius abire: & diſpoſitis ſtationibus illic habere caſtra ſumptis armis abierunt per radices Cithęronis ſecũdũ Hyſiæ in agrũ Platæenſem. Eo cũ peruenere ſtationes nationati communierũt proxime fontẽ Gargaphium & Phanũ Androcratis

Hyſiæ.

Androcratis Phanum.

hierois per nõ editos tumulos & locũ planũ ibi in diſtinguẽdis nationibus magna ſane altercatio extitit inter Tegeatas & Atheniẽſes vtroſq̃ ſe dignos qui alterũ cornu tenerẽt arbitrãtes & ſua facinora p̃clara tũ recẽtia tũ priſca referebant. Dicebant quidem his verbis Tegeatæ. Hoc nos ſp digni honore aſociis omnibus habiti ſum': quotieſcũq; a Pelopõnẽſibus cõmuniter in externas peregrinationes itũ eſt & proxime & quõdã iã inde. Ex quo Heraclidæ poſt mortẽ Euryſthei ſunt conati in Pelo-

Euryſthenes

põneſum redire: quo tẽpore hanc dignitatẽ adſecuti ſumus ob

hanc rē gestā. Posteaq̄ cū Achæis & Ionibus qui tūc Peloponnesum incolebāt nos auxiliarij in isthmū p̄fecti cōsedimus aduersus eos qui redire conabātur: Tūc Hyllus orationē habuit ñ expedire vt vterq; exercitus conligendo periclitaretur: sed vt alij adquiescētibus secū singulari certamine dimicaret. Is quem Pelopōnēses iudicarēt e suo exercitu p̄stantissimū adcepta cōditione Pelopōnēses fœdus in hæc verba pcusserūt. Si vincet Hyllus Pelopōnēsiū ducē: vt Heraclidæ in paterna reuertātur. Sin victus fuerit: retro Heraclidæ cedāt: & exercitū abducant: neue per annos cētū de redeūdo in Pelopōnesum agitent. omnibus socijs ad cā rē volūtarius electus est dux atque idē rex noster Echemus Eropi filius: Phrygis nepos: q̄ singulari congressus certamine Hyllū interemit. Ex quo facto nos cū alia decora inter Pelopōnenses adsecuti sumus: quæ adhuc optinemus: tum hoc vt alteri cornu præessemus quoties cōmuniter itur in expeditionē. Et vobis quidem Lacedæmonij nō aduersamur: sed optionem cedimus veri cornu præesse malitis. Alteri vero cornu vt præsimus nobis vendicamus quemadmodū fecimus: ad hoc tempus etiā citra hoc factū quod narrauimus Athenis dignores: qui hāc dignitatē optineamus: quippe qui p̄spere & multa nobiscū viri Spartiatæ certamina decertauimus & multa cū aliis. Quo fit vt æqus sit nos alterū cornu tenere q̄ Athenienses a quibus nō tales gestę res sunt: quales nobis neq; recentes neq; vetustæ. Hæc Tegeatæ: ad quæ hunc in modum respōdere Athenienses. Et si scimus has copias pugnādi cum Barbaro nō altercādi gratia esse cōtractas: tñ quoniā Tegeata referre cōstituit præclara facinora tū vetusta tū noua: q̄ per omne tēpus vtriq; fecerūt: necesse habemus & nos exponere apud vos. Vnde nobis patriū est: qui semper egregij fuimus esse primos potiusq̄ Arcadibus Heraclidas: quorum ducem isti apud Isthmū se p̄dicant interfecisse nos soli excepimus electos prius ab omnibus Græcis quos illi Mycenæoꝝ seruitutem fugiētes adibāt: & Eurysthei iniuriā vna cū eisdē pugnādo p̄pulsauim⁹: victoriaq; potiti sumus de iis qui tū Pelopōnesum tenebāt. Præterea Argios q aduersus Thebas cū Polynice militauerāt vita defunctos & insepultos ducta in Cadmeos expeditōe nobis receptos fuisse dicimus: & in nostra terra apud Eleusinē hūatos. ſā vero nostrū p̄clarū facinꝰ extat in Amazonidas: q̄ a flumine Thermodonte aliq̄n in nostrā terrā excurrere. At ne in heroum quidē laboribus qui ad Troiā bellauerūt fuimus in postremis.

Athenienſium & Tegeatarū de loci digni tate altercatio.

Hyllus.

Echemus.

Quid ſi Phegei: vt habet græcus codex legereť nō ãt Phrygis.

Euryſtheus.

Polynices.

Barbarorum numerus.

etiã ſuperius oſtẽſum eſt) triginti Myriades fuere. Græcorũ vero Mardonii auxiliariũ nemo numerũ (neq; n. nũerati fuerãt) nouit. Vt autẽ cõiectura colligit licet ad quinq; Myriades fuiſſe cõiecto. Tot qui ex aduerſo inſtructi fuere pedites. Equitat⁹ vero ſeorſum erat collocatus: Ita diſpoſiti nationatim manipulatimq; vtriq; poſtero die ſacrificauerũt: Apud Græcos Haruſpex erat Tiſamenus Antiochi filius. Is enim hunc exercitũ vates comitabatur Heleus quidẽ & ex genere Iamideorũ Clytiades: ſed a Lacedæmoniis ciuitate donatus. Nã cõſultãti vaticinium apud Delphos de prole reſpõdit Pythia qnq; ipſum maximas palmas e certaminibus reportaturũ oraculo non intellecto: Tiſamenus Gymnaſiis operã dabat: & tanquã Gymnicas victorias adepturus. Cõq; ſe exerceret ad qnq; certamina i vnodũ currit Olympia venit i cõtentionẽ victoriæ cũ Hieronymo Andrio. Lacedæmonii interpretantes nõ ad Gymnica certamina ſpectare Tiſameni oraculũ: ſed ad bellica conabãtur eũ mercede conducere vt vna cum Heraclidis bellorũ dux regibus foret. Hic animaduertens Spartiatas plurimi facere ipſius amicitiã abnuebat: q; negaret ſe alio precio id facturũ quã ſi Spartiã tam ſe ciuẽ faceret omnia iura ciuitatis impertiẽtes. Id Spartiatæ cũ audiſſent ab initio ferẽtes indigne: oraculum nullum oino fecerũt. Tandẽ iminẽte hoc ingẽti Perſici exercitus metu adnuebãt: impertireq; hoi volebant: Eos iſte imutatos intelligens negare iã ſe eo ſolo eſſe cõtentũ: ſed oportere fratrẽ ſuum Hegiã etiã fieri Spartiatam eadem cõditione qua & ipſe fieret. Hoc dicens imitabatur vt cõiectare licet Melampodẽ regnũ partiter & ciuitatẽ depoſcẽs. Etenim Melampus cũ ab Argiis mercede cõduceretur: e pylo ad cõpeſcendũ morbũ furoris mulierum Argiarũ depoſcebat pro mercede dimidiũ regni. Recuſantibus id Argiis atq; digreſſis cũ plures e mulieribus inſanirent ita obtẽperantes quod Melãpus popoſcerat daturi reuerterũt. Ibiille cernẽs hos eſſe immutatos plura optauit negãs ſe indulturũ quę vellẽt: niſi & fratri ſuo Bianti tertiã partẽ regni donaſſent. Argii in arctũ redacti hoc quoq; adnuerunt. Ita Spartiatæ Tiſameno quo maiorẽ in modũ egebãt prorſus adſenſerũt: & cõceſſu iſtorũ Tiſamenus Heleus Spartiata effectus quinq; maxime certamina ex oraculo illis optinuit. Hi duo ex oibus hominibus ſoli ſunt a Spartiatis ciuitate donati quinq; autem certamina hæc fuere. Vnũ & id primum hoc quod pugnatum ẽ ad Platæas. Alterũ quod in Tegea cũ Tegeatis atq; Argiis. Tertiũ

Hegias.
Melampus.
Bias.
Tiſameni certamina.
Tiſameni oraculum.
Hieronymus Andrius.
Clytiades
Tiſamenus.

quod ſ Diporeuſenſibus cũ vniuerſis Arcadibus pręter Mantineos. Quartũ quod cũ Meſſeniis ad Iſthmũ. Vltimum quod in Tanagra cũ Athenienſibus & Argiis. Hoc vltimum cõſumauit quinq; certamina. Tiſamenus igitur Spartiatarũ tunc ductor vaticinatus eſt Græcis in agro Plataeenſi. Et apud Græcos quidẽ pulchre litatũ eſt ſi ſe defenderent nõ ſi Aſopũ tranſgreſſi pugnam capeſſerent. Mardonio autẽ capeſſendæ pugnę audo nõ extitere pulchra exta niſi & ipſe ſeſe defenderet. Nam iis quoq; Græcis ſacrificiis vtebatur Haruſpicẽ habens Hegeſiſtratũ virum Heleũ: & Tellideorũ pſſantiſſimum. Hunc ante ea tẽpora Spartiatæ eũ cepiſſent: in vincula cõiecerant morte adfecturi: vt a quo multa intoleranda perpeſſi fuiſſent. Hegeſiſtratus in hac calamitate poſitus vtpote ꝑ anima ſolicitus & q ante mortẽ multa ac triſtia foret paſſurus: rẽ perpetrauit fide maiorẽ. Nã vt erat ligneis atq; ferratis ſoleis vinctus ferro quod illatũ fuit potius cõfeſtim excogitauit opus omniũ (q̃ nos nouimus) animoſiſſimũ. Cõmentus qua ratione reliquũ pedis edueceretur. ꝑcidit ſibi dimidiũ pedẽ. Hoc acto q̃is ab excubitoribus obſeruareturtũ ſubruto muro profugit in Tegeã verſus noctu iter faciens: interdiu filius ſe abdẽs atq; immorãs vt trinoctio Tegeã peruenerit vniuerſum Lacedæmoniis eũ paſſim perſcrutantibus admirãtibuſq; magnopere hominis audaciã. cuius dimidiatũ pedẽ iacẽtẽ cernebãt: ipſum nũc inuenire poſſent: ita Hegeſiſtratus Lacedæmonios elapſus in Tegeã q̃ per id tẽpus nõ erat paccata Lacedæmoniis trãſfugit. Sanato vulnere & ligneo pede adficto ex ꝓfeſſo Lacedæmoniis hoſtis extitit. Sed non ad poſtremũ et protractũ in Lacedæmonios odiũ profuit nam in zazyntho cũ vaticinaretur: ab his captus atq; interẽptus eſt. Verum hic Hegeſiſtrati interitus poſterior rebus Plataeenſibus fuit. Tũc autẽ is a Mardonio non exigua ſumma cõductus cupide ſacrificabat eũ in Lacedæmonios odio: tum lucri gratia. Cum igitur exta non eſſent pulchra ad pugnam cõmittendam: neq; ipſis Perſis neq; Græcis qui cũ illis erant (habebant enim & Græci ſuũ Haruſpicẽ quẽdam Leucadium Hippomachum) cunq; dilaberentur multi Græci ſuaſit Mardonio Timogenides Herpyi vir Thebanus: vt exitus Cithæronis cuſtodiendos curaret q̃ diceret adſidue Græcos ad hoſtẽ quotidie tranſire: ſeq; cõplures deprehendiſſe. iam dies octo abierant poſitis e regione caſtris cum iſte Mardonio hoc conſilium dedit: Mardonius admoneri ſe probe intelligens primis tenebris equitatum

Mantinei.

Tellidei.

Hegeſiſtrati pedẽ diminuit.

Hegeſiſtrati interitus.

Hippomachus.

Timogenides.

mittit ad ingreſſus Cithæronis: q̄ plateas ferunt: quæ Bœotiī
Capita quercus. erra capita Athenienſes capita quercus adpellãt. Equites miſſi
nõ fruſtra peruenere. Nacti.n. ingredientia cãpũ quingenta iu-
menta quę cõmeatum e Peloponneſo ad exercitũ ſubuehebãt
diripiunt: & eos qui iumenta ſequebãtur immiſericorditer trũ-
cidant: neq; iumentis neq; omnibus pcentes. in quibus occidẽ
dis poſteaq̄ ſatis ſunt gratiati cũ cæteris quæ eripuerãt ad Mar
doniũ ſunt & ad exercitũ reuerſi. Poſt hanc rem geſtam biduũ
adſumptũ eſt neutris pugnã laceſſere volẽtibus. Nã & ſi Aſopo
tenus Barbarj proceſſerãt iritandi Græcos gratia neutri tamẽ
ſibi tranſeũdũ ſtatuebãt. Equitatus mõ Mardonii progredie-
batur: & Græcos moleſtia adficiebat: quia Thebani vt pote in
amorem Medorũ vehemẽter propenſi ferebant alacriter bellũ:
& adſidue prouchebãtur vſq; ad p̄liũ. Deinde excipiẽtes Perſę
pariter ac Medi p̄cipue p̄clara facinora edebant. His amplius
ad decem vſq; dies nihil eſt actum. Vbi vndecimus dies illuxit
cũ & Græci multo plures efficerentur ad Platæas caſtris e re-
gione poſitis & Mardonius ſtationẽ grauaretur: ibi venere in
Artabazus. colloquiũ Mardonius Gobryis filius Artabazus Pharnacis vir
apud Xerxẽ inter paucos Perſarũ virtutis expertæ. Quorũ cõ-
ſultantũ hæ fuere ſententiæ. Artabazi quidẽ expediens eſſe cõ
tractis q̄ primũ copiis ire ad mœnia Thebana: quo multum rei
frumentariæ ipſis multũq; pabuli iumentis cõpararent: atq; ibi
conſidentes per ociũ rem cõficerent videlicet cũ multũ auri tũ
ſignati tum non ſignati haberent: multũ etiã argenti ac pocu-
lorum ne parcerent illis ſed ea ad Græcos mitterent eos p̄ci-
pue qui ciuitatibus p̄ſiderent. Fore.n. vt illi ſuam traderent li-
bertatẽ: neq; oportere pugnandi adire diſcrimen. Eadẽ The-
banorum q̄ iſtius ſententia erat tãq̄ aliquid vltra hoc proſpiciẽ
tis. Mardonii autẽ ſententia ferocior pertinaciorq; & nullo mõ
cedens: quippe opinantis meliorem ſuũ eſſe q̄ Græcorum exer
citum ſatius primo quoq; tempore cõfligere q̄ committere: vt
plures q̄ coacti erant Græci cogerentur Hegeſiſtrati vero auſ-
picia valere ſinere nec eis vim adferre: quinimo Perſarũ more
ſeruato debere confligere. Mardonio ita opus facto eſſe cenſen
ti nemo contradicebat. Quibi ſententia ſua vicit adcitis co-
hortiũ præfectis & qui ſecum erãt ducibus Græcorum (penes
eum nãq; erat ſumma imperii non penes Artabazũ) perconta-
batur nũ quod oraculũ ſcirẽt de Perſis tãq̄ perituris in Græcia
Sulẽtibus euocatis partim q̄ ignorarẽt oracula: partim q̄ haud

tutum putarent proferre quod ſcirent. Inquit ipſe Mardonius. Quoniã vos aut nihil noſtis aut promere non audetis: ego rem proferã tãq̃ bene cognitam habens. Eſt oraculum Perſis fatale eſſe vt in Græciam profecti diripiant templum qđ delphis eſt. Vtiq̃ direpto templo omnes intereant. Quo circa cũ hoc ſciamus: neq̃ diripere conabimur: neq̃ adibimus templũ ob hanc cauſam interitũ deuitaturi. Quo nomine quicũq̃ veſtrum bene Perſis volũt voluptatẽ capiant tãq̃ Perſis Græcos ſuperaturis. Hæc locutus ſecũdo loco ſignũ dedit vt omnia adpararent: & corpora curarẽt veluti ſub lucis exortũ p̃lio futuro. Oraculum qđ ad Perſas aiebat ſpectare Mardonius: id ego ſcio nõ Perſis redditũ eſt ſed Illyriis: & Encheleoꝝ copiis. Quod aũt de hoc prelio redditũ eſt a Bacide id vero hoc fuiſſe.

Oraculum ad Perſas ſpectans.

Gramineis ripis Aſopi ac Thermodontis:
Barbaricę graiis acies clamore coibunt.
Hic multi occumbent defuncti munere vitæ.
Quando ſagittiferis aderit lux vltima Medis.

Nõ Thermodoontis vt in codice latino inuenitur ſed Thermodõtis eſt legẽdũ

Hęc ego atq̃ alia his ſimilia e muſęo noui ad Perſas ſpectauiſſe Fluuius aũt Thermodon Tanagrã ac Gliſantẽ interfluit. In ſequenti nocte q̃ Mardonius de oraculis interrogauit exoratuſq̃ ſuos eſt excubitores diſpoſiti fuere. Eius noctis cũ multũ proceſſiſſet cõticiniũq̃ in exercitu eſſet & tẽpus concubium. Tunc Alexander Amynte dux & idem Rex Macedonũ ad excubias Athenienſiũ adequitauit. Efflagitauitq̃ ſuos vt cum ducibus colloqueretur. Id audientes excubitores pleriq̃ remanſerunt: nõnulli ad duces cucurrerunt: quibus aditis inquiũt quendam equo aduectum eſſe e caſtris Medoꝝ: qui nihil aliud proloqueretur niſi nominatim adpellãs Athenienſium duces velle ſe in colloquiũ illoꝝ venire. Duces hoc audito confeſtim ad locum excubiarũ ſecuri ſunt. Quos Alexander vbi venere: his verbis adlocutus eſt. Viri Athenienſes hæc ego vobis verba depoſito trado: ne cui efferatis niſi Pauſaniæ: ne ob id me perditũ eatis. Quod haud quaq̃ dicerẽ: niſi cũ vniuerſa Græcia ſolicit⁹ eſſem quippe qui vetuſta origine Græcus ſum: nec vellẽ videre Græciam pro libera ſeruiẽtẽ. itaq̃ vos certiores facio Mardonium atq̃ exercitũ litare nõ poſſe alioqui olim iam cõflicturũ. is nũc ſacrificia valere ſinere cõſtituit: vt & vbi primũ illuxerit vobiſcũ cõfligere extimeſcens admodũ quantũ ego coiicio: ne plures ad copias veſtras adcedãt Ad hæc vos parati eſtote. Quod ſi differret Mardonius: nec cõmittet certamen vos perſeuerate

Muſæus.

Thermodon Tanagra.

Gliſantes.

Alexãder ad Athenięſes.

hic manere paucos enim dies eis ſuppeditat commeatus? Sin hoc bellũ vobis ex ſententia finietur: debebit aliquis veſtrũ reminiſci mei meæq; libertatis: qui Græcorũ cauſa rẽ adeo temerariam libẽter tñ feci: vt ad vos conſiliũ Mardoni deferrẽ: neue Barbari ex improuiſo vos adorirẽtur. Ego aũt ſum Alexander Macedo. Hæc locutus Alexander ad exercitũ ſe recepit ad ſuãq; ſtationẽ: Duces Athenienſiũ ad cornu dextrum profecti

Pauſaniæ exercit⁹ ordo.

quæ ab Alexãdro audierãt Pauſaniæ retulere. Hac ratione Pauſanias in metũ Perſarũ adductus: quoniã (inquit) ſub auroram prælijũ fiet: expedit vos Athenienſes ſtare in acie aduerſus Perſas vobis cognitos: vt qui eũ Medis in Marathone pugnaſtis: nos vero qui eoꝝ ſumus inexpti atq; ignari (Nemo.n. Spartiata Medorũ periculũ fecit) cõtra vobis oppoſitos Bœotios & Theſſalos: quorũ ſumus experti hoꝝ Græcoꝝ gratia. Itaq; op⁹ eſt ſumptis armis vos in hoc dextrũ. nos in ſiniſtrũ cornu transire: Ad hæc ita reſpondere Athenienſes. Nobis quoq; olim iã inde ab initio poſteaq; aſpeximus Perſas aduerſus nos eſſe inſtructos: fuit in animo iſtud dicere quod vos dicere occupaſtis: ſed verebamur ne nõ grata vobis eſſet oratio. Nũc quãdoquidem ipſi feciſtis huius rei mentionẽ & nobis iocunda oratio ẽ: parati ſumus iſtud exequi: Vbi hoc vtriſq; cõplacitum eſt: & loca permutauerunt ſub auroră rem aduertentes Bœotii ad Mardonium detulerunt. Ea audita Mardonius ex tẽplo & ipſe conatus eſt Perſas cõtra Lacedæmonios trãſferre. Pauſanias hoc fieri intelligens nec latere factũ ſuum rurſus in dextrum cornu Spartiatas reducit. At vbi Mardoni⁹ & ipſe ſuos in ſiniſtrũ duxit: & acies priſtino in loco ſtetere: miſſo caduceatore ad Spartiatas. Mardonius ita inquit. Lacedæmonii vos vero fama fert omniũ (qui iſtic ſunt) eſſe præſtantiſſimos: q; neq; e bello fugiatis: neq; ordines deſeratis; ſed præſtantes aut interficiatis hoſtes: aut ipſi occũbatis. Horũ nihil admodum veri eſt. Quippe anteq; manus cõferantur vos cernamus fugientes: aciemq; deſerentes: & relegatos Athenienſibus periculo conſiſtentes ex aduerſo noſtrorum ſeruorũ quod neutiq; eſt factũ pſtantium virorum. Ex quo plurimũ de vobis nos fefellit opinio quos expectabamus ex nominis gloria miſſuros veſtra ſpõte caduceatorẽ nos prouocatũ q; eũ ſolis Perſis tãq; huic rei ſufficiẽtes pugnare velletis. At nihil tale inuenimus quale ferebat: ſed potius eẽ nos metu pterritos. Nũc igitur quoniã ipſi non occupaſtis hoc dicere occupamus. Vt qñquidẽ vos inter Græcos pſtantiſſimi

Mardonii in Lacedæmones obiurgatio.

esse existimamini & nos inter Barbaros dimicemus totidē vtri q; numero: Et si videatur vt cæteri quoq; itidē & illi postmo dū pugnēt. Sin hoc non videatur: sed satis eē nos solos decer nere nos soli decernamus & vti e nobis vicerint: ii totū exerci tū vicisse censeantur: Hæc fatus caduceator cū aliquādiu expe ctassent. nemine quidpiā respōdēte retro abiit: & rē Mardonio rettulit. Ille maiorē in modū lætatus & frigida victoria elatus equitatū in Græcos imisit. Egtes in Græcos inuectionē illoꝝ exercitū perturbabāt iaculis sagittisq; incēssentes. Qui cū essent Hippotoxotę ideſt equites sagittarii cominus pugnare insueti fontē Gargaphiū. vnde cūctus Græcorū aquabatur exercitus cōfuderūt obstruxerūtq; Eū iuxta fontē soli Lacedæmonii sta tionē habebāt. Cæteri Græci vt qq; stationes habebant maius minus ve procul illinc aberant: Erat quidem Asopus in propin quo: sed aquari ex eo ab equitibus missilibusq; prohibiti ita ad fontē pgebant. Hūc in modū aqua exercitus exutus cū esset & ab egtatu perturbaret: Duces Græcorū cū his tū aliis de causis frequētes ad Pausaniā in dextrum cornu veniūt. Qui & si tales essent: rerū stat⁹: tñ ob id p̄cipue angebāt q; iā refrumētaria de ficiebant. cū ipsoꝝ serui in Pelopōnesum missi frumentatū in tercluderentur ab equitatu: quo minus ad castra reuerterentur. De hoc deliberantibus ducibus visum est si Persę eo die super sederent cōmittere prælio esse eundū in insulam quæ ab Aso po & a fonte Gargaphio vbi castra habebāt decem stadiis ab est ante opidum Platæense sita in cōtinente hūc in modū. Flu uius superne e Cithęrone delabēs in campū diuortia facit: rur susq; intercapedine trium ferme stadiorum sua fluenta commi scet. Huic insulæ nomen est Oeroe: quam Asopi filiam esse in digenæ aiunt. In hunc locum Græci transire decreuerant: vt & adfatim aquæ ad vsum haberent: neq; ab equitatu sicuti cum ex aduerso erāt infestarentur. Et decreuerunt transire nocte se cunda vigilia ne ipsos proficiscentes cōspicati Persę insequen te equitatu in tumultū verterent: quin etiā cum ad eū locū ven tum esset vbi Asopi filia Oeroe diuortio aquarum e Cithęrone cingit⁹ mitterēt sub noctē dimidiū copiarū in Cithæronē ad re cipiēda seruitia q̄ frumētatū cōcessērāt. Erāt. n. illa in Cithæro ne intercluſa: Hæc vbi statuerūt totū illū die incessēte egtatu la mēsum laborē ptulerūt. Sub exitū diei digressus egtib⁹ ea no ctis hora q̄ de abcūdo cōuenerat pleriq; sumptis vtēsilib⁹ ab scessērūt nō habētes in aſo quem ad locū vt irent conuenerant.

Hippotoxotę ideſt equites sagittarii.

Gargaphius fons.

Oeroe insula

Oeroe Asopi filia.

Nõnulli vt mouerī cœptū eſt iter Platæenſem ad vrbem intendunt cupidi equitatū effugere: in tēplūq; Iunonis fugiendo pueniūt: qd ſitū eſt ante vrbē a fonte Gargaphio viginti ſtadiis diſtans. Quo vbi peruenere poſitis pro tēplo armis circa templū ipſum caſtra poſuere. Hos Pauſanias cernens ab exercitu digreſſos præcipit & ipſe Lacedæmonijs vt ſumptis armis irent qua cæteri præcederent ratus illos tendere ad locū conſtitutū. Ibi ad optēperādum Pauſaniæ cæteri præfecti parati cū eſſent Amōpharetus Poliadæ tribunus cohortis Pitanetorū negare ſe fugiturū peregrinosneq; vltro dedecoraturū eſſe Spartā: qn etiam mirari id quod fieri cerneret: quippe qui colloquio ſuperiori interfuiſſet. Pauſanias autē & Euryanax cum indigne ferētes nō parere ſibi illū: tū indignus cohortē Pitanetā relictū iri tribuno repugnante: quod erat futurū ſi ipſi eos miſſos fecerēt gratia exequendi ea quæ cū aliis Græcis cōſtituiſſent hoc reputantes ſubſtiterunt cū Laconicis copijs: conabāturq; perſuadere homini nō id facto opus eſſe & alii quidē hortabātur ſolum Amōpharetū a Lacedæmonijs ab Tegeatis relinqui. Atheniē ſes autē hoc ſibi faciendū putarunt: vt vbi collocati erant: ibi p ſiſterent intelligētes Lacedæmoniorū ingenia aliud ſentientiū: aliud dicentiū itaq; vbi exercitus mouere cœpit equitē e ſuis miſerunt ſpeculatum nūquid Spartiatæ tētarent abire: & abire prorſus in animo haberent ſciſcitatūq; a Pauſania quidnā facere oporteret. Præco vbi puenit Lacedæmonios cernit in loco inſtructos: eorumq; primores tendere ad rixas hortantibus enim Amōpharetum Eurynacte & Pauſania ne Lacedæmonios qui ſoli remanebāt in periculū traheret: nec dū perſuadentibus: donec ventū eſt ad iurgia interuenit preco Atheniēſes Amōpharēto inter altercandū ſumente ambabus manibus ſaxū & illud ante pedes Pauſanie ponente ac dicente ſe illo calculo ſententię ſuę calculum dare non fugiendos eſſe peregrinos adpellās. Dum Pauſanias inſanū nec potentem mētis vocans: ad precone Athenienſium quæ iuſſus erat percōtantem reſpondit vt illis referret præſentē rerum ſuarū ſtatum obſecrās eos ad ſeſe venirent: & de diſceſſu eadē quæ ipſi agerēt. Præcone ad Athenienſes reuerſo hos inter ſe altercātes aurora deprehendit. Ad id tēpus Pauſanias moratus dato ſigno cæteros omnes Lacedæmonios Tegeatis ſequentibus peredita abduxit ratus Amōpharetum nō deſerturū alios: prout & cōtigit. Horū itinere rurſus inſtructa acie Athenienſes iere; & quia Lacedæmonij [illegible]

Iunonis templum.

Amōpharetꝰ Pitaneti.

Euryanax.

rupta occupauerant & Cithæronis radices metu equitatus ipſi deorſum ad cãpum deflexere. Amõpharetus nõ credens auſu rum ipſos relinquere Pauſaniã circuire eos qui manebãt ne de ſererent ordinẽ. At vbi ii qui cũ cauſania erãt iã abibant. Tunc ratus e diſciplina militari ſe deſeri ſumptis armis cohortẽ ſuam lẽto gradu ducere ad aginẽ: qđ decem circiter ſtadia ꝓgreſſum ad amnẽ Meloentẽ in loco qui dicitur Argioptus: vbi ſitũ eſt templũ. Ceteris Eleuſine ſubliterat opperiẽs Amõphareti cohortem eo cõſilio vt Amõpharetus cũ ſua cohorte nõ diſcederet loco in quo inſtructa erat: ſed in eo perſiſteret: retro ad hominẽ ſuppetias iret. Itaq; & Amõpharetus cũ ſuis ad cæteros ꝓtenit & omnis Barbaroꝝ equitatus ingruebat agẽs pro ſua cõſuetudine. Nã cũ inſpexiſſet locũ vbi ſuperioribus diebus habuerant Græci caſtra vacuũ admiſſis eqs adſidue inſequi pergens illos adeptos vrgebat. Mardonius quoq; cognito hoſtiũ nocturno abitu inſpectoq; loco deſerto adcitis Thorace Lariſſæo & fratribus eius Eurypilo & Thraſydio inquit: Filii Aleuei quidnã dicetis adhuc cũ hæc deſerta cernatis a Lacedæmoniis quos negabatis vos finitimi ex acie fugere: ſed viros ſummos eſſe in re bellica: qui & prius vt oẽs vidimus locũ in acie immutauerunt: & nunc proxima nocte ſe fuga proripuerũt. Proripuerunt autẽ quia neceſſe eis erat cũ his prælio decernere: qui non falſo ſunt hominũ præſtãtiſſimi. Vnde nullius eſſe ſe præcii inter Græcos & ipſos nullius præcii viros oſtenderũt. Cæterum vobis Perſarũ inexpertis ſane q̃ ignoſcebã laudantibus iſtos vobis expertos. Artabazũ autẽ vehementius admirabar formidare Lacedæmonios & præformidine ſententiã dicere ignauiſſimam expedire. & his caſtris nos in vrbẽ Thebanorũ cõcedere obſidẽdos quã ſententiã rex antea aliũde q̃ ex me audiet: Sed de hoc alias dicet. Nũc autẽ iſtis ita faciẽtibus nõ eſt remittendũ: ſed inſtãdũ: donec intercepti nobis dẽt pœnas eorum quę in Perſas perpetrarũt. Hęc locutus Perſas Aſopo trãſmiſſo cursum ducit cõtra Græcoꝝ agmen tãq̃ fugã capeſſentiũ Lacedæmonioſq; ſolos ac Tegeas adeptus eſt. Nã Atheniẽſes trãſuerſis tramitibus ſupter ꝓrupta in planũ digreſſus nõ cernebat Cętera Barbarorũ agminũ præfecti Perſas mouẽtes ad Græcos in ſequẽdos cõſpicati ſublatis & ipſis ſignis cũcti inſequũtur pro ſe quiſq; maturantes nulla diligentia nullo ordine viam ingreſſi. Et iſti quidẽ vociferatione ac tumultu inſtabãt Græcis tanq̃ excepturi Pauſanias vatem vbi equitatu premi cœpit: equitem

Melois fluuius.

In codice Græco Argiopius legit non autem Argioptus.

ad Atheniēſes mittit qui hęc diceret. Viri Atheniēſes ꝓpoſita dimicatione maxima vt aut libera Græcia ſit aut ſeruituti obnoxia proditi ſumus a ſociis noctu elapſis & nos Lacedęmonii & vos Atheniēſes. Quod reliquū eſt ita nobis videtur eſſe faciē dū: vt q̄ ſtrēnuiſſime poſſumus noſmetipſos defenſantes nuſtuo ſimus auxilio ſi in vos priores impetū dediſſet equitatus: noſtra dignitate erat & Tegeatarū qui nobis cū Græciā nō ꝓdiderūt ſubſidio vobis venire. Nūc quoniā totus in nos equitatus cōtendit debetis vos ad partē maxime laborantē ſuppetias ferre. Quod ſi vobis aliquo diſcrimine occupatis: fas non eſt ſubſidio venire: ſaltem hoc gratificamini nobis vt ſagittarios mittatis quos agnoſcimus longe omniū (qui in hoc bello ſunt) prōptiſſimos eſſe ad nos exaudiendos. Hæc vbi audiere Atheniēſes cū mouerent ad ferendā ſtrēnue opem: & iam aduē tarent ibi in eos ſi Græci qui partes regias ſequebātur ex aduerſo inſtructi inuadunt: quo factū eſt vt Atheniēſes ab iis vrgentibus auxilium ferre nō poſſent ægre admodum id ferentes ita deſtituti Lacedæmonii numero cū leui armatura quinquaginta milia & Tegeatæ numero tria milia. (Hi. n. nuſq̄ ab Lacedęmoniis diriměbātur) ſacrificauerunt tāq̄ cōflicturi cū Mardonio præſentibuſq; copiis: & cū litare non potuiſſent: multi eorū interea cadebant: multo plures vulnerabantur. Confertis enim Gerris Perſæ ingentem vim ſagittarum emiſerunt adeo inſtāter vt ſatagentibus Spartiatis & quia litari non poterant reſpiciens ad templum Iunonis Platæenſium Pauſanias imploraui deā obſeerauitq; ne ſpes ſua ipſos omnino fruſtaretur. Adhuc eo deā his verbis inuocante: Tegeatæ prius exurgentes in Barbaros tendunt: ſtatimq; poſt Pauſaniæ preces ſacrificantibus Lacedæmoniis exta pulchra extitere: qui aliquātulo poſt & ipſi in Perſas eūt. Perſæ omiſſis arcubus ex aduerſo ſtetere. Ad quo

In codicibus latinis eſt iuxta ipſum Cereris templum eaq; pertinax. donec ad propulſionem ventum eſt. Sed quidem Barbari prehēſantes lanceas confringebant: nec audaci nec robore inferiores: ſed inermes erant & imperiti: nec hoſtibus prudentia pares: qui & ſideni plures ue: aut pauciores in ſingulos irruebant: tamen quia confuſi incidebant: a Spartiatis cōficiebantur. Mardonius qua parte ipſe ex equo albo ciens pugnam mille delectis Perſarū præſtantiſſimis ſtipatus ea maxime parte hoſtem vrgebat: qui q̄diu ſuperfuit tādiu Perſæ reſiſtentes ſe ſecq; defenſantes ſtrauere multos Lacedæmoniorū.

Poſtea vero q̃ Mardoni⁹ & agmen (quod circa illud robuſtiſſimũ erat) occubuit: tum demu alii quoq; terga vertentes ceſſere Lacedæmoniis: quorum pleriſq; officiebat veſtis armis vacãs. Inermes enim cum armatis prælium faciebãt. ibi & vltio necis Leonidæ de Mardonio peracta eſt ſecundum oraculum Spartiatis redditum: & victoria omniũ (quas vnq̃ nouimus) ſpecioſiſſima potitus eſt Pauſanias Cleòbroti filius Anaxandridæ nepos. Horum ſuperiora maiorum nomina in Leonida recẽſui qui & Pauſaniæ maiores fuere Obpetiit autem Mardonius ſub Arimneſto viro inter Spartiatas eximio: qui aliq̃diu poſt bellũ Medicum trecentos viros ſecum habẽs apud Stenyclerum cũ omnibus Meſſeniis quibus cum erat bellum conflixit: vbi ipſe & trecenti occubuere. At Plateas autẽ Perſæ poſtq̃ a Lacedæmoniis in fugãm verſi ſunt: nullo ordine ad caſtra ſua contendunt: & ad murum ligneum: quem fecerant in parte quadam agri Thebani. Tenet me admiratio cũ iuxta lucum Cereris dimicaretur. ne vnũ quidem Perſarum viſum eſſe intraſſe Phanũ neq; circa templũ occubuiſſe: ſed pleroſq; in prophano opinor (ſiquid de rebus diuinis opinari oportet) deam ipſam eos nõ recepiſſe: quia templum quod eſt in Eleuſine Anactorium concremauerant. Hactenus pugna hæc geſta eſt. Artabazus Pharnacis cui iam inde ab initio diſplicuerat. Mardonium relinqui ab rege in Græcia: quiq; multis verbis pugnã diſſuadens nihil profecerat: hoc ſibi agendum putauit. Is q; ſibi non placerent q̃ a Mardonio fiebant: eos quibus p̃erat (Præerat autem nõ paruis copiis) ad quadraginta milia hominũ ducebat inſtructos dum prælium fiebat quid futurum e prælio eſſet probe intelligens: iuſſeratq; omnes ire confertos q̃cunq; ipſe duceret: & qua viderent ipſum feſtinantẽ. Sic iuſſas tãq̃ ad pugnã copias ducebat: cernit Perſas fugientes. Ita nõ ſeruaro ãplius eodẽ ducẽdi ordine: ſed repente effuſo curſu fugæ ſe dedit nõ ligneũ murũ verſus aut Thebana mœnia: ſed ad Phocẽſes animo celerrime peruenirẽdi ad Helleſpontũ. Et it quidẽ horſum iter intẽderũt. Cæteris ãt Græcis qui ſtabãt a regis partib⁹ ignauiter de inducta agẽtibus. Bœotii tñ p diu cũ Atheniẽſibus decertauerũt. Nã ex Thebanis (q cũ Medis ſentiebãt) hi nõ paruũ ſtrẽnuos ſe p̃ſtiterũt: q nolẽtes vitro ignauiter agere ita dimicarũt: vt trecẽti eoꝝ primores ac fortiſſimus quiſq; illic ſub Atheniẽſibus occubuerint. vbi & iſti terga dederũt nõ quo Perſæ & alia multitudo quæ aut cum nemine pugnauerat: aut nõ expectauerat;

Pauſanias victor.

Mardonii mors.

Arimneſtus.

Stenyclerus.

Diſſẽtiũt ſcriptores in ſcribendis barbaris cum Mardonio interemptis. Nam Strabo in .9. trecẽta Perſarũ milia occubuiſſe adfirmat Probus Aemili⁹ ipſũ Mardonium cũ ducẽtis peditũ millibus & .20. millib⁹ equitũ Vide Plutarchũ in vitis.

ſed Thebas verſus fugerunt. Omnẽ rẽ pependiſſe e Perſis q̃q̃ & ipſoꝝ quidã anteq̃ cũ hoſte cõgrederẽtur: fugę ſe mãdauerũt apud me fidẽ facit q̃ ad Perſas intuebãtur: atq; ita cuncti illis victis fugã capeſſerunt: p̃ter equitatũ tũ aliũ tũ Bœotioꝝ: qui hactenus profuit fugiẽtibus vt aſſidue adhæreris hoſti arceret eũ ab amicis quos Græci inſeq̃bãtur. Inſeq̃bãtur.n. Græci victores vrgẽdo Xerxianos atq; interficiẽdo. inter hũc tumultũ nũciatur Græcis: qui circa tẽplũ Iunonis inſtructi a prælio aberant geri p̃liũ & Pauſanianos vincere. Ea re audita Corinthii Megarẽſes & Phliaſii nullo ordine eũt: Corithii recta p̃ colles q̃ itur ad Cereris tẽplum: alii per cãpũ q̃ planiſſima viarum eſt. Quos iã hoſti ꝓpinquos nullo ordine irruere cõſpicati Thebani equites: quoꝝ p̃fectus erat Aſopodorus Timandri equos in illos incitauerunt: eoſq; adorti ſexcẽtos ſtrauerũt. Cæteros ad Cithæronẽ vſq; perſecuti terga ceciderũt. Et iſti quidẽ Megarẽſes atq; Phliaſii nulla cum laude perierũt. At Perſæ cæteraq; multitudo poſtq̃ ad ligneũ murũ effugerũt: turres antequã Lacedæmonii adueniãt: aſcẽdere occupãt. illis cõſcenſis q̃ cõmodiſſime poſſunt murũ præſtruũt. Ex quo ſubeũtibus mox Lacedæmoniis acrior extitit muri oppugnatio. Nã quoad Athenięſes abfuere nõ modo ſeſe Barbari defenſabãt: ſed etiã Lacedæmoniis antecellebãt vt pote ignaris muroꝝ oppugnãdoꝝ. Vt vero Athenięſes ſuperuenere tũ atrox muri oppugnatio ꝓpugnatioq; extitit: eaq; per magno tẽporis ſpatio tãdẽ virtute & ptinacia Athenięſes murũ trãſcẽderũt: ſubruerũtq; atq; ea parte ſe Græci infuderũt: quoꝝ Tegeatæ introiere principes: iidẽ tentoriũ Mardonii diripuerunt: & ex eo cũ alia: tũ vero equoꝝ præſepe Mardonii ex ære totũ ſpectatu dignũ: quod præſepe Mardonii Tegeatæ in tẽplo Ageleæ Mineruę repoſuerũt. Nã cætera q̃ cœpere in vnũ cũ cæteroꝝ Græcoꝝ p̃da cõtulerunt proruto muro Barbari nõ amplius caterua cogere nemo ſtrenuitatis memor eẽ videlicet oppreſſi intra exiguũ tẽpus: & tot myriadibus interceptis exterriti. Quos tãto ſtudio Græci trucidabãt: vt ex triginta myriadibus exceptis quatuor cum qbus Artabazus aufugit: ne tria quidẽ milia hominũ cædi ſupfuerit. E Lacedæmoniis q Spartani eſſent vnus & triginta ſunt omnino deſiderati. Tegeatarũ ſedecim Athenięſiũ duo & qnquaginta. Inter Barbaros ſtrẽnuiſſimi extiterũt epedibus quidem Perſæ ex equitibus autẽ Sacæ. E viris vero Mardonius. Inter Græcos cũ Tegeatæ Athenięſeſq; multũ eminuerũt: tũ multo

Aſopodorus

Mardonii præſepe.

Ageleæ Mineruæ tẽplum

Artabazi fugæ.

plus Lacedæmonii. qđ nulla alia re posſum ostẽdere: misi q̃ oẽs ii eos q̃ sibi oblati sunt vicerunt Lacedæmonii vero (qđ robustissimũ fuit) hostileis exercitus supauerũt. Quoꝝ lõge p̃stantissimus extitit mea sentẽtia Aristodemus is q̃ solus trecẽtorũ ex Thermopylis q̃ euasisset dedecus ignominiãq̃ adceperat. Scđm hũc nauauere operã Posidoni⁹ & Phililocyon & Amõpharetus Spartiata. Quãq̃ cũ sermo haberet quisnã p̃stãtissim⁹ extitisset: ii Spartiatę q̃ adfuere cẽsuerũt Aristodemũ: & si p̃cla ra facinora edidit: tñ ad eluendã eã quã cõtraxerat inuidiã: ordinẽ deseruisse. & ppalã mori voluisse. Posidoniũ vero q̃ perire noluisset: ob id extitisse tãto p̃stabiliorẽ virũ. Verũ id fortasse licuore dixerũt q̃ hac in pugna mortẽ oppetiere: oẽs honore adsti sunt p̃ter Aristodemũ: q̃ iõ caruit honore q̃ ob cãm p̃dictã sibi occũbẽdi putauit. Hi sunt q̃ ad Platęas nobilissimi extitere Nã Callicrates extra p̃liũ occubuit: quo nemo tũc i castra Greꝯ p̃stãtior venerat nõ mõ Lacedæmoniorꝝ sed ẽt aliorꝝ Greꝯ. Hic cũ Pausanias sacrificasset sedẽs in ordine sagitta p latera ictus est: & cũ aliis pugnãtib⁹ ipse exportaret sese moriẽtẽ miserabat ad Arinestũ virũ Platæensem ingens nõ sibi dolore q̃ p Greꝯia periret: sed q̃ nihil manu vsus esset: nullãq̃ operã nauasset dignam se & sua cupiditate nauãdi. Ex Atheniẽsibus eminuisse fertur Sophanes Eutychidis e tribu Decelẽsi. Decelenses ãt rem aliqñ gesserũt vt ipsi Athenienses aiunt in omne ævũ fructuosam. Si quidem cum olim ad inuestigandam Helenam Tyndaridæ cum magnis copiis oram Atticã inuasissent & populos e sedibus suis euicerent ignari quonã loci subducta Helena esset: tunc Decelenses ferũtur & vt quidam volunt ipse Decelus tum dolore cõtumeliæ: quæ Theseo fieret: tum metu totius Atheniẽsiũ soli ne vastaretur exposuisse illis omnẽ rem gestã: eosq̃ deduxisse ad Aphidnas: quas Titacus idigena Tyndaridis ꝑderet. Quo ex facto Decelensibus pmãsit ad hãc vsq̃ memoriã in Sparta immunitas vectigaliũ & dignitas prędidẽdi: adeo quidẽ vt bello: quod multis postea annis inter Athenienses atq̃ Pelopõnenses gestũ est Lacedæmonii cũ cæteram Atticã popularẽtur: a Decela tẽpauerint. Ex hoc populo ortus Sophanes & p̃clarissime inter Atheniẽses nauata opera ãcipiti sermone celebratur: vno fertur gestasse ferreã anchorã e Balteo thoracis cathena adligatã: q̃ quoties aduẽtantibus hostibus ꝑpinqu⁹ erat abiciebat: ne illi irruẽtes ipsum ex ordine summouere possent. Rursus eisdẽ in fugã reuertentibus resumpta an-

Aristodemus p̃stãtissimus.

Posidonius. Nõ Phililocyon: sed Philocyon legẽdum est.

Amõpharet⁹

Callicrates.

Pausaniæ mors.

Sophanes Decelenses.

Decelus.

Aphidnes.

Titacus.

Sophanes Decelas. Alii Sophanẽ Decelẽũ adpellãt Plutarch⁹

Ver Socharẽ

chora ita fugientes inſequebatur. Altero ſermone a ſuperiori differente fertur geſtaſſe anchorã nõ ferreã ex balteo adligatã: ſed inſignitã in ſcuto quod nũq̃ adquieſcens adſidue rotabat. Extat & alterũ Sophanis præclarum facinus q̃ obſidentibus Eurybiades. Aeginã Athenienſibus Eurybiadẽ virũ Argiũ quinq̃ certaminum victorẽ ex ꝓuocatione interemit. Sed aliquanto poſt hoc bellum in quo vir egregius extitit dũ Athenienſium vnacũ Leargo Glauconis dux eſſet: & de metallis aureis decertaret: contigit vt ſub Hedõibus apud Daton occũberet. Leargus. Poſt Barbarorum ſtragẽ ad Plateas editã tranſfugit illuc ad Græcos mulier q̃dã q̃ erat Pallaca Pharnadatis filii Theaſpis viri Perſæ: Hæc cũ ad cepiſſet Perſas fuſos eſſe: Græcos victores tũ multo auro ornata inter ancillas & ipſas ornatas cũ veſte ſpecioſiſſima carpento aduenit ex eoq̃ deſcendens pergit ad Lacedæmonios adhuc in cęde occupatos: & intuita Pauſaniã illa omnia adminiſtrantẽ agnouit hominẽ: cuius & nomẽ iampridẽ & patriã dediderat. Eius genua amplectens Spartæ rex (inquit) libera me ſupplicẽ captiuitatis ſeruitute: q̃ etiã hoc facto demeritus es: q̃ iſtos extinxiſti: neq̃ dæmonũ neq̃ deorũ reſpectum habentes. Pallaca. Pharandatis non Pharnadatis ex codicæ Græco eſt legendum. Equidẽ genere ſum Coa Hagetoridæ Artagoræ filia: vi raptã ex Co vir Perſes habuit. Huic reſpõdẽs Pauſanias bono (inqt) aio eſto tũ qa ſupplex: tũ qa multa loq̃ris vera. Nã filia es Hagetoridæ Coi mihi iter oẽs (q̃ illa circa loca incolũt) hoſpitis ſũmi Hæc locutus eã in p̃ſentiarũ Ephoris qui aderãt cõmẽdauit. poſt modũ i Aeginã quo illa voluit ducẽdã curauit poſthuius mulieris digreſſum cõmuo Mantinei ſupuenerũt re iã cõfecta q̃ ſe aiaduertẽtes venille ſero ad pugnã magnæ iacturę loco id ſibi eſſe putauerũt ſed idoneos ſe eſſe ad ſumẽdas de ſe pœnas dixere. Itaq̃ cognito Medos qui cũ Artabazo erãt fugę ſe mãdaſſe: eos in Theſſaliã vſq̃ ꝓſecuti ſunt: & ſi vetãtibus Lacedæmoniis inſeq fugientes idẽ poſtea domũ reuerſi duces ſuos exilio mulctauerũt poſt Mãtineos aduenere Helei: q̃ itidem vt Mantinei magno id ſibi detrimẽto exiſtimãtes domũ regreſſi ſunt: ſuoſq̃ & ipſi duces exilio mulctauerunt. Hactenus de Mãtineis & Heleis. Erat ad Plateas in exercitu Aeginetarũ e primoribꝰ Lãpon Pythei: qui Pauſaniã adiẽs infandiſſima vſus ẽ oratione inquiẽs filii Cleõbroti tẽ tu mirificam & magnitudine & fulgore geſſiſti: cui dii tribuerunt: vt liberata Græcia oẽs (quos nouimus) Græcos gloria ſupergredereris. Quod ſupereſt ſi hac ne agas ita vt & tu maiore fama celebreris: & aliqs Barbarorum Lampon.

poſthac caveat nefanda facinora ppetrare in Grecos eteni Leonidæ apd Thermopylas interēpti reciſo capite Mardonius ac Xerxes trūcū in crucē ſuſtulerūt qbus ſi vicē reddes: laudē nāciſceris primum ab oībus Spartiatis: Secūdo loco ab vniuerſis Græcis. Sigdē ſuffixo Mardōio Leonidā patruū tuū fueris vlt⁹. Hæc Lāpō gratiā ſe initurū ratus apd Pauſaniā dicebat. Cui rndēs Pauſanias tuā (inqt) hoſpes Aeginetā bñuolētiā atq; p uidētiā amplector tñ ab egtate iudicādi deerras. Nā & me patriā quos in altū extuliſti ob hæc geſta ad nihilū redigis: cū ſua des mihi ſeuire in mortuū: aiſq; me auditurū meli⁹ ſi iſtud fecero: qd Barbaros decet potius facere q̄ Greços: qdq; in illis & exprobam⁹. Quare ego neq; Aeginetis neq; iis qb⁹ iſta ꝓbātur adſentior: cōtētuſq; ſū Spartis placere vt honeſte agā honeſteq; dicā Leonidę cui me iubes parētare adfirmo & ipſi & cęteris (q apd Thermopylas occubuerūt) magnifice eē parētatū innumerabilib⁹ horū funerib⁹. Tu vero poſthac ad iſtud cōſulendū ne me adieris: qd tibi īpune eē loco bñficii ponas: Hoc cū ille audiſſet abiit. Pauſanias edito ꝓpoſito ne qs de p̄da qd tangeret: iuſſit ſeruos omnē cōportare pecuniā. Illi p caſtra diſpſi inueniūt tētoria: & argēto referta. Lectoſq; auro & argēto cōſtra tos: crateras etiā aureas phialaſq; & alia vaſa potoria necnō ſac cos ſup plauſtra interlucētib⁹ intus incluſis ex auro & argento lebetib⁹. Quīnēt e cæſoꝝ cadauerib⁹ exuebāt armillas & torq̄s & acinaces aureos. Nā varii generis veſtimēta nulli⁹ momenti habebantur. earum reum multum furto ſubtrahentes ſerui Aeginetis venundabāt multum quod occultare non poterant repræſentabant. Vnde principium extitit ingentium diuitiarum Aeginetis vt pote aurum a ſeruis pro ære mercantibus: collata pecunia decimā ſelegerunt: ex qua tum deo (qui Delphis eſt) Tripes aureus ibi repoſitus eſt inſiſtēs ſuper tricipiti ex ære colubro ꝓxie aratū deo q ē i olympia Iupiter ære⁹ decē cubitorū tū deo q ē apd Iſthmū Neptun⁹ a reus ſeptē cubitoꝝ: Hac parte ſelecta cęteras interſe diſtribuerūt ꝓ ſuo q̄ſq; merito adcipiētes Itēq; Pallacas Perſaꝝ & aurū & argētū & reliquā pecuniā cū iumentis. Quæ aūt peculiariter data ſunt q optimā operā nauauerūt ad Plateas referē a nemine: data tamē fuiſſe arbitror. Certe Pauſaniæ ſunt ex oībus dena & ea electa dono data ex mulieribus: equis talētibus camelis & itē ex cæteris reb⁹. Ferūtur autē hæc quoq; acta eē & Xerxē dū e Græcia fugit oēm adparatum ſuū ex auro argētoq; & Peripetaſmatis Mardonio reliquiſſe: &

Tripes aure⁹:

Pauſania dū eum adparatū vidit iuſſiſſe piſtores & coquos cœ
na ſibi vti Mardonio inſtruerent: quod cū illi feciſſent tū Pauſa
nias lectos intuentē aureos argenteoſq; probe inſtratos: menſ
as etiā aureas ac argenteas magnificūq; cœnæ adparatū pro
poſitis bonis ſtupefactū imperaſſe per iocū ſuis miniſtris vt la
conicā inſtruerent cœnā. id cum illi ex ſpacio multum diſtante
feciſſent: ibi eundē Cachinantem adcerſiſſe Græcorum duces
eiſq; vbi conuenerunt inter oſtendendū vtriuſq; cœne adpara
tum dixiſſe viri Græci hac ego vos de cauſa cōuocaui: q; vole
bam vobis amentiā Medorū ducis oſtendere: q cū talē vitā du
ceret: ad nos ſubigendos venit: qui tā miſere victitamus. Hæc

Pauſaniæ dictum. Pauſanias apud Græcoq; duces dixiſſe fertur. interiecto dein
de tempore cōplures Platæenſiū reppererunt loculos auri argē
tiq; & aliarū pecuniarū. Hoc quoq; rei adparuit poſtmodum in
his mortuis carne nudatis vt cū eorum oſſa cōportarent vnum

Caput ſine ſutura. in locū Platæenſes inuentō ſit Caput nullā ſuturā habens: ſed

Dentes ex vno oſſe. ex vno oſſe ſolidō. itē maxilla cū eo quod ſuper maxillam ē ha
bens Dentes & ſi diſtinctos: tamen ex vno Oſſe vniuerſos tam
molares q̄ cæteros. Quinetiā Oſſa viri quinq; cubitorū. Poſte

Oſſa quinq; cubitorum: Artontes. ro die cū Mardonii cadauer nō extaret incertū a quibus homi
nibus ſubtractū. Audiui tamen iam diuerſos illō ſepeliſſe: & ob
id permultos ſcio ingentia dona ab Artonte Mardonii filio ad
cepiſſe. Quis curā inſceperit cadaueris Mardonii humandi: p
cōperto non potui audire: habet tamen huius rei nō nihil famę

Dionyphanes. Dionyphanes vir Epheſius Mardonius quidē hoc modo tu
mulatus eſt. Græci vero poſteaq̄ p̄dam diſpertierunt: cęſos ſe
paratim quiſq; ſuos tumularūt Lacedæmonii tribus ſepulchris

In codice Greco Dionyſiophanes legitur nō autem Dionyphanes. effectis. in eorum vno ſacerdotes e quibus fuere Poſidonius &
Amōpharet' & Philocyō & Callicrates. ī altero reliquos Spar
tiatas: in tertio ſeruos humauerunt. Hūc in modum Lacedæmo
nii ſepulti ſunt. Tegeatæ vero & Athenienſes ſuos vtriq; pro
miſcue condiderunt: necnō Megarenſes atq; Phliaſii ſuos ab
equitatu interēptos. horum omnium ſepulchra fuerunt plena.
Nam aliorū ſepulchra quæ ad Platæas oſtendūtur: ea ſunt (quā
tum ego adcipio) ab iis excitata: qui erubeſcebāt ſe a pugna ab
fuiſſe cū ſero ſuperueniſſēt. Quippe tumulus illic viſitur) q dici
tur) Aeginetarū: quē ego audio dece poſt hanc pugnam annos

Cleades. rogatu Aeginetarum ab Cleade Autodici viro Platæenſi illoꝝ
hoſpite excitatu fuiſſe. Græcis ſtatim a Cæſorum humatione i
agro Platæenſi inuito cōſilio viſum eſt bellū Thebis inferēdum

petendũq; eos cum Medis ſenſiſſent: & in primis Timegenidẽ & Attaginũ: qui principes factionis extitiſſent: & in eos dediſſent nõ prius ab vrbe diſcedẽdũ q̃ eã euertiſſent. Hoc vbi decreuere vndecimo a pugna die mouentes obſedere Thebanos iuſſos dedere quos dicim⁹ viros. Abnuẽtibus dedere Thebanis agrum eoꝝ populabãtur: murũq; adoriebãtur. Quib⁹ ab agro vaſtãdo nõ diſcedentibus viceſimo die Timegenides ad populares ita inquit. Viri Thebani quãdoquidẽ Græcis ita cõſtitutũ eſt nõ prius abſcedere ab oppugnatione Thebarũ q̃ aut eas expugnauerint: aut nos dediderits abſit: vt noſtra cauſa Theban⁹ ager ãplius vexetur. Sed ſiue per cãm depoſcẽdi nos pecunias cupiũt: pecunias eis publico demus Nã & publice cũ Medis ſenſim⁹: nõ ãt nos ſoli ſiue re vera depoſcẽtes nos vbẽ obſidẽt noſipſi nos in diſceptationẽ exibemus eũ Thebani ſane ꝓbe & oportune locutũ arbitrãtes: e veſtigio caduceatorem ad Pauſaniã miſere: velle ſe viros dedere ea re inter eos cõuẽta Attaginus ex vrbe ꝓfugit. cuius liberos ad ſe Pauſanias adductos culpa abſoluit negãs pueros factionis Medicæ cẽ principes. Cæteri quos Thebani dedidere ipſi qdẽ putabãt ſe crimen refutaturos ac pecunia elapſuros. Pauſanias ãt hoc ipſum ſuſpicãs forte vbi illos adcepit dimiſſis omnibus ſocioꝝ copiis Corinthũ deductos ſupplicio adfecit. Hæc hactenus quæ ad Platæas & ad Thebas geſta ſunt. Artabazũ Pharnacis vt a Platæis fugiens porro ſe proripuerat: Theſſali cũ ad ipſos venit hoſpicio inuitatum interrogabant de reliquo exercitu ignari prorſus rei ad Platæas geſtæ. Iſte intelligẽs ſi omnẽ veritatẽ pugnæ referret aditurũ ſe vitæ diſcrimẽ cũ ſuo exercitu (fore enim vt omnes cognita re ipſum adorirẽtur): ideo ne apud Phocenſes quidẽ retulerat quidpiã: ad Theſſalios autẽ ita locutus eſt equidẽ viri Theſſali maturo vt cernitis q̃ celerrime puenire in Thraciam miſſus cum hac exercitus parte ad quoddam negociũ trãſigẽdũ Mardonius ipſe cũ ſuo exercitu aderit noſtris veſtigiis inſiſtens: cui hoſpitiũ & officium præſtate. Hæc enim vos in tẽpus præſtitiſſe non pœnitebit. Hæc fatus copias feſtinabũdus per Theſſaliam Macedoniãq; agebat recta Thraciã verſus tãq̃ vere properans: ac regionem mediterraneam precidens peruenit Byzantium per multis ſociorum in itinere relictis qui vel a Thracibus obtruncati ſunt: vel ꝙ fame atq; labore erant enecti. ex Bizantio nauigiis trãſmiſſit in Aſiam. Hunc in modum iſte rediit. Quo autem die ad Platæas pugnatum eſt a Perſis ea die

Timegenides. Attaginus

Mycala. contigit hoc apud Mycalã Ioniæ geri. Cũ apud Delon Græci conſiderẽt ii qui vna cum Leutychida Lacedæmonio nauibus venerant: eo adpulſi ſunt: e Samo legati Lampon Thraſydei & Athenagoras Archiſtratidæ & Hegeſiſtratus Ariſtagoræ miſſi a Samiis clam Perſis ac tyrãno Theomneſtore Andromadãtis quẽ Perſæ tyrãnũ Sami conſtituerant. Hi cum adierunt duces verba fecit Hegeſiſtratus multa & varia: fore enim vt ſi tantũmodo hos viderent Iones a Perſis deficerẽt: nec Barbari expectarẽt: etiã vt expectarent tamen non aliam prædam talem iſti reperirẽt. Præterea deos innocãs obſecrabat vt Græcos Græci liberarent: vlciſcerẽturq; Barbarũ: facilia dicebat factu eſſe quia naues illoꝝ ſegnes eſſent ad curſum: nec pares Græcis ad p̃liũ. Si quid vero apud hos ſuſpitionis ſubeſſet: ne dolo deducerẽtur dicere paratos eſſe ſe vt in horũ nauibus ꝓ obſidibus agerentur. in his obſecrandis cum multus eſſet hoſpes Samius ſciſcitabatur eum Eutychides ſiue hominis gratia volens audire nomen ſiue caſu id deo agente. Samie hoſpes quod tibi eſt nomen. ille reſpondet Hegeſiſtrato. Eutychides interpellata reliq̃ eius oratione ſi quam inſtituerat adeipio (inquit) pro augurio Hegeſiſtratum hoſpes Samie effice tu vt nauigem⁹ data nobis parte & iſtos qui tecum ſunt fide Samios promptos eſſe adiuuandã nobiſcũ ſocietatẽ. hæc locutus & rem pariter exequi adgreſſus eſt. Nam cum Samii ex templo fidem interpoſito etiam iureiurando dediſſent: de ſua ſocietate cũ Græcis Eutychides dimiſſis domũ cæteris legatis iuſſit eum cuius nomen pro augurio adceperat ſecũ nauigare. Græci eũ illic diem commorati poſtridie pulchre litauere hauruſpice Deiphono Euenii Apolloniata ex Apollonia quæ eſt in ſinu Ionico. Huius patri Euenio res huiuſmodi contigit. ſunt in hac Apollonia ſacræ Solis oues: quæ interdiu ſecũdum fluuium paſcuntur: quod e monte Lacmone per Apolloniatem agrum fluit in mare iuxta Oricon portum. eas noctu ſtabulantes in antro non procul ab vrbe cuſtodiunt delecti viri diutiis & genere inter populares ſuos ſplẽdidiſſimi ſingulis annis ſingulis q; ex oraculo quodam Apolloniatæ eas oues permagnificiant. Ibi Euenius: hic cũ aliquãdo delectus ad cuſtodiendas oues non excubaret vigilans ſed obdormiſſet: ingreſſi antrum Lupi circiter ſexaginta oues trucidarunt. Id vbi iſte animaduertit: rem ſuppreſſit. neminiq; aperuit habens in animo totidem mercari quas ſubſtitueret. At Apolloniatæ vbi adceperunt (neq; n. eos quod geſtũ erat latuit)

Lampon. Thraſydeus. Athenagoras Hegeſyſtrat⁹ Theomneſtor.

Codex græc⁹ nõ Theomneſtrũ ſed Theomeſtrũ legẽdũ eẽ oſtẽdit

Legẽdum eſt Leutychides

Deiphonus. Apollonia. Solis oues. Lacmon mons. Apolloniates ager. Oricus port⁹ Euenius.

Lupi. lx.

adductum in iudiciũ Euenij cõdẽnauerunt: vt quia vigiliam e dormiſſet viſu priuaretur. Quem poſteaq̃ excecauerunt mox eis neq; pecora fœtificauere: neq; humus pro conſuetudine fructũ ferre. erant autẽ illis pecora & in Dodona & in Delphis. interrogati Prophetæ cauſam mali præſentis reſponderũt: cauſam eſſe: quia cuſtodem ſacrarũ ouiũ Euenij inique luminibus orbaſſent: ſe.n. immiſiſſe lupos nec prius ab illius vltione ceſſaturos: q̃ ei ſatiſfeciſſent ex iis q̃ in eũ perpetraſſent: prout ipſe ſibi ſuo arbitrio ſatiſfactũ putaret. His pfectis daturos ſe Euenio tale donũ q; habentem pleriq; hominũ putarent beatum. hæc Apolloniatis ſunt reddita oracula. Quæ Apolloniatæ ſilentio ſupprimentes quibuſdã e ciuibus exequenda delegauerunt. Iſti hunc in modũ putarũt exequẽda. Euenij in ſtatione ſedẽtem adeunt: eiq; adſidentes aliis de rebus verba faciunt: donec deueniũt ad miſerandã hominis calamitatem ita introducta eius rei mẽtione percõctantur q̃ mulctã optaret: ſi eã vellent pẽdere Apolloniatę. Hic qui oraculum nõ audiſſet: ſe optare dixit duo prædia ciuiũ quos nominabat: quoꝝ patrimonia omniũ Apolloniatarũ putabat eẽ pulcherrima: & pterea domicilio: quod in vrbe ſciebat eſſe optimũ. Hoꝝ ſi compos effectus eſſet: non in ſenſum ſe poſthac fore dicebat: ſed hac ſatiſfactione contentũ. Hoc cũ reſpõdiſſet Euenius tũ ii qui ei adſidebãt excipientes. Euenĩ (inquiũt) hanc tibi ſatiſfactionẽ Apolloniatæ pro erepſtis oculis tibi rependunt ex oraculo eis reddito. Euenius vbi omnẽ rem audiuit: indigno animo tulit ſeſe fuiſſe deceptum. Ciues ea prædia dominis mercati huic qui illa optaſſet dedere qui mox deinde inſitam diuinationẽ optinuit. Vnde celebratiſſimus euaſit. huius Euenĩ filius fuit Deiphonus: qui ductus a Corinthiis exercitui vaticinabatur. Quãq̃ illud quoq; audiuit Deiphono negocium in Græcia fuiſſe exhibitum: q; ſe filium Euenĩ cui nõ eſſet nũcuparet. Poſteaq̃ litauere Græci elaſſem e Delo Samum verſus ſoluerunt: q̃ cum Samũ adplicuiſſent ad templum Iunonis eã locauere ſeſe ad prælium nauale adparãtes: eoꝝ curſum ad ſe eſſe Perſæ audiẽtes & ipſi cæteras naues ad continentẽ reducũt pter Phœniſſas: quas abire permiſerãt. Non.n. cẽſebãtur pugnã naualẽ ſibi eſſe expeſſendã cum pares hoſti non eſſe ſibi viderẽtur. In cõtinentẽ ãt ideo nauigabãt: vt eſſent ſub ſuo peditatu q apud Mycalẽ agebat pcepto Xerxis ab aliis copiis relictus ad Ioniã tutãdã numero ſexaginta milia duce Tigrane omniũ Perſarũ & ſpecie & ſtatura eminẽtiſſimo.

Euenius cæcus.

Euenius vates.

Deiphonus vates.

Tigranes eminẽtiſſimus.

Ad hunc exercitū cōſtituerant refugere duces Perſicæ claſſis: ſubductaſq; nauibus munimenta valli circūdare in illarū ſuūq; preſidiū. Hoc inito cōſilio profecti ſunt ad Potnienſiū tēplū Mycales p̄teruecti ad Gęſonē & Scolopōtē vbi Cereris Eleuſinæ cernitur templū: quod Philiſtus Paſiclis condidit ſectās Heleū Codri in Colonia Mileti locanda venerūt. Ibi ſubductas naues munimento circūdederūt: & e ſaxis ſtipitibuſque fœliciū arborū: quas ipſi exciderūt: & circā munitiones depactis ſudibus ſe inſtruxerunt tāquam & obſidendi & victoria potiturī. In vtrūq; enim caſum ratione inita ſeſe adparabant. Hos abiiſſe in continentē poſtq̄ adcepere Græci tāquā eos Barbari effugiſſent: ægre ferebāt incerti quid agerent retro ne ſe recipperent an tenderent in Helleſpōtum. Tādē neutrū horū viſum eſt eſſe faciendū: ſed porro eundū in cōtinentē. Præparatis igitur ad pugnā nauali tabulatis aliiſq; quibuſcūq; opus erat ad Mycalen nauigant: & cum proxime caſtris hoſtīū fuere: neminē ex aduerſo obuiā ferri vident: ſed naues intra murū ſubductas & magnā vim peditatus pro litore diſpoſitā ibi primū Eutychides nauem litori adplicans q̄ maxime adpropinquare potuit Ionas per p̄conem compellabat inquiēs. Virī Ionas quicunq; e vobis me exauditis intelligite quæ dico. Nihil.n. horū quæ vobis mando intelligunt Perſæ vbi pugnam conſeruerimus: debetis ante omnia reminiſci liberatis. Deinde teſſere habes. Hoc qui e vobis nō audiit ab eo qui audiit diſcat. Huius facti eadem mens fuit quę Themiſtoclis ad Artemiſium: q̄ videlicet hæc verba ſi laterent Barbaros inductura ad obſequendū Ionas eſſent: ſin delata ad Barbaros redderent eis Græcos infidos. His per Eutychidē admonitis ſecūdo loco Græcis nauc litori admouēt: & ex illis in litus egreſſi ſeſe ad pugnandū inſtruebant. Quod facientes cum cernerent Perſæ & ſcirent Samios fuiſſe adhortatos arma Samiis adimūt ſuſpicati illos ſentire cum Græcis. Quippe Samii exceptos circa Atticam Athenienſes a Xerxe: & illuc claſſe Barbarorum deuectos redemerāt omnes: Athenaſq; cum viatico remiſerant. Quo nomine nō in minimā ſuſpitionē venerant: q̄ quingenta hominū capita hoſtium Xerxis liberaſſent. Præterea Mileſiis tāq̄ maxime locorū gnaris Perſæ imperant: vt comp:ta quæ ad cacumina Mycales ferūt cuſtodiāt eo cōſilio faciētes id vt Mileſii ab exercitu abeſſent. Hūc in modū ab iis Ionib⁹ q̄ aliqd rerū nouarū moliturī videbātur ſi facultatē nacti eēnt. Perſæ ſibi p̄emerūt iidē facta

Gęſon. Scolopon. Philiſtus. Heleus Codri

Quid ſi Meleū legeres.

Leutychides nō Eutychides ſemper i græco legitur codice.

ex Gerris teſtudine ſeſe cõſtipauerãt. Græci vbi inſtructi fuere ire in Barbaros tendũt: quibus eũtibus aduolauit in vniuerſũ exercitũ rumor: eaduceũq; ſupra fluctus poſitum adparuit. Rumor autẽ huiuſmodi ad eos ferebat Græcos acie in Bœotiis ſuperaſſe Mardonii copias. Multis autẽ ſignis Res q̃ diuinit⁹ fiũt declarantur: & ſi tũc eodẽ die cõtigit vtraq; clades ea q̃ ad Platæas adcepta: & quę ad Mycalẽ adcipienda erat. fama q̃ huc ad Græcos venit: reddidit eos multo ferociores: & ad ſubeundũ vltro periculũ alacriores: alterũ etiã quiddã cõcurrere contigit vt ad vtranq; pugnã fuerint Cereris Eleuſinæ tẽpla. Nã apud ipſum Cereris phanũ (vt a me ſuperius demõſtratũ eſt) in agro Platæenſi pugna cõmiſſa eſt: & itẽ in Mycale iuſta Cereris delubrũ pugna erat cõmittenda. Vt non ab re venerit ad iſtos fama victoriæ Pauſaniæ: atq; Græcorũ. Nã pugna ad Platæas diluculo diei geſta eſt: apud Mycalẽ veſperi. Quarũ vtraq; eodem eiuſdem menſis die geſtam eſſe. Non diu poſt ab his rem repetentibus adhortatum eſt ante rumoris aduentum. ſubibat iſtos timor non tam de ſeipſis q̃ de Græcia: ne Mardonio ſubiicerentur. At vbi fama hæc ad eos aduolauit: impenſius atq; properantius ad congrediendũ proceſſerũt tãto aio Græcis ac Barbaris in pugnã tendentibus tãq; inſulę eis & Helleſpõtus propoſita pmio eſſent. Athenienſes & qui iuxta erant inſtructi pene dimidiũ copiarũ iter tenebãt per litus atq; planiciæ. Lacedæmonii autẽ & deinceps collocati per cõfragoſa & mõtes q̃ dũ Lacedæmonii circũibant. Interim Athenienſes in altero cornu pliabãtur. Perſæ quoad ſibi gerra manſere recta ſeſe defenſauere nihilo inferiores hoſtibus. Poſtea vero q̃ Athenienſiũ & eorũ qui cũ Athenienſibus erant copię admixæ ſunt: vehementius ſe mutuo adhortantes vt laus operis ipſorũ eſſet nõ Lacedæmoniorum: tũ cõmutari iã res & deiectis gerris Græci conferti ipreſſionẽ facere in Perſas. illi adcepto impetu perdiu reſtitere. Ad poſtremũ immunitiones refugere: cũ quibus pariter irruperunt Athenienſes & Corinthii & Sicyonii & Trœzenii. ita enim erãt ii in acie collocati. Vbi vero & murus captus eſt. ibi Barbari nõ roboris memores eſſe: ſed fugæ præterq̃ Perſæ. Hi ſoli ad paucos redacti pugnabãt Græcis adſidue in murũ irruẽtibus. quorum duo duces Artayntes & Ithramitres claſſiarit exercit⁹ duces effugerunt: totidẽ pugnantes adcubuerunt Mardontes & pedeſtriũ copiarũ dux Tigranes adhuc dimicantibus Perſis ſuperuenere Lacedæmonii ac ſocii: qui eos q̃ ſuperant trucida-

Res diuinit⁹ futuræ ſignif declarantur.

Platęarum pugna.

Myeales pugna.

Artayntes. Ithramitres. Mardontes. Tigranes.

uerunt: Ipſorũ quoq; Græcorũ cõplures illic cecidere. & cũ alii
Perilaus. ex Sicyoniis: tũ eorũ dux Perilaus: quinetiã Samii qui in exercitu Medorũ militabãt: quibus adẽpta arma fuerant: vbi viderunt ſtatim ab initio pugnã pertinacioꝛẽ quoad poterãt Græcis ſuppetias ire. Quos inchoaſſe cernentes alii Iones ita & ipſi a Perſis deficiẽtis adorti ſunt Barbaros: Mileſiis p̃ceptũ erat vt exitus viarũ cuſtodirent: Perſarum ſalutis gratia: vt ſi qui caſus (quẽadmodum adcidit) eos deprehendiſſent: Mileſiis ducib⁹ ſalutẽ ſibi ad Myeales cacumina cõpararent. Huius quidem rei cauſa Mileſii illic collocati fuerant: neue ſi pugnę adeſſent aliquid innouarent. At illi e cõtrario prorſus q̃ iuſſi fuerãt fecere: aliiſq; q̃ ad hoſtẽ ferebãt viis in Barbaros ingruere & ad extremũ in eis mactãdis oĩum extitere hoſtiliſſimi: hũc in modũ Ionia iterũ defecit a Perſis. in hoc p̃lio p̃clariſſimã inter Græcos
Hermolycus non autem Hermolitus. Nõ Euthyni ſed Euthroeni ẽ legẽdum operã nauauerant Athenienſes: & ex Athenienſibus Hermolit⁹ Euthyni vir in pãceratio celeber: cui poſtea cõtigit vt bello iter Athenienſes & Cariſtios in pugna apud Cyrnũ agri Cariſtii facta cæſus in geræſto iaceret. Secundũ Athenienſes egregii extitere Corinthii Trœzenii q; ac Sicyonii. Græci per quã multis Barbarorũ aliis in pugna aliis in fuga interfectis eoꝝ naues incenderũt: totũq; murũ egeſta illinc in litus p̃da: & quibuſdã pecuniarũ Theſauris repertis vbi caſtra atq; naues cremauere: vela fecerunt: & cum Samũ adpulſi ſunt conſultabant de gente Ioniã tranſferenda: & vbinã in Græcia illã locari oporteret: cuius ipſi imperiũ obtinerẽt. Neq; n. videbatur eis fieri poſſe vt per omne tẽpus Ionibus tutandis præeſſent: ſperandum eſſe vt Iones a Perſis rebellaſſe gauderent. Ad hæc magiſtratus Lacedæmoniorũ cenſebant emporia nationũ Græcarũ q̃ cũ Medis ſenſiſſent eiectis incolis danda eũ territorio Ionibus habitanda: Athenienſes e eõtrario nõ eſſe principatũ Ioniæ ſummouẽdum: nec Lacedæmonios de ipſorũ colonis cõſultandũ. Et cũ in hoc cõtenderẽt Athenienſes libẽter eis ceſſere Pelopõnenſes atq; ita Samios & Chios & Leſbios ac cæteros inſulanos: q̃ ſecũ militabant ad ſocietatis fœdus adegerunt: data adceptaq; fide cũ iureiurando ſe permãſuros in ſocietate: nec ab ea deſcituros hoc iureiurando adcepto ad põtes ſoluendos nauigauerunt rati adhuc illos intentos ſe eſſe inuẽturos. Et iſti qdẽ in Helleſpontũ nauigabãt. Ii vero Barbari q̃ pfugerãt nõ ita multi cũ ad cacumina Mycales pueniſſent: ſe Sardis recipiebant. q̃
Maſiſtes. dũ iter faciũt Maſiſtes Darii filius q̃ pugnæ male geſtæ adfue-

rat cõuiciari Artayntæ cũ aliis multis probris: tũ vero dicere illũ muliere fuiſſe ignauiorẽ: ita illã ꝓfecturã adminiſtraſſet: di gnũq; oi malo eſſe q̃ de regia domo male meritus eẽt. Apd Perſas ſũmo opprobrio dat audire ſe muliere eẽ ignauiorẽ. Artayntes vbi multa audit idigne ferẽs: acinacẽ in Maſiſtẽ ſtringit interficiẽdi auidus: quẽ irruentem cernẽs Xenagoras Praxilis vir Halicarnaſſeus vt ſtabat a tergo hominẽ mediũ adcipit: ſublatũ humi adlidit: intereaq; ſatellites Maſiſtis adfuere. Eo facto Xenagoras & ipſius Maſiſtis gratiã iniit: & Xerxis cuius fratrẽ ſeruaſſet. Quippe ab eo ob hãc rẽ totiꝰ Ciliciæ ꝓfectura donatus ẽ. Nihil hoc ãplius inter viã Barbari egerẽt. Sardiſq; puerũt vbi rex erat: & ex eo tp̃e quo p̃lio nauali male geſto Athenis illuc ꝓfugerat. Sardibus aũt tũc agẽs adamabat vxorẽ Maſiſtis: q̃ & ipſa illic erat: Ea cũ potiri non poſſet neq; donis miſſitandis: neq; vi quã adferre nolebat fratris. Maſiſtus reſpectu: quæ res & mulierẽ retinebat probe gnarã non ſe coactũ iri vi. Ibi Xerxes cætera ꝓhibitus huc euaſit vt filio ſuo Dareo in matrimoniũ daret filiã huius mulieris ac Maſiſtis exiſtimãs ſi hoc feciſſet cõmodius ſe illa potiturũ. Cõtracto matrimonio aliiſq; ex conſuetudine celebratis Suſa profectus eſt. Eo poſtq̃ peruenit: & vxorẽ Dareo domũ duxit ita demum ab vxoris Maſiſtis amore ceſſauit adamata ex familiaritate Nurꝰ Maſiſtis filia: cui nomen erat Artayntæ. Qua cũ potiretur ꝓceſſu tẽporis res patefacta eſt hũc in modũ. Ameſtris vxor Xerxis amiculũ qđ ipſa texuerat atq; grãde atq; diſtinctũ & ſpectatu dignũ viro donauit. Quo ille delectatus: atq; amictus ad Artayntã ſe cõfert. atq; vbi ſe oblectauit cũ ea iuſſit a ſe petere mulierẽ q̃ optaret ſibi fieri in remunerationẽ obſeq. Oĩa. n. q̃ peteret ipetraturã. Ad hoc illa reſpõdẽs (debebatur. n. toti familiæ infortunium) dabis no (inquit) mihi quicquid a te petiero. Xerxes omnia alia potiꝰ eã petiturã ratus cũ iureiurando promiſit. Qui poſtq̃ iurauit: mulier intrepide amictum popoſcit. Xerxes enimuero recuſare nõ ob aliud q̃ quod verteretur Ameſtris: ne ſic illa rem quę agebatur iampridem ſuſpicata deprehenderet. Offerre ei & vrbes: & immenſam vim auri & copias militum quibus nemo præter illam eſſet præfecturus. Eximium autem donum eſt apud Perſas exercitu donari. Verũ cum non poſſet perſuadere mulieri: amiculũ dedit: Quo dono illa ſupra modum læta eo geſtando geſtiebat. Ameſtris vbi mulierem habere amiculum ſciuit: & rem geſtam non quellam cõcepit odium ſed in illius matrẽ penes q̃

Artayntes.

Muliere ignauior.

Xenagoras animoſus.

Dareus.

Artaynta.

Ameſtris.

culpam: & q̃ huius rei auctorem esse credebat: exitiũ machinatur. obseruato itaq; tempore quo vir suus Xerxes regalem instrueret cœnam quę cœna semel quotannis eo die (quo rex creatus est) instruebatur cœnæ nomen Persice Tricta Græce Telion. i. perfecta: in qua rex solum caput ornatur: Persasq; strenis donat Hoc die obseruato Amestris a Xerxe petiit vt se Masistis vxore donaret. Xerxes id indignũ factu nefariũq; arbitrari vxorem germani dono dari: eãq; insontem negocii illius cuius cã vxor sua eam flagitaret. Tandem huius precibus euictus & instituto quo nefas est regia cœna proposita orãtem non exorare inultus admodum adnuit tradensq; vxori ac iubens facere: qđ liberet germano ad se adcersito ita inquit. Masista tu Darii filius es: idemq; mihi frater: pręterea vir eximius: tamen cum ista mutare cum qua contuberniũ habeas noli habere: in cuius locum dabo tibi filiam meam: cum qua contubernium habeas. Istam ãt q̃ in matrimonio habes (non. n. mihi videtur habenda) missam facias. His verbis stupefactus Masistes domine (inqt) q̃ tu mecum orationem habes importunam: qui vxorem ex qua liberi mihi sunt adolescẽtes & filiæ quarum vnam tu filio tuo duxisti vxorem: iubes me relinquere: quæ mihi est ex animi mei sententia vt filiam tuã in matrimonio ducam. Equidem rex & si magnifacio me dignari coniugio filiæ tuæ: tamen neutrum istorũ faciã. Tu vero qui nequaq̃ necesse habes noli hoc ad rei me cogere: alius nõ inferior me existet maritus filiæ tuę: sine me męq; vxoris consuetudine frui. Hæc ille cum respondisset: pcitus ira Xerxes atqui inquit. Ita tecum Masista agetur vt neq; iam tibi filiam meam nuptum dẽ neq; tu consuetudine tuæ diutius fruaris: vt discas adcipere oblata. Masistes his auditis extra abiit hactenus locutus domine nondum interemisti. Hoc interim tẽpore dum Xerxes cum fratre colloquitur: Amestris adcitis satellitibus Xerxis vxorẽ Masistæ excarnificat: mamillas præcidit: easq; canibus abiicit: præcidit nares: aures: labra: linguã: atque ita excarnificatam remittit domũ. Harum rerum cum nihil audisset Masistes: metuẽs tamen aliquid sibi esse mali cursu se domũ proripiebat. Vbi vero mutilatã vxorẽ vidit confestim inito cum liberis cõsilio abiit Bactra cum illis & aliis quibusdam tãq; prouinciam Bactriam ad defectionem inducturus: & plurimũ mali regi facturus quod & contigisset (vt mihi videtur) si occupasset ad Bactrios & ad Sacas asscendere. Etenim preses erat Bactrianorum a prouincialibusq; dilegebatur: sed hęc cum perpes-

Tricta cœna.
Telion cœna

Masistes.

Masistę vxor lacerata.

Masistæ & liberorũ cędes.

traturum Xerxes audiens miſſis aduerſus hominem copiis: & ipſum & liberos & copias in itinere trucidauit. De amore Xerxis & nece Maſiſtæ hæc hactenus Græci a Mycale ꝓfecti Helleſpontū verſus primū circa Lecton ſtationem habuerunt a vē- tis intercepti. Inde ſoluētes Abydon tenuerunt: ponteſq; quorum præcipue cā illuc terant credentes ſe adhuc eos intentos eſſe inuenturos cum repperiſſent ſolutos deliberabant. Leutychidi & (qui cum eo erāt) Lacedæmoniis videbatur in Greciā redeundum: Athenienſibus autē & eorum duci Xantippo illic manendū: vt Cherſoneſum tentarēt itaq; Peloponnēſes quidē abiere. Athenienſes vero Abydo in Cherſoneſū traiicientes. Seſtū obſidebant. Huc poſtq̄ auditū eſt Græcos in Helleſpōto adeſſe tāquam ad omnem eius tractus vrbiū validiſſimo muro preditam cōuenere cū alii ex aliis circa opidis: tum ex Cardia Oeobazus vir Perſes qui arma e pontibus illuc comportauerat Tenebant autē id opidum indigenæ. Aeoles iunctis Perſis pariter & magna ſociorum frequentia tyrannidē illius prouinciæ obtinebat Xerxis prætor Artayctes vir ille quidē Perſa: ſed dirus tamen & facinoroſus: qui Xerxem Athenas tendentem ex Eleunte circūuenit petitis Proteſilai Iphiclo geniti pecuniis. Et enī eſt in Eleunte Cherſoneſi Proteſilai ſepulcrū & ei Phanum circūiectū: vbi inerat ingens vis pecuniæ nec non Phialæ aureæ argenteæ que & ars & veſtis aliaq; donaria: q̄ Artayctes rege donante compſlauit: his verbis eum circūueniens Here eſt hoc in loco domus viri Græci qui cum militum copiis terram tuam adortus meritas morte pœnas dedit: eius mihi domū da to vt diſcant alii non militare aduerſus regionem tuam. Hæc dicendo facile erat perſuadere Xerxi vt largiretur ſibi domum eius viri de quo nihil ſuſpicabatur iſtum ea ſentire. Enimuero ſentiebat Artayctes Proteſilaum in prouinciam regis militaſſe quod videlicet Perſæ omnē Aſiam ſuā eſſ: arbitrabātur: & eius ſemper qui potitur regno. Hic poſtquā pecuniis ab rege donatus eſt: eas ab Eleunte ad Seſton exportauit: Phanumq; ſecuit & coluit: & quoties Eleuntē pergebat: in adyto id eſt in templi loco inadceſſo cū mulieribus concumbebat. Tunc autem ab Athenienſibus obſidebatur nullis rebus præparatis quæ pertinerēt ad toleranda obſidionē. quam non expectauerat ex improuiſo a Græcis intuaſus. Illi poſteaquam ſibi obſidentibus aduenerat autūnus grauari peregrinam a patria expeditionem quoniam murū expugnare non poſſent, itaq; orare duces ſuos vt ſe illinc

Lecton.

Cardia.

Nō Oebazus vt paſſim ſed Oeobaz⁹ ſic enim græcæ ſcribit olo- βαζος.

Artayctes.

Proteſilaus.

reducerent. Duces negare ſe prius id facturos q̃ aut murum expugnaſſent: aut ipſos reſpublica Athenienſiũ adcepiſſet. Adeo res illa ei cordi erat. At ii qui cum Artaycte intra muros erant in omnem adducti calamitatem adeo vt funibus lectorum elixis veſcerentur: vbi iam ne hæc quidem habebant ita ſub noctem capeſſerũt fugam cum alii Perſæ: tum Artayctes & Oebazus delapſi a poſteriori murorum parte: quę præcipue deſtituta ab hoſtibus erat. Poſtquam illuxit Cherſonitani e turribus rẽ indicauere Athenienſibus: portaſq; patefecere. Athenienſiũ plerique fugiens Perſas perſequẽtibus alii vrbem tenuere Oeobazũ in Thraciam fuga elapſum Thraces apſinthii exceptum Pleſtoro indigenę deo ritu ſuo immolauerũt. Cæterum eius comites aliter interfecerunt. Artayctes autem cum ſuis inita poſterius fuga cum pauci eſſent ſuper ægos fluenta circũuenti cum perdiu ſeſe defenſaſſent: partim occubuerũt: partim vui ſunt capti quos Græci adligatos Seſtum duxerunt interq; eos Artayctem cum filio ſuo. Fertur a Cherſonitanis vni eorum qui iſtos ſeruabant: dum carnem ſalſam torret: tale oſtentum extitiſſe offa illa ſalſurę priuis impoſita reſiliit palpitauitq; quemadmodũ piſces recens capti: qua de re cum circũfuſi admirarentur. Artayctes oſtentum vt vidit adcito viro qui ſalſuram coquebat hoſpes (inquit) Athenienſis non eſt quod iſtud metuas oſtentũ: quod non tua cauſa extitit ſed mea: Proteſilao qui eſt apud Eleuntẽ ſignum dante qui mortuus ac ſale conditus habet a diis poteſtatem cum a quo iniuriam excepit vexandi. Hunc igitur ei donaria reſtituere in animo habeo præ pecuniis quidem quas e tẽplo ſuſtuli huius dei centum talenta pendam: pro mea vero ipſius ſalute ac filii ducenta. Hæc pollicens Xanthippũ Athenienſium ducem non perſuaſit: tum ſua ſponte animatum: tum ab Eleuntis exoratum: quo Proteſilaum vlciſcerentur vt hominẽ interimeret. Itaq; adductum hunc in litus in quo Xerxes traiectum iunxerat vt alii aiunt in tumulum vbi Madyto imminentem de pactis humi aſſeribus ſuſpenderũt filio eius ante patris oculos lapidibus obruto. His actis Athenienſes in Græciã remeauerunt portantes tum alias pecunias: tum vero arma pontium tã q̃ apud templa repoſituri. Nec aliud præterea quidpiã geſtum eſt per eũ annũ. Huius Artayctæ qui ſuſpenſus eſt auus paternus fuit Artembares: qui orationem quandã habuit apud Perſas: q̃ orationem excipientes Perſæ ad Cyrum detulerũt in hæc verba. Quandoquidem Perſis Iupiter principatum dedit

Pleſtorus.

Oſtentum. Salſuræ offa reſiliit.

Artayctes ſuſpenſus.

Artembares.

& ex viris tibi Cyre Aſtyage delecto agedum demigrantes ex hac regione: quam & exiguam habemus & aſperam optineam⁹ meliorem aliam. Multæ ſunt nobis confines vrbes: multę longinquæ. Quarum vnam incolentes efficiemur admirabiliores apud plerosq; Decet autem hoc eos viros facere qui poſſunt. Nam quando facultas nobis præſtabitur melior q̄ dū multorū hominū imperium habemus & vniuerſæ Aſiæ. Hac oratione audita Cyrus haud quaq̄ admirat⁹ ſuſſit eos illud facere ſed ita vt iubendo admoneret ſe poſt hac prepararent nō ad imperādum aliis amplius: ſed aliis parendum. Natura. n. comparatum eſſe vt e mollibus regionibus molles viri exiſtant: neue ex eadē terra admirādæ fruges & egregii bello viri gignātur. Hac Cyri ſententia Perſæ ſuperati a ſua deſtiterunt: præoptaruntq; exile ſolum incolentes imperare aliis: q̄ campeſtre colentes aliis ſeruire.

Cyri dictum.

Molles viri ex regionibus.

¶ Herodoti Halicarnaſſei Hiſtoriarum Libri Noni Et Vltimi FINIS.

¶ ΤΕΛΟΣ ΤΩΝ Ιστοριων ΗΡΟΔΟΤΟΥ ϛυν θεω και μουσαις.

¶ ISOCRATIS ORATIO De Laudibus Helenæ e Græco In Latinum Traducta Ioanne Petro Lucenſe Interprete.

NOnnulli ſunt q̄ magnopere ſeſe efferunt ſi de re abſurda & incredibili mediocriter poſſint dicere: & conſenuerunt alii dicentes fieri nō poſſe: vt falſum dicatur: neq; contradici poſſe nec debet duas de rebus contrariis inter ſe orationes haberi. Alii vero diſputant fortitudinem: ſapiētiam: iuſticiam vnū & iidem eſſe. Alii vero omnes operam in horum contentione conſumunt: q̄ nihil proſunt. Sed his tamē moleſte ſunt q eis adhęſerūt. Ego vero ſi hāc dicēdi curioſitatē modo extiriſſe animduerterem & hac inuentorū nouitate gloriari non tantopere eos admirer.